Epistolae

Heroides Ouidij

Diligenti castigatione exculte: aptissimisq; figuris ornate: commentantibus Antonio Volsco: Vbertino Crescentinate: & A. Jano Parrasio: necnon Jodoco Badio Ascensio. In Ibin vero Domitio Calderino: & Christoforo zaroto: eodemq; Ascensio: viris eruditissimis. Adiunctis quamplurimis carminibus in nonnullarum epistolarum principio nuper inuentis & nunquam impressis: Additis insuper graecis: que vbiq; deerant: necnon in margine vtilissimis apostillis. Vna cum castigatissima tabula/secundum alphabeti ordinem: que omnia scitu dignissima miro ordine complectitur: quea hactenus a nullo alio alicubi locorum impressa reperies.

.M.D.XXVI.

Dñi [illegible]

S[illegible] Ovidio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mea [illegible]

[illegible] [illegible]entium Pedcarum mei
Conviventissimum

[illegible] [illegible] [illegible] virtute Terentius omni
flumen sequere, hic ~~[illegible]~~ tibi [illegible] [illegible]

Ino: [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui in alienis [illegible]
[illegible] re te medicina [illegible] [illegible] te [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alijs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

CHVBERTINVS Clericus Cresentinas, salutem dicit Magnifico & splēdidissimo viro Guidoni de Sancto Georgio comiti Blandratæ: & primo Marchionali camerario: & consiliario dignissimo.

ADMIRATI sunt sæpenumero ꝙ plurimi: qui me vel nomine tantū, vel rei: ꝑsentia cognouerunt, vir magnifice Guido: quod cū in locis celeberrimis: & clarissimis Mediolani: & Papiæ interpretandi more: publico & honesto salario: cū magna oīum gratia fungerer: & illustrissimoꝝ Mediolanensiū Principū benignitate fungi liceret: ipse sponte mea id munus omiserim: & in Montēferratū: Casaleq; me cōtulerim: requiruntq; in hac re prudentiā & cōsiliū meū. His & si multa sunt: quæ iure opponā: nulla tñ est validior & iexpugabilior ratio: ꝙ quæ primū mouit: eāq; me assecutū gaudeo. Cum.n. & spes & ratio studioꝝ in Cæsare tantū: hoc est in Principibus sit reposita: sublato cruenta cæde Mediolanensiū duce Galeatio Maria: aeris & ingenii: & iudicii Principe: fratribus eius Ascanio sacræ Ro. ecclesiæ prothonotario: & Sphortia Bari duce: & Ludouico Maria in exiliū electis: necnon Roberto Sanseuerinate illustri: & maximi animi viro: in qbus plurimū spei: & præsidii mihi fuerat: qd ꝓfessioni meæ optabilius esse potuit: ꝙ eum Principē nancisci: qui studia: laboresq; meos respiceret. Atqui hūc inclytū Montisferrati marchionē Guilielmū eum fore speraui: & confisus sum: qa cum vt est, Cæsarea stirpe genitus, nō modo liberalis & benigni ingenii: verū etiā humani & eruditi esse audiebā: ex quo merito nō dubitaui eum fore erga liberaliū artiū ꝓfessores benignū, & munificū: sicut.n. nemo satis diligit: quod nō nouit: ita oportet qbus artibus quispiā delectetur: eas omni ꝑsidio & fauore tueri. Quæ aūt est liberalis ars: vt rem miliarē omittā: cuius oīs numeros tanꝙ Mars ipse ad vnū exactissime tenet: & in qua alioꝝ pace dixerim: facile principatū obtinet. Quæ in qua ars illiberalis: de qua hic nō possit cū summa laude & respondere: & disputare. Vidimus & audiuimus sæpenumero: cū corā eo (vt plerūq; fit) de rebus grauibus & seriis sermo oriretur quāta facundia: quāto acumine: quāta oīum admiratione respōdeat: vt nō oia percurrisse: sed singula ad vnguem tenere videatur. Quid cū viris grauibus: aut magnoꝝ Principum legatis respōdet: quē Cæsarē: quē Catonē: quē Epaminūdā: aut Themistoclem huic anteponas. Sed qm̄ epistolā, non historiā, aut orationē cōscribo: neq; licet oia cōplecti: taceo reꝝ domi: belliq; ab eo gestaꝝ magnitudinē: omitto eius tēperantiā: & viuendi normā exactissimā. Omitto prudentiā: & cōsilioꝝ maturitatē: omitto vigilantiā: omitto mansuetudinē: facilitatē: & in audiendo patientiā: qui nemini: neq; diuiti: neq; pauperi aditū ad se claudit: aut aures facilissimas negat: omitto in reddendo iure æquitatē: omitto deniq; animi magnitudinē: qua factū est: ut nō modo vniuersæ Mōtisferrati regionis ꝙplurimas fortunaꝝ: & dignitatū accessiones dederit: oppida muris cinxerit: arces munitissimas: & ꝓpe inexpugnabiles construxerit. Sed in primis Casali: qd̄ noie Vrbis: & uiroꝝ dignitate: & mœnium admiratione: & ædificioꝝ elegātia: & morum cultu iam ita decorauit: ut totū pene imutatū uideatur. Nam qua regione: quoue cultu Deum imortalē ueneretur: iam testātur maximis suis sumptibus: cū alibi, tum Casali erecta tēpla: extructa cœnobia assidue in religiosos uiros collata munera: quæ.n. ætas cōticescet sanctissimæ Virginis ad angelos extra muros Casalis magnificentissimam cū cœnobio amplissimo ædē: qd diui Dominici intra urbem tēpliū simul & cœnobiū iam molis magnitudine admirabile. atqui hæc Guilielmi liberalitas Deo imortali certū: & suæ æternæ salutis pignus: & ad posteros trāsituræ gloriæ monimētū cōsecrauit & cōdidit. *Casalis reparatio*

Cui igitur talis Principis cōtēplatio: nō modo meæ fortunæ relictæ: uerū etiā cuiusq; amplissimæ dignitatis desideriū nō molle & tolerabile facit. His accedit duoꝝ eius fratrū Theodori sacrosan. Ro. ecclesiæ diaconi Cardinalis i eo ordine maxime & auctoritatis & gratiæ uiri: & Bonifacii Principis optimi uita quædā humanitatis: & in me exprōpta beneuolentia. Sed illi. Bonifacii bonitatē: qa ꝑtior est quotidie magis & experior & sentio: in qua mihi merito maximā spem collocandam duxi: qa cū nemini noceat: oībus benefaciat: ita ut nō alio dignior potuisse esse uideatur: nō dubito: qn cum potissimū cōplectatur: quē uideat & bonaꝝ artiū studiosum: & totius domus suæ fidissimū cultorē: sed de hoꝝ Principum Cæsarea stirpe: & origine antiquissima, & singularibus animi: corporisq; dotibus: ac rebus egregie gestis: dabitur breui (ut spero) locus cōmodius & uberius dicendi. Nec totius Montisferrati nobilitatis (ut scis) & huius urbis Casalis primoꝝ ciuium benignitas animi mihi deest. Cur igitur cōsilii mei me pœniteat, cū plus boni hic mihi accesserit: ꝙ illic deseruerim. Desinant ergo isti mirari: ac potius cōsiliū: factūq; meū laudent: & ꝓbent. Interim igitur cum sub benignissimi Marchionis Guilielmi tanꝙ sub fœlicissimæ fagi umbra recubans: aliquid quotidie mediter: quo & secordiā uitē: & aliis prosim: & nomen meum: quo mihi ire nō licet transferā: ex his quæ uigilaui: cū aliqua iprimi uelē: multoꝝ efflagitatione cōpulsus in Nasonis heroidas interpretationes meas edidi: quas nomini tuo inscribendas putaui: ut tuæ erga me beneuolentiæ memor esse ostēderer: & meo labore tuis filiis ꝓdessem: quos quidē: cū octo uirilis sexus oēs: & eosdē optima indole, optimoq; ingenio ꝑditos habeas, ut & sapiētissimus, nō nimia indulgētia & molli educatione (ut pleriq;) corrūpis, & eneruas: sed paterna, hoc est pridēti, seueraq; castigatione instituis, & iis præceptores: & moribus simul & doctrina probatos adhibes, ut tales a teneris annis instituantur: quales uiros fore cupis. Licet.n. comitū Blandratæ domus tua antiquissima, & generosissima sit, quippe quæ ex serenissima Poloniæ regū stirpe, ut prisci annales indicant, originē trahit: licet multis in tota Italia nobilissimis, splēdidissimisq; familiis coniuncta: licet & ante & hoc maxime tēpore multoꝝ uiroꝝ: & tuo præsertim nomine insignis: licet deniq; filii tui paternā: maternāq; Carretoꝝ nobilitatē refere possint: tamen. ut es prudentissimus, multo pluris facis sciētiæ & uirtutū nobilitatē ꝙ generis. Nam genus & proauos & quæ nō fecimus ipsi: Vix ea nostro uoco, ut Vlyxes apud Nasonem inquit. Quod si quis utrāq; nobilitatē assecutus sit: tum uere clarus: honorabilisq; putandus est. Iure igitur te semper plurimi fecerunt illi Montisferrati principes: quibus cum uetustissima generis nobilitate coniunctam virtutem habes & probitatem: quia de ꝙplurimis optime mereris: de nullis male. Cui igitur potius studiorum meorum lucubrationes & dedicem ꝙ tibi: qui cū optimis studiis delecteris: eas plurimi facis: qui mei nominis semper fuisti laudator: & admirator. Accipies igitur pro parte satisfactionis meæ hoc opus: donec excellentissimi Guilielmi Marchionis benignitate aspirāte maiora. quæ iam instituimus, edere licebit. Tu vale vir præstantissime: & vt facis, me amare perge. Casali sancti Euasi. *Comites Blādratæ vnde originē traxere*

CANTONII Volsci Priuernatis ad Ludouicum Dizdum Francisci filium patritium Venetum in Heroidas Publii Ouidii Nasonis Peligni.

CVm multos sæpe viros: qui nr̄is tēpibus sapiētiæ studio, & reꝝ cognitione floruere mecū ipse reuoluerim: recte Ludouice Dizde sensisse illos arbitratus sum: qbus in vmbra elāguētes: alii summa digni reprehēsione videri solent: qui in tāto reꝝ vsu nulla posteris monumēta relinquerēt: vt & aliis ꝓdessent: & se a mortalitatis iniuria vēdicarēt. Alii vero qd̄ nōdū pressa: sed subito quodā spiritu: & ꝓximo calore parta intēpestiua fœtura edere nō dubitarint: minime intuētes nō partū: sed abortiuos emitti, vnde laboris plusculū: & periculi subierāt: ꝙ iucunditatis & gloriæ cōsequant̄. Ego vero vt me ab illoꝝ desidia: & istoꝝ petulātia oino liberarē: ta ntisper cūctandū cēsui: dū fœtus vero sensim crescēs maturior ederetur. Quāquā nō deerāt: qui me inter ea premerēt: stimularēt: vrgerēt: atq; liberius accusarēt: qꝫ tot annos: quot interpretādis auctoribus ipendi: nil oino ediderim: quos Fabii secutus cōsiliū: quādiu visum est amice, cōtinui: licet quanto

honestius qđ efflagitabaƚ negare viderer: tāto acriꝰ infensū, meā illā verecundiā, velut inertē expostularēt: pſertim: qđ aie bant, multos in dies magis obrepere: qui vt insidiātes aluеolis fuci: alieni laboris īsultare fortissima temeritate nō desinant. Sed hos variis iā cōtentionibus spero repulisse. Nā si qua supererāt femina eo libello: quē emēdationē Virgilianā inscripsimus: adeo repressi sunt vniuersi: vt nō modo incepti pœniteat: verū ēt oino deiecti culpā deprecenƚ: sed iā istos sinamus inepti re.

Homo bulla p ueteri adagio

Cū apud Marcū Varronē vetus adagiū illud intuemur: qđ dr̄ hō bula Aequū visum est: vt honeste monētes audiremus. Nā si putauit ulli seni pperādū: quāto magis iuuenibus: qui validiores sunt: & vires suppetūt: ne cū legēdæ sarcinulæ tēpus admonuerit: plusq̄ superari queat itineris relinquaƚ. Mihi quoq3 deinceps nullā cunctationē fore tutā existimo: nedū cō sulto actionē differimus: in cōtēplatione elāguisse credamur.

Quæ ī humana vita Plato vtiliora existimat

Quæ duo in humana vita maxime vtilia cēsuit Plato: eāq3 pfectam fore nō putauit: nisi ab ea sollicitudine: quæ soū nostra est, sæpius discederemus: vt amicis, & patriæ (qđ fieri possit) negociū ipartiamur: arceātur oino.

Quæ ī humanis dimensio ex stoicorum sentētia tenenda est

Sed tenēda par quædā dimēsio, atq3 recta: æquabilisq3 affectio: quā Stoici καλλιτολια appellari voluerūt, vbi nihil emineat, nihil nisi æquū: aut rectū appareat: in quo genere cū pauci se continuerint: eos inter vel maxime eniter Frāciscus Diædus genitor tuus, vir qdē nō modo continentia, & pietate: sed oi genere virtutis: cū quouis huius ætatis cōferēdus: eos hēt pgressus: vt inter sūmas relpub. occupationes nihil de domestica cōmēratione: aut scribēdo: aut cogitādo remittat. Et q̄ q̄ nō minori industria: q̄ fide publica gerit negocia: quæ terra: mariq3 grauissima sūma laude cōficit: operā tn̄, quā amicis deberi credit, & patitur: facile & cōstanter fouet: & pficit: ita qđ extremū illū finē: quē oēs expetūt.

Supremū bonum qđ ex philosophorū sñia

Licet Hieronymus Rhodius indolentiā: Epicurus voluptatē diuersa rōne: virtutē Stoici & Aristoteles esse crediderint: ipse beneficentiā cōstituisse sibi videatur. Has inter virtutes tu quoq3, vt ex feraci solo vberrimus fructus emergis: paternæ gloriæ spectator & cultor, cuius indolesq3 futuri successus p̄sagia teneat, id vel maxime indicat: qđ nulla hortatione eam laudis viā rectissimā ducis: quā tibi maiores tui tritā reliquerūt. Nā cū optime institutus sis: acriq3 emineas ingenio: ostēdiƚ faciles quā optimā frugē hæc spondeat leges: magnū certe pmittit hæc pter ætatē sine arrogātia grauitas: sine segnicie verecundia. Sed cū maiora sint q̄ dici possint: ne laudationis cām quæsisse videamur: redeat vnde defluxit oratio. Diuturnum illud otyum: qđ in executionē auctoꝶ: & reꝶ contēplationē cōtulimus ex Scæna iā in caueam deducemus. Ne qđ lucē: solēq3 desiderabat: in vmbra disperiret. Cū nihil in hoium vita honestius sit: q̄ aliquid elaborare: qđ memoriā seruet: & vsum publicum augeat. Quare ad poeticen cōuersus: nō qđ aīum relaxarem: ut qdā se fecisse dixerunt: sed publicæ vtilitatis gratia cū diuinis illis Ouidii caloribus nō sine sudore & puluere: ut in arena gladiator aliquātisper obseruatus sum. Is. n. ut inuentione & facilitate: ita oēs ingenii ubertate: & uerboꝶ copia latinos poetas: astipulāte Fabio, absq3 ulla dubitatione præcellit. Sed cū noster eques oēm illius cāpū cucurrerit: oēs nodos soluerit: oēs iam calores pstrinxerit: placuit editionis principium ab heroidibus auspicari: qm̄ id scribendi genus latinū est: & se primū cecinisse maxime gloriatur Ouid. Opus. n. uariū est: diuersū: multiplex copiosum: ubi multæ nō solū exquisitæ: reconditæq3 sūt: & uix satis explicantur: sed ēt locoꝶ, historiarūq3: & fabulaꝶ obscura & perdifficilis hactenus allucinationē pbuit appositio.

Zeno & alii q̄ plares p interpretādis auctoribus magnam sibi laudē compararunt

His igitur apertis spero meū hōc laborē & tibis & bonis oibus nō inhonestū uideri posse. Nā si Zenoni Cythico stoicoꝶ Principi maximo ornamēto Hesiodi Theogoniæ successit interpretatio: si Cleātes Assius: qui Phernades: φ exhauriret pueros cognominatus est. Si Chrysippus Tharsensis in fabulaꝶ mysteriis magnā sui studii partē posuerūt: vt illas uario interpretādi genere physiologiæ subiicerent. Quanto mihi honestius uideri debet: ex euolutis rerū monumētis heroum: heroidarūq3 affectus sūmo poetæ ingenio expressos: & ad imitationē: utilitatēq3: & eoꝶ qui simili tenerētur studio iucunditatē eduxerim ignauoꝶ dicacitatē: atq3 calūniantium inuidiam facile contemno. Si tu cui nostrarum uigiliarum primitias dedicaui: meam hanc: dextro sidere, probabis industriam.

Argumētū epistolarū oibus fere Vlyxis erroribus

POst Euersam Troiā græcoꝶ Principes Phrygiis opibus ditati: cū in patriā nauigarent læsæ Mineruæ indignatione: ut Home. scribit: alii sunt vastissimis pcellis obruti, alii turpiter occubuerūt: pauci cū diutius errassent: uix dirum eua ferunt excidiū. Aiax Oilei filius Locrensium dux in scopolis euboicis fulminatus demergitur. Agamēnon uix lares salutarat: cū nefandæ uxoris Clytēnestræ dolis ab Aegysto incautus excipitur: & obtruncaƚ. Idomeneus e Creta insula deiectus ad Salentinos Italiæ populos fugit. Diomedes a suis minime exceptus in Italiā nauigauit: Menelaum (ut tradit Herodotus) ut a rege Protheo Helenā uxorē reperieret: in Aegyptū opportuit cū sūmo discrimine transire. Vlyxes Laertis filius ex Autolica magnanimi Autolici filia decennio uastissimis iactatus procellis errauit: socios: qm̄ Solis boues assumpserāt: oēs amisit: ipse anno. x. cū ab Alcynoo phæacū rege naui: & multis muneribꝰ donatus discederet: ui tempestatis iterum dephensus: solus & mendico similis Ithacam appulit: quod Homero ad Odisseam scribendam luculentam materiam exhibuit: apud quem Penelope Icari & Polycastes filia: & Vlyxis uxor: inter lasciuissimam procorum turbam: qui ex uariis insulis in Vlyxis regiam confluxerant: summa obseruantia in coniugali fide persistit: mariti. xx. annorum peregre abscessum sæpius queritur. Existimabat enim nō iactari erroribus: sed aut occubuisse: aut suorū & patriæ oblitum in puellarum complexibus in aliq̄ua orbis regione ociose cessare. Et ex hoc Ouidius omnem est cōmentus epistolam suam. Ex Homero Penelopen format. Sollicita enim de absente marito queritur: & ad redeundum inuitat.

Quæ primo in aliquo auctore interpretando req̄renda sunt

HAnc tua &c. In principio huius libri sicut in principiis alioꝶ libroꝶ quq3 sunt extrinsecus requirēda. s. quæ materia: quæ intētio: quæ utilitas: cui parti philosophiæ supponaƚ: & q̄s libri titulus. Materia huius libri sunt mores: & vitia dn̄aꝶ. Intētio. n. uersaƚ circa materiā. Intendit. n. Ouid. doctor & narrator de uitiis & moribus dn̄aꝶ: & de casto & incæsto amore tractare. Dominas de casto amore cōmendare: de ipudico uero uituperare. Vtilitas libri magna est: nā cognito libro isto cognoscuntur mulieres caste amātes: & dominæ ipudice amātes: ut eas nōscamus caste docere. Supponitur iste liber ethicæ. i. morali sciæ: qa de dominaꝶ moribus tractat. Titulus libri est. Incipit liber Epistolaꝶ Ouidii Nasonis. in primo huius Epistolæ tria sunt uidēda. s. Titulus Epistolæ. Materia super qua fundaƚ Epistola: & intentio mittētis & scribētis Epistolā. Titulus Epistolæ est Penelope Vlyxi. Penelope est prima mitrēs: Vlyxes primus recipiēs. Materia hmōi est. Ferƚ φ Priamus rex Troiæ filiū habuit noie Paridē: qui cū audiuit famā de q̄dā pulcherrima dn̄a noie Helena: captus amore eius cū magna cōgregatione nauiū Græciā iuit: ubi dn̄a Helena manebat: & applicuit ad domū Menelai regis: cuius uxor erat Helena: in cuius Menelai hospitio māsit: & Helena occulte adamauit. Cōtingit aūt Menelaū ad regna Cretēsia egtare. Paris aūt ibi remāsit cū Helena: cū qua ordinauit uenire: & φ nō spōte ueniret: reperit hanc cām: duxit eā ad Troiā: dū redisset Menelaus reperit suā uxorē raptā. Agamēnon rex & Menelaus frēs miserūt Priamo & Paridi, vt Helenā restituerēt. Alioqui pstolarenƚ eos cū exercitu igēti: Troiani cōsentiebāt Paridē retinere Helenā: nec reddere: ppea Græci ita cōmoti cōtra Troianos maximū exercitū aggregauerūt: & cōtra Troiā castrametati: p decē annos steterūt: & tādem capta, Troiā totā destruxerūt. Græci aūt, cū ad pprias patrias redissent, Vlyxes redeundo cū suo exercitu a uētis agitatus decē annis p pontū errauit. Penelope noscēs Vlyxē usq3 tunc in plio nō interēptū: hāc Epistolā illi dirigit. Cuius est intentio reducēdi ipsum ad patriā suā. Intentio Ouidii auctoris est cōmendare ipsam Penelopem de casto amore: vnde dicit.

FINIS.

ARGVMENTVM VOLSCI.

ANTO.

POst euersam Troiam Græcorum principes, phrygiis opibus ditati, cum in patriā nauigarent, læsæ Minervæ indignatione (vt Homerus scribit) alii sunt vastissimis procellis obruti, alii turpiter occubuerūt. pauci cum diutius errassent, vix dirū euaserūt excidiū. Aiax Oilei Locrensiū dux i scopulis euboicis fulminatus demergitur. Agamēnō vix lares salutarat, cū nefandæ vxoris Clytēnestræ dolis ab Aegysto incautus excipitur & obtruncatur. Idomeneus e Creta insula deiectus, ad Salētinos Italiæ populos fugit. Diomedes a suis minime exceptus in Italiā nauigauit. Menelaū (vt tradit Herodotus) vt a rege Protheo Helenā vxorem repeteret, in Aegyptū oportuit cū summo discrimine traiicere. Vlysses Laertis filius ex Autolyca magnanimi Autolyci filia decēnio vastissimis iactatus procellis errauit. socios, quoniam Solis boues absumpserant, omnes amisit. Ipse anno decimo ab Alcinoo Phæacū rege naui & multis muneribus donatus cū discederet, vi tempestatis iterum deprehensus solus & mendico similis Ithacam appulit, quod Homero ad Odysseam scribendam luculētam materiam exhibuit, apud quem Penelope Icari, & Polycastes filia & Vlyxis vxor inter lasciuissimam procorum turbam, qui ex variis insulis in Vlyxis regiam confluxerant, summa obseruantia in coniugali fide persistit, mariti viginti annorum peregre accessum sæpius queritur. Existimabat enim non iactari erroribus: sed aut occubuisse, aut suorum & patriæ oblitū, aut vt puellarum complexibus, aut aliqua orbis regione otiose cessare. Ex hoc Ouidius omnem est cōmentus epistolam suā. Ex Homero Penelopen format. Solicita enim de absente marito queritur, & ad redeundum inuitat.

P. OVIDII NASONIS EPISTOLA. HEROIDVM LIB. PRIMVS.

PENELOPE VLYXI.

HAnc tua Penelope lento tibi mittit Vlyxes:
Nil mihi rescribas: attamen ipse veni.
Troia iacet certe Danais inuisa puellis.

PEnelope tua: q̄ tibi hactenus in tāta pcog turba pudice vixit: & ɔiugalē torū sine labe seruauit. Mittit tibi: poeticū est: acte diceret orator. Tibi lento: qui deses es: & nostro amore frigescis: & tuoꝶ desiderio nō moueris. Nil mihi rescribas: epistolæ propositū est. Mihi: q̄ te expecto: non literas. Attamē: sed. Ipse: q annos viginti absens fuisti. Troia iacet: idicat facile fore, qd̓ ppositū, pōt. n. redire nā Troia iacet: diruta est. elegantius Vir. sic exprimit cū dicit: Et cāpos vbi Troia fuit. Dicta est Troia a Troe rege Erichthonii & Calliroes Scamādri filio: ātea Teucri a Teucro: & Dardanis a Dardano dicebatur. Inuisa: odiosa. est enim inuidere odisse: quod contra votum nimium videmus. Danais puellis: heroibus græcis: a Danao Strabo restatur Danaos nuncupatos.

Troiā q̄ & Dardania vndedeno minata Danū vū

HVBER.

HAnc tua Penelope. Quodcūqꝫ opus legendū proponitur: quis facillimū: ignorato argumento: vt sit difficile necesse est: quāobrē cū officio pfessionis meæ multa enarrare: & interpraetari contigerit: id in primis semper laborandū putaui: vt in legendis auctoribus argumētū pateret: deīde si qua: aut i verbis: aut in sensu obscuriora essent: diligēter explanarē: vt nō mihi (quē admodū multi inani gloria adducti) sed aliis interpretari viderer: & in nullius manus scripta mea puenirēt: q ex labore meō fructū nō perciperēt: qd̓ qdē cū hactenus me assecutū sperē: dabo operā: vt in futuꝶ multo magis id fiat: nōenī vsqꝫ ad supfluū laborē occupari placet. Nā (vt Fabi. v. lib. istitutionū oratoriaꝶ inqr) pseq ɔtemqd̓ qsqꝫ vnq̄ vel ɔtemptissimoꝶ hoīum dixerit: aut nimiæ miseriæ: aut inanis iactātiæ ē: & detinet: atqꝫ obruit igenia melius aliis vacatura. Nā q oēs, ēt idignas lectione schedas excutit: anilibus quoqꝫ fabulis accōmodare operam pōt. Atqui pleni sunt eiusmodi ipedimētis grāmaticoꝶ commētarii vix ipsis, q cōposuerūt satis noti. Haec Quin. Quāobrē tū in argumētis singulaꝶ epistolaꝶ enarrādis: tū in cæteris exponēdis mediocritatē sequemur ita: vt neqꝫ lectorē fastidio afficiā: nec tū qcq̄ in his nostris enarrationibus desideretur: qd̓ in hoc opere cognitiōe dignū videatur: psequar tū ēt minutiora qdā: qa nō solū ab eruditis volo nostra legi: sed multo magis ab his q erudiri volūt: qbus oia plana & aperta placent. Nō enim ad ostentationē: sed ad vtilitatē nostra edimus. & quēadmodū pecuniæ ita operæ bñficiū indigētibus pstādū est: & id qdem liberaliter. Sunt enim q vt videātur doctiores: nō vt interpretationes sed enigmata pferant: quos cū sua ambitione & ostētatione relinqmus: quo plus odii sibi: q̄ fauoris cōparant. Ego cū intelligā interptem oportere esse quasi lumen eoꝶ q̄ interpretātur: & cū oēs nō potuerint multa: aut audisse: aut vidisse: non existimabo mihi turpe, si vt pueris pponi debet in scholis hoc opus: ita a me declaratū fuerit: quod idē de plerisqꝫ aliis (Deo mihi aspirāte) breui me factuꝶ spero. Sed nūc ad istituta pergamus. Postq̄ igitur titulū operis viderimus: & qualitatē carminis: & itētionē scribentis: ad argumentū: & textus expositionē veniemus. Repetetur aūt paulo altius primæ epistolæ argumētū: qm̄ ex eo aliarum cōplurium epistolaꝶ argumenta pendent: in quibus postea eā ob cām erimus breuiores. Titulus operis est. P. Oui. Nasonis poetæ Sulmonēsis heroidum liber. Primus aūt nō addimus: qa plurimis placet vnum tāmodo esse librum: cū in epistolas: diuidatur: & non in libros. In codice tū meo vetustissimo reperi distinctionē libroꝶ: qd̓ qdem licet numero epistolaꝶ ɔstet: ita fieri potuit: sicut in epistolas: quas in pōto scripsit: q in libros plurimos diuiditur: & Iuue. satyræ: licet separatas habeāt snias: libroꝶ tū numerū hnt. Inueni igitur in codice meo vetustissimo hoc opus diuisum in libros. v. quoꝶ primus incipit. Hanc tua Penelope. ii. Littora Thessaliæ. iii. Si qua tū cæcis. iiii. Mittit Hypermestra. v. & vltimus: Mittit Abidenus: sed in hoc nolim tū esse cōtentiosus: aut ptinax.

Heroidū epistolæ in libros distinctæ

Epistolæ sũt numero.xx.quas heroidũ appellãt:qm̃ licet aliquot ex eis a viris scribãtur:maxima tñ ex parte sũt clara-
Heros ru,& illustriũ mulieꝝ:quas heroidas appellat Oui.li.ii.Tristiũ:Prima locũ sanctas heroidas inter hẽres:Masculinũ est
Herois heros:q & semideus dicitur:& vir fortis:& virtute eminẽs:plus hoĩe hñs.Fœmininũ vero sub forma patronymica dici
Heroine tur herois:& heroine.Oui.aũt se nõ solũ scripsisse has:sed & alias,q̃ nõ sunt in hoc volumine:cõmemorat.iii.amoꝝ ad
Macrũ.Carmẽ aũt elegiacũ est hexametrũ & pẽtametrũ:quod qdẽ & amoribus:& q̃relis:& miseriis conuenit.vt Hora.
in poetica ostendit:Versibus impariter iunctis querimonia primũ:Mox ẽt inclusa est voti sñia cõpos.Quis tñ exiguos
elegos emiserit auctor Grãmatici certãt.Genus aũt oratiõis humile est:qa tali carmini cõuenit:hoc est elegiaco:qd(vt
dicimus)exiguũ appellauit Hora.q̃q̃ inter elegiaca Nasonis carmina hoc maxime & sentẽtiis:quantũ materia ipsa pati
tur:& verboꝝ ꝓprietate videtur assurgere.Materia vero est ethica.i.moralis:qa describit varios viroꝝ:mulierũq; mo
res:intẽtio poetæ est exercendo ingeniũ:& quærẽdo famã:amoris affectus demõstrare & ostẽdere:quãtum hi differãt
in mulieribus pudicis:& impudicis:q in aliis casti amoris pietatẽ:in aliis libidinis & furoris incõtinẽtiam ꝓbãt.Itaq;
aliæ ad laudẽ & imitationẽ:aliæ ad libidinis & ipudicitiæ detestationẽ memorãtur.Sciẽdũ aũt est:ꝙ amoris affectus
in nullis Nasonis libris melius exprimũtur:q̃ in his epistolis,in q̃bus artis amãdi exercitationẽ ostendit sicut ex oratio
nibus Cice.Quicqd in arte dicendi traditur optime percipitur:sed iã argumentũ enarremus:qd(vt supra diximus)pau
lo altius maioris declarationis gratia repetetur.Ad Pelei Aeaci filii & Thetidis nymphæ eius vxoris nuptias:q̃ in pe-
lio Thessaliæ mõte celebratæ sunt,Diis oĩbus ac deabus ꝑter discordiã inuitatis,illa indignata accũbẽtibus cũ Ioue
Iunone eius vxore,Pallade,& Venere,in mediũ eaꝝ coniecit pomũ:in quo scriptũ erat:Detur pulchriori.Cumq;(vt est
mulieribus opinio de pulchritudine ꝓpria audax,& temeraria)q̃libet earum se pulchriorẽ diceret:neq; Iupiter vellet de
hac re iudicare,ne aut vxorẽ,aut filias offenderet,eas remisit ad Paridẽ,q educatus apud pastorem,tunc armẽta in Ida
seruabat:a quo iussit eas petere huius contentionis iudicium,& determinationẽ.Cum enim Hecuba Priami vxor Pari
de grauida esset:somniauit se parere facem,quæ totam Troiam incendio corriperet:Haruspicum respõsis:& numinis
oraculo Priamus cognouit orituꝝ sibi filium ex Hecuba:qui patriæ esset futurũ incendium.Quare iussit vxori:vt qc
quid pareret interficeret.illa cum puerum(qui postea Paris dictus est)peperisset,materna pietate mota,nõ sustinuit eũ
interficere:sed facta eius mortis simulatione decepto Priamo:iussit eum regis pastoribus tradi q puerum alerent.Itaq;
pastoris filius:aut(vt alii volũt)vt seruus:& famulus in pecoꝝ & armentorũ custodiis nutritus est:Oenones nymphæ
coniugio vsus.Ad hunc igitur in idæis vallibus armenta seruãtem cum tres deæ accessissent:seorsum cum eo quæq; lo
cutæ pollicitationibus,vt sæpe in iudiciis fit,corrumpere tentauerunt.Nam Iuno,vt est deoꝝ regina,diuitias & regna:
Pallas gloriam,sapientiã:& rerum oium cognitionẽ:Venus aũt voluptatem,& pulcherrimæ in toto orbe terraꝝ mu-
lieris vsum:& possessionem promisit:quas auditas Paris iussit ante se nudas adesse:vt certius de earũ pulchritudine iu-
dicium afferre posset:& demũ Veneris promissis magis captus pro ea sñiam tulit.Post aliquantulum tpis cum agonale
certamẽ illic celebraretur:Paris qui fortissimus erat,ad illud accessit:in quo cum oẽs:& etiã ipsum Hectora superaret:
Hector ira accensus cũ stricto gladio tanq̃ pastorem eum esset interfecturus:Paris se eius germanũ cõfessus est:qd(vt
Ser.scri.)aliis crepũdiis probauit:cũ adhuc sub pastoris habitu lateret:sunt aũt crepundia infantuloꝝ ornamenta.
Crepũdia Recognitũ igitur esse filium suum Priamus Paridem recepit in domũ:tanq̃ tãto tpe functus esset fato,& periculo:q̃
ex eo iminet audierat:qui mox aliquot nauibus ædificatis Sparthã nauigauit:vbi cũ a Menelao Agamẽnonis regis
græcoꝝ fratre hospitio exceptus fuisset:deinde ipsi Menelao contigisset in Cretã proficisci:ille perfidus hospes.Hele
nam Meneli vxorem Iouis ex Leda filiam:oium mulierum speciosissimã in amorem suũ solicitatã abduxit ad Troiã.
Alii volũt expugnata Sparthe:siue Lacedæmone(vtroq; enim noĩe dicitur)Helenam quam ei Venus ꝓmiserat:a Pa
ride abductã.Hero.dicit eam nunq̃ fuisse ductam ilium:licet fere oẽs historiographi & poetæ aliter sentiant:& credãt
eam ad Troiam deductam:vt ẽt Home.ostendere videtur.Cum igitur ad eam repetendam legati ab Agamennone &
Menelao frustra sæpe missi fuissent,Agamẽnon & Menelaus tantã iniuriã armis uindicare:& Helenam bello repetere
Vlyxis si- decreuerunt.Itaq; cum ad hanc expeditionẽ ex uniuersa græcia exercitum cogerent,Vlyxes Penelopes admodum puellæ
mulata in- quã pauloante duxerat uxorem:& ex ea tñ susceperat Thelemachũ filium,amore retentus,ne iret ad illud bellũ:insaniam
sania simulauit:iunctis enim diuersi generis aĩalibus arabat:& salem seminabat:quam insaniã Palamedes uir bello clarus:qui
regis mandato delectum faciebat,detexit:nam cum aranti Vlyxi obiecisset Thelemacũ,ille ne filium læderet aratrũ ele-
uauit,& subensum aratrum ultra filiũ transtulit:ex quo cognitus non esse insanus,coactus est ad bellum troianum ire:
ubi & Palamedis iniuriam ultus est:nam eum falso proditionis crimine a græcis damnari,& lapidibus obrui & interfici
fecit:mox ĩ eo bello multa prudẽtiæ & solertiæ documẽta exhibuit,quæ ipse apud Oui.li.xiii.Me.cõmemorauit:quæ
hoc loco uitandæ prolixitatis gratia ꝑtereo:postremo eius opera factum est:ut Troia decimo tandem anno postquam
obsideri cœperat,caperetur:unde & ab Home.πολιπορθος.i.urbis populator dicitur:& cum in castris de armis Achil-
lis inter ipsum:& Aiacẽ telamonium ortum esset certamen,Vlyxes dicendi facundia ea obtinuit,mox euerso ilio,& Astya
nacte Hectoris filio e turri ꝓcipitato ne aliquis de sanguine Hectoris superesset:acceptaq; parte ꝑdæ Troianæ:cum in
patriam gloriosus uictor reuersurus mari se credidisset:longe contra uotum suum ei accidit:nã uentis tẽpestateq; actus
multum,diuq; errauit,& aliorum decẽ annorũ spatio ad multa orbis terrarũ loca delatus:mores hominũ multorũ uidit
& urbes.reliqua de eo dicentur in fine epistolæ.Cum igitur cæteris ducibus & militibus græcis qui bello supfuerãt do
mum reuersis:solus Vlyxes nõ reuerteretur:neq; Penelope eius uxor cãm huius absentiæ sciret:ad eum scribit hãc episto.
in qua castum,& cõiugalem amorẽ suũ erga Vlyxẽ ostendit:& eũ rogat:ut nullã remittat ꝑ literas rñsionẽ:sed ipsemet ve
niat.Adducit aũt multas rõnes:q̃bus ꝓbat eũ debere uenire:ꝓbat enim ꝑmũ a cõmoditate:quia nõ amplius detineatur
bello.qñ Troia ꝓpter quã abfuerat capta,& euersa sit.Deinde ab honestate & æquitate,quia cum ceteri uiri domum re
uersi uxores suas ꝓ̃ria sua cõsolẽtur:& rerũ gestarũ narratione detineant,ipse solus maritali desit officio:ꝓsertim cum
ipsa(ut refert)perpetuũ cõiugalẽ amorẽ in eũ seruauerit:ostẽdit enim se neq; alii instãte patre nubere uoluisse,& semper
fuisse solicitã de periculis Vlyxis:quod ẽ piæ & fidelis cõiugis argumẽtũ.postremo ꝙ Vly.debeat domũ reuerti arguit
Penelope ab eius utilitate:quia eo absente eius bona dilapidẽtur,& dissipẽtur:cũ neq; ipsa vtpote mulier,neq; Thele.
ad modũ puer,neq; Laertes eius pater senio cõfectus ea tueri possint.Cõmemorat aũt ei ꝓcipue seniũ patris,& Thelema-
chi filii teneram ætatem:vt si eum uxoris amor,curaq; nõ reducat,moueat saltem filialis,paternusq; affectus:sic ergo in
Noia vxo- quit.¶ Hãc tua pe.sensus est:O Vly.Penelope uxor tua mittit hãc epistolã.Nolo aũt mihi rescribas aliqd:sed tu ipse ve
rũ filiorũ- nias.¶ Hanc.i.epistolã.¶ Tibi lẽto.i.tardo.¶ Tua:subaudi uxor:nã in noibus ꝓprus de genitiuis ꝓnominũ,relatiuoꝝ
q; & seruo uel demõstratiuorũ:& in pronominibus possessiuis sæpe filiorũ,uxorũ,maritorũ,seruorũq; noia subaudiuntur.Virgi.
rũ qñõ mit Hectoris Andromache.s.uxor.Cice.in epi.Ser.tuus.s.filius.Teren.Video forte huius Byrrhia subaudi seruum.& notan
tun ur. da est hæc regula.¶ Mittit:de se tanq̃ de tertia persona dicit:cũ in sequenti uersu in prima persona loquatur.dicit enim.

¶ Nil mihi

Nil mihi rescribas: idest non remittas mihi responsum per literas: sed tu ipse veni: ipse hoc loco demõstratiue ponitur: nam licet per eclypsim per se proferatur, tamen subauditur tu: & habet (teste Pri.) significationem eius pronominis: quod subauditur scilicet tu, & est demonstratiuum. Troia: adducit rationem quare Vlyxes debeat & possit venire: dicit enim Troiã propter quam domo discesserat esse euersam: Troia etiam cum regio sit Asiæ in qua erat ilium vrbs: quam græci euerterũt ponitur tamen interdum pro vrbe vt Virgi. Omnemq; reuerti per Troiam. & hic Troia, idest ilium vrbs Troiæ. Iacet diruta est: & solo æquata, sicut enim vrbes cum ædificantur aut florent dicuntur stare: aut surgere: vt Virgi. Surgentemq; noue Carthaginis arcem. & idem. Troiaq; nunc stares, & Ouid. Iam stabant Thebæ: ita cum dirutæ sunt dicuntur iacere, & cadere. Ser. Sulp. ad Ciceronem, quæ nunc postrata, & diruta ante oculos iacent. Virgi. Ceciditq; superbum ilium. Certe distinguendum est: vt non dicamus certe iacet, sed certe inuisa. non enim necesse est affirmare Vlyssi ꝙ Troia iacet: quia hæc ipse optime sciebat qui fuerat præsens, & (vt dictum est in argumento) fuerat etiam ex magna parte auctor illius ruinæ. dicit ergo certe. i. certe odio habita. Puellis danais. i. mulieribus græcis. nam Danai a Danao rege dicuntur: qui ante pelasgi dicebantur, & argiui: quia Danaus (vnde dicti sunt) argos habitauit. Puellis autem dixit, non solum sexum, sed etiam ætatem significans: quia adolescentulæ mulieres nuper nuptæ molestius ferunt maritorum absentiam.

Troia
Stare
Surgere
Iacere
Cedere
Græci vñ danai dicti sunt.

PARRh.

PENELOPæ. Hæc Amire: vel amaca primum: dein Penelope dicta ab eiusdem nominis auibus, quæ expositam a parentibus educauerunt: vt Pyndari scribit interpres. Alii cum Didymo tradunt a Nauplio necem Palamedis vlciscente in mare deiectam a Penelopibus esse transnominatam: quorum ope seruata sit. Penelopes autem Plinius: Aristotelesq;: & vtroq; prior Aristophanes ex accipitrum genere memorat. Itaq; si Didymum sequimur. Oui. hac potissimum de causa Penelopes epistola sic orditur. Hanc tua Penelope. Quasi dicat quæ propter te in discrimen adducta penelope vocata sum. Canit Homerus integro operis argumento, penelopen absenti viro fidem summa pudicitia seruasse per annos viginti. Lycophrõ infamat: & Duris Samius omnibus procis prostituit: ex quorum promiscuo concubitu pana peperit. Quidam Mercurii filium pana dicunt & penelopes: vt apud Herodotum.

ASCEN.

HAnc tua penelope. Quãquam nullus est in epistolis ordo tamẽ videtur poeta hanc penelopes epistolã nõ ab re primam posuisse. Quippe ꝙ ab heroidum decantatissima missa fingitur, ab ea videlicet, cuius maritus poetarum principi Homero vigintiquatuor librorum vberem præbuit materiam. Et cum in toto opere totus sit ingeniosus poeta, tamen vt Liuius in cõcionibus, ita hic in epistolis pro scribentium: hoc est quos scribentes inducit, captu, & ingenio argutias nunc contrahit, nunc dilatat, vt suis locis pro opportunitate & captu nostro declarabimus. Verum quia intentionem poetæ in præambulis diximus, & argumentum modo expositum est, pro veteri instituto nostro ineruditæ pubi pauca, quæ grammaticen concernunt, prælibabimus. Meminerit ergo tirunculus in singulis verbis poetæ in quibus surdastri nihil boni conceptus perspiciunt, nihilq; salis atq; leporis sapiunt esse suam venustatem & sententiarum vim. Discat ergo in primo vocabulo decora breuitate, quæ nihil obscuritatis habeat vti, ea videlicet resecando, quæ superflua videantur, eo ꝙ intellectu facillima sint. Cuiusmodi sunt locutiones sequentes. Ventum est ad Vestæ, subaudi, sed non eloquere ædes aut templum. Quarto Kalendas Iulias, subaudi die ante. Triduo ante diui Baptistæ, subaudi natalem, aut diẽ festum. Paucis rem aperiã, subaudi verbis. Testificamur his, subaudi literis. Hanc igitur tibi mittit, subaudi epistolam. Neq; tamẽ opus ē vt adiicias. Et quia hic hæc hoc & eorum aduerbia ad primam personam pertinent, idem est. Hanc mittit, ac si dicat, ego eam mitto. Secundo annotet, quia pronomina habent emphasim & vim suam. Semper enim vberius demonstramus, aut referimus q̃ possimus propriis vocabulis eloqui. Non capit me puer: dicam iterum. Si dixerit penelope mittit tibi epistolam, non tantũ dixerit quantum vbi dicit mittit hanc: quasi dicat quæ tuæ saluti consulit, quæ te ad fidissimam coniugem vocat post tacitos errores, quæ miserias nostras exponit, quæ me tuam probat. Vnde additur tua, in quo mira quoq; emphasis est: quasi dicat quæ inter tot procos, idest procaciter & improbe coniugium meum petentes, & animo & corpore tua permansi, fida tibi &c. Tertio, ꝙ sicut genitiui non reguntur a propriis nisi per intellectionem appellatiui vt Deiphobe Glauci subaudi filia: ita nec pronomina possessiua: quæ pro genitiuis ponuntur primitiuis, nunc absolutis non iunguntur propriis: nisi per subintellectionem appellatiuorum, vt tua penelope, subaudi vxor aut coniux. Quarto, propria nomina græca solere apud doctos suam declinationem seruare, licet multa in nostram migrasse legantur: vt hæc penelope: huius penelopes. Nam Penelopa insuetum esset. Reperitur tamen Helene & helena. Lede & leda &c. Quinto, epitheta, idest adiectiua proprietatem (vt notis loquar) importantia esse attribuenda pro negociis & locis. Quia ergo nihil amanti magis alienum q̃ lentum esse & segnem. (Nam vt hic dicetur. Res est solliciti plena timoris amor) ideo bene dicit lento tibi: quia si dicat flaccido & tepido in amore viro cum sim tam strenua coniux, vt etiam noctes tibi impendam reficiendo videlicet telam: & ita illudendo procos. Sexto, ꝙ Vlyxes secundum græcam deductionem deberet scribi olysses aut odysses, scribitur enim græce olysseus, sed eus sæpe in es lõgum mutatur, vt Achileus Achilles, Nereus neres, Orpheus orphes. Vnde volunt orphi in datiuo dictum in buco, Orphi Calliopea. Sed nescio quo errore pro o scribitur nunc u, & pro d, l, & pro, ss, x, cũ tamen sint qui scribant Olyxes, & multi qui Vlyxes. Nos vero quia ita plures scribũt fere Vlyxes scripsimus: habet autem in vocatiuo etiam Vlyxe: tunc præsertim cum s crebro poneretur, vt apud Cice. in carmine de sirenum cantu apud Home. O decus argolicum quin puppim flectis Vlyxe: hic autem reperiri vlyxes: forte ne esset illepidus concursus Penelope, Vlyxe. Nil mihi rescribas: occurrit per respõsionem antipophoram. posset enim respondere si ad me scribis coniux: rescribam ad te, atq; ita tecum prosa fecero: ad quod ipsa. Nil mihi rescribas, idest nolo quicquam rescribas ad me. Dicat igitur non petis certior fieri de me, quocirca addit attamẽ. i. licet nolim rescriptum, volo tamẽ nova de te: veni igitur. dicat mittam ex meis qui eloquantur, quod excludit dicens. Ipse quod est tu, quasi dicat in propria persona. Habet enim emphasim pronomen ipse, & excludit inferiores personas, vt Ioue missus ab ipso, quasi dicat ab eo qui summus est, & nõ ab inferiore. Rex ipse me semper in oculis habet &c. Habet tamen decenter officium trium personarum. Primæ: vt Et ipsum Ludere quæ vellem calamo permisit agresti. Ipsum, idest me. Ipse ignotus, egens Libyæ deserta peragro. Ipse: idest ego: Secundæ: vt hic ipse veni. & .vi. Aeneidos: Ipsa canas. Tertiæ: vt eiusdem tertio: Ipse canat & cetera. Ordo raro a nobis ponetur, quia cum binis fere versibus complectur sententia, facile est eum consequi in elegiacis præsertim, quorum stilus facilior est. Vltimo tamen hoc loco notabis: quia secundum Vallam indifferenter fere dicimus: nil rescribas, nil rescribe, & nil rescripseris, & ideo diuersos modos coniungit poeta dicens. Nil mihi rescribas: attamen ipse veni. Nisi longior fierem, dicerem tamen a Seruio exponi aliquando pro tandem, & sic erit sensus. Nil rescribas: sed tandem ipse veni, aut exponendo more consueto contextus est. Nil rescribas: idest nolo quicquam ad me scribas, sed tamen licet id nolo, ipse veni, quia te plusquam literas tuas desidero. Troia iacet & cetera. Docet facile posset redire cum græci compotes voti effecti sint diruta Troia: quia tamen non redit progreditur in detestationem bellorum, quæ vt Horatius dicit. matribus semper detestata sunt: sed ne suos per hoc læderet callida mulier, conuertit odium in ipsam Troiam, ipsosq; Troianos, quorum libido & adulterium causa tanti belli

Vix Priamus tanti, totaq; Troia fuit.
O vtinā tūc, cū lacedemona classe petebat,
Obrutus insanis esset adulter aquis.
Non ego deserto iacuissem frigida lecto,
Ne quererer tardos ire relicta dies,
Nec mihi quere͂ti spaciosam fallere noctē,

ANTO. ¶ Vix priamus tāti: igerit suspitiōes: dubitat Vlyxē ideo lentū eē: ne pegrino amore teneat dū staret Troia, inqt. & priamus viueret: vix fieri potuit qn in priā nauigaretis. Graeci. n. lōga obsidiōe fatigati: de reditu saepius cogitarūt: qd i iliade Homerus vr̄ exprimere Diomede referēte: si oēs graeci abscedāt: ego & stelenus soli i obsidiōe psistemus. ¶ O vtinā: pca꞉ i paridē cū hac poetica exclamatiōe: q cū Helenā rapuit tātoꝝ maloꝝ pbuit cām. ¶ Lacedaemōa: lacedaemō Peloponēsi vrbs Menelai regia nūcupata a lacedaemone Iouis filio ex Taygete Atlātis & Pleiones. ¶ Adulter: Paris Priami filius: q ex lacedaemone Helenā rapuit: de quo dicemus. ¶ Aqs isanis. i. magnis i alto furētibus hellespōti vndis. ¶ Nō ego de. exponit incommoditates suas. ¶ Frigida: sine viro: calescere lectum dicimus vbi vir fuerit & foemina. ¶ Relicta: p. xx. annos a te destituta. ¶ Tardos die. q lōgiores videnꝰ absentia tua: nō inqt die & nocte sollicitarer: si Paris Helenā nō rapuisset. auget. n. [Greek] a tpe. ¶ Nec mi. q̄ren. [Greek] a facto vt pcos fallerēt q̄tū telaꝝ die texuerat: tantūdem ad lucernā nocte detexebat. pollicita erat se tūc viꝝ accepturā: cū telā finiuisset q̄ integeret Laertes senex cū fatū ptigisset: fallaciā dephēdit ātinous vnus ex pcis āncilla referēte: vt Ho. auc. ē. ¶ Falleꝛ. n. che ē nocte pcos falleꝛ.

Lacedaemon quae & unde

HVBER: ¶ Vix p. vix stultū & ridiculū est: q qdā sic ordināt: vix. s. iaceret: vel vix iusa: cū neuter sensus pcedat sed sic itelligat. Priamus & tota troia vix meruit che odiū graecaꝝ mlieꝝ: che ē vt eaꝝ mariti pp ipm pamū & troiā abessent: & pnter hērēt odio. ¶ Priamus hēt emphasim hoc nomē ppriū. q. d. licet magnus rex. ¶ Tota tro. i. oēs troiani: ptinens p cōtēto. ¶ Vix fuit tāti: vt p eius obsidionē tot viri graeci abessent: & sic eaꝝ vxores eā hērent iusam. ¶ O vti. o ad oēs affectus cōuenit vel miseratiōis: vel idignatiōis: iūgiturq vetō: ntō: & actō. C. o magna vix veritatis. & o me miseꝝ. Interdū p eclypsin pternittiꝛ: sed subaudiꝛ. Pli. Iunior. O hoiem te patiētē: ac potius duꝝ. Interdū est aduerbiū vocādi & iungiꝛ vetō: vt O regina nouā &c. Interdum mirādi: vt Iuue. O qualis facies. iterdū idignandi: vt Cice. O tpa: o mores. Interdū optādi: vt Vir. Adsis o tm̄. & in buc. O tm̄ libeat mecū tibi sordida rura, Atq; hūiles hitare casas: & hac sigñatione optādi iterdū poniꝛ p se: vt i exēplis supradictis. iterdū iūgiꝛ cū vtinā ad maiorē affectū expmēdū: vt hic apud Oui. interdū cū si affectū hēt optādi: vt apud Persiū. O si ebulliat patrui pclaꝝ funus: iterdū vt inqt Do. iteriectio est optādis aduerbiū: aut ai repēte pculsi: vt Ter. O salue Pāphile. ¶ Adulter. i. paris: quē p irā pprio noie appellare nō potuit: se p cotumeliā adulteꝝ dixit: ē. n. adulter q aliena cōmisceꝛ vxori. ¶ Esset ob. ēēt oppssus & submersus. ¶ Aqs isa. i. magnis: vel turbidis & tēpestuosis: vtrūq. n. signat vt fra: qd si nescires insana quid aequora pmāt, & in buc. Insani feriant siue littora fluctus. ¶ Cū. i. qn subaudiꝛ tunc. ¶ Petebat. i. ibat. ¶ Lacedaemona. i. spartā: nā vtroq; noie dr̄: est āt vrbs Laconiae. Lacedaemō āt dicta a lacedaemone filio Iouis & Taygetes ex qua vrbe (vt dictū ē) Paris Helenā abduxit. Sed lacedaemona tā p regiōe: q̄ p vrbe poniꝛ: vt Stra. scripsit ex auctoritate Hom. ¶ Classe. i. multitudine nauiū instructaꝝ: nā hoc sigñat classis: licet ponaꝛ interdū p vna naui. Hora. Me vel extremos Numidaꝝ in agros classe releget: optat āt q Paris fuisset submersus: cū iret ad rapiēdā Helenam: qa si Helena non fuisset abducta: nunq̄ graeci ad obsidionē Troiae iuissent: & ipsa Penelope nō passa fuisset incōmoda: q̄ infra se pati cōmemorat. In quo poeta optime exprimit affectū doloris muliebris: cuius est longe repetere suaꝝ infoelicitatū initia & cās: sic Ariadne apud Catul. Iupiter oīpotēs: vtinā nec tpe pmo, Gnosia caecropiae tetigissent littora puppes. & Dido apud Virg. iiii. aenei. Foelix heu nimiū foelix si littora tm̄ Nunq̄ dardaniae tetigissent nr̄a carinae. Itē ariadne in epistola ad Thesium: Viueret androgeos vtinā &c. & Medeae ancilla apud Enniū Vtinā ne in nemore Pelio securibus caesae cecidissent abiegnae ad terrā trabes: neue inde nauis inchoande exordiū coepisset: q̄ nunc noiatꝛ hoie Argo &c. Hāc expositionem ponit Cice. in rheto. & ondit eā vitiosam eē oratoribus: qm̄ nimis longe repetat initiū: poetis aūt iterdū cōcedi. ¶ Non ego: icipit ea ōme morare: qbus dicit se fuisse cariturā si paris fuisset submersus. ¶ Ego. s. Penelope. ¶ Nō ia. i. cubuissem. ¶ Frigida: vel re vera frigida nō calefacta a marito: vel certe (qd magis placet) frigida. i. sola. nā frigere signat solū esse & cessare. Terē. Nimiꝝ hic hoies rigient: sicut cōtra feruere frequentari. Virg. Feruet opus. & alibi: Cū littora feruere late pspiceres. dicimus itē solū hoiem: q non hēt sociū: & locū desertū & non frequentatū. Ter. Venit alicunde ex solo loco. ¶ Deserto. s. a te qui debueras in eo mecū iacere. ¶ Nec quere. i. non dolerē & lamētarer. ¶ Dies ire tardos. i. esse longos: & tarde finiri: vt mihi videtur nā amātibus: & omnibus: qui sunt in aliqua solicitudine fortunae tempora videnꝛ tarde transire & esse nimiū longa. Virg. in Buc. Si mihi non haec lux toto iam longior anno est. & Hora. in primo epistolaꝝ: vt nos longa qbus mentiꝛ amica: diesq; longa videꝛ opus debētibus. ¶ Q uerēti: conāti. ¶ Fallere: decipe & pterire aliqd faciendo & texendo: ne molestiā tpis sentiam: quod tm̄ nō possum asseq: qa labor texēdi dū de tuo discessu sum anxia laxat: & fatigat manus meas: qd nō fieret si tu adesses: ois. n. videꝛ labor mihi iocundus te pn̄te: dicitur aūt falli vel decipi tempus cū aliqd fit: quo ipsius tpis molestia non sentiatur. Oui. in tristibus. Non qui fuletur: non qui labentia tarde Tempora solando fallat amicus, ades.

O aduerbium quot modis sumatur

Adulter

Lacedaemō de qua supra Classis

Frigescere & frigidum esse quomodo capiaꝛ

Fallere tpˢ

PARRh. ¶ Vix Priamus tanti &c. interficere priamū Troiāq; euertere tāti. i. operaepreciū: & graecae puellae tamdiu viroꝝ consuetudine carerēt: aut desiderarēt in acie, caesos. Valerius Maximus memorabiliū nono. pene victoriae eius tanti non erunt.

ASCEN. ¶ Vix Priamus tanti: duplex sensus est: alter ab Antōnio positus: videlicet vt priamus dum staret i regno: & tota troia vix fuerit tanti. i. vix reputata aut aestimata sit tanti valoris, vt graeci vellent illic diutius immorari, quo circa cū pamus extinctus sit & Troia euersa: vr̄ aliud puella obiecisse Vlyxi: q tm̄ imoraꝛ. Alter sensus est: Priamus & tota troia vix fuit tāti: vt tot puellae danaae viduae degerēt. O vtinā: aliqn̄ optātes ponimus o tm̄: aliqn̄ vtinam tm̄: aliqn̄ vtrūq; tunc videlicet cum vehemēs est affectio: vt hic: similiter aliqn̄ o tam: vt in Buco. O mihi tā longe maneat pars vltima vitae. Aliqn̄ si tm̄: vt. vi. aenei. Si nūc se nobis ille aureus arbore ramus Ondat &c. Aliqn̄ vtrūq;: vt apud Persiū saty. ii. O si ebulliat patrui pclarū funus &c. neq; vitiosum est: qa vocalis seqtur. Nā vr̄ quasi vna pars orōnis & monosyllaba: licet absumāt vocaꝛ & m. non tm̄ absumunꝛ. vn̄ Hora. carminū pri. O & psidiū & dulce decus meū. Historia aūt diuersimode recitari solet: sed vulgatior est Alexandrū: q & Paris dr̄: siue ob Hesionā amitam sororē: videlicet priami: q̄ in captione priore troiae ab Hercule facta Thelamoni in sortē data est: in graeciā nauigasse ad eam repetēdā: siue ad Helenā a Venere pmissam obtinēdā in Peloponeson nauigasse, & q̄ illi pcipua occurrit, Helenā rapuisse: ob cuius raptū troianū bellū subsequutū dr̄ cū euersione Troiae: quā euertendā & icendendā pnotauerat Paris: cū adhuc in vtero materno esset: qa Hecuba mr̄ eius uisa est sibi gestare canē portantē mordicus facē ardentē: vn̄ tota troia incenderetꝛ: quā rē Priamus cū ex eaꝝ reꝝ interptibus itellexisse significare incendiū troiae: iussit pLē extingui in primordiis: sed mater miserās exponēdā dedit. Vn̄ Paris inter pastores ab ifantia uersatus est: ubi Oenonē nymphā cognouit: ut suo loco dicemus: Insanis aqs: aut magnis: aut aestuantibus & frementibus: sicut in Buc. Insani feriant siue littora fluctus: lecto deserto a marito. s. Nec q̄reret. i. nō cōquererer sine diphthōgo. Tardos dies: quia desyderanti & optanti tardi uidenꝛ. Nec mihi querenti fallere. i. occasionem qua fallerem. i. mitius peragam spatiosam noctem: quae me sua duratione opprimeret: nisi labore fallerem eam. Nam ociosis sub noctem cura recursat.

¶ Pendula

¶ Pendula:in telario ad opus cōficiendū patēs.¶ Q ñ ego nō ti.a corpis labore ad ai sollicitudinē trāsit:instās interrogādo.¶ Ego q̄ bellicos euētus cōsidero.¶ Pericula gra.ve.maiora q̄ possint accidere.¶ Res est sol.snia auget miseriam. Sunt (inquit) in amore ppetuæ sollicitudines:vñ apud Plau. Amator adolescēs:q̄ miser (inqt) est q amat.¶ In te fi.aio cōmentabar:exponit sollicitudines cōmemoratione periculoꝝ.¶ Noie in he.quotiēs hector aliqd gessisse dicebaẗ.¶ Antilochū:nestoris filiū quē Q uintus poeta nō ab Hectore:sed a Mēnone auroræ filio iterēptū scri.Fuit & alius ātilochus Her.filius quē Paris trucidauit.¶ Menœciadē:Patroclū Menœcii filiū:q cū Opūtē fratrē pueꝝ pemisset ad peleū fugit.Is achilli filio socium dedit in bello troiano : cūq achillis indutus armis pugnaret:Apollo in formā Iasii Dimāthis filii icitat Hectorē ad pugnam: cui cōgredientē patroclū armis exuit perfractis fibulis:& trucidādum obiecit:vt scri.Home.interea Euphorbus panthi filius patrocli humeros telo confixit:cumq patroclus:vt fatum vitaret ad suos se reciperet, Hector vtrunq latus telo transegit: surripuissentq troiani cadauer, nisi ad tutelam Menelaus affuisset.¶ Falsis:nō suis:sed achillis.¶ Successu:optato euentu:doluit q optatis votū non successit.¶ Sanguine tlepo phyleus thesprociorum rex filiam habuit astyochem:ex qua Herrues filium tlepolemum genuit:is cum in domo paterna Licinium patris germanū trucidasset:veritus vltionem fugit:& rhodi in partem regni receptus est:vnde nauibus nouem in obsidionem troianam venit: hunc Sarpedon Lyciorum rex interemit.¶ Lyciam:lycii Sarpedonis ¶ Est nouata:creuit:& aucta est:maxime fui sollicita, cum lycii Sarpedonis hasta Tlepolemum cecidisse percepi.

ANTO.

Antilochus q fuerit Patrocli iteritus

> Lassare viduas pendula tela manus.
> Q uādo ego nō timui grauiora picula veris!
> Res est solliciti plena timoris amor.
> In te fingebam violentos Troas ituros,
> Nomine in Hectoreo pallida semper erā.
> Siue qs antilochū narrabat ab Hectore victū
> Antilochus nostri causa timoris erat.
> Siue menœtiadem falsis cecidisse sub armis:
> Flebam successu posse carere dolos.
> Sanguine tlepolemus Lyciā tepefecerat hastā
> Tlepolemi leto cura nouata mea est.

Tlepolemi historia

¶ Pendula:q̄ pendet e ligno quo iuoluiẗ:qd iugū dr̄:Oui.vi.meta. Tela iugo iūcta ē.¶ Q uādo.q.d.semp est.n.pnūciādū iterrogatiue.¶ Pericula.s.de te.¶ Grauiora veris.s.periculis.i.maiora q̄ ea:q̄ vere pñt tibi euenire.¶ Res ē sol.snia exornatio rhetorica:& est quasi descriptio amoris.¶ Solliciti am.irrequieti.¶ In te fiu.enumerat Penelope picula multa : & anxios timores:qbus dicit se ppter maritū suū:quē amat affectā fuisse.¶ Fingebā:aio æstimabā,&(vt dicta)imagiabar.¶ Troas Troianos:actūs est græcus a ntō tros:actūs singularis est troa:a quo pluralis formaẗ p additionē s:vt troas,dicti aūt sūt Troes a troe Erichtonii filio.¶ Violētos:fortes,vel potius feros:& crudeles.¶ In te:cōtra te.i.interpugnandum.¶ Eram pal.in noie hectoreo.i.semp timebā cū audiebā nomē Hectoris:q oīum troianoꝝ fortissimus dicebaẗ. pallidus aūt ponit pro timido qm ex timore sequiẗ pallor.¶ Siue qs:enumerat multos quos audiuit ab Hectore interfectos:ob quā cām dicit se valde timuisse,ne Vlyxes suis astutiis posset ab eo euadere.¶ Antilochus erat cā nostri ti.i.erat cā quare timerem: si quis narrabat ipm superatū ab Hectore.In quo aduertendū est q antilochus non fuit tñ ab hectore interfectus:licet fortasse in plio interdū ab eo superatus:nā fuit nestoris filius:q hectore iam mortuo a Memnone auroræ filio interfectus est : cuius mortē nestor admodū senex impatientissime tulisse dr̄:adeo vt q̄rereẗ se nimis diu vixisse:qa filio fuisset supstes.Propertius de nestore sic inqt:Nō ille antilochi vidisset corpus humari:Diceret aut o mors cur mihi sera venis.Iuue.Oro parumper attendas quātū de legibus ipse queraẗ Fatoꝝ:& longo de stamine cū videt acris Antilochi barbam ardentē:nā quærit ab oī. Q uisq adest socio cur hæc in tpa duret,Q uod facinus dignū tam lōgo admiserit æuo.¶ Siue me.subaudi siue aliqs narrabat menœtiadē.i.patroclū.¶ Cecidisse:mortuū esse.¶ Sub fal.ar.i.in armis nō suis:sed achil.historia aūt hoc hēt: proclus filius Menœtii filii actoris ab achille syncere dilectus:cū achil.ob iram raptæ sibi Briseidis nollet pugnare:eius armis indutus putās se territuꝝ troianos:q crederent ipm eē achillē:cū hectore cōgredi ausus est:a quo & superatus: & iterfectus est:cuius cæde tanq̄ amicissimi achil.ita moleste tulit:vt nō posset qescere:tandē vt eum vlcisceretur reuersus ad pugnā hectorē interfecit:quē currui alligatū circa muros troianos raptauit:& hæc satis sunt ad hūc locū intelligēdū. Patroclus interdū poetis dr̄ actorides ab auo.Oui.Fast.li.i.Actoridē peleus ipsum quoq pelea phoci:Cæde per hæmonias soluit acastus aquas.& li.xiii.met.Reppulit actorides sub imagine tutus achil. Troas ab arsuris cū defensore carinis.¶ Flebam:flendo tinebā.¶ Dolos:astutias tuas.¶ Posse care.suc.i.ne carerēt fœlici euētu.i.ne vincerentur viribus hostium.¶ Sanguine tle.sic legendū ē textus,& nō triptolemi:nā Tlepolemus de quo hic loquitur filius fuit herculis ex astyoche:q rhodi regnauit & rhodioꝝ classem in auxiliū græcoꝝ dixit aduersus Troianos:vt Oui.lib.xiii.met.O rhodiæ ductor pulcherrimæ classis is a Sarpadone Iouis filio qui ex lycia venerat interemptus est:& ideo dixit.¶ Tepefecerat.i.calefecerat.¶ Sanguine.s.suo cum est vulneratus.¶ Hastam ly.i.sarpedonis lycii.¶ Cura:timor,sollicitudo.¶ Nouata:reintegrata.

VBER.

Tros quo declinetur & vnde dicti troiani

Antilochi mors

Patroclida quo supra histo. Tlepolemus de quo supra

¶ Siue qs anti.nō placet amphilocū mutare cū politiano.nā quāq̄ fuit is qdē Creati.F.ab hectore occisus vt ilia.xiii.canit Home.antilochū vero nestoris cū laborāti in acie patri opē ferret a Mēnone iteremptū pyndarus.& q iliada scri. exorsus a fine Homeri:Q uintus auctor ē:ego tamē ātiq̄ receptāq lectionē tueor:vt Oui.iseruiēs puellari decoro negligat historiæ fidē:cuiusadmodū studiosæ mr̄onæ satyra Iuu.accusantur:vt ab eodē cōtra pcipitur:ne mr̄ona historias sciat oēs.Sed q̄dā in libris:nō intelligat.Ex quo Oui.hoc ipso opere ex persona Oenones addubitāda dixit.Illā de patria Theseus(nisi noie fallor)nescio quis Theseus abstulit arte sua.nec tamē comici sed qcūq versantur igrāmatico scribēdi gn̄e:snias & verba personis ascribit:vt Pla.i Trucu.nō salueo paꝝ latie posuit ex persona rustici. Ter.quoq emoriri:apud quē rursus adolescēs atticus:emori cupio dixit & theocritus eūq secutus i Buc.nr̄ Maro:q̄dā dicūt aliter:q̄ res hēt:ad exprimēdā rusticā simplicitatē:quod sr.ēt notauit:eoq por Vale.Probus i illud ex Bucolico Maronis ludicro.Canō & qs fuit alter:iis verbis. Sed q̄uis plures erit mathemathici elegāter errātē rusticū iducit dicētē:qs fuit alter,alter.n.accipitur vnus de duobus:nihil ita qs miꝝ si Pen.nō ad vnguē tenet historiā:q̄ nō ex nūcio:sed incerto rumore collegerat in belli terroribus pleruq vano qd ex Statio, Virgilio:& ipso Ouidio copiosius & distinctius oñdam in eo opere:cui titulū feci de rebus per epistolā quæsitis.

PARRh.

¶ Tela pendula.i.suspensa:& declinatur hæc tela telæ.Q uādo ego nō ti.iterrogatio figurata q̄ tūc locū hēt quādo affirmationi locus est:& ita negatiuā petit respōsionē.nō tamē detur vt i Buc.Hæc eadē vt sciret qd nō faciebat amyntas.q.d. nihil nō faciebat:sed oia faciebat:& hæc qñ ego nō timui.q.d.nūq̄ nō timui:quod ē semp timui:sed plus efficit quā si diceret semp timui:Res ē sol.diuerbiū est.Violētos troas:corripitur,qa accusatiuus græcus.Noie in hectoreo:qa tāti nois fuit Hector apud græcos:vt oēs a facie eius fugerēt pter achillē:qd ēt Home.in laudē & gloriā achillis asserit.Siue qs antilo.narrat facinora Hectoris:ob q̄ in eius nole palluerit.Falsis armis.i.qbus se achillē simulabat.Cū enim ob raptā Briseidā achilles iratus agamemnoni in troianos armari nollet:& oēs græci a facie Hectoris fugerēt.Patroclus socius achillis indutus armis eius in occursum venit ei:& tandem occisus est:& eius arma indutus hector ciuitatem ingreditur.Vnde æneidos.ii.hei mihi q̄lis erat:quātum mutatus ab illo hectore:qui redit exuuias indutus achillis.Lyciam hastam:quam Sarpedon lycius ferebat,qui vir ingens fuit.Vnde æneidos primo:Sæuus vbi æcide telo iacet hector:vbi ingens Sarpedon &c.

ASCEN.

ANTO. ¶ Deniq; q.c.colligit se maxime sollicitari ad omne alioꝝ periculũ. / Iugulatus: vulneratus & extinctus. iugulũ colli iuncturam dicimus. vnde iugulare iugulum soluere. / Castris a. inter græcos milites. / Pectus: cor, quod ĩtra pectus cõtinetur. / Amãtis: Penel. / Erat fri. gla. timore frigescebat. frigescimus timore & cor exilit. vnde Plau. senex in aulularia cũ maxime timeret artẽ ludicrã: inquit, cor sibi exercere. / Sed b. c. locus ab auctoritate deoꝝ: ait illis curæ fuisse quod optabat. / Deus aut ad hymenæũ, aut cupidinẽ referas: sed de hymenæo placet. / Amori c. cõiugali. / Versa est in c. plus est q̃ si euersa est dixisset. / Sosp. ui. Vly. id. n. potuit ex telemacho scire: qui eadẽ ex nestore & mene. audierat. / Argolici r. d. exẽplo firmat suspitiones: alii rediere: tu solus cessas / Duces: vt nestor: & agam. & me. / Alta. f. sacris ob suscepta vota pfectis. / Barba. p̃. spolia phrygũ & asianoꝝ: q barbari sunt. / Ad de. pa. in templis deoꝝ & laribus appendũtur: vt veteres facere cõsueuerũt: q postibus temploꝝ arma suspendebant. / Grata. f. aliaꝝ fortunã cõmendat: quaꝝ mariti redierunt: vt iustior sit eius q̃rela: aliæ diis vota psoluunt ꝓ maritis saluis: mihi perpetua q̃rela relicta est. / Nymphæ heroides: puellæ græcæ. / Illi: q rediere grꝛci. / Canũt: narrãt. / Troica f. q̃ ad troiã gesta sunt: alii fata legunt. / Senes iu. seueri: & graues: epitheton est: nam singulis suas denominationes addidit. Senes iusti: & puellæ trepidæ. / Pendet: intẽta est. / Mõstrat: signat. / Pergama: troianæ vrbis situm. / Hac ibat: anaphora vtitur: nam licet paululum declinet: eandẽ tamen dictionem repetit. / Simois: fluuius troianus cum scamandro iũgitur. & loca palustria efficit. / Tellus si. campus: sigæum troiæ ꝓmontoriũ: vrbs in eo diruta cernitur: illic & nauale, & achiuoꝝ ẽ portus: vt Stra. dicit illic etiam tumulus achi. patrocli: & antilochi cõstitutus est: quibus illiẽses quotannis sacrificãt. / Regia cel. superba priami domus quæ erat in arce: paululum autẽ distabant peridis ædes. vt Ho. tradit. / Aeacides: achil. æaci nepos & pelei filius: vt dicemus alibi.

Deniq; quisq; erat castris iugulatus achiuis
Frigidius glacie pectus amantis erat.
Sed bene consuluit casto deus æquus amori:
Versa est in cineres sospite Troia uiro.
Argolici rediere duces: altaria fumant:
Ponitur ad patrios barbara præda deos.
Grata ferũt nymphæ ꝓ saluis dona maritis,
Illi uicta suis troica fata canunt,
Mirantur iustiq; senes, trepidæq; puellę,
Narrantis coniux pendet ab ore uiri.
Iãq; aliq; posita mõstrat fera prælia mensa,
Pingit & exiguo pergama tota mero.
Hac ibat Simois, hic est sigeia tellus.
Hic steterat Priami regia celsa senis.
Illic æacides, illic tendebat Vlyxes.

HVBER: ¶ Deniq;: tãdẽ, & finaliter / Quis. i. quicunq; siue fortis, siue ignauus / Iugulatus: interfectus: nam iugulus est pars colli supra pectus vbi locus est ad hominem interficiendum aptus: vnde iugulare dicitur. / Castris achi. i. in exercitu græcoꝝ. / Amantis. s. mei Penelo. / Erat f. gl. nam ꝓpter timorem homines frigidi fiunt. Vir. i. æneі. Extemplo æneæ soluuntur frigore membra. quod autem dixit frigidus glacie: hyperbole est figura. i. superlatio: nam hæc oratio est supra veꝝ. / Sed d. æne. i. iultus: qui pios & iustos nunq̃ derelinquit. / Bene cõ. i. bene ꝓuidit. / Amori. s. meo. / Casto: pudico: quia semper tibi seruaui fidem. / Versa est: ecce quomodo bene consuluit: quia in tantis periculis belli vir meus Vly. incolumis remansit: & troia euersa est. / Versa est in ci. i. incensa: nam quod incendio cõsumitur in cineres vertitur. / Viro: marito. s. meo. / Sospi. incolumi. / Argolici: nunc pergit Pene. cõmemorare & ꝓbare ab æquitate: quod Vly. debeat domum reuerti: quia omnes alii duces reuersi consolantur vxores suas: cum ipse solus (vt diximus) maritali desit officio. / Duces: ab ducendo dicti qui partem exercitus regunt. / Arg. græci. / Rediere. s. domũ suam: vel in patriam. / Altaria fu. i. incensa sunt ad facienda sacra dus. Oui. li. ii. fa. Idibus aug. fumant altaria fauni. solebant. n. antiqui in aris thura & cæsas victimas comburere: vnde illa sacra holocausta quasi combusta dicebantur. / Præda: quicquid aliũde rapitur p̃da dicitur. / Barb. i. tro. nam priusq̃ Ro. reꝝ potirentur: græci omnes præter se barbaros appellabant: postea vero latinis græcisq; exceptis barbari omnes dicti sunt. / Ponitur. s. a victoribus: quia solebãt hostilia spolia templis deoꝝ affigi a victoribus. Vir. lib. iii. æneі. ære cauo clypeum magni gestamẽ abantis: postibus aduersis figo: & rem carmine signo. / Deos p. qui coluntur in patria: quia q̃libet natio habuit suos deos. / Nymphæ: interdum græce dicuntur sponsæ: hæc ꝓ mulieribus puellæ ponit. / Dona g. s. ipsis puellis: quia libenter ea offerunt ꝓ maritis saluis. i. icolumibus. Ter. aluũ te venire gaudeo. / Illi. s. mariti. / Canũt: cum lætitia narrãt. / Suis: melius iungit cũ victa vt sit dictus. & sensus: Victa suis idest græcis. / Tro. fa. notandũ est legendũ esse fata nõ aũt facta: quod. n. signat facta troica esse victa: sed fata victa sunt: quibus defensio troianoꝝ cõsistebat: q cũ diu græcos fatigassent: & ab ea expugnãda vrbe repellerent: tandẽ isidiis sinonis victa sunt: equo ligneo armatis viris pleno in vrbe itroducto: fata aũt: nõ facta legendũ esse: vel illo Vir. loco maxime percipit. ii. æne. Fracti bello: fatisq; repulsi Ductores danaũ. fata aũt hæc troianoꝝ dñr fuisse: Vita troili: Cõseruatio palladii. i. simulachri palladis: qd troiani habebant in vrbe: & vt sepulchꝝ Laome. qd erat in porta scæa seruaret integꝝ, & vt q rhesi de quibus inferius dr̃ possent a troianis recipi: hæc oia fata vicerũt græci. Nã achil. troilũ secũ cõgressum iterfecit. Palladiũ vero ab Vly. & Dio. clã noctu vrbẽ igressis, cæsis arcis custodibus asportatũ est. Equi rhesi (vt ĩfra videbiť) ab Vl. & Dio. abducti sunt: vt Vir. ingt: ꝑusq̃ pabula gustassent troiæ xanthũq; bibissent: porta vero scæa diruta est ab ipsis troianis vt equus itroduceref: & ita fata troiana victa sunt: & de his nõe est itelligendũ. / Iusti se. epithetõ cõueniẽs illi ætati. Oui. li. vi. me. Dicite iuste senes: & fœmina cõiuge iusto Digna qd opteris: & li. iiii. fa. Flẽt pariter molles animis virgoq;, nexq;: E quibus hæc iusti verba fuere senis. / Trepidæ: naturaliter timidæ. / Pẽdet: attẽte audit: cũ. n. aliquẽ attẽte audimus ita eum aspicimus vt ex eius ore pẽdere videamur. Vir. de dido. pẽderq; iteꝝ narrãtis ab ore. / Atq; aliq;: ostendit Pene. q̃ varia reꝝ narratione græci domũ reuersi detineãt vxores suas. / Mõstrat, ostẽdit, q̃si ad oculũ. / Fera p. i. pugnas gesta iter græcos & troia. / Pingit: describit. / Exiguo me. sic. n. i mẽsa solẽt multa depigi: q ad oculũ demr̃are volumus: vt ĩfra ielena ad peridem: Orbe quoq; i mẽsæ legi sub noie nr̃o Q d diducta mero lr̃a fecit amo. & i. i. amoꝝ, Verba legis digitis verba no. mero. Idẽ l. ii. amo. Nõ oculis tacuere tuis, cõscriptaq; vino mẽsa. / Hac i. [illegible]. i. demr̃atiue ponit. / **Simois** Sim: fluuius ex ida mõte deflueẽs: iuxta iliũ labẽs: nõ lõge a sigæo xãtho cõmixtus facta palude i mare igreditr: gtũm facit simeõts. / Tellus si. i. ꝓmõtoriũ sigeiũ nobilitatũ sepulchro achillis: sicut rheteũ sepulchro aiacis telamõii. / Steterat, fuerat, erecta erat. / Regia. i. aula. substãtiuũ ẽ. / Illic. i. alio loco: ita. n. ista narrãt: q̃si loca sint añ oculos. / Aeacid. achil. nepos æci: pr̃onymicũ ab auo: nã æacus Iouis & æginæ filius gẽuit Peleũ p̃rem achillis. / Tẽdebat: tẽtoria militaria hẽbat: dñr uẽt a tẽdẽdo: q extẽtis velis fiebãt. demr̃ant ãt achil. tẽtoria nõ sine cã. q. d. vbi ꝑamus supplex fuit ei. & corpus Hect. ad sculturã redemit.

Margin: Iugulus qd & qd iugulare (beside ANTO.); Iugulus & iugulare d gbus supra (beside HVBER.); Barbari q dicantur; Fata troica quæ; Simois; Tentoria vnde dicta.

PARRh. ¶ Dona g. nã vt iqt Val. Ma. ꝑsco istituto rebus diuinis opa dabaſ: cũ aliqd ꝯmẽdãdũ p̃catiõe: cũ exposcẽdũ voto: cũ exoluendũ gratulatiõe. Est ãt gratulari diis agere gr̃as: vt ex Iuno. facile pcipiť. i hũc ergo sensum dixit Oui. gata dõa. / Iusti: religiosi synecdochicos. Et. n. iustitiæ pria ps ẽ pietas & deoꝝ cultus: cui maxie illa studebat ætas. Hic hesiodi carm̃ ꝓuerbii vice iactatũ: qd hipides i ãtocleũ recitat. [illegible] Bella gerãt iuuenes: at ꝓxima ꝯsulat ætas. Decrepitiq; senes palmas ad nũina tẽdãt. æqtatis obseruãtia senibus ẽt ꝯuẽit: itaq; nihil ipedit i suo ꝓpo sigiatu iustos accipe.

ASCEN. ¶ Sed bñ &c. Sed ista ingt nõ sunt iã timẽda, cũ pta sit victoria: ob quã nymphæ. i. spõse maritos recipiẽtes diis vota psoluunt: facit

uerat:facit autem digressionem:q̃ recitat ea:quae a maritis recepit narrantur de situ & excidio troiae. Illic aeacides: sic Virg. aeneid.ii. Hic dolopũ manus:hic saeuus tendebat Achilles. Tendebat.s.tẽtoria sua & castrametatus est. Pigit & exiguo perga ma tota mero. Laus pictoris & declamatio ex cõtrariis p anthithesim videlicet:nam tota pgama magna nimiũ fuerũt. Vnde ɔtrariũ est exiguo mero. Pingit autem fundendo modicum vini super tabulã seu mensam: quo deducto per digitum ostendit formam & situm troiae. Simois:nomen fluuii troiani.declinatur hic simois,huius simoentis vel simoentos,huic simoenti,hũc simoẽta. Virgilius aeneidos primo:Geminit simoentis ad vndam:sed a nominatiuo simois. Seruius simoentis deducit.

Hic lacer amissos terruit Hector equos.
Omnia,nãq; tuo senior te quaerere misso
Rettulerat nato Nestor,at ille mihi
Rettulit & ferro rhesumq; dolonaq; caesos:
Vtq; sic hic somno proditus,ille dolo.
Ausus eo nimiũ,nimiumq; oblite tuorum:
Thracia nocturno tangere castra dolo.
Totq; simul mactare viros adiutus ab vno,
At bene cautus eras,& memor ante mei.

ANTO.

Equi achil lis q & vñ ɔgenti

¶ Hic ala.mi.terruit Hector equos:alii ad tractũ Hecto.haec referẽt: vt distractus Hector achil.equos terruerit.& lacer amissos legũt, qm̃ i ɔsolatiõe ad liuiã drusillã dicat:Hoc erat ãdromache cũ vir religatus ad axẽ Terruit amissos sanguinolẽtus equos. ¶ Ad mihi: pbabilius ẽ: vt ab Hom.snia nõ discedamus:cũ quo ɔgruere videbimur si legamus. ¶ Hic ala.hector pcocli morte gliabundus & gaudẽs. ¶ Terruit:ɔster nauit. ¶ Equos achi.xãthũ & baliũ:quos genuit equarũ velocissima po darge ex zephyro cũ ad oceanũ verno prato pasceret. ¶ Missos:ab au tumedõte diorei filio achil.auriga multis stimulis ɔcitatos:nã(vt Ho. xvii.Ilia.scri.)achil.equos cũ pmũ ab hectore ɔstratũ pcelũ senserunt discurrere & fremere coepisse:& licet ab autumedõte verbere & adula tiõibus iterdũ stimularenẽ:illos neq; ad naues:neq; ad hellespontũ ver sus referẽ pedẽ:neq; rursum i pliũ ire voluisse:sed tãq̃ colũnã i alicuius monumẽto nixã imotos pstitisse:& admotis alternati capitibus multis lachrimis ɔplorasse. ¶ Oia nãq; tuo:vñ res troianas itellexerit oñdit:i quo & ambiguitatẽ soluit & dõesticã sollicitudinẽ apit. ¶ Nestor:pyliorũ rex & Nelei filius. ¶ Senior: qui tertiã aetatẽ agebat. ¶ Nato t. Telẽaco de te sollicito. ¶ Misso te q̃.nõ.n.Peñ.telemachũ ad sciscitãdũ de Vly. misit: sed ille sola nutrice cõscia cõsilio Miner.q̃ se in formã mẽtae anchiali regis taphiorũ filii verterat pylũ ad nestora: & spõtẽ ad mene. clã mẽre cessit:a qbus cũ res ad tro.gestas accipisset:ad mrẽm retulit:q̃uis primũ in pdio Vly.prẽm sub mẽdici habitu cũ pis set:vt Ho.scri. ¶ Ille:telẽ.filius tuus. ¶ Rhesum:rhesus Eronei filius thracũ rex postremus castra locarat:eius equi erãt can dore niuali:pnicitate vẽtis cõparrãdi:currus auro argẽtoq; ornatissimi. ¶ Dolona:hector pmissis achil.eqs.Dolonẽ Eu medae filiũ misit in castra graecorũ scrutaturũ,illũ Dio.& Vly.q de Tro.exploraturi mittebanẽ,itercipiũt ɔmissa i punitate Troiano.cõsilia itelligũt.Deinde interẽpto dolone thracũ castra inuadũt. Diome.dormiẽtẽ rhesum perimit & socios.xii.& equos in castra abigũt:& ad psepe inter alios Dio.equos alligãt. ¶ Hic:rhesus. ¶ Ille:dolo:pmissa erat.n. Doloni impuni tas:si Troianorũ cõsilia aperiret:sed Dio.illũ interemit. ¶ Thracia:rhesi thraci. ¶ Dolo noc.p noctis isidias. ¶ Tot ui.nõ eadẽ Vly.sed Diom.peregit,q regẽ & socios.xii.trucidauit. ¶ Ab vno:Diome. Tydei & Deiphi. Adrasti filio. ¶ Ante: q̃ a nostro amore discederes:cũ te tuae domus:memoria & amor subibat,eras cautus: nunc cum perfrixeris:nulla vitas pericula. persistit in amplificatione:vt quanta sit in amante vxore sollicitudo monstretur.

Rhesus qs

Dolonis interitus

¶ Hic la.male legiẽ:haec alacer missos terruit hector equos:nã haec snia nulla rõne:aut historiae testimonio põt cõprobari nec ẽ verisimile qd graeci vxoribus suis i bello gesta narrãtes laudassent hectora hostẽ.aut appellassent ipm alacrẽ: & de eqs territis ab hectore dũ viueret nulla vsq̃ fit mẽtio:nã qd qdã dñt de eqs rhesi:qũo ɔuenit:cũ rhesus i auxiliũ troianorũ venis set:pterea i codice meo vetustissimo haec lacer scriptũ reperi:& multis oñdi:& adhuc oñdere possum:legẽdũ ẽ igit haec lacer amissos terruit hector equos: ɔstat.n.hectora circa muros troianos eqs raptatũ fuisse. Vir.li.ii.aeñ.Ecce añ oculos moestis simus hector visus adeẽ mihi:largosq; effundere fletus raptatus bigis:vt quõdã:aterq; cruẽto puluere &c.& idẽ li.i.ter circũ iliacos raptauerat hectora muros:dũ igiẽ traherẽ hector:eq aspectu cruẽtati cadaueris territi sunt:haec oñdit ipse Oui.i cõ solatiõe ad liuiã de morte drusi.his verbis:Hoc fuit ãdromache cũ vir religatus ad axes terruit amissos sanguinolẽtus equ os:ergo volẽs nũc aliqs ex graecis illũ locũ vxori suae añ oculos põere dicebat. Hic:haec loco quẽ designabat in mẽsa. ¶ Hectorl.a.vulneribus cõfossus & dilaceratus vt Vir. Vulneraq; illa gerẽs q̃ circũ pluria muros Accepit prios. ¶ Ter.e.a.i.liberos & celeres:nã amitto ɔponiẽ ex a pticula separatiua:& mitto:ide amissus dr̃ q̃si dimissus:& liber & iõ celer. Oui. Et celer amissis labiẽ ãnus eqs:& li.iiii.fa.Hãc quõdã cytherea diẽ pperãtius ire iussit:& amissos pcipitauit equos:ergo nullo mõ legatur admissos. ¶ Oia:dicit Pene.s.haec oia itellexisse a telẽacho cui Nestor ea narrauerat:cũ ad eũ missus fuisset ad q̃rẽdũ Vly.prẽm suũ. ¶ Senior.s.senex:cõparatiuũ p positiuo.agebat.n.vt Cic.scri.tertiã hoium aetatẽ:vt ẽt ipse refert li.xiii.me. Vixi ãnos bisentũ.nũc tertia viuiẽ aetas. ¶ Tuo n.telẽacho. ¶ Misso q̃.i.ad q̃rẽdũ. ¶ Ille.s.telẽa. ¶ Mihi:subaudi retulit: &.i.ẽtpter supradicta. ¶ Rettulit:narrauit. ¶ Rhesumq; do.cae.sic legẽdũ ẽ vtq; cõiũctio encletica vtriq; subiũgaẽ:vt ɔstet rõ metri:nã dolõ pmã cotripit.&q; cõiũctio haec loco nõ solũ copulat verba sed ẽt sensum.vt oñdat vtriq; caesum.i.iterfectum fuisse. Fuit aũt rhesus rex thraciae ab amicitia pami nõ alienus:q cũ in auxiliũ troia.venisset cũ thracũ copiis iã nocte aduenitae añ isulã:q̃ añ posita ciuitati ɔtinẽti adiũgiẽ paulisp ɔmoratus:postea circiter secũdã vigiliã cãpos Troia.ingressus tẽtoria explicauit:qd vbi Dio.& Vly.i ea pte vigilias curãtes aiaduerterũt:vel potius(vt alii volũt)ex dolõe troiãno itellexerũt.q & ipse speculatũ exierat:& eũ dephẽderãt vt mox diceẽ:oia circũspiciẽtes celeriter ad locũ vbi rhesus ɔmoratus fuerat accesserũt. Tũ fatigatis ex itinere custodibus:& ob id somno pssis,Vly.& Dio.itrogressi:regẽ i ipsis tẽtoriis iterfecerũt: & currũ eius cũ isignibus eqs ad naues graecorũ duxerũt.dolõ ãt vir fuit troia.Eumedis filius,q i castra graecorũ speculator accessit:pactus cũ troia.vt i remunerationẽ speculatiõis sibi darenẽ eq Achil.post victoriã q̃ sperabãt,sed dephẽsus ẽ a dio. & Vly.q & ipsi speculatũ venerãt:& vigilias(vt diximus)i ea pte curabãt:qbus oia apuẽ q̃ troiãi pararẽt & sperarẽt,idicauitq; pcipue aduẽtũ rhesi:& fatũ quod de eius eqs erat:troiã nõ posse capi si aq̃ xãthi bibissent:aut pabula soli troiãi gustassent:pmiserũt ei.n.vitã:si oia idicaret:verũ oibus perceptis eũ iterfecerũt:vñ Oui.nũc dicit eũ pditũ dolo:qa nõ seruauerũt quod pmiserãt:eũ ãt spe equorũ achil.speculatũ iuisse oñdit Oui.li.ii.tri.nõ foret Eũedes orbus si filius eius Stultus achilleos nõ adamasset equos.& Vir.li.xii.aene.multis versibus. Sed qe qd ptinet ad itelligẽdũ hũc locũ optime hr̃ li.xiii.met. ex verbis Vly. Fit aliqd de tot graiorũ milibus vnũ a dio.legi nec me sors ire iubebat. Sed tamẽ & spto noctisq; hostisq; periclo Ausum eadẽ q̃ nos phrygia de gẽte dolõa Interimo nõ ãte tamẽ q̃ cũcta coegi pdere:& edidici qd perfida troia pararet. Cia cognoram:nec qd specularer hẽbã. Et iã pmissa poterã cũ laude reuerti. Haud ɔtẽtus eo petii tẽtoria rhesi. Inq; suis ipsum castris comitesq; peremi. Atq; ita captiuo victor votisq; potitus igredior curru laetos imitãte triũphos. & Vir.li.i.aenei. Nec pcul hic rhesi niueis tẽtoria vel Agnoscit lachrymãs pmo q̃ pdita somno Tidydes mlta vastabat caede cruẽtus: Ardẽtesq; auertit equos i castra pusq̃ Pabula gustassent troiae:xãthũq; bibissent. Ecce per hos Oui.& Vir.versus declaraẽ totus hic locus huius eplae:vt sicut haec rhesus pditus somno:qa iuasus ẽ cũ dormiret,custodibus ẽt suis(vt dein ẽ) somno [illegible] a.n. scri.dyris cretẽ.licet Ser.super eũ locũ pmoq; pdita somno:expõat pma parte noctis:vt Libra die somniq; pares vbi fecerit

VBER.

Amissus vnde

Rhesi historia dolon qs

horas. Sed por sensus est ex histo. ¶ Ausus es: incusat Pene. Vly. nimiae audaciae & obliuionis suorum. ¶ Nimium & ni. haec est penitus. ¶ Tuorum: patris, filii, & vxoris. ¶ Tangere. s. accessu tuo: haec est intrare. ¶ Castra th. i. tentoria rhesi regis thra. ¶ Dolo no. insidus noctis: quod est audatius q in luce. ¶ Tot u. comites regis qui erant in eius tētorus. ¶ Ab ua solo Dio. ¶ Cautus: puidus periculorum. ¶ Ante: olim: quia simulabas insaniam ne ires ad illa pericula: & ne me solam relinqueres: qd ipse dixit. xiii. meta. Me mea detinunt coniux pia. mater achillem. & diximus supra in argumento.

PARRh. ¶ At bene ca. e. & me. ante mei: inuersio q plus vrget: q si diceret: oblitus eras mei. ¶ At. s. ironicos. ¶ Ante: q tātus res adorireris, apertissimoque vitae periculo te cōmitteres. ¶ Eras m. me. vel meorum mādatorum: ego tibi succurrebam: & perinde. ¶ Eras bene ca. periculorū fugitās: & salutis vitaeque ptus. Atque ita nō est: alio q si te cogitatio mei subisset: ad pericula cietatius accessisses: vt te mihi seruares: icolumē & i tua salute meae pceres: hāc sniam plenius expssit i laodomia. Et facito v: dicas quoties pugnare pabis Parcere me iussit Laodomia sibi. & illic: Vlria mādaro claudet epla puo: sit tibi cura tui: sit tibi cura mei.

ASCEN. ¶ Oia nāque tuo. Docet qūo & a quo haec norit facinora Vly. ex telēa. videlicet suo & Vly. filio quē ad Nestorē miserat pr̄us ingrēdi gr̄a. In q recōciliat sibi igeniosa mulier beniuolētiā mariti, cuius se semp tā solicitā fuisse signat: Ordo est: dico sup. q Hector terruit, nāque Nestor senior: q scdum Ho. tertiā vixerat aetatē, retulerat. i. recēsuerat & enarrauerat oia nato. i. filio tuo telema. misso te qrere. i. vt te qreret. ¶ At. i. sed illis. s. filius tuus & meus. ¶ Retulit. i. recēsuit mihi. retulit (inq) Rhoesum regē illū thraciae: & Dolona troianū illū filiū Eumedae: cesos. i. occisos a te ferro. i. gladio: & retulit vt. i. qualiter haec. s. rhoesus sit pditus somno: qa pma nocte dū clausas portas itrare nō posset occisus ē (vn̄ Vir. i. aenei. Nec pcul hic rhoei niueis tētoria velis Agnoscit lachrymās pmo q pdita somno. i. pma parte noctis) & vt ille videlicet dolo pditus ē: dolo: qa pmissa erat ei ipunitas sed nō seruata: aut dolo quē occisus prēdebat: haec ē pp dolū quē astruere volebat: & rhoesus: qa iprudēter iter hostes somno idulgebat, & ita ē vitupatio hostiū & laus victoris: & tn̄ dici nocturno dolo: q si nō nisi p nolū id potuisset ppetrare: sed dolus an virtus qs in hoste requirat: Adiutus ab vno viro. s. Dio. Eqs ismariis: ipsius videlicet Rhoesi cuius ipse cum Dio. Ardentes auertit equos in castra: priusque Pabula gustassent Troiae xanthumque bibissent: vbi dr̄ aeneidos primo.

ANTO. ¶ Vsque me. m. si. corpus formidie exilibat. ¶ Sinus: p pcordus vsurpat.

Substentio quid sit

> Vsque metu micuere sinus dū victor amicum
> Dictus es ismariis isse per agmen equis.
> Sed mihi quid pdest vestris disiecta lacertis,
> Ilios! & murus quod fuit ante solum!
> Si maneo, qualis troia durante manebam,
> Virque mihi, dempto fine, carendus abest,
> Diruta sunt aliis, vni mihi pergama restant,
> Incola captiuo, quę boue victor arat.
> Iam seges est, vbi troia fuit, resecāda que falce
> Luxuria, phrygio sanguine pinguis humus.

¶ Per ag. ami. p graecorum castra tātus mihi terror ex haec iniectus ē: vt ēt cū victor diceris i castra graecorum redisse timere nō. n. ad equorum saeuitiam referas: qd hūana carne vescerēt. ¶ Ismariis: thracius: ē. n. ismaros mōs & vrbs thraciae. ¶ Sed mi. q. p. coicatiōe vtit: petit & cōsuluit qd sibi psit troianū excidiū. & hac sciscitatiōe suspēdit aīus: & ad cōmiseratione appat i quo & facile sibi cōmiseratione cōciliat & lēti mariti increpat tarditatē. ¶ Disiecta: diruta. ¶ Ilios: troia ab ilio troia. filio dicta, q pclarā vrbē a suo noie pdidit i troade: vt scri. Dio. Diruta ē. viii. mēsis iunii: vt Dion. scri. ¶ Si m. iopinatū subdit ad cōicationē: quod gn̄s schēatis substēratio acelso dr̄: graeci vero padoxē appellāt: hoc est cōtra opinionē: nō. n. Pene. euersa troia se vt ante cōiuge caritura opiabatur. ¶ Si m. sine viro. ¶ Durante t. cū troia stabat. ¶ Diruta s. a. ab aliarum fortuna suū maerorē amplificat. ¶ Aliis: ad fortunā aliarum puellarum. ¶ Restāt: erecta sunt: & nō expugnata. ¶ Victor: graeci victores: vbi fuerat troia: iā segetes crescūt: & metuntur fruges.

HVBER: Ismaros de quo supra Ilios qua supra

¶ Vsque me dicit Pene. quod cū haec supradicta narrarētur sibi fuisse gesta ab Vly. semp audiēdo nimio timore tremuit donec intellexit Vly. his ita gestis reuertisse ad graecos equis rhoesis adductis. ¶ Vsque: assidue. ¶ Sinus: pectora mee. ¶ Micuere: moti sunt tremore. ¶ Metu: timore: qa laetitia etiā iterdū trepidat pectus. ¶ Dū: donec. ¶ Victor. i. tu. ¶ Dictus es. s. mihi ab eo q narrabat. ¶ Isse per. a. amicū. s. graecorum. ¶ Equis is. i. eqs rhoesi abductis: & haec ē quod i versibus supra allegatis dicit. Atque ita captiuo victor: votisque potitus. Ingredior curru laetos imitare triūphos. Ismarus autē mōs ē thraciae: vnde ismarius ponit p thracio. Ismarus autē pus dicebat Maroneo optimo vino abundās. de quo Tibu. ad Mesalā: Victa maroneo foedatus lumina baccho: quē locū male qdā itelligūt exponētes a Marone. i. Vir. dictū in. iii. aen. quo scri. Polyphemum fuisse sopitū: sed errāt: nā licet de Polyp. loquat etiā Tibul. tamē nō facit mētionē de Vir. descriptiōe: sed de vino: qd ex thracia Vly. aduexerat. ¶ Sed m. qd postea q Pene. dixit ea q ab Vlysse qa ita abest Vly. sicut aberat, qn̄ troia stabat. dicit ergo. ¶ Ilios: vrbs troiae. dr̄. n. ilios i foe. gn̄e, & iliō i neutro. Sicut barbitos: & barbitō, istrm musicū in quo Ioānes tortel. errauit q exemplū ex plura Sapphus male adduxit. nā legēdū est. Nō facit ad lachrymas barbitos vlla meas. in neutro gn̄e posuit Hor. in. i. carminū. Nec polymneia lesboū refugit tendere barbitō. licet & actūs masculini esse possit, sicut in eodē li. idē Hor. Age dic latinū barbite carmē. Lesbio primū medulate ciui. hic. n. aperte masculino gn̄e ptulit. ¶ Ilios: nunq masculino gn̄e sed semper foeminino. Ilion semp neutro pfert. ¶ Diruta: disiecta: dissipata. ¶ Lacertis. i. viribus. ¶ Quid p. q. d. nihil. ¶ Et m. ordo est. Est solū quod fuit ante murus nūc aequatus solo. i. dirutus: nā tecta aequata solo dicunt: q sunt diruta: neque supra solū eminent. Virg. & aequata solo fumātia culmina ponā. Oui. lib. iiii. Fast. Haec aequata solo est nullo sub crimine regni.

Catendus participiū vnde formetur

¶ Si: p siquidem. i. quia. ¶ Qualis. i. vidua & sine marito. ¶ Carendus mi. i. a me: & notandum hoc participium in voce passiua a careo. ¶ Dempto fine. i. semper & perpetuo: nam quod finem nō habet aeternum est. ¶ Aliis: ad vtilitatē aliarum. ¶ Mihi vni: mihi soli. i. in dānum mei solius: cui esset vtilius quod adhuc starent: vt infra dicet Vtilius starent. ¶ Restant: remanent. nō reuera: sed quātum ad dānum & dolorem suum. ¶ Victor: graecus. ¶ Incola: qui illic habitationē fecit post victam troiā. ¶ Boue ca. pro bobus captiuis. i. bobus qui ante fuerant troia. nunc a graecis capti. ¶ Iam se. est: haec descriptio eo tendit: vt Penelope ostendat iam diu troiam fuisse euersam: enumerat. n. certissima euersionis & ruinae argumenta: ex quo magis cōqritur de absentia Vly. & quod non possit intelligere vbi sit. ¶ Seges est vbi fuit troia & resecanda falce. i. iam herba nata est vbi fuerat troia & ita alta: vt iam sit falce metenda.

Seges quid & vnde dicta est

Seges aūt secundum Var. dicitur a satu. i. semine: est autem proprie seges eorum seminū: q pani cōficiendo sunt apta nōdum demessa. Nā fruges generaliter dicunt omnes fructus: qui in alimoniam verti possunt: dicuntur autem eodē Var. teste a fruendo: hic ergo seges accipitur p semine frugū sato adhuc viridi. ¶ Falce. s. messoria. Est. n. & falx putatoria: qua arbores putantur: de qua Vir. in Geor. Falce praemes vmbrā. & in Buc. Atque mala vites incidere falce nouellas. Luxuriat: supra modū abundat Hora. luxuriantia cōpescet. Vir. Luxuriem segetū tenera depascit i herba. Ad oues nōnunq refertur & significat exultare & lasciuire. Cui. in Fa. Ludit & in pratis luxuriatque pecus: interdū habitudinem significat Virg. in. iii. Ge. Luxuriatque toris aiosum pectus: luxuriat. n. hic ponitur p plenum & desum est. ¶ Pinguis: impinguata. ¶ Sanguine phry. i. sanguine troianorum illic effuso. Est autem Phrygia asiae regio: vbi est troia.

Fruges q & vnde dictae

ASCEN. ¶ Ilios disiecta: sic Hora. vexata ilios dixit. frequentius tamen hoc ilium vel hoc ilion legitur. Vertit puppim peregrinā ad littora sed quomodo: Prora enim ad littus appellitur nō pupis. Verum peregrini: & hostes cito abnauigaturi: vt dicitur. vi. aenei. Obuertunt pelago proras: & ita puppis appellitur ad littus vt paratae sint naues si necesse fuerit ad fugam.

¶ SEMI sepulta.

¶SEMIsepulta vi.ossa in sepultorum. / Feriuntur:inter eruēdū pcutiunt. / Cā mo.nō tā mora lædebāt: q̄ qd more cā ignorabatur:putabatur.n.alieno amore detineri. / Lateas:curiosius ē:q̄ si maneas dixisset. / Quisquis ad suū offin laudat: tu inqt,lateas ēt ad me tenuis de te fama peruenat:ego de te sp curiosa sum. / Vertit:nautæ cū ad portū perueniūt puppim in littus cōuertūt. / Ad hæc littora:ithacēsia. / Cartha nota.scripta hocē do līas ad te his oībus:q ex ithaca nauigaturi sūt i q̄cūq; oīs regionē. / Nos pylō:nō ipsa misit sed Tele.mře i scia ad Nestorē:vt diximus:accessit.Pyli tres fuerūt vrbes i pelepōnesoyna i lepræctica regiōe:alia ī ora pisæa ad alpheū flu.tertia ī messenia:sed Nestoris pylos ab ematho mōte ema thelia nūcupata ē:quā multi eā eē volūt q̄ e ī ora pisæa:hāc ɔdidit ne leus Neptuni filius ex tyro Salmonei filia.Neleus ex chlori āphi.Thebāi filia.xii.filios hūit:oēs p̄ter Nestorē Hercu.peremit:qñ erat cæteris iunior:vt ip̄e apud Hom.recēset. / Incerta:Nestor nihil certi de te nobis retulit. / Spartē:ad Menelaū:q cū de Vlyxe negasset scire Thele.remisit patera,& peplo donatū.paterā Vulcanus effinxerat:peplum Helena texuerat. / Sparte ne.Menelaus spartanus de te verū nescit. / Moenia ph.Troia ipsa / Starēt vtr.mihi minus molestū eēt:si nō eēt euersa.Phoebus & Neptu.Laomedōti i fabricādis Troiāis mœnibus opitulati sūt.Collígit cās:vt qd dixerat pbabile videat. / Heu l. mobil.vtit correctiōe. / Iras.iprobo q̄ p excidio troiāo vota suscepi. ANTO. Pyli quot & quæ Neleus ga Pergama a neptuno & appolline condita

Semisepulta virum curuis feriuntur aratris,
Ossa,ruinosas occulit herba domos.
Victor abes,nec scire mihi quæ cā morandi,
Aut in quo lateas ferreus orbe,licet.
Quisqs ad hęc vertit pegrinā littora puppī,
Ille mihi de te multa rogatus abit.
Quāqs tibi reddat,si te modo viderit vsquā,
Tradit huic digitis charta nota meis.
Nos pylon antiqui neleia nestoris arua,
Missimus,incerta est fama remissa pylo.
Missimus & spartē,sparte quoqs nescia veri,
Quas habitas terras,aut vbi lentus abes.
Vtilius starent etiam nunc moenia phoebi,
Irascor votis heu leuis ipsa meis.

¶SEmisepulta:nō plene sepulta:vt i bello accidit pp multitudinem. / Feriunt̄ eruūt ab aratris.Luca.li.vii.Quæ seges ifecta surget nō decolor herba:Quo nō romāos violabis vomere manes.Idē paulopost: Pluraq; ruricolis feriūt dētibus ossa. / Occulit:tegit:eius freq̄ntatū ē occulto. / Ruinosas,plenas ruinis:pstratas. / Victor.s.o tu Vlyxe. / Abes:est absens a domo tua. / Nec li.mi.i.nec possum scire:q̄ cā morādi.i.q̄ cā sit tibi quare differas reditū tuū in patriā:aut in quo orbe: elegāter p in qua pte orbis. / Quisqs:ōndit nō eē culpā suā qd ignoret vbi sit Vly.dicit enim Penelope se neminē p̄termittere:q ad littus suum veniat:quem nō diligēter interroget de Vly.& cui nō tradat literas:quas ille reddat Vly.si eum alicubi viderit:aut inuenerit. / Quisquis.i.quicunq; scilicet uel mercator vel nauta. / Vertit:appulit: flexit. / Puppim:nauem: synecdoche. / Peregrinam:aduenā,externā. / Ad hæc littora ad hāc nostrā terrā. / Ille abit:discedit.s.hinc. / Rogatus.i.interrogatus:vt multa super priamo rogitās:alias rogare significat orare:ī cōpositiōe veto cū varijs p̄pōnibus varia hēt signata.Arrogare.n.significat assumere:& attribuere:& i malam partē accipit̄.Dr̄.n.arrogās q sibi plus assumit:& attribuit:q̄ deceat.Abrogare penitus tollere.Derogare i parte minuere: & tollere vn̄ Ci.ad Herēniū:cui legi derogatū vl̄ abrogatū sit.Erogare ē dare.Irrogare iferre:vt irrogare pœnā.Ho.i.ser. adsit regula pctis:q̄ pœnas irroget æqs.Prorogare differre.Ho.i.i.ser.Viuendi recte q progat horā.Rusticus expectat dū defluat amnis.Subrogare sufficere:& i locū alterius substituere.Prærogare p̄ferre:ide p̄rogatiua p̄latio:& p̄uilegiū dr̄:siue(vt vulgo loquar)p̄eminētia. / Reddat:det tibi:& pprie dixit: nā l̄ræ dari dicunt̄ ab eo q mittit:reddi vero ab eo:q defert:quibus fidei sūt creditæ:vt reddātur. / Charta:ep̄la:ponit̄ iterdū p vno libro. / Notata:scripta:nā l̄ræ notæ dicūt: qd per eas res oēs notent̄.Nota ēt p quolibet signo accipit̄.Vir.iii.Geor.Cōtinuoq; notas:& noia ingētis inurūt.Luca.li.vii.Nō ñ abstinuit vēturos pdere casus:Per varias fortuna notas.Nota ēt dr̄ ignominia:& pbrū:attestat̄ Nonius Luciliū. Quē scis scire tuas oēs maculasq;:notasq;:vn̄ & nota cēsoria dr̄:quare Iuue.dixit.Sed qua Fabri.censor.notet. / Viderit vsq̄.i.alicubi:significat aūt nō solū ī loco:sed ēt ad locū.Hora.in.i.ser.de formica loqns:Nō vsq̄ prorepit.& Terē.ī Eu.Sed pfecturus alio fueras:respōdet Parmeno nusq̄:subauditur.n.pfecturus erat. / Nos pylon:dicit penel.p̄ter diligētē interrogationē:& inqsitionē factā a se de Vly.apud peregrinos ad suū littus venientes:& p̄ter l̄ras traditas:q̄ ei redderētur:se ēt misisse ad diuersa loca percunctatū de ipso Vly.& p̄sertim pylō & spartē,qm̄ ex pylo a nestore Vly.socio:vel ex sparte ab agamē.& Menelao pncipibus græcorum putabat se posse fieri certiorē vbi esset Vly.dicit ergo. / Nos mi.py. arua neleia Nestoris.i. terrā nestoris regnatā a patre eius Neleio.fuit autē vt scri.Stra.pylos vrbs in Messenia vbi Neleus pater Nestoris regnauit hanc Hercu.expugnauit.& ex.xii. filiis Nelei ab eo interfectis:solus Nestor superfuit:quod ipse narrat lib.xii.meta.ipse Nestor interdū pylius dicitur a pylo a Mar.& Iuue.vt rex pylius magno si quicq̄ credis Home.exemplū vitæ fuit a cornice secūdæ. / Antiqui:senis:dr̄.n.vixisse.xxx.an.vt ipse Oui.vixi ānos bicētū:nūc tertia viuit̄ ætas. / Fama de te ē re.s.mihi a Nestore. / Incerta:ignara de te vbi sis. / Missimus &.i.ēt. / Sparten:lacedæmona,nā eadē ē sparte & lacedæmō.Sed lacedæ.& p vrbe:& p regiōe ponit̄:dicta a lacedæ.filio Iouis & Taygetes filiæ Atlātis.Sperten aūt actūs est græcus a ntō sparte. / Nesciaue.ignara ueritatis de te.sparte aūt p spartani ponit̄.i.vrbs p hoībus. / Habitas:legēdū ē:nō aūt habites:qa fequit̄ abes:qd ē modi idicatiui. / Lētus:tardus ad reuertēdū. / Vtilius:decl̄at apte qd dixerat supius.Vni mihi pgama restāt. / Vtilius cū maiori mea vtilitate. / Starēt:eēnt adhuc integra:& recta. Dixit supra:i eo loco Troia iacet certe. / Mœnia phœ.i.muri troiani:quos phoebus ædificauit.Fabula aūt hic hēt.Neptu.& Appollo pmissa sibi a Laomedonte Rege Troia mercede muros illi ædificauerūt:sed Laomedō postea eis pmissam mercedē negasse dr̄:qd iō fingit̄:quia vt voluit Ser.Laomedō:neptuno & phoebo certā pecuniæ q̄titatē uouerat:quā postea imminētibus hostibus ad murorum ædificationē transtulisse dicitur:vnde ipsi muros Troiæ fabricasse dicuntur:vn̄ & auctor hoc dicit:& pergama phoebi : & Virgi.lib.iii. æneí.Et oīs humo fumat neptunia Troia. / Heu ipsa.i.ego. / Leuis:incōstans:& mutabilis:alias leuis significat nō onerosum:itē uilem:& contemptibilē. / Irascor me.uo.reprehendo mea uota & ea q̄ optaui prius eni optatiui:ut Troiā uincereris:nunc doleo me ita optasse:nam uellem adhuc Troiam stare. HVBER Rogo cum suis cōpositis prærogatiua quæ Charta Nota q modis capiatur

¶Neleia arua:æmulatio Homeri:q pylō,ⲭⲟⲧⲩⲭⲗⲓⲁⲟⲩ cognoiauit:a Neleo Cretei velut vulgo credebat,Neptuni Tyrusq; filio:cui ex iocōa fratre pelia fugato.Aphareus oppido quædam messeniæ cōcessit ad mare & i iis pylus.n.auctor Pausan. / Liber reuertendi:cum sit in tua potestate redire. / Vtilis abesse:reditum in patriam negligas & procul a me libenter viuas in alterius puellæ complexu. / Neue reuertendi.Dii faciant inuitus:& non sponte peregrine maneas:vt suspicor. PARRh.

¶Nos py.&c.declinatur hæc pylo,huius pyli,huic pylo hāc pylō,vel pylū a ntō pylus.Itē hæc sparta latīe,vel sparte huius spartes græce.Vnde ēt actūs spartēn p n,nō per m,& ē pr̄ia Menelai.Vbi lentus habes.s.domiciliū:aut potius abes. Moenia phoebi.i.pergama Apollinis fabricata manu,& ab eo diu custodita. Vnde Vir.Phoebe graues Troiæ sp miserate labores &c.Irascor votis.i.desideriis,qa desideraui cum Troia staret excidium eius:nūc cū iacet:eius incolumitatem:quia si Troia staret:scirem vbi pugnares:& tantum bella timerem &c.nunc aūt pellicē timet quod tamē nō expsse dicit:sed per isinuationē. ASCEN.

ANTO. ¶ SCirẽ vbi pugnares:ecce causas vtilitatis ostẽdit. Vbi:in qua orbis parte. Cũ multis:multaꝝ q̃rela nostrã faceret leuiorẽ. Ignoro:post dirutã Troiã. Area lata:metaphora a soli spatio ingẽs est curaꝝ fluctuatio. Stulte:temere & frustra. Quae vestra li.amas forte peregrinã puellã,qd ꝑ insatiabili libidine facere cõsueuistis:vt neglecta vxore alias ametis. Peregrino a.alludit ad circẽ & calypso:cũ q̃bus Vly.multũ tpis cõsumpsit:ex circe telegonũ genuit.ex Calypso Atlantis filia ausonẽ a quo Italia ausonia nũcupat. Forsitan & nar.ꝑsumit q̃ Vly.obiicere potuisset:id genus schematis graece prolepsis,latine ꝑsumptio:vt Fab.meminit. Narras:puellis quas amas. Rustica:in caeteris rebus ignaua ꝓter q̃ in lanificio. Rudes:incultas:& asperas.Dicimus rudes q nullũ in studio cultum sortiti sunt. Fallar:hac mea opiniõe decipiar. Tenues:q̃ sua leuitate nõ vident. Liber re.q cũ alieno amore tenearis redeũdi nõ habeas arbitriũ. Velis ab.in patriã redire ꝯtemnas. Me pr̃ ica.ꝑsistit in ꝑsumptiõe.Icarius ex Polycaste genuit Penelopẽ:leucadiũ & alceũ. Penelope icariotis est dcã:qm̃ icariũ alii icariotũ vocarũt q filiã solicitabat:vt Euryma.vni ex ꝓcis nuberet. Tua sum:nõ alterius cõiux. Dicar:a posteris volo a ꝯstãtia ꝯiugii laudari. Pudicis:pudicae filiae quae viri thalamum custodit.

Puellae itẽ gre aetatis ad coniugium cogebantur.

Scirem vbi pugnares,& tantũ bella timerẽ,
 Et mea cum multis iuncta querela foret.
Quid timeã ignoro,timeo tñ oĩa demens:
 Et patet in curas area lata meas.
Quęcũq; ęquor habet,q̃cũq; pericula tellus:
 Tam longae causas suspicor esse morae.
Haec ego dũ stulte meditor q̃ vr̃a libido est,
 Esse peregrino captus amore potes.
Forsitan & narras,q̃ sit tibi rustica coniux,
 Quae tantum lanas non finit esse rudes.
Fallar,& hoc crimẽ tenues vanescat in auras.
 Ne ve reuertendi liber,abesse velis.
Me pater Icarius viduo discedere lecto
 Cogit,& immensas increpat vsq; moras.
Increpet vsq; licet,tua sum,tua dicar oportet:
 Penelope coniux semper vlyxis ero.
Ille tamen pietate mea,precibusq; pudicis

HVBER. ¶ Scirẽ vbi pu.&c.sensus est:si Troia staret:hoc saltẽ scirem vbi pugnares:& gereres bellũ. Et tãtũ.i.solũmodo. Timerẽ bel.i.pericula bellorũ:nõ aũt alia. Et mea q̃re.de absentia mariti. Foret iũcta cum mul.i.aliis mulieribus:quae & ipsae conquererentur de absentia maritorum suorum:quod esset mihi tolerabilius.Nam est in communi prouerbio:Miseriarum societas solatii loco est. Quid timeam: scilicet nũc cum nescio vbi sis. Demens:exanimata:& timore perturbata. Et patet in curas area lata me.sensus est:licet nesciã qd timeã timeo tñ tibi oĩa ꝑicula:& meae curae:& timores in oẽm partẽ vertunt. Area:spatiũ. Lata ampla. In me.cu.in meas solicitudines:& timores de te. Patet:patẽs est:& diffundit late: atq; spaciose.nã area ꝑ spatio ponit:& latitudinẽ signat & alia.& ꝓprie:& trãslatiue:q̃,qa ad hũc locũ nõ ꝑtinẽt:ꝑtereunt. Quaecũq; aequor hẽt:ordo est:ego suspicor q̃cũq; ꝑicula.i.oĩa pericula q̃ aequor hẽt & tellus:eẽ cãs tã lõge morae.i.q̃ tã diu moreris:suspicor fuisse cãm periculoꝝ:quae tibi mari terraq; potuerũt accidere. Haec e.dũ stu.nũc more muliebri detegit aliã suspitionẽ:quã hẽbet dicẽs. Haec ego supradictas cãs suspicor:sed vt vos viri libidine maxime ducimini:captus es fortasse amore alicuius mulieris:q̃ te detinet:ordo est:dũ ego stulte meditor hec.s.supradicta:tu potes esse captus amore peregrino. Quae libido vr̃a est.i.ꝑ ea libidine q̃ libido est vr̃a.i.vestrũ viroꝝ.i.quã vos viri hẽtis:& hic est verus sensus:& vera ꝯstructio:nã supplendus est ablatiuus:& talis cõstructio vsitata est a doctis.Ser.Sul.ad Ci.in epistola:qua cõsolatur eũ de morte filiae simili vtitur locutione.Qui illius amor ĩ te ẽ hic te facere illa nõ vult.ordo:illa nõ uult te facere hic eo amore:q amor illius ẽ ĩ te:sunt & alia exẽpla:vt q̃ iprobitas tua ẽ:me oppugnare audes.i.ea iprobitate:q̃ tua iprobitas ẽ:sed hec sint satis:hmõi ãt suspitiões vxoꝝ de amore maritoꝝ absentiũ,qm̃ crebrae sunt olent a poetis ipsis mulieribus attribui.Terẽ.in adel.Vxor si cessas aut te amare cogitat:aut amari:aut putare:aut aĩo obseq:& tibi bñ esse soli:cũ sibi sit male. Forsitan:addit & aliã suspitiõnẽ de cõtẽptu suo q.s.Vly.vt gratior sit nouae amicae:vituperat ipsam Penelopẽ.Sic Medea ad Iaso.Forsitã & stulte dũ te iactare maritae.Quaeris & iniustis auribus apta loq.In faciẽ moresq; meos noua crimina fingis. Rustica:iculta. Quae tñ la.nõ finit esse ru.i.quae nulli alii rei muliebri satis sit apta nisi carpẽdis lanis,nõ ẽe acui.notãdũ aũt est,Penelopẽ suspicari nõ solũ quod Vly.eã rusticã dicat apud amicã:verũetiã dicat eẽ anũ,nã mulieres iuuenes magis exercitio acus vtebantur,nõ ad cõsuẽdũ:sed ad pingẽdũ variis colorib⁹.& figurãdũ vestes:q̃les a dido.nõ textas,sed acu pictas signat Virg.aenei.li.vi.Tũ geminas vestes auroq;,ostroq; rigẽtes Extulit Aeneas,quas illi laeta laboꝝ Ipsa suis quõdã manibus sidonia Dido Fecerat,& tenui telas discreuerat auro.& alibi:Pictus acu clamidẽ,& ferrugine clarus hibera.Anus aũt q̃ ꝑp visus hebetudinẽ,aut manus istabilitatẽ acui nõ essent aptae: ad lanã trãsferebant:& talẽ mulierẽ Iuue.signauit,cũ dixit:Est in ꝯsilio matrona admotaq; lanis Emerita:q̃ cessat acu. Rudes.i.ipolitas. Fallar:optatiui est modi:& subaudit vtinã. Fallar.s.haec mea opinione q̃ de te hẽo. Hoc cri.quo te accuso.s.de amore alterius mulieris. Tenues:vacuas:uel subtiles. Auras.i.aera:q est tenuis cõparatiõe aq̃ & terrae. Vanescat:in uanũ hic est in nihilũ abeat:hoc est nõ sit uerꝝ. Neue re.ne:copulatiua est ꝯiũctio:signãt.n.& sensus ergo est:& tu liber reuertẽdi.i.tu nõ ꝓhibitus:qn reuertaris.i.utinã nullius mulieris amore retẽtus.ne uelis abesse.liber.n.eũdi dr̃:cui ire permittit:& sic liber reuertẽdi:q libertatẽ hẽt reuertẽdi.Põt ẽt ita ordinari cũ sequẽtibus uersibus:& ne tu liber reuertẽdi uelis abesse. Pr̃ icarius cogit me &c.rarissime tamẽ inuenitur apud Oui.ut sensus a uersu pẽtametro ꝑcedẽti ad hexametrũ uel pẽtametrũ seq̃ntis trãseat:q̃uis nõnũq̃ faciat:ut in ep̃la Phyl.Quaq; patẽt oculis littora lata meis.Siue die laxatur humus:seu frigida lucẽt Sydera:ꝓspicio qs freta uẽtus agat. Me pater:cõmẽdat nũc Penelopẽ amorẽ suũ:& ꝯstãtiã erga Vly.qa cũ post tã diuturnã absentiã Vly.uellet eã pater alii uiro collocare:dicit se nunq̃ uoluisse. Icarius:pr̃ meus.Fuit.n.filia icarii fratris Tyndarii:ut scri.Stra.li.y.Polycasta eius mater fuit.Pater ãt Penelopes:& eius fr̃es Alceus:& Leucadius:q cũ regnũ Acarnaniae tenuissent,ciuitatibus nomẽ dederũt:saepe uoluerũt eã Eurymacho uxorẽ tradere.adducit Stra.Homeri uersus latinos sic factos.Olli in tecta pr̃is ꝓperãt habitare feroces icarii eius de semine filia pulchro Germaniq; orti fratres:tũ ꝑtinus illã Eurymacho pater & fratres nupsisse uolebant:dicit ergo. Pr̃ cogit.s.uerbis suis:nã uolũtas pr̃is filiabus ꝓ iussu habẽda est. Discedere vi.le.s.tuo:a te derelicto:& in quo sum tanq̃ uidua. Increpat:incusat. Moras im.i.nimis lõgas moras meas:quae te tam diu expectem. Increpet:huius uerbi repetitio habet emphasim.q.d.inclamet mihi q̃tũ uelit. Oportet:decet. Pietate mea.i.meo uehementi erga te amore.

Quiu tuus amor est

Lanificii studiũ matronale

ASCEN. ¶ Area lata:area ab ariditate dr̃ locus in quo terũtur fruges q̃ sunt futurae frugis semina:sicut absentia Vlyxis multarum curaꝝ.Quae uestra libido est:aut per parẽthesim dicit:q̃ res est uestra libido:aut dũ ego meditor stulte hec.s.q̃ est uestra libido:sed prior modus melior est:qa ponitur haec.s.ꝑdicta:q̃ in mari & terra ꝯtingũt.Apte aũt pluralr̃ dicit q̃tũ ad sensum uestra nõ tua libido:ne in solum Vlyxẽ talem maculam cõiiciat:& ut facile creditu doceat quod multi cõsueuerũt.Id aũt dicit:qa noti erãt amores Agamemnonis,Achillis,& alioꝝ principium.Quã.i.quantũ rustica cõiux lanificio intẽta est.Fallar:optãtis est.i.utinã fallar ab opinione aut suspitione mea:& ne uelis abesse cũ fueris liber reuertẽdi.i.q̃nq; dabitur facultas libere reuertẽdi:q̃ est his q amoribus adulterinis indulgent.qa nihil est quod eis legitimã auferat libertatẽ:& tamen nõ redeũt:qa capti sunt,Discedere lecto uiduo.i.accedere lectũ maritalem.Proci,i.importuni & impudici petitores connubii.

¶ Vires

¶ VIRES ãternũ fus, sumptũ eẽ videt̃ ex romanis legibus: qbus sanciebat̃: vt q̃ primũ ætas ferret ad cõiugiũ cogi pos set: vt Dion scri. ¶ Dulychii, samiiq;: ab imodestia ꝓcoꝝ arguit: vt ad vlciõnẽ accẽsus Vlyxes redire festinet. Cõuenerãt ꝓci i Vlyxis grã: Dulychii duo & .l. quos sequebãt̃ famuli sex. Samii .iiii. & .xx. Zacynthi .xx. Itacẽses duo & viginti: e qbus hi ab Hom. noiant̃. Anthinous Empythi ithacẽsis filius. Eurinous Aegyptiherois. Eurymachus polybi. Leocritus euemo ris. Naso arc. Pysander polyctoris: ethesippus polydectæ. aglaus damastoris. eocles enopi. amphinomus. denoptolemus. oẽs pemit Vlyxes p̃ter ꝓconẽ medõta. & Citharedũ phemiũ. Dulychiũ: Samos, & zacynthos isulæ adiacẽt epythodolichũ hodie vocat̃. Samos altitudo & sũmitas iterp̃tat̃ vt scri. Stra. Alii appel latã volũt a Sanis antiqſſimis thraciæ pplis, qui illã coluerũt: Zacyn thus nemorosa ẽ: nõ vltra stadia .xl. illius ẽ ãbitus: Vrbs i ea fuit eiusdẽ nois. ¶ Turba luxu. ꝓci. exprimit nois vim ex verri Flacci snia. Procos eni dicimus qui i eadẽ libidine nimia appetẽtia cõspirãt a ꝓcãdo dicti. Est ꝓcare: vt Verrius scri. nimiũ lasciue petere: vñ ꝓcaces molliũ rerum petitores, & a petẽdo nimiũ petulci, seu petulãtes: & a nimia lasciuia q̃ appetẽtia, petulãtia. ¶ Ruũt: ex oĩbus isulis Echinadibus i tuã regiã cõ fluũt. ¶ In me: meũ cõcubitũ petẽtes. ¶ Luxuriosa tur. libidinis plena & petulãs. ¶ Viscera nr̃a: q̃s nõ minus lacerari & absumi dolemus, q̃ si nr̃a corpa dilaniarent̃. ¶ Quid ti. pysan. aliquot noiat ad excitãdũ inuidiã. Erat pysander (vt diximus) polyctoris filius. ¶ Medõtaq;: citharœdũ. ¶ Dirũ: obscœnũ. ¶ Manus aui. ad tuas opes pdẽdas ꝓdigas. ¶ Anthi noi: & eury. hi duo erãt ex ꝓcis ꝓores. ¶ Atq; alios referã, quos oẽs tur. ab. Turpiter: sũmo tuo dedecore q domũ negligere videris. ¶ Sãguine: tua idustria & labore. ¶ Irus egẽs: pathos ab hũilitate psonæ: irus itha cẽsis mẽdicus: corpe vastus: sed nullis viribus, vt Home. scr. Arneus p̃io vocatus ẽ: ab Vlyxe pugno ꝑcussus sub hitu mẽdici fere extinctus cecidit Melãthius fuit Dorili filius magr̃ ouiũ cũ ꝓcis Vlyxis armẽta deuora bat, sed philætius & Eumeus post Vlyxis reditũ tractũ pedibus & mani bus i cubilũ ad trabẽ suspẽderũt: ꝑcusserat Vlyxẽ calce ad fontẽ cũ ageret i ꝓcoꝝ cœna pinguissimos ouiũ greges: erat tũc Vly. i hitu mẽdici. ¶ Tres su. ibel. pathos ab ætate & sexu. ¶ Ille: Thelemachus. ¶ Per isidias: ꝓci Thelemacho ad Ne storẽ eũti idias posuerũt, vt hom. refert: & Stra. testat̃: q̃s Anthinous molitus ẽ: pauerat .n. nauiũ cũ sociis .xx. sed palladis numie euat Thelema. ¶ Pylõ: ad Nesto. ¶ Oĩbus iui. tota domo abnuẽte: nihil .n. Pene. de filii discessu nouit vt diximus.

Frangit, & vires temperat ipse suas,
Dulychii, Samiiq;, & quos tulit alta zacitos:
Turba ruunt in me luxuriosa proci.
Inq; tua regnant, nullis prohibẽtibus aula,
Viscera nostra tuæ dilacerantur opes.
Quid tibi pysandrũ, polybũq;, medõtaq; dirũ
Eurimachiq; auidas, Antinoiq; manus.
Atq; alios referã, quos oẽs turpiter absens;
Ipse tuo partis sanguine rebus alis.
Irus egẽs, pecorisq; melãtius auctor edẽdi:
Vltimus accedunt in tua dãna pudor:
Tres sumus ibelles nũero, sine viribus vxor
Laertesq; senex, Thelemachusq; puer.
Ille p insidias pene est mihi nup ademptus,
Dum parat inuitis omnibus ire Pylon.

ANTO. Dulichiũ samos & zacynthos insulæ q̃ & uñ dictæ. ꝓci qui

Irus qui

Melãthius

¶ FRangit: vincitur. ¶ Et vires t̃perat .i. minuit ipetũ animi: qa qñ videt me tã eẽ amãtẽ tui, minus postea istat vt nubã alii. ¶ Dulychii: nũc penelope ꝓcos ex diuersis locis venisse cõmemorat. Sũt ãt ꝓci q ꝑseuerãter & istãter aliq̃ vxorẽ petũt: ꝓcari .n. ꝓportũe & ꝑseuerãter petere. ordo ẽ: ꝓci Dulychii & quos & c. ruũt i me. Dulychiũ ãt (vt scri. Stra.) vna ẽ ex echi nadibus isulis q̃ iter zacynthũ & cephalenã ad oriẽtẽ solẽ iacẽt: ex ea duo de .l. ꝓcos venisse scri. Ho. Cephaleniã aũt (teste Stra.) q̃ Dulychiũ appellare nõ dubitauere; dictã ãt ait a cephalo hãc tetrapolĩ .i. q̃tuor ciuitates hñtẽ appellatã dicit. Samæ cephaleniæ vrbs ẽ: q̃ & samos dr̃. Nã p vrbe (teste Str.) vtroq; mõ dr̃: p isula uero trimõ samos: ex ea .iiii. & .xx. ꝓci venerũt. Zacynthos paulo plus q̃ cephalenia in occasum vergit: eãq; magis attringit, eius aũt ambitus vltra .c. & .lx. stadia ẽ: abest a cephalenia ad stadia .lx. nemorosa quidẽ: verũ fructifera: eius nois vrbs ẽ celebris: hic Stra. ¶ Et quos tu. quos pro creauit. ¶ Alta: eminẽs. Vir. iii. æne. Iã medio apparet fluctu nemorosa zacynthos: p hoc quod dixit apparet, altã eẽ signi ficauit. ¶ Turba: multitudo: quia vt supra ostẽdimus: erãt q̃ plurimi. ¶ Ruũt: cõcursu: & q̃si facto ipetu veniũt. Vir. Ac vẽ ti velut agmine facto, q̃ data porta ruũt. ¶ Regnãt: iuidiose dixit. q. d. nõ satis ẽ illis venire i domũ: sed volũt in ea eẽ dñi, & dissipãt res tuas, q̃ sũt mihi caræ tanq̃ viscera mea. ¶ Dilacerãtur: dissipantur. s. ab ipsis. ¶ Qui ti. py. occupatio est rhe torica cornatio: dicit eni se nõ eẽ dicturã: & tñ cõmemorat quosdã: quos sibi isestissimos eẽ dicit. ¶ Auidas ma. auaras, & ad rapiẽdũ paratas. ¶ Rebus: diuitiis. ¶ Partis: acquisitis. ¶ Tuo san. qa eas i bello & multis periculis acquisisti. ¶ Turpi ter: cũ tua ifamia: nã turpe est pati res suas dilabi. ¶ Irus egẽs: noiat alios dissipatores bonoꝝ Vlyxis quos oñdit eẽ hoies vilissimos. Irũ: vt Str. scri. Hom. arneũ appellat ab arne vrbe Boetiæ: egenũ aũt fuisse Oui. & hic & in .iii. Tri. oñdit: q eius nomẽ paupere ponit. Nẽpe dat, & quodcũq; libet fortuna rapitq;, Irus & ẽ subito q mõ Crœsus erat. Idẽ lib. ii. de reme. Cur nulla ẽ hecatẽ: nulla ẽ q̃ ceperit irũ: Nẽpe quod alter egẽs, altera pauper erat. Melãthiũ aũt alii pastorẽ & caprariũ Vly xis fuisse volũt: sed laniũ potius significat: hoc ẽ qui pecora ad esum mactaret & laniaret: & dictus est auctor pecoris edendi ad vituperiũ: quia erãt & auctores pecoris signãdi: & hi tã viles nõ habebãtur dicebãturq; ministri. ¶ Vltimus pu. vltimũ dedecus: qia ipsi sũt vilissimi. pudor aũt iterdũ p verecũdia: hic p timore ifamiæ accipitur: vt Iuue. Ingenuus uultus puer, ingenuiq; pudoris. iterdũ p decoro ut hic: iterdũ p pudicitia. Vir. iii. æne. Añ pudor q̃ te uiolẽ. ¶ Tres su. occurrit obiectio ni. ordo ẽ: hos sumus tres numero ibelles .i. non apti bello, & uiribus debiles. ¶ Ego vx. argumẽtũ a sexu: nã mulieres na tura sũt ibelles. ¶ Laertes: pr̃ tuus. Vulgo eni ex laerte genitus a poetis dr̃: licet iterdũ Sisiphi filius appellet̃: nã cũ eius mr̃ anticlia ad ertẽ spõsa duceret̃: fertur fuisse rapta a sisipho latrone: & ex eo genuisse Vlixẽ: quod et ad cõtumeliam Aiax obiicit li. xi. Me. Quid sanguine cretus Sisiphio. apud Vir. quoq; li. vi. cõtumeliæ cã sisiphi filius dr̃: cũ Deiphœbus di cit: Hortator scelerũ æolides: nã sisiphus æoli filius fuit. Oui. tamẽ nulla cõtumeliæ cã sisiphi filiũ dixit li. iii. de ar. [illegible]. His sua sisiphides auditis pene resoluit Corpora: nam sociis illita cera fuit. hæc dixi ut tollatur dubitatio sicubi reperiat̃ ita appellatus. ¶ Thelemachus pu. uel filius uel ætatis puerilis & tenere. ¶ Ille Thelemachus. ¶ Pene: fere. ¶ Est ademptus est subreptus. ¶ Per insidias: per dolos. ¶ Omnibus inuitis: contra uoluntatem omnium.

HVBER. Dulychiũ samos & Zacinthos insulæ

Irus & melantius q

Pudor

¶ PRoci penelope bis a procis petita est: semel adhuc innupta cum pater icarius ei despondebat: qui pernicitate pedũ præ staret: itaq; lacedæmone secundum uiam: quæ exinde appellata aphethais est instituto certamine Vlyxi cursu uictori pene lope cessit. Iterum per absentiam uiri: quem mortuum putabant: in Odissea canit Home. superiora pausanias. PARRh.

¶ DVlychii .i. e dulychia: & Samii ex same. sic enim a Vir. uocatur .iii. æneí. Dulychiumq;, sameq;, & neritos ardua saxis: Ad quod Seruius same (inquit) Cephalenia est. Nam samos in Asia est: hæc ille. hic tamen uidetur deductũ a nominatiuo samos: nam same faceret samei: sed de ea insula sunt quam samem Virgi. uocat. Rebus partis .i. acquisitis. Tuo sanguine .i. sudore. aut periculo uitæ. s. quas ex Troia domũ dimiserat. Irus egens. Ordo est: irus procus ille egẽs .i. famelicus: & oium egẽus. Et melãthius auctor pecoris edẽdi .i. absumẽdi. Accedunt in tua damna existẽtes ultimus .i. sumus pudor: nã nihil in dignius q̃ sanguine parto a talibus luxuriri: & coniugẽ ꝓcari ipune pmittere. Tres sumus ibelles: docet oẽm spem in Vlyxe collocatã, cũ nulla sit resistendi ptãs sibi propter sexũ, patri propter seniũ, & filio propter imbelles annos. ASCEN.

Dii pcor hoc iubeāt:vt eūtibus ordine fatis:
Ille meos oculos comprimat,ille tuos.
Hoc faciūt custosq; boum,lōgaeuaq; nutrix:
Tertius immundae cura fidelis harae.
Sed neq; Laertes,ut qui sit inutilis annis:
Hostibus in mediis regna tenere potest.
Thelemaco ueniet(uiuat mō)fortior aetas.
Nunc erat auxiliis illa tuenda patris.
Nec mihi sunt uires inimicos pellere tectis:
Tu citius uenias portus,& aura tuis.
Est tibi:sitq; precor natus:q mollibus annis
In patrias artes erudiendus erat.
Respice Laertē:ut iam sua lumina condas.
Extremum fati sustinet ille diem.
Certe ego,quae fueram te discedēte puella:
Protinus ut redeas facta uidebor anus.

Oculos q claudebāt

Vlyxis nutrix quae fuerit

ANTO. ℂHOC fatis:votum meum ratum velint. Euntibus ordine fatis:vt non cadat ante diem. Ille Thelemacus. Claudat me.ocu.& tuos:nam qui erant genere propinquiores mortuorum claudebant oculos:licet in lege naulia esset(vt Varrus tradit)ne filii parentibus signent oculos. Custos boum:philaetius pastorum magister & Vlyxis vaccarum custos. Faciūt hoc:idem vouent. Longaeua nu.Eurycl ia pisenoris filia nutrix Vlyxis quā Laertes emerat.xx.bubiis impuberē,& castā seruauerat. Cura fi.fidelissimus custos Eumaeus. Harae imū.sordetiū porcorum.erat eumaeus tesii filius custos porcorū.tesius ormeni filius in scyria:q ē isula vltra orthigiā in mari aegaeo:filiū genuit eumaeū:quem nutriēdū dederat phoenissae mulieri Aribātis filiae:haec cū puero & tribus poculis se phoenicibus mercatoribus tradidit.Septio die sagittis a Diana ꝯfossam:mercatores in mare illā ꝓiciūt:eumaeū puerū Laerte vēdūt:additus porcorū custodiae fecerat haras.vii.ꝯtiguas:ita vt singulae.l.foetas sues clauderēt. Sed neq; Laer.porat colligitq; qd incōmodi ex absentia oriat:qdue vtilitatis ex reditu. Hostibus i medus:inter tot pcos. Tenere:gubernare. Fortior:ad tractāda arma:& ad regna moderāda couenies. Nūc i adolescētia sua. Tuenda:sub tutela istituēda. Tu ci.ue.eccc redit vnde iceperat:dixerat.n.attamen ipse veni. Portus & au.metaphora a naufragiis:solus,inqt in tātis periculis salutē feres. Natus:thelemachus. Mollibus:iuuenilibus:nā pueri tāq̄ arbusculae facile ad oia trahunt:q pdifficile insti tui possunt si aetate durescāt. In prias ar.ad arma tractanda:iusta suasio ē. Laertē:patrē tuū iuitat te,inqt,moriturus pr ꝓpediem adredeūdū:vt illi claudas oculos & iusta psoluas. Discedēte:ad bellū troianū ꝓperāte:uxdos ab aetate. Vt re.post ānū.xx.ex quo discessisti. Videbor anus:tāto magis senescā si diutius imoraberis.

HVBER. ℂDII pcor:optat penelope:vt Thelemacus sit supstes sibi & Vlyxi.ordo ē:pcor vt dii iubeāt.i.velint:vt Infandū regina iubes renouare dolorē. Vt ille Thelemachus. Cōprimat:claudat. Meos oc.qa ꝓpinqores solebāt morietibus oculos claudere,q morte late aperiuntur.

Vlyxis bubulcus

Hoc fa.i.hoc idē pcātur custos boū:bubulcus nr̄:hic ē boū custos:q vt Theocritus Idyllio.xvi.scri.philetius appellabatur:hēbat.n.Vlyxes(sicut pleriq; alii ea tēpestate)magnā partē ꝓuētuū ex armētis & gregibus. Lōgaeua anus lōge

Hara quo scribat:& quid significet

aetatis. Nutrix.s.tua.haec Eurycl ia dicebatur. Tertius cu.fi.i.fidelis custos. Harae.i.porcorū.s.subulcus.i.Eumaeus vocabatur:fuit alius Sybotes. Immūdae:foedae.ē.n.porcus aial foedū:hara aspiratū,& pria correpta significat porcorū stabulū:pria lōga & sine aspiratiōe ē locus:ubi diis sacrificatur. Sed ne.La.ꝓbauit qd filius puer nō possit defēdere eius bona aduersus raptores:nūc dicit de Laerte. Vt.i.tāq̄.s.is. Qui sit inuti.an.i.q per aetatē nō sit aptus. Tenere defendere. Mō:uel tm̄mō:uel dūmō. Illa aetas:puerilis. Tuēda:adiuuāda. Auxiliis pris.s.tui:cū ipse per aetatē nec cogitare:nec agere sciat q̄ utilia sūt. Nec mihi sūt uires:nūc penelope dicit de se. Pellere.i.ad pellēdū. Inimicos:qui bona dilacerāt. Tu ci.subaudiēdū ē ergo:tu uēias citius ꝑcito. Portus & aura.i.salus & reqes:trāslatio sūpta a nauigātibus a qbus nihil optatur magis q̄ uēti secūdi:& portus. Tuis:pri,filio,& mihi. Est ti.qa scit desiderio filii patrē maxie moueri:iō adhuc i memoriā ei reducit. Sit.i.diu uiuat. Mollibus:teneris,puerilibus. Erudiēdus:istituēdus. In ar.pa.i.prnas.nā(ut Cice.i.offi.inqt)pleriq; parētū pceptis ibuti:ad eorū cōsuetudinē,morēq; deducūtur. Respice La er.hoc ē si nō mouet te filius puer:moueat te pr iā morti ꝓpinquus:q expectat:ut ei mortuo oculos claudas:qd offm pietatis patri

protinus quid

a filio pstari decet. Respice:uerbū ē misericordiae.Iuue.Solus.n.tristes ac tēpestate Camoenas Respexit. Vt i.i.stati. Cōdas:claudas. Fati.i.mortis. Certe ego:nūc mouet misericordiā a psona sua:dicit eni eū tā diu abfuisse:ut iāius cito redeat,iueniat tn̄ eā anū,quā puellā discodēs reliquerat. Protinus.i.cito:alias significat ꝯtinue. Vt.i.quis. Redeas reuertaris.Sicut Oui.exercēdi igenii grā hāc eplam a penelope ad Vlyssem scriptā finxit,ita & rn̄siuā ab Vlysse remissam se scripsisse fatet in.ii.amorū ad Macrū,ubi cōmemorat(ut supra diximus)aliquot eplas respōsiuas a se scriptas,q̄ hodie nō extāt:inter quas & hāc respōsiuā ponit,eius carmina subdā:ut eorū pertinaciā refutē:q cōtēdūt has eplas ab Oui.nō fuisse scriptas,sed facile cōuincūtur his uersibus:Et qd penelopes uerbis reddatur Vlyssi Scribimus,& lachrymas phyll relicta tuas.Quod paris & Machareus,& quod male gratus Iason:hippolitiq; parēs:hippolitusq; legat.Quodq; tenēs strictum Dido miserabilis ensem Dictat:& Aoniae lesbis amica lyrae.Quā cito de toto redit meus orbe sabinus,Scriptaq; diuersis rettulit ille locis.Cādida penelope signū cognouit Vlyxis:Legit ab hippolito scripta nouerca suo.Iā prius Aeneas miserae rescripsit Elisae:Quodq; legat phyllis si modo uiuit habet:Tristis ad hypsiphylen ab Iasone litera uenit:Dat uotā phoebo lesbis amica lyrā.Hae sex epi.nusq̄ in operibus Ouidi.reperiūtur,cū aliae supradictae missiuae in hoc uolumine legātur.

Vlyxis exitus miserabilis

Vly.tamē post multos errores delatus ad Alcinoum phaeacum regem,ab eo,& uxore areta benigne exceptus:& naue & sociis donatus,tādem in itachā reductus est in naui dormiēs:ubi excitatus dicitur a pallade,quā semper hbuerat fautricē:& pmonitus de his:q̄ esset acturus sub specie senis mēdici domū suā ingressus est:ubi multa a ꝓcis penelopes passus & tādem recognitus ab Eurycl ia nutrice auxilio subulcorū & Thelemachi:quibus se indicauerat iniuriā suā ultus est:cū eos pugna interemisset:aut(ut alii uolunt)oculis tātūmodo orbasset,ita ut in triuiis stipem q̄rere cogerentur.Postremo a Thelegono filio:quem ex circe susceperat,cum non cognosceretur esse pater,interfectus est,& sic,qui tot maris:terraeq; pericula euaserat,manu filii caedem effugere non ualuit.Hoc parricidio cōmisso Thelegonus ex ithaca discedens i italiam uenit ubi Tusculum oppidum condidisse dicitur.Thelemachus patri successit.Penelope vsq; ad ultimum spiritum pudice uixisse dicitur:unde pro exemplo pudicitiae a poetis praeponi solet.

PARRh. ℂNec mihi sunt uires.Gryllus hoc Vlyxi probro dat apud plutarchum:per haec uxor tua dum tu bella geris ad ignem domo sedet:ac ne ut hirundines quidem eos.ulcisci potest:qui in se,ac totam domum irruunt:cum praesertim lacaena sit.

ASCEN. ℂHOC faciūt.i.idē optant & pcantur.custos boū.i.bubulcus noie Philaetius.Et nutrix longaeua.i.vetula lōgi aeui Eurycl ia noie,& tertius.s.Eumaeus q est cura fidelis harae imūdae.i.cubilis porcorū qui immundi sunt.& in hoc significato scribitur cū h,& corripit primam vt patet hoc loco.Tu citius.i.valde cito,aut propterea citius:quia imbeles sumus.venias existens tuis.s.domesticis:& necessariis.Sic in Buco.Vir.Tu decus omne tuis.Portus & aura.i.salus & uia ad eā perueniēdi.In patrias artes.i.obtinēdas patrias artes quae in re militari & repu.cōsistunt,& nisi acciperet in pro addidicere posset in patriis artibus.Respice Laerten:non scribendum est laertem ut uersus indicat:quia a prima declinatione in es habetur accusatiuus in en longum:ut condas.i.claudas.Vt redeas:pro redieris,videbor anus.i.uetula decrepita.

ℂIn secundam

¶ In secundam Epistolam Argumentum.

AEgeus Neptuni & Meropes filius ex Aethra pythei Theseu filiu tulit, Theseus ex Perigõe Scynidis Menalip ANTO.
pu ex Ariadna staphillu & Inopione: vt Chius Inochius tradit: ex Antiope, quã Didimus Hyppolyte appellauit
hippolytu: ex Phaedra Acamãtu, & demophoõte vt Diod. scri. Pyn. vero ex Antiope & Theseo natu Demophoõ
tẽ tradit. Theseus dispersos meatim Athenieses in ciuitatẽ collegit (auct. Plu.) deinde sua lege p signa testaru ab Atheniẽ
sibus eiectus in Scyro isula exulauit. Mnestaeus Hornei Erecthei ex tribu Phytea filius Pẽthei: vt Home. placuit: regnum
suscepit Atheniẽsiũ. Thesidae oẽs aut male mulctati sunt, aut exularũt. Phyllis Lycurgi Driãtis ex Crustumena filia De
mophoontẽ post lõgos errores extorrẽ: & indigum hospitio: & in regni partẽ suscepit: data nuptiarũ sponsione: dum mu
tua amoris cura tenerentur: nunciat Mnestaeu e bello Troiano redeũtẽ: ad qd .xl. nauibus ierat in Melo Aegaei cõtra Cre
tã insulã decessisse. Demophoõ pollicitus isra mẽsem reditũ: a puella ipetrata venia parata classe discedit. Athenieñse ipe
riũ occupat .x. post exiliũ ãno: vt auctor ẽ Trogus. Quatuor iã exactis mẽsibus: cũ nõ reuerteretẽ Phil. epl̃am scri. Suadet
vt bñficioꝝ memor seruatis spõsiõibus i fide psistat: qd si negligatẽ stare sniam: vt violatũ pudorẽ leto magnanimo pẽset.

PHLLIS DEMOPHOONTI.

Ospita Demophoon tua te rhodo
peia Phyllis,
Vltra pmissum tẽpus abesse q̃ror.
Cornua cum lunae pleno semel or
be coissent,
Littoribus nostris anchora pacta
tua est:
Luna quater latuit, toto quater or
be recreuit,
Nec venit Actaeas Scythonis vnda rates.

Ospita Demophoõ: pponit a pmissis legitimam
expostulationem. ¶ Phyllis thod. Thracia. Rho Rhodope mons
dope mons est thraciae in quem versam fuisse aiũt
rhodopẽ cũ deos imortales cõtẽneret: alii tradunt
in eo sepultam esse Rhodopem reginam. ¶ Hospita: quae te
indigum: & errantem hospitio exceptum tot beneficiis affe
ci. ¶ Queror: summa quaerela te accuso. ¶ Abesse vltra p
mis. temp. quod intra mensem, vt promisisti, non redieris.
¶ Cornua cum lunae: circumscribit peracta tempora. ¶ An
chora pa. translatio dura est: vt Fa. monet poetis concessa i
tribuit inanimatis: quod animãtum est. Pepigisti inquit: vt
anchora thraciis littoribus sisteretur: cum semel coissent lu
nae cornua vno lunae decursu: quem peragit .vii. & .xx. die
bus: & .viii. horis: vt Pli. scribit. ¶ Luna qua. la. agitur iam
iiii. mensis: & tu non redisti. ¶ Actaeas: actici Demophoon
tis naues. Actaea dicta ẽ ab actide Cranei filia: siue ab actio
ne quae vetusto nomine dicta est actia: qm angusta sit: & ad
mare porrecta. ακτη. n. littus sign̄at. ¶ Vnda sithõis: mare Thracia & Sithon eadem.
Thraciũ: Thracia: vetusto nomine Sithon nuncupata est: vt
scribit Gel. vnde Sithonis & Sithonius: nec legas Sitois: sed
Sithonis. ¶ Argumentum:
Ospita: qdã interp̃tes in huius epl̃ae argumẽto fal
sa qdã somniauerunt, Demophoontẽ ex colchis cũ HVBER. Error quorundam.
argonautis reuertẽtẽ ad phyllida thraciũ reginã diuertisse cũ
Demophoon eo tpe aut nondũ esset natus: aut certe nondũ
eius aetatis: vt ad talẽ expeditionẽ pficisceretẽ: veꝝ ita res ha
bet. Demophoõ Thesei filius auxiliũ graecis) vt Iust. lib. ii.
scri. aduersus Troianos tulit: q ab eo bello rediẽs tẽpestati
bus maris & lõgis erroribus actus i Thraciã delatus ẽ: vbi a
phyllide: q p ea tpe regina Thraciũ erat: portu: hospitioq; ex
ceptus: & ab ea ardẽter amatus i ꝯiugiũ rogatus est: qui ei cõ
iugii fidem dedit: & ob beneficia accepta iurauit se nunquã
eã derelicturã vxorem: verum audita morte Mnesthei: q post
eiectum ex vrbe Thesea demophoontis patrẽ Atheniensiũ
imperium occupauerat: Demophoon cupidus regnandi:
dissimulata causa petiuit a phyllide aliquãtũ temporis quo
athenas res suas ordinaturus accederet: data fide se intra mẽ
sem rediturum ad eã verũ cũ vltra .iiii. mensem iam reditum
suum distulisset, phyllis amoris impatiẽtia: & doloris impul
su: quod se spretam crederet: & eius reditum iam desperaret, zona sua gutturi circunligata laqueo vitam finiuit: & (vt fabu
lae ferunt) in arborem Amygdalum sine foliis mutata est: postea reuersus demophoon: re cognita: truncum eius amplexus
est: qui veluti sponsi sentiret aduentum: folia emisit. vnde etiam (teste Seruio) phylla graece folia dicta sunt a phyllide: ante Phylagrae
igitur hunc casum phyllidis: cum demophoon reditum suum longe vltra promissum tardaret: phyllis ad eum hanc episto ce qd & un
stolam scri. quã multis ex causis & rationibus eum reuocare nititur: cõmemorans ei iusiurandi & suorum erga se beneficio de dita
rum obligationem: postremo conatur eum mouere referens: quod nisi reuertatur: aliquo crudelissimae mortis genere se in
terimet: in quo dicit fore: ut appereat ingratitudo: & credulitas demophoontis: uel p epithaphiũ eius iscriptũ. ¶ Hospita:
ordo est: o demophoõ ego phyl. rhodopeia: Hospita tua: queror te abesse &c. hospita dicitur foeminino genere: licet legatẽ Hospita
hospes cõis generis. Inhospita uero & feminini generis reperitur: vt inhospita syrtis: & neutri generis: ut Oui. li. ii. meta. Et Hospes
inhospita tecta tyranni Ingredior. ¶ Rhodopeia: threicia: nam rhodope mons est thraciae ita dictus a rhodope muliere in Inhospita
eum conuersa sicut & hemus vt scripsit Oui. lib. vi. me. Threiciã rhodopem angulus hẽr alter & hemum: Nunc gelidos mon Rhodope
tes mortalia corpora quondam. ¶ Promissum. s. mihi a te. ¶ Cornua: dicit spatium temporis sibi pmissi. s. spatium vnius de q̃ supra.
mẽsis: quod p lunã signauit. ¶ Cornua c. l. & c. i. cũ luna semel esset facta plena: tũc. n. extremitates lunae q̃ ob similitudinẽ
cornua dñr cũ coeũt. i. cõiungũt: & se tãgũt: & iõ dixit. ¶ Pleno o. i. pleno circulo ipsius lunae. possumus tñ fortasse melius
itelligere spatiũ medii mẽsis quo luna crescit: & iplet orbẽ. Inde & Iuu. dixit. Semestri nato digitos circũ ligat auro. i. annu
lo rotũdo: q̃lis ẽ lũa imedio mẽse. Licet Domi. Cald. aliter iterp̃tetẽ illũ locũ Iuu. nõ satis vere. ¶ Anchora. i. nauis istrũ p
ipsa naui posuit. ¶ Pacta: promissa a te. ¶ Nr̃is: threiciis: vbi ego hito. ¶ Luna: ecce iusta cã q̃relae. ¶ Quater la. q̃rtũ mẽsem Sithon
exactum sign̄at. ¶ Recreuit: iteꝝ creuit: & plena facta est. ¶ Nec uenit. i. nec pmissum tuũ pficitẽ: quia nauis tua nõ uenit ad mons
nos. ¶ Sithonis: haec est uera lectio: & nõ sithõis: nã nusq̃ legere memini q Sithois fluuius sit thraciae: praeterea non p flu

pro decenti in. hatone:& auspicor pro inchoare. Auspex vero is est qui & pronubus dicitur:sed generaliter quicunq; rebus bene inchoandis praest. Auibus libata:libari dicuntur,quae modice tanguntur,& quasi degustantur,ut libamina sacrorum. Zona casta:cestus dicitur. Pronuba:quae praeest nubentibus:quae Iuno esse deberet:quae Iouis & soror & coniux diuorumq; regina.nunc autem fuit Tisiphone furia infernalis:vt ex euentu opinatur.pronuba:quae ululauit loco cantus: sed medium est uocabulum:quia etiam in rebus laetis reperitur. Lucanus:laetis ululare triumphis.hinc quarto aeneidos de connubio Didonis:summoq; ulularunt uertice nymphae.quod proprie ad res tantum tristes pertinet. Face sepulchrali: idest funesta & non nuptiali. Littora fruticosa:in quibus crescunt frutices. Meos deos:salutis meae auctores.

Protinus illi meos auguror esse deos,
In freta procurro,vix me retinentibus vndis,
Mobile,qua primas porriget aequor aquas.
Quo magis accedũt,minus & minus vtilis asto,
Linquor,& ancillis excipienda cado.
Est sinus adductos modice falcatus in arcus,
Vltima praerupta cornua mole rigent.
Hic mihi suppositas immittere corpus in vndas
Mens fuit,& quoniam fallere pergis,erit.
Ad tua me fluctus proiectam littora portent,
Occuramq; oculis intumulata tuis.
Duritia ferrum vt superes,adamantaq;,teq;,
Non tibi sic dices Phylli sequendus eram.
Saepe venenorum sitis est mihi,saepe cruenta
Traiectam gladio morte perire iuuat.
Colla quoq; infidis,quae se nectenda lacertis
Praebuerant,laqueis implicuisse iuuat.
Stat nece matura tenerum pensare pudorem,
In necis electu parua futura mora est.
Inscribere meo causa inuidiosa sepulchro,
Aut hoc,aut simili carmine notus eris.
Phyllida Demophoon leto dedit hospes amantem,
Ille necis causam praebuit,ipsa manum.

ANTO.

¶ AVguror:suspicor:& aio conicio. ¶ Meos deo. numina maris mihi propicia:quae te in thraciam reducãt. ¶ Procurro in fr.ad maritimas oras ppero. ¶ Primas a. vsq; ad vdũ littus. ¶ Accedunt:appropinquãt obseruata nauigia. ¶ Minus & minus vtilis asto:sensim deficio,quia te esse non noui. ¶ Linquor:vigore destituor. ¶ Excipienda: vt nonnunq̃ sic me ancillae suscipiant. ¶ Est sinus:describit locum vnde sibi praecipitium cogitabat ad augendam commiserationem. ¶ Falcatus:curuatus. videtur thraciae cheronessi sinum ab isthmo circumscribere in quam ex graecia nauigantes deferuntur. ¶ Modice:sensim. ¶ In arcus : ad instar tensi arcus. ¶ Vltima cor.extremae partes. ¶ Rigent : salebrosae sunt & altae. ¶ Mole praet.vasta rupe. ¶ Hinc:ex hac mole. ¶ Mittere:praecipitare ¶ Erit:me praecitabo. ¶ Proiectã: in mare praecipitatam. ¶ Tua:atheniensia in Pyrrheum portum athenarum. ¶ Intumulata : absq; sepulturae honore. ¶ Superes duritia:sis durior. ¶ Adamanta:qui nulla materia vinci potest nisi hircino sanguine: vt scribit Pliny. ¶ Et te : qui nulla causa moueris :q es inexorabilis & oi materia durior. ¶ Sic:mortua & vndis iactata me sequi non meruisti. ¶ Sitis venenorũ:appeto venenum. ¶ Traiectam gladio:interdum me gladio interficere cogito. ¶ Lacertis infidis : quae tu perfidus complexus es. ¶ Implicuisse laqueis:fune obstringere.inter tot leti genera fluctuans: demum se ex amygdala suspendit:exaruit arbor quae in aduentum Demophoontis reuiruisse traditur. ¶ Stat:est mihi propositũ. ¶ Pensare:emẽdare,& luere. ¶ Pudorem: violatam pudicitiam. ¶ Matura nece:decoro & magnanimo leto. ¶ Parua mora : confestim mihi ex tot leti generibus vnum deligam. ¶ Causa:auctor.

Traciae cheronissi sinus qui

¶ Inuidiosa:non sine legentium odio. ¶ Eris no.dabis tuae pfidiae noticiã. ¶ Carmine:epitaphio. ¶ Demophoon ho .i.hoc maxime vituperari Demophoontem existimat,quod violato hospitii iure:& hospitem & amantem ad mortem coegerit.

HVBER.

¶ Protinus statim.i.existimo & quasi certo augurio credo. ¶ Esse meos deos:nõ dicamus.i.te,quẽ colo tanq̃ deos:sed auguror illa esse meos deos.i.exauditionẽ deorũ:quos ego precata sum.i.statim arbitror me exauditã eẽ a deis meis. ¶ Procurro: vado,pcedo quãdo video vela quae credo esse tua. ¶ Vix retinẽtibus me: ppter nimiũ desideriũ tui vidẽdi. ¶ Primas aquas: idest magis ppinquas terrae:nã sunt primae ex terra euntibus in ipsas. ¶ Quo magis:quanto magis. ¶ Accedunt.s.ad me.i. fiunt ppinquiores. ¶ Asto.i.sto & sum. ¶ Minus & minus vtilis.i. quasi defecta spiritu : & languida. ¶ Linquor.i.deficio & cado in terrã ppter dolorẽ:quia ex appropinquatione cognosco nõ esse nauẽ tuã. ¶ Excipienda:erigenda ab ancillis:quia p me nõ possum aut stare aut surgere:sum enim semimortua. ¶ Est sinus : describit locũ vnde dicit constituisse se praecipitare. enumerat varia genera mortis :p quae dicit se cogitare finire vitã. ¶ Sinus:flexus maris. ¶ Falcatus:curuatus.tractũ a falce quae est curua. ¶ In ar.i.in similitudinẽ arcuũ adductorũ.i.cõtractorũ:nã adducere significat cõtrahere. ¶ Vltima cornua.i. extrema illius sinus quae sunt in similitudinẽ cornuũ. ¶ Rigẽt:sunt aspera. ¶ Praerupta mo.i.ingẽti saxo. ¶ Hinc:ex illa mole alta. ¶ Fuit mẽs:voluntas & dispositio. ¶ Et erit.s.hoc vt mittã corpus meũ. ¶ Qm pergis.i.pseueras. ¶ Ad tua : optat vt suũ corpus mari submersum deferaẽ ad littus atticũ: vt ita mortuũ videaẽ ab ipso Demophoõte. ¶ Portẽt:nõ ponit p portabunt:vt quidã putãt:sed modi est optatiui.i.vtinã fluctus porrẽt. ¶ Me p.sicut cadauera pucitur a mari. ¶ Occurãq;.i.& vtinã appareã. ¶ Intumulata:insepulta. ¶ Duritia:dicit q̃ quãuis sit durissimus oium rerũ durissimarũ, tamẽ nõ poterit facere:quin cõmoueaẽ:cũ videbit eã mortuã ad littus suũ delatã. ¶ Vt.i.quis. ¶ Ferrũ:metallũ nimiae duritiae. Ouid.i. meta. De duro est vltima ferro. ¶ Adamãta:lapidẽ tantae duritiae:vt nulla re frangi possit nisi sanguine hircino:& si in eo diutius fuerit:nõ tamẽ aliter q̃ calido vel recẽti.atq; cũ quatuor sint species adamantũ (vt.Soli.refert)q nascitur in cypro frãgi põt. ¶ Teq;:modus est dicẽdi:q videtur aequipollere suplatiuo:vt si dicã:Cic.visus est superare seipsum eloquẽtia.i.fuit eloquẽtissimus:vtũtur hoc genere dicẽdi nõ solũ poetae:sed interdũ etiã oratores. ¶ Dices:viso cadauere meo. ¶ Nõ erã seq.tib.p ate. ¶ Sic.s.morte tua. ¶ Phylli:vocatiuus est graecus : quo solo in talibus dictionibus vtimur. ¶ Saepe : aliud genus mortis dicit. ¶ Sitis:appetitus. ¶ Saepe cru.aliud genus. ¶ Iuuat:libet:est mihi impetus. ¶ Me traie.i.trãsfossam. dicit autẽ melius traiecta:q̃ trãsiecta:quia trãs cũ dictionibus incipientibus ab i.ab n.& a d.corrũpitur:vt traiicio: trano:traduco. ¶ Morte cru.sanguinolẽta. ¶ Collaq;:aliud genus mortis.s.suspẽdendi se:quod q̃dem executa est,ordo est.iuuat etiã implicuisse:p implicare.i.inuoluere & ligare. ¶ Laqueis:aliquo nodo funis vel alterius rei.nam zona se suspendit:vt ipse ostendit in remedio amorũ:Nona terebatur miserae via:viderit inquit:Et spectat zonã pallida facta suã. ¶ Nectẽda:amplectẽda. ¶ Lacertis infi.s.tuis.volo igitur vt quẽadmodũ meũ collũ peccauit patiendo se circũdari tuis brachiis,ita ferat poenã patiendo laqueũ. ¶ Stat.i.certũ est:placet.vt Stat casus renouare omnes. ¶ Pẽsare.i.cõpensare,& emẽdare. ¶ Pudorẽ:castitatẽ, quã mihi eripuisti. ¶ Nece ma.subita morte:quia nõ possum recompensare eũ,nisi p mortẽ. ¶ In necis:sensus est:in electione tot generum mortis nõ erit mihi longũ tempus:quia cito deliberabo. ¶ Parua.mo.breue spaciũ temporis. ¶ In ele.in electione. ¶ Inscribere:palã scriberis & intitulaberis. ¶ Inuidiosa.i.odiosa:quia oẽs detestabuntur factũ tuũ. ¶ Eris no.erit cognitum factum tuum. ¶ Aut hoc.s.quod ego nunc subdo. ¶ Aut si.eiusdem sniae. ¶ Carmine:notandũ quod carmẽ interdũ significat opus totum:vt carmen aeneidos,interdum significat epigrãma:& quamlibet inscriptionẽ:licet pluribus versibus constet:vt Virg.

Adamãtis species

Trãs cum qb9 dictionibus cõponatur

Carmen quot modis capiatur

Et tumulo superaddite carmen.& idem Haud est ignobile carmen: cum postea subdat multos versus:& li. p inscriptione & epigrammate:siue epitaphio suo posuit carmē. ¶ Phyllida:ecce carmen: quod paucis verbis amplam complectitur materiam: videlicet beneficia phyllidis in Demophoontē:& eius ingratitudinē de his beneficiis,& mortē phyllidis a Demophoōtis habēt aūt oīa verba:hic posita emphasim.i.vehementiā significationis.ordo est. ¶ Demophoō hospes: ecce obligatio ex beneficio hospitii. ¶ Dedit leto.i.coegit mori loco remunerationis.hospes aūt hoc loco passiue accipitur p eo q exceptus est: cū etiā actiue ponatur interdū p eo q accipit. ¶ Phyllida amā.ecce alia obligatio:nō solū ob hospitiū sed & ob amorē: & haec oīa sunt ad amplificandū crimē Demophoōtis. ¶ Ille:Demophoō. ¶ Cām ne.quia decepit eā & dereliquit. ¶ Ipsa:Phyllis. ¶ Praebuit ma.ad necē suā,qa se interficere ab eo coacta est.Finem ipsius phyllidis diximus in argumē.epl̄olae.

Hospes quo passiue & actiue potest capi.

ASCEN. ¶ Duritia ferrū &c.Demus aut pōamus vt superes duritia ferrū & Adamāta,& te q illis duriores,tū tu des tibi.i.apud te. O phylli nō erā sequēdus.i.sequēdus passiue posuit quasi a cōi verbo,sic.i.in illū modū.Stat.i.decretū ē,vt.Aenei.Stat casus renouare oēs.Inscribere.i.inscriberis.futurū est indicatiui penultima longa.

Argumentum.

ANTO. CVm graeci ad Troianā obsidionem maturarēt, finitimaq; popularētur oppida. Achilles vtrāq; Ciliciā & Thebaicā & Lyrnessiā iuasit. Thebaicā Tetion Andromaches pater, Lyrnessiā Mynetes regebat:his trucidatis ex Thebe Astimonē chrysei filiam:ex Lyrnesso hippodamiam Brisei filiam, expugnatis oppidis,abduxit: q̄q̄ Eustachius ex pedaso hippodamia abreptā tradit. Agamemnon graecoꝝ imperator ex omni praeda sibi delegit astimonem. Achilli Nestore & idomeneo partiendae praeda authoribus hippodamia sorte obtigit:interea:Chryses apollinis smynthei sacerdos in templo: quod erat in chryseo:multis oblatis muneribus repetit.Minabundus senem a se abigit Agamemnon: apollo sui antistitis contumelia percitus nouem diebus(vt Home.scribit)& iumenta & homines sagittis confodit:cadebat hac peste quotidie miseranda multitudo,palladis monitu vocata concione Achilles de placanda deorum ira deliberat:Calcas thestoris filius: qui cum Mopso de vaticinio certauit: nisi Astimone patri redderetur placari Apollinem non posse in mediū ptulit. Acclamātibus vniuersis Agamemnon p Vlyxem ad patrem puellā remittit. Achilli vero quē reddendae Astimones authorem credebat:apparitoribus Talthybio: & Eurybate missis hippodamiam abstulit. Achilles indignatus pugna abstinet:quotidie graeci superanē: id enim in gratiā Thetidis fecerat Iuppiter:vt Achillis virtus cognosceretur:consultāte Nestor emittit Agamemnō ad placandū Achillē phoenicem, Aiacem,& Vlyxē:& q̄uis dona ingētia:& Briseida vltro obtulerit:nō tū reconciliari potuit: donec Patroclū trucidasset Hector:q cōditionē nō suscepit ippodamia hac ep̄la queritur:q tota ē ex Ho.Ilia.q̄rimonias non habet acres:sed apparata oratione quales captiuā decent p̄missitas.

BRISEIS ACHILLI.

QVam legis: a rapta Briseide: litera venit:
Vix bene barbarica graeca notata manu.

QVam legis a rapta: prima commiseratio est a fortuna.Hippodamia bis rapta est:primum ex Lyrnesso(vt diximus)ab Achille:deinde ab Agamemnone per praecones. ¶ Briseide:Hippodamia Brisei filia sacerdotis Chrysae frater fuit Briseis. ¶ Manu ben.cilicis puellae: quae cum sit barbara:graecas lr̄as non recte nouerit:purgat se ne:aut scripto,aut sermone inepta videretur.

HVBER. *Argumentū epistole de quo supra*

QVam legis:regio,quae Troia est appellata,in nouem principatus diuisa sub Priamo tota fuit tempore belli troiani:vt author est Stra.Cum igitur ilienses nō modo per eos qui erant in vrbe:verumetiam per omnes sibi subditos populos bellum initio aduersus graecos gererent: Achilles & eius socii vrbium debellatores:loca ilio circumuicina sunt agressi:euerteruntq; multas vrbes:inter quas vastata sunt praecipue quae Lesbo erāt opposita: vt Theba vrbs Eetionis patris Andromaches:quae & singulariter & pluraliter profertur:& Pedisus qui eurypili filii Telephi regio erat:& Lyrnessus quae subiecta erat Minetti:ex Lyrnesso accepit Achilles puellam Brisae filiam:quae Hippodamia nomine proprio dicebatur:& hanc sibi habere statuit:Chrysae vero Apollinis sacerdotis filiam nomine Astimone:quam poetae sicut superiorem a nomine patris Chryseida appellauerunt,Agamemnon habere voluit verum cum p̄cibus sacerdotis Chrysae:qui saepe filiam suam sibi restitui ab Agamemnone frustra petiuerat,Apollo pestem maximam in exercitum graecorum immisisset:intelligeretq; Agamemnon ex calchante vate pestem non cessaturam: nisi restitueret sacerdoti apollinis filiam:coactus est cōmunem vtilitatem libidini suae praeferre.Restituta igitur Chryseide:misit postea agamēnon ad achillem:qui Briseida ab eo ad se ducerent.quam quidem achilles minime recusauit tradere.Sed tanta ira ppter Briseida a se abductam incensus est:vt & agamemnonem contumeliis coram afficeret:& eum interficere voluerit: nisi Pallas prohibuisset:& denique pugnare desisteret.hanc iram achillis opem graecis negantis:cum videret agamemnon sibi & suis perniciosam:statuit eum placare & restituere Briseida:multaq; munera illi insuper addere:verum achilles & Briseida & munera recusabat.Quare Briseis ad eum hanc scribit epistolam:in qua conqueritur de eius nimia ira:& rogat: vt eam ab agamemnone oblatam recipiat:cum etiam si agamemnon non offerret:eam ipsa repetere deberet:cōmemoratq; multas causas quibus ostēdit achillem moueri debere:& vt eam recipiat:& tandem arma ad pugnandum capiat: oratq; eum: vt siue sit remansurus in castris:siue discessurus in patriam:eam secum ducat:quae amisso marito,& fratribus,& patria sua euersa nullum aliud habet profugium nisi solum achillem. ¶ Litera:idest epistola:ita enim licet poetis vti numero singulari:cum in prosa pro epistola vtamur tantum plurali numero. ¶ A briseide:idest ab Hippodamia filia brisae.est enim (vt supra diximus) patronymicum a patre vt ostendit Ditis Cretensis in histo.Troiana. ¶ Rapta.s.olim a te ex Lyrnesso. ¶ Vix bene notata graeca.i.vix literis graecis scripta. ¶ Manu barbara.i.mei Briseidis barbarae.

ASCEN. QVam legis a rapta,argumētū,qd' Iliados primo cōtinet,expressum ē,a superiori cōmētario scribit hac epistolā Briseis.i.Brisei filia Hippodamia noie:qd' nomē interp̄tat quasi domitrix equoꝝ.Litera.s.epistola: extra carmen literae dicuntur.litera graeca notata:idest descripta,manu barbarica:quia non graeca,sed ex Lyrnesso est,aut Pedaso.

ANTO.

¶ Q uascunq; litturas:quicquid in epistola deletum est:cõmiseratio a signis. ¶ Lachrymae:quae mihi fluūt perennes. ¶ Pondera vocis:elocutionis videlicet literas legere non possis. ¶ Si mihi fas est:iure seruitii nulla dabatur querela : nam summa graecis erat in seruos potestas:vt in libro de legibus scribit Plato:seruum qui trucidasset quanti illum emisset mulcta erat. honeste orationem praemunit. ¶ Non ego poscenti:prima querela:non quod sit tradita:sed quod citius q̃ par erat. ¶ Non est culpa tua:sed totius exercitus:pro cuius salute data sum. ¶ Q uamuis haec quoq;:quoniam causa eius id fieri potuit. ¶ Nam simul Eurybates:ecce facilitatem. Talthybius & Eurybates Agamemnonis ministri,quibus Achilles per patroclum(vt Home.scribit) Hippodamiam tradidit abigendam : ipse in littore cum matre questus est. ¶ Alter in alterius:iustam facit querelam ex aliorum sententia. Talthybius Eurybatesq; tam facilem tradendā Hippodamiam ab Achille admirabantur. ¶ Iactātes lumina : se mutuo respicientes cum admiratione. ¶ Differri potui:tardius tradi: si omnino retineri non potuissem. ¶ Poenae:meo dolori. ¶ At lachrymas: pathos ab habitu corporis. ¶ Saepe ego decepto : energia vtitur:nā suas meditationes exponit:vt ante oculos ponere videatur vt Achillis negligentiam ostendat. ¶ Sed data sum:Agamemnoni. ¶ Quia danda fui:pro communi graecorum salute absoluit Achillem a necessitate:deinde recurrit in alium vnde culpa in illū reiciatur. ¶ Cessas:in amore lentus es. ¶ Lenta:quae vltionem differt. ¶ Menoeciades:patroclus menecii filius tradidit praeconibus Hippodamiam. ¶ Non repetisse parum est:in patroclo perfidiam:in achille ignauiā notat. ¶ I nunc:ironia est nolis amantis solertissimi tibi nomen vendicare. ¶ Venerunt ad te:amplificatione vtitur. ¶ Telamone: Aiax Telamonis filius:Phoenix Amyntoris:& vlyxes Laertae legati mittuntur ad Achillem,vt eum Agamemnoni reconciliarent:cum multa apud illum disseruissent enarratis muneribus,quae Agamemnon cum hippodamia pollicebatur re infecta redière. ¶ Ille:Aiax. ¶ Gradu sanguinis:nam Pelei frater erat Telamon aiacis pater. ¶ Ille comes:ormenus cercassi filius duos habuit natos,Amyntorem & Eumonem.ex Amyntone phoenix nascitur:qui cum concubuisset cum patris amica post multas parentis imprecationes(vt ipse apud Home.disserit)ad Peleum fugit:quem filio Achilli comitem & morum rerum gerendarum institutorem dedit.

Potestas graecorū in seruos

Agamemnonis ministri qui fuerint

Q uascunq; aspicies,lachrymę fecere litturas:
Sed tñ hae lachrymae pondera vocis hñt.
Si mihi pauca queri de te dominoq;,viroq;
Fas est de domino pauca,viroq; querar.
Non ego poscenti,ꝙ sum cito tradita regi,
Culpa tua est:q̃uis hęc quoq; culpa tua est.
Nā simul eurybates me,Talthybiusq; vocarūt
Eurybati data sum,Talthybioq; comes.
Alter in alterius iactantes lumina vultum?
Quaerebant taciti noster vbi esset amor.
Differri potui:poenae mora grata fuisset,
Hei mihi discedens oscula nulla dedi.
At lachrymas sine fine dedi,rupiq; capillos;
Infoelix iterum sum mihi visa rapi.
Saepe ego decepto volui custode reuerti:
Sed,me qui timidam prēderet hostis erat.
Si progressa forem, caperer ne nocte timebam
Q uamlibet ad Priami munus itura nurum.
Sed data sum:qa dāda fui:tot noctibus absum
Nec repetor,cessas:iraq; lenta tua est.
Ipse Menoeciades tunc,cum tradebar in aure,
Quid fles?hic paruo tempore dixit,eris.
Nō repetisse parū ē,pugnas ne reddar Achille:
I nunc,& cupidi nomen amantis habe.
Venerunt ad te Telamone,& Amyntone nati:
Ille gradu proprior sanguinis,ille comes.
Laerteq; satus,per quos comitata redirem:

Aiax.phoenix & Vlyxes legati

HVBE.

¶ Q uascunq;:ad commouendum animum Achillis dicit ipsam epistolam non alia re q̃ lachrymis esse oblitam & foedatam. ¶ Lituras: maculas a lineo dictas. ¶ Hae lachrymae : quibus foedatam aspicies epistolam meam. ¶ Habent pondera vocis:idest habent effectū vocis:idest debent significare animum meum quasi verbis exprimerem. ¶ Si mihi : tam quasi licentiam querelae sibi esse dicit. ¶ Domino: quia iure belli sum captiua & serua tua. ¶ Viro: quia me semel vxorem habere decreuisti. ¶ Fas est:idest licet. ¶ Nō ego:ecce prima querela & occulta incusatio:licet videatur eum excusare : ordo est. Non est tua culpa:quod ego sum tradita cito regi Agamemnoni poscenti:idest postulanti me:vt ei traderer. ¶ Q uamuis:quia visa fuerat excusare.ideo aperte accusat non in eo quod tradiderit:quia non potuisset contradicere:sed in eo quod cito tradidit:& hoc est quod dicit : Differi potui. ¶ Nam simul: ostendit: quomodo cito eam tradidit. ¶ Simul:postquam. ¶ Eurybates & Talthybius:hi praecones fuerunt:quos Agamēnon ad Achillem misit:vt ab eo ad se Briseida adducerent:vocarunt me,vt traderer Agamemnoni. ¶ Data sum comes:vt cum eis irem ad Agamemnona. ¶ Alter in alterius :ordo:Eurybates:& Talthybius iactantes lumina alter in vultum alterius:prolepsis implicita. ¶ Q uaerebant &cae.idest aspicientes se vicissim nihil dicebant:sed admirantes:quod tam cito essem a te tradita inter se nutu quaerebant. ¶ Vbi esset noster amor:quasi dicat videbant esse nullum:quia si me vere amasses non tradidisses tam cito. ¶ Mora:dilatio temporis,quo fuissem apud te. ¶ Poenae:scilicet meae. ¶ Hei mihi nulla dedi: ꝓpter breue spacium discedēdi. ¶ Sine fine:assiduas & infinitas. ¶ Rupi:laniaui. ¶ Iterum:secundo:idest ita dolui discedens a te:sicut cū fuit rapta a patria mea. ¶ Saepe ego:occurrit obiectiōibus. ¶ Hostis:pro hostes:idest Troiani. ¶ Progressa: procul egressa e tentoriis Agamemnonis. ¶ Munus:serua dono data. ¶ Q uamlibet:quamuis etiam indignam quae me acciperet munus. ¶ Sed data:hippophora:ex persona enim sua dicit quod Achilles posset opponore. ¶ Q uia fui danda:quia necesse fuit vt darer. ¶ Tot noctibus:responsio ad hanc obiectionem:quasi dicat quod dederis nō penitus culpo:sed quod non repetas:& diutius permaneas in ira. ¶ Ipse Menoeciades:idest Patroclus tibi cōiunctissimus. ¶ In aure:sub missa voce. ¶ Q uid fles:Patrocli verba ad Briseida. ¶ Hic:Apud Achillem. ¶ Non repetisse parum est:sensus:non sufficit tibi quod non repetiuisti me: sed etiam resistis & omnibus viribus conaris ne tibi reddar. ¶ I nunc : irrisio cupidi amantis : qui omni via quaerit habere amicam suam cum tu eam recuses. ¶ Venerunt : probat quod eam recuset, quia cum misisset Agamemnon ad Achillem magnae auctoritatis viros:qui ei suaderent:vt Briseida reciperet:& multa munera simul, nō potuerunt tamen ei persuadere. ¶ Natus Telamone: pro ex Telamone,intelligit Aiacem. ¶ Natus amyntore:idest phoenix. ¶ Ille.Aiax. ¶ Proprior gradu sanguinis:qa est patruelis tuus:quia telamon fuit frater Pelei patris Achillis. ¶ Ille comes:scilicet phoenix:qui Achillis & comes & monitor fuit. ¶ Laerteq; satus:idest Vlyxes. ¶ Satus:genitus:vt Sole satus Phaeton. ¶ Laerte pro ex Laerte:de est praepositio. ¶ Reditem:ad te.

Eurybates & Talthybus

ASCEN.

¶ Non ego ꝙ sum tradita &c.culpa(inquit)tua est,& tua non est:non.n.est culpa tua ꝙ sum tradita:quia regi & principi exercitus parendū est:sed ꝙ sum tradita tam cito. Alter i alterius:ipsi iactātes lumina.i.oculos:alter i vultū alterius . Quaerebant taciti:idest in animo suo mirantes ꝙ non resisteres:vbi esset noster amor. ¶ Q uamlibet itura munus:idest pro munere aut vt fierem munus ad quamlibet nurum Priami:quia plurimas ille nurus habuisse legitur aeneidos secundo. Pugnas ne reddar Achille:duplex sensus est: alter ꝙ pollicitus erat se non pugnaturum donec redderetur:& re vera constat ex Homero:quia pugnare recusauit:sed non ꝙ id amicae pollicitus sit:vñ ipsa ex suspitione dicit ipsum non pugnare cōtra troianos quo uno facit ne reddatur. Alter sensus est:o Achille(Est.n.notatiuus)tu pugnas.i.ceteras & cōtēdis cōtra eos:q me cū mul

Auxerunt blanda grandia dona prece.
Viginti fuluos operoso ex ere lebetes,
Et tripodas septem pondere & arte pares.
Addita sunt illis auri bis quinq; talenta,
Bisseni assueti vincere semper equi.
Quodq; sup vacuū est, forma pstante puellæ
Lesbides, euersa corpora capta domo
Cūq; tot his, sed non opus ē tibi cōiuge, cōiux
Ex Agamemnonis vna puella tribus.
Si tibi ab atrida pretio redimenda fuissem,
Quæ dare debueras, accipere illa negas.
Qua merui culpa fieri tibi vilis Achille,
Quo leuis a nobis tam cito fugit amor.
An miseros tristis fortuna tenaciter vrget,
Nec venit inceptis mollior aura meis.
Diruta marte tuo lyrnesiia moenia vidi,
Et fueram patriæ pars ego magna meę.
Vidi consortes pariter generisq; necisq;
Tres cecidisse, tribus quæ mihi mater erat.
Vidi quantus erat, fusum tellure cruenta,
Pectora iactantem sanguinolenta virum.
Tot tamen amissis, te compensauimus vnum,
Tu dominus, tu vir, tu mihi frater eras.

ris muneribus tibi offerūt: ne reddat: & hic sensus est conformis sequentibus. Venerūt ad te &c. hæc ex Homero collata sunt: qui scribit Aiacem, Phoenicem, & Vlyxem ad Achillem cum pugnare nollet cum multis muneribus missos. Ille. s. Aiax Tela
ANTO. mōis filius & fr Pelei, q erat pr achillis: ille. s. Amyntoris filius Phoenix noīe: nec leger amytone aut amyntone: sed amyntor.
Dona q̄ agamēnon achilli pollicitus sunt — ¶ Grandia dona: Agamemnona apud Home. lib. ix. hæc dona Achilli pollicetur. vii. nouos tripodas. xx. lebetes rutilo fulgore radiantes. x. auri talenta: equos. xii. pernicissimos. Præterea. vii. puellas lesbias forma insignes: & quas sibi ex omni pda delegerat, cum lesbon Achilles euertisset: & cum his Briseida intactam: & post captam Troiam auri tantū: vt natum impleret: & puellas. xx. Helena non inferiores: & si nuptias cupiat, quā vellet ex tribus, filiam vxorem, chrisothemin, iphianassam, & laodicem. ¶ Operoso. magna opera & labore fabrefacto. ¶ Talenta: ta-
Talenta q̄ sint — lentum magnum Atheniense est pondo. lxxxii. vt Martianus scribit. paruum vero, lx. ¶ Bisseni: non bis septem legatur. xii. enim equos pollicitus traditur agamemnon. ¶ Vincere assueti: id ex Homer. est carmen qui tradit. xii. hos equos semper palmam ex certaminibus reportasse: nec fore pauperem: qui ea bona possideret: quæ illi fuerant e victoriis adepti. ¶ Capta corpora: quia captiuæ sunt. ¶ Euersa domo: postq̄ tu lesbon euertisti. ¶ Nō est opus: vel quia Deidamiā habebas: vel si me repetas. ¶ Agamemnonis: Seneca quartam adiicit nomine cleopatrā. ¶ Sit tibi ab atrida: locus est ab eo: quod non idem ab eisdem semper eligitur: sed vt Aris. tradit: appositum prius aut posterius: vt illud est: in exilio reduces fieri pugnabamus. Reduces vero sponte exilium petimus. Redemisses inquit me grandi pecunia: nunc cum Agamemnon & me, & munera vltro offerat tu negas recipere. ¶ An miseros tristis fortuna: commiseratio est a calamitatis commemoratione: & ex Home. sumptum est: apud quem Briseis
Lyrnessum vbi sit — queritur. ¶ Mollior aura: metaphora a nauigantibus in procellis. ¶ Lyrnesiia: lyrnessum ciliciæ oppidum Achil. expugnauit. ¶ Pars ego magna: quoniam parentes & virum extinctos uidi. ¶ Vidi consortes: tres fratres trucidauit hippodamiæ achilles: ex quibus epistrophum nominat Stra. pater Bryses suspendio uitā finiuit. ¶ Virum: Minetem, quem lyrnessiam ciliciam regere diximus.
HVBER. ℭ Auxerunt: quidam legunt blandas pces: sed placet melius: ut legatur: Auxerunt blanda grandia dona prece: ut sit sensus: isti addiderunt muneribus tibi oblatis blandam precem: enumerat autem ipsa
Lebes qd sit — munera. s. ¶ Viginti fuluos lebetes. i. xx. uasa. ¶ Ex aere operoso. i. magno opere & artificio fabricato. Est autem lebes uas aeneum: interdum coquinarium: sed (ut dicit Ser. apud Home. ubi seri. lebetes missos esse achilli Iliados lib. i.) accipitur p uase in quo
Talētū de quo supra — aqua cadit dum manus abluuntur: in quo significato accipitur etiam hoc in loco. ¶ Et tripodas: mensas a tribus pedibus: quibus sustentabuntur. ¶ Pares pondere & arte: vel eiusdem ponderis & eiusdem artificii: uel quorum ars tantum ualet: quantū pondus ipsius metalli. i. quantum ualebat materia. ¶ Illis. i. lebetibus & tripodibus. ¶ Talenta: auri & argenti. Talētum nomen est ponderis: sed (vt Serui. scri. in. v. æneī.) secundum uarias gentes uarium est: diciturq; apud Roma. talentum esse. lxx. libras sicut Plau. ostendit in Mustellaria: qui ait duo talenta esse. c. xl. libras fuit etiam talentum. Atticum, Euboicum, & aegyptium. Atticum dicunt esse magnum & paruum. Magnum dicunt habere lib. lxxxiii. & uncias. iiii. & deniq; ualet. vi. millia denariorum ro. Talentū atticum paruum. lx. continebat lib. Euboicum non multominus erat attico paruo. aegyptium pōdo. lxxx. patere Varro tradit apud Home. vt testa. Serui. pro minimo quodam pmio accipitur in ludis Patrocli. Hic vero apud Oui. pro magno pondere accipimus. ¶ Assueti semper vincere. s. certamine & cursu: nō dixit eos fuisse pulchros: sed veloces. Nam in equis velocitas maxime laudatur: Ideo Virg. depingens equos ptiosissimos nō satis putauit dicere: qui cādore niues anteirent: sed addidit: cursibus auras. & Iuue. Nempe volucrem sic laudamus equū facili cui plurima palma Feruet: & exultat rauco victoria circo. ¶ Quodq; superuacuum: ordo est: & puellæ lesbides. i. ex Lesbo insula. ¶ Forma pstante. i. excellētis pulchritudinis. ablīs pro gtō. ¶ Corpora capta domo euersa: subaudi sunt additæ supradictis muneribus. ¶ Quod est superuacuum. i. quæ puellæ sunt tibi superuacuæ: & non necessariæ. ¶ Cumq; tot his. i. supradictis puellis: quas voluerūt tibi nomine Agamemnonis dare. ¶ Vna puella: vna filia. ¶ Ex tribus Agamemnō. s. filiabus: sup. est addita: quia agamemnō obtulit ei vnam ex filiabus suis vxorem. ¶ Sed nō est opus: hæc per parenthesim dicuntur: sed o coniux nō est tibi opus cōiuge: quia habes coniugem me. ¶ Si tibi: sensus est: tu recusas accipere illa munera: quæ tu ipsemet debueras dare agamemnoni: si noluisset reddere me tibi nisi ei dare ptium. ¶ Ab atrida: ab agamemnone: quem filium Atrei existimauerūt. ¶ Pretio: pecunia vel aliis muneribus. ¶ Redimenda: recuperāda. ¶ Qua culpa: quo crimine meo. ¶ Fieri vilis. i. sic a te cōtemni: vt tanta munera aspernaris: ne me recipias. ¶ Leuis celer & est epitheton amoris. ¶ An m. sensus est: an cum fortuna coepit aliquem pmere, insequitur ipsum assidue & vsq; ad finem. ¶ Tristis: mala, quia est etiam bona. ¶ Tenaciter: perseueranter. ¶ Vrget: psequitur. ¶ Miseros: infoelices. ¶ Mollior aura: si aura erit. translatio sumpta a nauigantibus, quibus post tempestatem mitior ventus mutatur: Sed codex meus vetustus habet ora: quod nō displicet. ¶ Diruta: incipit commemorare miserias suas.
Lyrnessum de quo supra — ¶ Nyrnesiia moe. vrbē lyrnessum: quod (vt dixi supra) i ora troiæ cōtra lesbō erat. ¶ Et fu. m. ps m. p. qa nō erā ex minimis & amisi ex meis multos. Sic æneas apud Virgilium: Et quorum pars magna fui. ¶ Vidi: enumerat quos amisit de suis: ordo est: vidi tres cōsortes generis & necis cecidisse. i. tres fratres meos cōsortes generis & necis: quia vt erāt cōiuncti genere: ita fuerunt cōiuncti nece: quia simul interfecti sunt. ¶ Tribus quæ m. ordo: illa quæ erat mr̄ mihi: erat mr̄ illis tribus. ¶ Vidi q. e. ordo: vidi virū. i. maritū meū subaudi tm̄ quātū erat. i. quātuscūq; erat. ¶ Fusum. i. stratū & iacētē. ¶ Iactātē: mouētē. ¶ Sāguinolēta: cruētata: tuo gladio effossa. ¶ Cōpēsauimus t. i. loco ipsorum te cōputauimus. ¶ Tot a. s. pre, fribus, & marito.
ASCEN. ℭ Auxerūt: ordo est: Preces blandæ auxerunt grādia dona. s. viginti lebetes. i. ollas, fuluos. s. fului coloris. ex aere. i. illo metalli genere. operoso. i. fabrefacto & artificiose operato. & septē tripodas. i. tripedes: nā græce tripos latine tripes dicitur. & aut sedes, aut lebes, tripes, pares pondere & arte quod ad decus & valorem facit. Addita sunt illis &cæ. Non ergo legendum est: Auxerunt blandas &c. quia licet tunc verosimile est: q pces donis augeantur ac dona precibus: tamen contextus conseruandus est, qui imperfectus esset si legatur blandas, Nam subaudire oportet attulerunt: aut obtulerunt, aut simile verbum.

quodq;

quod q:idest & quod est superuacuum:quia frustra habenti coniugio offertur puella. Puellæ lesbides:idest ex lesbo præstã te forma:idest præstãtis formæ:appositiue corpora capta:idest quæ erant corpora capta. domo:scilicet earum euersa:quasi non nisi corpus in eis commendandum sit:quod adiicit,ne forte ad illas animum adiecerit. supple sunt addita:& cum iis tot scilicet donis supple est addita vna puella ex tribus:scilicet puellis:hoc est filiabus adhuc virginibus. Agamemnonis.i. ab Agamemnõe satis. sed o cõiux nõ est opus tibi coniuge:quia coniugem habes in scyro Deidamiam:& me apud Troiam. Tu negas accipere illa:scilicet munera,quæ debueras dare:si ego fuissem redimenda tibi. Ab atride:idest ab Agamemnone: qui me tibi abstulit:precio:idest per precium:hoc est dẽbas me redimere precio,quam respuis cum donis multis oblatam. Vidi cõsortes. Ordo est:Ego vidi três consortes pariter generis & necis:idest qui sortiti sunt idem genus & eandem necem occidisse:idest lapsos in morte & occubuisse. & ea supple erat tribus:scilicet illis mater:quæ erat mihi mater: hoc ẽ vidi tres fratres meos occisos capta ciuitate nostra: Vidi virum:scilicet Minetem.

Tu mihi iuratus per numina matris aquosæ:
Vtile dicebas ipse fuisse capi.
Scilicet vt quamuis veniam dotata repellar,
Et mecum fugias quæ tibi dantur opes.
Quin etiam fama est cum crastina fulserit hora:
Te dare nubiferis linea vela notis.
Quod scelus,vt pauidas miseræ mihi contigit (aures:
Sanguinis,atque ai pectus inane fuit.
Ibis &:o miseram cui me violente relinquis?
Quis mihi desertæ mite leuamen erit?
Deuorer ante precor subito telluris hiatu
Aut rutilo missi fulminis igne cremer.
Quam sine me phthiis canescãt æquora remis,
Et videam puppes ire relicta tuas.
Si tibi iam reditusque placet,patriique penates,
Non ego sum classi sarcina magna tuæ.
Victorem captiua sequar,non nupta maritum,
Est mihi quæ lanas molliat apta manus.
Inter Acheiadas longe pulcherrima matres,
In thalamos coniux ibit,eatque tuos.
Digna nurus socero Iouis,Aeginæque nepote,
Cuique senex Nereus prosocer esse velit.

ANTO.

¶ PER numina matris aquosæ:per Thetidem matrem. repetit Achillis pollicita vt perficiant innuet. Capi: q ellem apud te captiua specie dabas de coniugio: quod Patroclum nõ Achillem id fecisse tradit. Dotata:ironia est. Opes:Agamemnonis munera. Quin etiam fa.est: Achilles gesta sua legatis narrat apud Home. Constituisse:se quoque breui in patriam abiturum minat. quoniam anceps illi immineat fatum:neque enim donis animã pẽsari posse:neque cum semel egressa sit reuocari. Notis nubiferis: etiam si procellæ in horteant in patriam nauigare. Quod sce. vt ante captam troiam,& sine me discedas. Ibis: in patriam nauigabis. Violente:violentum appellat, quod non rationem sequatur:sed voluntatẽ. Desertæ:si me deserueris. Leuamẽ:nulla erit delectatio. Deuorer ante precor:pathos ab imprecatiõe idem locus est apud Virgi.cum Dido ad sororem Annam loquitur iii.æneid. Subito hiatu telluris:apertione:vt quondam Amphiarao in bello thebano contigisse fertur. Phthus: Achillesne Phthia incertum est apud Homer. regio sit an vrbs: alii tradunt Phthiam eam esse:quam Græciam dicunt: alii Achaiam:vt Str. placet,Phthii fuerunt Achillis subditi:est & alia Phthia in Phocide de hac meminit Ptole. Ire:in patriam nauigare. Magna sarcina:suadet a facili:si rediturus es, me tecum facile vehere poteris:non enim graue pondus tuis ero nauigiis. Inter acheia.ab extenuatione fortunæ pathos est:& achaidas legas non acheidas vt alii putauerunt:erat (vt dixi) Achaia Achillis patria. Sumas inquit vxorem:quamuis ex græcis puellis,ego illi seruiam. Socero pe. Iupiter ex Aegina Asopi filia Aeacum filium genuit. Aeacus Peleum,Phocum,& Thelamonem. Peleus ex Thetide Chironis filia Achillem. Prosocer:socrus pater. Chironem significat

Phthia a qua phthii q̃ & quotuplex

Prosapia Achillis

Thetidis patrem:qui in nuptiis filiæ in Pelio monte Nereus est vocatus:vt Septimius scribit.

HVBER.

¶ TV iu.participium significationis actiuæ:nam apud antiquos:iuror sicut punior:& populor in actiua significatione ponebatur. Matris aquo.idest Thetidis matris tuæ:nymphæ maris:filiæ Nerei. Vtile ca.quia dicebas q essem in meliori par conditione apud te,q̃ si staret patria:& essem apud meos. Scilicet:certe subaudi vtile est:& ironice proferendum est. Vt: ego repellar:hæc est vtilitas vt ego repellar a te:quãuis tradar tibi cum magna dote,quam Agamemnon mihi facit. Fugias o.me.idest & opes quæ tibi offerũtur,& me simul. Quin etiam:insuper:præterea. Fama est:fertur. Te dare:pro daturum esse: tempus præsens pro futuro. Linea ve.legendum est linea:non autem lintea:ne sint duo substantiua. Quod sce.idest quod factum sceleratum: scilicet quod cras sis discessurus. Vt:idest postquam. Contingit au.i.auditũ est a me. Pectus fuit inane: idest vacuum. Sanguinis atque animi:idest fugit sanguis & animus.ex nimio enim dolore siue metu ita deficiunt homines: vt videantur mortui. & sanguis dicitur fugere,non quia discedat a corpore:sed q fugiat ad cor. Cui te me. interrogatiue legendũ est.q.d.non iam relinquis me patri,aut marito,aut fratribus quos omnes interfecisti. Quis.q.d. nullus. Mite.i.molle:& suaue. Leuamen:solatium,recreatio meorum malorum. Deuorer:absorbear. Ante.i.potius. Hiatu:apertione. Rutilo:rubro. Quam si.me phthiis canescant.i.spumescant, & nauigentur. spuma enim cana est. Remis phthi.i.achilleis. Phthia enim vrbs est Thessaliæ:a qua Achilles interdum dicitur phthius: interdum a larissa larissæus propter vicinitatem. sicut Dido:interdum tyria:interdum sydonia dicitur. Et ui. subaudi & antequ ego relicta videam &c. Si ti.occurrit obiectioni:quia posset dicere Achilles quod vult redire domum: dicit ipsa qd facile potest eam ducere secum:quia non erit onerosa naui. Penates:hic pro domo ponuntur. Sarcina:onus,impedimentum. Captiua .i.vt captiua & serua. Non nu.non vt vxor. Est mi.q.d.ero etiam vtilis tibi in aliquo opere. Inter ach.male quidam legũt inter & achaidas: quia ratio carminis nullo pacto patitur.nam prima naturaliter breuis est: secunda vero longa. remouendum est igitur & legendum:Inter acheiadas. vt i quæ præcedit sit vocalis. Matres:mulieres. vt Vir.vi. Matres atque viri. Longe:valde. Coniux.s.alia q̃ tu volueris præter me. Eatque.q.d.nihil curabo:dummodo me tecum ducas. Digna nu.s.coniux tua nurus digna socero.idest patre tuo Peleo nepote Iouis & Aeginæ:nam (vt supradiximus) Peleus pater Achillis ex Aeaco natus ẽ. Aeacus ex Ioue & Aegina filia Asopi.ergo Peleus erit nepos Iouis & Aeginæ. Cui:cõiugi tuæ. Nereus:deus maris auus tuus maternus. Velit.i.nõ dedignetur. Pro socer:sicut proauus dicitur,qui est ante auum:ita prosocer qui est ante socerum vel socrum. Socrus igitur vxoris Achillis est Thetis:prosocer vero Nereus pater Tetidis.

Effectus naturalis

Phthia de quo sup.a

Gen⁹ achillis de quo supra

Profocer qui dicat

ASCEN.

¶ MATRIS aquos.æ:idest Thetidis deæ maris. Ordo est:ipse:idest tu. Iuratus:idest iuramento astrictus. capitur enim in actiua significatione pro eo qui iurauit:sed sic vt obligatus sit & iuramento astrictus Per numina idest diuinam potestatem. Matris aquosæ:scilicet Thetidis:dicebas vtile fuisse:scilicet mihi. capi:idest q caperer scilicet vocabulum aptum irrisioni:quasi diceret:scire quidem licet q̃ vtile mihi fuerit capi vsque adeo. Vt quamuis veniam dotata repellar:scilicet a te:& fugias mecum.i.propter me.vt me fugias & opes:quæ dantur tibi mecum:scilicet ab Agamemnone:hoc est tantum abest vt captiuã & indotatã capias & ẽt nũc cum munera pro dote accessẽrim,repellas. Quin etiam &c.minatus enim id erat,vt patet

apud Home.. Cui me violente relinquis: sic Dido: Cui me moribundam deferis hospes. Violentum autem attestatur Home. Vnde Horatius in arte: Scriptor honoratum, si forte reponis Achillem, Impiger, iracundus, inexorabilis, acer. Iura neget sibi nata nihil non arroget armis, Deuorer ante precor: sic Dido: Sed vel tellus optem prius ima dehiscat, Vel pater omnipotens adigat me fulmine ad vmbras &c.

ANTO. ¶ Data pensa trahemus: seruile opus exercebimus. ¶ Non erit aequa: me vexabit. ¶ Nescio quo: vehementius est: q̄ si expressisset: plus enim in suspitione reliquit. ¶ Haec quoq; nostra fuit: hanc enim in deliciis summis habui. ¶ Vel patiare: corrigit deprecationem. ¶ Hic metus: ne a te destituar. ¶ Quid tamen expectas: obstinationem in achille queritur: Agamemnō inquit irā deposuit: tu adhuc ī tua obstinatus duras. ¶ Graecia nostra: graecorum exercitus: qui maximam cladē patitur. ¶ Impiger: Hector ad concitandam inuidiam hostem obiecit. ¶ Aeacide: Achillem aeaci nepotem exprimit. ¶ Viros: Troianos. ¶ Turbatos: faciles ad fugam. idem apud Vir. Submersasq; obrue puppes. ¶ Propter me mota est: enthimema non est: sed videtur ex eo loco: qui licet diuersa sint coniūgere videtur: veluti locus ex seiunctione: vt est in Oreste Theodoti: cum dicit iustum esse eam: quae maritum occidit: interimi & filium: patrem vlcisci par videri. ¶ Tristitiae

Cleopatra quae fuerit

Pugna iter aetholos & curetas

iracundiae. iustum inquit est: quod quae excitauit iracundiam tibi eadem imponat finem: idq; exemplo firmat Meleagri & Cleopatrae coniugis: qui locus ex Ho. est: cum phoenix vt ab ira discedat achilli persuadet. ¶ Oenides: Meleager Oenei filius. ¶ Versus in arma: bellum iniit contra curetas. ¶ Coniugis: Cleopatrae: quae idaei ex marpissa filia fuit. Idaeus cum apolline ob marpissam arcu certauit. Marpissa postea Halcyone cognominata est: quoniā mater domi deflens sortita sit miserabile Halcyones fatum.

Nos humiles, famulaeq; tuę data pensa trahemus,
Et minuent plenas stamina nostra colos.
Exagitet ne me tantum tua deprecor vxor,
Quę mihi nescio quo non erit ęqua modo.
Neue meos coram scindi patiare capillos,
Et leuiter dicas, hęc quoq; nostra fuit.
Vel patiare licet, dum ne contempta relinquar.
Hic mihi ve miserę concutit ossa metus.
Quid tamen expectas? agamēnona poenitet irę
Et iacet ante tuos gręcia moesta pedes.
Vince animos, iramq; tuam, qui caetera vincis,
Quid lacerat danaas impiger Hector opes.
Arma cape ęacide, sed me tamen ante recepta,
Et preme turbatos Marte fauente viros.
Propter me mota est, propter me desinat ira,
Simq; ego tristitię causa, modusq; tuę.
Nec tibi turpę puta precibus succumbere nostris
Coniugis Oenides versus in arma prece est.

HVBER. ¶ HVMIles: abiectae & viles. est autem singularis numerus pro plurali. ¶ Trahemus: ex colo deducemus. ¶ Pensa: a pendēdo dicta: dabantur enim lanae ad pondus. inde ancilla quae huic officio praeerat, libraria dicebatur. Iuue. perit libraria. ¶ Stamina: fila quae nebimus. ¶ Minuent: euacuabunt. ¶ Tantum deprecor: hoc vnū precibus a te peto. ¶ Exagitet: vexet: male tractet. ¶ Non erit aequa: liptote: idest erit iniqua. ¶ Nescio quo: quasi dicat plus nimio & vltra q̄ debeat. ¶ Neue meos: subaudi deprecor. ¶ Coram: scilicet te. ¶ Scindi: lacerari ab vxore tua. ¶ Leuiter: sine turbatione & ira. ¶ Haec: Briseis, quā ita uis verberare. ¶ Quoq;: sicut tu. haec autem omnia dicta sunt ad commouendum animum achillis. ¶ Vel: idest etiam. ¶ Licet: permitto tibi: & vt ita dicam contenta sum. ¶ Dum: idest dummodo. ¶ Contempta: neglecta a te. ¶ Hic me: scilicet ne relinquar a te. ¶ Concutit: tremefacit. ¶ Ve: interiectio est dolentis: vt Mantua ve miserae. ¶ Quid tamen: hortatur vt deponat iram quandoquidem Agamemnon iam deposuit: & omnes graeci supplices orant ipsum achillem: vt recepta Briseide deponat irā propter quam abductam iratus fuerat. ¶ Ante pedes: supplicum enim est ad genua: vel ad pedes eorum quibus supplicant, procumbere. Cicer. episto. libro sexto ad Ligarium: cum fratres & propinqui tui iacerēt ad pedes & caetera. ¶ Vince animos iramq; tuam: quasi dicat, tunc enim eris vere victor. Cicer. in oratione pro Marco Marcello: Verum animum vincere: iracūdiam cohibere: victoriam temperare: aduersarium nobilitate, ingenio, virtute praestantem: non modo extollere iacentem: verumetiam amplificare eius pristinam dignitatem: haec qui faciat: non eum ego summis viris comparo: sed simillimum Deo iudico. ¶ Quid: cur. ¶ Lacerat: destruit: quasi dicat, cur tu qui solus potes non obstas ei. ¶ Impiger: fortis. ¶ Aeacide: vocatiuus est. ¶ Sed me tamen ante recepta: dupliciter potest hic locus exponi: vt recepta sit modi imperatiui frequentatiui: vel melius vt dicamus cape arma: sed subaudi capē arma me recepta ante: idest postquam receperis. ¶ Comprime: coerce. ¶ Viros turbatos: idest troianos territos. ¶ Desinat: finiatur. ¶ Causa: origo ¶ Modus: idest finis. Iuuenal. Namq; oblita modi millesima pagina surgit. ¶ Nec tibi: occurrit obiectioni. ¶ Succumbere nostris precibus: idest vinci precibus meis: & eis flecti ad accipiendum arma. ¶ Coniugis oenides: hunc locum interpretes male intellexerunt: transferentes ad Tydeum: quem dicunt precibus Deiphiles vxoris suae adductum: vt Polynicem maritum argiae sororis deiphyles a fratre Etheocle regno exclusum cum annuis vicibus regnare deberent: in regnum reduceret: & bellum pro eo susciperet: sed hic sensus nō cōuenit huic loco: nam quod dicit: & patriae rigida mente negauit opem non conuenit Tydeo. nam Thebae non erat eius patria: nec ipse negauerat opem patriae. Sed re vera ad Meleagrum refertur. quod vt facilius intelligatur: breuiter tangenda est fabula. Sed vt in plerisq; aliis fabulis: ita in hac est aliqua varietas inter poetas: scribit enim Ouidius libro octauo Metamorpho. quod cum Oeneus Parthaonis filius rex calydonis: quae vrbs est aetholiae solitus sacrificare Cereri & Palladi primitias fructuum praeterisset Dianam inhonoratam: illa indignata immisit aprum: qui regionem vniuersam vastabat, at Meleager principibus graeciae ad huius apri internitionem conuocatis: ipse quoq; venationem ingressus est: ad quam etiam venit Athalanta Secenei filia: virgo formosissima arcadica. hanc, vt vidit Meleager, eius pulchritudine captus est: deinde cum prima aprū sub aure vulnerasset: non tantum formam: verumetiam virtutem eius admiratus: cum ipse aprum interemisset exuuias, & praedae honorem ei concessit: quod cum Plexippus & Toxeus Testii filii & Meleagri auunculi aegre ferrent: & exuuias illi eripere conati essent: a Meleagro sunt interfecti. mater nomine Althaea: Testii filia, cum audisset fratres suos a filio interemptos domum ferri: nimio dolore concitata: stipitem in quo vita Meleagri consistebat, quamdiu ipse stipes seruaretur, in ignem coniecisse fertur: & vitam Meleagri simul cum stipite consumpsisse: ita scribit Ouidius. At ex graecis sunt qui aliter sentiant: dicūt enim althaeam: execrationibus tantummodo: & detestationibus deuouisse vitam filii: a quo fratres sui interfecti fuissent: imprecatamq; assidue infoelicem exitum: quod cum intelligeret Meleager adeo moleste tulit: vt cum hostes ad muros, vallumq; calydonis venirent: ipse indignatus nullo pacto arma sumere vellet, Sed cum Cleopatra eueni fluuii & Marpissae filia vxore sua latens se oblectaret: & omnium preces sperneret: tandem Cleoparra eius vxor periculum videns, eum orasset: vt pro defensione patriae arma sumeret: adductus est vt id faceret precibus vxoris: & hic est verus sensus: quem etiam Home. in Iliade videt approbare. Inducit enim Phoenicē volentē achilli p̄suadere: vt Briseida recipiat: multa de Meleagro dicētē: & ī primis q̄ indignatus execratiōes matris de homicidio auūculorū suorū pateret hostes vsq; ad muros venire: dū vxori idulget. Stra. libro. x.

Pulchrum Ciceronis dictum

Meleagri fabula

libro decimo dicit bellum a thestiapis aduersus Oeneum ob suis caput & spolium secundum fabulam: sed probabilius pro re gionis parte susceptum fuisse: ergo ab vxore ad arma capienda flexum intelligimus: ideo nunc hoc exemplum ad propositum suum Briseis adducit: vt Achilles eius praecibus flecti non dedignetur. ¶ Oenides. i. Meleager filius Oenei. ¶ Versus: immutatus: & inductus contra propositum suum. ¶ Ad arma: quae propter indignationem accipere recusabat.

ASCEN.

¶ AGamemnona poenitet irae. Arguit ab exemplo eum debere iram deponere, sed (vt dixi) Achilles est inexorabilis, id autem facit vt dehortetur a profectione: sciens quia deferatur, si in patriam redierit. vince animos: bonum verbū omnibus quadrans: sed personae aptissimum: Nec tibi turpe puta: argumentatur ab exemplo Meleagri, quem sola Cleopatra coniux in arma vocare potuit. verum ne superbe videatur se coniugi comparasse fatetur modeste se coniugem non esse illi tamen fidelem & intactam permansisse. deinde sciens quia generosus animus nulla re citius in arma conuocari posset quam fuga contumeliae, obiicit summam contumeliam dicens rumorem esse non alia de causa ab armis cessare, q̃ vt mollis mulierosusq; voluptati indulgeat, Textus autem dilucidus est: nec explanationis egens. Quod autem dicit.

Res audita mihi, nota est, tibi fratribus orba
  Deuouit nati spemq;, caputq;, parens.
Bello erat ille ferox, positis secessit ab armis,
  Et patriç rigida mente negauit opem.
Sola virum flexit coniux, foelicior illa,
  At mea pro nullo pondere verba cadunt.
Nec tamen indignor; nec me pro coniuge gessi,
  Sępius in domini serua uocata torum.
Me quaedam memini dominam captiua uocabat,
  Seruitio dixi nominis addis onus.
Per tamen ossa viri subito male tecta sepulchro,
  Semper iudiciis ossa verenda meis:
Perq; trium fortes animas, mea numina, fratrum,
  Qui bene pro patria, cum patriaq; iacent:
Perq; tuum, nostrumq;, caput, qđ iunximus una,
  Perq; tuos enses, cognita tela meis
Nulla mycęneum sociasse cubilia mecum
  Iuro, fallentem deseruisse velis.
Si tibi nunc dicam fortissime, tu quoq; iura,
  Nulla tibi sine me gaudia facta, neges.
At danai moerere putant, tibi plectra mouentur,

ANTO.

¶ Parens: Althaea thestii filia & Meleagri mater. ¶ Orba fratribus: Toxeum: & Plexippum intelligit: quos alii prothum, & cometem appellant: hos meleager interemit: cum apri caput Athalantae subripere voluissent: vnde exortum est bellum inter aetholos & curetes: dum Meleager pugnauit: superiores fuerunt aetholi: sed cum althaea ob interemptos fratres in Meleagrum imprecationes habuisset: ille a pugna cessauit: superiores Curetes aetholos vrgent: Calydona oppugnare incipiunt: Meleager cum Cleopatra coniuge oblectabatur. Oeneus pater, althaea genitrix, ciues meleagrum: vt arma sumat, tueretur patriam precantur: non tamē prius ad sumenda arma concitatus est: q̃ cleopatra coniux vrbem hostibus ferro & igni vastari nunciaret: rogaretq; vt se, suosq; tutaretur: sumptis demū armis hostes reppulit. ¶ Deuouit: imprecata est. ¶ Rigida mente: obstinata ira. ¶ Foelicior illa: cleopatra, quae virum flexit. ¶ Pro nullo pondere: caduca sunt: & sine efficacia. ¶ Nec indignor: si te non moueo. ¶ Nec me pro coniuge gessi: non tamen mihi arrogaui vt me tibi vxorem crediderim: verum seruae partes impleui. ¶ Dominam: a nomine locus est quo ostendit sibi id nomen non conuenire: cum esset serua. Euripedes secus in Venerem haec vtitur in Hecuba: cū ait: Recte tibi nomen inditum est: cum dea sis amentiae praefecta. ¶ Per tamen ossa viri adiuratione ipudicitiae suspitionem delet. ¶ Viri: minetae. ¶ Male tecta sepulchro: nam in excidio Lirnesi sepeliendi viri non data est opportunitas. ¶ Perq; trium fortes animas: fratres tris intelligit: quos trucidasse Achillem diximus. ¶ Cognita tela: quoniā illi ecciderunt. ¶ Mycaeneum: agamemnonem significat: qui apud Home. mactato verre cum conciliaretur cum achille iurat se intactam Hippodamiam reddere. Talthybius in fluentem verrē proiecit. ¶ Fallentem: si te in hoc decipio me relinquas. ¶ Si tibi nunc dicam: hac sciscitatione demōstrat vtile non praeponi deteriori: nec ita ob amorem bello cessare: sed vt vitentur pericula. ¶ Fortissime: non sine inuidia hoc adiecit. ¶ Gaudia facta n: ges: non negabis te voluptatibus post meum discessum incubuisse.

Agamēnonis iuramētum

HVBE.

¶ Res: idest casus meleagri. ¶ Nota est tibi: quia in graeciae partibus gesta est. ¶ Parens: althaea mater meleagri. ¶ Orba: priuata. ¶ Fratribus: scilicet pleuxippo: & Toxeo interfectis a meleagro filio suo. ¶ Deuouit: ecce poeta ostendit quod supra diximus althaeam non dedisse mortem filio per torrem igni consumptum: sed eum execratam fuisse: nam deuouere: est execrari: vt supra diximus illo loco: Thesea deuoui quia te & caetera. vnde deuotiones appellabantur execrationes: ergo deuouit: idest execrata est & imprecata: vt male accideret filio meleagro, & cito moreretur. nam hoc significat deuouere spem & vitam. ¶ Ille: meleager. ¶ Ferox: fortis. ¶ Secessit ab ar. vt supra diximus idignatus propter execrationes matris. ¶ Positis: idest depositis. aphaeresis est. ¶ Patriae: Calydoni: quae ab hostibus oppugnabatur. ¶ Rigida: dura, & pertinaci. ¶ Sola coniux: scilicet cleopatra eius vxor vt diximus. ¶ Flexit: mutauit eum a proposito & impulit: vt arma acciperet pro defendenda patria. ¶ Illa: vxor meleagri. ¶ Foelicior q̃ ego. ¶ Cadunt: in vanum effunduntur. ¶ Pro nullo pondere: idest sine effectu. ¶ Nec gessi me pro coniuge: non fui apud te vt coniux pro coniuge: idest loco coniugis. nam pro interdum significat secundum: vt Nunc te marmoreum pro tempore fecimus. interdum significat loco: vt hic. interdum ad fauorem refertur: vt egi causam pro te: idest i fauorem tui. Mar. Incipient omnes pro Cicero loqui: idest in fauorem Ciceronis licet possit etiā accipi loco Cice. quem Anto. interfecerat. ¶ Saepius vocata serua in torum domini: idest quae saepe nomine seruae vocata sum: vt in torum tuum venirem. ¶ Dixi: illi captiuae: quae vocabat me dominam. ¶ Addis onus seruitio: idest seruitutem meam magis aggrauas: cum vocas me honorficio nomine dominae: cum serua sim. ¶ Per tamen: ne fortasse achilles eam respueret: quia iterea dum fuit cum agamemnone cum eo concubuisset: affirmat multis iuramentis: se nūquam tactam fuisse ab agamemnone. ordo est. ¶ Tamen iuro per ossa male tecta: semisepulta: quia (vt supra diximus) in euersionibus vrbiū non possunt corpora commode sepeliri. ¶ Subito: effossa tantummodo terra. ¶ Verenda: honoranda: & ita commēdat se ab amore coniugali. ¶ Perq; trium. sup. iuro. Trium fratrum: quod supra dixi. Vidi con sortes pariter generisque & caetera. ¶ Bene nam honestum & laudabile est pro patria mori. ¶ Cum patria: quia & ipsa euersa est: vt supra: Diruta marte tuo & caetera. ¶ Per tuum caput: mos graecorum iurare per alienum caput. Iuuena. Nondum graecis iurare paratis per caput alterius. ¶ Vna: idest simul. aduerbiū est. ¶ Tela cognita meis: quia his ensibus tuis: & fratres & virum meū occidisti. ¶ Mycenenum: idest agamemnona: si dictum a mycaenis vrbe cui iperabat. sic Vir. de eo: Ipse mycaeneus magnorum ductor achiuum & caetera. ¶ Sociasse mecum nulla cubilia: idest nunquam mecum concubuisse. ¶ Fallentem: scilicet me. ¶ Deseruisse: velis: idest me deferas, & nunquam recipias si te fallo. ¶ Si tibi: hoc dicit Briseis: ego quidem postquam a te abducta sum: fui intacta & a nullo viro cognita. Sed tu si iurare cogaris sine me nulla fuisse tibi gaudia: & voluptates libidinis cū alia muliere. ¶ Neges: idest negabis quasi dicat non. ¶ Moerere: angi dolore propter mea te abductam. ¶ Tibi plectra mouentur: idest tu cytharae indulges: nam plectrum est quo corda tangitur: interdum pro tota cithara ponitur.

Deuouere a quo deuotiones quid

Pro quoq; significat

Iuramētū graecis peculiare

ASCEN. ¶ PER que tuum, nostrumq; caput: tractum est a graecis: Vnde Iuue. satyra. sexta Grecis nec dum iurare paratis Per caput alterius.

ANTO. ¶ MOLLIS amica: Diomedam phorbantis filiam significare videtur: qua cum se de lectare consueuisse Achillem ablata se Hippodamia scri. Hom. ¶ Citharae: quibus a chirone instructus est. ¶ Vox: cantus. ¶ Tenuisse pu. cum Diomeda oblectari. ¶ Threciã ly. qualem in Thracia Orpheum personasse tradunt: quam a Mercurio in cylleno monte arcadiae inuentam, illi musas tradidisse scri. Eratosthenes. ¶ Sed tibi pro tutis a tempore auget amplificationem. ¶ Pro tutis: pro periculorũ euitatione. ¶ Gloria dulcis: nihil putabas gloriosius q̃ bello vincere. ¶ Iacet victa: extincta est. ¶ Dii melius: consulant: scilicet q̃ meum omen exciderit. ¶ Pelias hasta: peculiaris achilleae hastae adiectio est apud Homer. quae tanta magnitudine fuit: vt patroclus cum caetera arma sumeret: hastam suo põdere reliquit. Peleus achillis pater hasta valuit: qui apud caium balbum cũ caeteris instrũ achillem apud chironem cupit: Tum nostram inquit festinet ad hastam. ¶ Me: ad Achillem legatam. ¶ Teucri frater: Aiacem intelligit: qui vnus fuit ex legatis ad achillem. ¶ Agam: mea oratione faciam. ¶ Immitis: difficilior. ¶ Vndis ma. marinis fluctibus: qui nulla audiũt vota. Thetis achillis mater est maris nympha. ¶ Comminuere: ferox iam depones: mitigabis austeritatem. ¶ Nũc quoq; sic omnes: colligit ab amplificatione: primũq; commiserationem mouet ab obsecratione: quam plurimum valere ad mouendos eos apud quos dicimus scri. Fabi. ¶ Impleat annos: nisi matura morte non extinguatur. ¶ Pyrrhus: filius Achillis ex Deidamia Lycomedis regis Scyriorum filia. ¶ Tuis auspicus: tuo ductu & imperio. ¶ Respice sollicitam: moueat te mea sollicitudo. ¶ In taedia nostri: hoc est si me odio amauisti quam amaueras. ¶ Coge mori: interimas me antequam a te separes.

Diomeda quae fuerit

Orpheus a quo lyram accepit

Pyrrhus cuius filius fuerit

Te tenet in tepido mollis amica sinu.
Et si quis quęrat, quare pugnare recuses!
Pugna nocet, citharae, noxq;, venusq; iuuant.
Tutius est iacuisse toro, tenuisse puellam,
Treiciam digitis increpuisse lyram,
Quam manibus clypeos, & acutę cuspidis hastam
Et galeam pressa sustinuisse coma.
Sed tibi pro tutis insignia facta placebant,
Partaq; bellando gloria dulcis erat.
An tantum, dum me caperes, fera bella probabas,
Cumq; mea patria laus tua victa iacet.
Dii melius, validoq; precor vibrata lacerto
Transeat hectoreum pelias hasta latus.
Mittite me danai, dominum legata rogabo:
Mixtaq; mandatis oscula multa feram:
Plus ego q̃ Phoenix, plusq̃ facundus Vlyxes:
Plus ego q̃ Teucri (credite) frater agam.
Est aliquid solitis collum tetigisse lacertis,
Praesentesq; oculos admonuisse sinu.
Sis licet immitis, matrisq; ferocior vndis,
Vt taceam, lachrymis comminuere meis.
Nunc quoq; sic omnes Peleus pr̃ impleat annos:
Sic eat auspiciis Pyrrhus ad arma tuis.
Respice sollicitam Briseida fortis achille:
Nec miseram lenta ferreus vre mora.
At si versus amor tuus est in taedia nostri,
Quam sine te cogis viuere; coge mori,

HVBER. ¶ Mollis: tenera, & blanda. ¶ Sinu: gremio: idest amplexu. ¶ Et quisquã quaerit. i. & aliquis dubitat. ¶ Quare re. pu. cum iã satis constet quod nõ recusas pugnam ob irã: vt ostendis: quia ego fuerim tibi rapta: sed quia indulges Veneri. ¶ Pugna nocet: ecce eã. ¶ Citharae. i. cantus citharae: qua delectaris: nam achilles optimus citharoedus fuit a Chirone cẽtauro canendi artem edoctus. ¶ Nox: quies nocturna. ¶ Venus: concubitus: haec enim adolescẽtiam maxime iuuãt. Plautus in bacchidibus: Isto illecebrosius fieri nihil potest: nox, mulier, vinum homini adolescentulo. ¶ Increpuisse: insonuisse. ¶ Lyrã threiciam: idest Orphei: qui thrax fuit & lyra optime cecinit. ¶ Galeã: cassidẽ: munimentũ capitis. ¶ Pressa: pondere grauata. ¶ Si tibi: est quasi quaedã obiectio ad ea: q̃ Achilles dicere posset: q magis splendore rerũ gestarum delectatus sit: q̃ otio & tuta vita. dicit ergo Briseis. ¶ Si facta insignia. i. splendida: scilicet in bello. ¶ Pro tutis: idest loco tutorum, & otii. ¶ Et si gloria parta: idest quaesita. ¶ Bellando: pugnando & te periculis obiiciendo. ¶ Erat dulcis: idest erat tibi iucunda. ¶ An probabas: idest an laudabas. ¶ Dum raperes me: idest dum patriam meam euertebas: & me rapiebas. ¶ Cumq; mea patria: idest an voluisti laudem tuam iacere: & sepultam esse: postq̃ patriam meam euertisti. ¶ Dii me. scilicet velint quasi dicat ita nõ fit. ¶ Validoq; pre. idest vtinam potius hasta tua interficias Hectorem. ¶ Pelias: idest thessalica a pelio monte thessaliae non autem a peleo patre Achillis est deductum deriuatiuum: nam in eo monte incisa dicitur. Ipse in primo de reme. Vulnus achilleo quae quondam fecerat hosti, Vulneris auxilium pelias hasta tulit: Notandum autem est hastam achillis ex fraxino fuisse, vt testa. Pli. lib. xvi. & Stra. lib. x. quam (Home. teste) solus achilles concutere & tractare nouerat. ¶ Mittite me: conuertit sermonem ad graecos ostendens q si ipsa missa fuerit ad achillem: magis poterit cum sua praesentia & memoria solitae consuetudinis mouere: q̃ omnes alii magna eloquentia. ¶ Oscula mix. mandatis: idest praeter praeces etiam obsculabor eum. ¶ Plus agã: scilicet persuadendo achilli osculando eum. ¶ Quam phoe. eloquenter dicendo &. ¶ Quam Vly. & plusq̃. ¶ Frater Teu. idest q̃ aiax telamonius: patruelis achillis: vt supra dictum est. ¶ Est aliquid: quasi dicat plurimum potest. ¶ Solitis: assuetis. ¶ Admonuisse: idest reducere in memoriã. ¶ Oculos: achillis. ¶ Sinu. i. pectore meo ei patefacto. ¶ Sis licet: nunc loquitur ad achillem. ¶ Licet. q̃uis. ¶ Sis immitis: idest immansuetus. ¶ Vndis matris: idest aquis maris. nam Thetis mater achillis dea ẽ maris. ¶ Vt: idest q̃uis. ¶ Taceam: idest nihil tibi dicã. ¶ Comminuere: idest frangeris, & flecteris. ¶ Lachrymis me. idest fletu. ¶ Nunc quo. adiurat ipsum achillem Briseis vt sui misereat. ordo est: o fortis achille nũc quoq; respice &c. reliqua dicta sunt per parẽthesim. ¶ Nũc quo: scilicet cum non sum ad te missa. ¶ Sic: adiurantis est particula. Virg. in Buc. Sic tibi cum fluctus subterlabere sicanos Doris amara suam nõ intermisceat vndam. ¶ Omnes an. scilicet a natura sibi debitos. ¶ Tuis au. tua foelicitate. Et victor sicut tu semper fuisti. ¶ Respice: Verbum misericordiae vt supra dictum est. ¶ Solicitam: anxiam: plenã curarum. ¶ Ferreus scilicet tu. ¶ Vre: idest crucia. ¶ Lenta mo. scilicet recipiendi me. ¶ At si versus amor tuus est in taedia nostri: legitur etiam aut: & melius. ¶ Versus: mutatus. ¶ Quam: subaudi me.

Quae iuuent adolescentes

Pelius mõs vbi locrũ fuerit

Quã mite ria achillis hasta fuerit

Aiax telamonus qui fuerit

Sic q̃ particula sit

Respice q̃d verbum sit

ASCEN. ¶ Mittite me: suadet se apud achil. ẽ plus posse q̃ tres illi legati. Aiax teucri frater, sed ex diuersa mater. Phoenix & Vlyxes. Simile fecit apud Romanos mater Coriolani: quae sola ipsum flexit, quod poetae vsurpãt: nam Briseidi notum erat. Est aliquid: haec particula pro excellentia ponitur vt apud Iuuena. Est aliquid sese vnius dominum fecisse lacertae. Et apud Persium: Sese aliquem credens italo q honore supinus Fregerit Heminas &c. Et apud diuum paulum: Qui videbantur esse aliquid. Admonuisse: idest castigasse oculos vagos. Comminuere: penultima longa futurum indicatiui verbi passiui: idest mitigaberis. Sic omnes: sic aptissima precationibus particula. Virg. in Buc. Sic tibi cum fluctus subterlabere sicanos. Horatius primo carmi. Sic te diua potens Cypri &c. Tuis auspiciis: idest tua dexteritate & foelicitate. Quia enim nihil sine auspicio factitabant prisci: nec quicquã contra auspicii sententiam. quae vero auspicatõ fiebant prospere succedebant: ideo auspicium accipitur pro foelici inchoatione: & auspicari pro foeliciter inchoare, vt diximus.

¶ Virg

¶ Dicar consuluisse: pbabuntur nostra consilia. / Sed neq̃ cõsului: fatetur simplicitatem reiiciens in aduersarium culpam: mea consilia non sunt probanda: qm̃ non redibis. / Lauabis membra: vetusti moris erat: vt peregre venientes: cum primum lares attingerent se lauarent. / Bistonia: Bistonius lacus in thracia est. / Illa meis oculis: amplificatione vtitur cum demonstratione sui officii & Demophoontis perfidia. / Species: imago tui discedentis versatur ante oculos meos. / Cum premeret portus: cum nondum ora soluisses. / Ausus es amplecti: simulatas blandicias arguit. / Expectem: exclamatio est cum geminatione verbi ad cõmouendam miserationem: non inquit mihi expectandum est: qm̃ iuisti non rediturus. / Solo tempore: nõ facto. / Lapsa: fluxa: & vana. / Quid p̃cor: seipsam corripit q̃ vana & diis non exaudienda precetur. / Altera coniux: videtur alludere ad Laodicem virginem: quam Plut. tradit clam cognitam ex Demophoonte mithiuum filium genuisse: alii calliopem fuisse scribunt. / Alter amor: alterius puellæ beneuolẽtia. / Tibi excidi: ex tuo animo deletæ sumus: postq̃ veni tibi in obliuionem. / Hei mi. dolendum est profecto mihi destitutæ. / Si rogas: tanq̃ me nunq̃ cognouisses. / Quæ tibi: commemorat sua officia in Demophoontem: quod commenta est ex causa quæ eam vt ostẽderet qualis fuerit impellere videbatur. / Acto: ad nostras oras impulso post longa exilia. / Opes exiguas: facultatum reliquias. / Lycurgi: patris mei. hic enim lycurgus est qui cum bacchi munera contempsisset: crura sibi falce amputauit: quem alii Dryantis alii Boreæ filiũ dicunt. / Noie s. q̃ sua ãplitudie nõ poterãt puellæ simplicitate gubernari.

ANTO.

Bistonius lacus

Lycurgus qui

Iam mihi, iam dicar, consuluisse meis.
Sed neq̃ consului, nec te mea regia tanget:
Fessaq̃ bistonia membra lauabis aqua.
Illa meis oculis species abeuntis inhęret,
Cum premeret portus classis itura meos.
Ausus es amplecti, colloq̃ infusus amantis,
Oscula per longas iungere pressa moras.
Cũq̃ tuis lachrymis, lachrymas cõfũdere nfas!
Quodq̃ foret velis aura secunda queri.
Et mihi discendens suprema dicere voce:
Phylli fac expectes Demophoonta tuum.
Expectem! qui me nunq̃ visurus abisti!
Expectem pelago vela negata meo!
Et tamen expecto, redeas modo serus amanti:
Vt tua sit solo tempore lapsa fides.
Quid precor infœlix! iam te tenet altera coniux
Forsitan & nobis qui male fauit amor.
Vtq̃ tibi excidimus, nullam puto Phyllida nosti:
Hei mihi si quæ sim Phyllis & vnde rogas!
Quæ tibi Demophoon longis erroribus acto,
Treicios portus, hospitiumq̃ dedi.
Cuius opes auxere meę, cui diues egenti,
Munera multa dedi, multa daturi fui,
Quę tibi subieci clarissima regna Lycurgi:
Nomine fœmineo vix satis apta regi

¶ Iam: idest tandem. / Consuluisse: sapienter prouidisse mihi accipiendo te maritũ. / Meis: accipiendo te qui eos regeres. / Sed neq̃ consului: vt magis eum moueat: ostendit se desperare eius reditum: neq̃ consului: quia non reuerteris. / Mea regia: quam tibi tradideram. / Tangit: mouet. / Fessaq̃ Bistonia: subaudiẽda est negatio: neq̃ lauabis mẽbra & cætera: idest nõ venies in Thraciã: neq̃ lauabis aliquãdo membra tua fatigata aqua Threicia. Nam Bistonium Thraciæ stagnum est. / Illa meis oculis: magnam vim habet recordatio p̃teritæ cõsuetudinis: & beneuolentiæ. ideo Phyllis nũc redu cit in memoriam Demophoonti eius discessum: in quo ostẽdit eum sibi significasse amorem: vt ea cõmemoratione eum moueat. / Illa species: illa figura. / Abeuntis. s. tui a me discedẽtis. / Inhæret: infixa est. / Oculis me. hoc est videor nũc habere ante oculos cum a me discesisti. / Cum classis itura. i. habitura. / Premeret me. portus. i. esset in portu meo. / Ausus es: cõmemorat blãdicias quibus Demophoon erga eã vsus est. ausus es. q. d. cũ discederes nõ reuersurus: ausus es tamẽ me amplecti. / Infusus: impositus: circũdatus. / Collo amã. mei Phyllidis. / Oscula pressa: presse infixa. qualia solent esse oscula amantiũ: q̃ nõ modo p̃ssis labiis in faciẽ dãtur: verumetiã plerũq̃ ex nimio affectu dentibus & morsum inferũtur: amatoria oscula dentibus impressa significat. Ouidi. in. i. amo. Alteris videat toto vestigia lecto: Factaq̃ lasciuis liuida colla notis. & Hora. in. i. carminũ: Siue puer furẽs: impressit memorẽ dente labris notã. / Cũq̃ tuis: subaudi & ausus es. / Cõfundere. i. cõmiscere. / Quodq̃ foret. i. ausus es quæri: quod haberes ventum secundum: & tibi fauentem: quia potius voluisses habere aduersum vt esset tibi iusta causa remanendi. / Et mihi: ordo est: & tu discedens ausus es dicere. / Suprema v. i. vltimis verbis tuis: quia postea non dixisti aliud verbum. / Phylli fac. exp. hæc sunt illa vltima verba quibus Demophoõ vsus est ad phyllida. / Expectẽ: nũc sunt verba phyllidis. q. d. ita dixisti mihi: vt te expectem: sed quid expectem te: qui abisti. / Nunq̃ vi. me. i. nunq̃ reuersurus amplius: vt me videas. / Negata. s. a te. quæ vela tua nunq̃ vis amplius redire in meum mare: & tamen artificium est in summa causa diffidentiæ: tamen nõ ostendre diffidentiam. dicit igitur: quod licet iam non debeat eum expectare: tamen expectat. / Modo: tantũmõ. / Serus: quasi dicat etiam serus. i. tardus: quia vt est in prouerbio: melius est sero q̃ nunq̃. / Vt tua. i. vt videaris defecisse in fide per aliquod tempus: & nõ per omne: vt tua fides: quã mihi dedisti de reditu tuo. / Sit l. i. defecerit. / Solo tempore: & nõ volũtate tua aut etiam opere. / Quid p̃cor infœlix: diximus in prima epistola: muliebre esse de maritis absentibus alienum amorẽ suspicari & quid p̃cor. q. d. frustra p̃cor. / Qui male fauit: nobis. i. qui fuit nobis aduersus. / Vtq̃ tibi. vt. i. postq̃. / Excidimus. i. ex memoria tua elapsæ sumus. / Nullam phylli. i. nullam similem phyllidis. / Hei mihi: nõ sine gemitu potuit cõmemorare se & sua erga Demophoonte beneficia. / Hei: interiectio dolentis. / Si rogas: si quæris & interrogas. / Vnde: ex quo loco: cuius filia. / Quæ tibi: nunc dicit quæ sit. ordo est: O Demophoon ego sum illa phyllis: quæ dedi tibi acto. i. agitato. / Erroribus. i. vagationibus per mare. / Regna Lycurgi. i. in quibus regnauit Lycurgus. Sic etiam Virg. de Thracia: Acri quondam regnata Lycurgo. Hic enim fuit rex Thraciæ: alter fuit Lacedæmonius qui suis ciuibus leges saluberrimas tulit. / Cuius. s. Demophoontis. / Opes. i. facultates: diuitias. / Meæ. s. opes. / Auxere: fecerunt maiores. / Cui egenti. s. tibi Demophoonti. Sic Dido obiicit Aeneæ: Eiectum in littore egentem Excepi. / Quæ subieci. i. supposui: & in potestatem tuam dedi. / Vix satis apta regi nomine fœmineo: quia hæc regna habent viros bellicosos: & feroces: qui vix possunt ferre muliebre imperium.

HVBER.

Bistoniũ d quo supra

Oscula amantum qualia

Prouerbiũ

Lycurgus lacedæmonius

¶ Bistonia: bistões Thraciæ gẽtes a Bistõe martis & terpsichores filio: uel ab altero: quẽ gẽuit Cirõ. vt auc. ẽ Philostepha. ¶ At si nostra &c. Consuluisse. i. consulte puidisse. aut pspexisse mihi & meis. Fessaq̃ Bistonia. Ordo est. q̃ p &: nec sup. lauabis membra tua fessa. i. fatigata ex longinqua pfectione. aqua bistonia. i. bistonidis lacus thraciæ. Illa meis oculis: cõmemorat dulcia, vt ostẽdat q̃ sint, q̃ nũc patitur, amara. / Quodq̃ foret. Ordo est: Et ausus es queri. i. cõqueri: q̃ aura foret. i. esset. secunda. i. pspera: qa sequens & a puppi flãs tuis velis. i. videbaris tibi dolere q̃ tã; bono uento abire cogebaris. Et mihi supple ausus es discedens dicere suprema uoce: O Phylli face. i. fac. Nõ enim legendũ est fac: quia producitur. quis sint qui ita legant & corripi sentiant: ut etiam alibi: expectes Demophoonta tuum: scilicet amicum aut maritum. serus. i. tardus. Quæ tibi Demophoon: enumerat beneficia ut memorem sui faciat & amplitudinem regni sui cõmemorat, ut alliciat. Omnia autẽ manifestaria sunt.

PARH: ASCEN.

Qua patet vmbrosũ rhodope glacialis ad Hemũ,
Et sacer admissas exigit Hebrus aq̃s.
Cui mea virginitas auibus libata sinistris:
Castaq; fallaci zona recincta manu.
Pronuba Tisiphone thalamis vlulauit in illis,
Et cecinit mœstum deuia carmen auis.
Affuit Alecto breuibus torquata colubris,
Suntq; sepulchrali lumina mota face.
Mœsta tñ scopulos, fructicosaq; littora calco,
Quaq; patent oculis equora lata meis.
Siue die laxatur humus: seu frigida lucent
Sidera, prospicio quis freta ventus agat.
Et quęcunq; procul venientia littea vidi,

ANTO. Hemus q̃ ... Quo cingule noua nupta p̃cingebatur. Furiæ quot sint. Quod faces nuptiis adhiberi consueuerant. Faces quæ sint & quæ funalia

¶ Qua patet: regni sui amplitudinem describit: complectitur inquit Rhodopem montem, deinde in hemum montem altum diffunditur vsq; ad mare ponticũ, in quod hebrus fluuius immergitur. Hemus sexto sus est: & sex mi. pas. arduus. Hebrus odrysiarum solũ findit: discurrit inter Priãtes & dolõgos thynos, corthylos, aliosq; barbaros t ãgit: & Cyconas: oẽs sub lycurgi potentiã fuisse tradũtur. ¶ Exigit aquas: in mare ponticũ emittit. Sacrum dixit Hebrũ propter orpheũ qui illum accolut. Nã bacchus cũ Lycurgo regnũ substulisset: atopi dedit orphei auo paterno. ¶ Libata: primũ violata: cui meæ virginitatis primitias dicaui. ¶ Sinistris auibus: aduersis auspiciis. Veteres nihil inauspicato faciebãt. ¶ Zona: cingulo qd ex lana ouis fiebat, p̃cingi nouam nuptã scri. Verrius: quã vir in lecto soluebat. ¶ Casta: qm ex eo cingulo nõ nisi virgines p̃cingebant. ¶ Tisiphone: vna furiarũ quæ tres sunt. Alecto, Tisiphone, & Megæra: filiæ noctis & acherõtis. ¶ Pronuba: loco Iunonis nr̃is nuptiis præfuit. ¶ Vlulauit: nõ cecinit: sed ferale vocẽ hymenæi loco p̃tulit. ¶ Deuia auis: Stryx bubo q̃ in trasuersum volãs aufert: & iõ deuia. bubo nem (vt Pliny. scribit) maxime abbominant in auspiciis p̃ci. ¶ Cecinit mœstũ carmẽ: nõ lætũ epitalamiũ: sed carmẽ exitiale auspicatus est. ¶ Torquata: cuius torques est ex serpentibus. ¶ Lumina mota: in nefas nuptias. scri. Plu. Quinq; faces nuptiis adhibere cõsueuisse: quas gestarẽt pueri p̃rimi & matrimi: vt Verrius tradit. ¶ Face se. nõ in facibus ignis est adhibitus, sed funalibus. sepulchrales dicũtur faces: quæ accẽdũtur in funere: aut maniũ sacris: vnde & aras sepulchrales dicimus: sunt faces nuptiarũ: aut deo: supero: funalia vero mortuorum & deorum manium. ¶ Mœsta tamen: concludit per commiserationem: ostendit enim in quibus versetur incommodis: si suo voto destituatur: subiicit quoq; seipsam: & salutem suam in demophoõtis potestatem: a quo misericordiam captare enititur: licet omnia sint aduersa: spero tamen te rediturum: peto enim littora: vt te si redeas obseruem. ¶ Laxatur: arescit. ¶ Die: solis ardore. ¶ Frigida: nocturna: alludit ad lunam. ¶ Prospicio: obseruo. ¶ Agat: maria impellat & spiret.

HVBER. Hemi & rhodopes reflexio. Quo auguria captarentur. Pronuba quæ sit. Tisiphõe vñ dicta. Allecto vnde cognominata.

¶ Qua patet: describit ambitum regnorum Thraciæ: quæ subiecit. & est ordo: quæ subieci tibi regna Lycurgi. ¶ Qua. s. parte. ¶ Rhodope patet ad hemum glacialem: Et Hebrus sacer &c. Rhodope & Hemus (vt diximus) mõtes sunt Thraciæ. Sed Rhodope magis in orientem porrigitur: deinde in septentrionem reflectitur. Hemus ad Macedoniam est: vnde & interdum mons Macedoniæ dicitur. ¶ Qua patet. i. extenditur. ¶ Vmbrosum: altum: vel arboribus plenum. ¶ Et sacer: significat hostium hebri fluuii. Sacer quia omnes fluuii sacri dicebantur. ¶ Exigit: emittit. s. in mare. ¶ Aquas admissas. i. celeres: vt diximus in prima epistola: non autem legendum est amissas: neq; etiam dicendum amissas. i. perditas. ¶ Cui mea: non est subaudiendum: ego Phyllis: sed cui refert illud pronomen supradictum scilicet tibi. ¶ Cui. s. Demophoonti: pro a quo Demophoonte: datiuus pro ablatiuo. ¶ Mea virginitas: amplificat beneficia: quia plus est dedisse virginitatem, q̃ res. ¶ Est li. desumpta. ¶ Auibus sinistris. i. infœlici omine: nam antiqui omnia auspicato faciebant: & præcipue matrimonia. Virg. Cui pater intactam dederat, primisq; iugarat Ominibus. Luca. Contentiq; auspice Bruto. Iuu. Veniet cum signatoribus auspex. Capiebatur autem augurium a volatu auium: quas appellabant præpetes: vel a voce & has appellabant oscines: quod ore canerent. Vnde & aues sæpe pro auguriis ponũtur. Hora. Mala ducis aui. inde & auspices ab aspiciendis volucribus: & augures a garritu auium dicti sunt. ¶ Et mea zona: subaudi & cui. i. a quo. Mea zona est recincta. i. discincta. ¶ Casta. i. mei castæ. nam adiectiua personarum sæpe attribuuntur rebus. vt supra: Sed bene consuluit casto deus æquus amori. ¶ Manu fallaci. i. tui fallacis. Erat enim mos, qui etiam hodie in aliquibus locis seruatur: vt vir discingeret zonam mulieris sibi nubẽtis. ¶ Pronuba: loco Iunonis: quæ coniugiis præesse solet: affuerunt furiæ. Pronuba dicitur quæ nubentibus præest: nu autem syllaba quæ in primitiuo naturaliter longa est in pronuba semper breuiatur in connubio. interdum seruat naturam: vt pec connubia nostra: per inceptos hymenæos. interdum per sistolen breuiatur: vt connubio iungam stabili. ¶ Tisiphone: vna ex furiis dicta a Tisis: quod græce significat vltionem: & phoni quod significat cædem. ¶ Vlulauit: vlulatu enim attribuitur furiis. Dido ad æneam inferius: Audieram voces: nymphas vlulasse putaui. Eumenides fatis signa dedere meis. ¶ Deuia auis. i. bubo, cuius quærula vox malum omen significat. Virgi. iui. æneí. Solaq; culminibus ferali carmine bubo Visa queri, & longas in fletum ducere voces. deuiam autem appellauit: quia a cœtu aliarum volucrum solet fugere. ¶ Mœstum: trister querulum. ¶ Allecto: alia ex furiis: dicta quasi irrequieta & nunq̃ cessans. ¶ Torquata: circundata: & quasi pro torque cincta. ¶ Colubris: viperis breuibus: ideo sæuioribus: nam breuiores serpentes sunt sæuiores. ¶ Suntq; sepulchrali: in nuptiis malum omen habebatur: si aut faces: quæ pro mortuis erant accensæ, deferebantur pro nuptialibus: aut si ipsæ faces nuptiales fuissent accensæ ex facibus, aut ex flammis alicuius rogi: hanc rem ostendit ipse Oui. lib. vi. met. in fab. Terei: Eumenides tenuere faces de funere raptas. Idem fast. li. ii. Conde tuas Hymenæe faces, & ab ignibus atris Aufer: habent alias &c. dicit ergo nunc Phyllis. ¶ Lumina. i. ignes mearum tedarum nuptialiũ. ¶ Sunt mota face sepulchrali: idest face quæ pro mortuo erat accensa. ¶ Mœsta tamen: dicit quod licet omnia supradicta significent infœlix coniugium: tamen sæpe conscendit locũ altum ex quo prospiciat in mare, si forte videat nauem Demophoõtis. ¶ Mœsta: tristis. ¶ Calco: p̃mo corpore meo. ¶ Fructicosa: dumosa: plena fructicibus. ¶ Sæpe: nam nouies iuisse dicitur. vt Oui. in. i. de remedi. Et per quod nouies sæpius isset iter. & in eodem libro: Nona terebatur miseræ via. ¶ Quaq; patent oculis: licet raro a versu pentametro ad sequentes versus incipiat sententia præcipue apud Ouidi. tamen iterdum fit: vt hic videmus: & supradiximus in epistola Bisei. est enim ordo & ego prospicio quis ventus agat freta. ¶ Qua. i. qua parte. ¶ Littora patent nostris oculis: idest aspiciuntur a nobis. ¶ Siue humus laxatur: idest aperitur: nam terra die propter temperiem: vel calorem magis largatur. ¶ Seu frigida sidera: aut generaliter frigida sidera omnia dixit propter noctem. quæ frigida dicitur. Virg. in Buco. Frigida vix cœlo noctis discesserat vmbra: aut certe lunam intellexit, quã frigidam esse constat. ¶ Et quæcunq;: idest quamcunq; video natem veniẽtem, statim existimo illam esse tuam. ¶ Tua lintea: idest vela dicta a lino: quod ex eo fiant. ¶ Procul: longe.

PARH. ¶ Sacer Hebrus: qua Iouis. F. vt Homer. in hymnis. vel ob Orphei caput vt est apud Phylostratum & Papinium. Abaris Hyperborius Orphei nuptias celebrauit. ¶ Vt: o q̃. Virgi. Vt vidi vt perii.

ASCEN. ¶ Cui mea virginitas &cæ. Docet se malo auspicio nupsisse aut deuirginatam esse spe nubendi: pro quo scimus Romanos æthruscorum disciplina imbutos nullas res arduas non captato prius auspicio inchoasse. Auspicium autem dicitur ab auium inspectione in volatu: augurium autem ab auium garritu. Et quia auspicato inchoabant: tractum est vt auspicium accipiatur pro decenti,

¶ CVM fuerit lectus Scyron:auget Thesei gesta:vt tanto magis insimuletur Demophoon:q ab illius virtute degenerarit. Scyron filius fuit canethi & Henioches pythei locū in megara habitauit:quē dixerūt petras Scyronides:viatores spoliatos praecipites agebat:alii tradunt hospitibus ieiunare coactus:panem pedibus offerre consueuisse: apprehendentes calcibus in mare de praecipitio deturbare. Megarenses scribunt virum bonum fuisse:& eius filiam Endeidem Aeco Iouis filio nupsisse: & ex his natos esse Peleum & telamonem:vt Plutar. auctor est. Scyronem theseus peremit : cum athenas iret. ¶ Procrustes: corydalum atticae locum habitabat:viatores lectum conscendere cogebat. Longiores amputabat:distrahebat breuiores do nec cum lecto aequarentur:quem Theseus trucidauit:vt Diodorus au ctor est. ¶ Scynis:latro fuit saeuissimus in Isthmo corintiacho alligatos ar boribus homines discerpebat in frustra, Plutar. scribit in varias for mas se vertere consueuisse. ¶ Forma mixtaq; viri & tau. Minotaurum circumscribit: quem Labyrintho clausum substulit Theseus. Alii scri bunt taurum Minois ducem bello nauali a Theseo superatum. Philo chorus athletam fuisse tradit : & a Theseo in certamine superatum.

ANTO. Scyron q — Procrustes qui & vbi habitauerit — Scynis qui fuerit & q̃ incoluerit regionem — Minotaurus qui

Cū fuerit Scyrō lectus, tortusq; Procrustes,
Et Scynis & tauri mixtaq; forma viri.
Et domitae bello Thebę, fusiq; bimembres:
Et pulsata nigri regia caeca Dei.

¶ Thebae domitae:thebas cadmus phoenix condidit in boeotia. Creontem thebarum regem theseus interemit: quoniam ar giuis sepulturam negasset, vt scribit Papinius. ¶ Bimembres:centauros. Centauri Iunonis & ixionis filii in nuptiis pirithoi quae gestae sunt in monte pelio Hippodamiam Atracis filiam:pirithoi vxorem rapere voluerunt:orta pugna:alii trucidati: alii in fugam acti sunt. Rem gesserunt Theseus, Nestor, peleus, & alii heroes. ¶ Pulsata regia ditis: Theseus ad inferos:vt p serpinam raperet descendit pirithoi amici gratia. Cerberus pirithoum assumpsit: Theseum Hercules liberauit. philochorus tradit: Adoneum Melossorum regem ex proserpina habuisse filiam erinnym & canem cerberum nomine:proposuisseq; certa men vt qui cerberum superasset filiam vxorem duceret:& cum animaduertisset Theseum pirithoumq; non vt procos accessis se sed vt puellam raperent: vtrumq; cepisse, pirithoum cerbero deuotandum obiecisse: theseumq; in custodiam adactum in gratiam Herculis liberasse. Dis est diuitiarum & inferorum deus:vt Straboni placet.

Thebarū conditor — Cētauro rū interitus — Proserpinae fabula — Dis q fuerit

¶ CVM fuerit:corrigendus est hic textus:non enim legendum est Chiton:sed scyron & procustes. Scyron autem latro fuit, quem viatores spoliantem versus Megaram Theseus interfecit:& saxo praecipitauit:quod adhuc (vt historici perhibēt) Scyronium dicitur. Ouidi. in metamor. Scopulo nomen scyronis inhaeret. Quidam autem ferunt cum hospitibus per iniuriam cibum porrigere solitum:& ieiunare coegisse:deinde calce percussos in mare praecipitasse:quo genere mortis cum Theseus af fecit. ¶ Tortus:crudelis. ¶ Procrustes:dicitur a προκρούω verbo graeco. i. impello. Is polyphaemonis cuiusdam filius : hoc genere supplicii hospites afficiebat:eorum corpora lecto imponebat:quae si erant longiora lecto mutilabat : si breuiora vi trahebat:& extendebat in parem longitudinem lecti:hunc Theseus domuit. ¶ Et Scynis : ita legendum est : is crudelissimus hospitum corpora curuatis arboribus alligabat:deinde arbores in altum dimittebat:ita q corpora lacerabantur : quem Theseus etiam interfecit:de quo. Ouidi. in Ibin: Quiq; trabes pressa ab humo mittebat in auras: Aequoris aspicias huius & huius aquas. & de hoc puto Ouidium sensisse met. lib. vii. Cum dixit. Occidit ille senex magnis male viribus vsus: Qui poterat curuare trabes:& agebat ab alto. Ad terram late sparsuras corpora pinus. Item Claudianus supradictos inter crudelissimos numerat libro primo in Ruffinum: Quid tale immanes vnq̃ gessisse feruntur: Vel Scynis Isthmiaca pinu:vel rupe pro funda scyron:vel phalaris tauro:vel carcere Sylla. ¶ Et tauri mixtaq; forma viri:idest minotaurus:quem poetae fabulantur fuisse semihominem:& semibouem. ferunt. n. (vt scribit Diodorus) Minoem Cretensiū regē de more solitum neptuno sacri ficare taurū speciosissimum:cū ei taurus esset p̄stantior, sacrificasse deteriorē. Qua ex re neptunus Minoi iratus, eius Tauri quē ille sacrificare noluerat, Pasiphae eius vxori turpē amorem iniecit cui arte Daedali signum pulcherrimae vaccae, quam taurus amabat, factum est:cui pasiphae supposita cum tauro concubuit, ex quo fabulis decantatum Minotaurū genuisse ferē duplici (vt dictum est) natura:qui vsq; ad humeros taurus:caetera homo fuit:ad hoc monstrum nutriendū aiunt Daedalum labyrinthum fabricasse:difficiles habentem egressus:& aedificiis penitus irremeabiles:in quo incluso minotauro. vii. atheniē sium pueri:totidēq; puellae singulis annis:ex decreto minois:qui atheniēses ex obsidione:q̃ eos citeūdabat:ea lege liberaue rat, mittebātur. Missus igitur Theseus:cū Ariadne filia Minois eius amore deperiret:accepto ab ea filo:quo posset e labyrintho egredi:minotaurū itersecit:reliqua de Ariadne dicētur loco suo. ¶ Et domitae bello thebae:lōga esset historiae narratio: si ab Laio p̄re oedipi exordiremur:satis igitur sit breuiter dicere:q̃ ad hunc locū pertinēt:cū Eteocles & polynices filii oedipi de regno inter se dissidentes:mutuis vulneribus cōcidissent:& praeterea multi duces:aliiq; plurimi mortales: qui ad bellū thebanum venerant, occubuissent, thebaniq; sepeliendi facultatē denegarent:adrastus qui solus ex ducibus supfuerat: illis in sepultis relictis rediit argos. Cū nullus auderet hos tumulis condere, soli atheniēses:qui aliis virtute p̄stabāt, oēs sepeliere. Theseus āt praecipue Adrasti precibus hoc fecisse fertur: postea cū filii eoꝝ:qui in bello interierant parentū mortē vlturi ex oraculo Alcmeonē amphiarai filium ducē elegissent:cōtra thebanos bella mouetūt. Eo. n. duce expugnatio vrbis ab oraculo pmittebatur. Acerrima igitur cōmissa pugna:thebani attritis viribus, multisq; amisis ciuibus victi sunt. Thebae captae ac dirutae fuat:hoc in bello virtus Thesei maxime emicuit:vnde ei tota haec ascribitur victoria:cū tamen alii non sic scribāt: & multi Herculi attribuant. ¶ Fusiq; bimembres:centauros dixit:ex Ixione & nube a Iunone quā ille de concubitu interpel lauerat obiecta, genitos, parte anteriore homines:posteriore equos:cum pirithous Hippodamiā despōdisset: & centauros & theseum sibi cōiunctissimum ad nuptias vocasset:& illi vino ebrii:tum hippodamiae:tum caeteris foeminis:q̃ nuptiis aderāt vim inferre tentarēt:hac iniuria:tū theseus, tū Lapithae, quibus pirithous impabat, commoti:multos ex centauris pereme runt, reliquos ciuitate eiecerunt:elegit igitur poeta verbū vtriq; rei aptū. Nā fusos:& caesos intelligimus & fugatos. nō ignoramus tamē hic historiā varie scribi:& quosdā sentire Herculem huic pugnae interfuisse. Sed quae diximus & huic loco cō ueniunt:& a Diodo. referunt. ¶ Et pulsata nigri regia:ex historia locus fabulae factus est. Scribit. n. a graecis in vita thesei, Adoneum molossoꝝ regem vxorem Proserpinā noie habuisse, filiā vero erinnym:canē cerberū:iussisseq;, vt q eius filiā optaret vxorē:cū cerbero pugnaret:qđ si illū supasset:eā assumeret vxorē:multi ad hanc:vt pci conuenerāt:vexꝫ cū rex aīaduertisset theseum & pirithoū nō vt pcos venisse:sed vt eam furto auferrent:eos cōphendi iussit:& pirithoo a cane intercepto:theseum in carcere seruandū tradidit:hoc habet historia. Dio. tamen magis fabulam secutus refert pirithoum cupientem pserpinam vxorē habere:rem cū theseo cōicasse:vexꝫ cū pp rei ipietatē:pposito theseus eū auertere conaret : vbi illū pseuerantē & se ab illo in iusiurandū ad pserpinae vim & raptū adigi videret, se sociū & adiutorē p̄buit. cūq; ad inferos. vt eā raperent ambo descendissent: vterq; ibi captus. Sed postmodū in gratiā Herculis liberatus est theseus:pirithous apud inferos detentus: luit sempiternas suae impietatis poenas. quidā scriptores vtrūq; tradūt ab inferis rediisse. hāc igitur fabulā nūc tāgit. ¶ Et regia caeca. i. aula obscura. ¶ Nigri dei. i. Plutonis. ¶ Pulsata. i. p vim quādā irritata & occupata a theseo. Notandum est: qđ vbi legitur ditis:legendū est dei. Nā ditis primā naturaliter habet longā:& sic nō staret hic versus:quod aūt sit longa ex multis exemplis hoc Vgi. in sexto aenei. sit satis: Noctes atq; dies patet atri ianua ditis:nusquā autem legitur prima breui.

VBER. Procrustes de quo supra — Scynis de quo supra — Minotaurus de quo supra — Bellum thebanum — Cētauri de qbus supra — Proserpia de q̃ supra — Dis habet p̄mā longā

ANTO.

¶ Regnat:rerum summam possidet.¶ Deos domi.amatores.Veteres enim dominos amatores appellabant.¶ Ille: amor. ¶ Dabit victas:ma.tuo imperio succumbet.translatio est ab his:qui in bello vincuntur.¶ Adsit:verbum est implorantis nu minum fauorem.hic Virgi.in Georgi.adsis:o tegeae fauens.¶ Auido ig.flagrantissimo amore.¶ In mea uo. vt meum desi derium expleas.¶ Non ego ne.purgat impudicitiae crimen descendens paulatim ad rem ipsam.¶ Socialia fœ.cõiugia The sei non cogunt me lasciuia violare.¶ Crimine:impudicitiae nota.¶ Venit amor graui.fatetur se manifestissime amare. sed amoris auctorem supprimit:vt modestius rem suam agat.Amor inquit.Sed tanto mihi est amoris aestus grauius tolerare: quanto aetate me grandiorem inuasit.¶ Serius:tardius:,& aetate pro uectiori.¶ Vulnus caecum:occultum amorem.Virgilius ignem caecum dixit.¶ Scilicet vt teneros:similitudine suam molestiã exprimit.¶ Rude pectus:non assuetum,& in amore difficile.¶ Sarcina:amoris molestia.¶ Fit ars:enthimema:quod sententia clauditur.¶ Ars fit:amoris notio habetur:faciliusq; toleratur.Est enim ars(vt scribit Cice.) quae notis,penitusq; perfectis,& in vnum exitum tendentibus & nunquam fallentibus rebus continetur.¶ Vbi crimen condiscitur a teneris annis stimulus sentiatur.¶ Venit:in amorem incidit.¶ Exactio tempore:pro uectiori aetate.¶ Peius:grauioribus poenis.¶ Tu noua seruatae paulatim repsit ab his quae laedunt ad ea quae prosunt : magnaq; festiuitate detecto amoris auctore: omnem suspitionem amouet. habebis inquit meae pudicitiae primitias.¶ Vterq; nocens cum vterq; pudicitiam hactenus coluerimus.¶ Est aliquid plenis pomaria carpere ramis:a se factum commendat sumpta a rerum primitiis imagine.¶ Si tamen ille prior:crimen ab auctore purgat.¶ Ille:cãdor pudicitiae.¶ Erat no.labe:erat violandus.¶ Sic:auctoris dignitate.¶ Digno igne: elegantis iuuenis amore.

Dominí quia apud veteres appellabãtur. Adsum qđ verbum est. Ars qđ sit

Regnat,& in dños ius habet ille deos.
Ille mihi primo dubitanti scribere,dixit
Scribe,dabit victas ferreus ille manus.
Adsit,& vt nr̃as auido fouet igne medullas:
Figat sic animos in mea uota tuos.
Non ego nequitia socialia foedera rumpam:
Fama,uelim quaeras,crimine nostra vacat.
Venit amor grauius,quo serius vrimur itus:
Vrimur,& caecum pectora vulnus habent.
Scilicet vt teneros laedũt iuga prima iuuẽcos
Frenaq; vix patiũ de grege captus equus:
Sic male vixq; subit prios rude pect⁹ amores
Sarcinaq; haec aĩo non sedet apta meo.
Ars fit vbi a teneris crimẽ condiscitur annis:
Quae venit exacto tempore,peius amat.
Tu noua seruatae carpes libamina famę:
Et pariter nostrum fiet vterq; nocens.
Est aliquid plenis pomaria carpere ramis:
Et tenui primam deligere vngue rosam.
Si tamẽ ille prior,quo me sine crimine gessi,
Candor ab insolita labe notandus erat.
At bene successit,digno q; adurimur igne.

HVBER

¶ Regna :ecce verbum summae potentiae.¶ Ius:potestatem.¶ In do. de.etiam in Iouem,inde Vir.dixit:Nate patris summi qui tela tiphoeia temnis.& idem:Omnia vincit amor.¶ Ille:scilicet amor.¶ Dubitanti: quia turpitudo negocii suscipiendi dubium adducit.¶ Ille:Hippolytus.¶ Ferreus:idest etiam si esset ferreus pro durissimus.¶ Dabit ma. ui.translatio sumpta a victis in praelio:qui manus victoribus praebẽt ligandas:inde quos amor subegit dicuntur ligati vt captiui. Ouidius in primo amorum:Ipse ego praeda recens factum modo vulnus habebo:Et noua captiua vincula mente feram.Mens bona ducetur manibus post terga retortis : Et pudor & castris quicquid amoris obest: Omnia te metuent,ad te sua brachia tendent &c.¶ Adsit vt ad nostras:adsit optantis est.i.vtinam mihi presens sit:& faueat. ¶ Vt fo.vt calefacit.¶ Auido igne.s.amoris.¶ Sic:adaptatio similitudinis.¶ Figat:vulneret.s.sagittis suis.¶ In mea vo.vt sis paratus facere quod ego velim.¶ Non ego:laudat se ab honestate anteactae vitae:vt ostendat se futuram fidelem & firmã in amore Hippolyti.¶ Non rum.non dirimam & separabo.¶ Foedra socialia:coniunctionem & societatem nostri amoris, quam mecum feceris.¶ Nequitia:libidine vt ipse in Fastis ad Silenum.Nequitia est quae te non sinit esse senem.¶ Fama no. idest nomen nostrum.¶ Vacat:caret.¶ Crimine:quia nunquam cognita aut dicta sum impudica.¶ Venit:ostendit amorem suum adeo magnum : vt ei resistere non valeat.¶ Grauior:idest maior & vehementior.¶ Q uo:idest quanto.¶ Serius:idest tardius scilicet euenit.¶ Intus:in pectore.¶ Caecum vulnus.occultum & latens vtpote in animo fixum.Virgi.& Caeco carpitur igni.¶ Scilicet:facit quandam similitudinem: qua ostendit quã difficile ferat hunc amorem nouum & sibi insolitum. ¶ Iuga prima.i.primum imposita collo.¶ Laedunt:grauant.¶ Teneros:iuuenes & inassuetos iugo.¶ Captus de gre.i.nouus, & nondum domitus.¶ Vix patitur frena:quia ea recusat:& plerunq; sessorem excutit.ergo sit adaptatio similitudinis. ¶ Subit:sustinet,actiue ponitur.¶ Primos.s.mihi inassueto.¶ Sarcina.i.onus.¶ Non sedet:non locatur & stat.¶ Ars fit: ars est q̃ dat certam viam,rationemq; dicendi vel faciendi aliquid.est igitur sensus:siquis velit habere recte aliq̃ artẽ incipiat a teneris annis.¶ Fit.i.perficitur.Iuue.Hic fiunt homines.¶ Vbi.i.quando.¶ Crimen.s.amandi.¶ Cõdiscitur: tota est vna dictio composita.¶ Teneris annis quia postea crescens fit in eo doctior:& aliquid quotidie addit.Iuue. Nemo repente fuit turpissimus.¶ Q uae.s.mulier.¶ Venit:ad amorem.¶ Exacto tempore:pterito tempore ipsi amori conuenienti. ¶ Peius.i. vehementius:vt infra:Peius adulterio turpis adulter obest.¶ Tu noua:allicit eum commendatione suae pudicitiae.¶ Libamina:gustamenta.¶ Noua:prima.i.tu eris primus qui me vitiaueris:& pudicitiam meam abstuleris.nam a marito non aufertur mulieri pudicitia vel fama castitatis:sed ab alieno.dicit ergo se semper fuisse intactam hactenus ab hominibus : pterq̃ a Theseo marito:& Hippolytum fore primum:qui eius pudicitiam delibet.¶ Seruatae:custoditae.¶ Nocens pa.i.vterq; pariter,& vno eodemq; tempore amittemus pudicitiam:quia adhuc fuisti ignotus mulieribus:& ego intacta aliis pterq̃ marito meo.¶ Est aliquid.q.d.nõ contemnendum.¶ Carpere po.i.poma.locum posuit pomoꝝ pro ipsis pomis.& pomarium est repositorium pomorum.Pomerium vero locus vbi sunt arbores pomoꝝ: sed interdum confundunt poetae significata.Oui.in met.Id metuens validis pomaria clauserat Atlas Moenibus.¶ Deligere:colligere.¶ Primam:quia gratia maior solet esse primis rosis:nam videtur quodãmodo sibi foelix:qui potest primam rosam decerpere:ita & qui primum concubitũ alicuius mulieris consequitur.¶ Sic tamen:est quasi quaedã hippophora ad seipsam.& est sensus:illa integritas meae pudicitiae qua ante florui.¶ Erat no.ab insuetudine peccandi.i.debueram diligenter seruare:vt non peccarem:quẽadmodum nunquã ante peccaueram cum aliquo:& ad hoc respondet quod sequitur.¶ Ad bene suc.ille can.s.castitatis.¶ Q uo:cãdore.¶ Gessi me.s. ante.¶ Sine crimine:quia nunq̃ feci aliquid quo possem esse infamis.¶ Erat no.i.considerandus & seruandus.¶ Ab labe insolita.i.a delicto & stupro insolito:hoc fuit quod sibi ipsi ipsa obiecit.¶ At be.responsio est ad obiectionem:& hoc dicit:licet seruanda esset castitas mea inuiolata:tamen bene euenit:q; in ea violanda elegi virum dignum.

Regnare quod verbum sit

Ars quid agat

Pomariũ quid sit Pomerium quid

ASCEN.

¶ ADsit:idest auxilio sit:scilicet Cupido. Tu noua seruatae &c.Callide appetendum docet lasciuia mulier : quod honesta conscientia cum primis refugiat.Primum:scilicet esse famae laesorem & pudicitiae potitorem:nam cum virginitatem iactare non posset:pudicitiam coniugalem catenus seruatam iactat.Deligere vngue:idest delectam carpere.Alludit ad florem pudicitiae intactum.sicut Maro in rosa:Collige virgo rosas dum flos nouus & noua pubes:Et memor esto aeuum sic properare tuum.Digno igne:idest formosi videlicet iuuenis amore.

Peius adulterio turpis adulter obest.
Si mihi concedat Iuno fratremq́ᵹ,uirumq́ᵹ:
Hippolitum uideor præpositura Ioui.
Iá quoqᵹ (uix credas)ignotas mittor in artes:
Est mihi per ſçuas impetus ire feras.
In nemus ire libet:preſſiſqᵹ in retia ceruis.
Hortari celeres per iuga ſumma canes.
Iá mihi prima dea eſt arcu pſignis adunco:
Delia,judicium ſubſequar ipſa tuum.
Aut tremulũ excuſſo iaculũ vibare lacerto:
Aut in graminea ponere corpus humo.
Sępe iuuat verſare leues in puluere currus:
Torquentem frenis ora fugacis equi.
Nunc feror vt bacchi furiis eleleides actę.
Quęqᵹ ſub ideo tympana colle mouent.
Aut q̄s ſemideę dryades,fauniqᵹ bicornes:
Numine coutactas attonuere ſuo.
Náqᵹ mihi referũt,cũ ſe furor ille remiſit:

ANTO. ℂ Turpis ad. Theſeum ſignat:q̄ Helenã rapuit.deinde ad iferos vt Plutoni pſerpinã raperet,acceſſit./ Fratreq́ᵹ vi. Iouẽ itelligit:cuius Iuno eſt ſoror & cõiux./ Iá quoqᵹ vix cre.ſtudio & volũtate Hippolytũ ſibi cõciliat./ Ignotas ar.i venatioñẽ,cuius erat Hip.ſtudioſus./ Delia:Diana in Delo iſula nata venatiõis dea ẽ./ Prima:ante oẽs deos maxime veneranda./ In retia:q̄ lydia aracne iuenit:& ex lino cãpano cæteris pferuntur./ Iuuat tor.fre.delectat me cohibere currentes equos./ Seruare:moderari./ In puluere:in apto cãpo./ Eleleides:Bacchi miniſtræ dñr a Baccho:quẽ ab Helo oppido Heliconio ſiue ætholo:vbi illius orgia celebrãtur Eleũ in metamorphoſi diximus nũcupari:in quo q̄tũ alii a vero deſciuerint,niſi ſepultoꝝ manibus pcerẽ,referendũ putarẽ:ſed ſatis ſit diligẽtiores admonuiſſe./ Actæ:furiis Bac.nũine afflatæ.Sacra alia ſunt tradita & myſtica.Alia cũ afflatu numinis,adhibitiſqᵹ oium geneꝝ inſtr̄is aperta:q̄lia ſunt orgia Bacchi,& cybeleia:quæ græci ενθεαν ικεπινα vocant./ Quæqᵹ ſub id.tympa.col.mo.Cybelis miniſtras ſignificat,q̄ afflatæ deũ mr̄is numine ſacrificãtes diſcurrebãt ab ida phrygiæ mõte ad olympũ:q eſt ad Antãdri plagam:vt Euripides in Palamede auctor eſt.Sunt.n.olympi quatuor:in theſſalia:in myſſia: in phrygia: de quo Sophocles in polyxena tradit:quartus in æthiopia.Sunt.n.ſacra Liberi patris & Cybeles cõia:vt Stra.placet:eoꝝ miniſtri dicũtur Sileni,Satyri,Tityri,Bacche,Lenæ,thiades,Mimallões,Naides,Nymphæ,Baſſarides,Eleleides./ Aut quas ſe:dryades eas intelligit: quæ qm̃ fontana numina:aut nemorea vidiſſent lymphatæ dicebantur:eas reſipiſcere ac furere nõ poſſe magis tradebant:niſi talparum ſanguine ſpargerent:vt auctor eſt Pli./ Fauni bicor.nocturnis numinibus agitati:alii furebant veluti hi:q a faunis noctu in pellibus cuſa petere ſolebãt in latio.Nã faunus dici filius(vt ſcri.Caius baſſus) pmus Saturno auo in latio ſacra iſtituit:prem picũ inter deos retulit,Faunãqᵹ ſororẽ:eandẽqᵹ cõiugẽ cõſecrauit:quã.M.Varro bonã deã appellarã tradit,mulieribuſqᵹ riſa dare cõſueuiſſe:& Faunũ viris./ Attonuere: lymphaticas:fecerũt./ Cum ſe fu.il.re.poſtq̄ ceſſauit inſania.

Theſei fabula
Diana vbi locoꝝ nata ſit
Eleleides vnde nomẽ traxere
Sacrorum genera quod ſint
Cybeles quæ ſit
Olympi quot ſint
Miniſtri bacchi & cybelis quo nomine nũcupentur
Dryadum fabula
Fauni qui ſint & a quo nomẽ ſortiti fuerint

HVBER. ℂ Peius:magis./ Obeſt.i.nõcet./ Turpis:indignus.vr̄.n.excuſanda mulier:q̄ cũ viro digno cõmittat adulteriũ:vñ Helena de matre ſua leda q̄ cũ Ioue cõcubuit dicit:illa bene errauit,culpáqᵹ auctore redemit. / Si mihi:pbat dignũ eſſe amorem ſuũ:quia ſi detur ſibi optio Iouis & Hippolyti:dicit ſe ppoſituram eſſe Hippolytũ Ioui./ Fratrẽ & vi.i.Iouẽ fratrẽ & maritũ ſuũ:nam ambo Saturni & opis filii fuerũt./ Præpoſitura:potius electura./ Iá quoqᵹ:ſecũdũ pcepta ipſius Oui.in arte amandi:qbus rebus delectant:quos amamus:eiſdem debemus & nos delectari: ideo quia hippolytus delectabat venatione:dicit phoedra videri ſibi ſæpe exire in venationẽ:& oia agere quæ ipſe Hippoli.agere ſolitus ſit./ Vix cre.parentheſis.& eſt ſecũda pſona p tertia.i.vix credat aliquis./ Mittor:nõ ab aliquo : ſed meo pprio affectu./ Ignotas:inſuetas mihi./ Impetus:magna voluntas./ Per ſæ.fe.quas tu inſequeris p ſiluas:/ Libet:eſt voluntas./ Preſſis:agitatis.Virgilius.Aut ſpumantis apri curſum clamore prementam./ Hortari:inſtigare mea voce: vt faciunt venatores./ Prima:pcipua:maxima./ Delia:Diana a Delo inſula:in qua nata dicit./ Præſignis arcu:quia eo telo vtitur./ Iudicium tuũ:quia ſicut iudicas hanc venationis deam pcipuam:quam colas:ita & ego iudico:& quod tu ſentis idẽ ſentio./ Aut tremulũ:repetendũ eſt verbũ ſuperius poſitũ libet vibrare:quaſſare:mouere./ Excuſſo:fortiter moto./ Graminea.p graminoſa.i.plena graminis.i.herbæ in qua ſæpe venatoribus ſuaue eſt requieſcere./ Verſare:vertere:& arte regere./ In puluere:in campo pulureo./ Torquente.ſ.me:ideſt flectentem./ Fugacis:ideſt celeris.Iuu.de equo.Cuius clara fuga ante alios,& primus in æquore puluis./ Nunc feror:dicit interdum nimia vi amoris ſe fieri inſanam: & ſimilem ſacrificantibus Baccho aut Cybeli./ Feror:rapior impetu animi./ Eleus:vnũ eſt ex noibus Bacchi:vt Oui.vi.met. Pyctleus,Eleuſqᵹ parens:inde Eleides bacchæ dñr./ Actæ:agitatæ:concitatæ./ Furiis:quia credit immittere furias:quod fingit pp vim vini./ Quæqᵹ ſub.i.mulieres dicit ſacrificantes Cybeli:q̄ colitur in phrygia:cui ſacrificantes tympana pulſabar.Virgi.Tympana vos,buxuſqᵹ vocat Berecynthiæ.Iuue.Aut reſupinati ceſſantia tympana galli.nam galli ſacerdotes Cybeles ſunt./ Sub id.col.ſub ida monte phrygiæ./ Aut quas:dicit ſe ſæpe ſimilem eſſe earũ:q̄ nympharũ,faunorũqᵹ ſpiritu vexantur: ſunt enim quaſi furioſæ:inde lymphatæ dicũtur:quaſi nymphatæ a nymphis.Vir.Et totã currit lymphata p vrbẽ./ Dryades:nymphæ q̄rcuũ.nã drys q̄rcũ ſignificar./ Semideæ:nõdũ i coelũ receptæ:nã ſemidei dicũtur nõdũ oino digni deitate qualia ſunt terrena numina:& iõ ſemideos appellãt:quaſi nõ plene deos./ Bicornes:vt.n.oſtẽdit diuus Hieronymus in vita pauli primi heremitæ:effigiẽ habẽt caprarũ & cornua.inde alibi:Cornigerũqᵹ caput pinu pcinctus acuta.Faunus in immẽſis qua tumet ida iugis./ Attonuere.i.attonitas reddidere./ Suo nu.quo eas mouit./ Náqᵹ mihi:dicit ſe nõ ſentire illam inſaniam:ſed poſtq̄ furor eſt remiſſus:dici ſibi vel ab ancillis:vel ab aliis eam fuiſſe in hoc furore./ Referunt:narrant omnia iſta q̄ mihi accidere dixi./ Ille fu.eſt remiſſus:quo ita agitabar./ Remiſit ſe:diminutus eſt.

Amoris pceptum de mẽte Oui.
Diana vñ dicta
Eleleides
Cybele
Ida mons vbi ſit
Dryadea vñ dictæ
Semidei q dicantur
Faunoꝝ effigies

ASCEN. ℂ Peius adulterio.Senſus eſt.Obeſt quidem nobis pater Theſeus:ſed ipſe eſt adulter peius.i.magis & cũ maiori malo ſuo. turpis adulterio.i.propter adulterium:quod cõmiſit & cõmittere parat.Nam ipſe qui coniugem pulchram habebat:aliam rapere non debebat:cum Hippolitus coniugem non haberet:niſi quam pater præripuerat.Obeſt ergo adulter:qui magis turpis eſt adulterio:& ita auctoritatem damnandi in nobis:quod in ſe admiſit nõ habet.fratrẽqᵹ,virũqᵹ.Vnde ipſa primo æne.Aſt ego q̄ diuũ incedo regina,iouiſqᵹ Et ſoror & coniunx.Ignotas mittor in artes:in venationẽ qua ſcit Hippolitum oblectari:& ob id Dianæ charũ eſſe.Vnde Horatius:Neqᵹ enim Diana pudicũ liberat hippolitum.Id autem fingit ſe facere:quia conformitas ſtudioꝝ multũ facit ad amorẽ & amicitiã etiã caſtã.Iam mihi pma dea eſt:quia ſuus cuiqᵹ deus pmus i.ſumus eſt.Nunc feror vt bacchi &c.Docet ſe tanto amore ſubinde capi vt vbi ſcit neſciat.Ordo eũ:Ego feror.i.agitor nũc vt ſupple feruntur eleleides.i.elei:hoc eſt Bacchi ſacerdotes.actæ.i.impulſæ & agitatæ.furiis Bacchi.i.a Baccho immiſſis dum eius ſacra peragunt.quæqᵹ.i.& vt illæ quæ mouent tympana.i.inſtrumenta illa ſonora.ab extẽdẽdo(τυμφανιζο enim dicitur extendo)dicta,quia pellem ouinam extenſam habent.In colle ideo.i.monte illo phrygio:hoc eſt ſacerdotes cybeleie:aut vt ſupple feruntur illæ quas dryades.i.arborum deæ,ſemideæ,quia cum arboribus poſt longiſſimam ætatem interire dicuntur.& fauni.i.dii illi ſilueſtres.bicornes:vt ægipanes.attonuere.i.attonitas & lymphaticas:hoc eſt furioſas fecerunt. ſuo numine.i.diuinitate ſua infuſa.Et ſi quæras quomodo id ſciat cum furioſe quid agant neſciant, reſpondet. Nam ſupple comites & ſatellites mei referunt:ideſt narrant mihi omnia cum ille furor remiſit ſe.

ℂ Tacita

¶ Vtque facis: locus est quo demonstratur quid futurum sit si neglecta fuerit. / Coges: ad interitum. / Corpusque colorque: corporis habitudo. / Hoc animi: vitam meam sola spes fouet. / Nec erit ma. sed nefarium & crudele. / Cur autem iubeas: consultat quid in magnis malis sibi tolerabilius videatur: cum meam inquit necem differs. / Pete pect. tuo ense me trucida. / Si dea passa: Palladem significat: quae Achilli obstitit: vt Home. scribit: cum stricto ense in Agamemnonem ferretur. / In pectus atridae: Agamemnonis: qui cum plistenis filius fuerit: ab atreo patruo denominatur: a quo educatus est, plistene mortuo. / At potius nostram: suasio a meliori. / Quod dederas hosti: dum esses mihi hostis vitam concessisti: eandem amica exigo: & a consequentibus arguit. / Neptunia: quae Neptunus fabricauit. / Materiam caedis: si cupis habere quos perdas in troianos arma sumas. / Me modo: non differas: sed nunc iubeas me veluti seruam non vxorem venire: & ad te deduci. / Siue manes: in castris graecorum. / Siue paras impellere classem remige: siue in patriam nauigare constituisti. ANTO. Achillis in agamemnonem vltio. Agamemnon quare atrides dictus est

Vtque facis, coges, abiit corpusque, colorque,
Sustinet hoc animi spes tamen una tui.
Qua si destituar, repetam fratresque, uirumque,
Nec tibi magnificum foemina iussa mori.
Cur autem iubeas? stricto pete corpora ferro:
Est mihi qui fosso pectore sanguis eat.
Me petat ille tuus, qui si dea passa fuisset,
Ensis, in Atridę pectus iturus erat.
At potius serues nostram, tua munera, vitam,
Quod dederas hosti victor amica rogo.
Perdere quos melius possis neptunia praebent
Pergama, materiam cędis ab hoste pete.
Me modo, siue paras impellere remige classem:
Siue manes, domini more venire iube.

¶ Vt facis: qui pergis omnia facere: quae me ad mortem possint adducere. / Corpus abiit: idest abitudo corporis: quia tota facta sum macilēta. / Color abiit: quia effecta sum pallida. / Vna: idest sola. / Spes animi tui: quam habeo de animo tuo, vt mutetur. / Hoc. s. corpus. / Qua: scilicet spe. / Repetam: quasi dicat non: quia a te occisi sunt. / Iussa: coacta. / Nec magnificum: idest res magnifica. s. est. / Cur autem iubeas: cum scilicet tu hoc efficere possis. / Pete. i. percute. / Corpora: idest corpus meum. / Ferro: ense. metonymia. / Stricto: nudo. & alibi strictum tenet altera ferrum. / Fosso: percusso, perforato. / Me petat: idest feriar. est autem cōcessio, quae nō modo magis prohibet: verumetiam misericordiam comparat. ordo est: Ille tuus ensis: qui erat iturus i pectus atridae si dea fuisset passa, petat me. Tangit autē quod scribit Home. in primo Iliados: Achillem iratum Agamemnoni: post multa in eum effusa conuicia: voluisse eum interimere: sed cum ensem nudaret: pallas superueniens manum eius continuit: eumque corripiens, facinus prohibuit. / In pectus atridae: idest agamemnonis. / Si dea: scilicet Pallas. / Fuisset passa: idest permisisset. / At potius: post ironicam concessionem petit Briseis aperte ab achille: vt ei vitam conseruet quam ei dederat. / Tua munera: quae mihi dedisti & est appositio. / Quod dederas: ordo est. / Ego amica: scilicet tua. / Rogo: scilicet id quod tu victor: euersa patria mea. / Dederas hosti: scilicet mihi: quae eram hostis tua antequam me caperes. / Perdere: hoc dicit: si delectaris caede alicuius: multo iustius potes interficere troianos hostes tuos: q̄ me nunc amicam tuam. / Pergama neptunia: idest Troiam quam neptunus simul cum phoebo aedificauit. / Melius. i. iustius. / Perdere: interficere. / Pete: idest accipe. / Caedis: occisionis. / Ab hoste: & non ab amica. / Modo: tantummodo. / Impellere: mouere. / Remige: idest nautis. posuit autem singularem pro plurali. / Siue manes: scilicet in castris. / More domini: tanquam ego sim serua tua: & tu dominus meus. / Venire. s. in torum tuum. HVBE. Achillis furor in agamemnonē De troiae conditione fabula

¶ Vtque facis coges: quia si nihil fecerit, mori tamen coget: quia auferet spem, quae sola vitam conseruat. Repetam fratres & virum, qui apud inferos sunt: inter quos se post mortem putat locandam: sicut viuens cum viuentibus conuersata erat. Si dea passa fuisset: scribit Home. Palladem affuisse cum achilles in agamemnonem irrueret: eiusque manum continuisse: significans per hoc eum per prudentiam abstinuisse a nece imperatoris: est enim dea sapientiae. Quod dederas hosti: idest Agamemnoni cui pepercisti: hoc est veniā da mihi, vt illi. Domini more venire iube: haec votorum summa est, quā fere i fine ponit epistolae. ASCEN.

¶ In quartam epistolam Argumentum.

IVppiter ex Europa agenoris in Cretam aduecta Minoem, Rhadamantum, & Sarpedonem genuit: deinde asterius Thetami filius, qui insulae imperauit Europam vxorem duxit: & cum liberis careret, illos adoptauit. Minos in regnum succedens ex ioue Lictii filia Lycastum sustulit. Lycastus ex Ida corybanti filium, quem Minoem appellauit Hunc alii ob nominis similitudinem: Iouis filium existimarunt. Is ex pasiphae Solis, Creteque filia Deucalionem: Creteum: androgeum: ariadnam: & phaedram: quamquam alii Deucalionis filiam phaedram tradiderint. Deucalion siue pater, siue frater fuerit: icto cum atheniensibus foedere Theseo phaedram dedit vxorem. Erat illi filius ex Hippolyte: siue anthiope amazone grādis natu Hippolytus: qui apud pyteum troezene: quae est acticae vrbs educabatur: inde cum ad Cereris mysteria venisset athenas (vt Diod. placet) phaedra illius amore capitur: cum discessisset templum Veneri in arce atheniensi erexit: unde troezenem prospiceret. cum Theseus ad rapiendam proserpinam cum pirithoo discessisset: Hippolytū ad amorem prouocauit: quod cum non impetrasset: quod vim infere uoluisset, reuerso Theseo, insimulauit. Hippolytus cum id per patris nuncium accepisset, animo turbatus: equis habenas remisit: quibus nullo rectore incitatis delapsus in praeceps discerptus est: phaedra seipsam trucidauit. Epistola Hippolytum ad amorem flectere nititur phaedra: sed cum turpe sit priuignū a nouerca in amore sollicitari: principium ex insinuatione sumitur. ANTO. Troezene vrbs vbi locorū sit

ANTO. Pugillaris b⁹ quo tpe vbi fuere Rhetoric^a locus cor lor quis sit & qua lrae graeci & latini diuersi mode vtuntur

CResſa puella:Phaedra cretenſis. ⁋ Viro ama.Hippolyto antiopes,ſiue Hippolytes amazonis filio. ⁋ Perlege quodcūq; eſt:qcquid in epiſtola ſcriptū eſt. ⁋ Q uod iu.nō quod honeſtū eſt:ſecūdū q principiis cū inſinuamus diſſimulare debemus:vt ſcrip.Fa. ⁋ His arca.no.a cōſuetudine arguit:credūtur lrīs oia q̄uis arcana.vſus pugillarium longe ante Hom.fuiſſe Pli.ſcri.nā iliados.ix.li.Hom.tradit Bellerophōtē miſſum a Proeto cū pugillaribus in lyciā ad Eurie Anthiae patrē. ⁋ Notas:lrās.ad legendū inuitat a loco,quē Ariſt.dicit ſumi ab eo quod maius vel minus videatur.Latini a maiori vel minori locos appellāt.i.ſi hoſtiū acceptas lrās legimus:multo magis amicorū legere debemus. ⁋ Ter con.loqui:ſcripſi qīn loqui nō potui. ⁋ Pudor eſt mi.amo.ſcripſi vt in amore verecūdia nō careré. ⁋ Q ua lic.qm difficile eſt qui amat pudorē ſeruare. ⁋ Et ſe. eſt cōuenientius.ſic.Cice.lib.ii.de ora. Sequit̄ igitur, qīn nobis hic de quo loqmur. ⁋ Iuſſit am.crimē in cupidinē reiicit. ⁋ Amor:honeſtiorē facit ſuā voluptatē:cū in amorē tráſſerat:quod in ea erat non ſunt contēnenda cupidinis mādata.

HVBER. Argumentū de quo ſupra

QVa niſi tu de.cū ob leges a Minoe impoſitas deuictis athenienſibus:vt mitterēt quotannis. vii. corpora filiorū & filiarū ſuarū deuorāda a minotauro:tertio anno ſors obtigiſſet Theſeo aegei athenienſiū regis filio vt mitteret: ope ariadnes minois filiae:quae eius amore detinebat̄,minotaurum interemit:& ariadnē quā ob opem ſibi p̄ſtitam ſe vxorem accepturū promiſerat:ſimul cū phaedra eius ſorore naui impoſitas abduxit:vt in.ii.epiſt.dictū eſt.Verum relicta Ariadne in Dia inſula:aut(ut alii volunt)in Naſo ſolā Phaedrā ſecū duxit:& vxorem accepit:q̄ poſtea abſente Theſeo in Hippolyti priuigni ſui:quē Theſeus ex Hippolyte ſorore anthiopes reginae amazonū ſuſceperat,amorem exarſit. Itaq; hac epiſt. ei amorē ſuū indicat:conaturq; multis rationibus cū ad libidinem ſuā deflectere nitens pſuadere nullū eſſe crimē in cōcubitu priuigni & nouercae: & oſtēdens cōmoditatē maximam ex abſentia Theſei:quē nititur adducere in odiū ipſi Hip.poſtremo multis p̄cibus Hip.in amorē ſuum adiurat.Q ui fuerit finis vtriuſq; dicetur in fine epiſt.ordo eſt. ⁋ Puella creſſa: mittit ſalu.viro amazonio: qua ipſa eſt caritura niſi tu dederis. ⁋ Puella:Phaedra. ⁋ Creſſa:cretēſis.eius ntūs eſt cres,cuius gtūs eſt cretis. Vir.Creteſq;,drioteſq; ruūt. ⁋ Amazonio .i.Hip.filio amazonis.poſſeſſiuū eſt pro patronymico.Amazones aūt mulieres fuerūt ex ſcythaz gente:q̄ in cappadociae ora iuxta fluuiū Thermodoonta poſt maritos amiſſos habitauere:& cum finitimis nubendi animum omiſiſſent:primo a finibus ſuis hoſtes ſummouentes:deinde etiam bella inferētes auxere rempu.ſine viris:& poſt pacem armis q̄ſitam : ne gens interiret:cōcubitū finitimorum appetunt. Si qui mares naſcerentur,interficiebantur.Virgines in eūdem ipſum morem nō otio:neq; lanificio:ſed armis,equis & venatiōibus exercebāt: inuſtis infantium dexterioribus mammis:ne ſagittarū iactus impediretur:vnde Amazones dictae ſunt ab a dictione priuatiua:& mazos mammilla.cū autem Euryſtheus rex, cui Hercules duodecim ſtipendia debebat: quaſi impoſſibile imperaſſet:vt arma reginae amazonum ſumma virtute mulieris ad ſe referret,Hercules nouem longis nauibus eo profectus.comitante principium graeciae iuuentute:inopinantes aggreſſus cum Orithia regina foris bellum gereret,eas ſuperauit.duae Orithiae ex Anthiope ſorores,quae tunc amazonū regna tractabāt, captae ſunt.Menalippe ab Hercule:Hippolyte a Theſeo:quam in p̄mium retentam Iuſtinus ſeri.ab eo in matrimonium aſſumptam,ex qua natus eſt Hippolytus vt diximus,Ouid.tamen in hac epiſtola ex verbis phaedrae oſtendit eam non vxorem fuiſſe cum dicit: Ac ne nupta quidem,taedaq; accepta iugali.Cur:niſi me caperes regna paterna nothus. & haec ſatis de amazonibus. ⁋ Perlege:quia ſcit eum contracturum frontem inuitatum de re turpi:hortatur eum ad legendum totam epiſtolam confidit enim ſe rationibus ſuis poſſe perſuadere quod cupit. ⁋ Q uodcūq; eſt.i.qualecūq;. q.d. etiam ſi ſit aliquod turpe:& quod tibi diſpliceat. ⁋ Quid nocebit.q.d.nihil. ⁋ Arcana:ſecreta. ⁋ Inſpicit:argumentum a maiori ad minus : ſi enim legimus epiſtolas hoſtium:quorum nomen ne audire quidem vellemus:multo magis legendae ſunt lrae eorum:qui nos amant. ⁋ Notas.i.lrās. ⁋ Ter conata:quia poſſet dicere quare non dixiſti coram.dicit ſe pudore impeditam. ⁋ Inutilis: quae nō p̄ſtabat mihi officium ſuum. ⁋ Haeſit:retenta eſt. ⁋ In pri.ore.i.in ſummis labiis. ⁋ Qua licet:quia occurrebat:quod amatores ſunt impudentes:dicit ipſa oportere etiam eſſe in amore aliquem pudorem. ⁋ Qua:pro quatenus.i.inquantū licet. ⁋ Et ſequitur:conſequens eſt & vtile. ⁋ Miſcendus:iungendus. ⁋ Dicere.ſ.coram ſcribere:quia(vt Cice.ad Lucceium ſcri.)epiſtola minus erubeſcit. ⁋ Quicquid:arguit neceſſitatem ſcribendi a potentia amoris:quem iuſſiſſe dicit.

Cres q̄ſo genitiuum emittat Amazōes q̄ fuerūt & q̄ loca tenuere & vn̄ nomen ſortitae ſint

PHÆDRA HIPPOLYTO.

QVA,niſi tu dederis,caritura eſt ipſa ſalutem,
Mittit amazonio creſſa puella viro.
Perlege quodcūq; eſt,quid epiſtola lecta nocebit?
Te quoq; in hac aliquid,quod iuuet, eſſe poteſt.
His archana notis,terra,pelagoq; feruntur:
Inſpicit acceptas hoſtis ab hoſte notas:
Ter tecum conata loqui:ter inutilis haeſit
Lingua:ter in primo deſtitit ore ſonus.
Q ua licet & ſequitur,pudor eſt miſcendus amori:
Dicere quae puduit,ſcribere iuſſit amor.
Q uicquid amor iuſſit,non eſt contemnere tutum,

ASCEN. QVa niſi &c.Ordo eſt:puella creſſa:ideſt cretenſis filia Minois Cretenſium regis:mittit viro amazonio:ideſt amazonidis filio:videlicet tibi o Hippolyte.quod nomen illi,aut praeſagio futuri euentus,aut poſtea ea euentu datum eſt.Nam ιππος dicitur equus & equa.& λυω diſſoluo.vnde ſcribendum eſt Hippolytus. Salutem:qua ipſa ſcilicet quae eam mittit,caritura eſt.niſi tu dederis ſupple eam.His notis:ideſt characteribus ſcriptis. Monet ergo ut perlegar,quia veriſimile ē caſtū iuuenē a patris vxore nō perlecturum lrās p̄ſertim amatorias. Qua licet & ſequit,Ordo ē:pudor ē miſcendus amori,Qua.i.quatenus:vel qua uia licet.i.licitum ē.& ſeqtur.i.cōſequēs & cōueniēs ē.

❡ TACitam: quæ amorem hunc hactenus pressi. alii inquit putant me numine afflatam: sed amor me furibundam reddit. ¶ Forsitan hunc fato generis: locus apertus est a fato sumere & diis: vnde suum purgat facinus. omnes inquit ex mea familia amarunt: & id forrasse deorum accidit voluntate. ¶ Petit: exigit. ¶ Iuppiter Eu. vt versum in taurum Iouem taceam, id Nigidii non videtur omittendum: Neptunum inquit Ioui taurum dedisse humani intellectus, illumque Europam ex phœnicia in cretam ad Iouem abegisse. ¶ Pasiphae mater: Solis & Cretes filia amauit taurum cum quo Dædali ope concubuit: fabricatam ex ligno vaccam eorio illius texit: quam taurus amabat: alii ducem Minois: alii athletam (vt diximus) taurum tradiderunt. ¶ Decepto: quoniam amatam vaccã putabat. ¶ Crimen & onus Minotaurum significat. ¶ Aegides: Theseus. ¶ Secutus ducentia fila: Labyrinthum filo euadere Dædalus Ariadnam docuerat. Ariadna id Theseo monstrauit. Higinus coronam a Vulcano factam cum gẽmis indicis Bacchum Ariadnæ dedisse scribit: Ariadnã Theseo: cuius fulgore Labyrinthum resoluit. ¶ Curua tecta: labyrinthum. ¶ Ne forte parũ: Minoia credar: vt videar esse ex Minois genere. ¶ Eo in socias leges: in fati necessitatem meæ gentis: quod est vt omnes amẽt. ¶ Hoc quoque: vt & Ariadna soror & ego te & Theseum amemus. ¶ Domus vna: æget familia. ¶ Duabus: mihi & Ariadnæ sorori. ¶ Parente: theseo. ¶ Thesides: Hippolytum intelligit: nam plures fuerunt Thesei filii vt retulimus. ¶ Rapuerunt: ad amorem allexerunt: nisi ad Ariadnã verbum referatur: quam Theseus rapuisse traditur. ¶ Bina trophea: duas ob hanc victoriam statuas vobis erigite.

ANTO.
Nigidii opinio
Pasiphae fabula cũ ipsius allegoria
Thesei fuga

Omnia, me tacitam conscius vrit amor.
Forsitan hũc fato generis reddamus amorẽ,
Et Venus ex tota gente tributa petit.
Iuppiter Europã (prima est ea gentis origo)
Dilexit, tauro dissimulante deum.
Pasiphaẽ mater decepto subdita tauro
Enixa est, vtero crimen, onusque suo.
Perfidus Aegides ducentia fila secutus
Curua meæ fugit tecta sororis ope.
En ego ne forte parum minoia credar:
In socias leges vltima gentis eo.
Hoc quoque fatale ẽ, placuit dom⁹ vna duabus
Me tua forma capit, capta parente soror.
Thesides, Theseusque duas rapuere sorores:
Ponite de nostra bina trophea domo.

❡ CONscius amor: idest cuius ego sum conscia: quia ille est causa omnium horum furorum. ¶ Forsitan: ne Hippolytus dicat hunc amorem omitti & reiici a Phædra: dicit eum esse fatalem: & ideo non posse repelli. ¶ Reddamus: idest reddere: hoc est attribuere possumus. ¶ Fato generis: fortunæ meæ gentis. ¶ Et Venus ex tota: tangit fabulam. Venus enim indicante Sole deprehensa in adulterio cum Marte a Vulcano marito ægre tulit iniuriam indicii: itaque vt vlcisceretur se immisit in omne genus Solis impatientiam amoris: ita vt nulla fuerit de gente Solis mulier quæ castitatem seruare potuerit: sicut nunc ostendit Phædra. ¶ Petit tributa: quia propter iniuriam a sole auo meo sibi illatam voluit tributa libidinis sibi solui a tota gente: non solum matris quæ filia fuit solis: sed etiã a gente patris: nullam enim voluit esse immunem. est autem translatio sumpta a subditis qui superioribus præstant tributa. ¶ Iuppiter: Europa Agenoris tyrii filia formosissima cum in littore maris vbi armenta pascebantur, spaciaretur: Iuppiter eius amore captus: in taurum candidissimum & placidissimum se conuertit: cuius illa pulchritudinem admirata accessit propius: quem cum videret placidissimum: ausa est etiam eius tergum inscendere: at ille paulatim ad littus progressus: tãdem mare intrauit: & eam in Cretam detulit: ibique cum ea concubuit: ex qua genuit Minoem. Re autem vera, Iuppiter rex Cretæ, captus amore europæ: cum eam aliter habere non posset: naui, quæ signum tauri habebat, eam abduxit: inde a poetis datus est locus fabulæ quod a tauro sit abducta. ¶ Prima: quia ex ea natus est Minos pater meus. ¶ Origo: principium. ¶ Gentis: familiæ nostræ. ¶ Dissimulante: occultante: quia in forma tauri Iuppiter latebat. ¶ Pasiphae: non per æ diphthongum: sed p ae diuisas syllabas pronunciandum est. Fuit autem pasiphae filia Solis: quæ tauri turpi amore capta cum eo concubuit: ex quo genuit Minotaurum: vt plenius in secunda epistola super eum locum: Et tauri mistaque forma viri. ¶ Decepto: fraudato: quia facta linea vacca superposita est pellis vaccæ, quam magis taurus amabat: & illa inclusa in illa vacca lignea: quam Dædalus fabricauerat: tauri coitum excepit. ¶ Enixa est: idest peperit. ¶ Crimen, onusque: idest onus criminosum & infame. endiadis est. ¶ Perfidus ægides: aliud exemplum suæ sororis Ariadnes: quæ Thesei amore capta ei modum dedit, quo Minotaurum interficeret: & ex labyrintho posset exire: dato ei filo: quod secutus veniret ad egressum labyrinthi: narrata est alibi superius hæc fabula. ¶ Aegides: Theseus filius Aegei. ¶ Perfidus: quia non seruauit fidem sorori meæ datam. ¶ Fugit, euitauit. ¶ Tecta curua: periphrasis est labyrinthi. erat enim multis circuitibus factus. Virg. Ille dolos tecti, ambagesque resoluit Cæca regens filo vestigia. ¶ Ope sororis: auxilio quod ei Dædalus indicauerat: qui ipsum labyrinthum fabricauerat. ¶ En ego: iungit se supradictis: quarum amorem fatalem esse dixit. ¶ En: ecce. ¶ Vltima gentis: quia omnes quæ me antecesserunt ita fecerunt: quia Minos & Pasiphae non habebant aliam filiam minorem natu phædra. ¶ Socias: mihi & illis cõmunes. ¶ Leges: conditiones. ¶ Ne forte parum credar minoia. i. ne si aliter essem non putarer esse de gente Minois: quæ fataliter amori subiecta est. ¶ Minoia: vel filia Minois: vel de eius gẽte. ¶ Hoc. s. quod sequitur. ¶ Quoque: sicut amor fuit fatalis. ¶ Placuit: ecce quod est fatale. ¶ Quia vna domus: scilicet tua. ¶ Duabus: Ariadnæ sorori meæ & mihi ¶ Soror: Ariadna. ¶ Capta: amore victa. ¶ Parente: tuo. ¶ Thesides. Hippolytus. ¶ Ponite: erigite, & ostentate. ¶ Bina trophea: bina monumenta victoriæ. ¶ De domo nostra: ex qua duas rapuistis. translatio sumpta a militia: nam trophæa dicuntur bellicæ victoriæ monumenta: a versis hostibus dicta: nam trepo significat verto: nostri addunt aspirationem.

HVBE.
Veneris fabula
Iouis fabula cũ ipsius allegoria
Pasyphae q̃ fuerit & quo pacto pronuncianda sit
Aradne
Trophea quæ sint

❡ Sed amor conscius vrit me tacitam: idest celantem amorem & non dicentem quæ sit causa furoris mei. Forsitan hunc fato: reiicit culpam in fatum: quod tamen sacrilegum esse censet poetarum antiquissimus dicens in persona deorum apud Aulum Gel. lib. vii. ca. ii. Hei mihi quid damnant mortales numina cœli: Esse aiunt enim per nos mala, cum tamen ipsis Vecordi præter fatum sint mente dolores. Quia ergo non fatis, sed nobis imputanda sunt peccata, adiectum est forsitan. quod uero generi suo fatale putat, exẽplis comprobare possit: & facit inductione quadam & ratione quam Seruius affert ad sextũ æneid. dicens: Indicato a Sole adulterio Martis & Veneris, Vulcanus minutissimis cathenis cinxit lectulum quibus Venus & Mars ignorantes implicati sunt: & cum igenti turpitudine resoluti sub testimonio cunctorum deorum: Hoc dolens Venus omnem Solis stirpem infandis amoribus prosecuta est. Vnde Pasiphae Solis filia Minois cretensis regis vxor Tauri amore arsit, & arte Dædali inclusa in ligneam vaccam septam corio cum eo concubuit: hinc natus Minotaurus: qui labyrintho inclusus carnibus humanis vescebatur. Hæc ille. Et reliqua ad principium sexti ad illud: Dædalus vt fama est &c. Phædra autem pasiphaes filia altius orditur generis sui amores: vt in textu videre est, qui satis patet cum superioribus commentariis. Scit tamen tirunculus literariæ militiæ, q pasiphae & Phaeton non pasiphæ, nec phæton legendum est. Perfidus Aegides: Theseus pater Hippolyti, quem perfidum dicit: quia se deceptam & sororem asserit: quinetiam ipsum Hippolytum & matrem eius: vt astruat illi fidem seruari non oportere. Me tua forma capit: non dicit se captam amore patris vt inuitam in eius matrimonium venisse significet. Thesides: Thesei filius Hippolytus. Sed quomodo rapuit, quia aspernatur eam. Nẽpe formositate qua capta est, & coacta sequi inuitum.

ASCEN.

Tempore quo nobis inita est cerealis eleusis:
Gnosia me vellem detinuisset humus.
Tunc mihi precipue(nec non tñ añ placebas)
Acer in extremis ossibus hasit amor,
Candida vestis erat,precincti flore capilli:
Flaua verecundus tinxerat ora rubor.
Quẽq; vocant aliæ vultum,rigidũq; trucẽq;:
Pro rigido,Phædra iudice,fortis erit.
Sint procul a nobis iuuenes vt fœmina cõpti:
Fine coli modico forma virilis amat.
Te tuus iste rigor,positiq; sine arte capilli:
Et leuis egregio puluis in ore decet.
Siue ferocis equi luctantia colla recuruas,
Exiguo flexos miror in orbe pedes.
Seu lentum valido torques hastile lacerto:
Ora ferox in se versa lacertus habet.
Siue tenes lato venabula cornea ferro,
Denique nostra iuuat lumina quicquid agis.
Tu modo duritiem siluis depone iugosis:
Non sum materia digna perire tua.
Quid iuuat incinctæ studia exercere Dianæ?

ANTO. De amore phædræ uaria opi. Eleusis urbs a quo Eleusina ubi loco sit.

¶ Tempore quo nobis:a loco & tempore exordior est.a Dio.dissentit aliam secutus historiam:ille tamen non Phædrã eleusina:sed Hippolytum athenas ad sacra Cereris profectũ esse tradit,cum Phædra illius amore capta est.¶ Eleusis:vrbs actica:vbi mystica Cereris sacra celebrantur:unde Eleusina mater dicitur.¶ Gnosia : Crete oppidum Gnosos Minois regia:ex Gnoso ad sacra Cereris quæ matronæ celebrabant Phædra cum aliis cretensibus puellis conuenit.¶ Candida uestis erat:affectione suum crimen tuetur:circunscribit Hippolyti formam:eam quæ posset ad amorem etiam inuitas trahere.¶ Cãdida uestis:romanorum est iuuenum:unde & toga pura dicebatur:qua etiam in saturnalibus spectaculis utebantur imperatores.Nam argiuæ in luctu candida veste vtebantur: vt scribit Pluta.¶ Flore:ferto floreo.quod primum instituit Sicionia Glycere.¶ Rigidum,trucemq;:quod alii sæuitiæ & rusticitati, ego fortitudini tribuo.¶ Rigor:superciliũ.¶ Capilli positiq; sine arte:cultus negligentia.¶ Luctãtia:repugnãtia.¶ Recuruas:flectis:tuo arbitrio moderaris:licet equus sua ferocia repugnet.¶ Miror pedes:tuos flexos. optimi sessoris est:vt pedes in orbe altius figẽdo flectat.¶ In exiguo orbe in cielo ferreo,quo equitis pedes sustentantur:quoniam prisci illi hoc nõ vterẽtur:ideo nõnulli ad equi pedes retulerunt:qui in exiguo spacio flecterẽtur:quod nõ placet.¶ Torquẽs hastile:qui fuit iuuenũ veteris exercẽdi mos:pfertim in latio.¶ Ora versa:cõuertis me in admirationẽ.¶ Venabula cornea:ex cornu arbore:nec erat plus ligni q̃ ferri:primusq; Piseus repperit.¶ Tu modo duritiẽ:rusticitatẽ exuendã esse suadet:& in argumẽtione colligit Dianæ studiosis amorem conuenire.¶ Dianæ studia:venationum.¶ Incinctæ : expeditæ, & agili.

Venabula q̃ materia fuerant & qs primus ea reperit

HVBER. Eleusis cui sacrata fuerit

¶ Tempore:cõmemorat tempus : quo primũ est capta amore Hippolyti:dicit enim fuisse cum mysteria Cereris Eleusinæ celebrarẽtur. est autem Eleusin,siue eleusis(nam vtrunq; dicitur)vrbs atticæ:ita dicta ab aduẽtu Cereris.nam eleusis græcæ aditum significat.In ea (vt scribit Strab.)fuit eleusinæ Cereris templum & phanum mysticum: quod protinus apparuit.Dio.etiam scri.Cererem cum amplissimus sacrificiis cultam fuisse:tum eleusinæ mysteriis quæ antiquitatæ, castimoniaq; apud omnes homines sunt vulgata. in his igitur sacris dicit Phædra se vidisse Hippolytum:& eius amore exarsisse : quo tempore optat se fuisse in Creta:quia nõ incidisset in tãtas curas amoris.¶ Eleusis ce.i.Cereri sacrata vel in qua Ceres colitũ.¶ Inita:itrata : adita.¶ Vellẽ:cuperẽ.¶ Tellus gno.i.terra cretẽsis in qua sum nata.¶ Detinuisset me:habuisset me:qa non incidissem in tantas curas:tunc cum vidi te apud Eleusinam.¶ Necnon.i.etiã.¶ Ante:alio tempore.¶ Acer:vehæmens & inexpugnabilis.¶ Hasit:affixus est.¶ Extremis os.i.in medullis,quæ sunt intra ossa.extrema autem non exteriora,sed interiora hoc loco intelligamus.i.vltima.extrema autem ossa sic dicimus sicut primum & vltimum primam enim terrã dicimus vicinã littori:si ex mari veniamus.vt Virg.in æne.Primaq; vetant consistere terra . at si in mare eamus erit vltima.sic intelligi debet hic locus vt dicamus extrema ossa magis propinqua medullis:in quibus maxime dicitur esse amoris calor.Virg.Est mollis flamma medullas.ordo est:amor acer tunc præcipue hasit in extremis ossib⁹ &c.reliqua dicta sunt per parenthesim.¶ Candida:ostendit ea quæ excitauerunt tantam flammam amoris.s.cultum Hippolyti:& naturalem quendam decorem.¶ Candida:aut quia Hippolytus in signum integritatis & pudicitiæ delectaretur tali veste:aut quia mos sacrorum fortasse talem exigeret habitum.¶ Præcincti : ornati.¶ Flore:floreis coronis.¶ Tinxerat: pinxerat.¶ Flaua:alba cum rubore.flauus enim color(vt scri.Au.ge.)ex albo viridi & russo cõstat:vnde appellamus flauas segetes cum sunt iam maturitati ppinquæ:tunc enim habent talem colorem.¶ Verecundus:iuuenilis:& qualis ex verecundia prouenire solet.¶ Quemq; vocant:quia Phædra non poterat negare in Hippolyto esse quandam vultus seueritatem: ascribit eam virtuti:& dicit non appellandum rigidum aut truculentum vultum Hippolyti:vt aliæ mulieres dicunt:sed suo iudicio esse fortem:idest virilem.nam fortitudo proprie est virorum.¶ Pro rigido:idest loco rigidi.¶ Sint procul:non placent, iquit,nobis isti muliebres ornatus in viris.¶ Compti:ornati.¶ Coli:ornari.¶ Modico fine:apparatu & mẽsura moderata:& non nimia:vt mulieres.de qbus Teren.Dũ molliuntur,dum comuntũ annus est.ideo in primo de arte dixit:Forma viros neclecta decet.& idem paulopost:Hippolytum Phædra.nec erat bene comptus,amauit.¶ Te tuus:dicit illũ rigorem quem aliæ mulieres damnant i Hippolyto decere.¶ Rigor:seueritas in aspectu sine aliqua lasciuia.¶ Positi:relicti.¶ Sine arte:quia ars ẽt est in ordinandis capillis.¶ Leuis:tenuis.¶ Puluis:qui significat exercitium.¶ In ore:in facie.¶ Decet.s.te.¶ Siue:discurrit Phædra per varios actus & exercitia Hippolyti:qbus oibus dicit se delectari:& primũ arte eqtandi.¶ Recuruas:reflectis.¶ Luctantia:dura:resistentia freno.¶ Ferocis:fortis.¶ Miror laudo,& cum admiratione aspicio.¶ Pedes .s.equi.¶ Flexos:reuolutos.¶ In exiguo orbe:in exiguo spacio terræ & circulo.nam hoc magnæ est artis equitandi.¶ Seu lentum:aliud exercitium iuuenile in iaculando.¶ Torques:iacis.¶ Lentum:molle:nõ asperum tactu.codex qdam vetustus habet vastum pro lentũ.¶ Lacertus.i.brachiũ tuũ.¶ Ora.s.mea:qa aspicio quanta arte iaculeris:hæc.n.iuuenũ exercitia q̃ sunt fortitudinis inditia:solent mulieres maxime capere.vñ Oui.,in.viii.meta.dicit Scyllã filiam Nisi regis megarensiũ:nõ solũ pulchritudine Minoïs: sed etiã talibus uirtutibus esse captã.¶ Venabula:tela apta uenationi.¶ Lato ferro:p lati ferri:qualia solent esse uenatoria tela.¶ Cornea:non a cornu aĩalis,sed a corno arbore dura:ex qua fiũt uenabula optima,est deductum deriuatiuum.¶ Lumina:oculos.¶ Tu modo.q.d.hoc solum uelim ut nõ sis durus.¶ Siluis iugosis:idest in siluis montium:ubi soles plurimum uersari.¶ Tua materia:tua causa.¶ Quid iuuat.q.d.nihil.¶ Studia:exercitia.¶ Dianæ:id est venationis:cuius(vt supra diximus)dea est Diana.

Medullæ q̃ sint

Flauus color quis sit

ASCEN. ¶ Inita Eleusis.i.initiata sunt festa Cereris Eleusinæ.i.cum Athenis ppter festa Eleusinia essemus.Quẽq; uocãt aliæ &c. Ordo est:Et supple is uultus quẽ uultũ alii uocãt & rigidũ & trucẽ.i.truculentũ.Erit fortis.i.p̃ se feret fortitudinẽ & robur animi.Phædra iudice.i.iudicante aut iudicio Phædræ:hoc est iudicio meo.nã ipsa de se quasi de alia loquitur:hoc est:licet uultus tuus uideaſ aliis forte,trux,& immanis:quia nõ colitur:tñ est meo iudicio placidus & index fortis animi.Notandum aũt quia iudex & index cõis sunt generis:unde hic Phædra iudice dicitur.Fine coli modico:hoc in sñiam transiit.Tu modo duritiem docuit mulier callida sibi placere iuuenem nunc suadet docere ut & ipsa ei placeat:cum non sit pulchrum iuueni sic uenationi incumbere:ut amicam aspernetur:idq; docet exemplo aliorum uenatorum.

¶ Numeros

¶ NVmeros eripuisse:potestatē iminuisse:q nō iplet numerū tū imminuit. ¶ Quod caret alterna reqe:qd non hēt ītermissio ANTO.
nē. ¶ Nō ē durabile:diuturnū eē nō pōt. ¶ Nouat:reficit & fouet post labores. ¶ Arcus & arma:similitudine sniam firmat.
¶ Clarus erat filius Cephalus:optimus uenator:exēplo firmat factū:in uenatione claruerūt(ut scri. Xeno.) Cephalus,Hy-
malion,& Aeneas. Aurora Cephalū amauit. ¶ Sapies:qm relicto sene iuuenem petebat. ¶ A sene uiro:a Tithono marito. Venabula
¶ Cyniraq; creatū:Adonē Cyneræ filiū ex Myrrha signat:quē Venus amasse traditur, percussus apro interiit. Cyniras(ut q̄ materia
scri. Anacreon)cypriorū rex.c.&.lx.ānos uixit. ¶ Oenides:Meleager oenei filius. ¶ Athelāta moenalia:arcadica fuit Atha- fuerant &
lāta:quā Meleager amauit Schenei filiā:eādē amauit Mimaliō. qs primus
licet alii nō recte Schenei alterā tradant filiā,alteram Lasii:cum ea reperit
Scheneus fuerit Lasii filius. ¶ Spoliū ferae:apri calidonii caput
qd illi Mele.dedit in fidē amoris. ¶ In tur.ista:amores nr̄os his
similes posteri referēt. ¶ Si to.Ve.si nō amori succubueris,rustici
tate infamādus es. ¶ Nec me.sa.aspera:nulla recū uitabo pericula Troezen
sequar tua studia. ¶ Hic.te.tro.co. Troezē urbs ppe Isthmō:di- vrbs vbi lo
stans a mari.vi.mil.pas.nūcupatur a troezene Pelopis filio:q cū corū sit &
fratre Pytheo ex Pysea terra cōmigrās illic regnauit:ieo mortuo vnde dicta
regnū obtinuit Pytheus Thesei mīnus auus:apud quem diximus Isthmos
Hippolytū nutritum. ¶ Regna py.vbi regnauit pytheus. ¶ Isth- quid & vbi
mos.angustiæ sunt peloponesii q.xl.stadiis ab ionio ad ægæum locorū sit
distāt:peloponessum insulā facere voluerūt,Demetrius.C.Iuliu.
Cæ.Calligula iperator.& Nero cœptū est semp infausto exitu.

Et Veneri numeros eripuisse suos,
Quod caret alterna requie,durabile non est,
Hęc reparat vires,fessaq; membra nouat.
Arcus & arma tuę tibi sint imitanda Dianę,
Si nunquam cessas tendere,mollis erit.
Clarus erat Cephalus filuis,multęq; per herbas,
Conciderant illo percutiente ferę.
Nec tamen Auroręe male se prębebat amandum,
Ibat ad hunc sapiens a sene diua uiro.
Sępe sub ilicibus Venerem Cyniraq; creatum,
Sustinuit positos quęlibet herba duos.
Arsit & oenides in moenalia Athalanta,
Illa ferę spolium pignus amoris habet.
Nos quoq; iam primum turba numeremur ī ista,
Si venerem tollas,rustica silua tua est.
Ipsa comes ueniam,nec me salebrosa mouebunt:
Saxa:nec obliquo dente timendus aper.
Æquora bina suis opugnant fluctibus isthmon,
Et tenuis tellus audit utrunq; mare.
Hic tecum Troezena colam:pytheia regna:
Iam nunc est patria charior illa mea.

¶ Eripuisse:iminuisse. ¶ Suos:sibi debitos. ¶ Numeros:gradus HVBER.
amoris,q dnr esse quiq;:uisus:& auditus:cōtactus:oscula:& sem Gradus
uel nūeros.i.affectus. ¶ Qd caret:snia est. ¶ Alterna:uariats:& amoris qui
uicissim post labores sumpta. ¶ Durabile nō est:non diu durat. sint
¶ Hæc:reges. ¶ Reparat:reficit. ¶ Fessa fatigata:& debilitata.
¶ Nouat in pristinū statū reducit. ¶ Arcus:pporturæ generis.
tū. ¶ Et arma:ἐπεξήγησις.i.declaratio. nā pro animalia inter se
sunt arma Dianæ. ¶ Mollis erit.s.arcus: ¶ opportunitate cœ-
¶ Si nunq̄ cesses tēdere.i.si semp fuer..ordo est:nec labor est
fet. ¶ Clarus erat:adducit Phædra em. ¶ Pete munus.s.coelā-
uitæ studio uersati sunt quo hippolytū tibi ut petas.interponi-
to esse imitādos in amore,sicut in ..pa:peccatū nostrū. ¶ Te
sis fuit:filius(ut qdā dnt)æoli:sed(..)sub nomine cognationis.
lius fuit:a quo dulychiū insula Cephalenia dicta est.is vxorē hūit Procrin Erichthei Atheniē..dur:quia decet nos hæc fa-
amatus est:nec minus eam mutuo amore psecutus,verū cū stodiosus venationis in hymeto attic..sse inter filium & matrem
visus & amatus fuisset:atq; in amorē mutuū ab ea inuitatus:tandē ei assensus credit,veq; cū eā ..la:bona,& non insidiosa:
no amore exiuit:vt eū dephēderet:& ille fatigatus venatiōe peteret aurā a qua refrigeraret,cred.. Vir. Est mihi nāq; domi Nouercæ
quā,quā ille amaret. Cūq; in fruticibus occultata se mouisset,credidit Cephalus esse feram:&.. arguit a facilitate negocii. fatuitia in
interemit,hæc fabula plenius scribit ab Ouid.lib.vii.meta.in fine. ¶ Clarus:notus ppter studi.. non erit multum laborā- priuignos
interfectæ fuerant. ¶ Illo:Cephalo. ¶ Tamē.s.quāuis daret operā venationi. ¶ Male:inutu.. Referanda:aperiēda. ¶ Per
eius amori. ¶ Diua:aurora. ¶ Sapiens:q̄ puiderat sibi amatorē pulchrū & iuuenē. ¶ A viro .. ucit tenebris &cæ. ¶ Duris
sene. Virg. Tithoni croceū linquens aurora cubile.fuit autē Tithonus Laomedontis filius:&.. et quascunq; mariti Exige-
filium suscepit Mēnona:quē supra in prima epistola in auxiliū troianorū venisse diximus.is..:qui solet adhiberi ianuæ.Iu Custos qs
affecutus:postremo in cicadam versus traditur. ¶ Sæpe:aliud exemplū hoīs etiam soliti ver.. domo patris tui:ita nunc eri- sit
amori indulsisse dicit. ¶ Cyniraq; creatū:adonin dicit filiū Cyneræ & Myrrhæ eius filiæ in.. spectu omnium ex affectum Sic quot
Oui.lib.x.meta.Nā Myrrha insano amore patris accensa:cum ob desperationem eius potiu.. audaberis. ¶ Licet:idest quā habeat si-
nutrice quæ eius gemētus vocē audierat intellecta causa:in spē adducta potiundi patris de..ra.i.nostri coitus. ¶ Sic par gnificata
opera nutricis noctu sub ptextu alterius puellæ deducta ad patrē occulte cum eo cōcubuit:&.. in eo loco:Sic omnes Hoc pno-
aliquot noctes cū pater voluisset videre:quenā puella esset:illato in cubiculū lumine:cogno.. esse ..olis.hēt aūt empha- mē empha
ense insequeretur:illa in siluas pfugit:vbi deorū miseratione in arborē sui nois cōuersa est.. etiā lachry.. & elatio mei gene- sim semper
ex quibus gumi myrrhæ est. Adonis autē puer sub cortice creuerat:& tandē tempore natur.. Lucina dea p.. ¶ Certa fui.i.de habet
cē editus est:q mox factus adolescens formosissimus a Venere nō minus amatus est:q̄ ipsa Myrrha patre..n.erant dicata
monuerat Venus vt vitaret feras a natura armatas:quales sunt leones:vrsi & apri:verū cū ille cupiditate la.. plectebantur. Genua cui
nitorū Veneris aprū insequeretur,ab eo interfectus est.quē Venus multū fleuit:& eius sanguinē in florē purp..de.n.hoc loco dicata sunt
¶ Positos.i.iacentes. ¶ Ilicibus:sunt enim Ilices arbores magnæ & glandiferæ. ¶ Oenides.i.meleager. ¶ A..ilitibus:qui fu
sus est. ¶ Athalanta moenalia.i.arcadica a Moenalo monte arcadiæ.narrata est hæc fabula supra in ep.. B..slatio a literis
locū:Coniugis oenides versus in arma pce est. ¶ Illa:athalanta. ¶ Spoliū:caput:aut(vt alii volunt)pellē. ¶ ..pta ab equis.
gnus amo.quo comprobatus est amor Meleagri erga eam. ¶ Nos:ego & tu. ¶ In ista t.in numero istorū:qui ..um vim inter
delectati sint:tamē ab amore nō abhorruerunt. ¶ Si tol.Ve.i.amorem. ¶ Silua.i.venatio tua. ¶ Est ru.nihil ..orem mun- ASCEN.
aut iucundi. ¶ Ipsa:ego. ¶ Latebrosa:cauernosa:vbi sæpe latent feræ. ¶ Mouebunt:terrebunt. ¶ Obliquo den..iunctis,&
vere sit incuruus dens apri,aut quot obliquū ferat ictū. ¶ Aequora:dicit Phædra se nō derelicturam Hip.& futur.. quod ra-
in Trozene vrbe,quā ille libenter habitabat:dicitur autē troezen esse in isthmo Achaiæ.est autē isthmos terra an..alæ le-
ter duo maria.duo autē Isthmi celebres memorātur,vnus achaicus in quo fuit Corinthus,& alter thracius.in eo Is..s est:
troezen vrbs in sinu argeo:qui Saronicus dicit:in ea regnauit pytheus pater æthræ:auus maternus Thesei,Oui.lib.xv..quā
Est ppe pytheā:tumulus troezena &c.cuius loci habitatione delectatus est Hip.dicit igitur phædra se habitaturam cum iū.
troezena:& eā habitationē,quia placet Hip.placere etiā sibi plus pria sua. ¶ Illa:troezē. ¶ Chariorquia ea tu delectaris.
¶ Si nunq̄ cesses tendere. Vn est puerbiū:Reddit inualidus nimiū si tendit arcus. Sapiēs diua:id petulāter dictū q̄si q̄ sapet
q̄d ad Venerē pstet seni iuuentis.creatū Cynira:Adonin dicit. Ipsa comes veniā:purgatio est obiectū taciti. Nā dicere posset
Hippolytus:esto amicā diligā:nō tamē cōtinuo nouercā. Ad qd illa se pferendā ca teris argumentat cū sit parata cbiq &
possit:quia vir abest:cui fidem seruare nō debeat,quā neq; ipse seruauit:neq;,vt sibi seruetur,meruit:vt in exemplis probat.

Tempore ab est, aberitq; diu neptunius heros:
Illum Pirithoi detinet ora sui.
Praeposuit theseus nisi nos manifesta negamus:
Pirithoum Phaedrę pirithoumq; tibi.
Sola nec haec ad nos iniuria uenit ab illo:
In magnis laesi rebus vterq; sumus.
Ossa mei fratris claua perfracta trinodi:
Sparsit humi, soror est preda relicta feris.
Prima securigeras inter virtute puellas:
Te peperit, nati digna fauore parens.
Si queras ubi sit, Theseus latus ense peregit,
Nec mater tanto pignore tuta fuit.
At nec nupta quidem, tedaq; accepta iugali.
Cur, nisi ne caperes regna paterna nothus.
Addidit & fratres ex me tibi, quos tamen omnes:
Non ego tollendi causa, sed ille fuit.
O utinam nocitura tibi pulcherrime rerum:
In medio nisu viscera rupta forent.
I nunc, & meriti lectum reuerere parentis,
Quem fugit, & factis abdicat ille suis.
Nec quia priuigno videat coitura nouerca:
Terruerint animos nomina uana tuos.
Ista vetus pietas aeuo moritura futuro,

ANTO. Fortunae ludibrium Ixion vbi regnauerit Locus eno datus Iphitus ꝑ do q fuerit & a quo trucidatus Ariadnes historia Amazões quo teli ge nere i ꝑlio vtebantur Quae ama zonũ a the seo interfe ctę fuere Amazoni us locus vbinam sit Demopho on & athas mãtus ...

Medullae q̃ sint

Flauus co lor quis sit

C Tempore ab. soluit q̃ obesse potuissent primũ fore rẽ, facilẽ demõstrat Thesei absẽtia. deide in odiũ ducit grauia recolens facinora q̃ in vtroq; gessit. Diu ab. quo nos facilius nr̃am seq̃mur volũtatẽ. Heros ne. Theseus q se apud Minoẽ neptuni filiũ iactauit: pbauitq; iactũ anulus: quẽ in mare piectũ iterũ ad Minoẽ retulit. Ora pria: signat thessaliae orã, q̃ circa Peneũ erat: vbi potẽtatũ ixionẽ pirithoi patrẽ tenuisse feri. Dio. Nec i. ut pirithoi amicitiã mihi & tibi ꝓponat Theseus. Mei fra. minotaurũ intelligit: quẽ substulisse theseũ diximus: ad Deucalionẽ referri nõ placet: quẽ aiunt theseũ pemisse in aditu labyrinthi. Q̃ ñ ergo sororẽ siue filiã Phaedrã Theseo despõdisset: si in pugna minotauri cecidisset. Claua tri. clauã. Iphito ꝑdõi trucidato substulit Theseus nõ ꝑcula troezenẽ: gessitq; postea more herculeo i signũ victoriae. Soror: Ariadna rapta a Theseo i naso relicta ẽ: quã oinitus Bacchi sacerdos excepit: vt auc. ẽ Plu. alii tradũt diu apud Theseũ pmãsisse: & ex eo genuisse in opinionẽ & Staphilũ. Peõ amatusius tradit Ariadnã in Cypro Theseũ deferuisse grauidã: exceptãq; a mulieribus cypriis anteq̃ pare[...]terisse. Securigeras pu. amazõas q̃ securi vtebant in ꝑlio a Penthesilea eaq; regina inuicta. Parẽs: hippolyte anthiope una amazonũ digna fa. na. nõ absimilis filio fortitudine. Vbi sit mater tua. inuidiose obiicit matris interitum. Latus ense pe. theseus illã trucidauit ad q̃d uidet accedere Didimus q scri. Hippolytã cũ Theseo cõgressam. Dio. tamẽ & Plu. tradũt a molpadia amazone trucidatã: cũ ꝓ Theseo pugnasset i eo ꝑlio: q̃d amazones cũ theseo gesserũt in eo loco acticae: q amazonius est appellatus. Tãto pi. nec filius potuit uitã matri seruare apud patrẽ. Nec nu. q̃dẽ. nõ vxor sed cõcubina. Nothus: nõ mr̃imonio genitus: q in paterno regno succedere nõ possit: latinũ uomẽ hac significatiõe nõ habemus: ut Ci. scrib. in ora. Fr̃es: demophoõtẽ & athamãtẽ signat. Tollẽdi: nutriẽdi: tua cã illa[...]. Medio ni. iter pariẽdũ. Forẽt ru. uisce[...] scribit Strab.)su[...]: ne tibi regni successio tolleret. I nũc: iro[...] quod protinus app[...] cedere uideat. Reuerere: uenerare: non te crificiis cultam fuisse: [...] uenetatio: qum eius thalamum ineas. moniaq; apud omnes [...] matu a successiõe deiicit. Nec quia Phaedra se vidisse Hippolyt[...] potuissent: primũ nõ esse nefarium: optat se fuisse in Creta: quia [...] foedera Veneris. a deorũ auctoritate leusis ce. i. Cereri sacrat [...] pietatis: est enim uanum id uereri. Vellẽ: cuperẽ. Telus g[...] ditate q̃d theseus ei⁹ pr̃ absit. Tpe tinuisset me: habuisset me: q[...] tps. Neptũius he. Theseus Neptu tempore. Acer: vehaemen[...] Neptũi. Ora: regio. Sui: amici quẽ charos hẽt. Praeposuit: adducit Theseũ i odiũ Hip. ma autem non exteriora, [...] q̃ eũ: & q̃ ipsam Phaedrã. Manifesta: q̃ appent & nõ indigẽt pbatiõe. Sola: pgit ãplificamum. primam enim terrã [...] i. q̃d plus amet Pirithoũ q̃ nos. Vterq;: ego & tu. In ma. rebus. i. i rebus maioris momẽti. in mar[...] eamus erit vltima. [...] iniurias in se a Theseo illatas. Mei fr. minotauri. Claua: telũ fuit quo Theseus ad imitame dicitur esse amoris calo[...] dilacerauit. Soror: Ariadne. Praeda: rapina: vt in eius ep̃la ad Theseũ videbimus. Pri&c. reliqua dicta sunt per pa[...] Hipp. & vt iniuria videat maior ꝓponit laudẽ eius matris: in q̃ accepit iniuriã. Prima: malyti: & uatui alem quendam [...] uel. secu. inter amazonas: q̃ securi ꝓ telo vtebant. Pares: Hippolyta mater tua. Digna fauesse: aut quia mos sacrorum [...] esse. Vbi sit: mater tua. Peregit. i. trãsegit & trãsfixit. Nec fuit tu. tãto pignore. i. nec pinxerat. Flaua: alba cum [...] cã interficiẽdi. Tãto pi. i. tãto filio. plerũq; enim mariti cauẽt inferre iniuriã vxoribus nõ segetes cum sunt iam maturi[...] respectũ dicit nõ habitũ fuisse a Theseo. At nec nupta q̃dẽ: alia iniuria: q̃d nõ acceperit dia prouenire solet. Quem [...] Hippolyti: idq; factum fuisse dicit a Theseõ in odiũ Hippolyti: vt nõ legitime natus non ascribit eam virtuti: & dicit no[...] Cur. s. nõ est accepta. Teda iugali. i. legitimo matrimonio, nã in nuptiis tedas defeiudicio esse fortem: idest viri[...] ne natus. & scribitur p th. nã sine aspiratiõe, ventũ significat. Addidit fratres tibi ex me. i. cent, iquit, nobis isti mu[...] fratres tibi: nã si amasset te: nõ curasset ex alia muliere suscipere filios: ne te offenderet. ex dcta: a: & non nimia[...] D[...]: vt supra diximus. & Achamas. Quos: oẽs filios patris tui: & tibi fratres. Ego non viros nelecta decet [...] quia [...] Hippolytus dicere: quare ergo aluisti si sciebas hoc esse mihi nociturũ. dicit se nõ fuisquem aliae mulier[...] aluerit. Tollẽdi: alẽdi: educãdi. Ter. Quicquid peperisset decreuerũt tollere. & Iuue. Tollere dulcẽ Coarte: quia ars ẽt [...] O utinã: optat se fuisse mortuã in partu: si filii quos ex Theseo genuit sunt nocituri Hippolyto. Viscera: Siue: discurr[...] rupta: fracta. Nisu partumã niti parere significat in quo significato frequẽtius vtimur cõposito eniti: sunt curuas: reflectis [...] gere: Viscera. i. fi[...] sed prior sensus videtur ostẽdere maiorẽ amoris affectũ. I nũc: irrisio. Meriti: ironi. s. equi. Flexo [...] meriti. Reuerere. i. honora: & caue ne violes. Quem: te. Fugit: pater tuus. Abdicat: amouet, exclulentum: aliud [...] quia Hippolytus posset dicere magnũ esse nefas priuignũ cũ nouerca coire, ideo magna auctoritate refellit habet vastum [...] cũ dicit hoc a Ioue permitti. Noia vana: priuigni, & nouercae: q licet noie ipso videãtur habere affinitatẽ: sunt fortitu[...] & ideo dixit vana nullius effectus. Terruerint. i. terreãt. Coitura: cõmiscẽda. Priuigno: nã. i. priuignus solũ pulch[...] primus genitus: hoc est anteq̃ nouerca adducta sit. nouercã autẽ quasi nouã arcam: hoc est nouam vxorẽ dici qui: ri: qualia [...] sunt autẽ noia ad aliquid dicta sicut pater & filius: vitricus etiam priuigno opponitur. dicitur enim cui mater ali deductu[...] post prioris mariti mortem. Ista: hoc pronomen ad contemptum refertur. Vetus: & ideo iam digne deponimont[...] tura: quae deficiet. Pietas: religio & reuerentia concubitus inter affines. Aeuo sequenti: saeculo venturo.

ASCEN. C [...]nc & meriti. aperta ironia, quae sub forma praecipiendi vim negandi habet: quasi dicat: non esse verendum adire lectũ [...]ius patris: praecipue cum ipse pater fugiat & abdicet eum. At si Hippolytus dicat solis se nominibus posse terreri: nã satis est: quia pater est cui contumeliam faciat, & nouerca per quam. Ad quod callida mulier docet consanguinitatis & affinitatis nomina nihil fecisse apud priscos. Nam apud eos sororem duxit frater: vt Iunonem Iuppiter. licet simplex rusticitas tempora Saturni pium putauit abstineri a lecto alieno. quod Iuuenalis expresse docet in principio Sextae Satyrae dicens: Crede pudicitiam Saturno rege moratam In terris. &c. Et paulopost: Viderunt primos argentea saecula moechos. Auctoritate igitur [...]uis vtuntur fere perditi mortales: cum is & primus & summus adulter praedicetur. Sed (auctor Plinio libro secundo:) Dicere inter deos connubia aut adulteria proxime ad dementiam accedit.

C Rustica

¶ Rustica regna: ante Saturnũ nullo cultu mortales vixerũt: regnante Saturno fuit hæc pietatis obseruantia: non virtute sed rusticitate. ¶ Facit esse fas: ostẽdit esse piũ qcqd delectaret suo exemplo. ¶ Illa coit: cũ viro iungitur. ¶ Suos no. ligauit. ¶ Firma cathena generis: amoris vinculo cũ aliquo ex sua gẽte. ¶ Nec la. est cœ. nois iacturã soluit: cœlabimus facile iquit crimẽ. ¶ Ab illa: Venere. ¶ Cognato noie: sub noie affinitatis. ¶ Nõ tibi per tene. difficultatẽ amouet. ¶ Tutus eris mec. ab omni piculo & infamia liber. ¶ Laudẽ: qm̃ qd rarũ est in nouercis: videbimur mutua beneuolẽtia teneri. ¶ Tolle mo. cũ sit in operatione a deprecatione cõmiseratione mouet. ¶ Properata fœdera: amoris pignora. ¶ Sæuit: me cruciat. ¶ Parcat: tibi nõ sit molestus. ¶ Nõ ego dedi. sup. ακόλουθα mutata fortũa.

ANTO.
Mortaliũ ornatus saturni tpe q fuerit

Rustica Saturno regna tenente fuit,
Saturnus periit, perierunt & sua iura.
Sub ioue nunc mundus, iussa sequare Iouis.
Iuppiter esse pium statuit quodcunq; iuuaret:
Et fas omne facit fratre marita soror.
Illa coit firma generis iunctura cathena,
Imposuit nodos cui Venus ipsa suos.
Nec labor est, cœlare licet, pete munus ab illa,
Cognato poterit nomine culpa tegi.
Viderit amplexus aliquis, laudabimur ambo,
Dicar priuigno fida nouerca meo.
Non tibi per tenebras duri referanda mariti
Ianua, nec custos decipiendus erit.
Vt tenuit domus vna duos, domus vna tenebit:
Oscula aperta dabas, oscula aperta dabis.
Tutus eris mecum, laudemq; merebere culpa
Tu licet in lecto conspiciare meo
Tolle moras tantum, properataq; fœdera iunge,
Qui mihi nunc sæuit, sic tibi parcat amor.
Non ego dedignor supplex humilisq; precari:
Heu, vbi nunc fastus, altaq; verba iacent.
Et pugnare diu, nec me summitere culpæ:
Certa fui, certi siquid haberet amor.
Victa precor, genibusq; tuis regalia tendo:
Brachia: quid: deceat non videt vllus amans.
Depuduit, pfugusq; pudor sua signa reliquit,
Da veniam fassę, duraq; corda doma.

¶ Humilis: demissa. reorum timorem exprimit: qui interdũ mutatis vestibus ad genua iudicum procumbebant. ¶ Certi si quid hab. am. in amore nihil est certum. ¶ Victa: nimio amore. ¶ Precor: ad preces descẽdo. ¶ Quid dec. multa quæ amãtes extra eorũ officiũ faciũt. ¶ Depuduit: pudorẽ oẽm abiecit. ¶ Suã signa: honestatẽ. translatio a militibus qui in bello ordinem deserunt.

Sagni quæ sint

¶ Fuit. i. seruata est. ¶ Saturno: q regnauit in Italia primis temporibus cũ iano. ¶ Tenẽte regna rustica. i. regna q̃ nullũ hẽbant cultũ. ¶ Vitupat ãt illa tẽpora vt etiã vituperet mores: qui i eis seruabant. & cauendũ ne dicat suit rustica. ¶ Esse pium. i. licere & recte fieri. ¶ Quodcũq; iuu. i. quicqd liberet. ¶ Statuit: iudicauit: vel legibus sanciuit. Marita. i. nupta. ¶ Fratre. vel cũ fratre: vt præpositio subaudiat. vel fratre p fratri: vt sit casus p casu: vt apud Iuue. Quæ molle Culenũ Porrectura viro miscet sitiente rubetã p sitiẽti. licet hic posset stare ablatiuus absolute positus. ¶ Illa: laudat vinculũ necessitudinis amoris & coitus: quod quidem dicit esse firmissimum. ¶ Cathena: vinculo. Iunctura: cõiunctio generis cõsanguinitatis uel affinitatis. & est sensus: Illa coniunctio affinitatis: uel cõsanguinitatis: quæ Veneris nodis est ligata: est ualde firma: & inseparabilis. ¶ Cui: iuncturæ generis. ¶ Nodos. i. nexus. ¶ Suos: quibus ipsa solet oia animalia inter se ligare. ¶ Nec labor est cœlare. arguit nũc ab opportunitate cœlandi: quã ostẽdit esse facilem. ¶ Nec labor: ordo est: nec labor est cœlare. i. occultare. s. concubitũ nostrum. ¶ Pete munus. s. cœlãdi. ¶ Ab illa. s. Venere. ¶ Licet. i. ẽ licitũ tibi ut petas. interponitur autem quasi per parenthesim. ¶ Culpa: peccatũ nostrũ. ¶ Tegi: occultari. ¶ Nomine cognato: idest sub nomine cognationis. ¶ Viderit: idest si uiderit. ¶ Laudabimur: quia decet nos hæc facere ex charitate & pietate, quæ debet esse inter filium & matrem & non credet esse ex turpi affectu. ¶ Fida: bona, & non insidiosa: quales, ut plurimũ, solent esse nouercæ. Vir. Est mihi nãq; domi pater, est iniusta nouerca. ¶ Non tibi: arguit a facilitate negocii. dicit quod cũ ambo sint in eadẽ domo: non erit multum laborandum, ut habeat aditum ad concubitum prædræ: quemadmodum sæpe laborant alii amantes. ¶ Referanda: aperiẽda. ¶ Per tenebras: idest nocturno tempore: quod solet esse aptum amantibus. Tibullus: Hæc mihi te adducit tenebris &cæ. ¶ Duri: inexorabilis: vel crudelis: qui plus æquo sæuit in adulteros deprehensos. Iuue. Et pœnas metuet quascunq; mariti Exigere irati. & paulopost: Exigit autem Interdum dolor plus q̃ lex vlla doloris Concessit. ¶ Custos: qui solet adhiberi ianuæ. Iuue. Sed quis custodiet ipsos Custodes &cæ. ¶ Vt tenuit: idest sicut alias mecum fuisti in eadem domo patris tui: ita nunc erimus: & nihil quod faciemus erit suspectũ. ¶ Vt: sicut. ¶ Vna. idest eadem. ¶ Aperta: idest in conspectu omnium ex affectum charitatis. ¶ Dabis aperta: ex affectu amoris venerei. ¶ Culpa merebere laudẽ: idest peccando laudaberis. ¶ Licet: idest quãuis: tantummodo. q. d. cum nihil sit quod obstet. ¶ Properata: idest sine dilatione facta. ¶ Fœdera. i. nostri coitus. ¶ Sic parcat tibi. s. vt mihi. s. sæuiat sic tibi vt mihi. vel sic ponat adiuratiue & deprecatiue: sicut diximus supra in eo loco: Sic omnes peleus pater ipleat annos &c. i. sic amor nõ te lædat: sed sit tibi mitis. ¶ Ego: quæ sum neptis Iouis & Solis. hẽt añt emphasim hoc pronomen: vt apud Vir. Ast ego quæ diuum incedo regina. ¶ Heu vbi nunc fastus: idest superbia & elatio mei generis: quasi dicat amor omnia depressit. ¶ Et pugnare: ad excusationem suam hæc subdit. ¶ Pugnare: resistere. ¶ Certa fui. i. deliberaui. ¶ Si quid cer. correctio quia amor leuis est: & inconstans. ¶ Victa. s. ab amore. ¶ Genibus tuis: hæc. n. erant dicata misericordiæ: vnde supplicantes (vt supra diximus) ad pedes eorum: qbus supplicabant, iacebant: & genua amplectebantur. ¶ Quid deceat: quid sibi sit honestum: quia multa facit cõtra dignitatem suã. ¶ Depuduit. i. pudorem abiecit. de. n. hoc loco non augumentum significat: sed priuationem. ¶ Profugus: quia me discessit. ¶ Sua signa: trãslatio sumpta a militibus: qui fugientes reliquũt signa. i. vexilla: & hic est verus sensus. nam qd reliquerit signa. i. ruborem &c. aut quod sit translatio a literis sigillatis non conuenit. ¶ Fassæ. i. mihi quæ confessa sum tibi amorem meum. ¶ Doma: flecte. translatio sumpta ab equis.

HVBER.

Nouercarum sæuitia in priuignos

Custos qs sit

Sic quot habeat significata

Hoc pronomẽ empha sim semper habet

Genua cui dicata sunt

¶ SVOS nodos: idest nexus coniugales, nã cæsto ligat Venus legitime nubẽtes. verũ vult maiorem esse amorum vim inter consanguinitate aut affinitate coniunctos. Neo labor est cœla. docuit religionem deorum non obstare. docet pudorem mundanum non posse officere: cum facile sit cœlatu: quando quidem nemo sit habiturus suspitionem de affinitate coniunctis, & vna domo societatis. Itaq; oratorie: quæ ille obiicere posset, hæc posse facere docet. Dicar priuigno fida nouerca: quod rarum est. nam in Buc. dicitur: Est mihi namq; domi pater, est iniusta nouerca. & in Georgi. Hippomanes, quod sæpe malæ legere nouercæ. Est enim nouerca patris uxor non mater tamen. Priuignus uero coniugis filius, sed non eius cui priuignus est: quasi ex priore genitus. Laudemq; merebere culpa: quia quod lasciue facies, pie fecisse putaberis: sed non vera est ea laus, quã deus & conscientia damnant. Non ego dedignor docet se uero amore capi, quem ad humilitatem compellit. vnde æneid. iiii. Improbe amor quid non mortalia pectora cogis Ire iterum in lachrymas, iterum tentare precando Cogitur: & supplex aios summittere amori. Genibus tuis: qa (ut dicit Ser. ad illud Aeneidos tertio: Et genua amplexus) Physici genua misericordiæ consecrata uolunt: ut aures memoriæ: frontem Genio: dexteram fidei. Quid deceat non uidet ullus amãs: diuerbiale est. inde cæcus amor dicitur.

ASCEN.

Q đ mihi sit genitor, qui possidet ęquora, minos
Q đ veniāt proaui fulmina torta manu.
Quod sit auus radiis frontem vallatus acutis,
Purpureo tepidum qui mouet axe diem.
Nobilitas sub amore iacet: miserere priorum,
Et mihi si non vis parcere, parce meis.
Est mihi dotalis tellus Iouis insula Crete:
Seruiat Hippolyto regia tota meo.
Flecte feros animos, potuit corrumpere taurum
Mater, eris tauro saeuior ipse truci!
Per Venerem parcas oro, q̄ plurima mecum est,
Sic nunq̄, quę te spernere possit, ames.
Sic tibi secretis agilis Dea saltibus adsit:
Siluaq; perdendas praebeat alta feras.
Sic faueant Satyri, montanaq; numina Panes:
Et cadat aduersa cuspide fossus aper.
Sic tibi dent nymphę (quāuis odisse puellas
Diceris) arentem quę leuet vnda sitim.
Addim⁹ his p̄cib⁹ lachrymas quoq; verba p̄cātis
Perlegis, & lachrymas finge videre meas.

Ioui fulmina attribuuntur. Iuppiter vbi natus & educatus sit. Creta Iouis insula. Pan qui Aegipan quis.

ANTO. ℂQuod mihi sit genitor: a genere commiseratio est. ℣ Qui possidet aequora Minos: maris imperium obtinuit: vt scr. Dio. ℣ Proaui: iouem significat, cui assignantur fulmina. ab eo erat prima Phaedrae origo: vt in argumento diximus. ℣ Auus val. ra. acu. Solis filia fuit pasiphae phaedrae mater. Solis caput diademate acutis radiis ornabatur. ℣ Nobilitas sub amore iacet amore victa generositatis meae rationem habere non potui. ℣ Miserere priorum: meorum maiorum decus respicias: ne tur pis amoris exitu violetur. ℣ Est mihi dotalis: suasio ab vtili. dabo inquit dotem insulam Cretam. ℣ Iouis insula: vbi Iuppiter natus est & educatus. Virg. Creta iouis magni medio iacet insula ponto. ℣ Regia tota: quicquid est paterni regni. oratorio more nō historico loquitur. Nō enim dos phaedrae Creta est constituta. ℣ Flecte feros animos: alia per orationis pars. ℣ Mr̄ pasiphae. ℣ Per Venerem: pathos ab obsecratiōe. ℣ Plurima: violent plusq̄ satis est. ℣ Dea agilis: Dianam significat: quam incinctam dixit nūc agilem nuncupat. ℣ Saltibus secre. vbi lustra ferarum sunt. ℣ Montanaq; numi. pa. euemerus scri. ex Vesta & coelo natum esse Pana. cuius vxor fuit Aege: ex qua Iuppiter filiū sustulit: quem Aegipana nūcuparūt: quod aeges. i. caprae & panos filius crederetur. Hero. tradit Pana hircino ore, & cruribus amēdesis in Aegypto coli. colebatur praeterea in arcadia, hispania: & latio: qđ arcades incolentes panos sacra instituere. ℣ Sitim: quā plurimum venatores aestu fatigati desiderant. ℣ Lachrymas: inter scribendum collachrymauimus. ℣ Verba p̄cantis: preces tu leges. ℣ Finge videre: quarum signa in epistola non restiterunt.

Torquere a quo participiū tortus improprie quid significat. Quis deorum fulmina iaciat. Creta insula quae sit Iouis fabula. Curetes & corybātes qui fuere. Pan vbi colitur.

HVBE. ℂQuod mihi: legitur etiā: Quid mihi: & melior est lectio: quasi dicat quid prodest nunc mihi nobilitas: quid mei maiores: nā nobilitas ab amore vincitur & ei cedit. ℣ Quid mihi. s. est vel prodest. ℣ Qui possidet aequora: idest qui dominatur Cretae & multis insulis quae in mari sunt. ℣ Quod veniant: ordo: quid p̄dest mihi quod fulmina veniant. ℣ Torta: idest iacta. participium est nam torquere significat iacere. ℣ Manu proaui. i. Iouis qui Iuppiter licet ex parte Minois cuius est pater sit auus praedrae: tamē ex parte matris pasiphaes est proauus: nam phoebus filius est Iouis: pasiphae vero mater phaedrae filia phoebi. Iuppiter autem ē qui iacit fulmina: vt ipse apud Oui. Ego sum qui fulmina mitto. ℣ Quod sit: subaudi quid p̄dest: quod sit auus: scilicet phoebus qui & sol dicitur. ℣ Vallatus: circundatus. ℣ Tempora: caput. ℣ Radiis: quibus illustrat orbem terrarum. ipse libro secūdo Meta. At genitor circum caput omne micantes Deposuit radios. ℣ Axe: idest curru. ℣ Purpureo: aut pulchro: aut rubicūdo quia sol mane rubet. ℣ Iacet: p̄strata est. ℣ Priorum. i. supplicantium tibi: & qui te amant. de se autē intelligit: licet pluraliter loquatur. ℣ Est mihi: post reliqua quibus conata est persuadere Hippolyto amorem sui: subdit etiam spem dotis. ℣ Cretes nominatiuus est casus. est autem insula vbi Iuppiter dicitur esse nutritus. Vir. Creta iouis magni medio iacet insula ponto de ioue autem a Ser. talis refertur fabula. Saturnus ab oraculo Themidis comperit se posse a filio regno depelli: quod timens: natos ex Rhea filios deuorabat: quae nati Iouis pulchritudine delectata: nymphis clam cōmendauit in mōte Cretae dictaeo: vbi eum aluerunt apes: & adhibiti sunt curetes & corybantes: qui tinnitu aeris pueri vagitum audiri prohiberent: vnde ipsi sunt matris deum ministri. ℣ Seruiat Hippolyto: idest sit sub potestate Hippolyti. ℣ Feros: duros. ℣ Potuit: argumentum a maiori ad minus. ℣ Mater: scilicet mea pasiphae. ℣ Corrumpere: i coitū suum impellere. ℣ Truci: fero. ℣ Per Venerem: adiurat Hippolytum. ℣ Quae: Venus. ℣ Est plurima mecum: idest tota est mecum. vel plurima pro plurimum: nomen pro aduerbio. ℣ Sic: adiuratiua particula. ℣ Ames quae nunq̄ possit fallere te: idest sic amor tuus sit certus & potiatur votis suis: & ea mulier quam amabis nunquam fallat te. ℣ Sic: adiurat per alia. & est sensus: sic tibi faueat Diana dea venationis: vt non desint tibi ferae: quas possis interficere. ℣ Dea: Diana. ℣ Agilis: velox qualem oportet esse venatricem. ℣ Adsit: praesens sit & fauens. ℣ Saltibus: nemoribus & campis. ℣ Secretis: remotis, non frequentatis: Talia enim loca solent nutrire multas feras. ℣ Perdendas: interficiēdas. ℣ Sic: alia adiuratio. ℣ Satyri & panes: dii siluestres quod ipse declarauit: cum dixit numina montana. ℣ Fossus: percussus. Terenti. Noli me fodere. ℣ Cuspide: idest hasta: scilicet tua. ℣ Aduersa: opposita. nām venabula solent opponi apris in pectus: supra quae se saepe immittunt. ℣ Cadat: moriatur. ℣ Sic tibi: hae omnes adiurationes cōueniunt. nam adiurat Hippolytum per ea quae sit optari a venatore. ℣ Sic tibi: ordo. ℣ Nymphae: scilicet quae praesunt vndis & fontibus. ℣ Dent: tibi vndā. ℣ Quae leuet: idest quae minuat. ℣ Sitim arentē: idest quae ex ariditate & siccitate cōcipitur. ℣ Quamuis dic. &cae. haec dicta sunt per parenthesim: quasi dicat quamuis nymphae hoc minime deberent facere: quia diceris habere odio puellas: cum ipsae sint puellae. ℣ Lachrymas quo. etiam lachrymas cum ipsae solae preces deberent sufficere. ℣ Finge: puta: idest existima ita videre me flentem, sicut legis verba mea. Hippolytus, prout poetae fabulantur, virginitatis & Dianae cultor: spreuit phaedrae turpem petitionem: qua ex re indignata falso illum apud patrem Theseum detulit: quod ei vim voluisset inferre: ille patrem Aegeum, vt se vlcisceretur, rogauit: qui agitanti currum Hippolyto phocam immisit: quare equi territi eum dilacerauerunt. Tunc Diana eius castitate commota, ab inferis eum ad vitam per Aesculapium filium Apollinis & Coronidis reuocauit: Hippolytumq; in aricia nymphae Egeriae cōmendauit: & eum Virbium quasi bis virum iussit vocari. quod Virgi. vii. aene. ostendit: phedram vero audita morte hippolyti, alii gladio, alii laqueo vitam finisse dicunt. Quo exemplo deterreantur mulieres omnes ab illicito. detestabiliq; amore: ne vel idem vel etiam miserabilior finis eas sequatur.

Satyri qui. Sitis ex labore. Hippolyti exitus. Hippolytus qui & virbius.

PARH. ℂQVAMuis odisse puellas. Muliebre genus inuisum fuit hippolyto: quod apud Eurypidem detestatur. eius rei meminit & Plutarchus.

ASCEN. ℂQVOd mihi sit genitor &c. docet non pauca mori subdita esse: cum omnem generositatem suam illi summitat: & simul laudat se a genere, & prius ab amore. Est mihi dotalis: laudat se a dignitate & fortunis. Sic nunquam: particula sic (vt diximus) apta est comprecationibus. Omnia facilia sunt: quo circa paucis rem absoluimus.

ℂIn quintam

¶ In Quintam Epistolam argumentum.

HEcuba Cissei filia: Priami vxor: grauida in somnis parere se ardētem facem visa est. Ideo (vt est apud Actium in Hecuba) ex oraculo voce diuina edidit Apollo puerum primus Priamo qui foret post illa natus tempora & tolleretur eum esse exitium troiæ: pestem pergamo. Priamus igitur ꝙ primū partus ederetur, iussit exponi: mater nati fortunā miserata pastori regio clam alendū mādauit. Is cū adolesceret in siluis inter armēta: nymphā Oenonē Iphritæ fluminis ex Creusa filiam amauit: quā vxorem duxisse (auctore Stra.) nonnulli tradiderunt. ex ea quoq; duos genuit liberos, Daphnim: & Idæum. Cognitus deinde a parentibus suis mittitur spartem ad Menelaum ad repetendam Hesionem priami sororem: Helenā menelai vxorē rapuit: & licet Herod. neget troiam adductam: alii tamē & in primis Home. vnicam Helenā suo thalamo Paridē contemptis cæteris probasse tradunt. Oenone cum se destitutā videret: ex Cebrina troadis vrbe ubi paridis & Oenones sepulchrum uideri Demetrius refert, ad Alexandrum hanc scri. epist. cuius tanto amore flagrauit: ut cum a Philoctete sagittis Herculeis cōfossus ad Oenonem ferretur: ipsa cadauer complexa fouens uulnera, expirauerit: ut Septimius auctor est. queritur primum Oenone ꝙ deserta sit: deinde reposcentibus græcis Helenam reddi, & se recipi suadet.

OENONE PARIDI.

PErlegis? an cōiux ꝓhibet noua? perleges (nō est
Ista mycenęa littora scripta manu.
Pegasis Oenone phrygiis celeberrima siluis:
Læsa queror de te: si sinis ipse meo.
Quis deus opposuit nostris sua numina votis?
Ne tua permaneam: quod mihi crimen obest?
Leniter: ex merito: quicquid patiare: ferendum est:
Quę venit indigne poena: dolenda venit.

ANTO.

PErlegis, an coniux ꝓhibet noua: nō sine inuidia nouam coniugē duxit, Helenam significans: id instādi interrogatio detegit. ¶ Manu mycenæa: Agamemnonis aut Menelai: qui tibi hostes sunt. Mycenæ peloponnesi vrbs Menelai: & agamennonis patria. ¶ Pegasis Oenone: se nymphā significat. fuit Xāthi fluminis filia ex creusa: non Scamandri: vt aliqui probauerunt. pegasides enim naiadas dicunt & fontium nymphas & musas ipsas: quoniā fontium sunt cultrices. [Greek] verbo græco: quod latina interpretatiōe fontem significat: in quo nō viderunt Oenonē filiam fuisse Iphritæ amnis: qui stagnum pegaseum pellit: vt scribit Pli. & nos in Propertio id latius exposuimus. ¶ In siluis phrygiis: in idæ phrygiæ montis siluis. ¶ Meo: coniuge ante exceptam Helenā. ¶ Opposuit sua nu. quod numē nobis obstitit. in deos culpā reiicit ne suo crimine accidisse putaret. ¶ Q d m. cri. ob. cū nihil cōmiserim: nescio qd mihi obsit quo minus tuo nō psit cōiugio. ¶ Len. ex m. sntia duplici instā qrimōiæ cām ondit. ¶ Ferēdū: tolerādū ē si tua culpa multa patiaris.

Myconæ vrbe
Oenone q̄ fuerit & cuius filia secundū varias opiniones
Pegasides siue Naiades q̄ & vn de dictæ

HVBER.
Epistolæ argumētū

PErlegis: qui plura de paride velit videre, repetat argumentum primæ epist. hic satis est dicere q̄ ad hūc locū pertinet. Cū paris in siluis phrygiis apud pastorem siue armētariū (vt supra diximus) viueret cōiugio Oenones vsus est: q̄ nympha erat illorū locorū, cui paris cōiugii fidē pmiserat. Sed postea q̄ iudiciū de pulchritudie triūm dearum tulit: & Venerē duabus ꝓposuit: vt Helenā sibi ob ꝓtium iudicii pmissam peteret, lacedæmōa accessit. Cūq iam fama esset: quod eam secum adduxisset: & Oenone etiam hoc vidisset: dolens se priorē cōiugē a paride relictā esse, q̄ ei semper fida fuisset, hāc epi. ad paridē scripsit: in qua fidem sui amoris erga eum cōmemorat: & pmissa paridis sibi facta. Et cōqueritur ꝙ se relicta adulteram accepit: nititurq; adducere eā paridi in odiū & in cōtemptū: cōmemorās eius impudiciā & fraudē factā Menelao eius priori marito. & cōtra dicit Oenone q̄ cōstās & fidelis semꝑ fuerit ipsi paridi: cū tamē habuerit multos amatores: a quibus fuerat sollicitata. ¶ Perlegis: interrogatiue pnūciandū est. ¶ Noua cō. Helena quā nuper duxisti. ¶ Prohibet: vetat te legere epist. meā. ¶ Perlege: hortatiue ponitur nō imperatiue. ¶ Facta. i. scripta. ¶ Mycenæa Menelai: qui fuit ex Mycenis. q. d. nō est scripta manu alicuius tui hostis: nam Menelaus ꝓpter raptam cōiugem suam debuerat scribere literas quas paris nō libenter legeret. ¶ Pegasis: vt & dictionum & locorum quorūdā græcorum ratio omnino me nō fugiat: effecit Ioānis placētini: alias fratris carmelitani: nunc monachi singularis in me beneuolentia & studium: qui hospitio domoq; mea supra annum vsus: non minus moribus, & religione q̄ utriusq; linguæ doctrina mihi probādus uisus est: is per id tempus quo una fuimus q̄tum per occupationes meas licuit: mihi nonnulla græce interpretatus est: nōnulla etiā extra lectionem ostendit. Inter quæ apud Apolloniū: idest argonauticon uersum mōstrauit: in quo est pegas nomē esse fontis. dicit enim. i. statim hic fontē peruenit: quem uocant pegas: uult igitur ipse ab eo Oenonem pegasida appellari. est etiam pege (ut scribit Plini. lib. iiii.) oppidum Bœotiæ. uerum quoniam musas pegasidas appellamus a pegaso equo alato nato ex sanguine medusę: uel a fonte ab eodem equo facto: quia græce fons pege dicitur: & ipse musæ nymphæ dicuntur: nō erit fortasse inconueniens Oenonem appellatam pegasida quasi nympham: non tam a pege proprio nomine fontis, q̄ a pege appellatiuo: hoc est a fonte. nam & ipsa se nympham fuisse testatur: cū dicit Edita de magno flumine nympha fui: ergo. ¶ Pegasis. i. nympha. ¶ Celeberrima: notissima. ¶ Læsa: q̄ accepi iniuriam a te. ¶ Meo: quæ es meus coniux. ¶ Si sinis: idest si pateris me quæri: idest si non remoues causam quærele. ¶ Quod crimen: quasi dicat nullum. ¶ Leniter: sententia est: & est sensus ferendum est æquo animo quicquid accidit homini merenti: at illud dolenter fertur quod præter meritum euenit. ¶ Patiare: pro petiatur aliquis. secunda persona pro tertia. ¶ Ex merito: idest pro merito & iuste. ¶ Ferendum: tolerandum: patiendū. ¶ Leniter: idest molliter: æquo animo. ¶ Dolenda: idest cum dolore ferenda.

Pege fons
Pega oppidum
Pegasides vnde
Pege græce qd significat

¶ PEgasis: Nympha Nais: idest amnis Cebrem filia: atq; eo pacto se distinguit ab eiusdem nominis aliis. Oenone enim fuit etiam Budionis filia: a qua Aegma insula appellata Oenone prius est: ut autumat pythōetus Aegmetarum primo. Oenotiū præterea celebrat Eurypides in Iphygenia Aeaco patre natam. ¶ Meo uiro. Nam priusq̄ paris Helenam raperet: oenone paridi nupsit: ex eoq; Corythum peperit: ut est apud Lycophronem. PARH.

ASCEN. Perlegis &c. Nõnulli codices habent hos versiculos in capite. Nympha suo Paridi, quis suus esse recusat, Mittit ab idaeis verba legẽda iugis. Quos quidẽ reor a grãmaticis additos, maior enim multo vis est ex abrupto inchoasse vt fideles codices. Perlegis: an coniux ꝓhibet noua. Mycenaea manu: Agamẽnonis, aut potius Menelai cuius cõiugem rapuisti. Pegasis. i. fontium dea seu nympha. & quia musae fontibus praesunt, nymphaeq; sunt etiam pegasides dici solent. Leniter. i. leni: hoc est tranquillo & modesto animo. Et transit vterq; versus in prouerbium.

Nondum tantus eras, cum te contenta marito
Edita de magno flumine nympha fui.
Qui nunc priamides (adsit reuerentia vero)
Seruus eras, seruo nubere nympha tuli.
Saepe greges inter requieuimus arbore tecti,
Mixtaq; cum foliis prębuit herba torum.
Sępe super stramen, foenoq; iacentibus alto
Depressa est humili cana pruina casa.
Qui tibi monstrabat saltus venatibus aptos?
Et tegeret catulos, qua fera rupe suos?
Retia saepe comes maculis distincta tetendi,
Saepe citos egi per iuga summa canes.
Incisę seruant a te mea nomina fagi:
Et legor Oenone falce notata tua.
Populus est (memini) fluuiali consita ripa:
Est in qua nostri littera scripta memor.
Et quantum trunci, tantum mea nomina crescunt,
Crescite, & in titulos surgite rite meos.
Popule viue, precor, quę consita margine ripę
Hoc in rugoso cortice carmen habes.
Quum Paris Oenone poterit spirare relicta,
Ad fontem Xanthi versa recurret aqua.
Xanthe retro propera, versęq; recurrite lymphę,
Sustinet Oenonem deseruisse Paris

ANTO. ¶ Nõdum tantus eras: demõstrat qualis fuerat erga paridem: vt crimine vacua videatur: accusandusq; sit paris: quod illã destituerit. ¶ Tantus: tanti nominis & potentiae. nam pastoris regii seruus, non regis filius putabaris. ¶ Magno flumine: non Xãthum sed Iphrytem intelligit: ex quo & Creusa Oenonem natam diximus. ¶ Adsit reueren. vero: ignoscas si vera narro. ¶ Eras seruus hegii pastoris & armenta custodiebas. ¶ Tecti arbore: sub vmbra arborum. ¶ Casa humili: pastorea, quam lingua punica magalia dicimus. ¶ Defensa est: desedit. ¶ Quis tibi monstrabat saltus: exprobat beneficia. ¶ Qua rupe: in qua parte montis essent ferarum lustra. ¶ Maculis: macula in retibus significat plagam siue foramina. M. T. C. verrinarum libro tertio Reticulum ad nares admouebat tenuissimo lino minutis maculis plenum rosae. ¶ Egi: in feras hortata sum. ¶ Incisae seruant: enumeratione rerum gestarũ auget querelas. ¶ Fagi: arbores sunt peerae. ¶ Mea nomina a te: quae tu scripsisti. ¶ Populus: arbor nigra & alba: vt scribit Pliny. gaudet aqua. ¶ Fluuiali riuo: ad ripas xanthi numinis riuum fluuialem xanthum intelligit: quae amorem nostrum testatur. ¶ Trũci: populei. hi sunt quibus arbores nituntur. ¶ In titulos surgite: vt testimonium faciatis me paridi nupsisse. ¶ Viue: in inuidiam paridis ne nostrum possit dissimulari coniugium. ¶ Margine ripae: in ripa xanthi. ¶ Hoc carmen: quod paris scripsit. ¶ Spirare: vitam ducere. ¶ Ad fontem xanthi: xanthi fontes sunt inter thelemesium & pataram lyciae vrbes: miscetur cum Simoente. prius inquit xanthus labetur in suum fontem: q̃ Paris viuat sine oenone. ¶ Propera recurret: in tuum fontem relabere.

Macula quid

Populus arbor quae

xanthi fontes

HVBE. ¶ NONdum: narrat suam in parin beneuolentiam: & sua in eum merita. ¶ Tantus: tam magnus: quia tunc eras in numero pastorum, non in numero procerum sicut nunc es. ¶ Nympha. s. ego. ¶ Edita: genita. ¶ De magno flumine: alii dĩt fuisse filiã xanthi alii Cebreni fluuii: quia quidem poetae graeci eam cebrenida appellant: ego qui certum affirment Cebrenum fluuium esse phrygiae nondum memini me legere. Sed cebreniam siue cebriniã regionem esse phrygiae Stra. scri. libro octauo ibiq; dicit Alexandri siue paridis & oenones sepulturam ostendi: quam dicit Alexandri vxorem fuisse priusq̃ Helenam raperet. ¶ Seruus eras: eras famulus. ¶ Qui nunc priamides. i. qui nunc diceris filius priami. Adsit &c. per parenthesim haec dicta sunt. ¶ Reuerentia absit vero. i. respectus non habeatur veritati dicendae. ¶ Tuli: passa sum. ¶ Nubere fieri vxor, nam ad mulieres solum pertinet: nisi in opprobrium referatur: vt apud Iuuenalem: Nubit amicus. Martialis: Barbatus rigido nupsit Calistratus afro. Idem: Nolito fronti credere nupsit heri. ¶ Saepe greges: commemorat consuetudinem, quae sibi fuit cum paride. ¶ Arbore tecti. i. sub vmbra arboris. ¶ Praebuit torum. i. fuit nobis pro toro. ¶ Cana: alba. epitheton pruinae. ¶ Humili: non alta. ¶ Stramen: a sternendo dicitur: quicquid potest substerni: vt paleae & similia. ¶ Venatibus. i. Venationibus: vel venantibus. i. venatoribus. ¶ Tibi: qui eras imperitus locorum. ¶ Catulos: filios. nam, vt quarundam domesticorum animalium: & quarundam volucrum filios dicimus pullos: vt pullum equi: pullum asini: pullum aquilae: pullum hirundinis &c. sic quarundam ferarum filios catulos dicimus: vt catulos leonum: catulos luporum: catulos vrsorum &cae. ¶ Tegeret: occultaret, & tutas haberet. ¶ Comes: scilicet tua: idest quae tecum veniebam. ¶ Distincta maculis: idest plena nodis. ¶ Egi: impuli, instigaui. ¶ Per iuga: per montes. ¶ Incisae a te. i. a te inscriptae. ¶ Notata: scripta. ¶ Legor: in fagis & aliis arboribus. ¶ Populus: arbor quae aquis gaudet. Virgi. Populus in fluuiis, abies in montibus altis. ¶ Consita: posita: plantata. inde ager consitus dicitur: qui arboribus abundat. ¶ Memor nostri: quae mei memoriam seruat: propter scripturam tuam. ¶ Tantum mea nomina crescunt: quia quanto maiores arbores fiunt: tanto magis apparent notae & literae mei nominis. ¶ Crescite: apostrophat ad arbores ipsas. ¶ Et surgite: erigimini. ¶ Recta: pro recte. nomen pro aduerbio: vt Rauca sonans amnis: idest rauce. ¶ In titulos meos: idest commemorationem mei nominis. ¶ Populae: apostropham facit ad quandam populum arborem: in qua dicit adhuc remanere promissionem paridis erga ipsam Oenonem. ¶ Consita: posita. ¶ Marginae: extremitate. ¶ Rugoso: aspero: siue contracto & pleno rugis: quales solent esse cortices arborum. ¶ Cum paris: hoc est carmen quod in testificatione sui perpetui amoris in Oenonem paris scripserat: cuius sensus erat: Tunc aquam fluuii xanthi reuersuram ad fontem suum: cum paris posset viuere Oenone a se derelicta: quasi dicat quod sicut impossibile est quod aqua xanthi vnquam reuertatur ad fontem: ita erit impossibile: quod ego paris possim sine oenone viuere. ¶ Spirare: viuere. ¶ Versa: a cursu suo mutata. ¶ Xanthe: vertit Oenone sermonem ad xanthum: dicens: vt redeat quandoquidem paris potuit eam deserere. ¶ Lymphae: aquae. ¶ Sustinet: patitur, & potest.

Oenone cuius filia

Stramen vnde

Catuli qui

Pulli qui

Nomen pro aduerbio quandoq; ponitur

¶ Magno flumine: Cebreni. Interpres lycophronis. οινωνη θυγατηρ Κεβρηνος ... i. oenona filia fuit Cebreni vel oenei.

PARRH. ¶ Absit reuerentia vero: secedat inquit personae respectus & omnis pudor: vbi quid ex fide narratur. ¶ Seruus: pastor. antiquo romano ex more: secundum quem loquitur Oui. omnes pastores fuisse seruos: ex Strabone dum de brutiis agit, Salustioq; & Liuio constat. ¶ Depressa: corrige defensa & vitata sub humili casa. Sed haec in Claudianum copiosius. Itaq; ne Iouis (vt aiunt) Corinthus: inculcare supersedebo.

ASCEN. ¶ De magno flumine. s. xanthio. Qui nunc Priamides: supple es. Adsit reuerentia vero. i. ne contemnatur: quia veritas odiũ parit. Tuli. i. substinui, passa sum, dignata sum. Quis tibi monstrabat: docet se quoq; magistram eius, qua pollet artis fuisse. Fagi incisae: sic in Buc. Immo haec in viridi nuper quae cortice fagi Carmina descripsi &c.

ANTO.

¶ Illa dies pathos a tempore. ¶ Hyems amoris: a nautis trãslatio. esse enim in amore hyemẽ & trãquillitatem dicimus cũ dissidium, aut pacem significamus. ¶ Qua ve. & Iuno, in nuptiis thetidis quæ in pelio monte gestæ sunt: dii omnes conuenerunt præter discordiã, quã a nuptiis alienã esse decet, pomum iecit: quod de pulchritudine certamẽ inter iunonẽ, palladẽ, & venerem excitauit: placuit paridis stare sententiæ. Venus pmissa helena p se iudicium tulit. ¶ Sumptis armis: ægis & hasta arma sunt palladis, quæ cum sit belli dea, armata est spectabilior: qualẽ Home. descri. q̃ nuda. ¶ Sinus mic. atto. cor mihi exercet artem lubricã. dicit Plau. cum illius trepidationẽ exprimit. ¶ Vt nar. pmissam tibi helenã. ¶ Consului anus & lõgæuos senes: responsa sortilegorum tuli. ¶ Constitit es. ne. retulerunt mihi aliquod mali portendi. ¶ Cæsa abi. narrat simpliciter rem: vt gesta est. abies arbor procera in altis montibus nauigiorum materia vt scri. Pli. ¶ Classe parata: quã Phereclius fabricauit: vt suo loco dicemus. ¶ Rates c. id ad nauigiorũ picturam, quæ cera illinebatur, referendũ non censeo: quod est encaustices genus: sed ceratas cera occlusas significare ostendit Caius Balbus li. i. argõauticõ cum ad argo loquit: Sors tibi ne qua parte trahat tacitũ puppis maré, fixaq; fluctu: Vel pice: vel molli cõcludere vulnera cera. ¶ Discedẽs: a me vt peteres spartẽ: quod amoris signũ fuit. ¶ Parce nega. non neges me amasse. ¶ Iste puden. amor: si te non helenã amare: nec te me amasse pudeat. Nam secũdus amor turpior est q̃ primus. ¶ Nõ sic appo. pathos ab imagine. vlmus in talia expetita est vitiũ gratia vt scri. Pli. ¶ Riserunt co. quoniam nõ vento tenebaris: sed amore nostro. Septimius solũ ex paridis comitibus: qui in græciam nauigarũt Aeneã nominat. ¶ Quam. vix su. abiens præ dolore me salutare potuisti. ¶ Aura sus. lin. secundo vento nauigas. ¶ Eruta: impulsa. ¶ Canet: spuma albescit. ¶ Prosequor infœlix: qd i discessu & post discessũ paridis egerit exponit. ¶ Humet harena: magna hypbole est. nã lachrymis harena humectari nõ potest. ¶ Virides ne. nereides marinas nymphas Plin. nõ esse fabulosas tradit, visas, auditasq; interdum.

Paridis iudicium

Abies apta nauigus

Illa dies fatum miseræ mihi duxit ab illa
  Pessima mutari cœpit amoris hyems,
Qua Venus & iuno, sumptisq; decentior armis
  Venit in arbitrium nuda, Minerua tuum.
Attoniti micuere sinus, gelidusq; cucurrit,
  Vt mihi narrasti, dura per ossa tremor.
Consului (neq; enim modice terrebar) anusq;,
  Longæuosq; senes, constitit esse nefas.
Cæsa abies, sectæq; trabes, & classe parata:
  Cœrula ceratas accipit vnda rates.
Flesti discedens, hoc saltem parce negare,
  Præterito magis est ille pudendus amor.
Et flesti, & nostros vidisti flentis ocellos:
  Miscuimus lachrymas mœstus vterq; suas.
Non sic appositis vincitur vitibus vlmus,
  Vt tua sunt collo brachia nexa meo.
Ah quoties cum te vento quererere teneri,
  Riserunt comites, ille secundus erat.
Oscula dimisse quoties repitita dedisti!
  Quam vix sustinuit dicere lingua vale!
Aura leuis rigido pendentia lintea malo
  Suscitat, & remis eruta canet aqua.
Prosequor infoelix oculis abeuntia vela,
  Qua licet, & lachrymis habuet harena meis
Vtq; celer venias, virides nereidas oro,

Hypbole

Nereides quæ

HVBER.

¶ Illa dies: narrat originẽ suorũ malorũ: qui incepit quando tres deæ supposuerunt se iudicio paridis. ¶ Fatũ: infortuniũ. ¶ Hyẽs tempestas. tractum a mari. ¶ Cœpit: incepit. ¶ Ab illa. s. die, qua Venus &c. ¶ Decẽtior armis sumptis. i. quæ esset honestior armis sumptis, q̃ depositis vestib⁹. ¶ In arbitriũ: in iudiciũ tuũ de pomo. de quo dixim⁹ i argumẽto primæ epi. ¶ Attoniti: terrefacti. ¶ Micuere: tremuere: vt in prima epistola: Vsq; metu micuere sinu⁹. ¶ Gelidus tremor: qui facit gelidos. Virgil. Extemplo Aeneæ soluuntur frigore mẽbra. ¶ Vt: postq̃. ¶ Narrasti mihi: dixisti mihi tres deas ad iudiciũ tuũ venisse. ¶ Cõsului. interrogaui. ¶ Anus: quæ plerunq; interpretantur talia. ¶ Et senes longæuos. i. longæ ætatis. ¶ Neq; enim terrebar modice: idest multum terrebar. est enim liptote & per parenthesim legendum est. ¶ Constitit. per illos apparuit: & iudicatum est. ¶ Esse nafas: esse malum. ¶ Cæsa abies: breuis narratio apparatus paridis ad rapiendã helenã. ¶ Abies: arbor montana apta nauibus ædificãdis. ¶ Cæsa: incisa. s. est. ¶ Trabes: ligna. ¶ Vnda cœrula: coloris cœrulei. est aũt cœruleus color inter viridem & nigrũ & eiusmodi solet esse color maris. ¶ Ceratas: cera vel pice illitas. ¶ Parce: abstine. & noli negare hoc te flevisse cum a me discederes. ¶ Iste: amor helenæ. ¶ Est magis pudẽdus preterito. i. est turpior tibi q̃ meus. i. magis deberet te pudere amare Helenam, q̃ confiteri amasse me: quia amor meus erat licitus & honestus. ¶ Et flesti, & nostros. q. d. vterq; fleuimus. ¶ Nostros ocellos flentis. i. oculos mei flentis. est. n. flentis genitiuus casus: qa hẽt vltimã breuẽ: nõ aũt est accusatiuus pluralis: vt qdã falso existimant: nam tales accusatiui plurales in is desinẽtes semp habẽtis finalẽ lõgã. ¶ Suas: pprias. i. nostras: vt Quisque suos patimur manes. ¶ Non sic: comparatio amplexus paridis. ¶ Vlmus: arbor vitibus apta presertim in Italia. Vir. Vlmisq; adiungere vites. ¶ Vincitur: ligat. ¶ Vitibus appositis. i. adhærentibus: tanq̃ maritis suis. ¶ Vt: sicut. ¶ Nexa: implicita. ¶ A quoties: dicit tantum fuisse paridis erga se amorem: vt cum esset discessurus: qrerẽ ventũ esse aduersum: cum tamen reuera esset secundus: sed pigebat eum discedere. ¶ Teneri: impediti. ¶ Riserunt: quia videbant non esse verum quod querebaris: sed te hoc facere quia pigebat te a me discedere. ¶ Ille: ventus. ¶ Secundus: fœlix. ¶ Quoties. q. d. sæpissime. ¶ Repetita: renouata: quia cum me dimisisses sæpe reuertebaris: vt me oscularetis. ¶ Quam vix. i. quã difficile. ¶ Sustinuit: potuit. ¶ Aura: exponit processum discessus paridis. ¶ Malo: ab arbore nauis. declinatur hic malus. ¶ Suscitat: mouet. ¶ Eruta: cõmota. ¶ Canet: spumescit. ¶ Prosequor. oculis. i. prospicio. ¶ Qua licet. i. quatenus licet. i. quantum possum. ¶ Humet: madescit. ¶ Vtq; celer. i. precor, & facio vota pro celeri reditu tuo. ¶ Nereidas: nympas maris Nerei filias.

Abies arbor quæ

Cæruleus color

Malus p nauis arbore

Nereides quæ

PARH.

¶ Anus & longæuos senes: Sagos intelligit & coniectores: ex quo genere fuisse Pitheũ Pelopis Tæthron patrem diximus ex Plutarcho. ¶ Constitit: vno ore pdixerunt. ¶ Ille amor: adulteræ q̃ virum reliquit & liberos vt externum sequeretur.

ASCEN.

¶ Illa dies &c. Ordo est: Illa dies qua Venus & iuno & Minerua nuda: decentior. i. pulchrior supp. futura. sumptis armis. i. si sumpsisset arma. ¶ Venit in tuum arbitrium: s. quælibet earum. Duxit. i. attulit mihi miseræ fatum. i. fatale exitiũ. & hyems idest tempestas incerta amoris. pessima. s. in me. cœpit mutari ab illa. i. post illam diem. Postq̃. s. Veneri pulcherrimã puellam pollicenti data est a paride sententia. Nota est fabula: cum enim ad Thetidis cum Peleo nuptias oẽs dii, deæq; pter Martem & Bellonã inuitati essent: id ægre ferentes exclusi, Mercuriũ demiserũt cũ aureo malo seu pomo, in quo, scriptũ erat det pulcherrimæ. quod piectum inter summas deas, Palladem, Iunonẽ, & Venerẽ: cum singulæ sibi vendicare vellent: relatum est ad Paridem qui p Venere iudicauit mercede pulcherrimæ puellæ illectus: cũ Minerua sapientiã, & in bello victoriam: & iuno [illegible] & gloriã pollicerẽtur. Diserte & graphice dicit: Sumptisq; decẽtior armis: quia Veneri nuditas, Mineruæ armatura [illegible] it: ad quod alludit Ausonius noster vt fere legitur sic: Armatã Venerẽ vidit tritonia Pallas: Nũc certemus ait iudice vel [illegible] de. T[illegible] Venus armatã qd me male sana lacessis: Quæ quo te vici tẽpore nuda fui. Vincit: a q̃rta cõiugatione media lo[illegible] cit. Querere: sic lẽgẽdũ est: vt sit q venit a q̃rerer, cuius secũda ẽ psona q̃rereris vel q̃rerere pe. longa, reliquis breuib⁹. Ille s. erat: hic ẽ Venus de [illegible] q̃rebaris, erat fidus: & ita cõueniẽs nauigatiõi, vñ cõites sciẽtes te irretitũ amorẽ riserũt.

Scilicet vt venias in mea damna celer.
Votis ergo meis alii rediture redisti:
Hei mi, pro dira pellice blanda fui.
Aspicit in mensum moles natiua profundum:
Mons fuit, æquoreis illa resistit aquis.
Hinc ego vela tuæ cognoui prima carinæ:
Et mihi per fluctus impetus ire fuit.
Dum moror, in summa fulsit mihi purpura pra,
Pertimui, cultus non erat ille tuus.
Fit propior, terrasq́ cita ratis attigit aura,
Fœmineas vidi corde tremente genas.
Non satis id fuerat (quid. n. furiosa morabar?)
Hærebat gremio turpis amica tuo.
Tunc fleui, rupiq́ sinus, & pectora planxi,
Et secui madidas vngue rigente genas.
Impleuiq́ sacram querulis vlulatibus Idam,
Illuc has lachrymas in mea saxa tuli.
Sic Helene doleat, desertaq́ coniuge ploret,
Quæq́ prior nobis intulit, ipsa ferat.
Nunc tecum veniunt, q̃ te per aperta sequuntur
Aequora, legitimos destituuntq́ viros.
At cum pauper eras, armentaq́ pastor agebas,
Nulla, nisi Oenone, pauperis vxor erat.
Non ego miror opes, nec me tua regia tangit:

ANTO. ¶ In mea damna: ad meũ exitium. Alii Helenam intelligunt, quæ marito paride fruebatur. ¶ Blanda: diis supplex. ¶ Pro dira pellice: pro helena. ¶ Aspicit immensum: pathos a loco: sigæum promontorium describit: vnde Paris nauigaturus in græciam oram soluit: quoue rediens applicuit. ¶ Moles natiua: locus natura editus non industria. ¶ Resistit: non reiicitur: sed restat immotus. ¶ Hinc: est sigæo. ¶ Ire per fluctus: vt citius te complecterer. ¶ Fulsit mihi purpura: pathos a loco qui

Purpura q̃

dicitur p̃ter spem. ¶ Purpura: purpurata Helena. purpura est conchiliũ genus sanguinẽ habens in gutture: quo inficitur purpura. commendatur tyria & libyca in menynge insula. ¶ Tuus: tibi non conueniebat. ¶ Fœmineas genas: tres rapuit fœminas Alexander: Helenam, dymenem, & Aethram. ¶ Non satis id fuerat: rapuisse fœminas. ¶ Amica turpis: per adulterium & rapinam parta. ¶ Rupi sinus: vestes laceraui. ¶ Secui madidas genas contra legem. xii. tabularum: in quibus erat: mulieres genas ne radunto.

Genæ q̃

sunt genæ quibus oculi vallãtur oræ extremæ. ¶ Sacrã

Cybeles sacra

idam: vel propter Cybeles ceremonias, & sacra quæ in ida celebrabantur: vel quoniam montes & siluæ sua habeant numina. ¶ Has lachrymas: has imprecationes cum lachrymis. ¶ In mea saxa: q̃ conscia erãt nostri amoris. ¶ Sic: tanto incendio. ¶ Ipsa ferat: patiatur mala quæ ego sentio. ¶ Nunc tecum veniunt: commiseratio a mutatione fortunæ. ¶ Nunc: q̧ priami filius diceris. & q̧ diues es. ¶ Tecũ veniunt: q̃ te per aperta sequunt̃ Aequora: fœminæ fugitiuæ & adulteræ placent. ¶ Non ego miror opes: nõ me fortuna aut diuitiæ impellunt: sed amor & vetus cõiugiũ.

HVBER. ¶ Scilicet: certe. & est quasi irrisio sui ipsius: quæ in damnũ suũ reditũ paridis optauerit. ¶ Rediture: qui eras rediturus. ¶ Alii: ad vtilitatẽ alterius: scilicet helenæ. ¶ Hei mihi: dolet quod precata sit ad vtilitatẽ alterius. ¶ Blanda: supplex. ¶ Pro dira pellice. i. in vtilitatem pellicis, quæ mihi nocet. ¶ Pellice. s. mea. i. helena.

Pellex q̃ sit

pellex autem dicitur respectu mulieris & non viri: vt Calisto fuit pellex Iunonis & non Iouis. est autẽ pellex (vt Massurius iurisconsultus scripsit) quæ cum vxor non sit: cum aliquo tamẽ viuit: vt vxor: quam nunc vero nomine amicã & concubinã appellant. C. Flac. scribit vt est. ff. de ver. signi. eã pellicem nunc vulgo vocari: quæ cum eo, qui vxorem habeat corpus miscet: quosdam eam vocare, quæ vxoris loco sine nuptiis in domo sit: quã Græci pallacem vocant: vnde non bene sentiunt, qui a pelliciendo dictam volunt: nam & Nonius a græco vocabulo significantiam trahere testatur. Festus dicit nõ solum mulieres alienis viris succumbentes: sed etiam mares pellices dici. apud antiquos pellicem dictam quæ vxorem habenti nubebat: cui generi mulierum a Numa Pomp, etiam pœna constituta erat hac lege: Pellex aram Iunonis ne tangito: si tanget Iunoni crinibus demissis agnam fœminam cædito. ¶ Aspicit: describit locum: vnde primum vidit paridem reuertentem a græcia cum helena. ¶ Moles: altitudo: magnitudo. ¶ Natiua: naturalis: non autem arte facta. ¶ Aspicit: dat sensum rei inanimatæ. non enim ipsa aspicit: sed qui in ea sit aspicere potest. ¶ Immensum: maximum: quasi

Profundũ coelo attribuitur

quod sit sine mensura. ¶ Profundum: mare. alias pro coelo ponitur. ¶ Mons fuit. s. illa moles. ¶ Resistit: opponitur: & eas frangit. ¶ Hinc: ex illa mole. ¶ Prima: non prima vela: sed ego prima. i. ante alios. affectus enim facit vt plerunq́ primi sentiamus: quod alii minime possunt cognoscere. Ouid. de pyramo & Tysbe: Quid non sentit amor: primi vidistis amantes: Et vocis fecistus iter. ¶ Fuit impetus: vehemens voluntas. ¶ Ire per fluctus: vt tibi obuiam irem. ¶ Dum moror: dum expecto.

Genæ

¶ In summa prora. i. in summa parte proræ. ¶ Purpura: vestis purpurea: qui habitus erat muliebris. ¶ Tuus cultus. i. quem tu soleres gestare: aut qui tibi conueniret. ¶ Propior: propinquior. s. nauis. ¶ Cita aura. i. veloci uento. ¶ Genas. i. uultum. partem enim pro toto posuit. nam genas (teste Festo) alii palpebras dici putant: alii eas partes quæ sub oculis sunt: alii eas partes quibus barba primum oritur. ¶ Corde. s. meo. ¶ Id. i. uidisse faciẽ muliebrem. ¶ Non satis fuerat: ad dolorem meum. ¶ Quid enim: parenthesis est. ¶ Hærebat tuo gremio: sedebat in sinu tuo: & hoc erat mihi acerbius. ¶ Tunc: cum uidi amicam esse in gremio tuo. ¶ Rupi: dilaniaui. ¶ Sinus: uestes. ¶ Planxi: percussi. ¶ Secui: incidi & laceraui. ¶ Vngue rigente. i. unguibus duris. ¶ Impleui. i. exclamaui alta uoce. ¶ Idam: montem. de quo Virg. Iamq́ iugis summæ surgebat lucifer Idæ. ¶ Sacram. s. Cybele. ¶ Illuc: in Idam. ¶ Has lachrymas: quas fundo præ dolore. ¶ In mea saxa. i. in saxa montis Idæ: in quibus soleo habitare. ¶ Sic helene: imprecatur nunc Oenone similem infœlicitatem helenæ: ut, quemadmodum priuauit Oenonẽ marito: sic ipsa remaneat priuata suo. ¶ Helene: nominatiuus est græcus. ¶ Sic: sicut ego. ¶ Quæq́: duæ sunt dictiones. ¶ Quæ. i. &. ¶ Ipsa ferat. i. patiatur ea: quæ intulit nobis. i. similem iniuriam quam nobis intulit. ¶ Nunc tecum: conatur inducere in odium helenam paridi commemorans eius impudicitiam. ¶ Veniunt: insidiose & ad contumeliã usa est plurali pro singulari. sic Teren. Potiusq̃ perpeti meretricum contumelias. ¶ Legitimos viros. i. iusto matrimonio sibi iunctos: quos non relinquunt nisi impudicissimæ mulieres. Iuue. Nupta senatori comitata est Hippia Ludum &cæ. ¶ At cum: quasi

Agi quid proprie sit

dicat non sequuntur te: sed fortunam tuã. Ego autem secuta sum te: quæ in paupertate tua tibi nupsi & te amaui. ¶ Agebas ducebas & bene. nam proprie dicuntur agi pecora. Virgil. En ipse capellas protinus æger ago. & idem: Et potum pastas age Tityre: & inter agendum Occursare capro, cornu ferit ille caueto. ¶ Non ego miror: occurrit obiectiõi. ¶ Miror. i. suspicio: & cupio. i. non habeo respectum tuarum opum: & tuæ magnæ potentiæ. ¶ Tangit: mouet.

PARH. ¶ Mons fuit: hoc ex eorũ sñia qui putant elementorũ mutua uicissitudine. s. dum aliud in aliud transit rerũ faciem mutari, mareq́ nunc esse quod antea fuit terra: & econtrario. lege matrona. Aristo. & Senecæ quæstiones naturales hoc expressim in epistola Ariadnæ: Mons fuit: apparent frutices in uertice rari: Nunc scopulus raucis pendet adesus aquis.

ASCEN. ¶ Votis ergo tu rediture. i. qui debebas redire meis votis. s. ad uota mea. reddisti aliis: scilicet helenæ. extra carmen diceret aliis rediturus redisti &c. Terrasq́ cita: coniuges cita aura: non cita ratis: vt quantitas indicat. Sic helene dolet: nunc imprecatiue a particula sic: quia oppositorum sæpe effectum una sunt arma. Desertaq́ coniuge. i. a marito, seu a te, seu alio. Nunc tecum ueniant: dissimulanter imprecatur. Docet enim iniquum & inhonestum

¶ Vt dicar vna nurus de tot: quinquaginta nurus habuit priamus & generos .xii. vt in illiade tradit Home. ¶ Nurus dissimulanda: ab honesto recipi deberi suadet: non inquit improbant meum coniugium priamus aut Hecuba: nec si velint possunt. ¶ Digna sum: tuo coniugio, sum enim nympha. ¶ Matrona: ea est, quæ ex legitimo matrimonio viri peperit. ¶ Quas possunt sceptra decere: non sum ignobilis, sed qualem decent regna. ¶ Toro purpureo: cõuenit mihi regius thalamus. ¶ Deniq; tutus amor: suasio ab vtili ¶ Nulla parantur bella: qualia imminent ex helenæ rapina. ¶ Vltrices: græcorum classem ad vindicandam helenæ rapinam, quæ fuerunt naues mille centum & quinq; & septuaginta vt Thucidides meminit libro histori. i.

ANTO. Priami nurus

Græcorũ classis in troiam

Nec de tot Priami dicar vt vna nurus.
Non tamẽ vt Priamus nymphę socer esse recuset:
Aut Hecubę fuerim dissimulanda nurus.
Dignaq; sum, & cupio fieri matrona potentis
Sunt mihi quas possunt sceptra decere manus.
Nec me, faginea q; tecum fronde iacebam,
Despice: purpureo sum magis apta toro.
Deniq; tutus amor meus est, tibi nulla parantur.
Bella, nec vltrices aduehit vnda rates.
Tyndaris infestis fugitiua reposcitur armis:
Hac venit in thalamos dote superba tuos.
Quę si sit danais reddenda, vel Hectora frẽm,
Vel cum Deiphobo Pulydamanta roga.
Quid grauis Antẽor, Priamus quid suadeat ipse
Consule, quis ętas longa magistra fuit.
Turpe rudimentum est, patrię preponere raptã:
Causa pudenda tua est, iusta vir arma mouet.
Nec tibi, si cupias, fidam promitte Lacęnam,
Quę sit in amplexus tam cito versa tuos.
Vt minor Atrides temerati foedera lecti.
Clamat, & externo lęsus amore dolet:

¶ Tyndaris: Helena Tyndari filia ex leda. ¶ Reposcitur armis: palamedes, Vlyxes, & Menelaus legati ad Troiã venerũt: vt Helena cũ bonis oĩbus redderetur: cũ nõ impetrassent, bellũ indixerunt. ¶ Vel Hectora fratrẽ: honesta ꝓhibitio. Nõ inquit a fratribus quæras an sit reddẽda helena: sed ꝑ̃ptim consulas, filii priami & hecuba suadebãt helenã nõ esse reddẽdam. Sed cũ repetẽtibus legatis in cõcione omnis populus raptũ ægræ ferret: priamusq; cũ populo sentiret oẽs in sñiam priami iuerunt ꝑter Deiphobũ & hecubã quæ cũ priamũ, tum filios ꝑcata: oẽs demũ in suã voluntatẽ induxit. ¶ Quid grauis Antenor: ꝑiudicio arguit: audiẽdam inquit esse maiorũ sñiam. Antenorẽ enim pacis & reddendæ helenæ cũ oĩbus bonis sua sorẽ fuisse Home. in. primis: & Liuius in principio suæ histo. tradidit. ¶ Aetas ma. qbus lõga ætas rerũ experiẽtiã dedit. ¶ Turpe rudimẽtũ: iniqua sunt tuæ causæ principia. Rudimẽta oĩum disciplinaꝝ dicimus initia. ¶ Priæ ꝑponere raptã: si saluti totius patriæ ꝑponas foeminã, & eã quã rapia tibi cõparasti. ¶ Pudẽda: est tua causa ĩhonesta. ¶ Vir: Menela⁹. ¶ Iusta arma: qm̃ ꝓ rapta cõiuge bellum mouet. ¶ Nec tibi si cupias: arguit a violenta diffinitione. retorquet enim in cõtrariũ rẽ oẽm: nõ est inquit amare q; te secuta sit: sed suã facillitatẽ capta re. ¶ Vt minor atrides: exẽplo perfidiã helenæ demõstrat. ¶ Atrides minor: Menelaũ significat, qui pauciores agebat ãnos q̃ Agamemnon. ¶ Foedera temerati lecti: corruptum matrimonium.

Helena Tyndaris

Helena ꝑ legatos repetita

Antenor auctor reddendæ Helenæ

Rudimẽta quæ

¶ De tot. s. nuribus. erãt enim plurimæ. Vir. ii. æneĩ. Vidi hecubã: cẽtũq; nurus. Idẽ: Quinq̃ginta illi thalami spes ampla nepotũ ꝓtubuere. siue enim singulas vxores habebant filii priami: siue plures secũdũ morẽ barbaroꝝ, plurimas fuisse necesse est plurimi enim fuisse dicitur filii priami. ¶ Nõ tamẽ. s. est. ¶ Vt. i. quod. ¶ Recuset: spernat, & dedignetur. ¶ Nymphæ. s. mei. ¶ Dissimulãda: tacẽda: & occultãda. i. qd Hecubã debeat pudere, dicere me esse nurũ suã. ¶ Dignaq; sum. i. & mereor. ¶ Matrona. i. vxor. nã (vt voluit Auc. Gel.) Matrõa ꝓprie dicitur q̃ cũ viro in matrimoniũ cõuenit. licet aliter eã diffiniat Nonius. ¶ Potentis. s. tui. ¶ Decere. i. sum mihi aptæ manus ad ferẽdũ sceptrũ honestæ: licet i siluis habitaberim: & ideo dicit: Nec me &c. ¶ Faginea fronde: aut sub arbore fagi: aut quia ex frondibus arborũ fiebãt plerũq; tori: & ꝑcipue ab his qui habitabãt siluas. Iuu. Siluestrẽ montana torũ cũ sterneret vxor Frõdibus & culmo &c. ¶ Purpureo toro. i. regia: & purpura ornato: quales sunt tori potẽtũ virorũ. ¶ Deniq;: suasit hactenus a parte honesti: Nũc vero & a tuto & ab honesto, simul arguit se esse retinendã, & Helenã reiiciendã. ¶ Tutus: siue periculo. ¶ Vltrices: quales ꝓ Helena repetẽda parãtur. ¶ Tyndaris: Helena filia putatiua Tyndari. nã re vera filia iouis fuisse dicitur. ¶ Infestis: inimicissimis. ¶ Reposcitur: repetitur a marito, & a tota græcia. ¶ Hac dote: derisiue. q. d. ꝓ dote affert tibi bellũ. ¶ Supba: quia videt bellũ pp se moueri. ¶ Quæ. s. helena. ¶ Roga. i. interroga. ¶ Polydamãta: polydamas vir troianus fuit ex primoribus. habet aũt naturaliter primã breuẽ: sed poetæ aut addũt vnũ. l. aut ꝑ diphthongũ græcã dicũt pulydamas: sed nr̃i potius addũt. l. ¶ Grauis: venerabilis, prudẽs. ¶ Quid sua. qd sentiat an reddẽdã, an retinẽdã helenã. nã Antenor (vt scri. Hom.) in cõcilio suasit helenã oĩno reddẽdã: ideo Hora. Antenor censet belli ꝑscindere causam. ¶ Cõsule: interroga. sed interrogamus etiã minores & pares: cõsulimus aũt maiores & prudẽtiores. ¶ Quis. i. qbus. ¶ Aetas longa fuit magistra: longa enim ætas hoiem facit prudẽtiorẽ, qa multaꝝ rerũ vsum. i. experiẽtiã habet. Nestor apud Oui. lib. xiii. met. Nõ omnia grãdior ætas Quæ fugiamus habet: seris venit vsus ab annis. ¶ Turpe rudi. i. turpis institutio. ¶ Raptã: abductã. nõ autẽ legitime tibi iunctã. ¶ Priæ: aut est adiectiuum: & subauditur vxori. i. q̃ sit de pr̃ia tua. aut certe patriæ. i. ciuitati tuæ. i. malle eã retinere, q̃ seruare patriã tuã: q̃ ꝓpter ipsam est peritura. ¶ Vir: Menelaus. ¶ Iusta: ꝓ recuperãda vxore. nã si ꝓ repetitione aliarũ rerũ bellũ dicitur iustũ: quanto iustius ꝓ repetione vxoris pudẽda: turpis: digna pudore. ¶ Arma. i. bella. metonymia est. ¶ Nec tibi: reddit eã suspectã infidelitatis: quia priori marito non seruauerit fidem. ¶ Si. idest q̃uis. ¶ Cupias. idest optes. ¶ Lacænam. i. Helenã a laconia regione, vnde fuit oriũda. masculinum est lacon: foemininum est lacæna: neutrum non dicimus lacænũ: sed laconiũ. ¶ Quæ. s. Helena. ¶ Sit versa: idest mutata scilicet ab amore Menelai. ¶ In tuos amplexus: in tuum amorem & concubitum. ¶ Vt minor: dicit Oenõe successurum paridi id quod euenit: vt. s. ab ea deseratur. ¶ Vt: sicut. ¶ Minor: iunior scilicet Menelaus. nam ab Agamẽnone minor natu fuit. ¶ Clamat: conqueritur. ¶ Temerati: adulterio viciati & læsi. ¶ Externo: peregrino scilicet tuo.

HVBER. Matrõa q̃

Tori qua materia fiebant

Polydamas qui

Aetas prudẽtẽ hominẽ reddit

¶ Hæctora f. nõ ꝓhibet: vt qdã putãt: omnio suadet vt ad hectorẽ referat: Hector eni cõnubii fidẽ sctissime coluit. Adiecit Deiphobũ, nõ ex historia qppe quẽ cõstat auctorẽ fuisse ne Helena redderet. Sed opiniõis errore: & puellari bonitate: quam nõ decebat esse suspitiosam. ¶ Polydamãta: scribe pulydamãta: vt apud psiũ: Nõ mihi pulydamas. ex̃ plo Hõeri notissimo.

PARH.

¶ Faginea fronde: est enim arbor glandifera latis frondibus. Vnde: Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fagi. Et potest scribi per ph: quia venit a græco φαγεῖν: quod est comedere. Tyndaris: idest Tyndari filia saltem putatiua cũ sit Iouis & Ledæ Tyndari vxoris ꝓgenita helena. sic Vir. lib. ii. Tyndarida aspicio. Sic & Amphitryoniades ab eodem dicitur Hercules, cum sit Iouis filius ex Alcmena Amphitryonis vxore. Polydamãta: polydamas vnus erat ex proceribus troianis etiam Hectori occurrendus: ad quem alludit Persius dicens satyra prima: Ne mihi pulydamas vel troiades Labeonẽ prætulerint. Dicitur autem [illegible] poltorum domitor. & declinatur hic polydamas huius polydamãtis vel tos, sicut Calchas: vnde accusatiuus est polydamanta. Consule: consilium pete. vnde consulatus, a quo petitur consilium. Quis: idest quibus ætas &c. Patriæ idest incolumi[illegible] & saluti p[illegible] quæ nisi reddideris helenã, serua permanere nequit, reddẽda ergo est. Nec tibi: aliud argumentum: quia & ipsa statim reddi vole[illegible].

ASCEN.

ANTO. ¶ CL Amabis: cum te deceperit. ¶ Deperit illa semel: pudicitia cum corupta est reparari non potest: sententia est simplex. ¶ Ardet amore tui: te amat. ¶ Menelaon: quẽ deseruit, te secuta. ¶ Credulus: qui pudicam Helenam fore credidit. ¶ Foelix Andromache: pathos a fortuna aliena. Andromache Eetionis filia Hectori nupsit: cui puerum peperit: ut scribit Homer. quem alii Scamandrum: alii Astyanacta appellarunt ¶ Certo: uni & constanti. ¶ Ad exemplum fratris: ut Hector una uxore contentus: & ita tibi fatis Oenones coniugium esse debuisset. ¶ Tu leuior: foliis: nõ crimen sed tua leuitas aliam admisit. ¶ Hæc tua, nã recolo: q̃ pericula immineãt nisi reddatur Helena de uaticiniis arguit. ¶ Germana: Cassandra excidiũ troianum prædixit: quæ apud Actiũ in Polyxena ita loquitur cũ vaticinaretur: Deus inclusus corpore humano iã non Cassandra loquitur: iã mari magno classis cita texitur. Exitiũ examẽ rapit, aduenit: Et fera belli volãtibus nauibus compleuit manus littora. ¶ Quid facis Oenone: Cassandræ vaticiniũ de troiano excidio. ¶ Quid harenæ semi. man. frustra paridem amas. Vaticinãtium mos est cõtorta & trãslata lõgius oratione ꝓloqui. ¶ Graia iuuẽca ve. Helenã significat. ¶ Quæ perdat patriã & domũ: in excidium troianæ vrbis: & Laomedõtis familiæ. ¶ Io ꝓhibe: vox furẽtis est: exoptat deos hãc pestẽ auertere. ¶ Puppim obscenam: infausti auspicii Paridis nauem cum Helena submergite. eadem apud Actium ita loquitur: Adest fax obuoluta sanguine: atq; incendio: multos annos latuit: ciues ferte opem & restinguite.

Pudicitia semel corrupta est irrepabilis
Andromache quæ
Cassandra troianũ excidium vaticinata est
Io q̃ pars orõnis sit

Tu quoq; clamabis, nulla reparabilis arte:
Læsa pudicitia est, deperit illa semel.
Ardet amore tui, sic & Menelaon amauit:
Nunc iacet in viduo credulus ille toro.
Foelix Andromache certo bene nupta marito:
Vxor ad exemplum fratris habenda fui.
Tu leuior foliis tunc, cum sine pondere succi,
Mobilibus ventis arida facta cadunt.
Et minus est in te, quam in summa pondus arista:
Quæ leuis, assiduis Solibus, vsta riget.
Hęc tua (nam recolo) quondam germana canebat
Sic mihi diffusis vaticinata comis.
Quid facis oenone? quid harenę semina mandas
Non profecturis littora bobus aras.
Graia iuuenca venit: quæ te, patriamq;, domũq;
Perdat, Io prohibe, graia iuuenca venit.
Dum licet, obscenam ponto demergite puppim:
Heu quantum Phrygii sanguinis illa vehit.

HVBER. ¶ Tu quoq;: sicut ipse. ¶ Nulla repa. distinguendum est: vt hoc cõiũgatur cũ inferioribus sic: vt sit sensus & ordo: Pudicitia læsa est reparabilis nulla arte: qa illa deperit semel. i. pudicitia amissa nunq̃ amplius reparari potest sicut pleraq; alia: vt fides: beneuolentia: & similia: quæ amissa possunt etiam reparari: quod nõ idẽ pudicitiæ cõtingit: quia mulier corrupta nõ potest esse omni tempore nõ corrupta. ¶ Illa: scilicet pudicitia. ¶ Deperit: idest amittitur. ¶ Semel: statim & vno tempore: nõ autẽ sæpius. ¶ Ardet: obiectio. ¶ Sic & Mene. respõsio ad obiectionẽ. q. d. non est fidẽdum eius amori. ¶ Sic. s. vt te amãt: nõ vero amore. ¶ Ille: Menelaus. ¶ Credulus: qui nimium facile credidit se amari. ¶ Foelix: ex commendatione Hectoris Oenone vituperat Paridem. ¶ Andromache: vxor Hectoris fratris tui. ¶ Certo: idest fido: & stabili. ¶ Ad exemplũ fratris: quia sicut ille diligit Andromachen: ita me diligere debueras. ¶ Tu: o pari. ¶ Leuior: mutabilior. ¶ Tunc: quasi dicat nõ omnibus soliis: sed aridis: quæ solent esse leuiora. ¶ Volant: sparguntur: & per aera feruntur. ¶ Et minus: alia comparatio leuitatis paridis. comparat enim cum spicis siccis & maturis. ¶ Arista: quæ ita dicta est ab ariditate: licet cõtra naturã sui primitiui corripiat primã syllabã. ¶ Quæ. s. arista. ¶ Vsta: cocta. vt Persi. Insana canicula messes Iãdudum coquit. ¶ Assiduis solibus. i. cõtinuis caloribus Solis. nam soles in plurali pro caloribus vel diebus accipimus: vt Tris adeo incertos cæca caligine soles Erramus: idest dies. ¶ Hæc tua: dicit Oenone hæc sibi fuisse pronunciata a Cassandra sorore paridis vaticinatrice: ponitq; verba eius vaticinii. ¶ Tua germana. i. soror. s. Cassandra. fuit autẽ Cassandra priami filia: cuius amore captus phoebus promisit ei diuinãdi artem: si sibi obsecuta esset: quod cum illa se facturam dixisset: postea accepta arte & potestate diuinandi negauit. Quam rem phoebus ægre ferens: cum ei auferre non liceret: quod semel dederat: abstulit ei fidem diuinationis. effecit enim vt ei nõ crederetur. vnde Virgi. æneí. ii. Tunc etiam fatis aperit Cassandra futuris Ora dei iussu non vnq̃ credita teucris. dicit igitur Oenone Cassandram prædixisse sibi aduentum Helenæ perniciosum sibi & troianis. ¶ Canebat: diuinabat. ¶ Hæc: quæ nunc euenerunt. ¶ Comis diffusis. i. sparsis. ¶ Per humeros: quemadmodum vaticinãtes habere solent. vt Virgi. de Sibylla: Nõ cõptæ mãsere comæ. ¶ Quid facis: verba Cassandræ: quasi dicat frustra amas paridẽ. ¶ Quid harenæ semina mãdas: translatio ab agricolis: sicut enim amittunt semina: qui ea in harena spargunt: ita dicitur amittere laborem: qui in ea re laborãt, quã assequi nequeunt. ¶ Nõ ꝓfecturis. i. reddituris fructum. Iuue. Nos tamen hæc adigimus, tenuiq; in puluere sulcos Ducimus: & sterili littus versamus aratro. ¶ Graia: ecce impedimẽtum sui laboris. ¶ Iuuenca: per cõtumeliam: nã mulieres impudicæ iuuẽcæ & vaccæ dicũtur: nec ob aliã causam Io, & Prœtides in vaccas cõuersæ dicũtur: nisi quia factæ sunt impudicæ. Ouid. lib. i. de arte: Nec fuge linigeræ memphitica templa iuuẽcæ: Multas illa facit, quod fuit ipsa Ioui. i. multas mulieres facit vaccas sicut ipsa fuit. ¶ Perdat: euertat, & destruat. ¶ Io: exclamãtis est. nõ autẽ nomẽ ꝓprium. nam ꝓ nomine ꝓprio prima longa est. Iuue. Si candida iusserit Io. Cum vero habet primam breuẽ est aduerbium exclamãtis: vt hic. interdum lætantis: vt apud Oui. in. i. amorũ: Miles io magna voce triumphe canet. dicit ergo. ¶ Io ꝓhibe. i. oh prohibe. s. ne veniat. ¶ Dum licet: dum nondum attigit littus. ¶ Obscenam puppim. i. quæ vehit obscenam mulierem. ¶ Heu quantum. q. d. multum.

Semel improprie qd signat
Arista vñ dicta est
Soles in plurali
Cassandre historia

PARH. ¶ Semel: irreparabiliter. Hora. Et semel emissum volat irreparabile verbum. semel enim fieri dicitur id, quod infectũ reddi nõ potest. ¶ Androm. Eetionis (vt est apud Homerũ) filia. Xenõ. autem tradit ex Andræmone natam lyrnesio. cui suffragat Aeschylus, qui lyrnesiam vocat Andromachen in phrygibus. ¶ Certo marito: qui ꝑter Andromachẽ iusto matrimonio nullam sibi iunxit. & si liberos ex pellicibus eum suscepisse licet ex Euripide suspicari: quod & Anaxicrates argolicorum. ii. videtur affirmare. ¶ Iuuenca: per ambages vaticinium. Nam q̃ iuuenca significet adulteram quæq; sui copiã facit: assaniæ sunt & meræ nugæ: quippe cum dicit Ouidius in arte: Multas illa facit quod fuit ipsa Ioui. intelligi voluit in Ionso: idest isidis in æde puellas exemplo deæ suis amatoribus obsequi. itaq; morem gerere vt ipsa Io olim Ioui.

ASCEN. ¶ NVL la reparabilis arte, Læsa pudicitia: pulchrum & nimis verum diuerbium. Deperit illa semel: idest ex toto, ita vt nihil restet quod secundo perire possit. In toro viduo: idest deserto, ipse viduus. Hæc tua (nam recolo) docet a Cassandra se quoq; admonitam, sed teucrorum neminem illi fidem adhibuisse. vnde est illud æneí. ii. Tunc ẽt fatis aperit Cassandra futuris Ora dei iussu: non vnquam credita teucris. Apollo enim petiit ab ea stuprum, quod illa se concessurum negauit. nisi prius donum prophetiæ & vaticinii perpetuum daret: quod ille cum iuramento detulit, sed vbi se a puella deceptum agnouit (non enim cõsensit) abstulit ab eius. vaticinius veri fidem, seu credulitatem. Hanc Bacchillides vaticinantem futura troiani belli mala dũ classis in græciam pararetur inducit: quem imitatur Horati. lib. i. carminum. sed Nerea vatem inducit dic[illegible] Pastor cum traheret per freta nauibus idæis Helenam &c. Diffusis comis: uaticinantes enim furore raptæ capillos dissolueb[illegible]t. Vnde æneí. vi. de Sibylla: Non comptæ mansere comæ, sed pectus anhelum, Et rabie fera corda tum[illegible]. ¶ Graia iuuenca venit. alludit ad boues aratorios perstans in metaphora.

¶ In cursu

¶ In cursu: In medio vaticinio substinuerunt: nã furore conciderat. ¶ Ah nimiũ miseræ vates: apostrophe vtitur. ¶ Possidet en saltus: Helena ꝑripuit mihi coniugem. ¶ Sit facie insignis: inuidiosa concessio: esto sit pulchra: est tñ incesta. ¶ Deos socios: Hymenæum, & Iunonem, & deas qnq: quas Plutarchus ꝑesse cõiugijs scribit. ¶ Illã de patria: absens Theseus (inquit Diodo.) persuasus a pirithoo spartẽ profectus in tẽplo Dianæ Helenã, quæ decimum agebat annum, rapuit post phædræ interitum: id cum grauiter athenićses ferrent custodiendam matri & Aphidno amico in Aphidnã vrbem misit: Castor & pollux diruta Aphidna puellam in patriam retulerunt: quãq̃ alij puellã Theseum fratribus reposcentibus reddidisse tradant. [ANTO.] [Coniugales dii]

Dixerat, in cursu famulę rapuere furentem:
At mihi flauentes diriguere comę.
Ah nimium miserę vates mihi vera fuisti:
Possidet en saltus illa iuuenca meos.
Sit facie quamuis insignis, adultera certe est,
Deseruit patrios hospite capta deos.
Illam de patria Theseus (nisi nomine fallor:)
Nescio quis Theseus abstulit arte sua.
A iuuene, & cupido credatur reddita virgo:
Vnde hęc compererim tam bene queris? amo:
Vim licet appelles, & culpam nomine veles:
Quę toties rapta est, pręebuit ipsa rapi.
Ad manet Oenone fallenti casta marito:
Et poteras falli legibus ipse tuis.
Me Satyri celeres (siluis ego tecta latebam)
Quęsierant rapido turba proterua pede.
Cornigerumq; caput pinu precinctus acuta,
Faunus, in immensis qua tumet Ida iugis.
Me fide conspicuus Troię munitor amauit:

¶ Nisi nomine fallor: historiã non recte se hẽre cõminiscit puellari simplicitate. ¶ A iuuene & cupido: duo sunt quæ pudicitiæ maxime obstãt, amor & iuuentus: Non est inquit credibile quod iuuenis & amans Theseus castam reddiderit Helenam. ¶ Hæc cõpererim: a quo hanc historiã nouerim. ¶ Amo: nihil est quod amor non sentiat. ¶ Toties rapta: primum a Theseo: deinde a te. primus tamẽ qui Helenam violauerit Oenophorus Hippocoontis filius traditur. At manet: ducta in inuidiam Helena se & suum cõiugiũ commendat a fide & pudicitia. ¶ Manet: seruatur. ¶ Casta inuiolata. ¶ Marito: paridi. ¶ Tuis legibus: qbus tu vsus es. Nã tu aliã ademisti vxorem: recte & virũ alium ego quærere potuissem. ¶ Me satyri: peccãdi opportunitatem ponit: ne forte crederetur occasionem defuisse. ¶ Turba proterua: libidinosa. Satyrorum multitudo me sollicitabat. ¶ Faunus: habet instar capri cornua, pinuq; coronaẽ. ¶ Tumet: eminet. ¶ Troiæ munitor. Apollinẽ intelligit: quẽ adiutorẽ diximus habuisse Laomedontem cum Neptuno dũ moenia troiana erigeret, Oenonẽ amauit: & in mercedem stupri medicinæ artem ostendit. [Oenone violata ab Appolline] [HVBER.]

¶ In cursu: idest in processu: scilicet sui sermonis. ¶ Furentem: diuinantem. nã furor etiam de diuinatione dicitur. ¶ Diriguere. i. rigidæ factæ sunt ex metu. declinatur autem nõ dirigo: sed dirigeo secundæ coniugationis. ¶ Flauentes: albæ vel pulchræ. de flauo colore dictum est supra. ¶ Nimium vera: quia venit illa iuuenca: & expulit me. ¶ Meos saltus: translatio est. nam iuuencæ solent pasci in saltibus: idest nemoribus vbi sunt pascua: dicit ergo illa iuuenca est in possessione meorum pascuorum: idest possidet te quem ego deberem possidere. ¶ Sit faciæ: adducit nũc Helenam in contemptum ostendens eius infidelitatem & impudicitiam. ¶ Insignis: egregia. ¶ Capta hospite: idest Helena capta amore tui hospitis sui. ¶ Deseruit: fugiens a patria. ¶ Deos socios: vel connubio præsidentes: vel socios: idest patrios. ¶ Nescio quis: solemus ita loqui de ignotis. ¶ Abstulit: exportauit. ¶ Sua arte: suis dolis. Virg. At cytherea nouas artes: noua pectore versat Consilia. ¶ De patria: scilicet sua. vnde paris in epistola ad Helenam: ergo arsit merito qui nouerat omnia Theseus: Et visa es tanto digna rapina viro. ¶ A iuuene: reddit eam suspectam stupri cum rapta fuit. ¶ Credatur: idest debeat ne credi: quasi dicat non. ¶ Reddita: restituta. ¶ Virgo. i. intacta & inuiolata. ¶ A iuuene: argumentum ab ætate. nam iuuenes proniores sunt in venerem. Scri. tamen Hellanicus Theseum iam quinquagenarium fuisse cum helenam rapuit. ¶ Et cupido. i. amante. argumentum ab effectu animi. ¶ Vnde. i. a quo. ¶ Compererim: cognouerim, didicerim. ¶ Hæc: quæ dixi de Helena. ¶ Amo: & ideo amor cogit me ista inuestigare. Vir. Quis fallere possit amantem. ¶ Licet: quãuis. ¶ Vim: violentia illatam a Theseo. ¶ Veles. i. tegas. ¶ Nomine: scilicet violentiæ & non voluntarij delicti. ¶ Quæ toties: sensus est: Ipsa Helena quæ toties est capta voluit capi. est autem sententia Herodoti. lib. i. loquentis de ipsa Helena: Prudentium esse pro nullo habere raptarum pulchritudinem: quippe quæ nisi voluissent haud dubiæ raptæ non fuissent. ¶ Toties: inuidiosæ dixit: cum bis tantum fuerit capta: primum a Theseo: deinde a paride. ¶ At manet: commemorata impudicitia Helenæ nũc commemorat Oenone pudicitiam suam. & loquitur de se tanq̃ de tertia persona. ¶ Fallenti: tibi qui me fallis. ¶ Tuis legi. quia quo iure vtitur maritus in vxorem: eodem potest vti vxor in maritum. ¶ Me Satyri: commemorat copiam amantium, a quibus dicit se sollicitatam. ¶ Satyri: dij siluestres. ¶ Turba proterua: sunt enim libidinosi multum. Ouidi. Et in venerem satyrorũ ꝓna iuuentus. ¶ Rapido pede. i. celeri persecutione. ¶ Siluis &c. parenthesis. ¶ Faunus ꝑcinctus caput pinu acuta: quia coronas ex frondibus pineis ferre dicitur. ¶ Qua: subaudi ea qua scilicet parte. ¶ Ida: mons Phrygiæ. ¶ Tumet: altius est. ¶ In iugis: idest altitudine. ¶ Me fide: dicit se etiam amatam a phœbo: ab eoq; per vim raptam virginitatem suã. ¶ Munitor: mutator: vnde Moenia dicuntur quasi munia: mutata oe diphthongo in u. Constat autem ex fabulis phœbum cũ Neptuno promissa sibi mercede a Laomedonte Troiæ muros fecisse. ¶ Conspicuus: insignis. ¶ Fide: cithara. [Iuuenes in libidinem p mores]

¶ In cursu: in medio vaticinandi calore: cum longe plura prædicenda sibi restarent. ¶ Famulæ rapuere: nam priamus imperauerat vt quoties Cassandra solueret os in oracula, toties in eam famulæ coercerent marmorei thalami claustris, vt insanã meminit Lycophron. & eius interpres. ¶ Iuuenca: aut oratoriæ mentitur vt Helenam adducat in suspitionem stupri: aut certe iuuencam producit sententia Varronis ad annum. v. & xl. Nam cum Theseus Helenam rapuit agebat annum fere quinquagesimum. [PARH.]

¶ Capta hospite: idest pulchritudine eius non vi. At manet Oenone: plena laus ex alterius vituperatione & sui commendatione: nam se castam & fidelem viro adultero probat permansisse, Helenam vero incastam: & viro fideli infidelem fuisse criminatur. Me fide conspicuus: a nominatiuo fides huius fidis, quãuis Priscianus velit dici hæc fidis, non fides in ea significatione, qua chordam plectri seu cytharæ significat. nec est a nominatiuo fides fidei: vt etiam quantitas probat: quia corripitur ablatiuus tertiæ, & producitur quintæ. Est ergo Apollo munitor Troiæ conspicuus fide: idest lyra, quia (vt dicit Hora. in arte) Ne forte pudori Sit tibi musa, lyræ solers & cantor Apollo est. Item est munitor Troiæ. Vnde Aeneas ad eum libro sexto: Phœbe graues Troiæ semper miserate labores, Dardana qui Paridis direxit tela, manusq;. Is autẽ medicinæ [illegible] dictu[illegible] ipse alibi apud hunc poetam: Inuentum medicina meum est. Et potissimum ex herbis. quod ideo fin[illegible] quia Apollo [illegible]est qui herbis, radicibusq; vim medicinæ influit. Est idem oraculorum & vaticinorum deus, quia [illegible] sunt S[illegible] indicia. vnde Solem quis dicere falsum Audeat: Veruntamen quia a summo deo omnia dependent: ne[illegible] Apollo [illegible] disceret. Vnde, æneidos tertio. Quæ phœbo pater omnipotens: mihi phœbus Apollo prædixit, vobis fur[illegible]rum ego maxima pando. [ASCEN.]

ANTO. ¶ SPolium virginitatis:meam virginitatem delibauit. Aspera:quoniam vnguibus illa secui ante,quã potuisset me poti-ri. Gemmas,aurumq:mundum muliebrem significat. Corpus ingenuum:puellæ liberæ:non debent pretio prostitui. Ingenuus est cuius maiores semper fuerunt liberi:nec vnquam seruierunt. Ratus dignam:commendat se ab artificio, & dei iudicio cum me tanto munere Appollo dignam existimasset. Medicas:medicinæ artem me docuit:cuius inuentionem multi ad Apollinem retulerunt. Ad sua dona:? medicinam cuius est auctor. Quæcunq herba potens:recte hoc.nã ex herbis medicinam tantum Apollinem reperisse legimus. Ipse repertor opis:exemplo monstrat amorẽ nulla arte medicari posse. Apollo captus amore Alcestæ Pelei filiæ: admeti regis pauit armenta. Admetus rex pherarum fuit: & eius filius Eumelus:qui nauibus vndecim(vt scribit Hom.)ad obsidionem troianam profectus est. Pheræ oppidum est thessaliæ. Alii tradũt amasse apollinem Issen Macharei filiam cum admeti pauit armenta. vt in metamorpho.diximus. Nostro igne:meo amore flagrauit. Quod neq graminibus: commiseratio est a facili. potes, inquit,sanare mea vulnera:quæ nec arte,nec dei ope coirent. Merui:quoniã tot beneficiis de te bene merita sum. Non fero arma cruenta:nõ sum tibi hostis:nec mea causa bellum subibis. Sed tua sum:pathos a tempore.

Ingenuus quis dicit̃ — Apollinis & alcestæ amor — Admetus quis sit — Oppidum pheræ vbi nam locorum sit

Ille meę spolium virginitatis habet.
Id quoq luctando,rupi tamen vngue capillos,
Oraq sunt digitis aspera facta meis.
Nec pretium stupri gemmas,aurumq poposci
Turpiter ingenuum munera corpus emunt.
Ipse ratus dignam,medicas mihi tradidit artes,
Admisitq meas ad sua dona manus
Quecunq herba potens ad opẽ,radixq medẽdi
Vtilis in toto nascitur orbe,mea est.
Me miseram:q amor non est medicabilis herbis.
Deficior prudens artis ab arte mea.
Ipse repertor opis vacas pauisse phereas:
Fertur:& a nostro saucius igne fuit.
Quod neq graminibus tellus fœcunda creatis,
Nec deus,auxilium tu mihi ferre potes.
Et potes,& merui dignę miserere puellę:
Non ego cum danais arma cruenta fero.
Sed tua sum,tecumq fui puerilibus annis:
Et tua,quod superest temporis,esse precor.

HVBER. ¶ ILLE:scilicet Phoebus. Spolium:translatio a victore.nam spoliũ dicitur quicquid victo eripitur a victore. Id quoq: scilicet spolium virginitatis. Luctando:scilicet habet:idest pugnãdo:& non voluntate mea. Rupi:laniaui. Capillos:ipsius phoebi. Ora:phoebi. Gemmas:pretium &c,appositio :e vel declaratio. Pretium:mercedem. Turpiter: sententia est exornatio rhetorica. Ingenuum:liberũ:idest turpe est liberæ mulieri corpus suum pro quæstu prostituere : vnde & meretrices dicuntur a merendo. Ipse:scilicet phoebus:quasi dicat sponte sua,me nihil petẽte. Ratus:arbitratus. Medicas artes: idest artes medẽdi. Admisit:accepit,vel adhibuit. Herba & radix:i his enim magna est vis ad curãdos morbos. Potens:efficax. Mea est:idest mihi cognita,& meæ arti subiecta. Me miseram : conqueritur quod hæc ars:eius morbo:idest amori non possit mederi. Prudens artis:idest perita medicinæ. Deficior:derelinquor. Ipse scilicet phoebus. Repertor opis:idest medicinæ:quam appellat opem:quia hominibus etiam de vita periclitantibus opitulatur.hanc autem artem a phoebo inuentam ipse meta.libro primo demonstrat.dicente phoebo:Inuentum medicina meũ est: opiferq per orbem Dicor:& herbarum subiecta potentia nobis. Pauisse:idest ad pascua duxisse:ab eo quod est pasco. Phereas:thessalicas:idest vaccas Admeti regis Thessaliæ.pheræ enim pluraliter declinatum vrbs fuit Thessaliæ: neq legendum est pharæas.Fabula autem hoc habet:Cũ ob Hippolytũ discerptũ ab equis(vt supra diximus)miseratione Dianæ ab Aesculapio ad uitã reuocatũ,indignatus esset Iuppiter,noluit id cuiquã nisi sibi licere:& Aesculapiũ fulmine iteremit.Apollo pater Aesculapii id ægre ferens Cyclopas qui fulmina Ioui fabricauerãt,uerberauit.Quare Iuppiter eũ deitate priuauit: ut quidam uolũt per annos nouẽ:quo tempore dicitur pauisse in Thessalia armenta regis Admeti. Saucius: percussus. Virgo. At regina graui iamdudum saucia cura. Nec deus:scilicet phoebus. Merui : quia te dilexi:& semper tibi fida fui. Dignæ:merentis. Non ego:reuocat etiam odium Helenæ:propter quam significat bella a græcis moueri. Cum danais: cum græcis sicut Helena. Puerilibus:pro puellaribus:quia puer(teste Prisciano)apud antiquos communis erat generis. Temporis:subaudi id temporis. Quod superest:quod restat.& sic finis est epistolæ. Paris autem non flexus est verbis Oenones:sed ea relicta: Helenam accepit:quæ(vt supradictum est)causa fuit euersionis Ilii,& totius Troiæ. dicitur tamen a Strab.in Cebrenia regione monstrari sepulchrum Paridis,& Oenones eius vxoris:ex quo videtur non eam penitus dereliquisse:sed(vt diximus)magna est opinionum varietas.

Vis radicũ in morbis curandis — Admetus — Phera — Aesculapii interitus — Apollo deitate priuatus — Puer quo pacto apud antiquos plectebat̃

PARH. ¶ TVRBA proterua:allusit ad originem vocabuli.Satyros enim dictos ... quæ prisca græcorũ lingua significat mentulam.Macrob.auctor est,quia salaces & libidinosi sunt.

ASCEN. ¶ ME miseram,q amor,vt Valla docet,quoties o particula subticetur,non tã vehemens est excandescentia:nec ... quo circa modestius dicit me miseram quã o:aut heu me miseram regitur tamen ab o subintellecto:aut me miseram iudico aut censeo.q:idest quia.amor non est medicabilis herbis. Non ego cum Danais:sic Dido:Non ego cum Danais Troianam excindere gentem Aulidæ iuraui.Et tua precor esse tua:sic alibi:Me tamen excepto qui precor esse tuus.vbi(auctore Valla) dicere potuisset,sed non tam eleganter,quem precor esse tua ordo autem est:Et precor: idest præcibus cupio esse tua supple illud temporis:idest per illud tempus,quod superest.i.reliquum est nobis.

¶ In Sextam epistolam Argumentum.

LEmnos insula in Ionio adiacet Macedoniæ contra Athon montem: vrbes habet Myrinam maritimam,& Ephestiam mediterraneam:hic cum regnasset Thoas Bacchi filius:bellum contra Trachas multos annos gessit. Mulieres Lemniacæ,quoniam hircum olerent,quod indignata Venus effecerat,viris destitutæ politus consilio redeuntes viros vna nocte omnes peremerunt:sola Hypsiphyle Thoantem patrem seruauit . Ea tempestate Iason Aesonis filius cum quatuor & quinquaginta argonautis:ad rapiendum aureum vellus in Colchos nauigans:in insulam delatus a lemniacis puellis hospitio & thalamo sunt excepti. Iason Hypsiphylem quæ regnum paternum tenebat, grauidam fecit:discedens si ex expeditione colchicha rediisset de coniugio spondet.tertio anno post Medeæ ope Aeetæ regis fi[illegible] rapto [illegible] re in Thessaliam rediit inito cum Medea coniugio:nauim argo Neptuno isthmio dedicauit:ipse ad Creontem corinthiorum regem diuertit:cum quod decem annos cum Medea commoratus est.Id cum Hypsiphyle forte aut nuncio aut coniectura suspicaretur:per epistolam Iasonis perfidiam expostulat.primum coniecturam ponit [illegible] a Iasone destitutam : deinde perfidiam notat:demum in Iasona & Medeam sæuissime imprecatur.

¶ Littora

Littora thessaliæ reduci tetigisse carina. Vt posteritati consulam, Domitii manes ignoscant, falsum inquit esse Iasonē in thessaliam rediisse. In quo dum alios accusat, falso tabellas ipse signauit. Nā Diodo.iiii.hi.scri. Iasonem cū redierit Iolchon: quod est thessaliæ oppidū: & peliæ regia: tres peliæ filias viris tradidisse. Admeto Alcestē: Andremoni Amphimonē Aenocephali Phoceorū regi Euadnē. Orpheus quoq; de reditu argonautarū refert: Illi igitur ventis acti referūtur Iolchon: quē in met. secutus Ouid. de Iasone tradit: Victor Iolchiacos tetigit cum coniuge portus. ¶ Thessaliæ: Thessalia a Thessalo Aemonis filio nuncupatur. Dio. a Thessalo Medeæ & Iasonis filio. ¶ Carina reduci: argo naui incolumes redistis in patriam. ¶ Auratæ ouis: arietem velleris aurei: non ouem dicere debuisset: quē alii filiū Theophantes & Neptuni scribunt, natū in orchomeno Bœotiæ: alii in Thessalia: alii hūc fuisse phryxi pædagogū narrant: cuius pellē Aeeta Marti dicauit.

ANTO. Locus enodatus Iolkhos ubi nā locorum sit Alcestes āphimões euadnes q̄ fuere Thessalia vn̄ nomen accepit

Littora. Vt huius epistolæ argumētum planius & melius percipiatur: aurei velleris fabula primum est referenda: quæ ab Oui. lib. iii. fast. circa finem ponitur. Athamas Aeoli filius, Nephelem vxorē primū habuit: ex qua Phryxum & Hellen genuit: qua amissa & in nubem conuersa & facta dea: duxit aliam vxorem Inonem Cadmi filiam: quæ cum more nouercarū odisset priuignos: coxit semina: quæ agricolæ seminarēt: quæ cū eo anno nullum fructum produxissent: & magna frugum penuria esset subsecuta, missus est sacerdos: qui oraculum sciscitaretur de remedio huius mali. verum sacerdos ab Inone corruptus nunciauit oraculum petere: vt phryxus & Helle mactarentur ad placandos deos: quod cum pater Athamas diu facere recusasset: tandem & ciuium consensu & necessitate compellente: cum Phryxum & Hellē iam ante aras vittatos cōstituisset, vt eos mactaret. Nephele eorū mater nube sua deuecta ad eos: vt fugerent, præcepit: tradiditq; arietem lanam auream habentem, qui eos transueheret vltra mare. Sed Helle vt puella: cum timuisset, & male inhæreret arieti, cecidit: & mari in quod ceciderat nomen dedit: nam Hellespontum ab ea appellauerunt. Phryxus vero in pontum profectus in Colchida delatus ē vbi arietem sacrificauit: & pellem auream ipsius arietis in templo Martis suspendit: quod Diod. ex oraculo monitum fecisse dicit. Postea Aeeta in ponto regnante ex oraculo respōsum datum est illum tunc moriturum: cum ab externis nauigio delatis aureum illud vellus sublatum fuisset. hac causa ostentauit se innata crudelitate hospites sacrificare: vt diuulgata tāti sceleris fama externi omnes ab eius regionis accessu & ab aurei velleris raptu abstinerent. & vt Dio. ii. hist. voluit templū muro circumdedit: custodesq; multos apposuit ex Taurica accitos. de quibus a græcis fabulæ mirandæ fictæ sunt. Decantatum enim est tauros ignē spirātes circa templū esse: & a dracone peruigili custodiri vellus: quod qui voluisset auferre sopiendum draconem: domandos tauros ignem naribus vomentes: serpentis dentes serendos: ex quibus orituros hoies armatos: cōtra quos pugnandum esset: & denique eos vincendos: & sic aureū vellus auferēdū: quæ oia fabulosa sunt. nā allegorice aliter intelligūtur vt postea dicemus. Forte p ea tempora in thessalia regnabat pelias Aesonis patris Iasonis frater: q virilis sexus liberos nullos habebat: iason igit cū esset robusti corporis: animiq; pter cæteros suæ ætatis magni: cupiensq; dignū aliquid facere ex superiorū exēplo: maximeq; persei: aliorūq; plurimorū. quos ex claris, externisq; expeditionibus: immortalē gloriā assecutos audierat: cōmunicauit cōsilium cum pelia rege patruo suo: qui eius desiderio assensus est: non ut iasonis gloriam augeret: sed sperans illum tali expeditione periturū: nam quia se filiis masculis priuatum esse videbat: fratrem timebat, nequādo filii ope & virtute adiutus sibi, regnoq; insidiaretur. Simul & territus oraculo quo acceperat sibi Neptūo annua sacra reddenti pede nudo interueniente aliquo se cito moriturū. Acciderat autē vt eo sacrificante Iason altero pede nudo interueniret: quē discalciauerat: quia in aqua siue limo anauri fluuii madefecerat. Hanc igitur suspitionem occultā tenens pelias pollicitus est se Iasoni auxilia laturum: si expeditionem pararet in colchos ad rapiendum vellus aureum. & cum propter barbararum efferarumq; gentium: quæ pontum habitabant crudelitatem, videret Iason quo difficilius sibi certamen propositum esset: eo, sibi maiori gloriæ fore, necessaria sibi ad id bellum parauit: & primum iuxta pelium montē nauem ædificauit: magnitudine longe maiori q̄ quæ ad eam diem fieri consueuerant. erat enim antea paruarū nauicularū vsus: huius vero eximiam magnitudinem stupentibus omnibus diffusa per græciā eius rei fama multi egregii iuuenes vltro ad certamen: & eius belli cōmunionem allecti sunt. Iason in aquā deducta naue: & necessariis rebus fulta optimos omniū qui cū eo ire cupiebant, elegit numero quatuor & .l. Ex eis clarissimi fuerūt Castor & Pollux, Hercules, Telamon, Orpheus: & ipse nauigii auctor Iason: nauis argos dicta est ab argo eius architecto: vt quidam scriptores asserunt: qui etiam inter nauigandū eius resarciendæ curam acceperat. alii volunt a velocitate dictam: nam argos græce velocem significat. gubernator Tiphis fuit. de quo Virgi. Alter erit tum Tiphis: & altera quæ vehat argo Delectos heroas. & Oui. in primo de arte: Tiphis in Aemonia puppe magister erat. ipsi socii a naue argonautæ dicti sunt. Ex pegaseo igitur thessaliæ sinu soluētes in Lēnum delati sunt: vbi Iason consuetudinem habuit cū Hypsiphyle Thoātis regis filia. quæ tunc Lemni regina erat: nam viros omnes (vt infra dicetur) lemni mulieres interfecerant: & fœmineo regebantur imperio. verum consumptis duobus annis cū Hypsiphyle: & ea grauida facta iason tandem discedere coactus est. Itaq; ex lēno data fide Hypsiphyle soluerūt: vt præpositam expeditionem perficerēt. Cū igitur in [illegible] delati essent, edoctiq; fuissent a Medea de crudelitate patris, qui hospites sacrificabat: pollicitaq; esset se adiutricē ad [illegible] ciendū certamen, & draconē sopiendū: taurosq; uincendos: ut fabulæ tradunt. iason iureiurādo data fide uxorem sibi [illegible] urā quo ad uita superstes esset spopondit. Ope igitur ipsius Medeæ uictoriam adeptus iason: eam secū adduxit: quod cum intellexisset hypsiphyle dolens [illegible] dictam ab Iasone: & aliam sibi prælatam hac epist. primum gratulat iasoni de reditu

HVBE. Argumentū eplæ de quo supra

HYPSIPHYLE IASONI.

Littora Thessaliæ reduci tetigisse carina
Diceris, auratæ vellere diues ouis.

Aeeta ubi regnauerit

Pelias ubi regnum tenuerit

Anaurus fluuius vbi sit

incolumi:& victoria parta de aureo vellere:deinde conqueritur quod eam reliquerit propter Medeã:quam nititur adducere in odium:in inuidiã:& in cõtemptũ ipsi iasoni:ostendens eã esse crudelẽ,superbã,& impudicã, Sed iã ad textũ. ¶ Littora.i. portum. ¶ Thessaliæ:regionis tuæ. ¶ Reducis:incolumi:& ex magnis periculis liberata.Nam(Seruio teste) proprie dicitur reduces:qui pericula euadunt.Vir.æneidos primo:Namq; tibi reduces socios,classemq; relatam Nuncio.& idem Vt reduces illi ludunt stridentibus alis. ¶ Vellere:lana.dicitur autem a vellendo:quia apud antiquos non tondebatur,sed vellebatur.

Reduces q̃ sint

Vellus vnde dicatur

ASCEN. Littora Thessaliæ.quia arg.&c.Explanatione digna vtiliter explanata sunt : paucis ordinem prosequar qui talis ẽ. O Iason tu diceris:scilicet vulgo tetigisse littora Thessaliæ.i.patriæ tuæ.vnde ad aureum vellus in Colchon profectus eras.Carina:idest naui:scilicet argo.reduci.i.reducta,ac vos reuehente.sed reduces passiue fere dicimus: idest reductos.existens dux vellere ouis auratæ:idest ariete aureo vellere tecto.

> Gratulor incolumi,quantum finis,hoc tamen ipso
> Debueram scripto certior esse tuo.
> Nam,ne pacta tibi præter mea regna redires,
> Cum cuperes,ventos non habuisse potes.
> Quælibet aduerso signetur epistola vento,
> Hypsiphyle missa digna salute fui.
> Cur mihi fama prior,q̃ nuncia littera venit,
> Isse sacros Martis sub iuga panda boues?
> Seminibus iactis segetes adolesse virorum?
> Inq; necem,dextra non eguisse tua?
> Peruigilem spolium pecudis seruare draconem?
> Rapta tamen forti vellera fulua manu?

ANTO. ¶ Quantum finis:hoc norat gratulari non posse:quoniam nec redierit:nec scripserit iason. ¶ Hoc ipso:quod incolumis redieris vt gratularer.Spargit coniecturas:quibus colligit se ab iasone destitutam. ¶ Præter mea regna:ad Lẽnon. ¶ Pacta tibi : q̃ tibi in dotẽ pepigi vt ad ea redires. ¶ Signetur:scribatur: & obsignetur:potuisti scribere si redire noluisses. ¶ Boues sacros Martis:tauri qui efflabãt e naribus ignem.Vellus aureum Marti dicatum in templo:quod distabat a Colchorum vrbe stadia.lxx. custodiebãt illi:nisi domarẽtur rapi vellus nõ poterat:hos edomuisse Iasonem alii scribunt.Orpheus vero a Medea edomitos tradit. ¶ Seminibus iactis:dentes serpentis intelligit quos pherecides Martem dedisse tradit : vt illos quoties hoibus indigeret ad opem seminaret.Orpheus vero a phryxo Aeetæ regi datos esse refert ¶ Adolesse:creuisse.Iason acceptos dentes a Medea seminauit:nã ea erat rapiendi cõditio:vt nati hoies armati,cum primum Iason magnum silicem proiecisset se mutuis peremerunt vulneribus. ¶ Segetes:multitudinem.apud Virg. Telorum seges. ¶ Tua dextra:quia seipsos confecerũt. ¶ Peruigilem draconem:fagum ex qua pendebat vellus custodiens assiduo vigilabat serpens:qui Orphei cantu:& medeæ carminibus consopitus est:iason iuuantibus Castore,& polluce,& Mopso,vellus subripuit.

Templũ in quo erat aureũ vellus quantũ ab vrbe colchorũ distabat

A quo viperini dentes dati fuere

HVBE. ¶ GRatulor:gaudeo.gratulamur aũt aliis:gaudemus nobis.Cic. Tibi gratulor:mihi gaudeo.gaudere tñ etiam dicimus de aliis:cum de nobis nunq̃ dicamus gratulari. ¶ Quantum finis:idest quantum permittis:scilicet me gratulari. ¶ Hoc ipso:id est de hoc ipso:scilicet quod redisses cum vellere aureo. ¶ Fieri certior:idest admoneri. ¶ Tuo scripto:idest per aliquã tuam epistolam. ¶ Nam ne:excusat ipsum iasona quod non redierit in Lemnon cum reuerteretur ex Colchis:vt magis eum accuset:quod posteaq̃ rediit,nihil ad eam rescripserit.& est sensus:possibile est quod non habueris ventos prosperos:vt redires ad me,cum velles redire,ordo est. ¶ Potes:idest possibile est. ¶ Te:non habuisse ventos. ¶ Ne redires:idest ne redire posses. ¶ Preter:idest iuxta ¶ Littora mea.s.Lemni. ¶ Pacta.i.promissa.s.a te. ¶ Cum cuperes: idest quamuis cuperes. ¶ Quælibet aduerso:ecce accusatio.& est sensus:& si vento contrario non possis redire:potuisti tñ aliquam scribere epistolam.ordo est. ¶ Quælibet.i.quãuis.q.d.ẽt breuissima. ¶ Signetur:nõ assignet:vt aliqui dicũt.sed signetur.i.claudat & scribat.vñ resignare epistolas contrarium est.i.apire.ponitur autẽ signet pro signata fuisset:tps pro tpe. ¶ Vento aduerso.i.contrario tibi ne finiret te venire:vel signetur.s.nũc.s.postq̃ es reuersus:vel vt in aliis codicibus legitur:qualibet &c.quolibet.i.quantumuis aduerso.signetur.i.scribatur & mittatur.q.d.hoc facere potuisti vento quantumuis aduerso. ¶ Hypsiphyle:scilicet ego. ¶ Missa:a te. ¶ Cur mihi:conqueritur quod prius ex sermone aliorum q̃ ex scriptis iasonis intellexerit eius victoriã habitam in colchis:ut infra. ¶ Fama:publicus sermo omnium. ¶ Quam litera:idest q̃ epistola tua. ¶ Nuncia:quæ nunciaret mihi. ¶ Boues:tauros. ¶ Martis:erant Marti consecrati propter ferocitatem:quæ ipsi Marti attribuitur. ¶ Pãda:curua.Vir. Lancibus & pandis fumantia ponimus exta.deriuatur autem a pando:neq; pandidus dicitur: sed pandus.vt Priscia.voluit alternitatis vitande causa. ¶ Seminibus:subaudiendum est:q̃ fama nuncia. ¶ Segetes uirorum:idest uiros seminatos. ¶ Iactis:sparsis. ¶ Adolesse:idest creuisse. ¶ Tua dextra:quia seipsos interemerunt.Nam cum iason quædam quæ Medea dederat in medios illos terrigenas proiecisset:illi arma in se conuerterunt: mutuis uulneribus ceciderunt. ¶ Peruigilem nunq̃ dormientem. ¶ Seruare:custodire. ¶ Spolium:pellem. ¶ Pecudis:arietis . licet & interdum dicatur ouis sicut supra : Vellere diues ouis. ¶ Sed quoniã promisimus supra interpretaturos,huius fabulæ allegoriam dicit Diodo. Custodes ideo tauros dictos fuisse quod robusti essent & fortes:ignem vero naribus efflasse propter crudelitatem cædis hospitum:draconem vero nomen fuisse diligentis custodis. ¶ Tamen:licet hæc omnia supradicta essent. ¶ Rapta:vi capta & expugnata.

Gratulari & gaudere qd inter se differant

Pandus ũd deriuatur

Aurei uelleris allegoria

ASCEN. ¶ EGO gratulor incolumi:scilicet tibi:hoc est letor & applaudo tibi de tua incolumitate:supple tantum quantum finis:e idest permittis me gratulari: quia gratulor tibi eo q̃ reuenisti icolumis:sed non eo q̃ cum pellice:neq; me coelare voluisti aduentum tuum.tamen ego debueram esse:idest fieri certior.hoc ipso.i.de eo ipso de quo tibi gratulor:hoc est de prospero reditu tuo.Tuo scripto:idest per scriptum tuum,seu literas tuas.Nam ne pacta &c. reiicit excusationem.si enim dicat iason se voluisse scribere:sed habuisse ventos contrarios:ita ut literæ perferri nequirent.nam sub aduerso uento potuisset scribere modica epistola:uidelicet salutatoria.qui aut non perferri,aut uideri sine periculo potuisset.Vnde dicit:nam ne:idest ut nõ. Vt redires præter mea regna:idest prætereundo mea regna.pacta scilicet tibi:idest in contractu matrimoniali tibi addicta non potes quidem cum cuperes:idest etiam si uelles.non habuisse uentos:idest quamuis cuperes & uelles habuisse uentos:qui obstarent:ne per mea regna redires:non poteras habuisse ventos tam contrarios : ut eis non potuisses etiam inuitis ad nos redire.Quælibet epistola:idest breuissima & minimi momenti.signetur:idest signari debeat:hoc est clandi.uento scilicet existente aduerso.Hypsiphyle:idest ego coniux tua & Lemni regina. fui:idest fuerim digna salute.Missa:idest quam mihi misisses cum periculo uento existente contrario:& non fuisse tam aduersum uentum,probat:quia iam accepit reditum eius dicens. Cur fama uenit mihi:idest ad me prior q̃ litera:idest epistola.Nuncia:idest nuncians mihi. Boues : scilicet igniuomos sacros quia Martis.Isse sub iuga:scilicet aratri.panda:idest incurua:hoc est te arasse bobus Marti sacris.Et super segetes:idest copias uirorum.Adolesse:pro adoleuisse:idest statim adultos natos.Et hoc seminibus:scilicet dentibus serpentinis.iactis scilicet in sulcos illis bobus iactis.q̃ pro &.segetes sup.uirorum:idest ipsos uiros e sulcis densis in morem [illegible] natos. Non eguisse tua dextra ad necem:quia seipsos mutuis uulneribus interemerunt,& nuncians Peruigilem:idest semper uigilem draconem.Seruare spolium pecudis:idest uellus aureum arietis.Et tamen uellera fulua:idest aurea,seu aurei coloris. rapta supple esse forti manu:scilicet tua.

¶ Timidæ

ANTO.

¶ Timide:sine certa fide. ¶ Quanta forem:summa contentione firmatem. ¶ Obsequium tuli:meo desiderio satisfactum putarem. ¶ Si maneo tua: ad tuum coniugium reseruor. ¶ Barbara narratur:coniecturam firmat a rumore. ¶ Barbara venisse:Medeam circumscribit:quae suo obstare coniugio ferebatur. Nam relictus parentibus Iasonem secuta est in Thessaliam: eam saeuitia & veneficio insimulat. Barbaram crudelem significare scribit Fabi. Medea licet primum fuisset clementissima & paternae crudelitati obsisteret:demum in omne genus saeuitiae inquinata est:fratrem Absyrtum in frustra discerpsit: filios trucidauit:& Creontis regiam incendit, eam fuisse veneficam Diodorus & Strabo & Plinius scribit. ¶ Temeraria dicar:temerarium dicimus non qui plus audet quam oportet: sed qui facile nullo adhibito consilio credit. ¶ Insimulasse:accusasse ducta falso rumore. ¶ Hospes thessalus:arguit a testimonio:ne omnino temeraria videatur. ¶ Aemoniis:thessalis ab aemone rege Thessalia aemonia dicta est. ¶ Vix bene limen erat:non omnino limen superauerat. ¶ Aesonides: aeson Tirus & Crethei filius ex Alcymede Iasonem genuit: vnde aesonides. ¶ Haesit:respondere titubauit:nouerat se mihi rem minime gratam renunciaturum. ¶ Fixus lumina : pathos ab obtutu. ¶ Exilui:furore. ¶ Air:thessalus hospes. ¶ Timidum quod amat:legendum est: non quod ait. est enim inquit amor res timida. vt alibi:Res est solliciti plena timoris amor. ¶ Iurare:de vita tua. ¶ Vtque rediit animus:postquam ille furor abscessit. ¶ Aeripedes:quorum pedes erant aenei. ¶ Vipereos:illius serpentis quem Cadmus peremit, erant dentes:nam cum reseruasset sibi partem:partemque seminasset Cadmus:quicquid reliqui fuerat phryxus Aeetae dederat:vt diximus. ¶ Terrigenas:poetae terrigenas consueuerunt illos appellare,qui ex dentibus serpentinis nati sunt:siue Cadmus, siue iason seminauerit. ¶ Ciuili marte:non externo:sed inter se bello conserto. ¶ Fata diurna:quoniam vno die nati,& extincti sunt. ¶ Serpentem:peruigil draco & Medeae carmine,& Orphei cantu vt diximus consopitus. ¶ Alternant:suspendunt:dubiam faciunt.

Barbarus crudelis proprie dicit

Medeae saeuitia

Temerarius quid sit

Aemonia a quo nomen accepit

Iason cuius filius fuerit

Vnde serpentini dentes fluxere

Antiquorum ritus

Haec ego si possem timide credentibus ista,
Ipse mihi scripsit dicere,quanta forem!
Quid querar officium lenti cessasse mariti!
Obsequium,maneo si tua,grande tuli.
Barbara narratur venisse venefica tecum:
In mihi promissi parte futura tori.
Credula res amor est:vtinam temeraria dicar:
Criminibus falsis insimulasse virum.
Nuper ab Aemoniis hospes mihi thessalicis oris,
Venerat,& tactum vix bene limen erat.
Aesonides,dixi,quid agit meus? ille pudore:
Haesit in opposita lumina fixus humo.
Protinus exilui,tunicisque a pectore ruptis.
Viuit,an,exclamo,me quoque fata trahunt?
Viuit,ait,timidumque mihi iurare coegi.
Vix mihi,teste deo,credita vita tua est.
Vtque animus rediit,tua facta requirere coepi:
Narrat & aeripedes Martis arasse boues,
Vipereos dentes in humum pro semine iactos:
Et subito natos arma tulisse viros.
Terrigenas populos ciuili Marte peremptos,
Implesse aetatis fata diurna suae.
Deuictum serpentem,iterum,si viuat Iason:
Quaerimur,alternant spesque timorque,fidem.

VBER.

¶ Haec ego:dicit quod existimaret se foelicem:si posset dicere haec sibi ab Iasone scripta fuisse. ¶ Timide credentibus : idest vix credentibus. ¶ Ipse:Iason:idest propria manu. ¶ Quanta:idest quam magna,quam foelix:quasi dicat foelicissima. ¶ Lenti:idest tardi. ¶ Cessasse : defuisse mihi. ¶ Officium:scilicet scribendi. ¶ Tuli:idest accepi. ¶ Obsequium:idest rem gratam:idest satis mihi fecisti si modo remaneo tua:& non oportet quod querar quod nihil ad me scripseris. ¶ Venefica:incantatrix scilicet Medea. nam venefici dicuntur,qui vel incantationibus,vel alio quouis modo hominum mentes peruertunt. nam omnia quae hanc vim habent,venena dici possunt. Virgilius in Buco. Has herbas:atque haec ponto mihi lecta venena ipse dedit Moeris. Inde inferius ipsa inquit: Hanc tamen o demens, Colchisque ablata venenis Diceris Hypsiphyles praeposuisse toris. & Horatius in primo sermonum:Quantum carminibus quae versant atque venenis Humanos animos. ¶ Credula:quae facile credit. ¶ Temeraria:audax,& sine ratione fingens. ¶ Insimulasse:accusasse. ¶ Nuper:narrat quomodo id intellexerit. ¶ Oris: regionibus:vt Troiae qui primus ab oris. ¶ Aemoniis: Thessallicis. nam Aemonia thessalia dicitur. ¶ Limen:idest ingressus domus. ¶ Vix erat tactum ab eo:idest vix erat ingressus domum. ¶ Aesonides: iason filius aesonis. ¶ Meus:scilicet maritus. ¶ Ille:hospes. ¶ Haesit:tacuit. ¶ Fixus lumina:synecdoche:sicut oculos: suffusa : idest habens oculos fixos. ¶ Pudore:quia non audebat mihi dicere quod feceras. ¶ Protinus:statim. ¶ Exilui:egressa sum ad eum propius. ¶ Raptis:dilaceratis. ¶ An viuit:quasi dicat:quia nihil mihi respondisti:an viuit iason meus an mortuus est. ¶ Fata trahunt: idest mors etiam me vocat si ipse mortuus est. ¶ Timidum:non ipsum timidum:sed id quod ait. timidum pro timide idest quod non audacter dixit,viuit. ¶ Deo teste:idest iurato ab ipso & adducto in testimonium:nam deus iuratus dicitur testis eius,quod iuramus. Iuuena. Tam facile:& pronum est superos contemnere testes. ¶ Vt:idest postquam. ¶ Animus rediit: idest postquam respiraui aliquantulum. ¶ Aeripedes:idest habentes pedes aere munitos:ita enim dicunt poetae eos habuisse. ¶ Vipereos dentes:non intelligamus fuisse dentes illius serpentis peruigilis:qui seruabat vellus aureum:sed alterius serpentis. ¶ Pro semine:loco seminis. ¶ Subito:statim non per longum spacium temporis vt alia semina. ¶ Terrigenas : natos ex terra. ¶ Ciuili:suo proprio. ¶ Implesse:perfecisse. ¶ Fata diurna:idest vitam vnius diei : quia quo die nati sunt: eodem sunt mortui. ¶ Deuictum serpentem:scilicet narrat vt serpens ille peruigil sit a te deuictus. ¶ Iterum:secundo:quia semel interrogaueram. ¶ Alternant:variant,& dubiam faciunt. ¶ Fidem:idest meum credere. ¶ Spes:quae faciebat credere. ¶ Timor:qui prohibebat credere. sic Virgilius. Spemque,metumque inter dubii.

Venefici qui sunt

Aemonia.

Iuratus deus quis sit.

ASCEN.

¶ Quanta:idest quam magna putas. forem:idest essem. si ego possem dicere credentibus:idest iis qui credunt. ista:scilicet facinora tua. timide:idest cum timore de opposito. vt enim vt fama dicit. Virgilius in quarto aeneidos:ipsa est parua metu primo,mox sese attollit in auras. credo ergo timide:quia certum non habeo auctorem, sed si possem eis dicere. ipse : scilicet qui ista gessit. scripsit mihi: scilicet quod ea gesserit. quanta forem:quasi dicat maxima:hoc est gloriosissima. Quod:idest ad quid querar:idest conquerar. officium:idest obsequium debitum aut partes viri lenti:idest tardi. cessasse:idest in mora fuisse: quasi dicat frustra:quia ego tuli:idest abstuli,& impetraui grande obsequium. si maneo:idest adhuc sum tua: scilicet coniux. sed venefica barbara:idest feris & immitibus moribus:scilicet Medea. narratur venisse tecum futura : idest quae futura est in parte tori:idest in lecto coniugali. promissa mihi,scilicet per pacta nuptiarum. Et si dicat iason:si tu credis ista de me:non es fidelis mihi. dicit quod amor [illegible] cogit ad hoc:quia amor est res credula:idest facile persuadens & cogens credere,quae timentur. Vnde zelotypia [illegible] citur. Vtinam dicat temeraria insimulasse virum:idest maritum meum. criminibus:scilicet adulterii & [illegible] tori fals[illegible] veris. Nuper ab aemoniis:docet a quo ista audierit,quia ab hospite thessalico : qui ab aemoniis [illegible] T[illegible] venerat. At:quia ordo perfacilis est, paucis percurram. Ille pudore haesit:idest non audebat respondere [illegible] mortuus esset qu[illegible] suspicabatur, sed quia nihil boni de eo dicere poterat, eo quod pellicem adduxisset [illegible]cam. Boues aeripedes:idest aereos pedes habentes. Dentes vipereos quos aeta rex Colchorum spargi fecerat. Ciuili Marte:idest in bello intestino,qua[illegible] conciues gerit, qui se mutuis vulneribus interimunt.

ANTO. ¶ Vulnera nostra:Medeæ raptum significat,quæ Hypsiphiles cõiugio obstitit.¶ Heus vbi pacta fides:firmata coniectura aptis agit q̃relis.¶ Faxq; sub ar.faces q̃s i nuptiis adhiberi diximus frãgebãt:ne forte rogo iteruenirẽt.¶ Mymis: myniogæ familia ex Orchomeno bœotiæ oppido Olchon in Thessaliã cõmigrauit:vnde argonautæ myniæ sunt appellati.¶ Pinu trito.argo naui:q̃ nõ ex pinu:sed ex arbore æone fabricatã fuisse Alexander Cornelius scribit:quæ nec aqua:nec igni corrũpi potest.Architectus fuit Argus Actoris filius,Iunonis:& Palladis auxilio.Palladẽ tritoniã dictã Diodo.scri.a Crete fluuio Tritone:vbi orta sit.Hero.vero a Tritone africæ palude:vbi ait virgines annis singulis purgare lampadibus & lignis in venerationẽ palladis.¶ Tiphis:argi filius.Argus nauis magr̃ : quẽ nauigia moderari palladẽ docuisse scri.Balbus:Cur iquit i lemnõ traiecisti.¶ Villo aureo:vellere aureo.nõ apud me erãt velleris aurei pecudes:quales apud Actũ sibi a Thyeste subductas queritur argis atreus:vt hesperides i libya habuerũt:aut in Colchide æeta : quod finxisse poetas scri.Varro.de re rustica:qm̃ i maxima essent pecudes charitate.¶ Senis:æetæ.æta Solis & psæ filius colchorum rex & Medeæ pr̃.¶ Certa fuit pri.fatis imputat:quod nõ i sententia pstiterit.¶ Castra hospita:argonauras cũ q̃bus primũ pugnasse Lẽniades scribit papinius:deinde mutato consilio,& domo,& thalamo excepisse.¶ Viros:lemniacos itelligit:quos vna nocte lemniades iteremisse diximus.¶ Tam forti milite:Lemniadum viribus & virtute.¶ Fuit tuenda vita: debui vos repellere:vt vitæ decus custodirem.

Argo nauis q̃ materia sabre facta fuerit & quis ipsius architectus

Triton fluuius vbi locorum sit

Pallas vnde tritonidis nomen accepit

Singula dum narrat,cursu,studioq; loquẽdi
Detegit ingenio vulnera facta tuo.
Heus vbi pacta fides?vbi connubialia iura?
Faxq; sub arsuros dignior ire rogos?
Nõ ego sum furtĩ tibi cognita pnuba iuno
Ad fuit:& sertis tẽpora uinctus Hymen.
At mihi nec iuno,nec Hymẽ,sed tristis Erin
Prætulit ĩfaustus sanguinolẽta faces. (nys
Quid mihi cũ myniis?qd.cũ tritonide pinu?
Quid tibi cum patria nauita Tiphi mea?
Non erat hic haries uillo spectabilis aureo:
Non senis Æetæ regia Lemnos erat.
Certa fui primo(sed me mea fata trahebant)
Hospita fœminea pellere castra manu.
Lẽniadesq; viros nimiũ quoq; vĩcere norũt,
Milite tam forti vita tuenda fuit.

HVBER: ¶ SINGVla : omnia sigillatim & per ordinem.¶ Studio:dilectiõe.¶ Cursu:processu.¶ Detegit:aperit.¶ Vulnera:iniuriam.¶ Suo ingenio:non intelligamus facta suo ingenio:sed suo ingenio detegit.¶ Heus:accusat iasona periurii & non seruatæ fidei.¶ Pacta:idest promissa scilicet a te mihi.¶ Faxq;:scilicet connubialis.¶ Sub rogos arsuros: idest dignior quæ intersuisset funeribus & rogis mortuorum: quam nuptiis:quia futura infœlix.¶ Furtim : clam & per adulterium. inde furta dicuntur adulteria:quia clam fiunt:vt Veneris nec dulcia furta.¶ Vinctus tempora:idest habens tempora:idest caput vinctum:idest ornatum & cinctum.¶ Sertis coronis.¶ At mihi:quasi contradicit sibi.¶ Tristis:infœlix.¶ Infaustas:infœlices.vt in fabula Terei.libro.vi.meta.Eumenides tenuere faces de funere raptas.¶ Quid mihi.s.erat quasi dicat nihil.conqueritur autẽ q̃ Iason nunq̃ ad littus suum venerit.¶ Mynus:myniesi (Strabone teste)Orchomenon vocat Homerus a Myniarũ natiõe.hinc vero colonos quosdã deductos in Colchon Thessaliæ ex Myniis ferunt:vnde argonautas mynias dictos esse cõstat.¶ Cum myniis:cũ argonautis. Ouidi.lib.vii.met. Iamq; fretum myniæ pegasea puppe secabãt.¶ Pinu.i.naue.¶ Tritonide.i.palladia:hoc est quæ erat in tutela palladis.nam Tritonia dicitur pallas:a tritonide palude africæ:& ipsa nauis cura palladis est fabricata:vñ & palladiã ip̃e appellabit i Ibin: Qualis & ipse fuit quo præcipiẽte colũba:Est data palladiæ duxq;,comesq; rati.¶ Tiphi:gubernator nauis Iasonis. alloquit̃ aũt ipsum absentẽ tanq̃ præsentẽ.¶ Quid tibi erat cum mea patria.i.quid negocii tibi erat quare deberes huc venire.¶ Nõ erat:hoc dicit si ibatis ad rapiẽdũ aureũ vellus,nõ erat hic,sed in Colchis.¶ Spectabilis:pulcher.¶ Villo:pilo aut lana.¶ Aureo:synæresis fit in scansione.¶ Aeetæ: æetes dicitur & Aeeta per latinam declarationem:pater fuit Medeæ Solis filius & persæ frater.scribitur autem per Ae diphthongon:& est trisyllabum:licet interdum abiiciatur vna syllaba:sed raro.¶ Nõ senis:ordo est:Lemnos nõ erat regia æetæ.¶ Certa fui.i.deliberaueram.¶ Castra hospita.i.vos hospites.castra autẽ etiã de nauibus dicitur:Virgi.iii.æenei.Nos castra mouemus.¶ Fœminea manu.i.muliebribus viribus & exercitu.¶ Sed me parẽthesis est.¶ Lemniadesq; viros:vt ostẽdat id potuisse facile fieri:dicit mulieres lemniacas fortes esse,& assuetas vincere viros.de quibus hæc narratur fabula.Cum Venus vxor vulcani deprehẽsa fuisset cum Marte in adulterio in Lẽno insula lemniacæ mulieres cum cæteris diis:deabusq; sacra facerẽt,Venerem ob adulterii infamiam spreuerunt:& ihonoratam prætermiserunt: ob quam rem illa indignata hircinum fœtorem omnibus immisit,quo ita grauiter olebãt:vt a maritis spernerẽtur.Qui cum expeditionem bellicam aduersus thracas suscepissent:eorum vxores consilium cœperunt:domũ reuertẽtes omnes interimere:& masculos omnes delere:quod cum omnes effecissent:sola Hypsiphyle Thoãtis patris misertã ei pepercit:quẽ naui ipositũ Bacchus eius pater in thoam isulam perduxisse dicitur.Ipsa vero in regia sua rogo cõstructo alterius hois funus celebrauit pro patre:quẽ occidisse aiebat:& hoc est quod nũc dicit.¶ Lemniades.i.mulieres Lẽni.¶ Norunt nimium.i.optime sciunt.¶ Vincere viros.i.masculos:quia deleuerunt maritos suos,& omnem prolem masculinam.¶ Vita mea fuit tuenda:fuit defendẽda:& seruãda contra te:qui veneras in perniciẽ meã.¶ Tã fo.mi.q̃ sũt mulieres Lẽni.

Adulteria quare furta dicant̃

Mynii

Pallas tritonia

Triton palus

Aeeta quõo scribatur

ASCEN. ¶ Alternant fidem.i.credulitatem:quia spes facit vt credam te adhuc viuere.timor autem vt negem.Singula dũ narrat &c. callide vt cætera fere addit hoc mulier.nam si Iason dicat.Credis stulta homini perfugæ,& vt ea narret ad te subornatus venit:dicit q̃ nõ ex propositio,sed præter opinionem etiã Medeæ raptũ,& eius auxilium narrat cursu.i.pcipitatione.& studio.i.auiditate loquendi.& ita detegit nostra vulnera.i.aperit causam nostrorũ vulnerum.cum tuo ingenio.i. dum narrat ingenium tuum:qui auxilio veneficæ callidissime in te tam ancipiti vsus fuisti.Hæc vbi:nõ vitiosus ẽ versus,quia(vt dixi) monosyllaba non absumuntur:vt o vtinam.O & p̃sidium & dulce decus meum.sed cõnubialia in secũda corripit:sicut Vir. sæpe cõnubium,vt æneі.i.Cõnubio iungam stabili &c.Hymen deus nuptiarum apud atheniẽ.sicut Thalassius apud romanos:eo q̃ vterq; esset defensor virginitatis repertus.sed tristis erynnis.i.furia infernalis:qua auspice,seu pronuba nihil boni perficitur,Quid mihi cum myniis:dolet ad se appulsos argonautas:cum ab Iasone decepta sit.vnde dicit:quid mihi sup.esse debuit cõmercii cum myniis.i.nobilissimis illis Thessaliæ:quid cum pinu.i.naui ex pinu(quãuis ex alia arbore dicat̃ facta.)Tritonide.i.ad Tritonẽ paludẽ nata.q.d.nihil,& o Tiphi:nomẽ ppriũ gubernatoris illius nauis lõgæ:q̃ argo dr̃.vñ Vir.in Buco.Alter erit tũ Tiphis,& altera q vehat argo.nauita.i.q fuisti director nauis.qd tibi [illegible] cõmercii cũ patria mea.q.d.nihil.& ita nõ debebas accedere.qa nõ erat hic.i.in patria mea:videlicet Lẽno. [illegible] o auro p aureo. sed credo uerã esse lectionẽ aureo:qa Vir.fere imitat̃ q aureis & ferreis,quasi bissyllab [illegible] Dat salio villis onerosum atq; vng.aureis.lege ergo aureo.Lẽnos nõ erat regia.s.domus:aut [illegible] lã est regia,quia primã pducit.uenit.n.a Rex regis,& nõ regio quod a rego regis deductũ [illegible] corrip [illegible] ad uẽtu:aut a principio certa.i.decreui.sed mea fata.s.pernitiosa:trahebãt [illegible] me pellere [illegible] fœminea : quia in Lemno non erant nisi fœminæ.castra hospita.i.naues externas hostiliter in mor[illegible] rorum instructas.

¶ Virum

¶ Virum:non adulterum:sed maritum. ¶ Tertia messis:pathos a tempore. ¶ Abstrahor Hypsiphyle:commiseratio ab expositione. ¶ In aluo graui. Hypsiphyle discedente Iasone ventrem ferebat:peperit geminos Thoantem & Euenum. ¶ Hactenus: haec tantum loqui dolor te permisit. ¶ Caetera:quae daturus eras mandata. ¶ Sacram:quae coelo fulget. ¶ Vltimus vt amorem indicares. ¶ Volat:currit celerius. ¶ Tenet:occupat,implet. ¶ Subducitur:superatur. ¶ Propulsae:in altum remigibus actae. ¶ Huc feror:conscendi altam turrim:vnde erat latissimus prospectus. ¶ Osq; sinusq;:abundantiam lachrymarum exprimit. ¶ Cupidaeq; fauentia assueto:non menti:sed amanti legas.oculi inquit meae cupiditati & amori obsequebantur cum solito longius spectarent. ¶ Adde preces castas:meo officio & amori. ¶ Immixtaq; vota timori:cum de tuo reditu timerem,vota suscepi. ¶ Vota ego persoluam:ironia vota non esse soluenda iudicat. ¶ Fruetur vota:meorum votorum vsum capiet. ¶ Cor dolet:quoniam non mihi sed Medeae redit Iason. ¶ Non equidem secura fui : de te semper dubitaui. ¶ Pater: Aeson. ¶ Nocuit barbara pellex:commiseratio est ab eo,quod est praeter opinionem. ¶ Timui:graecam cōiugē. ¶ Nocuit barbara:Medeam venefici & magicae insimulat. ¶ Nec facie meritisq;:forma & virtus puellas viris conciliant:non virtute aut forma Medeam colis:sed magicis carminibus probare cogeris. — ANTO.

Vrbe virum vidi,tectoq;,animoq; recepi:
  Hic tibi bisq; aestas,bisq; cucurrit hyems.
Tertia messis erat,cum tu dare vela coactus:
  Implesti lachrymis talia verba tuis.
Abstrahor hipsiphyle,si dēt mō fata recursū
  Vir tuus hinc abeo,vir tibi semper ero.
Qđ tamen e nobis grauida coelatur in aluo,
  Viuat,& eiusdem simus vterq; parens.
Hactenus & lachrymis ī falsa cadētibus ora:
  Cętera te memini non potuisse loqui.
Vltimus e sociis sacrā conscendis in Argo.
  Illa volat,ventus concaua vela tenet.
Coerula propulsę subducitur vnda carinę.
  Terra tibi,nobis aspiciuntur aquę.
In latus oē patens turris circunspicit vndas:
  Huc feror,&lachrymis osq;,sinusq; madēt
Per lachrymas specto,cupidęq; fauētia mēti,
  Longius assueto lumina nostra vident.
Adde p̄ces castas,immixtaq; vota timori:
  Nunc quoq; te saluo persoluenda mihi.
Vota ego persoluam! votis Medea fruetur!
  Cor dolet,atq; ira mixtus abundat amor.
Dona ferā templis! viuū qđ Iasona perdam!
  Hostia pro damnis concidet icta meis.
Non equidem secura fui, semperq; verebar,
  Ne pater argolica sumeret vrbe nurum.
Argulicas timui:nocuit mihi barbara pellex:
  Non expectato vulnus ab hoste tuli.
Nec facie,meritisq; placet,sed carie mouit:

¶ Vrbe virum:amplificat beneficium suum:quasi dicat non solum nō nocui tibi cum possem:verumetiam recepi hospitio liberali. ¶ Hic : in Lemno. ¶ Bis cucurrit:quia duos annos mecum hic fuisti. ¶ Tertia messis:idest tertius annus.nam a messibus quae singulis annis fiunt,anni denominantur. ¶ Coactus:instante Hercule cum caeteris. ¶ Implesti:perfudisti:quia non potuisti ea dicere sine fletu. ¶ Abstrahor : idest violenter,& cōtra voluntatem meam hinc abducor. ¶ Recursus: egressus & renauigationem. ¶ Tamen:licet hinc discedam. ¶ Quod coelatur:neutro genere vsus est:quia adhuc ignorabat masculus ne esset an foemina. ¶ Viuat:seruetur a te diligenter vt viuat. ¶ Hactenus; scilicet locutus es:hoc est haec sola verba. ¶ Falsa:simulata.nam cum simulares moerorem ex discessu tuo:non tamen dolebas ¶ Caetera:idest alia scilicet praeter supradicta. ¶ Vltimus : postremus. vt ostenderes quod te pigebat me relinquere. ¶ Sacram quae (ut diximus) erat sub tutela mineruae:cuius cura fuerat fabricata. ¶ Argo:legendum est,& non argon.est autem accusatiuus graecus per synaeresin factus.nā integer accusatiuus erat argoa:per synaeresin argo. ¶ Illa uolat:idest celeriter currit per mare. ¶ Tenet:implet. ¶ Concaua:idest tumefacta. ¶ Subducitur:subtrahitur. ¶ Propulsae:agitatae remis & uentis. ¶ Terra:scilicet aspiciebatur. ¶ Tibi:pro a te. ¶ In latus:describit locum ex quo dicit se spectasse nauem Iasonis discedentis. ¶ Patens in omne latus:idest q̄ ab omni parte potest uideri. ¶ Circumspicit: dat quasi sensum rei inanimatae.non enim ipsa turris circunspicit:sed qui in ea ē potest circūspicere. ¶ Huc:pro illuc:idest in illam turrim. ¶ Os:facies. ¶ Sinus:idest pectus. ¶ Per lachrymas:quae effluebant ex oculis meis. ¶ Lumina:idest oculi. ¶ Fauentia cupidaeq; menti:quia quod ego optabam ipsi oculi uolebant ut aspicerem.ex affectu enim alicuius rei & acutius & longius uidemus. ¶ Assueto:idest solito. ¶ Addo:idest addidi.narratio enim praeteriti temporis,saepenumero per praesens eleganter fit.ut Dido inferius:Exul agor,cineresq; uiri,patriamq; relinquo.nam iam reliquerat.Teren.in Andria:Interea funus effertur,nos sequimur. ¶ Immixta timori:quia ex timore suscipiuntur uota. ¶ Timori:quem habebam de periculo tuo. ¶ Nunc quoq;:etiam nunc:quia nōdum ea solui. ¶ Persoluenda:idest reddenda tanquam debita.notandum est metri causa persoluenda diuisis syllabis esse legendum:ut u post l sit uocalis,& non consonans.ut ipse alibi:Debuerant fusos euoluisse meos.nam ibi etiam u fit uocalis:sicut apud Hora.Nunc mare,nunc syluae,nam syluae (teste Priscia.) trisyllabum est. ¶ Vota ego persoluam:cum indignatione pronunciandum est:sicut caetera uerba sequentia. ¶ Fruetur uotis : capiet fructum & utilitatem ex uotis meis. ¶ Cor dolet:quasi dicat disrumpor dolore. ¶ Ira : bis intelligendum est:ut dicamus mixtus ira: abundat ira:uel amor,mixtus ira abundat:idest maior fit.secundum illud Terētii.Quo minus mihi spei est:eo magis amo. & inferius Dido ad Aeneam:Non tamen Aeneam quamuis male cogitet , odi : Sed queror infidum , questaq; peius amo. ¶ Quod:idest quia:quasi dicat cum ob beneficia soleant reddi uota:& dari dona deis : ego ne dabo propter damna mea, quia perdam maritum meum uiuum:ex quo magis doleo:quia si esset mortuus non putarem amplius esse sperandum. ¶ Hostia:uictima sacrificii. ¶ Icta: percussa cultro & mactata. ¶ Equidem:ego quidem. ¶ Secura:sine timore. ¶ Semperq;: ostēdit qui esset timor eius. ¶ Verebar : timebam . ¶ Pater tuus : Aeson. ¶ Ex urbe argolica:Thessalica.nam argos urbs fuit Thessaliae. licet & eiusdem nominis fuerit & alia in Achaia. ¶ Argolicas : Thessalicas : ut diximus . ¶ Barbara : pontica. ¶ Non expectato:non sperato & improuiso. ¶ Vulnus:iniuriam.est autem translatio:idest laesa sum. a quo minime putabam. ¶ Nec facie:adducit eam in odium:dicens eam esse incantatricem. ¶ Faciae:pulchritudine. ¶ Meritis: uirtutibus : uel certe officiis. ¶ Mouit:peruertit te ad amorem suum. — VBER.

Anni messibus nominantur

Pulcher dicendi modus

Metricus dicēdi modus

¶ Lemniadesq; &c.docet se quoq; potuisse.Hactenus &c.docet quomodo in discessu ueri amoris signa dederat:qui si uerus [illegible] etiam nunc quoq; eum allicere deberet.si fictus.iuste illum perfidus damnaret.Moris autem est uehementer amantibus non [illegible] omnia eloqui.Nunc quoq; te saluo persoluenda:aut diaeresim facit:ut persoluenda pentasyllaba sit dictio:aut ut lang[illegible] [illegible] significet.praeter morem spondaicum quasi uersum facit:sed tutius est pentasyllabum dicere [illegible] id [illegible] faciā [illegible] uiuum q Iasona perdam:p̄ter legem.s.matrimonialem.Norint autem pueri quando i cum uocali sequenti in p[illegible] syllaba ponitur,nolle cum ea syllabificari:sed in duas syllabas diuidi,ut in Iason,Iasius,Iesus,Iolas, Iulus.Iacobus,Iambus,Iepta,Io[illegible] [illegible] [illegible] tuus Aeson.Ab hoste:masculinum genus p̄pollet:quia generaliter loquitur.potuisset tamen dicere non [illegible] [illegible] [illegible] satis uenuste. — ASCEN.

ANTO.

Falx magica q̄ materia fuerit Magicum portētū & fabulosum Quæ ossa aptiora ad magicum carmen Forma artis magicæ & ipsius simulachra Cocytia sacra q̄ fuere & vn̄ dicta Proserpia Quāobrē cocytia appellata fuerint

ℭ FALce cantata: ad excantationem facta, quæ Aenea esse debebat. quia ad lunæ lumen herbæ magicæ secarentur. ⸿ Dura pabula: veneficas herbas ad pocula exectas. ⸿ Deducere lunam: Solis & lunæ defectus natura fieri scribit Hyginius. veteres id carminibus fieri posse existimarunt. Vnde Menander fabulam scripsit quæ inscribitur Thessalis. ⸿ Abdere: occultare: ne lucem ministrent: quod in morte Iulii Cæsaris contigit. ⸿ Illa loco siluas: id non esse fabulosum Plinyus scribit qui anno Neronis supremo tradit: prata, oleasque intercedente via publica in contrarias sedes esse transgressas in agro Marucino prediis Vectii Marcelli equitis romani: qui res Neronis procurabat. ⸿ Viua: natiua. ⸿ Per tumulos: per sepulchra. ⸿ Certa ossa: e rogis enim non omnia magi ossa colligunt: sed p̄sertim articulos ad ueneficia. ⸿ Simulachraque cerea fingit: ex cera & lana duas imagines formabant excantatores: ita vt lanea maior ceream vrgeret. atque tota acubus infixa ad ignem liquescebat in poenam eius quem deuouebant. hæc sacra cocytia: a cocyto: inferorum fluuio dixit Porphyrio: quoniam sine euocatione manium non fierent: nam & Proserpina, virgo cocytia dicitur. Sunt p̄terea sacra cocytia: quæ thraces celebrabant in honorē deæ Cocytis: quam maniam & deum matrem appellabant. de qua existimo Iuuenalem intelligere cum dicit: Batta laxare cocyton. ⸿ Miserum: ad deuoti cruciatum respicit. ⸿ Et quæ nescierim: veneficia Medea exercet. ⸿ Melius ne age: legendum est non mage. age inquit Iason melius ne amor conciliatur veneficio quā forma. Si mage legi placeat: verecundiā simplicitatemque suam cōmendabit Hypsiphyle: & si amor veneficio magis quam virtute q̄ratur a Medea: conducibilius mihi esse & honestius existimabo id nescire: quando specie & morum æquabilitate amor, non magica excantatione comparandus est. ⸿ Mobilis: inconstans. legitur & moribus. ⸿ Scilicet vt tauros: rē facto arguit. ⸿ Ope: veneficio. ⸿ Procerum: argonautarum. ⸿ Obest: multū detrahit. ⸿ De partibus: qui Peliæ patrui factionem tuetur.

Diraque cantata pabula falce metit.
Illa reluctantem cursu deducere Lunam
Mititur, & tenebris abdere Solis equos.
Illa refrenat aquas, obliquaque flumina sistit:
Illa loco siluas, viuaque saxa mouet.
Per tumulos errat spatiis discincta capillis:
Certaque de tepidis colligit ossa rogis.
Deuouet absentes, simulachraque cerea fingit:
Et miserum tenues in iecur vrget acus.
Et quæ nescierim, melius mage q̄rit̄ herbis,
Moribus, & forma conciliandus amor.
Hāc potes amplecti? thalamoque relictus ī vno
Impauidus somno nocte silente frui?
Scilicet vt tauros, ita te iuga ferre coegit,
Quaque feros āgues, te quoque mulcet ope,
Adde qđ ascribi factis procerumque, tuisque
Se facit, & titulo coniugis vxor obest.
Atque aliquis Peliæ de partibus acta venenis

HVBER.

Modus secandi herbas ad magiā aptas

ℭ Pabula dira: herbas noxias. ⸿ Falce cantata: idest incantata: vt maiorem vim nocendi haberent herbæ. falce autem dixit, quia secundum tationem magicam herbæ aliæ vellebantur: aliæ incidebantur: prout volebant earum esse vim. Inde Virgilius quarto æneidos. Falcibus & messæ ad lunam quæruntur ahenis, Pubentes herbæ nigri cum lacte veneni. ⸿ Illa: idest Medea. pergit narrare ea, quæ Medea facit per incantationes suas: quæ veneficæ arte magica solent facere: vt ostendit Lucanus: vbi thessalidum narrat magicas artes. & ipse Ouidius in primo amorum de Dipsade lena: quam eandem veneficam esse dicit. sic inquit: Illa magas artes, æææque carmina nouit, Inque caput liquidas arte recuruat aquas. Scit bene quid gramē: quid torto concita rhombo Licia: qđ valeat virus amantis equæ. Cum voluit toto glomerantur sidera coelo: Cum voluit puro fulget in orbe dies &c. ⸿ Deducere lunam: Virgilius in Bucolicorum. Carmina vel coelo possunt deducere lunam. Tibul. Cantus & e curru lunam deducere temptat. ⸿ Reluctantem: inuitam, resistentem. ⸿ Abdere: occultare. ⸿ Tenebris: caligine. idest facere solem obscurari. ⸿ Illa refrenat: retinet. ⸿ Obliqua: curua. epitheton fluminum. ⸿ Sistit: moratur. ⸿ Loco: ex loco suo vbi erant. ⸿ Viua: naturalia: eo loco nata. ⸿ Per tumulos: per sepulchra mortuorum. ⸿ Passis: sparsis. ⸿ Discincta: soluta. sic enim exigebat ratio magica. ⸿ Certa: quædam ossa. non aurē omnia. ⸿ Tepidis: adhuc calētibus: vbi pauloante fuerunt combusta cadauera. ⸿ Deuouet. execratur: & incantatiōibus suis inficit. ⸿ Fingit: facit. ⸿ Simulachra cerea: idest effigies cereas: quæ representent eos, quos vult deuouere. Virgilius in Bucolicorum. Limus vt hic durescit, & hæc vt cera liquescit Vno eodemque igni: sic nostro Daphnis amore. Idem: Terque hæc altaria circum Effigiem duco. & Horatius in primo sermonum: Lānea & effigies erat altera cerea: lanea maior: quæ poenis compesceret inferiorem &c. ⸿ Vrget: infigit. ⸿ Tenues acus in iecur: idest vlcerat imaginē ceream ī iecur quasi in sede amoris. vt ita percutiatur ille, cuius est illa imago. ⸿ Et quæ: scilicet alia facit quæ. ⸿ Nescierim: idest nesciam: vel nescirem dicere. ⸿ Melius mage: distinguendum est: & cauendum ne duæ dictiones comparatiuæ cum eodē verbo iungantur: & nec mage iungatur cū nescierim: sed sic dicendum: Amor melius conciliandus: idest qui iustius & honestius conciliatur, & acquiritur. ⸿ Moribus: idest virtutibus & forma: quia hæc duo maxime alliciunt viros ad amorem alicuius mulieris & econtra. ⸿ Mage: pro magis. ⸿ Quæritur: scilicet a Medea. ⸿ Herbis: idest vi herbarum & incantionibus. & hic est verus sensus & verus ordo: Amor melius conciliandus moribus & forma quæritur magis herbis scilicet a Medea. ⸿ Hanc potes admiratiue pronunciandum est: quasi dicat vnde est tibi tanta fiducia. ⸿ In vno lecto: vt sis solus cum sola venefica. ⸿ Impauidus: intrepidus. deberes enim semper esse in maximo timore quando dormis cum ea. ⸿ Scilicet: certe quasi dicat. ita te incantabit sicut tauros: quos eius ope dicis te vicisse. ⸿ Coegit te ferre iuga: idest sibi esse subditum. ⸿ Ope: eadē vi: idest incantatione. ⸿ Adde: adduxit eam in odium, nunc adducit in inuidiam dicens quod ea quæ Iason fecit: Medea sibi omnia attribuit. ⸿ Adde: supradictis vitiis. ⸿ Ascribi: annumerari. ⸿ Procerum: Castoris, pollucis, Herculis, & cæterorum Heroum: qui tecum fuerunt in rapiendo vellus aureum. sunt autem proceres (teste Seruio) Capitella trabium: vnde & eminentiores viri proceres dicuntur. ⸿ Et tuis: idest factis. ⸿ Obest: nocet. ⸿ Titulo coniugis: idest laudibus tuis: quia non tibi sed ipsi vult ascribi victoriam tuam. ⸿ De partibus Peliæ: nō itelligamus de Thessalia: sed de his qui Peliæ fauēt: nā partes dr̄, q diuersis fauēt. vnde Luc. Hæc faciēt partes &c. partes Ro. appellauit: quorum alii Pompeio, alii Cæsari fauebāt. vnde dicimus: Cicero fuit de partibus Pompei. i. q Pōpeio fauit. hoc aūt pluribus verbis dixi: qa multi male īterpretātur: vt dicāt de partibus Peliæ. i. de Thessalia: q̄si Iason nō eēt ēt ipse Thessalus: sed partes dixit: quia alii Iasoni: alii Peliæ fauebant.

Cōparatiuæ duæ dictiones nequeunt cū eodem verbo cōiungí

ASCEN.

ℭ Sed carmīe mouit. i. icātatiōe magica. Metit. i. secat. falce cātata. i. arte magica & icātatoria munita. pabula dira. i. venefica. Illa reluctātē: sic ī Buc. Carmia vel cœlo possunt deducere lunā. sed locus sumptus ē ex. iiii. æne. Vbi de sacerdote magna dr̄: Hæc se carminibus p̄mittit soluere mētes. Quas velit, ast aliis duras immittere curas: Sistere aq̄ fluuiis, & vertere sidera retro &c. Et q̄ nescieri melius mage: legēdū vult supior ne age. nā alterum cōparatiuū abūdet. ordo a[illegible] supple illa q̄ ego nescieri. i. nescire deberē. melius. i. puenētius, & decētius q̄ supple scire. age. i. agedū dic [illegible] acqrit̄ ne apud te. herbis. s. magicis. amor cōciliādus. i. acqrēdus. moribus. s. pbis. & forma. s. elegāti. q. d[illegible] de imagínibus laneis & cereis ab icātatricibus fieri solitis dicit Hora. li. i. ser. ī satyra q̄ icipit: O[illegible] Hāc potes amplecti: aggredit̄ pncipalē totius ep̄læ itētionē: q̄ ē odiū Medeæ iducere [illegible] horrēda [illegible] & p̄cipue ei, q cū ea ī vno lecto cōiungi signat, dicēs eum subactū ab ea, q̄ro tauros [illegible] Adde q ascribi &c. tāgit qđ Dares phrygius asserit: derelictam videlicet Medeam ne turpe sit Iasonem, nō sine fœminæ [illegible] vincere potuisse.

ℭ Non hæc

¶ Non haec aesonides: ecce quod cōtēdit qui pelia causam tuetur. ¶ Phasias: fluuius colchorum: vnde phasida Medeam poe
tae dixerunt. Latini Aeetā & triplici & gemina extulerūt syllaba. ¶ Alcymede ma. tua: ab auctoritate arguit. Improbāt tū ii
cōiugium Alcymede mater & pr̃ Aeson: q̄q̄ qui argonautica scripserūt Alcymedē & aesona mortē obiisse referāt, cū primum
Iason dedit vela ventis. Oui. alios cōsectatur: & hoc loco & in meta. viuū patrē reperisse Iasonē scribit: quē ex senio in iuuētā
Medea suis veneficiis restituit. Alcymedē phillaceā Pherecides & Apollinius matrē Iasonis ferūt Diod. Amphionē appellat.
Hermodotus Polyphemē auctolici filiam, Iasonis matrē esse cōtēdit. ¶ A gelido axe: ex septētriōe vbi sunt niues perpetuae.

Imputat, & populum q̄ sibi credat, habet.
Non haec, Aesonides, sed filia Phasis Aeetae,
Aurea phryxeae terga reuulsit ouis.
Non pbat Alcymede mr̃ tua, cōsule matrē:
Non pater, a gelido cui venit axe nurus.
Illa sibi a Tanais, scythicaeque paludibus vndae
Quaerat, & a patria Phasidis usque virum.
Mobilis Aesonide, vernaque incertior aura,
Cur tua polliciti pondere uerba carent?
Vir meus hinc ieras, cur nō meus inde redisti?
Sim reducis coniux, sicut euntis eram.
Si te nobilitas, generosaque nomina tangunt,
En ego Minoo nata Thoante feror.
Bacchus auus, Bacchi cōiux redimita corona
Praeradiat stellis signa minora suis.
Dos tibi Lēnos erit, terra ingeniosa colenti,
Me quoque iam tales inter habere potes.
Nunc etiā peperi, gratare ambobus Iason:
Dulce mihi grauidae fecerat auctor onus.
Foelix in numero quoque sum, prolēque gemellam
Pignora Lucina bina fauente dedi.

¶ Tanais: a patria vituperat Medeā. Tanais fluuius Scythiae oritur
ex ripheis montibus: licet id alii pnegāt: immergit̃ in maeotidem palu-
dem. ¶ Paludibus vndae: nam Scythia ex magna parte palustris est: &
valde aquosa: multosque habet fluuios. ¶ Incertior: incōstantior. ¶ Au-
ra verna: nulla anni parte incertiores spirāt venti q̄ vere. ¶ Si te nobi.
commēdatio a genere. ¶ Thoāte Minoo: minois nepote. nā ex Ariad-
na minois & baccho natus est Thoas Hypsiphyles pater. ¶ Cōiux re-
dimita corona. Ariadnam significat: cui Bacchum coronā dedisse nar-
rauimus: quae in coelo visitur nouem cōspicua sideribus. ¶ Praeradiat
clariores lucere facit. ¶ Signa minora: minus lucentia: engonasin intel-
ligit: cui contigua est corana quae maxime lucet: vt Germanicus scribit
in aratheo carmine. Cicero in aratro scribit. Hic illa eximia posita est
fulgore corona. ¶ Dos tibi lemnos erit: commēdatio a fortuna. ¶ In-
geniosa: facūda. Lucretius dedalā terrā dixit. ¶ Me quoque quod tales:
non dotales legendum: sed quod tales. poteras. inquit, & me habere quae
digna sum inter meos maiores annumerari. ¶ Prolem gemellam: com-
mēdatio a foecunditate. peperit (vt diximus) hypsiphyle ex Iasone vno
partu geminos, Thoantem & Euenum: qui in bello thebano sub Adra-
sto militarunt. ¶ Lucina: Iunone: quae parturiētibus praeest: & partus
in lucem effert.

¶ Imputat: assignat & attribuit. ¶ Acta. s. a te. i. victorias tuas. ¶ Ve-
nenis: idest incantationibus & herbis medeae. & dicit te vicisse eius auxi-
lio. ¶ Populum: maximam partem Thessaliae. ¶ Qui credat sibi: ita
esse, vt dicit: & ita minoris aestimet virtutem tuam. ¶ Non haec: ponit
verba quae dicit ille fautor Peliae. ¶ Aesonides: Iason. ¶ Non reuellit:
non abstulit. & bene reuellit: quia fuerāt affixa templo Martis a Phry-
xo vt supra diximus. ¶ Haec: dicticos: idest demōstrātis. Iason n. porta-
uerat in Thessaliam. Reuello autem & reuulsi & reuelli. Virgilius in Buco. Cynthius aurem Vellit & admonuit. & in. ii. Aene.
Potestque a cardine vellit. ¶ Sed phasis: idest medea. legitur autem & phasis & phasias: si phasis breuiatur propter vocalem se-
quentem prima syllaba huius dictionis Aeetae: quae erat longa diphthongo: quod placet magis. si vero legatur phasias abi-
icietur vna syllaba in medio: quod minus placet: & rarius repertitur. ¶ Nō probat: dicit hāc famam nō placere his qui amant
ipsum Iasona. ¶ Cōsule. i. iterroga quid sibi videatur. ¶ Nō pater. s. probat. ¶ A gelido axe: idest a regione septētrionali. nam
Colchi in regione frigida sunt. ¶ Illa. q. d. nō est quod ipsa barbara debeat quaerere maritum in vestris regionibus: sed i suis.
quae eius moribus cōueniūt. ¶ Tanais: fluuius Scythiae: qui Europam ab Asia diuidit. ¶ Paludibus vndae scythicae: puto
itellexisse maeotidem paludem: in quam & aliae aquae multae scythiae: & ipse Tanais ifluit. ¶ A patria phasidis: idest a Col-
chide: vbi est phasis fluuius: vnde phasiani delati ad nos nomen acceperant. ¶ Mobilis: mutabilis a mouendo. ¶ Incertior: in-
cōstantior. ¶ Aura vernaque: idest vēto veris. Nam vere nūc vēti flāt, nūc aer est quietus. ¶ Pōdere: idest effectu. ¶ Polliciti:
idest pmissionis. i. cur nō facis quod pmisisti. ¶ Vir me. ecce commemorat pmissionē Iasonis, quā supra vidimus his verbis
abstrahor hypsiphyle, si dent mō fata recursus. Vir tuus hic abeo, uir tibi semp ero. ¶ Nō meus: ut pmiseras. ¶ Reducis: tui
reuersi. ¶ Sicut erā. s. cōiux. ¶ Eūtis. i. abeūtis. ¶ Si te no. laudat se ab his, q̄ possunt amorē cōciliare. & pmum a nobilitate.
¶ Tāgūt: mouēt delectāt. ¶ Thoāte mi. i. nepote minois: possessiuum p pronymico. fuit. n. thoas filius Bacchi ex ariadnae
minois filia. ¶ Bacchus auus. s. paternus. ¶ Bacchi cōiux. s. ariadnae auia mea. ¶ Redimita coro. qua Bacchus eam ornauit,
cum i coelū rapuit: & sidus fecit, quod coronā appellauit. de quo Vir. i. Geo. Gnosiaque ardētis decedat stella coronae. hāc aūt
coronā cū Venus a Vulcāo marito i domū accepisset: postea donauit ariadnae cū nuberet Baccho: quā (ut diximus) Bacchus
etiā i coelū trāslatam habere uoluit: ut ipse i tertio Fastorum dicit: Sintque tuae factam tecum monumēta coronae: Vulcanus
Veneri, quam dedit illa tibi. ¶ Praeradiat: splēdore uicit. ¶ Suis stellis: nam Bacchus nouem gemmas coronae ariadnes mu-
tauit i nouem stellas: ut fastorum libro. iii. dicta fuit: Gemmasque nouem transformat in ignes, Aurea per stellas nunc micat
illa nouem. ¶ Dos: addit etiam dotem. ¶ Lemnos: insula mea. ¶ Terra ingeniosa: idest fertilis, & natura bona. nam ingeniū
& natura etiam de terra dicitur: pro vi & possibilitate. vnde & Ouidi. libro quarto Fastorum: Frigida Carseolis: nec oliuis
apta serendis Terra: sed ad segetes ingeniosus ager. ergo nō legatur ingeniosus: vt a quibusdam male. ¶ Me quoque quod ta-
les: melius legitur res tales. vt sit sensus. Inter tales res: idest iter nobilitatem & dotem & similia: nō debes me spernere. ¶ Nūc
etiam peperi: laudat se a foecūditate: quae solet esse grata maritis. ¶ Gratare: gratulare. ¶ Ambobus: mihi & tibi. ¶ Auctor
idest is per quem eram grauida scilicet tu. ¶ Dulce: non molestum: quia si vxor amat maritum: licet graue sit ferre partum in
vtero: tamen fert libenter propter maritum: cui videt esse gratum. ¶ Quoque: etiam idest praeter hoc quod peperi sum etiam
foelix: quia non vnum, sed geminos peperi, Thoantem scilicet & Euenum. ¶ Lucina: dea partus, quam eandem Iunonem esse
volunt. vt Teren. Iuno Lucina fer opem. Lucinam autem appellant uel a luco: qui erat sub aesquilino monte: vbi de foecun-
[illegible]tate mulieres responsa acceperūt: ut ostēdit Oui. lib. ii. Fast. vel a luce, in quā pueros nascentes deducere dicitur. & idem est
auctor loco supradicto: Grataque Lucinae dedit haec tibi noīa lucus: Aut qa principium tu dea lucis habes. haec graece dicit̃
[illegible] a Oui. [illegible]. Praepositā timidis pariētibus Ilithiā. ¶ Fauente: dante mihi pariendi facultatē. ¶ Pignora. i. filios.

¶ Atque aliqui [illegible] partibus: pelias patruus iasonis in somnis visum habuit ab eo excidium se passurum: quē postridie
alterū pede nudum offenderet: atque cū is iason esset: quem occidere honeste nequibat, psuasit Colchos ad aureum vellus ha-
bendu adire, ea spe ut nunq̄ rediret. [illegible] ergo peliae partes sequerentur, dicerēt nō ppria, sed Medeae uirtute. rediisse. Aurea
phryxeae terga reuulsit ouis: alii legūt reuellit [illegible] ed Seruius docet ab eo reuelli: & nō reuulsi deduci. licet reuulsit in
passiuo dicat pticipio. Est tamen p[illegible] & manifestior cōstructio ut sit. Aesonides. i. iason aesonis filius. nō reuulsit. i. a loco.

ANTO. Phasis fluuius a quo medea phasia dcā ē vbi locorum sit
Oeta apud latios quē admodum platus est
Alcymedis & aesonis mors & de iasonis genitrice varia opinio
Tanais fluuius vbi locoque sit
Scythiae descriptio
Thoas cuius filius fuerit

HVBE. Proceres q̄ dicantur
Partes q̄ sint
Locus eno datus
Reuello q̄ praeterita habeat
Locus ambiguus eno datus
Tanais
meotis palus quae sit
Phasianae aues unde ad nos venere & a quo nomē traxere
Ariadnae corona cuius fuerit
Ingeniū & natura de quo dicant.
Lucina q̄ & iuno & ilithia vnū nomē accepit & quibus psit

ASCEN.

vbi Marti cõsecrata erãt reuellit.hæc aurea terga.i.vellera,ouis phryxeæ.i.arietis:quo phryxus trans pontũ vectus dicitur sed phasis.i.mulier apud phasim nata videlicet medea filia æete regis.s.colchorũ.Phasis ergo patronymicũ a loco est.Nunc ẽt peperi:conat̃ allicere p gemellos,quos illi peperit,q̃ sũma cõciliãdi atq; cõseruãdi inter coniuges amoris rõ est.Ordo ẽ: Ego ẽt.i.pter cæteras dotes & amoris pignora,peperi nũc supple gemellos:qd̃ facile itelligitur subdẽdo:O Iason gr.i.gratulare ambobus, nõ enim ambobus gratulari posset,nisi duos peperisset,nec potuit ex Iasone duos peperisse nisi gemellos, cũ ante ꝯfectionẽ eius nullũ peperit.Auctor.s.iason.fecerat mihi grãde onus dulce.Potest tamẽ sensus esse & ordo:O iason ego peperi ambobus.i.& tibi & mihi:hoc est cõmunẽ nobis prolẽ.gratare.i.gratulare nobis,quod libẽtius dixero q̃ priori modo :quia subditur:Fœlix in numero quoq; sum:quasi prius numerum non expressisset.

Si quæras cui sint similes!cognosceris illis:
Fallere nõ norunt,cætera patris habent.
Legatos quos pene dedi ꝓ matre ferendos:
Sed tenuit cœptas seua nouerca uias.
Medeam timui,plus est Medea nouerca:
Medeæ faciunt ad scelus omne manus:
Spargere q̃ fratris potuit lacerata per agros
Corpora,pignoribus parceret illa meis!
Hãc tñ o demens,Colchisq; ablate uenenis,
Diceris Hypsiphiles præposuisse toro.
Turpiter illa viq; cognouit adultera uirgo:
Me tibi,teq; mihi teda pudica dedit.
Prodidit illa patrẽ,rapui de cæde Thoanta:
Deseruit Colchos,me mea Lemnos hẽt:
Quid refert scelerata piam si uincit,& ipso
Crimine dotata est,emeruitq; uirum!
Lẽniadum facinus culpo,non miror Iason,
Quęlibet iratis ipse dat arma dolor.
Dic age,si ventis (ut oportuit)actus iniquis
Intrasses portus,tuq;,comesq; meos.
Obuiaq; exissem fœtu comitata gemello
(Hiscere nẽpe tibi terra roganda foret.)
Quo vultu natos!quo me scelerate videres!
Per fide quo p̃tio,qua nece dignus eras!
Ipse quidem per me tutus,sospesq; fuisses:
Non quia tu dignus,sed quia mitis ego.

ANTO. ¶ Cognosceris illis te referũt.excludit adulterii suspitionẽ.¶ Fallere nõ no.vt pr̃ nõ sunt perfidi:licet habeant cætera.¶ Legatos se.qm̃ pp ætatẽ venire nõ poterãt.cõmiseratio ab ætate.¶ Pene:inquit ad te infantes misi:vt te mihi cõciliarent.¶ Tenuit u.propositũ iter distulit.¶ Nouerca se.medea q̃ nouerca ẽ & sæua.¶ Medeam ti.amplificatio ex noie nomẽ inquit medeæ habet plus sæuitiæ q̃ nouercæ.¶ Spargere q̃ fra.sæuitiã arguit.Absyrtũ medeæ fratrem pacuuius Egialeũ appellat:quẽ Oui.laceratum a medea scri.in ponto apud vrbẽ,q̃ a facto thomos appellatur,& in frustra dilaniatũ:vt insequẽtẽ æetẽ fraterno funere remoraretur.Orpheus vero anteq̃ e colchide soluisset,medeam absyrtum fratrem secuisset,& in mare piectũ Nereidesq; ad absyrtidas insulas detulisse,q̃ sunt cõtra dalmatiã.Stra.& Ply.apud has insulas discerptũ contẽdunt:a quo sunt nũcupatæ.¶ Per a.thominanos:vt æeta inspiceret.¶ Meis pignoribus:quorum est nouerca:si fratrem peremit nõ parceret meis natis.¶ Hãc tñ o demẽs:cõrẽtione vtitur:q̃ ex cõtrariis cõstat sententiis:singula singulis cõferẽs.Est & altera q̃ ex verbis celeriter relatis constat.¶ Ablate:omni consilio & prudentia destitute.¶ Turpiter il.vi.per cædem & nephas.¶ Teda pu.legitimũ cõiugiũ facẽ in nuptiis pueri matrimi & patrimi ferebant.¶ Prodidit il.patrẽ: æetã cui rapuit vellus aureũ:illum meleager in pugna trucidauit:q̃ in littore cũ argonautis est orta.¶ Thoanta:patrem thoantẽ a cæde liberaui:cũ lẽniades viros oẽs trucidassent.¶ Colchos:patriã suã.sũt Colchi sub caucaseis montibus mostycis iuncti.¶ Lẽniadum fa.cul.q̃ vna nocte viros peremerunt.hæ nominantur.polyxo Caropẽ maritũ,quatuor natos,patrem,& fratres.Gorge Helimũ.Mirmydone Cydõ:Creneum:& Gyã.Popæa cydemon filiũ.purgat crimẽ p cõcessionẽ.¶ Dolor:indignatio.dolebant Lẽniades viros thraces seruas adduxisse quibus oblectarentur.¶ Dic age:hæc adulatio nõ sine stomacho est.¶ Iniquis:tuæ volũtati aduersis.¶ Comes:nõ nominat ob dolorem.¶ Hiscere nempe ti.optasses vt terræ hiatu absorbereris.vltima imprecatio est,cum terram hiscere optamus.¶ Quo vultu:qua audacia.¶ Ipse quidem per me tutus:in te non sæuissem,licet culpa non vaces.

Medeæ in fratrem absyrtum seu egialeũ sæuitia

Thomos, q̃ sit & vñ dctã fuerit

Absyrtides insulæ vbi nam locorũ sint

Lẽniadum mulierum nomina

HVBER. ¶ Illis.i.per illos.i.si quis videat illos videtur te videre.¶ Fallere:sicut tu.¶ Cætera:p̃ter cognitionẽ fallendi.¶ Patris.s.tu qui es eorum pater.¶ Legatos:quasi nuncios.¶ Pro ma.pro me.¶ Tenuit:impediuit.¶ Cœptas:institutas & propositas.¶ Plus no.i.crudelior crudeli.nã cũ ois nouerca sit crudelis:ipsa est plusq̃ nouerca.¶ Faciũt.i.cõueniunt.¶ Spargere: argumentũ a maiori ad minus:si inquit tã fuit crudelis,ꝙ potuerit interficere fratrẽ suũ,nũquid parceret filiis meis.q.d.minime.nam cũ fugeret cũ Iasone vt patrẽ insequẽtẽ retardaret.fratris sui absyrti membra dilacerauit:& variis locis sparsit: vt pater occupatus in eis colligendis desisteret ab insecutiõe.Is locus postea Thomos.i.incisio dictus est.vt Oui.in tri.scri; Inde loco nomẽ Thomos est,quia dicit̃ illic Mẽbra sui fratris subsecuisse soror.¶ Parceret:interrogatiue.q.d.nõ.¶ Ablate:capte.¶ Præposuisse to.Hy.i.maluisse eã vxorẽ q̃ me.¶ Turpiter:adducit eã in cõtẽptũ:eius ipudicitiã cõmemorans.¶ Virgo:ad ætatẽ retulit.¶ Virũ.s.te.¶ Turpiter:quia id fecit clã patre suo.¶ Teda:p nuptiis ponit̃.¶ Prodidit:decepit: qa fauit tibi,q eius res eras rapturus,& eo i sciẽte aufugit.¶ Rapui:liberaui.¶ Thoãta:patrẽ meũ vt supra diximus.¶ Deseruit: qa fugit.¶ Habet:tenet me:qa remãsi in patria:sicut honestas decet mulieres.¶ Quid re.male legitur quid referam cũ legẽdũ sit qd refert;nã postea q̃ cõmemorauit hypsi.probitates suas,& medeæ flagitia,dicit qd nõ refert ꝙ ego sim pba: & ipsa flagitiosa : si plus p̃nt scelera q̃ ꝓbitates.& hæc est vera lectio.talis est etiã sensus apud Oui.li.ii.meta.Quid tamẽ hic ꝓdest:si diro facta volucris Crimine Nyctimene nr̃o successit honori.ergo.¶ Quid re.i.qd ꝓdest.¶ Si sce.medea.¶ Vincit piã.s.me.¶ Et ẽ do.ipso cr.i.si a te existimat̃ hr̃e satis magnã dotẽ,qa est venefica.¶ Emeruit.s.p crimina & scelera sua:¶ Lẽniadũ:ne ipsa Hypsiphyle dicat̃ esse crudelis:qa crudele factũ lẽniadũ supra cõmemorauit,excusat eas.¶ Culpo.i.reprehẽdo.¶ Nõ miror.qd interfecerint viros a qbus spernebãtur.¶ Quælibet ar.sic Vir.Quodcũq; repertũ Rimãti telũ ira facit.¶ Dolor:qualis erat ipsarũ,q̃ spernebant̃.¶ Dic age:interrogat Iasona:quo vultu vidisset & eã & filios suos:si ventis delatus fuisset ad littus Lẽni.¶ Age:hortãtis.ordo est:Age:dic quo vultu uideres natos & me, si tu actus ventis iniquis intrasses portus : & ego exissem obuia &c.¶ Hiscere : per parenthesin & interpositionem legendus est hic versus.¶ Terra so.rogãda a te.¶ Hiscere.i.vt hisceret,& se aperiret tibi:vt te absorberet potiusq̃ aspectũ meum,quã deceperas , videres cũ adultera tua.¶ Quo.i.quali.¶ Quo prætio.i.qua pœna.Sic Terẽ.Ego prætiũ ob stultitiã fero.Iuue.Ille crucis prætium sceleris tulit,i.pœnã.¶ Qua ne.q.d.crudelissima.¶ Ipse:tu.¶ Per me.i.quantũ ad me pertinet ,quia nihil nocuissem tibi.¶ Non quia tu dignus.s.sis esse tutum.¶ Sed quia ego mitis.i.clemens quæ nescio nocere.

Absyrtus Thomos

Locus restitutus & enodatus

Age qd sit

ASCEN. ¶ Cognosceris illis.i.in illis aut per illos:quia simillimi sunt & tui.sed fallere non norunt,cætera pa[illegible] in omnibus patri similes sunt præterq̃ ꝙ nõ sunt fallaces vt tu.Pignoribus parceret illa meis.q.d.minime.[illegible] sarticulus.Pignora natorum dicuntur pignora rerum.scilicet aliarum quæ in pignus dantur.Ablatæ.s.a sensu & rõn[illegible] colchis i.colchicis.principale pro deriuatiuo.Emeruit.i.expresse meruit.Culpo:non miror.nec approbo & laudo [illegible] miror,vt miratoremq; Catonis apud Luca.Quælibet iratis:sic æenei.i.Furor arma ministrat.Dic age.si [illegible] prudẽter ponit casum: vt casus fiat & contingat.nam desiderabile esset patri liberos gemellosq; quos nunquam viderat,obuiam habere.

¶ Pdlicis;

¶ Pellicis:Medeæ.¶ Impleſſem:fœdaſſem.Quoſq; ueneficiis abſtulit:Iaſonis uultus intelligit:fœdaſſem me de medeæ ſanguine.¶ Abſtulit a me abegit.¶ Medeæ medea forē:cōtra medeā medeæ ſæuitia uterer.¶ Quod ſi quis ab alto:cōcludit ꝑ imprecationē.¶ Succuba noſtri:ſuccubā dicimus quæ alienū thalamū violauit.¶ Leges ſuas:deploret in eadē cōditione liꝛ ta ſe a uiro deſtitutā:vt mihi ſua cauſa cōtigit.Iaſon medeā pepulit:cū Creuſam Creōtis filiā vxorē duceret.¶ Totidē natis & uiro:medea Dyndimū & Theſandrū peremit:iaſon ſeipſū cōfecit.¶ Male parta:iaſonē ſignificat:quē ſuis veneficiis erat emerita.¶ Toto orbe:medea incēſa Creōtis regia ad fugā cōpulſa,draconibus alatis vecta,Thebas venit:Herculē inſania

ANTO.

Succuba ꝗ ſit

Iaſonis noua nupta

Medeæ truculētia in propriꝛ os natos

Medeæ fuga & ipſius errores

Aeetis fatalis mors

Snia pulcherrima

HVBE.

Pellicis ipſa meos impleſſem ſanguine uultus:
 Quoſq; veneficiis abſtulit illa ſuis.
Medeæ Medea forem.quod ſi quis ab alto
 Iuſtus adeſt precibus Iuppiter ipſe meis.
Qđ genit hypſiphyle,lecti quoq; ſuccuba nr̄i
 Mœreat,& leges ſentiat illa ſuas.
Vtq; ego deſtituor coniux,materq; duorum:
 A totidem natis orba ſit,atq; viro.
Nec male parta diu teneat,peiuſq; relinquat,
 Exulet,& toto quærat in orbe fugam.
Quam fratri germana fuit,miſeroq; parenti,
 Filia,tam natis,tam ſit acerba viro.
Cum mare,cū terras cōſumpſerit,aera tentet,
 Erret inops,exſpes,cæde cruenta ſua.
Hæc ego coniugio fraudata Thoantias oro.
 Viuite deuoto nuptaq;,virq; toro.

purgauit:inde athenas ad ægeum fugit:accuſata ueneficiis in phœniciam nauigauit:inde ad ſuperiores aliæ oras migrauit:ubi medū filium peperit:demū colchos rediit ubi diē obiit.¶ Fratri:abſyrto:quē lania uit.¶ Parēti:æetæ,quē erat fatū interire:cū raptū fuiſſet aureū uell⁹ & a meleagro perēptus ē.¶ Acerba:crudelis.¶ Natis:dyndimo & theſandro,theſſalus fugit.¶ Viro:iaſoni quē ad necē impulit.¶ Male p. male dilabūtur.¶ Aera tētet:qm draconibus allatis uolaſſe diximus.¶ Sua cruē.ſuoꝝ morte.¶ Exipes:ſpe oī deſtituta & ope.¶ Fraudata cōiugio:cui uir nō rediit ut debuit.¶ Thoātias:Hypſiphyle thoātis filia.¶ Oro:imprecor.¶ Deuoto.diris imꝑcatiōibus meis dānato.ue ſtrū,inqt,coniugiū eo exitu claudaꝉ,quē meæ imꝑcationes deuouent.

¶ Pellicis:Medeæ.¶ Sanguine ſuo:quia dilaceraſſem eius uultus.¶ Quoſq;.i.& uultus.ſ.tuos.¶ Quos ab.ue.ſuis.i.quos ſuis in.cantationibus cepit.ut ſupra:Colchiſq; ablate uenenis.¶ Medeæ Medea:ꝓpriū nomē ꝓ appellatiuo poſuit.i.Medeā ꝓ crudeli.¶ Quod ſi qs:imprecaꝉ medeæ eadē quæ ipſa patitur.ut ita aliqñ ꝑ ueſ marito,liꝛ cut ipſa priuata eſt ab ea.¶ Si Iup.&c.i.ſi Iuppiter iuſtus exaudit pces & uota mea.¶ Succuba:concubina.i.medea.¶ Mœreat:fleat.¶ Qđ hy.ge.i.id qđ ego doleo.i.mihi eſſe ereptū maritū.¶ Suas leges:quia qui alii facit iniuriā:dat quodāmō leges ſibi quoq; inferēdi iniuriam.¶ Vtq; ego:optat ut Medea iā facta mater de iaſone poſt filios ſuſceptos ita relinquaꝉ ab iaſone ut ipſa relicta fuit.¶ A totis natis.i.poſt totidē natos.i.poſtq̄ duos filios ſuſceperit:quod qdem ita ei accidit ſicut imprecata eſt.¶ Male parta:male quęſita.ſecundū ꝓuerbiū & dictū cuiuidā poetæ:Male parta:male dilaꝛ buntur.¶ Peius:q̄ ſ.acquiſiuerit.¶ Exulet:expellatur ex patria.¶ Quā fratri:ut teneat iaſona imprecatur etiā ut medea ſit ei & filiis eius crudelis,ordo:Illa tam acerba natis.i.tam crudelis mater.¶ Et tam acerba uiro.i.tā crudelis uxor tibi marito ſuo.¶ Quā.ſ.acerba.¶ Germana.i.ſoror.¶ Fuit fratri:abſyrto,quē ſupradiximus fuiſſe ab ea dilaceratū.¶ Et q̄ acerba fi. fuit mi.pa.quē ꝓdidit,cui interfecit filiū.¶ Aera tentet.i.uolet per aera.quod qdem Oui.ſcri.feciſſe li.vii.meta.Quæ niſi ſ ē natis ſerpētibus iſſet in auras Nō exēpta foret pœnæ.¶ Erret.i.uagetur.& eat huc & illuc.¶ Exſpes:ſine ſpe.¶ Cruenta ſua cæde.i.quæ ſeipſam interficiat.¶ Ego Thoātias.i.Hypſiphyle filia Thoātis.¶ Nupta:o medea.¶ Vir.i.o iaſon.¶ Viuite: diu mane[r]e.¶ Deuoto.ſ.execrationibus & infœlicitatibus pleno.Finis fuit quod iaſon nunq̄ recepit ipſam Hypſiphylē: ſed cū cognitū fuiſſet a lēniadibus,quod duos filios maſculos ex iaſone ſuſceptos contra leges ſuas ali faceret:& ad ſupplicium poſ[c]eretur,illa accepta nauicula fugere parabat:ſed cōprehenſa a piratis data eſt dono Lycurgo regi Nemææ:quæ cum eius filium opheltem nutriret:& redeuntibus a bello thebano regibus:& in Nemæa ſylua pene ſiti ꝑcuntibus.cum ab eis rogata fuiſſet:ut langiam fontem eis oſtenderet:& ab Adraſto argiuorum rege interrogaretur quæ nā eſſet:dum ad omnia reſpōdet diutius morante puer quem inter herbas,floreſq; ludentem reliquerat,a ſerpente interemptus eſt.Verum a filiis Thoante & Eueno,qui cum adraſto erant,cognita eſt eſſe eorum mater.Quāobrem cum Lycurgus audito caſu filii eam quereret ad ſupplicium,a regibus & filiis auxilio implorato liberata eſt.Quid poſtea de ea fuerit nō legi.Medea uero poſt duos filios ex iaſone ſuſceptos ab eo repudiata eſt,ſuperinducta uxore Creuſa filia Creontis corinthiorū regis.Medea ulta mariti iniuriam athenas fugit:ibiq; ægeo patri Theſei nupſit.& ex eo ſuſcepit medū filium:a quo poſtea media regio dicta eſt,eiq; pene omꝛ nia euenerunt,quæ imprecata eſt Hypſiphyle.

proverbiū pulcherrimum

Medea a quo i aera aducta fuerit

Hypſiphyle a filius cognita

Medeæ exitus

ASCEN.

¶ Medeæ medea:ideſt crudeliſſimæ interfectricis interfectrix.Si quis Iuppiter:ideſt iuuans pater deus.ſ.ſuccuba dicił quæ furtim cubat:ut in alieno toro.nam ſub occultationem denotat:ut ſublegere,ſubripere,ſuffurari,ſubducere,ſuſtollere &c.Imprecationes autem quas ponit omnes medeæ euenerunt,ſicut quas Dido ponit æneī.iiii.Aeneæ.Thoantias.i.Thoantis filia.patronymicum adiecta ſyllaba formatum.nam hæc thoantis huius thoantidos fieri debet a genitiuo thoantis:cuius nominatiuus eſt thoas.Deuoto toro:hic uotum eſt:quia deuotio in malum ſaltem pene ſumitur.nam is dicitur deuotus alicui qui pro eius ſalute morti addicitur.Et ideo quia pro fide deuoti ſumus:tractum eſt:ut is zelus,quem in deum & religionem habemus,a chriſtianis deuotio dicatur.

ANTO.

¶ In ſeptimam epiſtolam Argumentum.

IVppiter ex Io Inachi filia genuit Epaphum:ex epapho & Caſſiope Belus priſcus & libya naſcunꝉ,ex Belo danaus [&] [æ]giſtus:agenor.hic cū Phœniciæ iperaret:filias thaigetā & Europā,filios cilicē & cadmū & phœnicem habuit. Cilix ciliciæ nomen dedit.Cadmus miſſus ad q̄rēdā Europā in Bœoetia cōſedit:& illo tpe cadmeā vrbē cōdidit: quā poſtea Thebas nūcuparūt:vt tradit Thucydides ex phœnice phœnicia nuncupata eſt:a quo naſciꝉ Belus alꝛ ter:Metres cognominatus.Metres pygmalionē:annā:& Didonē.pygmalion patri in phœniciæ regnum ſucceſſit.Dido Sicarbæ nupſit,quē Vir.Sichæum appellat.is.n.erat ex plineſte phœnicis filio genitus:phœnicū ditiſſimus:& ſacerdos fuit Herculis:qui honor erat apud phœnices maximus.Pygmalion igiꝉ tantis opibus ihians Sicarbā elā trucidari fecit.Dido aūt in ſomnis a marito admonita tradiꝉ:ſublatoq; ingenti eius theſauro in libyā cū ſorore anna celeriter adnauigauit,vbi [a] Hiarba Hāmonis filio Numidaꝝ rege empto ſolo quantū circūdaret taurino corio:quē in minutiſſima ſecuit lora:vrꝛ bem Carthaginē [c]ōdidit annos poſt captū iliū.c.lxiiii.vt rectiꝰ ſupputarūt qui tēpoꝝ rōnē tradiderūt.Cōſtat iō ad Didonem æneā nullo mō [ue]nire potuiſſe,q tertio anno poſt troiæ excidiū:vt Caſſius Emina:Democrates:& Alicarnaſeus Dionyſius in latio [illegible] [co]pito igiꝉ cū Latino cōiugio filiā Lauiniā vxorē accepit.Meſſala licet æneā in africam regionē deſ[illegible] la[illegible] Dido [illegible] tio ꝑteriꝉ.Sed latinoꝝ primus hūc amorē Ennius cōmētus ē.Scipionis ſupioris geſta ſuo carmine complexus eſt:quē [illegible] ſecuti latini poetæ nauibus cōfractis æneā naufragiū ad Didonē delatū tradiderūt:ſuſceptūq; eius hoſpitio & thalamo.deinde Mercurii iuſſu in Italiā nauigaſſe.Dido q̄ ardētiſſimo flagrabat amore:de morte deliberans ad æneā ſcri.epiſtolam:hæc multū acrimoniæ habet:& q̄relæ.ſcri.n.moribunda ad eum:quem nouerat mortis cām ꝓbuiſſe.

Did⁹ fuga & epłæ totius argumentum

Cilicia vñ dicta eſt

Cadmea q̄ & thebæ vbi ſit & vñ nomen traxit

Phœnicia vnde nomē ſortita eſt

ANTO. Similitudo magis oratori q̄ poetæ congruit

Ic, vbi fata vocant vdis abiectus in herbis: de morte deliberasse: similitudine indicat: idq; poetis magis q̄ oratoribus cōuenire Aristo. scribit: quāuis & oratores similitudine vtant. Nam Democrates nutricibus oratores cōtulit: quæ deuorato cibo pueros saliua inungunt. Plato quoq; in republica canib⁹ similes dixit esse: qui mortuos spoliant. canes. n. demorso lapide proiicientes nō lædunt. ⁋ Albus olor cōcinit: cygnorū narratur in morte flebilis cantus: qd' Plinio falsum esse videt. ⁋ Ad ua. mæandri: Mæāder a celeneis collibus effluēs inter Miletum & prienē, Phrygiā, Cariā, Lydiāq; disterminat: in quem influunt amnes Marsias: Orgas: Caper: & Lycus: flexuosus est. qd' ei accidere scribit Strabo: qm̄ multum limi accipiat: & modo in hanc, modo in illam ripam deiiciat. cygnorū multitudo traditur stabulari in ripis Mæandri. Ad asiam paludem Caicum amnem Caistrum & Padum. Propertius olorigerum Caistrum dixit. ⁋ Alloquor: meos affectus aperio. ea enim alloquimur: quæ aut summo affectu: aut extremo periculo narramus. vnde Virgilianum illud: Extremum quod te alloquor: hoc est in quo epistolæ propositū est. Meos, inqt: vt moribundus cygnus: affectus narro: nō q̄ te reuocare credam: sed cum pudicitiam violauerim: facile est quæ impudicitiam arguant pauca verba iactare.

Canum natura

Cygnorū de morte fabula

Mæander qui & vnde fluat

Vbi nā cygnorū multitudo stabulatur

Quæ proprie alloq dicantur

HVBE. Epistolæ argumētū Aeneæ errores

Ic, vbi. Ilio troiaq; oi a græcis euersa, Aeneas Veneris & Anchisæ filius patriā relinquēs: constructa classe apud Antādrū ciuitatem se mari credidit: cū patre & ascanio filio & diis penatibus & multis Troianis: q se eius nauigatiōis comites & socios pbuerāt: & primū qdē in thraciā delatus est vbi Ahenū oppidū cōdidit: vt multi putāt. Mox pdigiis territ⁹ & voce Polydori crudelissime a polymnestore thracū rege interfecti admonitus vt inde fugeret: delū tenuit: illic accepto ab Apolline rñso errore patris male interpretātis respōsum, Cycladas insulas pteruectus ad Cretā venit: quā fatalē terrā: & ab oraculo pdictā Anchises crediderat: verū cū ibi pestilētia laboraret: a diis penatib⁹ in somnis monitus vt discederet: ad strophadas delatus ē isulas: inde pteruectus maritima græciæ: apud Epiri susceptus est Heleni hospitio: q troianus & priami filius illic pyrrho successerat in regno. inde pfectus Calabriā tenuit: ex qua stati discessit territus aduētu Diomedis: nauigauitq; vsq; ad Scyllā: & Carybdim: quæ sunt in mari siculo ætnæ vicinæ: inde vēto agitatus circuita maxima pte Siciliæ, Drepanū venit: vbi (vt Vir. volunt) patrē amisit: quo in Sicilia sepulto & honoribus pbitis: donatus ab Aceste troiano q in Sicilia regnabat: vino & cæteris necessarus: cū discessisset vt in Italiā veniret: quā sibi a fatis dari & a Creusa vxore: & ab oraculo repto i Delo: & ab Heleno intellexerat: tēpestate maris & vi vētorū agitatus in Libyam delatus est: ex. xx. nauibus dūtaxat submersa. Forte per ea tempora (vt Virg. finxit) Dido quæ ex tyro phœnicia fugerat marito suo Sichæo a Pygmalione ipsius fratre interfecto: metuens & ipsa fratris sæuitiam & auaritiam: in terra libyca vrbem nouā Carthaginem condebat: empto ab Hiarba rege solo: quantū posset taurino corio circundare: quo secto in minutissimas corrigias in tātum id extendit: quod occupauit stadia duo &. xx. quo spatio vrbem condidit. Ad hāc igitur Didonem cum æneas venisset cum sociis ab ea & vrbe & hospitio exceptus est liberalissime mox ēt ab ea amatus cū illa concubuit: cumq; ibi moraret: admonitus ab anchise patre in somnis: & a Mercurio ab Ioue misso: vt inde discederet: & fatalem terrā peteret. nō ausus reginæ dicere: cū clam abire pararet: regina Dido præ sentiēs postq̄ frustra precibus fatigauit æneā. fingitur ab Ouidio hanc epistolā ad eum scripsisse: in qua nitit reuocare cum a pposito nauigandi: arguens ab honesto: & tuto. ab honesto qdem: quia nō deceat eam deserere: a qua hospitio sit exceptus: & omnibus rebus adiutus: & cui fidem dederit. a tuto: quia mare pcellosum & tempestuosum sit: a quo sit tutum abstinere: & habeat terram paratā: quā relinquere pter incertā imprudētiæ sit. cōmemorat adit sua in æneam beneficia: & rogat: vt si decreuit omnino discedere: saltem differat: & expectet donec mare tranquillum sit. Quod si noluerit, dicit q̄ seipsam interimet: & iubebit inscribi epitaphium in sepulchro: quo æneas cognoscat fuisse causa suæ mortis. ⁋ Sic vbi: dicit Dido se appropinquante fine suæ vitæ effundere flebiles voces ad æneam: sicut cygnus vicinus morti solet flebiliter cantare. Ferunt. n. appropinquantibus cygnis extremo vitæ pennam in capite natam paulatim in cerebrum descendere: interea vero ipsos cygnos flebiliter cantare donec moriantur. Ouid. lib. ii. Fastorum: Flebilibus numeris veluti canentia dura Traiectus penna tempora cantat olor. Pli. lib. x. olorum morte narratur flebilis cantus falsis (vt arbitror) aliquot experimentis ordo vero est: Olor albus. ⁋ Abiectus: positus. ⁋ Ad vada. i. apud aquas. nam vada dicuntur aquæ per quas pedibus vadere possumus. interdum simpliciter pro omnibus aquis ponuntur. ⁋ Mæandri: fluuii lydiæ: iuxta quem multi sunt cygni. ⁋ Concinit: cantat. ⁋ Sic. s. flebiliter sicut ego nūc canto. ⁋ Vbi. i. quando. ⁋ Fata vocant. i. mors eum trahit. ⁋ Moueri. i. flecti.

Spatiū vrbis carthaginis

Cygnorū fabula

Vada quæ sint

DIDO AENEAE.

Sic, vbi fata vocāt, vdis abiectus in herbis,
Ad vada Mæandri concinit albus olor.
Nec quia te nostra sperem prece posse moueri

ASCEN.

Ic vbi fata vocant. Hæc epla septima, quā Dido ad æneā scripsisse fingit: pusq̄ abiret, fere ex quarto æneidos argumentū assumpsit. ver: illic non scripsisse, sed sororē Annā misisse dr. Principiū videt tacitæ obiectioni per antipophorā rñdere: ac si ipsa se: aut æneā induxerit p longā cogitationē obiiciētē ac d[illegible] tū est vino tibi mori, teq; interficere: cur stabis Dido. qd canis moritura. Rñdet: sic v[illegible] sicut ego moritura cano: hoc est carmine epistolam scribo. Olor. s. cygnus albus: sed p[illegible] excellentiam abiectus in herbis. Concinit. s. funus suum. Vnde Martialis. Cātator cygnus funeris ipse sui. Ad. i. iuxta. vada mæandri [illegible] illius flexuosi. Vbi. s. quando: aut postquam (nam aduerbia loci & temporis confunduntur [illegible] alterum pro altero passim ponatur) fata vocant. i. moriendi vis fatalis instanter vrget: hoc est ideo scribo: vt id faciam quod cygnus.

Mouimus

¶ Mouimus:cum stomacho hoc vsa est verbo.¶ Aduerso deo:iniquo fato.¶ Certus es ire tamẽ:dissuadet discessum a diffi cultate.¶ Dido:græca figura hanc vocem extulit.Cæsar Didonem & Calipsonem dici latine maluit.Fabio tamẽ placet la tinam rationem sequi,quousq; patitur decor.¶ Fidem:quã de promisso coniugio dedisse cõmentabatur.¶ Ita'a regna: ece difficultatem:ea inquit sequeris:quorum notitia tibi non est.¶ Nec noua carthago:proponit præsentiam vt difficultatẽ au geat futurorum.Lybica carthago significatur:de qua multa Stra.cõmemorat lib.vlti.Q uanq̃ Carthaginem in Hispania: quã Asdrubal condidit:vt a pœna Carthagine excluderetur.nouam perpetuo epitheto dicimus.¶ Summa : quicquid erat potestatis.¶ Facta:conditam Carthaginẽ.¶ Facienda:eam vrbẽ intelligit:quam in Italia se cõditurum Aeneas fato prædicabat.¶ Nõ notis:peregrinis.¶ Ab arce Carthaginis:arx Carthaginis Byrsa est appellata.¶ Vxor:hæc ob Lauiniã dixit : quæ Turno erat pacta.¶ Vror vt inducto sulfure:ellichnia intelligit,quæ ex inducto sulfure ad suscipiendum ignem conficiuntur:celerius ar dent,quæ sunt ex quarto sulfuris genere.¶ Male gratus:is est qui accepta beneficia non pensat.¶ Surdus:quoniã cõmemoratiõe be neficiorum non mouetur.¶ Non tamen Aeneam:vitia insectatur: non hominem. perfidiam inquit odio prosequor: non Aeneam. ¶ Q uesta peius amo:quærimonia amoris auget æstũ .¶ Parce Venus nurui a pietate arguit.¶ Nurui:de seipsa loquit: q̃ culpam sub coniugii noie texerat.erat Aeneas Anchisæ & Veneris filius. ¶ Amor:cupidinẽ significat:q marte & Venere genitus tertia ante nos nuncupatus tradit.¶ Castris tuis:amoris militiã sequat.Oui. cõmentũ est:vt amorẽ militiæ esse similẽ in amoribus enarrat.

Alloquor,aduerso mouimus ista Deo.
Sed meriti famam,corpusq;, animũq;, pudicum
Cum male perdiderim,perdere uerba leue ẽ.
Certus es ire tamen,miseramq; relinquere Dido,
Atq; iidem uenti uela,fidemq; ferent.
Certus es Aenea cum fœdere soluere naues:
Quæq; vbi sint,nescis,itala regna sequi.
Nec noua Carthago,nec te crescentia tangunt.
Mœnia,nec sceptro tradita summa tuo,
Facta fugis,facienda petis,quærenda per orbem
Altera:quæsita est:altera terra tibi.
Vt terrã inuenias: quis eam tibi tradet habẽdã?
Quis sua:non notis:arua tenenda dabit?
Alter habendus amor tibi restat:& altera Dido:
Quãq; iterum fallas:altera danda fides.
Q uãdo erit:vt condas instar Carthaginis vrbẽ?
Et videas populos altus ab arce tuos?
Omnia si ueniant:nec te tua vota morentur:
Vnde tibi:quæ te sic amet vxor erit?
Vror:ut inducto ceratæ sulfuræ tedæ:
Vt pia fumosis addita thura rogis.
Aeneasq; oculis semper vigilantibus hæret:
Aeneamq; animo noxq; diesq; refert:
Ille quidẽ male gratus & ad mea munera surdus:
Et quo:si non sim stulta:carere velim.
Non tamen Æneam,q̃uis male cogitet odi:
Sed queror infidum:questaq; peius amo.
Parce Venus nurui:durũq; amplectere fratrem:
Frater amor:castris militet ille tuis.

¶ Mouimus ista.i.tibi p̃ces fecimus.¶ Deo aduerso.i.nobis ira to & non fauente.Iuue.de Demosthene:Dus ille aduersis genitus. ¶ Sed.q.d.cum maiora pdiderim,possum etiã perdere leuiora.i. verba frustra fundere.¶ Famam:laudẽ ¶ Meriti.i.beneficii a me tibi collati.¶ Corpus:a te violatũ.¶ Leue.i.facile.¶ Certus es.i. tu deliberasti.¶ Ferẽt:auferent.¶ Fidẽ:quã mihi dedisti: qa disce det tecũ:neq; eam mihi seruabis.¶ Cũ fœdere.s.cõnubiali.¶ Sol uere:proprie dixit:nam naues dicunt solui,cũ a littore mouentur. Stat.i Achilleide:Soluerat œbalio classem de littore pastor Dar danus.dicit ergo deliberasti & naues:& fœdus nuptiale, qd mecũ feceras,tecũ abducere.¶ Q uæ nescis:vbi sint:quia solũ audita vo ce:nõ autẽ visa sunt tibi.¶ Noua:aut allusit ad significationẽ no minis:quia (vt Ser.dicit) Carthago lingua pœnorũ noua ciuitas dicit:aut re vera qa tunc noua fiebat. Vit.æne.i.Surgẽtẽq; nouæ Carthaginis arcẽ.¶ T radita:cõmissa.¶ Tuo sceptro: tuæ potes stati:nã sceptrũ regibus dat.¶ Facta:dissuadet ab utili .¶ Facta fugis:qd est iprudentis.¶ Q uærenda:ordo est.¶ Altera terra.s. italica.est q̃renda.¶ Altera.s.hæc quã tibi dedi.¶ Est q̃.i.iã par ta tibi.¶ Vt.i.q̃uis.¶ Habendã:possidẽdã:& habitãdã.¶ Q uis .q.d.nullus. T enenda:habenda. vt Tyrii tenuere coloni.¶ Alter amor:quẽ fortasse nunq̃ inuenies.¶ Iterũ:secundo,sicut mihi datã semel fefellisti.¶ Q uando erit.q.d.nunq̃: aut tardissime. ¶ Cõdas:ædifices.¶ Instar.ad similitudinẽ.est ãt(ut,soluit Ser.)nomen indeclinabile.& notandũ nunq̃ ppositionẽ apud idoneos ei p̃poni:ut istar mõtis equũ.& Oui.Deq; genis lachrymæ fluminis instar eunt.¶ Et uideas:subaudi quando erit. Tuos:tibi subditos.¶ Oia:supradicta.¶ Si.i.q̃uis.¶ Veniant.i.eueniant,& cõtingant tibi.¶ Morenẽ:tardẽt & impediãt. ¶ Vnde erit.q.d.ex nullo loco inuenies.¶ Sic:sicut ego amo te.¶ Vror:per quasdã similitudines demõstrat uim sui amoris erga æneã.¶ Vror.s.ardeo.s.amore tui.¶ Inducto:superiposito.¶ Ceratæ:illitæ.¶ Tedæ:spẽs arborũ quæ ex se liquorẽ emittunt.sunt ãt(ut di.Pli.)flãmis:luminibusq; sacrorũ gratæ.¶ Refert:representat.Vir.Illũ absens absentem auditq;,ui detq;.¶ Ille:æneas:loquit autẽ de eo tanq̃ de tertia psona.¶ Surdus:nõ respõdens.translatio ab eo,qui auditu caret.¶ Et quo.i.talis quo ego debeã uelle carere:& esse sine eo.¶ Si nõ.i.nisi.¶ Sim stulta:quia stultus est qui eo nõ uult carere:cum in telligit sua beneficia non esse grata:nec se ab eo amari:tamen quia dixerat eum talem esse ut deberet uelle eo carere : remo uet a se suspitionẽ odii dicens.¶ Nõ tamẽ infidũ.s.esse æneã.¶ Q uesta.i.licet lamentata de eo.¶ Amo peius:amo uehemen tius. Ter.quo minus spei ẽ:eo magis amo.¶ Parce:cõuertit sermonẽ suũ ad uenerẽ & cupidinẽ:ut æneã in amoris castra cõ pellãt.¶ Nurui.i.mihi q̃ sum nurus tua.nã sum uxor æneæ filiũ tui.¶ Amor:cupido .¶ Frater.s. æneæ.nã ambo estis filii Veneris.¶ Militet:uei sec.& pprie dixit.Nã(ut inqt Oui.in lib.i.amorũ)Militat ois amans:& habet sua castra cupido.

¶ Nec alloquor:quia sperẽ posse moueri nostra p̃ce.nos mouimus.i.cũ molimine auspicatæ sumus & icepimus ista deo ad uerso.s.irato & abnuente.sed cum perdiderim male.i.cũ malo meo:hoc est indecenter famam meriti.s. prioris, & corpus & animum pudicum (propter carmen legendum est corpusq;,animumq;:nec minor est ornatus) leui:idest parui momẽti.est per dere uerba:scilicet scripta in hac epistola Certus es ire tamen:Anacoluthon ẽ.nã nõ p̃cessit,q̃q̃ qp sic perficitur.q̃q̃ mori cõ stitui.si abiens tamen certus es ire & relinquere miseram Dido.s.me.Seruius docet quia græcorum in o vtimur tribus aut quatuor casibus:nominatiuo:accusatiuo:& uocatiuo in o:& genitiuo i us aut in oos,ut hæc Dido,huius didus uel didoos, [illegible]nc dido,o dido.multi tamen hoc nomen latine declinant dicentes huius didonis,huic didoni,hanc didonem : quod etiam [illegible]:licet nõ cõtinuo dixero huius sapphonis &c,sed sapphus,& hanc sappho. Iidem uenti:scribitur ii duplici:quia plura [illegible]:comites eisdem:seu iisdem uentis uela & fidem.i.fidelitatem tuã:quia fœdifragus eris . Q uæq; ubi [illegible]na italica quæ nescis ubi sint.dixi ex quarto æneĩ.fere sumpta ubi dicitur: Q uid si non regna alie[illegible] gnota [illegible]teres.Sed quia Virg.omnibus notus est frustra eius carmina ad hanc epistolam facientia reperies [illegible]tus:sed ingratus & immemor beneficii.Q uestaq; peius.i.intensius,& cum maiori malo meo amo. questa.i.post querelã[illegible] amoris non questus,sed obliuio si qua fieri potest animi est remedium.ut autem obliuio sit,oc cupandus est aliis curis animus.frater amor:frater Aeneæ,& etiam Didonis,quia se coniugem Aeneæ dictitat.

ANTO.
Latinã si gnificatio nem seq de bemus quã ad decor patiatur
Duplex Carthago
Arx car thaginis quo pacto dicta est.
Cupido a quo pgent tus fuerit.
HVBE.
Soluere p prie qd sit.
Carthago pœnoru li gua quo pacto no minetur
Sceptrum cui conue niat
Instar qd sit
Tæda q̃ sit & cuius natura:
Militate p prie qd sit.
ASCEN.

ANTO,

Amor qd fit

℃ Aut ego:a phisiologia in Aenea feuitiã arguit:aut duræ cautes:aut mare illum genuerit:nisi fallor. ⸿ Quæ cœ.a ma. amãtes facile credunt:ut in metamorphosi:Credula res amor est. ⸿ Materiã:ea est vt ipse amet. Plauti snia est:non vero ingent te amare:q dant qua amenť grã:sed ille ad pcium:hic ad amorẽ materiã refert. ⸿ Imago:q̃ grãm in ænea exprimebat. ⸿ Abinge.a facilitate. ⸿ Diffidet:alienus est.mr̃ facilis est:ipse durus. ⸿ Te lapis:hanc enarrationẽ ita Vir.confingit: Nec tibi diua parẽs generis:nec Dardanus auctor Perfide:sed duris genuit te cautibus horrẽs Caucasus: hyrcanæq; admorunt vbera tigres. ⸿ Quo fugis:periculo⁊ cõmemoratione propositum auget.adeo sæuus es: vt me per summa pericula fugias. ⸿ Hyems:tẽpestas. Virg. Vicit hyems. ⸿ Iustior:dementior. ⸿ Quod non medi:iniq;:nõ putes id mihi per simulationem dictum. ⸿ Exerces p̃ciosa:cum stomacho hoc enunciatum est. ⸿ Cõstantia magno: emẽda capitis periculo:& vitæ discrimine. ⸿ Iam vẽti ponẽt:ab imminẽtibus æneam a cursu l..b xrat reuocare. ⸿ Cœruleus Triton: tritones nõ esse fabulosos Plin.scr. sed visos ab vlysiponessibus regnãte Tiberio:ob id in vrbe missa legatione:filios Neptuni & Salaciæ scrib. Varro ad summa æquora:cum numina enatant:tranquillitatis est indiciũ.ideo Papi. Armigeri inquit tritones edit: scopulosaq; cete. ⸿ Robora:robur est genus quercus paulo durius:vt scri.Pli. ⸿ Quid si nescires:dissuasio ab experientia. ⸿ Insana:procellosa.

Tritones q sint & cuius filii & de legatiõe pp eos i vrbe missa

Robur qd sit

Aut ego, quę cœpi(neq;.n.dedignor) amare,
Materiam curæ præbeat ille meæ.
Fallor,& ipsa mihi falso iactatur imago!
Matris ab ingenio dissidet ille suæ,
Te lapis,& montes,innataq; rupibus altis
Robora,te sæuę progenuere ferę.
Aut mare,quale uides agitari nunc quoq; uẽtis
Quo tamen aduersis fluctibus ire paras.
Quo fugis?obstat hyẽs, hyẽis mihi grã psit,
Aspice,vt aduersas concitet Eurus aquas.
Quod tibi malueram sine me debere procellis,
Iustior est animo ventus,& vnda tuo.
Non ego sum tanti,quod non mediteris iniq;
Vt pereas,dum me per freta longa fugis.
Exerces pretiosa odia,& constantia magno,
Si,dum me fugias,est tibi vile mori.
Iam venti ponent:strataq; ęqualiter vnda,
Cœruleis Triton per mare curret equis.
Tu quoq; cum ventis vtinam mutabilis esses:
Et nisi duritia robora vincis,eris.
Quid?si nescires insana quid ęquora possent!
Expertæ toties tam male credis aquæ!

HVBER,

Cura quid & vnde dicatur

℃ Aut ego.s.militem in tuis castris:subaudiendum est enim vnũ verbum. ⸿ Quæ cœ.amare:ex quo eum vidi & audiui loquentem.Vir. At regina graui iam dudum saucia cura Vulnus alit venis: & cæco carpit igni. ⸿ Neq;.n.dedignor:parẽthesis est. ⸿ Ille: æneas. ⸿ Materiam: fomentum.nutrimentum.i.respondeat meo amori.nam cura amorem significat: vt ex versu Vir. suprascripto patet.dicit autẽ qd cor vrat. ⸿ Fallor.i.frustra hoc cogito & peto: vt meo amori rñdeat. ⸿ Iactať.i.laudať:vel ostentať ab eo. ⸿ Matris pbat qd dixit. dicit.n.eũ oino esse cõtrariũ Veneri matri suæ. ⸿ Dissidet:discordat. ⸿ Ingenio:natura:qa Venus est mollis & placabilis: Aeneas vero durus & inexorabilis. ⸿ Te lapis:hæc supradicta dixit tanq̃ de tertia psona:nũc cõuertit sermonẽ ad ipsum æneã: arguẽs ipsum nimiæ duritiæ. Est aũt tota hæc æmulatio Virgiliana i quarto æne. vbi Dido sic loquiť:Nec tibi diua parẽs:generis nec Dardanus auc. Perfide:sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus hyrcanæq; admorũt vbera tigres. ⸿ Innata.i.genita. ⸿ Robora:idest arbores. ⸿ Sæuæ fe.vt tigres:vt vrsæ:vt leænæ. ⸿ Aut mare.s genuit te. ⸿ Quale ui.nõ tranquillum sed pcellosum:quale nunc vides. ⸿ Agitari:moueri. ⸿ Quo.i.per quod mare. ⸿ Tamen paras ire.s.cum ita agiteť vẽtis. ⸿ Quo fugis:cõtumeliose dixit fugis: vnde ipse apud Vir.respondet. Nec finge fugam. ⸿ Obstat: impedit te. ⸿ Hyemis mihi gratia psit.i.si tua spõte nõ vis mihi hoc munus p̃stare vt aut maneas: aut differas fugam tuam: saltem facias hoc necessitate tempestatis. ⸿ Aspice:demonstrat magnitudinem tempestatis. ⸿ Concitet: commoueat. ⸿ Si lendo.i.pcutiendo. ⸿ Iustior tuo animo:qa vult reddere gratiam mihi bene merenti,cum vult te apud me retinere: tu autem qui accepisti beneficium nõ vis reddere gratiã. ⸿ Nõ ego sum:dicit Aeneam nõ debere se obiicere periculo mortis pter ipsam:cum vult eam fugere.ordo est ⸿ O inig;:non sum tanti. ⸿ Vt pereas,i.perire velis. ⸿ Dum fugis me: per longa freta.

Procellæ quæ & vnde dictæ

⸿ Quod.i.quã tem. ⸿ Nõ meditaris:non cogitas. ⸿ Exerces:sensus est:si habes me odio: & propter hoc paruifacis obiicere te morti.hæc tua odia sunt nimis magni pretii:& nimis chara & cõstãtia magno quia cõstant tibi vita: quæ est res magna. ⸿ Si est vtile tibi.i.si paruifacias.nam interdum odio alicuius solent homines paruifacere pericula: & mortem.vnde est illud amantis apud Virg.in Buco.Specula de montis in altum deferar extremum hoc munus morientis habeto. ⸿ Iam ventis dicit cito cessaturam tẽpestatem.indeq; eum tutius nauigaturum. ⸿ Ponent.i.quiescent. ⸿ Iã.i.cito. ⸿ Strata:lapsa:quieta. ⸿ Triton:deus maris:Neptuni ex Salacia dea maris filius:& eiusdem tubicen. ⸿ Curret:celeri curru ibit per mare. ⸿ Equis cæruleis.i.delphinibus iunctis ad currum more equorum: nam deorum maris equi sunt delphines. Volunt autem poetæ deos maris nõ ire super vndas nisi fere quieto mari. vnde Virg.in primo æneí. post placatum mare dixit de Neptuno: Cœlo⁊ inuectus aperto Flectit equos:curruq; volans dat lora secundo. ⸿ Cum ventis:quorum natura est: vt mutentur. Hora.secundo carminum:Non semper imbres nubibus hispidos Manant in agros:aut mare caspium Vexant ina quales procellæ. ⸿ Eris.s.mutabilis. ⸿ Nisi vincis.i.nisi superas.i.nisi es durior roboribus. Robur autem species arboris est: ex qua determinam esse gallam Plinius scribit.est autem eius lignum nimiæ duritiæ. ⸿ Quid.s.faceres.q.d.ignoscendum esset tibi si intrares mare:cuius periculum ignorares. ⸿ Expertæ:probatæ a te.est in significatione passiua participium. ⸿ Tam male idest tam cum periculo tuo. ⸿ Credis:confidis.vt O formose puer nimium ne crede colori.

Triton deus

Delphines deorũ maris equi

Robur

ASCEN,

℃ Aut ego quẽ &c.ordo est: aut ille quẽ ego cœpi amare p̃beat materiã meæ curæ.i.se amabilem p̃beat. neq;.n.dedignor amare.i.libenter amarẽ si se amari sinat. Vnde dicit ænei.iiii. Quæ mihi tradat eum,vel eo me soluat amantẽ. Fallor & ipsa mihi falsu iactať imago.i.falso præ se fert pietatẽ:& Veneris filiũ nũcupat:cũ sit durior caute. Vnde ænei.quarto: Nec tibi diua parẽs generis:nec Dardanus auctor Perfide,sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus: hyrcanæq; admorunt vbera tigres. Aut mare:hoc videtur sumptum ex Homero:qui(vt interpræratur Aulus Gellius lib.xii.ca.primo)dicit sic:Non pater ipse tibi fuerat me Hercule Peleus: Non thetis est genitrix:glaucũ te protulit æquor. Aeriæ & rupes mens q; tibi dura feroxq;. Quale vides agitari.ænei.quarto:Quin etiam Hyberno moliris sidere classem. Quod tibi malueram: sensus ordo est:sine.i.pmitte me debere pcellis id supple qd maluerã debere tibi.i.pmitte vt bñficio vento⁊ te detineã: [illegible] quæ cũ beneuolẽtia tua te malim:sed nõ possum frui:nõ possum qdẽ:qa nõ pmittis:& ita vẽtus & vnda [illegible] tior:aut iustior:qa iustũ est vt amãs amet,& amator fruatur:tuo animo. Ego non sum tanti.s.val[illegible] me per longa freta.qd.s.dictũ nõ mediteris.i.interpreteris.inique.i.in malam partem:hoc est quod per [illegible] addit. Exerces pciosa.i.res preciosas.constantia magno animo.i.videtur tibi magnum & preciosum: hoc est [illegible]. Si dum me fugias est tibi vile mori.i.si paruipendis mortem dũmodo me fugias:[illegible] odio [illegible]: si mortem prosequaris:cum vt me fugias:illam incurras. Expertæ aquæ passiuẽ dixit nã experior communẽ est.

℃ Retinacula

¶ Retinacula: quæ & oræ dicuntur a Fabio. ¶ Tristia incommoda: ultra naufragium. ¶ Nec violasse fidem: a numinibus navigationem dissuadet. ¶ Tentantibus æquora: navigare audentibus post perfidiam. ¶ Quia mater amorum: duas Veneres & tres amores fuisse Cicero in libro de natura deorum scribit: primum ex mercurio & Diana genitum: secundum Mercurio & secunda Venere: tertium, quem anteron dici retulimus. ¶ Cytheriacis: Venerem in cythera insula educatam ferunt: ubi Aeneam matri templum construxisse scribit Dionysius halicarnaseus. ¶ Aquis: salsis undis. Nam ex testibus coeli & maris spuma Venus traditur genita: ut auctor est Varro concha in cytheram delata: quæ distat a malæa promontorio quinque milia passuum antea Porphyris dicebatur. ¶ Perdita ne perdam timeo: pathos a voluntate. nollem, inquit, & si Aeneas me fugit ut mea causa periret. ¶ Sic vivum & profugum. ¶ Tu potius: quam mihi tuæ mortis causa tribuatur. ¶ Finge age: locus est qui dicitur a contingentibus. ¶ In homine nullum pondus: meis dictis exitus perhibeatur. ¶ Rapido turbine: est turbo flatus repentinus ex depressæ nubis specu cum fragore prorumpens: proxima quæque prosternens. Is si accendatur πρηστὴρ dicitur: cuncta inurens & proterens. ¶ Phrygia: invidiose patriæ contumeliam obiectat: ut phryges perfidia uti, fœminasque iactare consueverint. Paris Oenonem deseruit: Menelai quoque hospitium violavit. ¶ Ante oculos: maiori affectu. idem Maro exprimit: Et cum frigida mors anima seduxerit artus Omnibus umbra locis adero: dabis improbe pœnas. ¶ Quicquid: idest quicquid subieris periculi. ¶ Da breve sævitiæ spacium: sævias post placatum mare.

ANTO: Retinacula quæ sint
Quod Veneres & quod amores fuere
De ortu Veneris fabula
Turbo quid sit

Ut pelago suadente etiam retinacula solvas:
  Multa tamen latus tristia pontus habet.
Nec violasse fidē tentātibus æquora ꝓdest:
  Perfidiæ pœnas exigit ille locus.
Præcipue cū læsus amor: quia mr̄ amorum
  Nuda cytheriacis ædita fertur aquis.
Perdita ne ꝑdam timeo, noceam ve nocenti,
  Neu bibat æquoreas naufragus hostis aq̄s
Vive, precor, sic te melius q̄ funere perdam.
  Tu potius leti causa ferare mei.
Finge age te rapido (nullū sit in hoīe pōdus)
  Turbine deꝓhendi. quid tibi mentis erit?
Protinus occurrent falsæ periuria linguæ:
  Et phrygia Dido fraude coacta mori.
Coniugis ante oculos deceptæ stabit imago
  Tristis, & effusis sanguinolenta comis.
Quicquid idest, totū merui, cōcedite dices:
  Quæque cadent, in te fulmina missa putes
Da breve sævitiæ spacium, pelagique, tuæque.

¶ Ut: idest quamvis. ¶ Retinacula: funes navium. ¶ Etiam pelago suadente: idest etiam mari tranquillo: quia tunc videtur suadere nobis navigationem. ¶ Nec prodest: liptote est: idest nocet. ¶ Tentantibus: ingredientibus. a tento derivatur: ut tentanda fuga canit æquora Chalcas. ¶ Exigit pœnas perfidiæ: idest punit perfidos. ¶ Præcipue: hoc dicit ut magis eum terreat. ¶ Quia: rationem ponit. ¶ Mater amorum: Venus amorum autem dixit: quia duo dicuntur esse cupidines. ¶ Edita idest genita. ¶ Aquis cytheriacis: hoc secundum fabulam dixit: quam Servius in quinto æneidos refert. Dicit enim cœlum patrem fuisse Saturni: cum iratus filius falce virilia amputasset: lapsa in mare sunt: de quorum cruore & maris spuma nata dicitur Venus: unde & Aphrodite dicitur: nam aphros cum accentum in fine habet: spumam significat. inde & Virgilius libro supradicto: Fas omne est Cytherea tuis te fidere regnis: Unde genus ducis. huius autem fabulæ allegoriam, qui vult scire, videat Servium loco suprascripto. Cytherea autem dicitur a Cytheris insula tantum pluraliter declinata: quæ (ut Plinius libro quarto inquit) in laconico sinu est: antea porphyris appellata. Venus autem cum primum nata est mari: eo concha devecta est: unde & nomen accepit. invenitur autem & pro urbe & pro insula eodem nomine. interdum tamen Venus Iovis & Diones filia dicitur: unde & ipsa non nunquam dicitur Dione: & Dionæus a Venere nomen deducitur. ut apud Virgilium in Bucolicorum: Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum. & æneidos tertio: Sacra Dionææ matri: idest Veneri. ¶ Perdita: idest timeo ne te perdam naufragio: quem tamen amisi: quia non vis mecum manere. ¶ Neu: idest & ne. ¶ Hostis: æneas. ¶ Naufragus: summersus. ¶ Vive precor: conciliat sibi æneam optans ei vitam. ¶ Sic: scilicet vivendo. ¶ Quam funere. quam morte: idest melius est quod caream te vivo, quam mortuo. ¶ Ferere: idest dicare: potius scilicet quam ego dicar esse causa tuæ mortis. ¶ Finge: artificiose ei commemorat recordationem conscientiæ in magnis periculis. ¶ Age: hortantis est. ¶ Finge: puta: animo tuo cogita. ¶ Te deprehendi: usus est verbo nautico. nam navigantes deprehendi dicuntur. Virgilius libro quinto æneidos: Hunc ego getulis agerem si syrtibus exul Argolico ve mari deprehensus: & urbe Mycenæ &c. ¶ Quid mentis: idest quæ mens & cogitatio erit tibi. ¶ Nullum sit: parenthesis est. ¶ Pondus: effectus. ¶ In homine: idest in augurio meorum verborum: idest hoc tamen propter verba mea tibi non eveniat. ¶ Protinus: dicit quæ mens ei futura sit. ¶ Occurent: venient in mentem. ¶ Periuria: quibus me decepisti. ¶ Et phrygia Dido: phrygia legendum est: non autem tyria, ut sit ordo: Dido coacta mori fraude phrygia: idest fraude tua. nam æneas phrygius est. nam si dicatur Dido tyria: versus non patitur. si vero fraude tyria sensus repugnat. ¶ Imago: species. videbere enim videre me: quam decepisti, quod maxime te auget. Iuve. Et quod præcipuis mentem sudoribus urget, Te videt in somnis: tua sacra & maior imago Humana turbat pavidum, cogitque fateri. ¶ Tristis: idest mœsta. ¶ Sanguinolenta: ut pote quæ tui causa se interfecerit. ¶ Merui totum: idest iuste patior. ¶ Putes: pro putabis: idest credes non esse fortuita: sed missa a diis ut vindicent perfidiam tuam: hæc enim cogitatio solet malæ conscientiæ evenire. Iuvena. Hi sunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent: Cum tonat exanimes primo quoque murmure cœli. Non quasi fortuitus, nec ventorum rabie: sed Iratus cadat in terra & vindicet ignis. ¶ Da breve: perscribit modum petitionis suæ: dicit enim se non petere: ut æneas perpetuo maneat: sed tantum differat: donec ira ipsius æneæ: & pelagi aliquantulū fuerit remissa. ¶ Da breve spacium: idest concede breve tempus.

HUBER. Retinaculum
Cupidines quod Veneris ortus
Venus q̄ et dione vū cytherea dicta est
Cytheris insula ubi locoque sit
Age quid sit
Cōscientiæ stimulus quis sit

ASCEN.
¶ Nullum sit in homine pondus: honesta & amica parenthesis. nam dum mala commemoramus, ne malorum omen in amicos convertatur, averti petimus ab eis, & in inimicos converti. Unde Simon. ii. æneid. locutus de eversione Troiæ addit: quod dii prius omen in ipsum convertant. Sumebant autem veteres superstitiosi pro omine. i. futuræ rei iudicio quicquid primū audirent. unde Aemilius deliberans an persem oppugnare deberet, audito a filia: Persa mea periit: illud pro omine perdendi a se regis illius sumpsit: quamvis filia de catella seu canicula cui perse nomen fuit loqueretur. & ideo patrifamilias quærenti: quis me petit aut vocat: non respondebatur nullus aut nemo: sed bona fortuna pater. Nec qui nihil haberet, audebat se nihil habere dicere: sed recte. unde in eunucho: Tamen quod illi dem recte est. Nam nihil dicere mihi religio est: idest mali ominis ... ubi ostendit pro eo quod est nihil dici solvere recte. quia ergo Dido dixerat: Finge age te rapido: dictura turbine deprehendi ... interponit: Nullum sit in omine pondus: idest nolo id tamen eveniat, nec ut ratum sit illud omen. Et phrygia Dido ... est: & Dido coacta mori fraude phrygia: idest phrygum, qui fraudulenti sunt, unde ipsa æneidos quarto: Necdum laomedonteæ sentis periuria gentis: Nec legendum est Tyria ut sciolorum pravitate inversus est textus. Nam videntes: quia Tyria esset Dido: & nescientes malum esse versum. & meliorem sententiam: ut sit phrygia fraude: pro phrygia tyria scripserunt. Coniugis ante oculos: sic maro: Omnibus umbra locis adero. Da breve sævitiæ spacium, pelagique, tuæque: idest differe sævitiam tuam, & vita sævitiam maris, quia grande pretium est mori, nam via est futura tuta si aliquātulum immoratus fueris.

Grande moræ p̃tium,tuta futura via est.
Nec mihi tu parcas,puero parcatur Iulo:
Te satis est titulum mortis habere meæ.
Quid puer Ascani⁹!qd dii meruere pẽates!
Ignibus ereptos,obruet vnda deos!
Sed neq; fers tecũ,nec quę mihi p̃fide iactas
Presserunt humeros,sacra,paterq;,tuos.
Omnia mẽtiris:neq; enim tua fallere lingua
Incipit a nobis:primaq; plector ego.
Si quęras vbi sit formosi mater iuli:
Occidit a duro sola relicta viro.
Hæc mihi narrabas:at me mouere merentem:
Illa minor culpa pœna futura mea est.
Nec mihi mẽs dubia ẽ,qn te tua nũina dãnẽt.
Per mare,p terras,septima iactat hyems.
Fluctibus eiectum tuta statione recepi,
Vixq; bene audito nomine,regna dedi.
His tamen officijs vtinam contenta fuissem,
Et mihi concubitus fama sepulta foret.
Illa dies nocuit,quã nos decliue sub antrum
Cœruleus subitis compulit imber aquis.
Audieram voces,nymphas vlulasse putaui:

Dii pẽates q̃ sint qbus noibus appellẽtur & q̃ sit eorum forma. Hercei iouis ara q̃ fuerit. Creusa errore relicta cybelis sacerdos constituta. quæ fuerit Iulius æneæ filius qbus noibus appellatus est.

ANTO. ¶ Grande pretium:ad tutiorem nauigationem id refert. Dii penates:quos Aeneas in Latium tulit. deos penates Dioni. scribit esse duos iuuenes virilis speciei:licet Timeus tradat ab incolis audisse in occultis seruari lituos ferreos,æneosq; & troianum vas quoddam fictile:eosq; esse deos penates troianorum.hos alii penates:alii patrios:alii gentilitios:alii munitheos:alii heterios:alii herceos appellant. Vnde & Hercei Iouis ara apud troianos:vbi Priamus trucidatus fertur. Sed neq; fers tecum:impietate Aeneam arguit. Sacra:dii penates. Pater:Aeneas patrem Anchisem & troiana sacra ab incendio humeris suppositis liberauit:vt in Laochoonte fabula scribit Sophocles. Plector:tua perfidia crucior. Mater Iuli:exemplo arguit:Creusam priami filiam significat:quæ casu relicta ea nocte qua combusta est Troia Cybeles sacerdos constituta est. Sunt qui æneæ fraude relictã tradant. Iulus primum Eurileon:deinde in fuga Ascanius est appellatus:vt scri. Diony. æneæ filius ex Creusa fuit. Merentem:quoniam tuam fidem noui. Mea culpa:quæ ex audacia orta est.nam perfido me committere non debui. Nec mihi mens dubia est:connumeratur a sua in æneam officia statuit propositum ab auctoritate deorum. Te:tua facinora. Septima iactat hyems:cum Virgili.congruit:qui septimo anno post captum ilium Aeneam in latium venisse scribit Cassius Emina tertio. Dionysius vero secundo post Troianum excidium Lauintum ab ænea cõditum tradit. Tuta statione:portum carthaginensem intelligit. His tamen officiis:idem locus est in epistola phyllidis. Concubitus:violatæ pudicitiæ. Foret sepulta:taceretur. Illa dies nocuit:a tempore pathos. Dido cum in venatione esset cum ænea:Iunonis,Venerisq; commento exortis imbribus in speluncam veniunt:vbi remotis arbitris concubuisse:secutus enim Ennium scribit Virgilius. Voces:quæ male mihi ominabant. Nymphas vlulasse putaui:existimabam eas esse nympharum voces:sed furiæ aderant quæ meam calamitatem præcinebant.

Aneæ cũ diis penatibus fuga. Creusa. Locus restitutus.

HVBER. ¶ Grande moræ:sensus est:hæc mora erit vtilis:quia postea habebis nauigationem tutam. Via:nauigatio. Erit grande p̃tium:idest magna vtilitas. Moræ:tardationis tuæ. Nec parcas mihi:idest nec habeas respectum mei in morando:sed filii tui. Titulum:nomen,& famam. Meæ:non etiam filii tui. Quid meruere:scilicet vt submersionis periculo a te obiiciantur. Penates:dii quos tecũ (vt dicis) portas. Ereptos:liberatos. Ignibus:incendiis troianis. Fers:portas. Presserunt tuos humeros:idest tuis humeris sunt portata.nã (vt ipse narrat in.ii.æneidos apud Vir.) Sacra,penatesq; sibi ab Hectore.q ei i somnis apparuerat cõmẽdatos humeris iposuit:& p̃rem simul.vt Eia age care p̃r ceruici imponere nr̃æ,Ipse subibo humeris nec me labor iste grauabit. Mentiris:falso iactas. Neq; incipit a no.quia iam est assueta fallere alios. Plector:idest punior. Si quæ:probat q alias deceperit. Mater:Creusa. Occidit:periit. Sola:sine te. Duro:inhumano. Hæc:scilicet Creusam esse a te relictam.nam circa finem.ii.æneidos. Virgilius narrat Aeneas Didoni Creusam fuisse a se amissam cũ discederet a Troia:sed eam cõuersam in ministram matris deum. At me:videtur hic textus vel obscurus vel ambiguus.alii nouere,alii mouere legendum putant:sed cum in aliis multis codicibus:tum in meo vetustissimo:legitur nouere.erit ergo sensus:narrabas mihi Creusam a te relictam:sed ego non solum fui tibi vxor sicut ipsa:sed etiam tibi præstiti beneficia:vnde maiorem pœnam es daturus:quod me deceperis:& dereliqueris:quã quod illam reliqueris. Nouere:sciunt scilicet omnes. Merentem:idest prestantem tibi beneficia.nam hoc significat mereri. Virgi. in sexto æneidos. Quiq; sui memores alios fecere merendo. Illa pœna:quam tu dabis,& patieris propter Creusam relictam. Est futura minor culpa mea:idest quam culpa quam de me habes:nam in genitiuis nominum & pronominum:& item in nominibus possessiuis persona possessionis dupliciter accipitur:& actiue & passiue.actiue sic:iniuria paridis concitauit vniuersam græciam aduersus troianos:hic iniuria intelligitur,quã Paris aliis intulit:passiue vero. Iniuria Menelai græcos omnes ad auxilium suum commouit:hic accipit iniuria,quæ Menelao illata est.& sic culpa mea interdum intelligitur quã ego de alio habeo:interdum quam alius de me:vt hic. Nec mihi:probat culpam de se decepta esse maiorem:quia non dubitat:quin propter ipsam sit daturus pœnas. Qui:idest vt non. Damnent:dignum pœna iudicent & puniant. Septima hyems:septimus annus:vt ipse apud Virgilium in fine primi æneidos. Nam te iam septima portat Omnibus errantem terris:& fluctibus æstas. Eiectum:naufragum:vt ipsa in.iiii.æneidos. Eiectum & littore egentem. Excepi,& regni demens in parte locaui. Vix bene audito nomine:nam (vt in primo æneι.scri.Virgi.) cum audisset Dido ab ilioneo:Rex erat æneas nobis &c. Respondit ipsa:vultis & his mecum pariter consistere regnis:vrbem quã statuo vestra est. His officiis.s.quod te hospitio excepi,& regna dedi. Fama:quæ iam sparsa & vulgata est:me tecum concubuisse. Virgi.iiii.ænei.de hac fama:Hæc tum multiplici populos sermone replebat Gaudens & pariter facta:atq; infecta canebat,Venisse æneam Troiano a sanguine cretum. Cui sepulchra viro dignetur iungere Dido. Nunc hyemem inter se luxu:quã longa fouere Regnorum immemores:turpiq; cupidine captos. Hæc passim dea fœda virum diffundit in ora. Sepulta:incognita:a nullo commemorata. Foret:subaudi vtinam. Illa dies:commemorat tempus quo primum se cum ænea commiscuit:exierat enim in venationem cum Aenea:vt scri. Virgili.lib.iiii.ænei.cum immisso subito imbri a Iunone,Venere cõsentiente,æneas & Dido in eandem speluncam imbrem fugientes deuenerunt:vbi primum cõcubuerũt. Nocuit:Vir. Ille dies primus leti:primusq; malorum Causa fuit. Decliue:pendens. Sub antrum:idest in speluncam. Compulit:coegit ire. Cœruleus:obscurus. Virgi. Insequitur commixta grandine nimbus. Audieram voces:idest clamorem. Nymphas vlulasse putaui. Virgi. Summoq; vlularunt vertice nymphæ.

Genitiuis noium & p nominum Itẽ nomia possessiua dupliciter accipiũtur.

ASCEN. ¶ Te satis est titulum mortis habere meæ:parcas ergo Ascanio ne & eius mortis titulum habeas, dicarisq; interfector filii tui. Omnia mentiris:quæ scilicet de pietate tua in deos,& patrem narraueras. vt.ii.&.iii.ænei.recitatur. Hæc si pietatis opera in coniugem etiam tuam,quam per Troiam quæsisti,ac pro & hæc mouere:idest mouerũt:idest afficiũt commiseratione me merentem:scilicet ex pia credulitate,&tamen illa pœna quam pro tam facili credulitate dabo est futura minor [illegible] culpa quia plus mali merui quam mori,dum tam perfido fidem habui. Fluctibus eiectum. Virgi. Nusquam tuta fides. [illegible] .& littore gentem Excepi.& regni demens in parte locaui. Illa dies:sic Maro:Ille dies primus leti,primusq; malorum causa fuit. Nymphas vlulasse:sic Maro:Summoq; vlularunt vertice nymphæ.

¶ Signa meis fatis:futuræ mortis ꝑsagia.¶ Læſe pudor:violatam pudicitiam ſecundo coniugio demonſtrat.nam quæ ſe-
mel nupſerant tāquam virgines coronabantur:quæ bis:impudicitiæ nota arguebantur.¶ Violate : quoniam illius cineri
caſtitatem ꝓmiſerat.¶ Eſt mihi:exponit aliud ſui exitu ſignum.¶ Sichæus ſacratus in æde : Dido penetrale marmoreum
in honorem Sichæi coniugis exædificarat in tectis ſuis,idq; ſummis colebat honoribus:ac Sichæi ei exerat ſtatuam:illāq;
venerabatur.fuerat Sichæus Herculis ſacerdos:quem tyrii in ſummo honore habebant.¶ Sichæus:Sichæi ſtatua.¶ Vel-
lera alba:vittas puras ſignificat:quibus templa ornantur.ſic & Virgilius.Velleribus niueis & feſta fronde reuinctum.¶ No-

ANTO. Sichæus cuius ſacer dos fuerat

Eumenides fatis ſigna dedere meis.
Exige læſe pudor poenas violata Sichęi:
Ad quę(me miſeram)plena pudoris eo.
Eſt mihi marmorea ſacratus in æde Sichęus:
Oppoſitę frondes,velleraq; alba tegunt.
Hinc ego me ſenſi noto quater ore citari:
Ipſe ſono tenui,dixit eliſa veni.
Nulla mora ē,venio,venio tibi debita cōiux:
Sum tamen admiſſi tarda pudore mei.
Da veniam culpę,decepit idoneus auctor:
Inuidiam noxę detrahit ille meę.
Diua parēs,ſeniorq; pater,pia ſarcina nati:
Spem mihi manſuri rite dedere viri.
Si fuit errandum,cauſas hēt error honeſtas:
Adde fidem,nulla parte pigendus erit.
Durat in extremū,vitęq; nouiſſima noſtrę
Proſequitur fati,qui fuit ante,tenor.
Occidit interea coniux mactatus ad aras:
Et ſceleris tanti pręmia frater habet.
Exul agor,cineresq; viri,patriamq; relinquo,

to ore:voce noti coniugis.eadem Virgilius refert:Hinc exaudiri voces
& verba vocantis Viſa viri.¶ Ipſe:Sichæus antiquus coniux.¶ Eliſa:
primum nomen eſt:deinde a virtute Dido nuncupata eſt.¶ Debita:
quoniam primæ nuptiæ legitimæ ſunt.¶ Admiſſi:impudicitiæ cri-
minis.¶ Da veniam culpæ : purgat crimen ab auctoritate perſonæ.
¶ Idoneus:non contemnendus.¶ Noxæ : impudicitiæ culpæ excuſat
factum:licet ſit pudendum perſonæ auctoritas.¶ Diua parens : firma
propoſitum a cognatione & facto.Pietas inquit,& genus me facile im
pulit vt me Aeneæ committerem.¶ Manſuri:qui non fugeret,ſed in ſi
de conſiſteret.¶ Cauſas honeſtas:licet ei rarum:cauſa tamen habet ho-
neſtatem:erroris cauſa Aeneas fuerat.¶ Adde fidem:nihil ſceleris im-
putari Aeneæ poteſt præter perfidiam.eſt laudandus in cunctis citra
fidem.¶ Durat in extremum:errorem a fato excuſat.¶ Fati tenor:ad-
uerſæ fortunæ perſeuerantia.¶ Occidit interea:exponit fortunæ in-
iuriam.¶ Coniux mactatus:ad aras:in templo herculis tyri Pygma-
liō Didonis frater (vt diximus) opibus inhians Sichæum trucidauit.
¶ Exul agor:monita in ſomnis a Sichæo in exilium,delato ſecum om
ni theſauro,ſponte proceſſit.erant enim parata nauigia ad frumenta
deuehenda:vt Trogus auctor eſt:quibus acceptis Dido fratris pygma
lionis inſidias fugiens:in Africam nauigauit.

Dido qb⁹ noībus ap pellata eſt

Sichæi mors Didonis fuga

¶ Eumenides:quaſi dicat non fuerunt nymphæ: ſed furiæ quæ ſigna
dederunt.¶ Fatis meis:ideſt infœlicitati.¶ Exige: non ad Sichæum
(vt quidam male exiſtimāt) ſed ad pudorem a ſe violatum ſermonem
conuertit:neq; enim legendum eſt Sichæu : quia neq; ratio carminis,
neq; ratio declinationis patitur. nam Sichæus non eſt diſſyllabum,
vt Theſeus:ſed triſyllabum, vt Antharus. Virgilius.Huic coniux Si-
chæus erat.ergo ſichæi legendum eſt : vt ſit ordo.¶ O pudor læſe violate:eſt autem diſtinguendum : ne vitioſum ſit duo
adiectiua ſine copula poni.ſicut apud Virgilium. Tectum auguſtum ingens centum ſublime columnis : o pudor o pudi-
citia violate.Virgilius ante pudor quam te violem:aut tua iura reſoluam.¶ Exige poenas Sichæi:ideſt ſumme de me poe-
nas:quas ſichæus deberet exigere: quia ei non ſeruaui fidem.Virgi.Nec ſeruata fides cineri ꝓmiſſa Sichæo.¶ Plena pudoris
ideſt plena verecundiæ:quia pudet me.¶ Eſt mihi:dicit Dido ſe vocatā fuiſſe noctua ſimulachro mariti:quod in domo co-
lebat ſumma veneratione.¶ Sichæus:imago ſichæi.¶ In æde:in templo.Virgi.Præterea fuit in tectis de marmore templum
Coniugis antiqui,miro quod honore colebat Velleribus niueis,& feſta fronde reuinctum.¶ Oppoſitæ:ad ornatum.¶ Vel-
lera:lanæ.¶ Tegunt:ornant.¶ Hinc:ex illa æde.¶ Noto ore.i.notis verbis.Virgi.Hinc exaudiri voces : & verba vocantis
Viſa viri &c.¶ Ipſe:ſichæus.¶ Eliſa:hoc enim fuit prius nomen Didonis.nam poſtq̄ Carthaginem condidit,Dido appella
ta eſt:quod nomen lingua punica ſignificat viraginem.alii volūt(vt Ser.)poſtq̄ ſeipſam interemit hoc nomine appellatam
fuiſſe.¶ Veni:imperatiui eſt modi:quaſi dicat neceſſe eſt:vt mecum ſis.¶ Nulla mora:dicit ſe paratam mori : vt ſit cum Si-
chæo:quod etiam libentius & celerius faceret:niſi pudicitiam amiſiſſet.¶ Da Veniam:ad Sichæum loquitur.¶ Idoneus:cui
credendum quiſq̄ putaret.¶ Inuidiam:odium.¶ Noxæ:ideſt culpæ.Virgilius:Vnius ob noxam.¶ Detrahit:aufert.¶ Diua
parens:enumerat ea,quæ fecerunt fidem.¶ Diua:non mortalis.¶ Pia ſarcina:pium onus : ideſt pater quem humeris ſuis ſe
geſtaſſe dicebat.¶ Spem:nam ea videbātur eſſe officia hominis boni & fidelis.neq; videbatur qui talia feciſſet,poſſe quemq̄
decipere.vnde dicit ſe propter ſupradicta ſperaſſe eum eſſe manſurum apud ſe,ſicut promiſerat.¶ Si fuit errandum:quaſi di
cat ſi ob vllam rem debui non ſeruare quod ſichæo promiſeram in hoc erraui.¶ Honeſtas:probabiles.¶ Adde fidem:quam
dedit mihi:ideſt adde quod mihi iurauit.¶ Pigendus:ſcilicet Aeneas:ideſt non erit quare pigeat,& turpe mihi.ſit ei credidiſ
ſe.¶ Durat:enumeratis his quæ Aeneæ poterant facere fidem viri boni:ne culpam in ipſam Didonem transferendam dice-
ret:dicit ſe eſſe infœlicem vſq; ad vltimum vitæ ſpiritum:& enumerat ſeriem ſuarum infœlicitatum.¶ Nouiſſima : vltima:
ideſt vſq; ad mortem.¶ Tenor:perſeuerantia.¶ Fati:infortunii fatalis.¶ Occidit:incipit enumerare infortunia:inter quæ
primum ponit mortem mariti ſui Sichæi:quem miro amore dilexit.fuit autem Sichæus Didonis auunculus:vt Iuſtinus ſcri
bit libro decimo octauo ſacerdos Herculis:qui honos ſecundus a rege erat:qui magnas ſed diſſimulatas opes habebat:au-
rumq; metu regis non tectis:ſed terræ crediderat.quam rem & ſi homines ignorabant:fama tamen loquebatur:itaq; Pygma
lion oblitus iuris humani auunculum ſuum, eundemque ſororis maritum ſine reſpectu pietatis occidit.¶ Occidit : periit.
¶ Mactatus:tanquam victima interfectus.¶ Ad aras:ideſt apud aras Virgilius.Impius ante aras : atq; auri cæcus amore,
Clam ferro incautum ſuperat &c.¶ Frater:ſcilicet meus:quod magis eſt dolendum.¶ Præmia: nomen & titulum. ¶ Exul
agor:narratio eſt reliquarum infœlicitatum:quæ licet ſit de præteritis:tamen eleganter ſit per ꝑſens:vt res nunc geri videa
tur.¶ Exul agor:expellor a patria.nam crudelitas fratris coegit ea facere,ſuadente Sichæi imagine quæ Didoni noctu ap
paruit:& omne facinus Pygmalionis enarrauit.¶ Patriam:quam deſerere quiſq; infœliciſſimum putat.

HVBER. Locus eno datus

Duo adie-ctiua ſine copula vi-tioſum pōi

Didonis virilitas

Sichæi q & qs ipſius exitus

¶ Eumenides:dicuntur furiæ infernales per antiphraſim:ideſt contrariam ſcriptionem.eu enim bonum ſignificat, cum mi-
nime bonæ ſint. Exige &c.ſi legitur ſichæu vt ſit vocatiuus græcus cum tamen non ſit diphthongus.Ordo eſt: o pudor læſe
extincte & violate exige poenas:ideſt a me.& o ſichæu violate:ideſt inhonorate per ſecundas nuptias exige poenas. Aut
legendum eſt ſichæo.Ordo eſt:o pudor læſe & violate ſichæo:ideſt in damnum Sichæi exige poenas.ad quas ſcilicet poe-
nas me miſeram ſubaudio:vel heu:ſed reprimit ne ſit vehemens excādeſcentia ad quas igitur:o me miſeram: ego eo plena pu
doris:ideſt verecundiæ & ruboris.Eſt mihi:hoc quoq; ex Virgilius ſumptum eſt:vt patet in quarto.Vnde fruſtra &c.Durat
in extremum:docet fatale eſſe generi ſuo ęrumnis concutiatur:ne culpæ detur quod neceſſitatis eſt,de fuga autem Dido-
nis ex tyro habetur ad longum Aeneidos primo,

ASCEN.

Et feror in duras,hoste sequente,vias.
Applicor ignotis, fratriq; elapsa,fretoq;
Quod tibi donaui perfide littus emo.
Vrbem constitui, lateq; patentia fixi
Mœnia,finitimis inuidiosa locis.
Bella tument,bellis pegrina, & fœmia têrot,
Vixq; rudes portas vrbis,& arma paro.
Mille procis placui,qui in me coire qrentes,
Nescio quem thalamis pręposuisse suis.
Quid dubitas victā getulo me tradere hiar(bæ?)
Præbuerā sceleri brachia nfa tuo.
Est etiam frater,cuius manus impia poscit:
Respergi nostro sparsa cruore viri
Pone deos,& quę tangendo sacra profanas,
Non bene cœlestes impia dextra colit.
Si tu cultor eras elapsis igne futurus:
Pœnitet elapsos ignibus esse deos.
Forsitan & grauidā Dido scelerate relinquis?
Parsq; tui latitat corpore clausa meo.
Accedet fato matris miserabilis infans:
Et nondum nati funeris auctor eris.
Cumq; parente sua frater morietur Iuli:
Pœnaq; connexos auferet vna duos.
Sed iubet ire Deus,vellem vetuisset adire:
Punica nec teucris pressa fuisset humus.

ANTO. ¶ In duras vias:hoc dicit:qm primū in Cyprum delata assumpsit comitem Iouis sacerdotem cum coniuge & liberis & virginibus.xc.cum quibus in Africam defertur. ¶ Ignotis:Africā significat:in quā delata est. ¶ Emo:non emi legas.Dido quārum taurino corio posset circūdare ab Hiarba getuliæ rege Iouis Garamantidisq; nymphæ filio tantū emit terræ:vbi carthaginem condidisse diximus. ¶ Vrbem:Carthaginem Dido cōdidit omnium finitimorum cōsensu:& maxime Vticensiū:q legatos miserūt exhortantes tyrios:vt vrbem cōderent:ea est pene insula ambitu stadiorum.ccclx.muro perpetuo cingit̄ longitudine stadiorū.lx.iugū occupat:quod in mare a marti porrigit̄.in media vrbe arx fuit quam Byrsam vocauerūt:in verticē Aesculapii templum videbatur:quod Asdrubalis vxor capta vrbe secū concremauit.cum fundamenta vrbis iacerentur:primum est Tauri caput inuentum:sed quia seruitutem videretur indicare:mutato loco:cū equi caput reperissent:quia belli signum uidebatur:mænia construxerunt. ¶ Inuidiosa:quæ sua magnitudine vicinis mouerent inuidiam. ¶ Bella tument:Hiarbas:qm cōtemnebatur eius cōiugium,bellum carthaginensibus minabatur:vt auctor est Trogus. ¶ Peregrina & fœmina:calamitatis ē ex nominibus amplificatio. ¶ Rudes:nō satis firmas. ¶ Arma:quibus mœnia defendebantur. ¶ Querentes coire: conspirarunt in me:non sine querela:qm mihi tua causa cōtempti sunt. ¶ Nescio quem:cum æneam significet ignorantiam fingit:vt deteriora melioribus præposuisse videatur. ¶ Quid dubitas:pietatem in Aenea deprimit:cum psentibus periculis non modo bene merita nō eripiat:sed in illa coniciat. ¶ Getulo Hiarbæ:getulia africæ pars optima getulia vulcani.s.Recte inquit me in potestatem Hiarbæ conicis:cum me tibi cōmittere non dubitarim. ¶ Nostra brachia:translatio est ab his qui duello superati vincienda præbent membra. ¶ Est etiam frater: Pygmaliō inquit paratus est ad exitum meum. ¶ Pone deos:noli tecum ferre deos penates:quoniam impios sacra tractare non decet.erat enim in legibus ad duos adeunto caste:pietatem adhibunto. ¶ Elapsis igne: incendio troiano liberatis. ¶ Pœnitet:molestū est te assertorē habuisse. ¶ Parsq; tui latitat:Empedocles scribit fœtum a viro & fœmina pariter concipi:quod negat Aristo.a viro tantum semen ppagari in vtero: nihilq; conferre fœminam asseuerat. ¶ Infans miserabilis: pathos ab ætate. ¶ Parente: augetur pathos a nominibus. ¶ Vna pœna:eadem mors. ¶ Duos connexos:matrem & filium. ¶ Sed iubet ire deus : ironia est. Mercurio discessum eius imputabat æneas:quem Iouis imperio mandasse referebat:vt in latium nauigaret.apud Ho.Iouis iperio Calipson Mercurius cogit:vt Vlyxem dimittat.

Socii fugæ didōis

Emptio di denis ob carthaginē cōdendam

Carthaginis magnitudo ipsius nobilitas & quo augurio cōdita fuit

Hiarbæ ī didonē minæ

Getulia q̄ sit

Nunquid fœmina cōcurrat ad plis generationem

HVBER. ¶ ET feror:amplificatio infœlicitatis:dicit enim se nō habuisse locū certū:quo iret:neq; etiā tuto nauigasse. ¶ Hoste sequente.i.fratre Pygmalione:qui vitæ & rebus meis insidiatur vt hostis.inde Virgi. Germaniq; minas. ¶ Applicor: adducor. ¶ Elapsa:clam & cum difficultate erepta. ¶ Emo:sic legendum est in pñti tempore:sicut & supradicta uerba:quod etiam ratio carminis exigit.nam emi quod primā naturaliter pducit,nullo pacto legi potest. quod aūt quidā exponunt emi.i.orna:ut sit imperatiui modi stultissimū est. ¶ Inuidiosa:passiuæ est significationis.i.qbus inuidetur.inde Anna ad ipsam Didonem lib.iiii.æneī.sic inqt:Nec venit in mentem quorū consederis aruis:Hinc Getulæ vrbes genus insuperabile bello:Et Numidæ infreni cingunt:& inhospita syrtis:Hinc deserta siti regio:lateq; furentes Barcæi. ¶ Bella tument.Virgi.Quid bella tyro surgentia dicam. ¶ Peregrina,& fœmina:& a fortuna & a sexu mouet commiserationem. ¶ Rudes:nouas. ¶ Mille:idest multis.numerus finitus pro infinito. ¶ Coire:cōgregati sunt. ¶ Nescio quem.q.d.ignotum. ¶ Suis thalamis.i.connubia ipsorum. ¶ Quid du.q.d.non est talis fortuna mea:vt debeam recusare etiam captiuitatem.Vir.Quid moror:an mea Pygmalion dum mœnia frater Destruat:& captam ducat getulus Hiarbas. ¶ Getulo:qui imperat getuliæ:quæ est pars africæ. ¶ Præbuerim: pro præbebo. ¶ Sceleri tuo:ecce hoc verbo magis prohibet quod vr̄ concederc. ¶ Frater:Pygmalion. ¶ Sparsa:fœdata. ¶ Viri:mariti mei sichæi:quem interfeci. ¶ Pone:pro depone. Aphæresis. ¶ Profanas:polluis & maculas tangendo:quia ab impiorū manibus Dei tangi indignant̄.inde apud Virgi. Donec me flumine viuo abluero.nā cruētis manibus tangere sacra æneas nefas duxit. ¶ Non bene cœlestes:sententia est rhetorica. ¶ Si tu:sensus est:dei nollent se esse liberatos ab incendio troiano:si tu q es impius,eras culturus eos elapsos ab incendio.ordo est:Deos pœnitet esse elapsos ignibus &c. ¶ Si tu.s.sceleratus & impius.habet enim hoc pronomen demonstratiuum emphasim. ¶ Eras futurus cultor ipsis ereptis.i.liberatis. ¶ Igne,qa mallent se esse cōbustos q̄ habere talem cultorem. ¶ Forsitan:addit aliud quod possit eū mouere ad commiserationē. ¶ Relinquas:p relinques.& melius legit̄ q̄ relinqs vel relinques:quod sequens verbum indicat.nā dixit. ¶ Lateat:pro latebit:vel latere contingit. ¶ Pars tui:aliquis filius:qui est pars patris. ¶ Accedet:addetur. ¶ Fatis.i.morti. ¶ Miserabilis:qa nulla culpa sua morieṫ. ¶ Nondum nati.i.filii nondum editi in lucem. ¶ Frater Iuli:qui erit ex te genitus sicut Iulus. ¶ Cū sua pa.i.mecū quæ sum mr̄ sua. ¶ Vna poe.i.vna mors. ¶ Connexos:coniunctos. ¶ Sed iu.obiectio quā posset facere æneas. ¶ Deus:Mercurius.sic.n.se excusabat æneas vt apud Vir.li.iiii.æne.Nūc etiam interpres diuum Ioue missus ab ipso(Testor vtrunq; caput)celeres mādata per auras detulit:ipse deū manifesto in lumine vidi &c.vel certe apollinē verius intelligit:cuius iussu petebat Italiā:vt ipse apud Virgil.lib.iiii. Sed nunc Italiam magnam grinæus apollo Italiam lyciæ iussere capessere sortes. ¶ Pressa:tacta:calcata.sic ipsa apud Vir. Fœlix heu nimium fœlix si littora tantum Nunq̄ dardaniæ tetigissent nostra carinæ.

Locus oui dii restitutus

Inuidiosus in passiua signatione

Getulia

ASCEN. ¶ Quod tibi donaui &c.cōsentio cum superiore cōmentario legendum esse emo:quia emi preteritum bissyllabum primam producit.nec est ratio cur in preterito ponatur cum dicat in pñti:applicor ignotis &c. nec obstat q donaui [illegible] de preterito sæpe quasi de præsenti loquitur,bene dicit applico & emo littus &c.quod donaui.s.[illegible] sed postea:Vrbem constitui.Virg.Vrbem preclaram statui,mea mœnia vidi.Getulo tradere:non dices [illegible] quia [illegible] tribus longis constat.Non bene cœlestes:memorabile dictum.Si tu cultor eras:sensus est:tanta est perfidia [illegible] q; si tu eras futurus cultor diis penatibus elapsis.i.ignibus & ruinis.pœniteat elapsos.i.q; maluerint igne cōsumpti esse, q̄ abs te coli.Sed iubet ire.i.abire.deus.s.Iuppiter per Mercurium.vnde Virg.Nunc etiam interpres diuum Ioue missus ab ipso &c.

ANTO.

¶ Hoc du.nẽ.deo:ironiã pficit. Sitis esset deus, inqt, quẽ seq̃ris.vii.ãnis p summas pcellas vexatus Italiã nõ q̃reres./ Pergama: alii iliõ ipm: alii ilii arcẽ esse tradiderũt. fuit & pgamus minoris asiæ vrbs celeberrima regis attali regia./ Nõ pa.si. pe.incõmoditates & tpis & loci narrat./ Seni: vix senex in Italiã venies./ Hos po. vtilia incommodis subiicit./ Remissa am.nõ ad errores æneæ referẽdũ est: sed qd de iouis impio cõmẽtũ esse arbitrabat./ Opes pyg. Ser. i eum locũ Vir. Portãtur auari Pygmaliõis opes: & hi q seruiũ secuti sunt: historiã nõ nouerũt. nã pygmaliõis opes itelligi volũt Sichæi thesaurũ cuius causa Pygmaliõ sichæum peremerat: qd nõ recte tenuerũt. nã cũ nouisset fratris crudelitatem: naues q̃ paratæ erãt vt frumẽtatũ irẽt: vt quotãnis ob ãnonæ caritatẽ cõsueuerãt tyrii: Dido cõscẽdit: abduxitq; secũ magnã nobilitatis partem: cui exosa erat Pygmalionis tyrãnis: vt Trogus auctor est: & sichæi thesaurũ: & Pygmalionis opes: & regni fere delitias oẽs i africam traduxit./ Iliõ: & res & hoies ab incẽdio troiano ereptos itelligit./ Sacra scr. reges sub tutela iouis sunt. Sceptra quoq; nõ nisi auspicato dabãtur: vt auctor est Diony./ Si tibi me.aui.est bel.inuitat ad cõsistẽdum a gloria: quam sibi bello parat̃ poterit./ Hic lo.ad Carthaginẽ hoc refert, q̃ pace & bello opportunissima extitit./ Tu modo p pa.colligit epistolã p dep̃catiõnẽ./ Fraterna te.sagittas: cupidinis: quẽ æneæ fratrẽ diximus./ Dardana sa.deos penates significat: & palladiũ: quos Dardanus e samo thracia in phrygiã aduexit: Aeneas capta vrbe ex arce sustulit: vt scri. Diony./ Superẽ: viuãt./ Sit mo.firmetur troiano excidio tua calamitas./ Ascaniusq; suos: Ascanius quẽ primũ Eurileõtem nuncupatum diximus: cum octo & triginta annos Albæ regnasset mortuus est: quã cõdiderat triginta ãnos post æneæ iteritum: vt ex oraculo tulerat./ Et se. An. Anchises in Sicilia mortuus est, & in eryce sepultus monte: vbi Veneri genetrici & patri Aeneas cõsecrauit templum. Cato in latium delatum Anchisem tradit. Dio. addit illi templum ab ænea cõstitutum cũ inscriptiõe hac: patris diui terrestris: qui fluuii numici vndas gubernat./ Præter amare: nihil in me accusare potes nisi amorem: is quoq; dignus est venia./ Non ego sum phthia: odimus nõ modo hostes: sed etiã patriam. Phthia est achillis patria: vt diximus./ Magnis mycænis: nõ sum mycænea: vnde profectus Menelaus Troiã solo æquit./ Virq; pa.me.rem nominibus amplificat: & ad Herminionem videtur aspicere: cuius pater Menelaus, & maritus Pyrrhus ad excidium troianum militarunt./ Steterunt: in acie contra te militarunt.

Didonis fuga ac oui du locus restitutus

Reges sub cuius tutela fuere

Ritus dãdi scepera

Dii penates & palladiũ vñ troiam venere

Ascanii mors & albæ pditio

Varia de ãchisæ obitu opinio

Hoc duce nempe Deo ventis agitaris iniqs:
 Et terris in rapido tempora longa freto.
Pergama vix tãto tibi erãt repetenda labore,
 Hectore si viuo, quanta fuere forent.
Nõ patriũ Simoẽta petis, sed tybridis undas
 Nẽpe vt pueniãs quo cupis, hospes eris.
Vtq; latet, refugitq; tuas obstrusa carinas,
 Vix tibi continget terra petita seni.
Hos potius ppl̃os in dotẽ, ambage remota,
 Accipe, & aduectas Pygmalionis opes.
Ilion in Tyriam transfer fœlicius vrbem:
 Inq; loco regis, sceptraq; sacra tene.
Si tibi mens auida est belli, si quęrit Iulus,
 Vnde suo partus marte triumphus eat.
Quem supet (ne qd desit) p̃bebimus hostem
 Hic pacis leges, hic locus arma capit.
Tu modo p patrẽ, fraternaq; tela sagittas,
 Perq; fugę comites dardana sacra deos.
Sic superẽt quoscunq; tua de gente reportas,
 Mars ferus, & damni sit modus ille tui.
Ascaniusq; suos fœliciter impleat annos:
 Et senis Anchisæ molliter ossa cubent.
Parce p̃cor domui, quæ se tibi tradit hñdam:
 Quod crimen dices, pręter amare, meũ!
Nõ ego sũ phthia, magnisq; oriũda mycęnis
 Nec steterũt in te, virq; paterq; meus.
Si pudet vxoris, nõ nupta, sed hospita dicar.

HVBER.

¶ Hoc duce: hoc dicit Diodo. vt æneas minus sit cupidus parere respõsis apollinis. dicit enim eum esse causam malorum æneæ: quia dum eius respõsa vult sequi: quibus iubetur venire: agitatur iam multis annis & mari & terra./ Hoc scilicet deo apolline./ Duce: auctore./ Terris: cõsumis. vnde ipse i sexto æneidos. Magnas obeũtia terras Tot maria intraui duce te, penitusq; repostas Massilum gentes, prætentaq; syrtibus arua./ Pergama: Troia./ Quanta: quam magna, quam florida./ Tãto labore: quanto petis arua aliena. Vnde ipsa apud Virgilium. Quid si nõ, arua aliena domosq; ignotas peteres: & Troia antiqua maneret. Troia per vndosum peteretur classibus æquor./ Patrium: idest troianum./ Sed vndas Tybridis: qui pcul est ab his locis./ Vt: idest quamuis./ Quo cupis scilicet ad Italiam./ Hospes: nouus & aduena./ Vsq;: idest semper. alii legunt Vtq; & melius: vt sit sensus./ Terra: q̃ tu petis./ Vt latet: idest sicut est remota: & abstrusa: & penitus occultata. Virgilius primo Georgicorum. Vt silicis venis abstrusum excuderet ignem. idem libro sexto æneidos. Quærit pars semina flammæ Abstrusa in venis silicis./ Vitat: quasi spõte fugit. vt Virgi. italiam petimus fugientem./ Vix cõtiget: eueniet./ Tibi seni: idest etiã si vixeris multos ãnos./ Hos: meos Dicticos./ Remissa: p omissa./ Ambage: circuitu. vt lõgæ ambages./ Opes pygmalionis: quas pygmalion habere cupiebat, & sperabat. vnde illud Vir. portãtur auari pygmalionis opes pelago./ In tyriam vrbem. i. i Carthaginẽ: quam tyriam a cõditoribus appellauit./ Ilion. i. res ilienses. i. statum troianum & regnum transmuta in hanc vrbem: & esto huius loci rex./ Fælicius: q̃ troia fuit./ Sacra: venerabilia: quia omnes reges erant sacri./ Si tibi: satisfacit obiectionibus, quas Aeneas facere posset; quod vellet venire in italiam: vt exerceat se & filium ascanium in bellis. dicit enim etiam in illis regionibus dari ei hãc oportunitatem./ Vñ, ex q̃ causa./ Ne qd desit. i. ut oia habeas. s. & regnum: & etiã opportunitatẽ victoriaę & triumphoę./ Hic pacis. i. & paci & bello cõuenit./ Hic: locus noster./ Tu modo: p multas adiurationes eum orat Dido: vt sui misereatur. sumitur autem verbum pfecti sensus inferius: parce p̃cor domui./ Tela fraterna: idest arma cupidinis fratris tui./ Deos: penates./ Sic: adiurãtis est: vt sæpius diximus./ Superent: idest vincant. nam superare interdum vincere: vt hic. interdum superesse significat. vt apud Virgilium lib. iii. Quid puer Ascanius, supat ne. & Iuuenalis: Et quod superauerat vnum Velo pra suo./ Ille mars: illud bellum. s. Troianum./ Sit modus: sit finis./ Tui damni: idest vltra illud bellũ nullum vnquam patiaris damnum./ Suos annos: natura vel fato sibi debitos. Sic supra Briseis ad Achillem. Nũc quoq; sic omnes peleus pater impleat annos./ Molliter: talia enim mortuis p̃cari solebant. Iuuenalis: Dii maiorum vmbris tenuem & sine pondere terram./ Cubent: idest quiescant./ Domui: scilicet meæ./ Habendam: possidendam./ Tibi: a te. sic apud Virgilium: Miserere domus labẽtis./ Quod: quasi dicat nullum./ Nõ ego: dicit se nõ fuisse hostem troiani nominis nec na[illegible] locis hostilibus./ Phthia: vrbe thessaliæ vnde Achilles nonnunquam phthius dicitur: cuius causa omnes ex ea vrbe o[illegible] merito debent esse odio troianis./ Oriũda: idest orta: nomẽ est: nõ autem participiũ./ Mycænis: vnde Agamẽnõ [illegible] fuerũt./ In te: cõtra te. sic apud Vir. iiii. ænei. Nõ ego cũ danais troianã excindere gẽtem, Aulide iuraui, classem [illegible] misi./ Si pudet vxoris. i. si pudet te habere me nomine vxoris./ Hospita: peregrina, & amica.

Vsq; quod significat

Qui cõdidere carthaginem

Supare in proprie qd significet

Mortuorũ ĩpcationes

ASCEN.

¶ Pergama vix tãto &c. Docet ne troiam quidẽ repetendam tanto labore quanto Italiam fugientem quærit. Simoenta: a nõ simois. sed (vt Seruius docet) græce scribitur per ei dipthongon simoeis: licet sit semper trisyllabum. Hos potius populos in dotem: vnde Iuno ad venerem æneidos quarto: Dotalesq; tuæ tyrios permittere dextræ. Parce precor domui. Aeneidos quarto. Si bene quid de te merui, fuit aut tibi quicquam Dulce meum: miserere domus labẽtis &c. Nõ ego sum phthia: sic primo Aeneidos: Cum domus assaraci phthiam: clarasq; mycænas Seruitio premet. Non ergo legẽdum est: phythiam.

Dum tua sit Dido, quodlibet esse feret.
Nota mihi freta sunt afrũ frangentia littus:
Temporibus certis, dãtq;, negãtq; viam.
Cũ dabit aura viã, pbebis carbasa ventis:
Sed leuis eiectam continet alga ratem.
Tẽpus vt obseruẽ mãda mihi, serius ibis:
Nec te si cupias, ipsa manere sinam.
Et socii requiẽ poscunt, laniataq; classis
Postulat exiguas semirefecta moras.
Pro meritis, & si qua tibi debebimus vltra:
Pro spe coniugii tempora parua peto.
Dũ freta mitescũt, & amor dũ tẽperat vsum:
Fortiter ediscam tristia posse pati.
Sin minus est animus nobis effundere vitã:
In me crudelis non potes esse diu.
Aspicias vtinam, quę sit scribentis imago:
Scribimus, & gremio troicus ensis adest.
Perq; genas lachrymę strictũ labunt̃ ĩ ensem,
Qui iã p lachrymis sanguine tinctus erit.
Quã bene cõueniũt fato tua munera nostro:
Instruis impensa nostra sepulchra breui.
Nec mea nũc primũ feriuntur pectora telo:
Ille locus sęui vulnus amoris habet.
Anna soror, soror ãna, meę male cõscia culpę
Iã dabis in cineres vltima dona meos.
Nec consumpta rogis inscribar Elisa fichęi:
Hoc tñ in tumuli marmore carmen erit.
Prębuit Aeneas, & cãm mortis, & ensem:
Ipsa sua Dido concidit vsa manu.

ANTO. ¶ QVOdlibet: extenuatio fortunae est q̃ ex noie sumit̃. dicat aut̃ amica: aut serua: aut quouis villiori noie appellet dũmo tecũ sim. ¶ Nota afrũ sunt freta mihi: a peritia arguit: noui inqt maris libyci saeuitiã. ¶ Tẽporibus certis: nõ ad noticiã: sed ad vicissitudinẽ referas. mutant̃ inqt haec freta cũ tẽporibus: & ad syrtes aspicit: q̃ interdũ nauigabiles sũt: iterdũ austro spirãte aggregant̃ arenae cumuli summa nauigãtibus pnicies. ¶ Cũ dabit aura viã: vẽtos nõ persuadere nauigationem monstrat. ¶ Alga ratẽ: tẽpus est naues in statione cõtinere. Algã maris excremẽtũ dicimus. ¶ Serius ibis: sed tutius. ¶ Tempus: nauigãdi opportunitatẽ. ¶ Nec te si cupias: vrgebo te ad discedẽdũ ẽt si manere velles. ¶ Pro meritis: dep̃catio altera ẽ sumpta ex beneficiis. ¶ Tempora parua: exiguam morã. ¶ Mitescunt: fiũt trãquilla. trãslatio est a pomis. ¶ Amor dum temperat vsum: cõuertenda sentẽtia est: nõ vsus temperatur: sed cõsuetudine amor. s. tepescere cõsueuit. ¶ Tristia: tui discessus dolores. ¶ Sin minus: demõstrat quid de se futurum sit: si quod petit non impetrarit. si non restit eris, inquit, me trucidare constitui. ¶ Effundere: ad sanguinem aspexit cum quo vitam effundi certum est. ¶ Aspicias vtinã: pathos a corporis habitu. ¶ Troicus ensis: ensem Didoni Aeneam dedisse Virgi. mõstrat, cum dicit: Conscendit furibũda rogos, ensemq; recludit Dardanium, nõ hos quaesitũ munus in vsus. ¶ Quam bene cõueniunt: nulla hic ironia est: sed facti cõcessio. meo exitui cõuenit datus ensis. cõstituerat (vt diximus) de morte. ¶ Fato: fato legas non facto. ¶ Instruis nostra sepulchra: meas exequias ornas. ¶ Breui impensa: vnius ensis munere. in exequias munera cõferebãtur, quas Ro. in templo Veneris libitinae curabãt. vt Plutar. auctor est. Impensa & expensum dicimus: qm̃ apud veteres cum nõ esset vsus signati aeris id pendebant. ¶ Telo: ambiguo verbo vsus est. nã & ad ensem aeneae: & ad sagittas cupidinis referri potest. ¶ Ille locus: pectus significat. ¶ Anna soror: ad absentem sororẽ est apostrophe, quã cum se vellet trucidare sub cõmento res magicas exercẽdi a se dimiserat ¶ Male: in meum exitium. ¶ Meos cineres: cum post rogum cinis ero. ¶ Vltima dona: vrnam qua tegerẽtur cineres significat. ¶ Elisa fichaei: solet pathos moueri etiam a sepulchrorum titulo: quẽ epitaphion graeci dicunt: vt illud est de culice virgilianum elogium: parue culex custos pecudum nil tale merenti: Funeris officium vitae pro munere reddo. ¶ Causam mortis: ennianum commentum est: nam Dido non aeneae causa se peremit: sed cum a suis cogeretur Hiarbae nuptias inire: tres menses ad perficiendam rem petit: constituto tempore instructa pyra in eminentiori vrbis parte: cõuocatoq; populo, cum dixisset ad virum ire seipsam trucidauit: vt Trogus auctor est.

Syrtes nauigãtibus pniciosae

Alga quid sit

Antiquorum ritus

Impensa & expensum quid sit

Epitaphiũ quid sit

Didonis mors ex historia

HVBER. ¶ QVElibet. i. sub quauis cõditione. i. & serua & amica. ¶ Dum: pro dummodo. ¶ Nota mihi: arguit a natura maris libyci non esse nunc nauigandum, sed differẽdũ. ¶ Frãgẽtia: percutiẽtia. ¶ Certis: quibusdam non omnibus. ¶ Viam. i. opportunitatem eundi. ¶ Leuis: vilis. ¶ Eiectam ad littus subductã. ¶ Alga: herba maris quae in tempestate tollitur super vndas: & interdum moratur naues. ¶ Manda: cõmitte & da hãc curam. ¶ Serius: tardius vt eas tutius. ¶ Nec sinam. i. non patiar, & permittam. ¶ Te manere. s. hic. ¶ Si. i. quãuis. ¶ Cupias. i. velis: quia hortabor te: vt eas cum venti pościent. ¶ Et socii: alia ratio quare debeat differre discessum: vt & socii recreentur: & naues quassatae reficiantur. ¶ Socii: tui fessi, fatigati. Vir. lib. i. aenei. Defessi aeneadae quae proxima littora cursu Cõtendunt petere: & lybiae vertuntur ad horas. ¶ Laniata: ventis quassata. Virgi. Quassatam ventis liceat subducere classem. ¶ Semirefecta: non plene istaurata. ¶ Exiguas moras: exiguum spatium moras di. ¶ Pro meritis: pro beneficiis in te collatis. vt ipsa apud Maronem: Si bene quid te merui. ¶ Si qua debebimus vltra. i. praestare debebimus vltra haec quae iam praestitimus. ¶ Pro spe coniugii: Vir. per cõnubia nostra per inceptos hymenaeos. ¶ Tempora parua peto: sic apud Virgi. Tempus inane peto requiem, spatiumq; furori. ¶ Et amor dum temperat vsum. i. dum assuetudine amor fit tolerabilior. sic Virg. Dum mea me victam doceat fortuna dolere. amoris enim & fortunae iniuria & aduersitas vsu fit temperatior. ¶ Edisco: consuesco. ¶ Sin mi. i. si non subaudi praestiteris hoc paruum tempus. ¶ Est animus: est firma dispositio. ¶ Effundere vitam. i. mori. ¶ Diu: quia cito moriar: & tua crudelitas non poterit nocere mihi mortuae. ¶ Imago: species vel aspectus. ¶ Quae. s. qualis. ¶ Troicus: tuus quem mihi reliquisti. Virgi. ensemq; relictum. ¶ Strictum: nudum. ¶ Pro la. loco lachrymarum. ¶ Tinctus: maculatus. ¶ Quã be. irrisiue. ¶ Fato no. i. morti nostrae. ¶ Instruis: ornas. ¶ Nunc primum: quia etiam antea percussa sum. ¶ Ille locus. i. pectus meum. ¶ Vulnus amoris. Virgi. At regina graui iamdudum saucia cura, Vulnus alit venis. ¶ Anna soror: cõmiseratione vertit sermonem ad Annã: quã dicit cito executurã funus eius. ¶ Male: quia mihi pdesse nequisti. ¶ Cõscia culpae: nam (vt est apud Virgilium) ei amorem suum detexit. Anna fatebor enim miseri post fata sichaei Coniugis &c. ¶ Culpae: amoris secundi mariti: quem culpam appellauit. vt Seruius voluit: quia antiquo ritu bis nuptae a sacerdotio repellebantur. sed melius placet culpam dici propter fidem non seruatam priori marito: vt apud Virgilium. Nec seruata fides cineri promissa sichaeo. ¶ Iam: mox cito. ¶ Vltima dona: exequias quae & iusta dicuntur. ¶ Consumpta rogis: idest combusta ignibus rogalibus. ¶ Nec inscribar elisa sichaei. s. vxor. nam in mulierum epitaphiis scribebantur nomina maritorum suorum. Lucan. Liceat tumulo scripsisse Catonis Marcia. non vult ergo inscribi vxor sichaei: quia non fuit ei fida vxor. ¶ Hoc tamen: legitur etiam tantum & melius: idest solummodo. ¶ Causam: quia decepit. ¶ Et ensem: quia reliquit ensem quo se interfecit. ¶ Ipsa: per se. ¶ Concidit: mortua est. secundum fabulas Dido pp̃ter discessum aeneae se interfecit gladio, quem aeneas reliquerat apud eam. licet Ser. dicat q̃d secundũ historiam: cũ Hiarbas Didonẽ vxorẽ petiuisset, & illa negasset: intulit bellũ Carthagini: cuius timore cũ cogeretur a ciuibus: petiit, vt ante placaret manes mariti: & exaedificata pyra se in ignem p̃cipitauit: ob quã rem Dido. i. virago appellata est. nam proprie elisa dicebatur. alii tamen dicunt eam Didonem. i. Viraginem dictam: quia dux fuit tot viris secum euntibus: & vrbem in alieno solo condidit. vnde Virgilius de ea quasi per admirationem tanti animi dicit. Dux foemina facti.

Alga

Antiquorum mos

Exequiae quo alio nomine appellentur

ASCEN. ¶ Quodlibet esse feret: idest patietur quodlibet scilicet modo. Nota afrum: more oratorio iuxta praeceptum rhetoricum

aeque

cũ æque validissima pareat argumenta nouissimo loco repetit.s.ut opportunã expectet nauigationẽ, ad quã se illi ꝓ futurã pollicetur. Et amor dum temperat vsum: sic quarto æneidos: Tempus inane peto, requiẽ spaciumq; furori: Dum mea me victam doceat fortuna dolere. Quam bene cõueniunt fato tua munera nostro. æneі.iiii. Ex persona poetæ cõtra dr̃: Non hos quæsitũ munus in vsus. feriuntur telo: significat se percussam telo amoris, & pcutiendam a se telo letali. Ille locus: docte hoc excogitauit poeta. Nã solent sontes puniri etiã in hac vita in his membris, quibus peccarũt, vt parasiti in ventre. vnde ingere in ventrem calces inquit Comicus. Vaniloqui in ore, sicut Ligus quidã apud Vir. lubrici amatores in oculis. vt in Eunucho patet. Mẽticulosi in præcordiis: vt apud Homerum thersites sceptro contra præcordia percussus. Amatrix ergo, quæ corde peccauit, corde vulnus susceptura est. Anna soror: idem fere æneidos quarto reperies. vnde supersedeo.

HERMIONE ORESTI.

Alloquor Hermione nuper fratremq; virumq;:
Nunc fratrem, nomen coniugis alter habet.
Pyrrhus achilleides animosus imagine patris:
Inclusam contra iusq; piumq; tenet.
Quod potui: renui: ne non inuita tenerer:
Cætera fœmineæ non valuere manus.
Quid facis Acacide: non sum sine vindice: dixi:

C In octauam epistolam argumentum.

Tantalus Plote nympha & Ioue genitus: ex Taigete, seu (vt alii volunt) penelope Niobem & pelopem suscepit. Ex pelope & Hippodamia Oenomai lysidiee atreus, thyestes, & plistenes nascitur: Ex europa plistenes agamemnonem & Menelaum genuit. Menelaus ex captiua Lydia Megapentum. Ex Helena tyndari Hermionem. q̃q̃ Duris samius in expositione Lycophronis ex theseo & helena Hermionem natam tradit. Agamemnõ ex clytemnestra filias habuit: quam & iphianassam Lucretius appellat chrisothemĩ laodicem: & electram. Filios vero aleson & Orestem. Tyndarus, cui Menelaus ad bellum troianum maturans, domum cõmendarat, Oresti Hermionem despondet: eandem Menelaus in castris pyrrho achillis filio collocat, inscius pacti cũ oreste coniugii, Spartam reuersus pyrrho illam tradidit: phthiam in thessaliam, siue (vt alii volunt) in Epirum ducitur. sed cũ pyrrhi cõnubium atq; secũdas nuptias odisset: orestem vero & patruelẽ & cõiugẽ adamaret: clam ꝑ nuncium mouet facile posse a pyrrhi iniuria liberari. vnde Oui. est cõmentus epist. nã post matris cædem orestes purgatus furore mycænis commorabatur. intelligit pyrrhum delphos petisse apollini vt gratularet: qm̃ patris cædem uindicasset: mittit exploratores: negant te uersi delphis esse. Orestes ipse ꝓfectus ad indagãdam rem postridie rediit negocio perfecto. nam paulopost cũ pyrrhus trucidatus reperiretur, vulgatus est sermo id factum esse Orestis insidiis: qm̃ Hermionem cõfestim ad se receperit: ex qua filios suscepit Thisamenem, corinthum, & Orestem.

ANTO.

Hermiõis prosapia

Pyrrhus Achilleides: ex Achille, & Deidamia Lycomedis scyriorum regis natus est neoptolemus: quẽ a crispa cæsariæ pyrrhum nuncupatum scri. Plutar. q̃q̃ latini nostri & maxime Ennius pyrrhũ duxerũt Iræ cõmutatione. Aiosus: ex homero est: q semꝑ achillẽ magnanimũ appellat. est aiosus animi uehemẽtis & elati spiritus. ꝓponit q̃relæ cãm: Pyrrhus, inquit, cõtra humana, diuinaq; iura me retinet. Quod potui: ex violentia pyrrhi suum cõmẽdat officium. Cætera: aut euadere: aut illũ superare. Manus fœ. excusatio a sexu. cũ sim fœmina solo aĩo illi obstiti: cætera distuli corpis imbecillitate. Quid fa. æa. q̃li sit vsa obiurgatiõe cõmemorat. Aeacide: æacus iouis & æginæ Asopi filius ex euclide scyrõis tres filios hũit, Peleũ, Telamonem, & Phocũ. Ex peleo & thetide natus Achilles, q pyrrhũ ex Deidamia lycomedis (vt diximus) genuit. Nõ sum sine vidice: hẽo q me possit ex hac cõtumelia liberare. videx ẽ q ex seruili cõditione in libertatẽ vidicat. A vindice seruo ex vrbe setia: q, qm̃ cõiurationẽ vitelliorũ de reducẽdo Targnio detexit, liberatus est. hinc & vindiciæ dicuntur sniæ, quæ in libertatẽ asserunt.

Pyrrh⁹ q̃ cuius filius & vnde nomen traxit

Aiosus q̃s dicatur

Pyrrhus Achilleides. Hermione Menelai & Helenæ filia fuit: hæc admodũ puella a Tyndareo auo materno, Oresti Agamemnonis filio: & patrueli suo desponsata est. Menelaus vero eius pater huius desponsionis ignarus, eam pyrrho despondit: qui tandem a bello troiano reuersus Oresti Hermionem rapuit: & eam per vim tenebat: cũ illa mallet esse orestis q̃ pyrrhi vxor: quare Hermione scri. ad Orestem hanc epistolam: qua eum rogat: vt eam eripiat pyrrho: & non patiatur eam esse in vinculis apud pyrrhum: & ita crudeliter tractari. adducit autem rationes plurimas: quare id facere debeat: & adducit ipsum pyrrhum in odium & inuidiam Oresti. & postremo adiurat se aut morituram: aut venturã in coniugium orestis: quod quidem assecuta est. nam orestes iterfecto pyrrho eam tãdem recepit: & (ut quibusdã placet) sociã in omnes casus eam habuit: ex qua etiam orestem filium suscepit. Achilleides: filius Achillis: ei autem quam nos in i longã [illegible]rimus: nunc poeta diuisit. a gtõ enim Achillei achilleides fecit non achillides. licet etiam achillides legi possit. dicitur aũt [illegible]chilles: & achilleus in ntõ. Natus est autem pyrrhus ex achille & Deidamia filia Lycomedis regis scyri insulæ: quo tempore achilles apud eum sub puellari habitu educabatur. Aiosus: audax, vel iracũdus. Imagine patris: Virgi. instat vi patria pyrrhu[illegible]. Contra ius: contra humanas leges. Contra piumi.i. contra religionem, & deorum institutum. nam pietas de[illegible] [illegible] Ne pro v[illegible]. Quod potui. i. quantum potui. Renui. i. recusaui. Inuita: contra voluntatem. Cætera: ꝑter [illegible] Fœmineæ: & ideo imbecilles. Vindice: vel vltore: vel defensore. vt Luca. de pompeio: Vindexq; senatus.

HVBER.

Argumẽtũ epistolæ Hermione Pyrrhus

Pyrrhus achilleides &c. Nõnulli codices sic auspicãtur seu incipiũt: Alloquor Hermiõe nuꝑ fr̃emq;, virũq;: Nunc fratrẽ, nomen coniugis alter habet. In quibus quidẽ versiculis videt̃ phrasis Ouidiana, nec sunt a negocio abhorrẽtes. In principio aũt narratiõis cũ purgatiõe sui fatet̃ violentiã sibi factã. Sed ab eo cui facile restitisse nõ potuit pyrrho v3 achillis filio & imitator. addit tñ se illi restitisse q̃rens potuit. Nomẽ orestis: q̃li i eo põdus sit terroris.

ASCEN.

Hęc tibi sub domino est Pyrrhe puella suo.
Surdior ille freto, clamantem nomen Orestis
Traxit inornatis in sua tecta comis.
Quid grauius capta lacedęmone serua tulissem
Si raperet graias barbara turba nurus!
Parcius Andromachen vexauit achaia victrix:
Cum Danaus phrygias vreret ignis opes.
At tu cura mei, si te pia tangit Oreste,
Iniice non timidas in tua iura manus.
An si quis raperet stabulis armenta reclusis
Arma feras, rapta coniuge lentus eris!
Sit socer exemplo nuptę repetitor ademptę:
Cui pia militię causa puella fuit.
Si socer ignauus vacua stertisset in aula:
Nupta fore Paridi mater, vt ante fuit.
Non tu mille rates, sinuosaqꝫ vela parabis.
Nec numerum Danai militis, ipse veni.
Sic quoqꝫ erã repetẽda tamẽ, nec turpe marito ẽ
Aspera pro charo bella tulisse toro.
Quid quod auus nobis idẽ pelopeius atreus!
Et si non esses vir mihi, frater eras!
Vir precor vxori, frater succurre sorori:
Instant officio nomina, bina tuo.
Me tibi tyndareos vita grauis auctor, & annis
Tradidit, arbitrium neptis habebat auus.
At pater æacidę promiserat inscius acti:
Plus quoqꝫ qui prior est ordine possit auus.
Quum tibi nubebam, nulli mea teda nocebat:
Si iungar Pyrrho, tu mihi lesus eris.
Et pater ignoscet nostro Menelaus amori:

ANTO. ¶ Sub suo dño: nõ tua sum: sed Orestis. ¶ Surdior. i. l. fre. in odiũ pyrrhũ trahit. Expõit. n. q̃ in eã crudeliter fecerit. ¶ Inornatis eo pathos ab habitu corpis. ¶ Parcius andro. exẽplo auget iniuriã. Andrõachen hectoris vxorẽ sorte Pyrr. accepit: & ex ea duos filios genuit, Molopsum & Pipleũ. heleno post illius interitum cessit. ¶ Achaia: regionem p personas vsurpat. ¶ Phrygias opes: troianas res. licet græci troiã subuerterint: ego tamen vexor indignius: q̃ si phryges lacædemonem expugnassent. ¶ At tu cu. ma. a facto ad id quod fieri debet & cupit descendit. ¶ Iniice ma. vẽdica me ab hac cõtumelia si me amas. ¶ Stabulis ar. propositum a simili pbat. inter epeos & pilios: p abactis armentis pugna gesta est, qua irmoneus vir strenuus Nestoris manu cecidit. ¶ Eris lẽtus: a pugna cessabis. ¶ Sit socer exẽplo: Menelaum significat: qui pro rapta Helena Troiã diruit. ¶ Nõ tu mille rates: locus a facili. non est opus exercitu: aut magna classe, vt me habeas. ¶ Sic quoqꝫ eram repeten. ab honesto: arguit: nõ erat damnabile, si vxoris causa mouisses bellum. ¶ Quid quod auus: suasio a cognatione. Orestem, Hermionemqꝫ duxisse a pelope originẽ duximus in argumento. sed illud non omittendum. Non atrei filios fuisse Menelaum & Agamemnonem sed plistenis. ¶ Eras frater: erat Hermiones patruelis ante coniugium Orestes. ¶ Officio: quod est vt me ab hac contumelia vendices. ¶ Me tibi tyndareus: locus a iusto poterat me auus tyndareus tibi despondere, cui erat domus summa auctoritas. Ex Thucydide verbum expressit: apud quem semper est tyndareus. ¶ Inscius acti: me tibi nupsisse ignorabat Menelaus. ¶ Qui prior est ordine: pater primus est in cognationis ordine: qui si non sit emancipatus, nepotũ ius est apud auum. q̃q̃ maternus auus nullam in filiæ liberos habeat potestatem. Tyndarus tamen, quoniam illi domus curam tradiderat Menelaus, ad bellum troianum pficiscens, in nepotes arbitrium habuisse videtur.

Andromache q̃ fuerit

Pugna gesta iter epeos & pilios

Agamemnon & menelaus cui⁹ filii fuere

Tyndare⁹ qs fuerit

HVBER. ¶ SVB suo domino: non sub te: quia alterius iam sum dicata connubio. ¶ Surdior: quia sicut mare non audit præcantes: ita ille multominus audiebat me supradicta dicentem. ¶ Clamantem: vocantẽ quasi mihi auxilio esse deberet. ¶ Inornatis: solutis & laceratis. ¶ Quid grauius: quasi dicat nihil. dicit se non esse in deteriori conditione: q̃ si capta Lacædemõe vrbe sua facta fuisset captiua. ¶ Parcius: modestius & mitius. ¶ Vexauit: agitauit. ¶ Victrix: quæ iure victoriæ poterat esse sæuior. ¶ Cum danaus: idest cum Troia igne græco consumaretur. ¶ Phrygias opes: sic Virgi. Troianas vt opes. erat enim Troia ditissima regio. ¶ Cura amor. ¶ Iniice manus: verbum est iuris. dicit enim iniicere manus: qui nulla iudicis auctoritate expectata rem sibi debitam vendicat. Virg. decimo æneidos. Iniicere manus parcæ: telisqꝫ sacrarunt Euandri. ¶ In tua iura: idest in me vendicandam quæ sum tua. ¶ An si quis: arguit a minori ad maius. si enim pugnatur pro armẽtis raptis: multo magis pugnandum est pro vxore. ¶ Lentus: piger quasi dicat nõ. ¶ Sit socer: arguit ab exemplo. ¶ Socer: Menelaus pater meus, socer tuus. ¶ Nuptæ: Helenæ matris meæ, vxoris suæ. ¶ Ademptæ: raptæ a paride. ¶ Foret: scilicet si fuisset lentus: & non curasset repetere eam armis. ¶ Vt ante: scilicet fuit nupta. ¶ Non tu: arguit a facili q orestes sine classe & exercitu eam repetere possit. ¶ Mille: Virgi. non anni domuere decem, non mille carinæ. ¶ Ipse: idest tu, & alius pro te. ¶ Sic scilicet cum classibus & numero militum si opus esset. ¶ Nec turpe: immo honestum. ¶ Pro charo toro: idest pro chara coniuge. ¶ Quid quod: arguit nunc a consanguinitate: quod si iure coniugii nollet Orestes eam repetere: dicit: cum tamen id facere debere iure consanguinitatis, erant enim Orestes & Hermione patrueles. s. nati ex duobus fratribus: & sic eundem habebant auum. ¶ Atreus: pater dicitur fuisse Agamemnonis patris Orestis: & Menelai patris Hermiones. ergo auus erit vtriqꝫ. ¶ Pelopeius: filius pelopis: possessiuum p patronymico. pelops autem filius Tantali genuit atreũ, & thyestem. Atreus agamemnona & Menelaũ: Thyestes vero ex pelopea filia genuit ægystum: qui postea adulter fuit Clytemnestræ. ¶ Si: quãuis. ¶ Eras: frater. i. patruelis: nam in hoc significato sæpe ponitur & frater & soror. ¶ Vir. i. tu maritus. ¶ Instant officio tuo. i. vrgent te ita facere. ¶ Bina noia. s. & mariti, & patruelis, siue fratris: ¶ Me tib. pbat q ei sit legitime nupta. ¶ Tyndareus: auus meus maternus. nam pater fuit Helenæ. ¶ Grauis: venerabilis, & dignus auctoritate. ¶ Vita: honestate viuendi. ¶ Et annis: quia tam senex. laudat autem eum ne fortasse obiiciatur, quod temere hoc fecerit. ¶ Arbitrium: potestatem. ¶ Neptis: idest mei, quæ nata sum ex eius filia. ¶ Cum ti. alia ratio honesti mřimonii, quia primum nupsit ipsi Oresti: cũ nulli faceret iniuriam. nũc autẽ dicit se facturam iniuriã Oresti: si eo dimisso nupserit pyrrho. ¶ Læsus: iniuria affectus. ¶ Et pater: contra id quod posset obiici. s. Menelaum: qui eam pyrrho promiserat: non esse passurũ ut nubat oresti. ¶ Ignoscet: dabit veniã.

Troiaq̃ regio fuerit

Iniicio qd verbum sit

Affinitas hermionis & orestis

ASCEN. ¶ Achaia victrix: idest ipse græcus uictor: qui eam Heleno permisit habẽda: ut patet æneidos tertio. At tu Oreste: suauiter de ponitur s in uocatiuo propriorũ, ut Achille: Vlyxe: Oreste, chreme. Ignauus. i. sine industria, iners, & ad nullum opus utilis. stertisset. s. resideret desidiosus. nec legendum est stetisset, quia uersus nõ staret, nec snia tã congrua esset. in aula uacua. i. uacuata coniuge sua Helena, quam Paris rapuerat. Non tu mille rates Tot. n. in expeditiõe Troiana fuisse phibent, Virg. ænei. ii. Non mille carinæ: Nõ anni domuere decẽ Sic quoqꝫ eram. i. ẽt cũ rãto nũero nauiũ: quanto mř Helene. s. repetita ẽ. Me tibi tyndareos: nitit̃ pbare, qa illi legitimus sit cõiux, qd despõsata sit p auũ mřnũ, cui př prãtem fecerat. Tyndarus. n. př fuit helenes saltẽ putatiuus. Vñ Tyndaris dicta est, licet Iouis filia censeat̃ Sane a quibusdã græcis dicitur hic Tyndareos ut a Thucydide quem nunc sequitur poeta, idem tamen & Tyndarus dicitur. Arbitrium neptis: [illegible] auo materno non conpetit ius in nepotes, sed quia potestatem iusqꝫ fecerat illi domus suæ abiens pater [illegible] fus est error: ut significet ingeniosus poeta mulierẽ amoris q̃ iuris peritiorem esse, aut ut calliditatem mulierum doceat, quæ quod uolunt quouis colore persuadere moliuntur. At pater scilicet Menelaus. Aeacidæ idest Achilli æaci nepoti, sed inscius autem acti. Et pater ignoscet: ut expertus uim amoris:

¶ Prępetis

¶ Præpetis dei:cupidinem significat:quem alarum pernicitate ĩpetere cõstat.dicimus enim præpetes (vt Hyginus scripsit) aues in auguriis:quæ priora impetunt.& si poetæ id aliter vsurpent. ¶ Tu mihi quod matri pater es:contentio est per comparationem:ostenditq; pyrrhum genere & rei militaris scientia ab oreste superari. ¶ Dardanus partes:Pyrrus,inquit,est in ea conditione qua paris phrygius. Tu vero Menelai partes agas. ¶ Patris:achillem significat. ¶ Parentis:potes, inquit,agamemnonis patris tui facta iactare,qui græcorum omnium in expeditione troiana extitit imperator. ¶ Tantalides:agamemnonem significat,quem a tãtalo originem ducere exposuimus. ¶ Hic: de Achille pyrrhi patre intelligit. ¶ Quintus a Ioue: Iuppiter(vt diximus)tantalum.tantalus pelopem.pelops plistenẽ.plistenes agamẽnona.Agamemnon orestẽ genuit. ¶ Arma inuidiosa tulisti:cõfitetur in oreste crimen. ¶ Sed tu qd faceres: defensio est a necessitate,cum mater interemisset agamemnona: vt patrem vlciscereris necessarium fuit matrẽ perimere.apud Homer. Protheus in odyssea narrat Menelao Aegystum in conuiuio agamemnonem trucidasse. Tragici scribunt textam sine exitu Clytẽnestram agamemnoni tribuisse:his quoq; implicitum aggrediẽte ægysto fuisse peremptum:quibus adstipulatur Ouidi. cum dicit: induit illa patrem. ¶ Induit:textam,vt se indueret præbuit : qua implicitus iugulatus:est. ¶ Materia meliore : honestiorẽ causam te habere voluissem. ¶ Non lecta est:non volũtate,sed necessitate cõtra tuos arma tulisti. ¶ Hanc tamen implesti:necessariam causam perfecisti:hoc est patris interitum vendicasti.Nã orestes collecta ex creta & athenis manu opitulante Stropho: cuius filia antea ægysto nupserat contra mycænos mouit exercitum : aberat ægystus capeis mycænis:Clytemnestram matrem peremit. deinde cum rediret ægystus:exceptus insidiis trucidatur. ¶ Tecta:paternam regiam vbi ipse prius patrem tuum peremerat. ¶ Vertit in crimina:accusat quod laudandum est facinus. ¶ Rumpor: vexor opprobriis, quibus in te vtitur pyrrhus cum matris cædem obiicit. ¶ Quisq̃ ne obiecit:exprobratione vsus est.si possem,inquit,tua facinora tibi & impune exprobrasset nemo. ¶ Nec mihi sunt vires:excusatio a sexu.

ANTO. Præpetes qs sit & q̃ aues præpetes dicãtur
Genealogia orestis
Agamẽnonis mora
Orestis ob patrẽ interfectũ vltio

Succubuit telis præpetis ipse Dei,
Quem sibi permisit,genero concedet amorem:
Proderit exemplo mater amata suo.
Tu mihi,quod matri pater es,quas gesserat olim
Dardanius partes aduena,Pyrrhus agit.
Ille licet patriis sine fine superbiat actis:
Et tu,quę referas facta parentis,habes.
Tantalides omnes,ipsumq; regebat Achillem:
Hic pars militię,dux erat ille ducum.
Tu quoq; hẽs pauum pelopem,pelopisq; parentẽ:
Si melius numeres,a ioue quintus eris.
Nec virtute cares,arma inuidiosa tulisti:
Sed tu quid faceres?induit illa patrem.
Materia vellem fortis meliore fuisses:
Non lecta est operi,sed data causa tuo.
Hanc tamen implesti,iuguloq; Aegystus aperto
Tecta cruentauit,quę pater ante tuus.
Increpat Aeacides,laudemq; in crimina vertit:
Et tamen aspectus sustinet ille meos.
Rumpor,& ora mihi pariter cũ mente tumescunt
Pectoraq; inclusis ignibus vsta dolent.
Hermione coram quisq̃ ne obiecit Oresti?
Nec mihi sunt vires,nec ferus ensis adest.
Flere licet,certe flendo diffundimus iram:
Perq; sinus lachrymę fluminis instar eunt.

HVBER. ¶ Succubuit:victus est. ¶ Præpetis:alitis:vel volucris.vt Virg. & pꝑetis oia pẽnæ. ¶ Dei:cupidinis. ¶ Genero:tibi. ¶ Mr̃ : mea helena. ¶ Suo exem.quia quod ꝓpter eam fecit pater, licebit tibi ꝓpter me facere. ¶ Tu mi.i.sicut pater meus est legitimus marit⁹ matri meæ Helenæ:ita tu mihi. ¶ Quas ge.oli.i.sicut paris non legitimus coniux erat matri meæ : sed raptor: ita & pyrrhus agit eas partes.s.raptoris. ¶ Quas dar.i.Paris. ¶ Olim:cum habebat apud se matrẽ meã. ¶ Partes:officia & noia. ¶ Ille licet: conciliat sibi amorẽ Orestis ꝓponẽdo eũ pyrrho. ¶ Sine fi.infinitæ. ¶ Parẽtis.i.paterni.s. ¶ Et tu.i.etiã tu. ¶ Quæ refe.i.quæ possis memorare. ¶ Tãtalides.i.agamẽnõ.lõge repetitũ patronymicũ sicut ex superius cõmemorata genealogia patet. ¶ Ipsumq; habet emphasim hoc ꝓnomẽ.q.d.etiã ipsum Achillẽ:quo pyrrhus tã superbit. ¶ Hic.s.Achilles. ¶ Erat pars militiæ.i.vn⁹ ex militibus,& ducibus qui erãt sub agamẽnone. ¶ Iste:agamemnon pater tuus. ¶ Erat dux ducũ: quia oẽs duces ei parebãt. Vir. Ipse Mycænæus magnorũ ductor Achiuũ. ¶ Proauũ:sicut supra ostẽdimus in ordine generis. ¶ Parentẽ pelopis.i.Tãtalum. Hora.in.i.carminũ:Occidit & genitor pelopis cõuiua deorũ. ¶ A Ioue:quia Iuppiter genuit Tãtalum.& sic eris quĩtus ab eo. ¶ Nec virtute:laudauit Hermione Orestẽ a nobilitate:nunc laudat a fortitudine. ¶ Virtute.i.fortitudine. nam in actis militaribus virtus ꝓ fortitudine accipitur. ¶ Inuidiosa:odiosa:quia interfecisti matrem. ¶ Sed tu:excusatio matricidii Orestis. ¶ Quid face.q.d.nihil aliud q̃ quod fecisti. ¶ Induit illa patrẽ.i.dedit ei vestẽ superiori parte nõ apertã : qua caput emittere nõ posset:quia implicatus & vxoris & adulteri manibus interfectus ẽ.licet alii dicãt in cõuiuio interfectũ primo die quo domũ rediit.vt Iuue.Quippe ille dies auctoribus vltor p̃ris erat cæsi in media inter pocula.& idẽ ferro a Clytemnestra occisum sentit in fine satyræ sextæ his verbis.Hoc tñ refert,quod Tyndaris illa bipẽnẽ Insulã & fatuã dextra,læuaq; tenebat.& Vir.li.xi.Ipse mycæneus magnoꝝ ductor achiuũ,Coniugis infandæ prima intra limina dextra Oppetiit. ¶ Meliore honestiore,q̃ cæde m̃ris. ¶ Nõ lecta est:excusatio est.q.d.nõ spõte:sed coactus hoc fecisti. ¶ Lecta.i.electa a te. ¶ Sed da.s.& scelere matris:& respõso oraculi. ¶ Operi tuo.i.tuo facto.i.matricidio. ¶ Implesti:pfecisti. ¶ Hãc.s.cãm tibi datã. ¶ Aegystus:adulter matris tuæ. ¶ Cruentauit:cruore suo fœdauit. ¶ Quæ pater tuus ante.s.cruentauerat.i.eisdem tectus cum interfecisti:vbi ille patrem tuum interfecerat.& artificiose tacet cædem matris : & tantũmodo cædem adulteri commemorat. Aeacides:pyrrhus ꝓnepos Aeaci.nam Aeacus eius pauus est. ¶ Increpat.s.hoc factum tuum. ¶ Laudem.i. vltionem cædis. ¶ Paternæ quæ tibi laudi est. ¶ Vertit in crimina:idest incusat & dicit homicidium eẽ. ¶ Et tamẽ.i.quis ita de te male dicat. ¶ Sustinet meos aspectus.i.patitur se a me videri,quam scit tibi esse vehementer affectã.& nõ posse male de te audire. ¶ Rũpor.s.dolore. ¶ Ora tumescunt cum mente:quia ira tumidos homines facere videtur. ¶ Vsta:ardentia. ¶ Ignibus inclusis:indignationibus q̃ tanq̃ ignes latentes pectus meum vrunt.Iuuen.Quid referã quãta siccum iecur ardeat ira. ¶ Quisq̃ ne ob.ꝑ quisq̃ ne obiiciet.i.quisq̃ ne maledicet de Oreste in p̃sentia mea. ¶ Nec mihi sunt vires.i.nec possum vlcisci hanc iniuriam. ¶ Flere licet.i.possum solum flere:& non aliter vindicare. ¶ Diffundimus:spargimus:& abiicimus irã flendo quia : vt volũt physici,plus lædit ira retenta & occultata:q̃ si fletu effundatur. ¶ Instar fluminis.i.valde abunde.

Mors agamemnonis

Phisicũ de ira dictũ

ASCEN. ¶ Quia succubuit telis ꝑpetis.i.ꝑpetibus pennis volantes.dei.s.amoris seu cupidinis.Ille licet:cõparat genus Orestis cũ genere pyrrhi,illiq; præfert.Sed tu quid faceres,induit illa patrẽ:purgat facinus Orestis quantum ad scelus nefariũ . & laudat quantum ad audaciã.Nõ iustũ fuisse cõtendit,vt q̃ patrẽ induerit tunica textili:quã camisiã vocãt,sine orificio,seu exitu ea spe vt nunquã eã exueret,sed in ea ab adulterio interficeret,etiã a quocũq; interfecta sit. Subtiliter aũt dicit illa.q.d.quæ meruit mori.subticens nomen matris.Nõ lecta.i.delecta,aut electa,sed data.i.præter spem oblata.Et tamẽ aspectus.i. licet damnet facinus tuum:tamen libenter videt me coniugem tuã.Rumpor & ora &c.dicit se rumpi dolore, atq; secum dicere. Obiecit ne quisq̃ Oresti coram Hermione:idest me:idest audet ne quisquam coram me obiicere marito tale crimen.

Ledæ a ioue cōpssę fabula
Hyppodamiæ fabu.
Pelopōnesus vñ nomē eccepit
Tantalus vbi regnauerit
Helena iuiolata fratribus reddita
Amiclæ vbi loco sit

ANTO. ℭ Profundo: largissime emitto. ⸿ Humēt incultæ: duo exprimit: & fleo, & inculta sum. ⸿ Hoc gñis fatum: qđ in gñe Tá tali erat dānabile, fato imputat. ⸿ Errat in nr̄os annos: nr̄a tempestate sæuit. i. qđ puellæ ex gñe Tantali rapiantur. ⸿ Fluminei cygni. firmat ꝓpositum exēplo maiorꝫ: Iuppiter in olorē mutatus Rānuntē euolauit: compressitq; ledā: q̄ & Nemesis dicta est: vt Crathes tragœdiaꝫ scriptor auctor est: quæ enixa est ouum: vnde Helena & Clytemnestra genitæ traduntur. ⸿ Qua duo porrectus: inportunum exemplum. nam Hippodamia non est ex genere tantaleo: Oenomaus Hippodamiæ pater elidis rex ex oraculo tulit: cum filia nuberet sibi exitium imminere: certamen ꝓposuit ex equorum cursibus. habebat enim equos velocissimos, harpian, & psylan: quos Myrtillus auriga regebat. Marmacas primus in certamen descendit: victusq; pœnas dedit. demum pelops corrupto Myrtillo Oenomaum superauit: hippodamiam vxorem duxit: elidisq; regnum inuasit: totamq; regionem de se Peloponnessum nuncupari voluit: vt auctor est thucydi. ⸿ Isthmos: de Isthmo diximus: vbi ad Neptuni templū erat equorum cursus: vt scribit Diodo. ⸿ Rotis peregrinis: curru pelopeo quo post victoriam in pompa vecta est hippodamia. Tántalus pelopis pater paphlagoniam tenuit: unde profectus pelops peloponnessum occupauit. ⸿ Castori amyclæo: thesum rapuisse helenam, reddidisseq; fratribus polluci & castori diximus. Amyclæ vrbs est laconiæ Tyndari regiā. ⸿ Vrbe mopsopia: aphidnā acticæ vrbem intelligit: qua seruata est Helena a Theseo rapta. Mopsopia actica est a Mopso rege: ut Strabo testatur. ⸿ Tyndaris idæo ab hospite: paridem intelligit: a quo raptam fuisse helenam notum est. ⸿ Flebat auus: sollicitudinem domus in raptu Helenæ exprimit. Tyndarus, inquit, auus & clytemnestra Helenæ soror, fratresq; Castor & pollux erant solliciti.

Has semper solas habeo: semperq; profundos
 Hument incultę fonte perenne genę.
Hoc generis fatum, quod nostros erat in annos:
 Tantalides matres apta rapina sumus,
Non ego fluminei referam mendacia cygni:
 Nec querar in plumis delituisse iouem.
Qua duo porrectus longe freta distinet isthmos
 Vecta peregrinis Hippodamia rotis.
Castori amyclæo, & amyclęo Polluci.
 Reddita Mopsopia tyndaris vrbe soror.
Tyndaris idęo trans ęquora ab ospite rapta,
 Argolicas pro se vertit in arma manus.
Vix equidem memini (memini tamen) oīa luctus:
 Omnia solliciti plena timoris erant.
Flebat auus, flebatq; soror, fratresq; gemelli,
 Orabat superos leda, suumq; Iouem.
Ipsa ego, non longos etiam nunc scissa capillos,
 Clamabam, sine me, me sine mater abis!

Cygni fabula
Ledæ fabula
Hippodamia
Pelopōnessus Isthmi quot sint
helena illibata fratribus reddita
Amyclæ
Mopsi quot fuere
a quo mopsiū oppidū appellatū est & a quo attica mopsopia a quo athenienses

HVBE. ℭ Has: lachrymas. ⸿ Semper: quia nunq̄ cesso flere. ⸿ Profundo emitto. ⸿ Hument: madefiunt. ⸿ Fonte: idest copia lachrymarū. ⸿ Perenne: iugi ꝑpetuo. ⸿ Hoc generis fatum est: idest hoc est infortunium gentis domus nostræ: quod etiā ad meā ætatē peruenit vt ex gente nostra omnes mulieres rapiamur a uiris: sicut ego rapta sum nūc a Pyrrho. commemorat autem multas de genere suo raptas. ⸿ Matres: mulieres. ⸿ Tantalides: idest de genere Tantatali. ⸿ Non ego: occupatio est rhetorica. dicit enim se nolle referre: cum tamen referat. ⸿ Mendacia: fictionem, falsam figuram. ⸿ Cygni fluminei: habitantis iuxta flumina. nā Cygnus consanguineus phaetontis: postq̄ phaeton fulminis incendio a Ioue consumptus est: in volucrem sui nominis ob dolorē mutatus: ut inquit Ouid. lib. ii. meta. Non se cœloq; Iouiq; Credit: ut iniuste missi memor ignis ab illo Stagna petit: patulosq; lacus: ignemq; perosus, Quæ colat, elegit cōtraria flumina flammis. ⸿ Delituisse: idest latuisse. ⸿ In plumis: idest in forma Cygni. nam Iuppiter captus amore Ledæ vxoris Tyndari conuersus in Cygnum ad eam volauit: quæ (vt fabulæ tradunt) cum eum sinu excepisset: ille dicitur oua in eius gremio peperisse: ex quibus nati sunt Castor & Pollux, Helena & Clytemnestra. oua autem duo tantum fuisse dicuntur: ex quorum altero castor & pollux: ex altero Helena & Clytemnestra nati dicunt. Hora. in arte poetica: Nec gemino bellum troianum orditur ab ouo. idem in epistolis: Castor gaudet equis: ouo prognatus eodem pugnis. Sunt qui velint non Cygnum sed ledam ex compressu Iouis illa duo oua peperisse. ⸿ Qua duo: refert rapinā alterius. Hippodamia filia fuit Oenomai regis Elidis & pisæ: quā cum ob egregiam pulchritudinem multi vxorem peterent pater ꝓposuit procis hanc legem, & durissimam conditionem: vt qui eam vellent curuli certamine cum ea contenderet: & qui victus fuisset capite puniretur: qui vicisset eam vxorem haberet. ad hoc certamen cum pelops Tātali filius ex phrygia venisset: corrupto Myrtillo hippodamiæ auriga pollicitatione primi concubitus, victor euasit. nam Myrtillus axes currus fractos cera dicitur texisse: quia postea calore liquefacta concidit currus: & hac fraude potitus est pelops hyppodamia. cū vero Myrtillus peteret promissam mercedem a pelope in mare ꝑcipitatus est: quod ab eius noie Myrtoum denominatū ferūt: sed hæc fabulosa. nam re vera: bello rapta est corrupto myrtillo ꝑfecto exercitus. ⸿ Qua duo: describit locum vbi rapta est hippodamia: videlicet in achaia: quæ postea a pelope, qui ibi regnauit, peloponnessus. i. pelopis insula dicta est. nā (vt supra diximus) isthmos est terra tenuis inter duo maria: & sunt duo isthmi celebres: vnus in achaia. de quo nunc intelligit: & alter in Thracia. ⸿ Distinet. i. separat. ⸿ Rotis peregrinis: idest curru peregrino. nam (vt diximus) pelops ex phrygia venerat. inde Oui. lib. ii. tristiū: Quid nisi tantalides agitante cupidine currus, Pisæam phrygiis vexit eburnus equis. ⸿ Castori amyclæo dictum est supra Helenam in certamine palæstræ a Theseo raptam fuisse: quæ postea Castori & polluci fratribus eā bello repetentibus reddita est: immo (vt quibusdam placet) vi recuperata: abducta etiam cum ea æthra matre Thesei: quæ postea semper comes fuit helenæ: vt in eius epistola ad paridem infra patebit. ⸿ Amyclæo: ex amyclis vrbe laconiæ. Notandum est autem in quinta sede huius versus pro dactylo esse spondæum: & in prima syllaba tertii pedis vocalem nec elidi, nec breuiari sequente vocali. ⸿ Tyndaris: Helena. ⸿ Soror. s. Castoris & pollucis. ⸿ Vrbe Mopsopia. i. atheniensi. nam tres fuisse Mopsos scri. Strab. lib. ix. vnum uatem filium tiresiæ. alter fuit lapita argonautarum nauigationis comes: a quo oppidum Mopsium in campo pelasgiaco uocatum est. ⸿ Tertius a quo atticam appellauere Mopsopiam. alibi tamē eodem libro dicit eū mopsopum appellatum: a quo mopsopii athenienses dicti sunt. quod uidetur verisimilius. ⸿ Tyndaris: narrat secundam rapinam Helenæ: quæ a Paride rapta & Troiam adducta belli troiani causa extitit. ⸿ Idæo hospite: paride troiano quē illa hospitio acceperat. ⸿ Vertit: mouit. ⸿ Pro se: pro recuperatione sua. ⸿ Vix equidem: dicit se fuisse admodum paruam: cum mater sua Helena rapta est. & enumerat quædam, quæ dicit subdere sibi memoriam eius rei. ⸿ Plena luctus. i. plena mœroris. ⸿ Solliciti: ab effectu dicit. i. facientis homines sollicitos: idest anxios. ut in prima epistola: Res est solliciti plena timoris amor. ⸿ Auus: Tyndarus. ⸿ Soror: Clytemnestra soror Helenæ matris meæ. ⸿ Fratres gemelli. i. Castor & pollux fratres meæ matris. ⸿ Leda: mater Helenæ. ⸿ Suum iouem: a quo fuerat amata & oppressa. ⸿ Non longos. i. breues: quātos habent infantulæ. ⸿ Sine me, sine me: conduplicatio color rhetoricus.

ASCEN. ℭ Fonte perenne: licenter dixit. Nam nos tantum perenni dicimus. nec dixit perenne pro perenniter. Sequitur præmisso semper. Hoc generis fatum: reiicit in fatum culpam: ut & Helena prius. Hippodamia: licet de genere Tantali non fuit: fuit tamē eius affinis. quia nurus & in familiam eius uenit. unde non est omnino alienum exemplum. Castori amyclæo: Amyclæ ciuitas oebaliæ, unde rapta est Helena. Sta. in achilleide: Soluerat œbalio classem de littore pastor Dardanus incautas blande populatus

pulatus amyclas.erat autem helena rapta prius a Theseo q̃ a Paride.vnde dixerat in eius contemptum Oenóe:Quæ toties rapta est,præbuit ipsa rapi.Recitat ergo raptam a Theseo & restitutam Castori & polluci fratribus eius.Est autem versus licentiosus:factus tamen ad imitationem illius in Buc.Amphion dircæus in actæo aracynto.& illius:Vale inquit iola.Nam in dictione castori non assumitur vocalis a vocali sequenti:sed corripitur sicut ibi:vale inquit.& sub ilio alto libro quinto æneidos.in amyclæo autem neq; assumitur,neq; corripitur.Nam o & a dactylus est sicut ibi actæo aracynto. Est prætterea spondiacus:quia spondæum habet in quinto:qui pondus & moerorem indicat.In vrbe mopsopia:scilicet aphidne.de qua in Oenone dictum est.soror.s.non Hermiones,quia eius mater erat,sed Castoris & Pollucis,quibus reddita est.Tyndaris quasi dicat eadem rapta est a Paride.Fratresq; gemelli:id recte dicitur:sed inepte dixeris gemellos fratres : quia omnes gemelli fratres sunt.intelligit Castorem & Pollucem,qui secundum plurimos geminos constituunt in coelo signum.

Nam coniux aberat,ne non pelopeia credar:
 Ecce Neoptolemo prӕda parata fui.
Pelides vtinam vitasset Apollinis arcus:
 Damnaret nati facta proterua parens.
Nec quondam placuit,nec nunc placuisset achilli
 Abducta viduum coniuge flere virum.
Quæ mea coelestes iniuria fecit iniquos?
 Quod ve mihi miserӕ sidus obesse querar?
Parua,mea sine matre fui,pater arma gerebat:
 Et duo,cum viuant,orba duobus eram.
Non tibi blandicias primis mea mater in annis,
 Incerto dictas ora puella tui.
Non ego captaui breuibus tua colla lacertis:
 Non sedi gremio sarcina grata tuo.
Non cultus tibi cura mei,nec pacta marito
 Intraui thalamos matre parante nouos.
Obuia prodieram reduci tibi(vera fatebor:)
 Nec facies nobis nota parentis erat.
Te tamen esse helenem,q; eras pulcherrima sensi:
 Ipsa requirebas,quæ tua nata foret.
Pars hec vna mihi coniux bene cessit Orestes:
 Is quoq;,ne pro se pugnet,ademptus erit.
Pyrrhus habet captã,reduce,& victore parente,
 Munus & hoc nobis diruta Troia dedit.

ANTO.

¶ Aberat coniux:Menelaus cretæ erat cum rapta est Helena: vt scribit Septimius.¶ Ne non pelopeia credar : vt sim & videar ex pelopis gẽte.¶ Parata præda:rapta sum a pyrrho.¶ Pelides vtinam vitasset Apollinis arcus:Paris adiutus ab Apolline in templo Achillem sagitta pede sauciatum peremit:licet alii in tumultu hoc dictum dicant.¶ Quondam:cũ abducta Briseide ipse fleuit.¶ Quæ mea coelestes:totius generis fatum hactenus,nũc suum queritur.¶ Quod sidus:chaldeorum sententia est:vt ui siderũ mortales benignius agant:& indigne vexentur.¶ Parua mea sine matre:pathos ab ætate.¶ Arma gerebat : erat Menelaus i bello troiano.¶ Incerto:balbo:& ambiguis verbis:quæ a pueris excidunt.¶ Pacta marito:cum Oresti nupsisset.¶ Matre parante: ex cõsuetudine loquitur.nam matres locabant in thalamis filias cũ primum viris tradebantur.¶ Reduci tibi:Herodo.ex egypto reductam esse helenam contendit:quam post mortuum Menelaum Nicostratus & Megapenthus spartæ eiecerunt.Rhodum cõcessit ad Polyxo Tlepolemi vxorem veteri freta amicitia : ancillæ arbori illam suspenderunt:quoniam causam belli Troiani dederat in quo fuerat Tlepolemus trucidatus.¶ Nec facies nobis:vide q̃ fuerit parua Hermione cum rapta fuit Helena: hinc licet aspicere:vt a matre filia cũ rediret,vtrinq; non cognoscerentur.¶ Pars hæc vna mihi:vt videatur omnino destituta:id quod iuuaret solum in tot erumnis ablatum esse demonstrat.¶ Captam: inuidiose contra pyrrhum protulit:vt ardentius excitet Orestem.¶ Hoc munus:vt victrix captiua sit.

Achillis in territus
Necessitate siderum mortales ducuntur
Helenæ fuga:exilium & mors miserabilis

HVBER.

¶ Coniux.s.matris meæ.i. Meneleus.¶ Aberat : iuerat enim in Cretam.¶ Ne non:addit nunc se supradictis,quas dixit fuisse raptas.¶ Ne non:idest vt.¶ Credar pelopeia: idest de genere pelopis.nã dixit supra:Tãtalides matres apta rapina sumus.¶ Neoptolemo:idest pyrro:qui ita dictus est:quasi nouus pugnator. nã νεος græce nouum significat.πόλεμος.i.bellum.¶ Pellides: idest Achilles pater pyrrhi.¶ Vtinam vitasset arcus.i.vtina nunquam fuisset interfectus:quia si uiueret, culparet factum filii, qui alienam vxorem vult rapere.Apollinis autem arcus dixit:nõ quod re vera Apollo eum sagittis interemerit: sed quod in eius templo sit interfectus.Nam cum Thetis Achillem infantulum in aquam stygis infernæ tinxisset,toto corpore præter partem pedis,qua eum tenebat,cum immersit in aquam:vt apud Statium legimus:Si te stygis amne seuero Armaui:totumq; vtinam.fuit inuulnerabilis omni parte corporis,quæ aqua tincta fuerat.Sed cum captus amore polyxenæ filiæ priami constituisset,ut eam caperet in templo Apollinis:paris post simulachrum latens:in partem pedis quæ erat uulnerabilis : quia non fuerat tincta aqua stygis:directa sagitta eum occidit:inde fictum est:quod tenente Apolline arcum paris direxit tela:ut apud Virgili.libro sexto phœbe graues Troiæ semper miserate labores,Dardana qui paridis derexti tela:manusq; Corpus in æacide.¶ Damnaret:culparet.¶ Necnũc placuisset:legendum est nuncne si legatur non ex duabus negationibus fit sensus cõtrarius.¶ Quæ admi.quasi dicat nescio.¶ Iniquos:inimicos & aduersos.¶ Quod sidus: quia uitæ conditionem qualitate siderum nobis afferri tradunt.Iuue.Distat enim Quæ sidera te excipiant modo primos incipientem Edere vagitus,& adhuc de matre iubentem.¶ Parua:ecce commemorat sua infortunia.¶ Parua:infantula:quo tempore debueram maxime apud eã educari.¶ Ferebat arma.i.gerebat bella.¶ Cum uiuant.i.quamuis sint uiui.¶ Orba:priuata:idest eram orphana.¶ Non tibi:dicit se caruisse iis iucunditatibus:quas aliæ puellæ habere solent in infantia:q̃ & parentes delectant : & ab eis in gremio tenentur.¶ Incerto ore:incertis verbis:quia infantes nondũ sciunt bene exprimere verba.¶ Captaui:amplexata sum.¶ Grata sarcina:idest gratum onus.¶ Cultus mei:sicut aliæ matres solent habere curam cultus suarum filiarum.¶ Pacta: desponsata.¶ Matre parante:vt est mos.¶ Prodieram:exieram.¶ Reduci:reuertenti a Troia.¶ Parentis:idest matris meæ.¶ Sẽsi:cognoui:iudicaui.¶ Quod:idest quia.¶ Pulcherrima:valde pulchra.¶ Ipsa:idest tu.¶ Quæ foret nata tua:quia etiã tu non cognoscebas me.¶ Pars hæc:enumeratis multis infelicitatibus suis:dicit Hermione se tantũ non fuisse fœlicem in hoc: q; Orestem coniugem sortita sit.¶ Hæc vna:idest sola,scilicet.¶ Orestes cõiux:idest datus mihi maritus.¶ Bene cessit:euenit:quia in reliquis fui infœlix.¶ Is:orestes.¶ Pro se:scilicet ne adimatur mihi.¶ Pyrrhus habet: conquestio est de audacia pyrrhi:qui post uictoriam Menelai:& reditum in patriam teneat Hermionem captiuam.Et minus ab nobis:idest Troia ab nobis est ad vtilitatem nostram destructa.alius codex habebat:munus & hoc nobis diruta Troia fuit:idest hãc vtilitatem habeo quod Troia sit diruta.siue autem fuit siue dedit legatur idem est sensus.

Pyrrhus vñ nomen Neoptolemi accepit
Achilles interfectus
Siderũ motus hoi necessarius

ASCEN.

¶ Apollinis arcus:sic Virgilius Aeneidos:Phœbe graues Troiæ semper miserate labores,Dardana qui paridis derexti tela,manusq;.Quæ mea coelestes:de se specialiter querelas præfert:q; ab ineunte ætate misera fuerit & parentibus adhuc viuis orba.Nam mater rapta fuit:& pater pro ea repetenda apud Troiam.graphice autem enumerat matrum in filias officia. Te tamen esse Helenam.q; eras pulcherrima sensi:Donatus dicit Helenam tam pulchrã fuisse:vt omnes pulchræ ab ea post mortem Helenæ nuncupatæ sunt.

Cum tamen altus equis titan radiantibus instat,
Perfruor infœlix liberiore malo.
Nox vbi me thalãis vlulãtẽ,& acerba gementem
Condidit,in mœsto procubuiq; toro.
Pro somno lachrymis oculi funguntur obortis:
Quaq; licet fugio,sicut ab hoste viro.
Sępe malis stupeo,rerumq; oblita,lociq;,
Ignara tetigi scyria membra manu.
Vtq; nefas sensi,male corpora tacta relinquo:
Et mihi pollutas credor habere manus
Sępe neoptolemi pro nomine:nomen orestis
Exiti& errorem vocis: vt omen amo.
Per genus infœlix oro: generisq; parentem:
Qui freta:qui terras:& sua regna quatit.
Per patris ossa tui:patrui mihi:quę tibi debent:
Quę se sub tumulo fortiter vlta iacent.
Aut ego premoriar:primoq; extinguar in ęuo:
Aut ego tantalidę Tantalis vxor ero.

ANTO.

Sol quam obrem titã dictus est

Pyrrhus vbi locorũ natus fuerit

Scyron insula quæ sit.

HVBER.

Nomẽ pro aduerbio sæpissime ponitur

Phyrrus vbi natus sit.

Pyrrhi mors

Orestes iunior a quo oresti populi dicti sunt cuius filius fuerit.

¶ Equis altus Titan:pathos a tpe.Titã Sol dictus est:q̃m a titãibus ducit originẽ.Malo li.ualidore & maiori.vñ campum liberiorẽ dicimus maiorẽ ad dicẽdũ rationem.Sollicitor,inquit,die,noctuq; ualidius.⁋ Pro s.l.oculi nõ dormiũt:sed p somno succurrũt lachrymæ.⁋ Malis:cũ malas tãgo:q̃ horridæ sũt.⁋ Scyria mẽ.cõtumeliose dictũ est i Pyrrhũ:q i Scyro insula nat⁹ est ex furtiuo cõcubitu.est.n.Scyros insula cõtra magnesiã:nobilis ob Lycomedis cũ achille affinitatẽ:& Pyrrhũ il'ic educatum.Manus pol.q̃ virum nõ legitimũ tetigerũt.⁋ Errorẽ vocis:vox q̃ errat pnoie hĩ,pideac si me cito ad orestẽ redituraũ ominet.⁋ Per genus infœlix oro : colligie ppositũ iureiurãdo.⁋ Genus isfœlix:hoc pp matrũ Tãtalidũ rapinã dicit.⁋ Gñis pentẽ:iouẽ signat:a quo Tãtalũ natũ dixim⁹ ⁋ Quæ tibi debẽt:nã fortiter pris necẽ ultus est Orestes,& mẽe Clytẽnestra & Aegisto trucidatis.⁋ Aut e.p.festina morte opprimar.⁋ Tãtalidæ:Orestẽ dicit,q a tãtalo genus traxit.& ego inqr.cũ sim ex genere Tãtaleo eiusdẽ generis uiro nuber decreui. ¶ Cũ tñ:dicit ꝙ licet oi tpe sit in magno mœrore:tñ minus angitur die q̃ nocte:nã p totam noctem dicit se flere.⁋ Titan.i.sol.⁋ Astat altus.i.in sũmo cœli.⁋ Radiãtibus:splẽdẽtibus.⁋ Malo.i.dolore.⁋ Liberiore:mitiore:& minus urgẽte me.⁋ Acerba: p acerbe.nomẽ pro aduerbio.sicut rauca sonans amnis.⁋ Funguntur la.pro som.i.cũ debent dormire lachrymantur.⁋ Qua licet.i.quãtũ possum.⁋ A uiro:a pyrrho.⁋ Stupeo:careo sensu:& exanimor.⁋ Oblita rerũ & loci.i.q̃ nõ recordor quid faciã : aut ubi sim.⁋ Ignara:nõ aduertẽte.⁋ Scyria mẽbra.i.mẽbra Pyrrhi qui natus est in scyro insula ubi regnauit Lycomedes:ut supra diximus.⁋ Vt:postq̃.⁋ Sensi ne.i.sensi me tetigisse illũ quẽ nolebã.⁋ Credor mihi.i.uideor mihi.⁋ Pollutas.i.fœdaras eius contactu.⁋ Sæpe neoptolemi:dicit Hermione se tantũ habere cordi orestẽ:qd cũ uelit noiare Pyrrhũ:sæpe p pyrrho noiat Orestẽ.⁋ Errorẽ:qd te p eo uocẽ.⁋ Vt.i.tãq̃.⁋ Omẽ.i.auguriũ fœlix: qa puto id mihi cõtingere.qa aliqñ sim futura tua.⁋ Per genus: nũc adiurat Orestẽ ut eã recuperet.⁋ Parẽtẽ gñis.i.iouẽ patrem Tãtali.unde gen⁹ nostrũ ẽ.Et sua regna.i.cœlũ.Nã iuppiter oia regit.⁋ Patris tui:Agamẽnonis.⁋ Patrui mihi:qa fuit frater patris mei.⁋ Debẽt ti.i.sunt obligata.⁋ Vlta : uindicata.s.a te interfectis ægisto & matre tua:a quibus ipse interfectus fuit.⁋ Præmoriar.i.moriar ante tempus.⁋ Ego tanta,quæ sum degenere Tantali.⁋ Tantalidæ.i.tu,qui & ipse es de eodem genere.Orestes interfecto pyrro tandem recepit hermionem:ex qua suscepit filium nomine orestem:a quo orestæ populi dictu sunt.

ASCEN

¶ Cum tamen altus equis &c.Non dixero liberiore:idest ualidiore malo:quia longe alius est sensus.Vult enim dicere:quia Sole oriente cum inter populos uersetur minus angatur,quã sub noctem,quia(ut Maro dicit Aeneidos quarto)Sub noctem cura recursat.quinetiam physica ratione comprehenditur omnes morbos ingrauescere occidente sole,& leuari eo oriẽte.Dicam ergo malo liberiore:idest minus premente,& magis liberam permittẽte,ut sit ordo.Tamẽ.i.tametsi multis malis angar.quum:idest quando.titan:idest sol,qui unus est de titanibus.instat equis radiantibus:idest uehitur.altus:idest sublimis.ego infœlix perfruor:idest etiam pro fructu fungor.malo scilicet doloris & curarum.liberiore:idest magis liberã permittente & minus stringente.sed ubi nox acerba(nisi sit gementem acerba pro acerbe)condidit:idest abscondidit me ululantem & gementem.quia scilicet coniugem non inueni.thalamis scilicet meis:idest cubili meo:& procubui in mœsto toro:idest ego mœsta in toro mœstam facientem:tunc sup.oculi mei funguntur lachrymis obortis : idest præter intentionem ortis. pro somno:idest loco somni:& fugio a uiro:scilicet Pyrrho sicut ab hoste.Qua:idest qua parte:aut qua ratione:aut quatenus licet.Nam quaq; duæ sunt partes:idest & qua.ignara manu:idest ipsa ignara putans Orestem contingere contingo mẽbra scyria:idest ipsius Pyrrhi in scyro Lycomedis insula ex Deidamia geniti.Sæpe malis stupeo:male interpretatur superior dicens:cum malas tango:quæ horridæ sunt.Nam male unde per diminutionem maxillæ.prima longa ab omnibus ponitur:ut Aeneidos tertio:Ambesas subigit malis consumere mensas.dic ergo:ego stupeo:idest hebetor : & quasi stolida fio: hoc est alienor & abstrahor a ratione & memoria.Sæpe malis:idest propter mala quæ perpetior.⁋ Per genus:claudit epistolam cum obsecratione pondus uotorum continente.

¶ In nonam epistolam argumentum.

Hercules quot fuere.

Oechalia vrbs ab hercule expugnata

Lycæ mors

Diodorus tres tãtũ Hercules uidet fuisse asserere:sed q diligẽtius hoc scrutati sũt sex fuisse reperierũt.Antiq̃ssimũ ex ioue antiq̃ssimo & lysto natũ(Nã ioues ẽt plures fuisse legimus)quẽ cõcertauisse cũ apolline de tripode accepimus Alter tradit:Nilo natus ægyptius:quẽ aiũt phrygias literas cõscripsisse.Tertius est ex idæis dactylis:cui inferias afferunt.Quartus iouis filius est ex asterie latonæ sorore:q̃ tyri colit:filiãq; habuit noie Carthaginẽ.Quintus in india:q & Belus dicitur.Sextus ex Alcmena & ioue tertio genitus:cui gesta aliorũ assignant:Deianirã habuit uxorẽ.Nam dimissa Megara Creontis thebani filia:quã uxorẽ duxerat,Iolẽ eurythi petiit in cõiugiũ:cũ denegaret in ætoliã uenit:vbi deianirã Oenei ex althæa duxit vxorẽ.deinde memor despecti cõiugii cõtra euryti:Toxeũ,Milionẽ,& pythium mouit exercitum, Oechaliam urbẽ abstulit,illos peremit,Iolẽ rapuit:cuius amore adeo flagrauit:ut ex ea pateret qcqd cũ Omphale perpessus est.Sacrificaturus igit ob victoriã in mõte ceneo.puerũ lycã ad Deianirã in Trachinã vrbẽ misit:vt vestẽ qua in sacris vtebat,afferret.Deianira infectã oleo & sanguine cẽtauri Nessi dederat.id.n.suaserat Nessus faciẽdũ cũ in traiectu Eueni fluminis ab Hercule sagittis cõfossus est:si de illius amore dubitasset.Dubitabat enim ne Ioles amore ipsam contemneret.Hercules cũ vestẽ tetigisset ueneno afflatus,lẽta tabe cõsumebat.Actus in furorẽ Lycã in mare pcicit.Lycniũ & Ioalũ delphos de se sciscitatũ ad oraculũ misit.Retulerũt vt in œta mõte pyra cõstrueret.De reliqs Ioui curã relinqueret.Cõstructã ipse cõscẽdit:philoctetes ignẽ admouit.cũ reliqarũ nihil reperissent,cœlũ ascẽdisse existimarũt.Iuno pcãte ioue lectũ cõscẽdit Herculẽ uestibus tectũ pinde ac pareret emisit:qd in adoptionẽ barbari diu seruarũt:Hebẽ quoq; filiã vxorẽ dedit.Menæ eius actoris filius opõte bœotiæ oppido primus Herculi sacrificauit,Tauro,capro,& Ariete.Deianira cũ de viri fato excepisset,cõmemoratis iniuriis:quas ab Hercule passa sit,facinus purgare nititur epistola: vt non vltro:sed vt ad amorem illum reuocaret id fecisse uideatur:querelas habet creberrimas:quales eam decent:quæ de suspendio deliberarat.

¶ Gratulor

Gratulor Oechaliam titulis accedere nostris. Principiũ ex duorũ affectuũ lætitiæ, mœrorisq́ pugna q̃ furibunda fuerit Deianira indicat. Sed cũ mœror lætitiam superaret: rerũ quas turpiter Hercules gessit oritur exprobratio, ‖ Gratulor: gratulari siue diis, siue hoĩbus: qui nobis benefici fuerũt in successu: aut nr̃o: aut aliorũ est: cũ laudibus festiuitatẽ ostẽdere. oriẽ enim ex lætitia gratulatio: vt ex dolore q̃rimonia. ‖ Victæ: ad Iolẽ hoc refert: cuius amore cũ Hercules teneretur: visus filasse dicitur. ‖ Oechaliam: Oechalias plures fuisse legimus in thessalia: arcadiaq́: & euboea: sed q̃ euriti fuerit, ambigunt veteres. Diodorus quæ in euboea est fuisse scribit. Alii vero thessalicam, quam cum cepisset Hercules, interemptis euriti liberis (vt diximus) iolem rapuit. ‖ Victæ: captam Iolem intelligit: quam Hercules amauit. ‖ Fama decolor: contaminata. translatio ab infecto panno. ‖ Inficianda: neganda: & quæ factis prioribus minime conueniret. ‖ Quem nunc. iu. ecce quod maximum est vnde tot querelæ nascantur: vt post multa facta ingentia puellæ succubuerit: nã apud Iolẽ dr̃ hercules filasse. & q̃ apud Omphalẽ Lydiã tulisse feri. Dio. eadem apud hãc exercuisse.

ANTO. Gratulari quid sit & quid gratulatio
Oechaliæ quod sint & ubi locorum
Ioles quæ fuerit
Vbi ercules filauerit

HVBER.

Gratulor: hercules multis, & magnis laboribus: qui sibi ab Eurystheo Iunonis nomine imperati fuerãt functus: cum in Pheneo arcadiæ oppido quinquennium fuisset: inde sponte discedens in Aetoliam profectus: atq́ cum nondum legitimam prolem: nec vxorem haberet, Deianiram Oenei filiam iam defuncto Meleagro sibi desponsatam vxorem accepit: sed triennio post deianiræ nuptias cum eurynomum puerum ministrum paruo errore lapsum pugno percussum occidisset inuitus: dolore percussus Calidone recessit cum deianira vxore: & Hyllo puero ex ea suscepto: cum in itinere ad Euenum flumen venisset, repperit Nessum centaurum viatores prætio flumen transuehentem. Qui tum Deianiram trasuexisset: eam violare conatus est: cum Hercules in alia ripa esset: qua viri opẽ implorante, Hercules eum sagitta transfixit. Ille ne moreretur inultus, pollicitus est Deianiræ: se medicamẽtum traditurũ quo nullam aliam, p̃ter se mulierem Hercul. vnq̃ appeteret iussit itaq́: vt oleo cum sanguine ex vulnere suo, & sagitta defluente commixto herculis tunicam vngeret: sic enim fore vt nullam aliam mulierem p̃ter se appeteret: cum Nessus expirasset: illa clam hercule: quod erat mandatum effecit. Hercules aliquanto post Oechaliam venit: & cõtra Euriti regis Oechaliæ filios: quoniam Iolen sororem suã ante ei p̃missam vxorem negauerant, exercitum duxit: auxiliantibusq́ arcadibus: qui eum ex Pheneo discendentem secuti erant vrbe expugnata Euriti filios occidit: & cũ iole captiua ex Euboea in montem Ceneum profectus est: ibi sacra facturus. Lychan autem famulum domesticum clam ad Deianiram in Thrachinam, vbi eam reliquerat, misit: vt ei vestem q̃ in sacris vti consueuerat, afferret. Deianira vero: amore ioles percepto: cupiens se omnibus amore p̃ferri, tunicam iuxta Centauri consilium tinctam: Lychæ rei inscio, herculi deferẽdã tradidit: qua hercules indutus medicamenti vi paulatim inualescẽte, maximo dolore torqueri cœpit. itaq́ Lycham vestis latorem primum occidit: ac morbo quotidie magis inualescẽte Lycinium & Iolaum delphos ad Apollinem misit: vt morbi remedia sciscitarentur: oraculum iussit herculem ferri cum apparatu bellico in Oetam montem: ibiq́ p̃pe eum ingentem strui pyram: dereliquis Ioui curam fore: qui cum iolao erant iussa Apollinis exequentes: quod futurum erat suspicabantur: hercules desperata salute in pyram conscendit: solus philoctetes in gratiam sagittarum: quas ei hercules reliquit: pyram incendit: subitoq́ fulminibus circuncadentibus, pyra exusta est: accedente iolao vt ossa colligeret: nullo penitus reperto creditum est herculem ad deos translatum: eiq́ vt heroi sacra quædam instituta sunt. interea anteq̃ moreretur: cum magna vi veneni vexaretur: Deianira calamitate herculis stupefacta: cum causam tanti mali a se profectam sciret, laqueo vitam finisse dicitur: sed poeta nunc fingit Deianirã anteq̃ se interficeret scripsisse ad herculem conquerens quod turpi amore ioles succubuerit: & a legitimo alienatus sit. deinde interscribendum fingit eam accipisse nuncium de calamitate herculis: quem grauissimo dolore torqueri audierat propter tunicam a se missam: itaq́ postq̃ excusauit se propter amorem hoc fecisse, affirmat se esse morituram. ‖ Gratulor: lætor. ‖ Oechaliam: vrbem Euboeæ in qua regnauit euritus licet Stra. dicat esse in thessalia, in euboea, & in arcadia, hanc expugnauit Hercules propter iolem sibi negatam: vt supra diximus: & eius fratres interfecit: atq́ (vt alii volunt) etiam patrem. ‖ Accedere: adiungi. ‖ Nostris titulis: nostris victoriis & laudibus. nostris autem dixit: quia laudes mariti etiam suas existimat. ‖ Victorem. s. re. ‖ Succubuisse victum fuisse. ‖ Victæ. s. iolæ. ‖ Pelasgiadas: græcas. ‖ Decolor: turpis. ‖ Inficianda. i. neganda. nam inficiari negare significat: vñ inficiæ tm̃ pluralis numeri: quo noie vtimur cũ eo: vt eo inficias. i. nego. & tui is inficias &c. ‖ Iuno: quæ sp̃ conata ẽ te opprimere. ‖ Series: ordo & nũerus. nã plurimos labores passus est. ‖ Huic. s. tibi. ‖ Imposuisse iugũ. i. domuisse te. tractũ a bobus. est aũt ordo: fama decolor &c. venit iolem imposuisse iugum huic quem iuno & immensa series laboꝝ nũq̃ fregerit.

Herculis mors
Deianiræ suspẽdium
Oechalia
Inficiari

DEIANIRA HERCVLI.

Mittor ad Alciden a cõiuge cõscia mentis
 Littera, si coniux Deianira sua est.
Gratulor Oechaliam titulis accedere
 nostris:
 Victorem victę succubuisse q̃ror.
Fama pelasgiadas subito peruenit in vrbes
 Decolor, & factis inficienda tuis.
Quem nunq̃ iuno seriesq́ immensa laborum
 Fregerit, huic iolen imposuisse iugum.

Gratulor Oech. huic quoq́ ep̃læ in nõnullis codicibus p̃mittiẽ hoc distichõ: Mittor ad Alcidẽ a cõiuge cõscia mẽtis lr̃a, si cõiux Deianira sua ẽ. Cuius ordo ẽ: ego lr̃a. i. ep̃la. cõscia mẽtis. i. p̃positi & intẽtiõis ai. mittor ad Alcidẽ. i. ad Herc. a cõiuge. i. vxore eius. si Deianira ẽ cõiux sua veꝝ credo Ouidianũ nõ eẽ: q̃a mala ẽ reciprocatio: si cõiux Deianira sua ẽ. dicẽdũ ẽ. n. eius: sed id versus nõ patiẽ. Titulis nr̃is: q̃a gl̃iæ mariti p̃ticipes ẽ cõiux. Fama pelasgicas melius sit q̃ pelasgiadas: q̃a nulla necessitas cogit p̃ possesi. p̃onymico abuti. iole nõ iolẽ: ut vers⁹ idicat: q̃a ab e fit en: nõ em in actõ.

ASCEN.

Hoc velit Eurystheus, velit hoc germana tonãtis
Lętaqꝫ sit vitæ labe nouerca tuę.
At non ille venis, cui nox (si creditur) vna:
Non tanti, vt tantus conciperere fuit.
Plus tibi, q̃ iuno nocuit Venus, illa premendo
Sustulit, hæc humili sub pede colla tenet.
Respice vindicibus pacatum viribus orbem:
Qua latam Nereus coerulus ambit humum.
Se tibi pax terræ, tibi se tota ęquora debent:
Implesti meritis Solis vtranqꝫ domum,
Quod te laturum est coelum prius ipse tulisti:
Hercule supposito sidera fulsit Atlas.
Quid nisi notitia est misero quęsita pudori!
Si cumulas stupri facta priora nota!
Te ferunt geminos pressisse tenaciter angues,
Cum tener in cuius iam ioue dignus eras.
Cœpisti melius, q̃ desinis. ultima primis
Cedunt. dissimiles hic vir, & ille puer.
Quem non mille ferę, quẽ non stheneleius hostis
Non potuit iuno vincere, vincit amor
At bene nupta feror, qa nominor Herculis vxor:
Sitqꝫ socer rapidis qui tonat altus equis.

ANTO. ¶ Hoc ue. Eury. uitupat factũ ex uoluñtate aduersariorũ: quid aliud inquit eurystheus & iuno cupiũt: q̃ ut te deprimãt, & facti nouitate superiora deforment. Ate Iouis nuncia Iunonis mentẽ turbauit: ut scri. Home. nã in concilio deorũ illũ iactare coegit, eo die ex suo gñe fore: ut nasceretur argis: qui finitimis imperaret: qđ cũ iureiurãdo firmasset: Iuno in terrã descendit, argos petit, Alcmenæ partũ distulit, Stheneli ex Perseo nati uxorẽ, septem tm̃ mensiũ foetũ Eurystheũ edere coegit: rem deinde ioui detulit: qui Atẽ coelo pepulit: & Herculẽ eurystheo seruire iussit: cui (ut pmiserat) argiuorũ regnũ datũ est. ¶ Labe uitæ: uiuendi dedecore: & perstitit in trãslatione. Est enim labes: q̃ casu subito leuia inficit. ¶ At nõ ille u. sermonẽ suspendas, nõ inqt, talẽ te pstas. ¶ Nõ una nox: si Diod. credimus ex trib⁹ noctibus unã fecit Iuppiter, ut Hercu. conciperet: ideo Plautinus Sosia i amphitriõe fab. putat nocturnũ obdormuisse ebriũ solẽqꝫ i cõuiuiis cõmoratũ plusculũ: cũ noctẽ illã longiorẽ sero uidisset. ¶ Sustulit: nomẽ dedit. Trãslatio ẽ ab his q i sũmo loco siti undiqꝫ circũspectant. ¶ Respice uindicibus: ponit ante oculos priora ut comparatione patris uituperet factum. ¶ Vindicibus pacatum: monstris liberatum: & quasi ex seruitute in libertatem assertum ducta translatiõe a seruis: qui uindicta liberantur. ¶ Nereus: orbẽ terrarum intelligit: quem in medio aquæ positum instar insulæ scribit Plato. ¶ Solis utranqꝫ domum: in oriente & occidente esse scribunt. ¶ Coelum prius ipse tulisti: Hercules coelum humeris sustinuisse traditur: quoniam postq̃ a piratis: quos Busiris miserat: aptas hesperidas atlanti restituit: ab illo edoctus est astrologiam ipseqꝫ in græciã primus speram attulit. ¶ Fulsit: sustinuit. ¶ Noticia: nominis amplitudo: quo uerbo in culice utitur Virg. Noticiaqꝫ ducum uoces. ¶ Geminos angues: Plautino carmine notum est infantem Herculem in cunis duos a iunone missos angues apprehensis utriusqꝫ faucibus trucidasse. ¶ Dignus ioue: ut iouis filius diceretis. ¶ Coepisti melius: commendatius egisti infantiam q̃ uirilitatem. ¶ Vltima: quæ aguntur matura ætate. ¶ Cedunt: inferiora sunt. ¶ Primis: ætate puerili gestis. ¶ Dissimiles: non cõueniunt. gesta sunt enim pro ætate dissimilia. ¶ Quem non mille feræ: hyperbole utitur. ¶ Stheneleius hostis: eurystheum stheneli filium significat: quem diximus certamina herculi superanda præponere. ¶ At bene nupta feror: ironia est. ¶ Sitqꝫ socer: de ioue intelligit: cui fulgura assignamus.

Fomẽtum odii iunouis in herculem
Labes qđ
Iuppiter herculem generat
Serui qđo liberabant
Quãobrẽ hercules coelum sustinuisse dictus sit
Herculi certamina pponebat Eurysthe⁹

HVBER. ¶ Hoc ve. q. d. facis quod placet inimicis tuis: quia cum cupiant tuum dedecus: gaudent qđ a muliere sis subiugatus. ¶ Eurystheus: rex q tibi labores iperat. ¶ Germana to. iuno soror iouis: qui tonãs dr̃: quia & tonitrua ciet: & fulmina mittit. ¶ Sit. i. erit. ¶ Nouerca: ipsa iuno q̃ est nouerca tua. nam hercules filius fuit Iouis ex alcmena. ¶ Labe: macula: turpitudine. alias ponit̃ p ruina a labẽdo vt apud. Vir. li. ii. æñ. Hinc mihi pma mali labes. At nõ: increpat ipsum qđ nõ rñdeat spei: q̃ de eo fuit habẽda qa nõ vna nocte generari potuit: sed cõiũctis trib⁹ noctibus fuit: vt fabulæ tradũt: ex quo debuit esse vitæ magis admirãdæ. ¶ Nõ ve. nõ exhibes te: nõ appares. ¶ Ille: talis. ¶ Cui: q̃li. ¶ Vna: sola: qa gemiata ẽ nox. ¶ Nõ fu. tã. i. nõ suffecit. ¶ Vt con. i. vt gñareris. ¶ Tãtus: tã magnus: tã fortis. ¶ Illa. s. iuno. ¶ Sustulit: exaltauit. ¶ Premendo: dum pmit. ¶ Hæc. s. Venus. ¶ Respice: considera. ¶ Pacatum: pacificatũ. ¶ Vindicibus: defensatricibus. vel vltricibus. nã Hercules ad tollẽda monstra quæ in qualibet pte orbis terraꝝ nocebãt hominibus pperabat. idẽ Luca. Terras monstris, æquorqꝫ leuãtẽ Magnanimũ alcydẽ libycas exciuit in oras. & Vir. li. viii. Nam maximus vltor, Tergemini nece Geryonis: spoliisqꝫ superbus Alcides aderat. ¶ Qua la. i. per totũ orbẽ terraꝝ. ¶ Nereus. i. oceanus, posuit. n. deũ p mari. oceanus aũt circuit ipsam terrã. Ovi. i. meta. Tũ freta diffudit: rapidisqꝫ tumescere ventis iussit: & ambitæ circũdare littora terræ. ¶ Pax terræ. i. terra pacata a te. ¶ Debet se tibi. i. tibi est obligata: & pax est pp te. cauendũ est aũt ne legat̃ pars terræ, quia contrariũ esset qđ dixit superius: qua latam Nereus &c. ¶ Vtrãqꝫ domum solis. i. orientẽ, & occidẽtem. ¶ Meritis: bñficiis tuis. ¶ Tulisti: humeris sustinuisti. ¶ Qđ est latuꝝ te: qa tuis virtutibus es ascẽsurus coelũ. ¶ Hercule: ferunt. n. fabulæ herculem p Atlãte coelum sustinuisse: qđ ideo fictum est: qa ei successit in astrologia. ¶ Fulsit: sustentauit. ¶ Quid nisi: sensus est: qd tibi cõparasti p hæc tua clara facta: nisi vt nũc magis cognoscat̃ dedecus tuum. ¶ Quid. s. est q̃situm. ¶ Nisi est quæsita notitia. i. cognitio. ¶ Pudori: dedecori tuo. nam quo aliquis clarior est: si qd turpe facit: eo magis cognoscit̃ eius turpitudo. Iuue. Omne animi vitiũ tanto conspectius in se Crimen habet: quanto maior qui peccat habet̃. ¶ Si cumulas: auges. Nota: macula vitio. ¶ Stupri: adulterii & libidinis. i. si factis tuis prioribus claris & magnis addis nunc turpitudinem libidinis. ¶ Te ne ferunt: te habet emphasim q. d. q nunc es ita turpis & infamis. ¶ Tenaciter: fortiter. nam (vt fabulis tradit̃) Alcmene herculem & iphiclum peperit: sed herculem ex ioue, iphiclũ ex amphitrione marito genitũ. Sed cũ iuno duos serpentes imisisset herculi, iphiclus de cunis terrore lapsus: suo vagitu excitauit parentes: q cum surrexissent: viderunt herculẽ ambabus manibus angentem angues nouercalibus odiis immissos. Inde Vir. Vt prima nouercæ Mõstra manu geminosqꝫ pmẽs eliserit angues. ¶ Dignus ioue: q posses videri genitus a ioue, non aũt a mortali. ¶ Quam desinis. i. q̃ finis. ¶ Cedunt: sunt minora. ¶ Hic vir. i. hæc tua ætas virilis. ¶ Et ille puer. i. tu ille puer, qui hæc fecisti. i. illa tua ætas puerilis. ¶ Dissimiles. s. sunt. ¶ Stheneleius host. i. Eurysthe⁹ Stheneli filius. ¶ Hostis: tuus. Amor vincit: qđ est tibi turpissimum. ¶ At bñ: obiectio. ¶ Herculis: q̃si magni viri, & filii Iouis.

Iuppiter q̃re tonans dictus sit
Labes impropris
oceanus quid sit
Hercules astronomus
Iphiclus cuius filius fuerit
Serpentes ab hercule trucidati

ASCEN. ¶ Hoc velit Eurystheus: imitatio est illius aenei. ii. Hoc Itachus velit: & magno merent̃ atridæ. At nõ ille. Ordo est. At. i. sed tu non venis ille. i. talis & tantus. sicut æñ. ii. Hei mihi q̃lis erat, quãtũ mutatus ab illo Hectore &c. cui (si credit̃. sic. Vir. Si credere dignum est) vna nox nõ fuit tãti. i. nõ visa tãti esse momẽti vt sufficeret vt tu conciperere. tãtus esse. i. q esses tã magnus. Sustulit. i. sursum tulit & erexit. Nam nisi Iuno nouerca Herculem exercuisset: nunq̃ tãtus fuisset habitus. Respice vindicibus: significat turpe esse, vt q cætera vicerit mundi monstra, a muliere victus succũbat. vires autem vindices vocat: q̃tenus mundum a seruitute monstrorum in libertatem vindicauerat: quasi vindicta. i. virga ꝑtoria. vnde patet: quia vindex, iudex, & similia cõmunis sunt gñis. vtranqꝫ domum solis: & orientalem & occidẽtalẽ. nã sol vtrobiqꝫ habitare videt̃ vulgo. Quid nisi noticia est: unde Iuue. Omne animi uitium tanto conspectius in se Crimen habet, quanto qui peccat maior habetur.

¶ Quam

ANTO.

CQ uā ma.inæqua.similitudine ironiā ꝓbat.¶ Minor:q̄ genere aut re maiorū virtute est inferior.¶ Nō hon. est sed onus: locus est qui violēta diffinitio dicit̃.ē inq̄t puellis dāno ꝑstare forma:qm̄ ea ē:q̄ illas ꝑstātioribus cōciliat: & cōiugio iu[...] ¶ Spēs:formæ decor.¶ Nube pa.nō maiori.¶ Vir mihi,semp ab incōmoda sui cōiugii exprimit.¶ Operata:opari dicimur cū sacroꝝ mysteria tractamus.Habeo inq̄t vota cū sacris ꝓ salute cōiugisꝰ.¶ Inter ser.pathos a somnus.¶ Iactor:vexor : vexant me in somniis mōstra.¶ Petita:aio agitata.¶ Arcana nocte:q̄ est maxima curaꝝ nutrix.¶ Aucupor:diligēti inq̄sitiōe scrutor.trāslatio ab aucupibus.¶ Murmura:qd de Hercule ferat̃:cū nihil certi habeamus.¶ Speq; timor du.cū dubium sit quicqd afferē̃,conflictamur inter spē & metū.¶ Mater Aclmenā si- gñat : q̄ phinei,q̄ ē arcadū vrbs,ꝓcul ab Hercule degebat:ad quā cū iphyclo,& iolao eiecerat eurysth.eus:cū her.postq̄ eurytionem cētauꝝ trucidauit tyrithū redit.¶ Pr̃:Amphitriō.is ē quē cū Ce- phalo cōtra Theleboas & thaphios pugnasse meminit Str.¶ Hyllus:filius herculis ex Deianira:quos oēs in exilium miserat Eurystheus.¶ Arbiter eurystheus:itelligimus qd eurystheus d̃ ira Iunonis iudicet:q te(vt illi obtēper)qbuscūq; expōit mōstris.¶ Lōga: q̄ cū tot laboribꝰ nō mitigat̃.¶ Peregrinos ad.amo.redit ad id qd in cā ꝓpriū ē:nō inq̄t me tot incōmoda vexāt:sed qd aliaꝝ puellarū cōsuetudine nr̃ torus violat̃.¶ Q uælibet: nullo adhibito iudicio:sed ꝓ libidinis furore cuiusq; vteris lecto.¶ Nō ego pa. hercules cū hospitaret̃ apd Aloeū arcadiæ regē:eius filiā clā stuprauit: pr̃ re cognita nautis qbusdā mergēdā dedit:vrgēte ptu ad parthenū arcadiæ mōtē exposita:iter vergulta pueꝝ peperit:sed ipsa ad nauē redit:relicto īfāte:ad ēnapliū arcadiæ portū cū descēdisset: nautæ puellā dono dederūt qbusdā mercatoribꝰ i asiā ꝓfecturis: q illā teuthrāto mysiæ regi detulerūt:expositū īfantē cerua nutriuit pastores cū illū iuenissent,ad Corytū regē tulerūt: q pueꝝ loco filii educauit:& qm̄ a cerua nutritus sit, Telephus ē appellatꝰ.

Operari quid sit

Phineis vrbs vbi locoꝝ sit

Amphi trio quis fuerit

Thelephi fabula cuius filiꝰ fuerit & ipsiꝰ fabula

Partheniꝰ mōs vbi locorum sit

Astidamia q̄ fuerit & qualiter ab hercule rapta

Quā male inequales veniunt ad aratra iuuenci:
Tam ꝑmitur magno coniuge nupta minor.
Non honor est,sed onus,species læsura ferentes:
Si qua voles apte nubere,nube pari.
Vir mihi semper abest,& cōiuge notior hospes.
Monstraq;,terribiles persequiturq; feras.
Ipsa domo vidua votis operata pudicis
Torqueor,infesto ne vir ab hoste cadat.
Inter serpentes,aprosq;, auidosq; leones
Iactor,& hesuros cerno per ossa canes.
Me pecudum fibrę,simulachraq; inania somni,
Omniaq; arcana nocte perita mouent.
Aucupor infœlix incertę murmura famę:
Speq; timor dubia,spesq; timore cadit.
Mater abest,queriturq; deo placuisse potenti,
Nec pater amphitrion,nec puer hyllus adest.
Arbiter Eurystęus irę Iunonis iniquæ
Sentitur nobis:iraq; longa deę est.
Hęc mihi ferre parū est, ꝑegrinos addis amores.
Et mater de te quælibet esse potest.
Non ego partheniis temeratam vallibus Augē:

HVBER.

CQ uā male:rñdet obiectioni dicēs nō esse cōueniēs m̃rimoniū vbi vir sit maior vxore.ē aūt sñia ad ꝑsonā loquētē accōmodata: nā Mart.cōtra sentit oportere vxorē inferiorē esse viro: Inferior. matrona suo sit Priscæ marito:Nō aliter fiūt fœmina,virq; pares. ¶ Q uā male:ꝑ similitudinē ꝓbat incōueniētiā amoris sui.¶ Inæquales:aut ætate,aut magnitudine & robore corporis.¶ Veniunt .i.cōueniunt.¶ Nupta:vxor.¶ Minor : inferior cōditione generis & fortunæ.¶ Non honor est:sententia est color rhetoricus.¶ Spēs.i.dignitas.¶ Ferētes:habentes ipsam spēm.¶ Sed onus: sicut mihi est onus,q; sim vxor tanti viri:cum tamen te non fruar:nō honor est:sed onus.a nominatiuo est color rhetoricus. ¶ Si qua voles:sententia generalis.¶ Pari:æquali tibi & ætate,& conditione fortunæ.¶ Hospes:peregrinus.¶ Est notior coniuge:quia video sæpius hospites:q̄ maritum meū.¶ Monstra:vt lernæam hydrā,& Cerberū,& Cacū.de quo Vir.Huic mōstro vulcanus erat pater.mōstrum enim dicitur quicquid est ꝑter naturā.¶ Feras terri vt aprū Erymanteum:& leonē nemeum.¶ Operata:intēta:sacrificās.nā operari ꝓprie est sacrificia ꝑficere.Virg.lib.iii.æneī.Atuisq; nouis operata iuuētus. idem primo Geor.In primis venerare deos,atq; annua magnæ Sacra refer Cereri lætis operatus in herbis.Hora.Prodeat iustis operata sacris.Iuue.Et matutinis operatur festa lucernis.operādo:hoc est sacrificādo colit.indocti ponūt ꝓ agere qd vis generaliter.in quo significato nunq̄ iuuenı exemplū idoneū.¶ Torqueor:crucior.¶ Cadat:interficiatur.¶ Ab host.aut homine,aut fera.¶ Iactor:versor.s.cogitatione,quia cogito hæc pericula in quibus ille versatur:& videor esse in eisdem periculis:quod accidit amātibus.Vir.de Gallo ad lycorida:quæ erat in castris:Nunc insanus amor duri me Martis in armis: Tela inter media:atq; aduersos detinet hostes.¶ Hæsuros per ossa.i.aggressuros te.nam hæsurus hic ab hæreo venit,non ab edo.¶ Me pecudū:dicit se multis modis terreri ꝓpter pericula herculis.¶ Fibræ pec.i.exta quæ inspicio : vt intelligā qd fit de te futurū:hæc enim ars haruspicina dicebatur:inspiciebāt aūt ꝑcipue fibras iecinorū,siue extorū & pulmonū.Iuue. Calido pulmone colūbæ Armenius tracto,vel cōmagenus haruspex.Pectora pullorū rimātur & exta catelli : Interdū & pueri. Luca.lib.i.Cernit tabe iecur madidū,venasq; minaces.Hostili de parte videt pulmonis hanelı Fibra latet.Vir.lib.iiii.æneī. Pecudūq; reclusis Pectoribus inhians spirantis consulit exta.¶ Simulachra inania:figuræ sine corpore.¶ Omina:auguria. ¶ Petita:capta.¶ Mouent:terrent me.¶ Aucupor:inquiro percunctando multos.¶ Murmura.i.voces.¶ Famæ incertæ.s. de te.¶ Speq; timor.i.interdum spes uincit timorem:quē habeo de te,interdū timor vincit spem.¶ Mater abest : dicit quod in absentia Hercu.nō habet aliquē:qui eā cōsoletur.¶ Mater.s.tua alcmena.¶ Abest.s.hic erat enim Deianira i Trachine vbi regnauit Ceyx.quādo scripsit hāc epi.¶ Deo po.i.Ioui.¶ Pater.s.tuus.¶ Puer.i.filius nr̃.¶ Arbiter Eu.i.cū oēs alii desint,solus Euris.sentitur a me:quia quotidie nouos tibi imponit labores:quibus me torqueri necesse est .arbiter dr̃ qui totiꝰ alicuius iudicii habet pōtētiā.inde arbiter dr̃ qui hēt auctoritatē alicuius rei.ergo arbiter.i.executor. uolūtate enim Iunōis labores Herculi impabat ut supra diximus.Vir.Et terū mille labores Rege sub Eurystheo.¶ Sētitur:quasi pniciosus: nam sentimus ꝓprieq̄ nos lædūt.¶ Lēta.i.longa,& diu durās.¶ Parū est:nō sufficit.¶ Ferre hæc.i.pati hos dolores, & timores de piculis vitæ tuæ.¶ Peregrinos.i.peregrinarū mulierū.¶ Q uælibet.i.quis mulier.nā iam nulla est quā nō tentes.¶ De te.i.ex cōpressu & coitu tuo.¶ Nō ego:cōmemorat quasdā puellas:quas dicit fuisse cōpressas & violatas ab hercu. est autem occupatio.dicit enim se nō esse dicturā,cū maxime dicat.¶ Augē:sic legendū est,non autem anguem,fuit aūt auge aloi regis arcadiæ filia ab her.cōpressa:ex quo grauida facta peperit filiū:q postea telephus dictus est:ante uero q̄ pareret aloeus eius pr̃ cognito tuore vētris filiæ,nō credēs eā grauidā ex her.tradidit eā cuidā nautæ mergēdā:illa naui imposita doloribꝰ partus urgētibus,impetrauit:ut in terrā exponeret̃,tanq̄ ad rē necessariā:& filiū apud pthenium montē in q̄dā silua pepit. deinde misericordia nautæ salutē ꝑter spē patris cōsecuta,data ē dono qbusdā ex caria in asiā ꝓficiscētibus q eā Teuthrāti mysiæ regi dono dederūt:infans a pastoribus corinthi regis apud pthenium reptus est:cui cerua ubera ꝑbebat:quē postea corythus ꝓ filio educauit:& thelephi nomen ei imposuit:qa cerua nutritus esset.nā elaphos græce ceruū & ceruā signat. hic postea q̄rēs matrē accepto rñso in mysiā venit,ubi inuēta matre apud teuthrātē cognitus cuius esset filius in magno honere habitus ē.Teuthras filiis masculis carēs,ei argiopē filiā despōsauit:& regni successorē reliqt:q postea tpe belli troiani volens resistere græcis ne trāsirēt ꝑ mysiā ab achille grauiter vulneratus est:quo uulnere,cū nō posset sanari,accepto rñso ab appolli-

Tria monstra ab hercule macta ta

Monstrū quid sit

Trachine ubi ceyx regnauit qd sit

Arbiter qs dicatur

Sentire qd sit

Auge,q̄ fit & q ex ca natꝰ fuerit Telephus uñ nomen accepit

Astidamia Thespiensis regio a quo denominata est

ne,ab eodem achille iteru vulneratus sanatus est.inde Oui.in.i.de remedio:Vulnus achilleo q̄ quondā fecerat hosti: Vulneris auxilium pelias hasta tulit.Stra.lib.xiiii.variat opinionem huius fabulæ.⸿ Temeratam:vitiatam.⸿ Parthenis: arcadicis.

ASCEN. ℂ Quā male inæquales:cōparatiue,& sine figura,& fit licite i tribus gradibus:vt q̄ bonus tā prudēs.i.quātū bonus,tm̄ prudens.q̄ magis illa tremēs,tanto magis efferra flāmis.q̄ maxie potes,tā maxie debes deo cōplacere.i.vt maxime ita &cæ.Si q̄ voles apta nubere nube pari:insigne cōsiliū.Operata:operari,& facere cū p se ponunt̄ p excellentiā rebus sacris attribuūtur & significāt sacrificare.vt:Cū faciā vitula p frugibus,ipse venito.& Operata iuuentus in geo.Nec puer.i.filius Hyllus.s.nomine.erat enim filius Herculis ex Deianira. Historiæ satis aptæ sunt supra.Nō ego Partheniis &c.cōmemorat Herculis adulteria Parthenus mōs est arcadiæ,in quo virgines venare solent. vn̄ ab eis nomē sumpsit.nā παρθένος virgo dicit̄.augen aūt vocat filiam Aloi,q̄ prē suū dereliquit.vn̄ temeratā.i.violatā dixit gn̄e fœmi.

Nec referam partus Ormeni nympha tuos.
Nec tibi crimen erunt theutrantia turba sorores
Quarum de populo nulla relicta tibi est.
Vna recens crimen refertur adultera nobis:
Vnde ego sum lydo facta nouerca Lamo.
Mæander,toties qui terris errat in isdem,
Qui lapsas in se sæpe retorquet aquas,
Vidit in herculeo suspensa monilia collo,
Illo,cui cœlum sarcina parua fuit.
Non puduit fortes auro cohibere lacertos!
Et solidis gemmas apposuisse toris!
Nempe sub his animam pestis nemeæ lacertis
Edidit,vnde humerus tegmina læuus habet,
Ausus es hirsutos mitra redimire capillos!
Aptior herculeæ populus alba comæ.

ANTO. ℂ Ormeni nympha:astidamiā signat Ormeni filiā: quā cū pr̄ herculi negasset:hercules expugnata vrbe,& iterēpto Ormeno puellā rapuit:& ex ea Tesippū filiū tulit.⸿ Theutrātia turba: quinquagita thespis Erichthei Atheniēsis filias itelligit:quas Hercules vna nocte stuprauit:cū pater ad sacra vocatus astu vino nimio ingurgitatus iaceret:ex quibus.l.liberos genuit: q Thespiade sunt cognominati.ex his duo thebis:septē thespiis māsere. Reliq, duce Iolao,in Sardiniā nauigarūt:vbi cāpestri loco Coloniā duxerunt.turbam theutrātiā,n̄ a mysiæ rege theutrāto(vt aliq putarūt)appellauit: sed a theutrāto Acticæ oppido:vbi pictura visebat̄ admirāda: vt hæc ab hercule gesta sunt.ad quā visendā germanicus Cæsar suo carmine descēdisse testatur.⸿ Refert̄:adultera:de Omphale lardanæ filia Lydorū regina dicit:apd̄ quā hercules seruiuit.Nā cū iphitum ex turri Tyrinthia p̄cipitasset.cæde purgari nō posse ex oraculo tulerat:nisi vēderet̄ p̄tioq̄ Iphiti liberis satisfieret : venditus Omphale in seruitio latronibus regionē purgauit.Cercopes trucidauit.Syleū,q viatores ad opus vinearum cogebat,ligone sustulit:demū factus liber ex Omphale filiū Lamū genuit vt Diod.auctor est.⸿ Lamo lydo q ex lyda Omphale natus est.⸿ Mæander toties:mæander fluuius inter myletū prienēq̄ egreditur:discurrit per Phrygiā:separat a Caria Lydiā ad cāpos,qui mæandri dicūtur: flexuosum ideo Stra.scri.esse quoniā multū accipiat limi:& vario impetu modo ad hanc, modo ad aliam adiiciat ripam:vnde obliquitates omnes Mæandrū veteres appellarunt.⸿ Suspēsa monilia:Hercules(vt Diodo. placet)apud Omphalē p ancilla interdū seruiuit:clauā,leonis pellē,arcū,sagittasq̄ Omphale concessit gestare:ipse vero monilia,gēmas,mitrā,zonā,cæteraq̄ mulierū gestamina sumpsit:neutiq̄ interdū.⸿ Auro:manicas aureas phrygū, Lydorūq̄ gestamen.⸿ Toris solidis:brachiis fortibus:solon lingua Oscorum integrum dici Verrius auctor est:vnde solum & solidū.⸿ Pestis nemeæa:leonem quē in nemeæa silua interemit hercules intelligit hospitatus apud Molorchū pastorem.⸿ Tegmina:leonis pelle sinistrum humerum tegebat:victoriæ monumentum.⸿ Mitra:barbarorum ornamentum:ex qua pendebant fasciolæ:quæ philera dicebantur:quoniam filorum instar dependerent.⸿ Populus alba:est & aliud genus:quæ nigra est: vt scribit Pliny.est alba populus herculi sacra:qua sacrificantes huic deo coronabantur.

ℂ Ormeni nympha:astidamiā dicit filiā ormeni regis:quā cū hercules dari sibi cōiugē petiuisset,pater renuit sciēs eum hr̄e Deianiram:hercules indignatus regi bellū intulit:captaq̄ vrbe:ac rege iterfecto astidamiā captā uitiauit:genuitq̄ ex ea ctesippū filium.Dio.scri.⸿ Nec ti.cri.e.i.nec ēt crimini a me tibi dabit̄:qd̄ tot sorores cōpresseris.⸿ Theutrātia tur.miror cur qdā testitia turba:legēdū putēt:nisi librariorū(qd̄ magis credo)culpa sit:nā nō thestius uel testitius, sed thespis atheniēsis (ut Dio.scri.a quo thespiensis regio denominata est).l.filias ex pluribus fœminis genuit:quas oēs hercules adhuc puer. sed robore p̄stans cōpressit.& ex eis.l.genuit filios oēs mares,q thespiades dicti sunt:quos p iolaū in colonias trāsmisit:sed cur dixerit theutrancia turba nō satis cōpertū habeo:cū Theutras regnauerit in mysia:nisi hercules ēt in mysia,siue theutrātia regione fortasse alias sorores cōpresserit :licet nihil apud quēq̄ legat̄ qd̄ meminerim:sed oia aut non sunt mādata literis:aut nō extant:quaobrē nō ausim textū corrūpere.⸿ Vna recēs:nō de Iole intelligit:sed de omphale lydorū regina:cui Hercules ita seruisse dicitur:ut oia faceret:q̄ imperasset.un̄ Terē.in Eunucho:Qui minus huic,q̄ hercules seruiuit omphale.ex hac genuit hercules lamū filiū:un̄ nūc dicit Deianira.⸿ Vn̄:ex qua omphale.⸿ Sum fa.nouer.la. qa cū sim uxor tua ille est factus priuignus meus.⸿ Lydo,ex lydia:ut diximus.lydi sunt populi asiæ:q aliqn̄ mæonii dicti sunt:neq̄ ullo pacto intelligendū est de Iole:qa ex ea nō suscepit lamū:neq̄ ex lydia aut mæonia fuit:sicut hanc fuisse ostēdit:cui herculē seruisse dicit.⸿ Mæander: fluuius lydiæ:aut(ut Ser.dicit)Cariæ:q̄ est uicina lidiæ.⸿ Qui errat.i.labit̄,& uagat̄ .⸿ Toties:sæpius:qa ita flexuosus est:vt in se videat̄ recurrere.⸿ Retorquet:reflectit.⸿ Monilia:ornamēta muliebria:q̄(teste Seruio) etiam segmenta dicuntur:quæ tantūmodo mulieribus conueniebant.inde Iuuenalis virum oburgat quod segmenta induat:Segmenta,& lōgos habitus:& flammea sumit &c.⸿ Illo,s.collo.⸿ Parua sarcina:paruum onus:quia sustinuisset etiam maius.⸿ Nō puduit pluribus verbis vituperat Herculem de hac mollitie.⸿ Cohibere:astringere.⸿ Solidis:fortibus.⸿ Toris.i.torosis.i.pulposis & neruosis membris.Persius:Multumq̄ torosa iuuentus.⸿ Nempe:ostendit turpissimū esse exornare molli & lasciuo habitu brachia:quæ res magnas:& dignas laude gesserint:quales sunt quas cōmemorat.⸿ Pestis Nemeæa.i.leo Nemeæus:quē interfecisti.in cuius facti memoriam gestas pellem ipsius leonis.⸿ Læuus humerus.i.sinister:nam humerum dextrū ferebat hercules exertum & detectum:vt esset expeditior.⸿ Nemeæa:vt scribit Stra.silua est inter Cleonas:& phliuntem.in qua argiui sacra faciebant:vbi Hercules Nemeæum leonem occidit:quem interdum poetæ appellant Cleonæum : a Cleone oppido nemeæ siluæ propinquo.Lucanus:Ille Cleonæi proiecit terga leonis.⸿ Mitra(teste.Seruio)nomen barbarum est pileus incuruus de quo pendebat buccarum tegmen:quo vtebantur lydii & phrygii.Iuue.Ite quibus grata est picta lupa barbara mitra:conueniebat autem mulieribus p̄cipue:aut viris mollioribus & effœminatis. Virg.Et nunc ille Paris cum semiuiro comitatu Mæonia mentum mitra,crinemq̄ madentem Subnixus &c.⸿ Redimire.i.ornare.i.addere redimicula:quæ ex mitra pēdēbant.inde Virg.lib.ix.Et tunicæ manicas:& habent redimicula mitræ.⸿ Populus.i.corona populea.

ASCEN. ℂ Ormeni nympha:vocatiuus est nois patronymici.Nā declinat̄:hæc Ormenis huius ormenidos &c.o ormeni: & fit a noie ormenus ormeni addendo.s.literā.est aūt Astidamia ormeni filia.Vna recens crimē referetur adultera nobis.referet̄.i. recēsebitur nobis.i.a nobis,nec stat versus si legatur refertur.lege ergo referet̄. vt sit sensus:omissis aliis dicam de vna adultera:q̄ crimen recens cōmisit,sed ὑπερβολικῶς dicit eam crimen nō criminosam:sicut comicus scelestū scelus:& senem senium vocat.

Theutrantū oppidū ubi locorū fuerit
Qualr picturā herculis gesta cōtinerēt q apud theutrātū oppidū fuit germanic⁹ cæsar uisendā concessit
Mæander fluuius qs sit & quo labatur
Phrygū & lydorū gestamen qd̄ fuerit
Solō oscorum ligua quid sit
Vbi hercules leonem iteremerit
HVBER.
Thespiēsium fabula
Thespiades q fuere
Theutres ubi regnauerit
Lamum & omphale hercules sustulit
Lydi alio noie meonii qui sint
Mæander ubi locorū sit
Segmenta q̄ ornamēta sint
Leo nemeus q & cleoneus
Herculis habitus

ℂ Zona

ANTO.

¶ Zona mæonia:cingulo fœmineo more lydo. ¶ Imago crudi Diomedis:is est q in thracia ad tiridá oppidú cæsis hospiti bus equos alebat:qua pœna ipsum hercules mulctauit:equos domuit:& ad Alexandri tépora illoꝝ genus supfuit. ¶ Busiris neptúi & libyæ epaphi filius in ægypto in locis Nilo vicinis tyránidé exercuit:hospites mactabat. Hercules ipsum pemit cú ex Africa in ægyptú pmearet. ¶ In isto cultu:q nó ad viros:sed ad mollissimas puellas cóueniret. ¶ Eras pudédus: puderet Busiridé fateri se victú in táta mollicie. ¶ Antæus:húc terræ filiú tradút.qđ ideo veteres finxisse scri.Eusc. qm esset palæstræ,certaminúqꝫ,q̃ in terra exercétur,pitissimus:hercules altius sublatú pemit. ¶ Detrahat:si fieri posset,detrahere conaretur. ¶ Puellas ioniacas:omphales lydiæ pedissequas. ióia Asiæ pars minoris.mæóia,ionia,lydia,mygdóia iúgútur adeo : vt vix assignari possint limites:vt Str.meminit .vñ poetæ hæc noia cófúdere cósueuerút. ¶ Calathú:q̃liú,siue q̃silliú signat: quo puellæ & vnguéta,& lanas recódút. ¶ Repédis:in idé pódus filás deducis. ¶ Scuticæ tre.ha.ex corio scutica fiebat ad verberádos seruos.ná σκυτος latine coriú interp̃tamur. ¶ Dissimuláda:q̃ in eo habitu erát racéda. ¶ Hydros eli.infanté herculé angues géminos trucidasse scripsimus. ¶ Vt tege.ap:aprú ex arcadia viuum ad eurystheú pertulit:quo móstro pterritus i æreo vase se clausit. Tegea arcadiæ oppidú. ¶ Erymá:hus:in erymátho arcadiæ móte ap,q regioné vastabat,stabulari cósueuerat. ¶ Affixa pe.or.Diome.thraciæ rex hospitú ora:quos appóebat eqs deuorádos:postibus affigebat. ¶ Prodigiúqꝫ tri.de Geryóe itelligit: qué tricorpore fuisse tradút:qđ ió fictú esse scr.Dio.qm chrisaur⁹ tres húerit filios fortissimos pugnatores cú trib⁹ exercitib⁹ gb⁹singulari certamie supatis hercules,boues in Italiá abegit. ¶ Iberi : hispani.in hispania regnauit geryó. ¶ In tri.vn.erat:erat geryó vn⁹ ex trib⁹ corpibus. ¶ Inqꝫ ca.to.cerbeꝝ ab inferis traxisse herculé in fabulis é.Eccatheus milesius scr.serpété fuisse i tænaro lacóiæ pmótorio:cuius veneno mortales extinguebát : & qm in tenaro ad inferos:dr eé adit⁹ ditis cané dixerút: qué cú hercules trucidasset:nata é fab.Hercu. cané tricipité interemisse. ¶ Implicitis an. ná p pilis angues hébat.& ió cétúgeminú cerbeꝝ Hor. appellat.

Nec te mœonia,lasciuę more puellę,
  Incingi zona dedecuisse pudet?
Non tibi succurrit crudi Diomedis imago?
  Efferus humana qui dape pauit equos?
Si te uidisset cultu Busiris in isto
  Huic uictor uicto nempe pudendus eras.
Detrahat Antęus duro redimicula collo,
  Ne pigeat molli succubuisse uiro:
Inter ioniacas calathum tenuisse puellas
  Diceris,& dominę pertimuisse minas
Non pudet Alcide uictricem mille laborum
  Rasilibus calathis imposuisse manum?
Crassaqꝫ robusto deducis pollice fila:
  Aequaqꝫ formosę pensa rependis herę.
Ah quoties,digitis dum torques stamina duris
  Prçualidç fusos comminuere manus.
Crederis infœlix scuticç tremefactus habenis,
  Ante pedes dominę pertimuisse minas.
Eximiis pompis,prçconia summa triumphis
  Factaqꝫ narrabas dissimulanda tibi.
Scilicet immanes elisis faucibus hydros,
  Infantem caudis inuoluisse manum.
Vt tegeçus aper cupressi fero Erymantho
  Incubat,& uasto pondere lędit humum.
Non tibi threiciis affixa penatibus ora:
  Non hominum pingues cçde tacentur equç.
Prodigiumqꝫ triplex armenti diues Iberi
  Geryones.quamuis in tribus unus erat.
Inqꝫ canes totidem trunco digestus ab uno
  Cerberus,implicitis angue minante comis.

Ionia q̃ regio sit
Calathus quid sit
Scutica q̃ materia fiebat
Aper qualiter ab hercule captus fuerit
Tegeæ oppidú vbi locorú sit
Erymáth⁹ mons vbi nam sit
Diomedis feritas

HVBER.

¶ Meonia zona.i.zona ipsius omphales. ¶ Dedecuisse:turpe tibi fuisse.Hercu.enim ita omphale deditus fuit:vt oia q̃ illa iuberet,faceret.& eú suo cultu istruxisse refert Oui..fast. Dúqꝫ parát epulas:potádaqꝫ vina ministri Cultibus Alcidé instruit illa suis. Dat tenues túicas getullo murice tinctas,Dat teretẽ zoná q̃ mó cincta fuit.Vétre minor zona é:tunicaꝝ vincla relaxat:Vt posset magnas exercuisse man⁹.Fregerat armilas nó illa ad brachia scás Scindebát magni vincula pua pedes. ¶ Nó tibi cómemorat eius áte acta fortia:q̃ déret ipsum deterrere a talibus lasciuiis. ¶ Succurrit :venit in méte. ¶ Crudi:violéti:& inhúani. ¶ Effer⁹:valde ferus. ¶ Pauit:aluit.Húana da.hic Thrax tyrannus sæuissimus húanis hospitú carnib⁹ equos,equasqꝫ suas alebat: & capita suis tectis affigebat:qué hercules Iterficit:& eodé supplicio affecit quo ille hospites. ¶ Si te vidisset:Busiris rex ægypti ad puocádá nili inundationé hospites solebat imolare:hoc genus sacrificii primú expertus est in Thrasiú:a quo sibi móstratú fuerat.Oui.de ar.amá.Dr ægyptus caruisse iuuantibus arua imbribus, atqꝫ annos sicca fuisse noué.Cú Thrasius Busirin adit:móstratqꝫ piari Hospitis effuso sanguine posse Ioué.Illi busiris, fies Iouis hostia primus Inquit:& ægypto tu dabis hospes aquá.cú aút vellet immolare etiá Herculem : hercules eú interfecit. ¶ Isto cultu:isto ornatu muliebri & lasciuo. ¶ Pudédus eras.i.fuisses ei pudor a te vinci. ¶ Detrahat : p detraheret.i.auferret. ¶ Ioniacas pu.i.mæonias.ná ionia regio asiæ est finitima Mæádro. ¶ Dominæ:omphales. ¶ Nó fugis:nó caues. ¶ Rasilibus:politis:quasi rasis.Vir.Et torno rasile buxú. ¶ Crassa.i.magna.nó aút legendú est grossa. ¶ Deducis:nes. ¶ Rependis:ad pensum redis tu quoqꝫ sicut ancillæ. ¶ Cóminuere:fregere. ¶ Habenis:loris. ¶ Præconia:laudes. ¶ Triúphi:victoriæ tuæ.alii codices habét:eximiis pompis immania femina laudú. ¶ Dissimuláda:celáda,tacenda. ¶ Scilicet:dicit ea quæ narrat hercules. ¶ Elisos:strágulatos:p̃focatos. ¶ Inuoluisse:diuisis syllabis legendum est:sicut alibi:Debuerant fusos euoluisse meos. ¶ Immanes hy.maximos angues.supra diximus hác fabulá. ¶ Tegeæus:arcadicus. ¶ Erymátho:móte arcadiæ illic enim interfecit aprú vastantem regionem. ¶ Incubat:iacet. ¶ Penatibus:tectis. ¶ Treicis.i.Diomedis. ¶ Ora: capita. ¶ Equæ pingues:supra visa est fab. ¶ Prodigium triplex:geryones(vt fabulæ tradunt)regnauit in gadibus hispaniæ : qué locum erythram appellant:quem tricorporem fuisse fabulantur:ditissimumqꝫ pecoris : quod hercules eo superato in Italiá aduexisse dicitur.Dio,dicit chrysauri filios tribus magnis exercitibus fidentes ab hercule superatos:& greges boum deuicta Iberia secum abductos. ¶ Prodigium:monstrum. ¶ Triplex:tricorpor. ¶ Iberi:hispani. ¶ Geryones:primæ est declinationis.declinatur enim sicut Anchises. ¶ Vnus erat in tribus:quia vnus erat,licet tria corpora haberet secundú fabulas. ¶ Cerberus:monstrum est tria capita habens dicitur autem vestibulum tartari seruare:hunc cerberum triplici cathena victum hercules ad superos iussu Erysthei traxisse dicitur:cum prius Athenis mysteriis Eleusinæ Cereris initiatus fuisset. ¶ In totidem canes.i.in tres:vt geryones.i.totidem capita canina. ¶ Ab vno trunco.i.ab vno corpore. ¶ Digestus:diuisus.

Busyris

Ionia

Erymáth⁹
Geryó ubi regnauerit & fabulæ allegoria
Geryones quo pacto declinetur
Cerberus

ASCĚN.

¶ Crassaqꝫ:robustoria.Iuue.satyra.ii.Vos laná trahitis,coloqꝫ peracta refertis Vellera:vos tenui p̃gnanté stamine fusum Penelope melius,leuius torqueris arachne. Diceris infœlix &c.enumerat hercu.ægregia facinora dú detestatione p̃ris dedecoris quod patitur in seruiédo adulteræ.Infanté caudis inuolisse manú:dieræsis est in dictióe inuolusse. ná pétasyllabá fecit.Vt Tegeæus aper:sic legendú est:ná tegeæa primá & secúdá corripit.vt.v.æne. Tegeæ de sanguine gentis.Vbi alii legút tegeæ sanguine gentis:sed vtroqꝫ mó duas priores corripit:nec legendú est in cupressifero.verú licentiosus est versiculus: qa vocalis ante vocalem:neqꝫ absumitur,neqꝫ corripitur.sicut nec ibi in actæo aracyntho.Nec tibi threiciis: non thraciis.nam Vir.Threicius vtitur non thraciis.Geryonis:legitur geryones in ntó etiá interdum primæ declinationis potius q̃ geryon.

Quęq; redūdabat fœcundo uulnere serpens
Fertilis,& damnis diues ab ipsa suis.
Quodq; inter læuumq; latus,dextrumq; lacertū,
Per graue compressa fauce pependit onus.
Et male coufisum,pedibus,formaq; bimembri,
Pulsum thessalicis agmen equestre iugis.
Hæc tu sidonio potes insignitus amictu
Dicere?non cultu lingua retenta silet?
Se quoq; nympha tuis ornauit Iardanis armis?
Et tulit e capto nota trophea uiro.
I,nunc tolle animos,& fortia facta recense,
Quod tu non esses iure uir,illa fuit.
Qua tanto minor es,quanto te maxime rerum,
Quam quos uicisti,uincere maius erat.
Illi procedit rerum mensura tuarum.
Cede bonis:hæres laudis amica tuæ est.
O pudor,hirsuti costis exuta leonis,
Aspera texerunt uellera molle latus!
Falleris,& nescis,non sunt spolia ista leonis,
Sed tua,tuq; feræ uictor es,illa tui.
Fœmina tela tulit lernęis atra uenenis,
Ferre grauem lana uix satis apta colum:
Istruxitq; manum claua domitrice ferarum:
Vidit & in speculo coniugis arma sui.
Hęc tamen audieram,licuit non credere famę,

ANTO. ¶ Quæq; redūdabat fœcundo vulnere serpens:hydrā lernæā significat quā alii centū:alii quinquaginta habuisse ceruices scribunt.ex quibus,si qua amputaret,duæ renascebātur.nā hercules adiutus ab iolao superauit:qui illius iussu flamma inu-rebat,si quā hercules amputasset.Strabo hydrā fuisse scribit lernam paludē:quā Hercules siccauit.¶ Fœcundo vulnere:qm̄ ex vna amputata renascebātur geminæ ceruices.¶ Per graue onus: Antæū significat: quē altius sublatū ab hercule, ne ma-

Cētauroꝝ pugna cum Hercule & q̄ eoꝝ noīa fuere

tris auxilium sentiret,trucidatū diximus.¶ Agmen eq̄.Cētauros exprimit,qui superna parte viri:inferna equi tradūtur:hos hercules trucidauit:cū in domū Pholi centauri impetū facerēt ad odorē vini accurrentes,quod Diony.Pholo dederat: vt in aduentu Herculis asseruaretur ceciderūt in ꝓlio:ageus,amphion hyporion,orios,isophiles,melāchetes,thereos, derpos, phryxus.

Pholus mons vbi nam locorum sit

Pholus in sepeliendis centauris cū herculis sagittas admiraretur seipsum vulnerās cecidit.hercu.illū sepeliuit:& mōti nomē dedit qui adhuc nomē in thessalia pholus dicit̄.alii tradūt ideo hos semiequos putatos in thessalia:qm̄ primi thessali ex equo pugnare repererūt.¶ Cōfisum pedibus:hoc autē ad pnicitatē centauroꝝ referendum est : vel qꝫ in pugna terra mater cētaurorum nebulas misit:vt madenti solo hercules laberetur.¶ Iugis thes.in montibus thessaliæ pugna hæc in pholo mōte gesta dicitur.¶ Amictu sid.ornatu purpureo.Sidon vrbs phœniciæ:vnde præstātior inficiebatur purpura.

Omphale cuius filia fuerit

¶ Nympha iardanis:nō dardanis legendū est sed iardanis.erat enim(vt diximus)omphale iardani filia:quæ & clauam & leonis pellem & cætera herculis arma gestare voluit. ¶ Mensura:amplitudo rerum gestarū.¶ Procedit illi:ad omphales laudem accedūt.¶ Cede bonis:tuas laudes non iactites. & est ab his translatio: quorum maius est æs alienum q̄ summa:qui cū soluere nequeant,bonis cedunt.¶ O pudor:ab exclamatione pathos mouetur.¶ Molle:lasciuæ puellæ.¶ Feræ:leōis. tu inquit leoni pellē detraxisti:omphale vero te illa spoliauit.¶ Atra:tincta sanguine lernææ hydræ:quod venenum fuit.¶ Hoc tantum audieram:transit ne querimoniam præsentis facti dedecore iustā iudicet:quæ cum omphale,inquit,turpiter gesta sunt quæ tantum audiui negari potuerunt:sed de iole dissimulare non licet.

HVBER. Serpens lernæa

¶ Quæq; redūdabat:serpentē dicit lernæā ex cuius corpore(vt Diodo.scri.)centū ꝓdibāt serpentū capita & ceruices:quarū singulis cæsis duæ renascebātur:ob eamq; rem minime vinci posse videbatur:cū pars amputata validor efficeretur. hāc difficultatē Hercules arte superans iolaum monuit : ut incisam ceruicem subito face lignea inureret:ne sanguis efflueret:hoc pacto superata bellua sagittas suas eo sanguine tinxit:quo illarū vulnus mortiferum redderetur.¶ Redundabat:abundabat, & ualidor efficiebatur.¶ Diues a suis damnis:quia quanto magis amputabatur:tanto plura capita habebat:vt supradictum est.¶ Quodq;

Antæus

inter:Antæum intelligit filium terræ:corporis robore,ac palestra præclarum i libya:qui multos externos secum certamine congressos occiderat.hunc Hercules & viribus:& arte superatum interfecit.nam cum vires a terra matre assumeret:simulans se cadere,Hercules eum ita sustulit:vt terram tangere non sineret:ex quo ille matris auxilio priuatus: inter lacertos herculis elisus expirauit.¶ Compressa:astricta.¶ Et male confisum:Centauri ex Ixione,& nube geniti thessaliam incolentes odore &

Cētauroꝝ origo & eorum pugna

vetustate vini quod pholus centaurus a Dion.sibi datum reseruauerat in honorem herculis,cum eū hospitio suscepisset:ebrii facti domum pholi magno impetu ingressi diripere conati sunt:quos licet fortissimos: & matris Nubis imbrem effundentis auxilio vsos.Hercu.tamen partim occidit:partim fugauit.¶ Male confisum pedibus : quia velocitate sua freti effugere non potuerunt.¶ Formaq; bimembri.i.humana & equina:in qua maius inerat robur.¶ Sidonio.i.purpureo: qui mulieribus cōuenit.¶ Non silet:non debet silere præ pudore.¶ Cultu:qui te non decet.¶ Nympha iardanis.i.omphale.¶ Iardanis i idest

Mæones & lydi vbi locorū sint

phrygia:nam mæones & lydi a dextra sunt phrygiæ maioris.vt scribit Stra. nec de iole possumus intelligere.¶ Ornauit:instruxit:armauit.¶ Nota:clara.¶ E capto viro:ex te quem cepit & triumphauit.¶ I nunc:increpatio est per irrisionem.¶ Recense:narra ¶ Quod.s.esse vir.¶ Tu non esses.i.esse non deberes:quia melius esses fœmina q̄ vir.¶ Qua tan. dicit qꝫ quāto difficilius fuit Herculi vincere seipsum q̄ eos quos vicit:tanto est Omphale eo maior:quia vicit eum.¶ Procedit:idest euenit.¶ Hæres tuæ laudis:quia tu ex ea decidis:& ipsa ei succedit.¶ O pudor : amplificat hoc dedecus Hercul.quod passus sit

Spolia q̄ dicantur

Quibus armis a vulcāo hercules dōatus fuerit

amicam tegmine suo,& armis instrui.¶ Vellera:pellis.¶ Exuta costis:diximus supra ex pelle leonis Nemæi,Herculem fecisse sibi tegmen corporis.¶ Texerunt molle latus.i.fœmineum.¶ Spolia:dicuntur,quæ hosti eripiuntur in victoria.dicit:illa pellis qua illa induta est,non significat quod tu viceris leonem: sed quod illa te vicerit: & ex te spolia abstulerit.¶ Illa tui scilicet victrix.¶ Atra:tincta.¶ Lernæis venenis:diximus supra in fabula Hydræ lernaeæ.¶ Grauem:plenā.¶ Claua:Hercul.enim claua ad domandas feras vsus dicitur:quam Vulcanus simul cum thorace ob meritum virtutis ei dedisse dicitur. ¶ In speculo:quo mulieres pcipue vtuntur.hæc autem sumpsisse Omphalem scri.Ouid.lib.ii.fastorum: Illa capit, clauamq; grauem:spoliumq; leonis,Conditaq; in pharetra tela minora sua.¶ Tantum:solummodo.¶ Audieram: nō autem viderā. ¶ Licuit:potui.¶ Famæ:quæ de rebus supradictis ferebatur.

ASCEN. ¶ Quæq; redundabat:serpens cōis est generis . Læuumq; latus : sic legendum est,nam si dempseris,versum deprauaueris. Non cultu lingua retenta silet:figurata interrogatio vim increpationis habens.q.d.debeat maxime refrenari,& refrenari a cultu,cui talia facinora non congruūt.I nunc:figurata concessio vim prohibendi continēs:Qua tanto &c.sensus & ordo:est qua.s.Omphale tu es tanto minor:quanto maius erat vincere te o maxime rerū,q̄ eos quos vicisti.Notanda est latinitas: quia cum genitiuus transcendens,aut collectiuum est non seruatur necessario incongruitas generis.Hora.sermo.pri.Quid agis dulcissime rerum.Sic optimus plebis &c.& O danaum fortissime gentis &c.Illi procedit.i.ad eam deriuatur:vnde ipsa succedit,& res precedit.Cede bonis:nō quia soluendo non sis,sed quia illa sibi ea bona iure vendicat,& ita tua nō sunt .O pudor: ordo est:o pudor.Aspera vellera.i.uillosa tegmina.exuta.i.detracta.costis leonis hirsuti .i.uillosi & iubati.texerunt molle latus.s.lubricæ puellæ.Falleris:arguta argumentatio ad consimilia decenter applicabilis.

¶ Ad sensus

¶ Ad sensus: visum indicat. Nã more regio incedentē Iolē viderat: qđ de amore herculis cõiecturã faciebat. ¶ Aduena pellex iolem significat: q̃ ex Oechalia Tyrinthũ ducebatur. ¶ Per vrbē: tyrinthũ: vbi Deianira degebat. ¶ Nõ venit incultis: cõiecturã firmat a signis. passis crinibus reginæ ante triumphũ incedebãt captiuæ. ¶ Dat vultũ populo sublimis: id nõ captiuitatis: sed fastus & imperii signũ est. ¶ Viuo parēte: incedit vt si viuus pr̃ Eurythus oechaliæ triumphũ duceret. ¶ Forsitan expulsa: Hercules p vxore iolē ducebat. ideo inuidiose deianira deuortiũ videſ obiicere. ¶ Aetolide: cõmemoratio est a pr̃ia aetholia pelopõnessi pars dicta ab aetolo Endymiõis filio: eã tenuerũt reges nobilissimi: Agrius. Melas, & Oeneus deianiræ pater. ¶ Famosus hymē: hymenæũ infamē dicit: qm̃ adulteros iũgeret. ¶ Turpia: adulteria & incesta. ¶ Mēs fugit admonitu: pathos mouetur ex imagine. ¶ Admonitu: rerũ tuarũ recordatiõe. ¶ Sine crimine: qm̃ me gessi p coniuge: nõ pellice: vt Omphale & Iole. ¶ Pugnæ bis. ti. cã fui: primũ cũ Acheloo: deide cũ Nesso cētauro p deianira Hercules pugnauit. ¶ Cornua flens legit: capi. achelo. i un. Achelous Aetoliæ rex fuit vetustissimus: nomē dedit fluuio q inter aetoliã & acarnaniã fluit: cũ ãtea thoas appellareſ primus post diluuiũ e terra emersit: ideo p aq̃ acheloũ vsurpauit in Geo. Vir. Poculaq; inuētis acheloia miscuit vuis: cũ Hercule p deianiræ cõiugio pugnauit: primũ sub forma serpētis: deide vt taurus: cui cornu hercules pfregit: q̃ exceperũt nymphæ: & reb[9] oibus repletũ Cornucopiæ est appellatũ. Hercules cũ illud excepisset p maritali dono oeneo obtulit: vt in Sophoclis tragœdia legiſ. verũ id fictũ Str. testaſ: qm̃ hercules effluentē in cãpos aetolos acheloũ in alueũ reduxit. ¶ Trũca: cui erãt cornua abscissa. ¶ Semiuir occubuit: Nessum cētaurũ intelligit: quē hercules trucidauit: cũ in traiiciēdo Eueno flumine deianiræ vim inferre voluerit. ¶ Lernifero veneno: sagittis hidræ lerneæ sanguine infectis saucius Nessus occubuit. ¶ Sanguis equus: Nessus semiequus erat: qm̃ cētaurus: cuius sanguis erat venenũ. ¶ Sed qd e. hæc ce. apit factũ: vñ exprobratio hæc exorta sit: sed ita apte: vt facti pœnitētia duci videaſ: & p culpæ vltione de suo interitu deliberat. ¶ Venit fa. renunciaſ. ¶ Tabe: veneno. ¶ Tunicæ me. diximus p Lycã puerũ tunicam misisse Deianirã infectam nesseo sanguine.

ANTO.
Deianiræ domiciliũ Aetolia q̃ regio fit & vñ nomen accepit
Achelous flu. vbi locorũ fit & quo labaſ & ipsius cũ Hercule pugna
Nessi mors

En venit ad sensus mollis ab aure dolor.
Ante meos oculos adducitur aduena pellex:
Nec mihi, quę patior, dissimulare licet.
Non sinis auerti, mediam captiua per urbem
Inuitis oculis aspicienda uenit.
Non uenit incultis captarum more capillis.
Fortunam uultus fassa tegente suos.
Ingreditur late multo spectabilis auro,
Qualiter in phrygia tu quoq; cultus eras.
Dat uultum populo sublimis, ut Hercule uicto
Oechaliam uiuo stare parente putes.
Forsitan expulsa aetolide Deianira,
Nomine deposito pellicis, uxor erit.
Eurytidos ioles, atq; insani Alcidæ,
Turpia famosus corpora iunget Hymen.
Mens fugit ad monitu, frigusq; perambulat art?
Et iacet in gremio languida facta manus.
Me quoq; cum multis, sed me sine crimine amasti
Ne pigeat, pugnę bis tibi causa fui.
Cornua flens legit rapidis Achelous in undis,
Truncaq; limosa tempora mersit aqua.
Semiuir occubuit ut, lerniferoq; ueneno
Nessus, & infecit sanguis equinus aquas.
Sed quid ego hęc refero! scribenti nunciã uenit:
Fama, uirum tunicæ labe perire meæ.
Hei mihi quid feci! quo me furor egit amantē!

HVBER.
En q̃ pars orationis sit

¶ En: demõstrãtis ē. ¶ Ad se. ad visum. ¶ Ab au. i. auditu. ¶ Aduena: pegrina: & nũc Iolē intelligit. nã (vt supra vidimus) enumerauit mulieres quas He. amauit: vsq; ad iolē: q̃ fuit vltima. ¶ Dissimulare: occultare, & tacere. ¶ Auerti: amoueri a me. ¶ Captiua: vt supra diximus in argumēto ep. ¶ Oculis: meis. ¶ Fassa. i. cõfessa & testificata. ¶ Fortunã suã. i. aduersam. ¶ Tegēte vul. sicut illæ, q̃ sunt in tã misera fortuna facere solēt. ¶ Dat: ostēdit. ¶ Sublime: p sublimiter. i. alte. nomē p aduerbio. ¶ Victo: a se: quē in amore subegit. ¶ Putes: p putet aliqs: secũda psona p tertia: sicut apud. Vir. Migrãtes cernas. ¶ Oechaliã: patriã suã. ¶ Stare: esse in statu suo. ¶ Forsitã: addit & aliud quod sit futurũ turpis ipsi Herc. quia fortasse expulsa ipsa Deianira accipiet iolē vxorem. ordo est: iole forsitan erit vxor deposito noie pellicis. i. Iole, quæ erat pellex, erit vxor tua deposito nomine pellicis. ¶ Expulsa de. s. me. ¶ Aetolidæ. i. aetola. nam deianira fuit ex aetolia. ¶ Eurytidos io. ordo est: Hymē famosus forsitan iunget turpia corpora ioles Eurytidos, atq; Alcidæ insani. ¶ Hymē famosus. i. matrimonium infame: quod erit si me legitima vxore expulsa, cõcubinam duxeris. nam famosus semper in malam partem accipitur. cauendũ ne legatur formosus: sed famosus. Hymen autē cũ sit deus nuptiarũ sæpe pro ipsis nuptiis ponitur. ¶ Iunget corpora turpia. i. turpiter iunget. ¶ Insani. i. magni. Habet autem hic versus spondæum in quinto loco: neq; vocalis sequente vocali abiicitur. ¶ Mens fugit: magis ex cõsuetudine loquendi hoc dicit: q̃ quod mens possit fugere. videtur enim ex aliquo timore animus & mens a nobis fugere: ergo. ¶ Fugit. i. horret. ¶ Admonitu. i. recordatione huius facti. s. ne me relicta aliam accipias. ¶ Frigusq; perambulat. Vir. Gelidusq; per ima cucurrit Ossa tremor. ¶ Languida: pigra ad scribendũ. ¶ Me quoq;: sicut nũc iolem. ¶ Sine crimine: quia amasti: vt cõiugem, nõ vt adulteram, aut cõcubinã. ¶ Causa pugnæ: quia bis p me pugnasti Semel aduersus acheloum: & iterum aduersus Nessum. Achelous fluuius ex pindo Thessaliæ monte ortus aetoliam ab Acarnania diuidit. Vnde interdũ aetoliæ siue Calydonis. interdum acarnanum fluuium a poetis dicitur: vt est videre apud Ouidi. lib. viii. & ix. meta. vbi narrat quod nũc hic dicetur: quod mutatus in uarias formas pugnauit cum hercule pp̃ter Deianiram. Primum enim in pp̃ria formã luctando superatus uertit se in serpentem: & postremo in Taurũ: cui hercules cornu auulsit. Quod Naiades nymphæ diuersis floribus & pomis refertum copiæ dicauerunt: ille p̃ pudore oibus modis victus, & cornu mutilatus intra suum flumen se occuluit. ¶ Legit: collegit quasi fracta. ¶ Tempora: caput. nam tempus partem capitis significat. ¶ Trunca: mutilata. ¶ Limosa: plena limo. ¶ Semiuir: Centaurus: qui ex posteriore parte erat equus: ex priore erat uir. ¶ Lerniferoq; veneno: nã (vt supra diximus) interfecta hydra lernaea eius sanguine sagittas suas tinxit: vt mortiferum haberent ictum. ¶ Infecit: tinxit. ¶ Sed quid ego: fingit poeta inter scribendum nuncium allatum fuisse Deianiræ de calamitate herculis. ¶ Quid. i. ad quid quasi dicat frustra: quia non poteris iam esse meus: quia audio te iamiam moriturum. ¶ Tabe: veneno. ¶ Hei mihi: conqueritur quod fuit causa huius tanti mali herculi: de quo tamen se excusat: quod amore compulsa sit. ¶ Quo. i. ad quid.

Famosus quid sit
Achelous
ASCEN.

¶ En uenit ad sensus mollis ab aure dolor. Ordo est: Dolor mollis. i. leuis & tolerabilis. en venit ad sensus. i. ad præcordia ab aure. i. per auditum: quia (Cicerone, immo experientia teste) minus afficiunt audita q̃ uisa, minusq; certa sunt. Vnde Plautus: Plus inquit ualet oculatus testis unus q̃ auriti decem. Dat uult. sub. i. in sublime. i. aduerbialiter ponitur. Forsitan: ordo est: Forsitan ipsa iole erit vxor. s. tua. deposito nomine pellicis. i. nec dicetur amplius pellex. & hoc me sup. Deia. Aetolide. i. de nobili aetolum genere, aut aetolum regis filia. expulsa. s. e legitimo toro. declinatur aetolis, huius aetolidis uel dos. vnde ablatiuus aetolidæ: neq; est hæc sinalœpha expulsa aetolide: neq; correctio vocalis antecedentis, quam pentimemeris forsan excuset. Eurytidosq;. i. euriti filia a nominatiuo hæc eurytis. patronymicũ enim est a patre sicut aetolis a patria. Quia uero os corripiſ in genitiuo. legēdũ est: Eurytidosq; ioles. Nã iole trisyllabũ est: & a vocali incohoaſ. Turpia: ordo est: Hymē. i. de

nuptiarum, aut torus, aut paranymphus. formosus. i. decens (& est ironia) iūget corpa turpia. i. ad turpe facinus: qa ad illicitos cōcubit⁹. sicut Atq; mala vites icidere falce nouellas. corpa inquam Ioles Eurytidos. i. filiæ Euryti deuicti: & Alcide. i. Herculis insani. grauis est versus: qa spōdicacus & vocalibus non absumptis impeditus: q ironiā significat aut pōdus iniuriæ & dedecoris cætera satis explicent. Sed quid ego hæc refero, scribēti nuncia venit Fama: bñ scribēti, nā si anteq̃ scripsisset, decreuisset ꝑpter id facinus seipsam intermere, frustra de pellice conqreretur. Tunicæ. s. interioris quā camisiā vocant. Hei mihi: sic Corydon: Heheu quid volui misero mihi perditus austrum Floribus, & liquidis immisi fontibus Apros.

Impia quid dubitas Deianira mori?
An tuus in media coniux lacerabitur Oeta?
Tu sceleris tanti causa superstes eris?
Et quid adhuc habeo facti, cur Herculis vxor
Credar? coniugii mors mea pignus erit.
Tu quoq; cognosces in me Meleagre sororem.
Impia quid dubitas Deianira mori?
Heu deuota domus, solio sedet acrior alto:
Oenea desertum nuda senecta premit.
Exulat ignotis Tydeus germanus in oris:
Alter fatali viuus in igne fuit.
Exegit ferrum sua per præcordia mater.
Impia quid dubitas Deianira mori?
Deprecor hoc unum, per iura sacerrima lecti,
Ne videar thalamis insidiata tuis.
Nessus, vt est auidum percussus arūdine pectus
Hic dixit vires sanguis amoris habet.
Illita nessæo misi tibi texta veneno.
Impia quid dubitas Deianira mori?
Iamq; vale, seniorq; pater, germanaq; Gorge:
Et patria: & patriæ frater adempte meæ.
Et tu lux oculis hodierna nouissima nostris:
Virq; (sed o possis) & puer Hylle vale.

ANTO. ¶ Impia: q̃ vix intermere potuisti. / Oeta: in oeta mōte Herculē ad deos migrasse diximus. qui ætna pro incēdio legunt obscura nimis diligētia vsi seipsos deceperūt. / Quid ha. s. terentiana locutio: qd dignū laude feci. / Mors mea pi. erit: meo exitu fidē faciā me Herculi nupsisse. / Cognosces scies me nō degenerare a nostris maiorib⁹. / Impia qd du. versus hic sæpe apponit: qd fieri solet: aut in ipꝛecationibus: aut in excantatione amatoria: quale est apud theocritū: & ex latinis Vir. Catullusq; hoc dictionis genere vsus est ꝙ intercalare: hoc est ꝙ sæpius inter alios cōfereret, appellarūt. / Deuota: ad exitum dānata. qd sit deuouere in eū fastorū locum exposuimus diligentius: q est: Huic tibi deuoto carmine dexter ades. / Sedet: depsa ē ad extremā calamitatē l3 āplissimo fastigio collocata videret. / Desertū: oībus liberis orbatū. / Exulat ty. hic interempto Menalippo fratre in venatiōe argos ad Adrastū fugit vt dixim⁹. / Alter: Meleagrū significat, quē althæa mr̃ cū fatali stipite ussit. / Exegit se. sua p pcoꝛdia. althæa cū poenitētia duceret: qd sua culpa meleager cecidisset: seipsam trucidauit: vt Dio. scr. / Pect⁹ a. nimio amore insanū. / Hēc uiā. Nessus monuit Deianirā: cū vellet sibi Herculē cōciliare: vt tunicā infectā suo sanguine mitteret: quoniā amoris vim hr̃et. factū igit̃ excusat ab hostis callidate, & puellari simplicitate q̃ sua morte tēpare delibera t. / Illita nes. fatet̃ crimē: qd ifanda morte pēsandū esse cōstituit. / Iāq; va. laqueo parato ad iteritū iamiā pitura salutat suos. / Germana g. Gorge oenei filia ex althæa & deianiræ soror. / Fr̃ ad. nō de meleagro: qa iā pierat: sed de Tydeo intelligit. / Sed o pos. viro salutē oprat: quē in Oeta iā veneno furere nūciatū erat. / Et p. hyl. is erat ex Deiāira. Herc. fili⁹.

Intercalaris uersus quis sit

Tydei exilium

Althææ mors

Nessi monitio

Gorge q̃ sit

HVBER. ¶ Impia: istigat seipsam ad mortē. / In me. oeta: nā (vt supra diximus) in oeta mōte thessaliæ cōstructa fuit pyra: in qua Hercules cōbustus est. / Causa tāti scel. i. mortis mariti tui. / Eris superstes. i. viues post eū. q. d. absit. / Et qd ad. alia cā quare debeat mori: dicit. n. qꝺ cū nullum habeat certū signū, quare sit vxor herculis: si ꝑpter eum mortua fuerit, credet̃ esse eius vxor. / Et quid ha. q. d. nihil. / Adhuc: hucusq;. / Pignus: ꝓbatio: cōfirmatio. / Tu quo. dicit se ēt debere hoc facere: vt videat̃ esse soror Meleagri: qa sicut ille ꝑpter amorem Atalantæ mortuus est: ita ipsa propter amorem ipsius Herculis vult mori. / In me. i. in morte mea. / Sororem: qa cognosces qꝺ te imitata sum. / Impia: versus intercalaris dr̃: quia sæpius interponitur: sicut apud Vir. incipe mœnalios mecum mea tibia versus. & item: Ducite ab vrbe domum mea carmina, ducite Daphnim. / Heu de. do. moritura deianira deflet infœlicitatē suæ domus: vt ostendat se nō debere dubitare quin moriatur. / Deuota: execratiōibus infœlix. nā (vt supra diximus super illum locum: Deuouit nati spēq; caputq; parens,) Althæa vitā & fortunas Meleagri filii execrata est. / Acrior. i. acerbior, & infelicior. / Alto solio. i. quanto maior fuit: tanto est infœlicior. / Desertum: a filiis derelictū. / Nuda: orbata. / Tydeus germ. frater meus. / Oris: regionibus. / Exulat: abest a patria. nam cum Menalippum fratrem inaduertenter occidisset a patria sponte abiit: & venit argos ad Adrastum regem: qui ei filiam suam argiā vxorem tradidit: & Deiphilem Polynici, cū ambo casu quodam in ei⁹ regiam venissent: & vidisset eos esse: quos oraculi rñsum significauerat: acceperat. n. ex oraculo: vt eas daret Leoni & Apro. Tydeus autē aprū ferebat insignē, Polynices vero leonē: itaq; secūdū respōsum oraculi eos sibi generos delegit: narrat igitur nūc Deianira tydei exiliū. / Alter. s. Meleager. / In igne fatali: ꝑpter lignū, siue torrem: quē parcæ in natiuitate Meleagri althææ matri seruādū dederāt: in quo vita Meleagri cōsistebat. dicta est hæc fabula supra in epistola Briseidis in eo loco: Fratribus orba Deuouit nati spemq;, caputq; parens. / Exegit: trasmisit. Ferrum ensem: quia se interfecit gladio. Diod. tamē scri. eam laqueo vitam finiuisse. / Deprecor: adiurat Herculē: ne credat eam hoc dolose, aut insidiose fecisse. / Sacerrima: valde sacra. / Tuis thalamis: quia haberes aliam mulierē. / Nessus: narrat quomodo fuerit decepta. / Vt. i. postq̃. / Auidum: amans. / Hic sanguis. s. meus. / Texta. i. indumenta a texendo dicta. substantiuū est. / Illita: infecta: tincta. / Veneno nessæo. i. sanguine Nessi: qui erat mixtus ueneno lernæo: ut supra dictū est. / Vale: deserētis est. / Gorge: erat soror Deianiræ. / Et patria. s. Calydon. / Frater: Tydeu. / Adēpte: ablate. / Meæ patriæ: qui es exul. nā de Meleagro iam mortuo stultum est intelligere. / Puer. i. fili. / Ille: hyllus enim filius fuit Herculis & Deianiræ. / Nouissima: ultima: quia nunq̃ sum uisura aliam lucem. / Sed ut possis. i. utinam possis. s. ualere. / Puer Hylle. i. fili Hylle. nam puer & seruum significat: & eum qui est in ætate puerili: & filium: ut hic. Exitus ei fuit quod prius q̃ Hercules mortuus esset, Deianira (ut in argumento dixi) audita calamitate Herculis de qua dictum est, laqueo uitam finiuit: ut scribit Diod. Hyllus uero iolē iussu patris Herculis post eius mortem uxorem duxit: & ex ea ꝓlem suscepit. scribitur hæc fabula plene ab Oui. lib. ix. meta. & etiam deificatio Herculis: & multa quæ ad hunc locum pertinent: quæ breuitatis gratia non uisa sunt narranda.

Vbi hercules extremum diem clausit

Intercalaris uersus

Tydei uarius euent⁹

Meleagri exitus

Hyllus q fuerit & ipsius vita

Deianiræ suspendiū

ASCEN. ¶ Impia quid dubitas: sic Dido: Quin morere ut merita es. & est uersus intercalaris: sicut Ducite ab urbe domum. Heu deuo a domus: ut superiores uere ostendit fatale & familiæ debitum, quod patitur malum. Nam (ut dixi) deuotū dicimus quasi uoto additum morti. Oenea: accusatiuus est a nominatiuo hic oeneus: sicut ab orpheus orphea: & in solo accusatiuo corripitur penultima nominum in eus diphthongon exeuntium. In oris ignotis: quia ad Adrastum fugit. Alter. s. Meleager uel Meleagrus. Nam quæ græce exeunt in ros: apud nos exeunt in er & in rus: ut Menander, Teucer, Alexander, Tymber, Euander. Meleager, uel rus. unde hic meleagre dictum est in uocatiuo: non per methatesim: sicut alexander uult: sed a nominatiuo Meleagrus. Deprecor. i. precor ne fit. Nam precamur ut fiat, quod uolumus: deprecamur ne fiat quod timemus.

¶ In decimam

In decimam Epistolam argumentum.

Itius inueni,q̃ te,genus omne ferarũ.Glostenes & scriptores Naxũ duos fuisse Minoes scribũt: & totidẽ ariadnas:priorem Baccho in naxo insula nupsisse:alterã uero a Theseo destitutã, cum eorynam nutricem sequeretur in naxum nauigasse.Alii unicam ariadnã e Creta raptam fuisse,scribuut:& in Naxo a Theseo relictã, laqueo uitam finiuisse.Alii onaro bacchi sacerdoti desertam a nautis nupsisse.Ion chius ex Theseo Ariadnam peperisse Oenopionem,& Staphillum tradit.Peon Amatusius in sua historia affirmat Theseum cum Ariadna in Cyprum insulam esse ui tempestatis delatum,illamq; cum salo tabesceret:incolis cõmendasse : post paulo cum rediret extinctam repperisse:erexisseq; illi duas statuas:argenteam alteram:alteram auream:sacrificariq; instituisse,iiii.calendas septẽbris Oui.uero cum diodoro conuenit:qui scribit Theseum cum Ariadna e Creta soluentem in Naxon esse delatum,somnoq; admonitum a Baccho:ut Ariadnam relinqueret:dei timore percussum:puellam,cũ altissimo somno premeretur,reliquisse.Q uã primum igitur expergefacta est,cum Theseum discessisse intelligeret,hanc ad illum epistolam dedisse commentus est.Diodo. illud adicit deductam a Baccho Ariadnam in montem:qui Drios nuncupatur,nunquamq; comparuisse.

Q uot minoes & ariadnes fuere

Varia de Ariadne opinio

Drios qd sit

ANTO.

Itius inueni,q̃ te,genus omne ferarũ:in tota epistola pfidiæ est & sæuitiæ expostulatio:quas a cõparatione in principio statuit. Clementius inquit se mecũ habuissent feræ,& fidius custodissent:q̃ theseus. Credita:suæ fidei cõmissa.translatio est a deposito. Peius:maiori pfidia. Ex illo littore:pathos a loco quẽ signat:ne forte saltẽ alio translatã inuenisse Theseus existimaret:sum,inqt,in ea solitudine i qua me reliqsti. Per saci.purgat qd obiici potuisset:nõ mea culpa:sed tua pfidia relicta sum. Tps erat:inuidiã auget a tpe & circũstantiis.nã tps locũ & facti cõditionẽ circũscribit. Q uo p.t.pru. matutinũ crepusculũ signat:qñ terra leui rore imadescit. Incertũ:q̃ nõ oio erã expgefacta:s; adhuc in somno lãguescebã.

HVBE.

Argumẽtũ epistolæ

Itius inueni.Ne & chartas frustra impleã:& audito ri sim fastidio nõ enarrabo iterũ fabulã Minotauri vnde pẽdet argumentũ huius epistolæ : qm̃ satis dictũ est in secũda epistola Phyllidis ad Demophoonta super eũ locũ:Et Tauri,mixtaq; forma viri.& item in argumẽto epistolæ Phædræ ad Hippolytũ: itaq; velit plene videre:illuc recurrat.Q uod aũt ad hũc locũ attinet : hoc est in summa.Cum ob leges a Minoe deuictis atheniẽsibus impositas,Theseus in cretã nauigasset,Ariadne Minois filia eius spẽ,ac decore capta,cõsiliũ,operãq; dedit Minotauri occidẽdi,& Labyrinthi egressum edocuit. Deinde cũ ariadne noctu clam recedẽs in insulam appulit,aliqñ Diã, nũc vero Naxon vocitatã:vbi dicit̃ reliquisse ariadnem & sine ea in patriã nauigasse:Q uare fingit poeta causa derelictã scribere hãc epistolã ad Theseũ: & eum increpare de duritia & immanitate animi & ingratudine beneficiorũ:q̃ ei cõmemorat:& post cõmemoratas etiã infœlicitates suas rogat eũ : vt nauẽ flectat:& redeat ad eam recipiendã. Mitius.i.minus crudele.nã nulla fera mitis est. Credita.i.cõmissa,tradita. Vlli:alicui,siue homini,siue feræ. Vñ.i.ex quo.s.littore. Tulere:p abstulere. Sõnus.i.sopor. Et tu.s.pdidisti. Tps erat:dicit fuisse autũnale tẽpus. Vitrea:splendida vt uitrũ. Spargit̃:implet̃. Pruinis:Iuue.l.e letifero cedẽte pruinis autumno. Incertũ:subaudi est: vel p incerte posuit. Lãguida:cadẽtia:& dbilia. Pressuras:tractaturas. Semisopita.i.semidormiẽs.puto tñ esse legẽdũ semisepulta:ut uersus stet:qd idẽ erit in sensu qd semisopita.ut Vir.in vi.æneĩ.Tandẽ custode sepulto:ubi Seruius exponit.i.dormiente:cũ aũt sopor corripiat primã:ut apud Vir. Alituũ, pecudũq; genus sopor altus hẽbat.Sopire & sopitus primã pducit.Oui.li.vii.meta.Soluerat alta qes nollo cũ murmure serpẽs Sopitis similis nullo cũ murmure serpit. idẽ libro suprascripto:Peruigilẽ supest herbis sopire dracone. aduertendũ est igitur semisopita male legi:cum semisepulta(vt diximus)legendum sit : quod idẽ significat : quod semisopita: vt ex textu Virgiliano patet. Nullus:pro nõ ponitur:quia de Theseo solo intelligit.vel nullus:nec theseus:nec alius. Refero:iterum fero. Retento.i.sæpius tento.

Vide ne sit legendũ semisepulta'

ARIADNA THESEO.

Illa relicta feris etiam nunc improbe Theseu,
Viuit,& hæc æqua mente tulisse velis.
Mitius inueni,q̃ te,genus omne ferarum:
Credita nõ vlli,q̃ tibi,peius erã.
Quæ legis,ex illio Theseu tibi littore mitto:
Vnde tuam sine me vela tulere ratem.
In quo me somnusq; meus male prodidit,& tu
Per facinus somnis insidiate meis.
Tempus erat vitrea quo primum terra pruina
Spargitur: & tectæ fronde queruntur aues.
Incertum vigilans a somno languida,moui
Thesea prensuras semisopita manus.
Nullus erat:referoq; manus:iterumq; retento
Perq; torum moueo brachia:nullus erat.

ASCEN.

Itius inueni,in quibusdam exemplaribus principium est ab his versiculis: Illa relicta feris etiam nunc improbe Theseu,Viuit,& hæc æqua mente tulisse velis.Sed non opinor esse Ouidianum,potuissetq; quisquis est dicere illa relicta feris:quasi dicat quam feris dereliquisti improbe Theseu illa viuit.& hæc velis potius dicere eũ admiratione potes:sed ad auctorem accedamus.Peius.i.cum maiori malo.eram.i.essem.Apud poetas fere eram pro essem aut fuissem reperitur.Virgi.Geor.secundo:Et si non alium late iactaret odorem,Laurus erat. Hora.sermo.primo:Huic parco decies centena dedisses Nil erat in loculis.i.nil fuisset. Thesea pressuras:ordo est:ego semisopita moui manus pressuras.i.vt gremerent & contingerent Thesea.i.Theseum:sed omnia facilia sunt.

Excussere metus somnum, conterrita surgo,
Membraq; sunt viduo præcipitata toro.
Protinus adductis sonuerunt pectora palmis:
Vtq; erat e somno turbida, rupta coma est.
Luna fuit, specto, si quid nisi littora cernam,
Quod videant oculi, nil nisi littus habent.
Nunc huc, nũc illuc, & vtroq; sine ordine curro
Alta puellares tardat arena pedes.
Inter ea toto clamanti littore Theseu,
Reddebant nomen concaua saxa tuum.
Et quoties ego te, toties locus ipse vocabat:
Ille locus miseræ ferre volebat opem.
Mons fuit, apparent frutices in vertice rari:
Nunc scopulus raucis pendet adesus aquis:
Ascendo, vires animus dabat, atq; ita late
Aequora prospectu metior alta meo.
Inde ego (nam ventis quoq; sum crudelibus vsa)
Vidi præcipiti carbasa tensa noto.
Aut vidi, aut certe cum me vidisse putarem,
Frigidior glacie, semianimisq; fui.
Nec languere diu patitur dolor. excitor illo,
Excitor, & summa thesea voce voco.
Quo fugis, exclamo? scelerate reuertere theseu:
Flecte ratem, numerum non habet illa suum.
Hoc ego, quod voci deerat, plangore replebam
Verbera cum verbis mixta fuere meis.
Si non audires, vt saltem cernere posses,
Iactatæ late signa dedere manus.
Candidaq; imposui longæ velamina virgæ:
Scilicet oblitos admonitura mei.
Iamq; oculis ereptus eras: tunc denīq; fleui:
Torpuerant molles ante dolore genæ.
Quid potius facerent: q̃ me mea lumina flerent
Postq̃ desierant vela videre tua.
Aut ego diffusis erraui sola capillis:
Qualis ab ogygio concita baccha deo.
Aut mare prospiciens in saxo frigida sedi:

ANTO. ¶ Metus excussere somnum: timiditas somnum excludit: adeo qui altissime dormiũt si molesta obiiciãtur somnia: vñ timere cogãtur: a somno excutiũtur. ¶ Luna fuit: nõdũ oino illuxerat dies. ¶ Specto, si qd nisi littora cernã: mouet misericordiã a cu. a. ¶ Cõcaua saxa: naturale est: vt echo in locis cõcauis respõdeat. Nã (vt scri. Pli.) voces reciprocat ex pcusso aere in mõtibus sinuosis & cõuallibus, qm nõ est vagandi liberrimus campus, sed obiectu reflectitur. ¶ Locus ipse vocabat: Echo mihi respondebat. ¶ Ille lo us e ce quantæ sæuitiæ arguit theseũ: vt immoto theseo ad misericordiã inanimata cõciter. ¶ Mons fuit: dryon videt significare: in quẽ a baccho delatã Ariadnã diximus, vbi nunq̃ deinceps cõparuit. ¶ Rari: quo minus visu impediret. ¶ Pẽdet scopulus: mari imminẽs abluit. ¶ Inde: ex monte quem ascenderam. ¶ Ventis crudelibus: tres deos sibi aduersatos esse narrat: vẽtos, somnũ, & fidem. ¶ Præcipiti: vt me fugeres toto velo vẽtos excepisti pnicissime nauigans. ¶ Aut vidi: a dubitatione mouet misericordiã. fieri iquit potest: vt tuã nauim nõ viderim: sed voluntas me impulerit: vt te vidisse existimarim. ¶ Quo fugis: cum stomacho legendum. verbũ hoc inuidiose posuit. ¶ Suum numerũ: deest enim Ariadna. ¶ Plangore replebã: cũ a clamore discedebã: me, vt in summo dolore fit, verberabã. ¶ Mixta: interdũ & clamorẽ cũ verberibus cõfundebã. ¶ Iactatæ manus: ne obliuionẽ forte in causa esse diceres, signa tibi dedi manibus late iactatis. ¶ Candida velamina: ecce aliud signũ quo relictæ Theseus admoneret: sustuli inquit longo trũco albũ velũ. ¶ Iamq; oculis ereptus eras: firmat nõ putasse, sed omnino Theseum abeuntẽ vidisse. ¶ Tũ denīq; fleui: ereptus meis oculis erupi in lachrymas: antea enim p̃ stupore & cura flere nõ potui. ¶ Me: calamitatem & fortunã meã. ¶ Aut ego diffusis: pathos a corporis habitu. augetur enim cõmiseratio, si cũ sollicitudines nostras exposuerimus, corporis habitũ, qui fortunã p̃sentẽ deceat subnectamus. ¶ Qualis ab ogygio: cõparatione demõstrat qualis, fuerit ariadna. ¶ Cõcita baccha: Bacchi sacerdos numinis furore concita sparsis crinibus sine ordine fertur. qualiter in metamorphosi agauem describit. ¶ Ogygio deo: Bacchum significat: cuius nomine thebas claras esse Plini. scribi. vbi Ogyges regnauit a quo thebani ogygii dicti sunt.

Echo q̃to causetur

Drion

Sacerdotis Bacchi furor

HVBER. ¶ Excussere: expulere: & violẽter remouere. ¶ Præcipitata. i. celeriter demissa. ¶ Viduo: derelicta a te marito meo. ¶ Sonuerũt: pp̃ter percussionẽ. ¶ Adductis: retractis. ¶ Vt. i. sicut. ¶ Erat turbida. i. turbata, & incompta. ¶ A somno. i. pp̃ter somnũ: quia dormiendo turbantur capilli ab ordine, & culto suo. ¶ Rupta est. i. dilacerata. ¶ Luna. i. splẽdor lunæ. ¶ Nisi. i. p̃ter. ¶ Vtroq;: in vtrãq; partẽ. s. huc & illuc. ¶ Sine ordine. i. sine rõne. ¶ Tardat: impedit. ¶ Puellares. i. meos: quæ sum puella: qa difficilis est cursus per arenã. ¶ Reddebant nomen. s. p echo. i. per r. sonationẽ. nã ἠχῶ græce resono significat. vñ echo dicit vox: q̃ ex concauis & desertis locis ex clamore reddit, q̃ aliqñ secũdũ fabulas nympha fuit in solã vocẽ rñdentẽ a Iunone mutata: vt scri. Oui. li. iii. Me. ¶ Clamãti. s. mihi. i. vocãti alta voce. ¶ Toties locus ipse vo. qa echo reddit eadẽ verba Oui. i fabula narcissi & echoos: Et totidẽ quot dixit verba recepit. ¶ Ferre opẽ: qa quod tu nolebas facere ipse faciebat. vt mihi respõderet. ¶ Mõs fuit: describit locũ ex quo dicit se p̃spexisse nauẽ Thesei. & eam vidisse. ¶ Frutices: arbusculæ. ¶ Adesus: corrosus & cauatus. ¶ Vires aius da qa occurrebat posse obuci: qm̃o poteras ascendere: dicit aius dabat vires: qa nemo est tã imbecillis & timidus: quẽ aius & mira cupiditas aliqd faciendi: nõ faciat & fortẽ & audacẽ. ¶ Metior: cõtemplor. ¶ Meo p̃spectu: meis oculis. p̃spicere autem est procul. i. longe aspicere. ¶ Inde: ex eo mõte. ¶ Nã ventis &c. parẽthesis. ¶ Quoq;: etiam sicut te. fuerũt enim crudeles: quia te cito auferebãt. ¶ Præcipiti: festino. aut certe cũ putarẽ me vidisse: quia sæpe ex affectu animi putamus nos videre ea quæ nõ videmus. ¶ Frigidior glacie: hiperbole est. i. suplatio. i. oratio supra verum. ¶ Semianimis. i. semimortua. ¶ Lãguere. i. ita esse stupidã. ¶ Illo. s. dolore. ¶ Excitor: conduplicatio est. ¶ Sũma: maxima. ¶ Reuertere: redi imperatiui est modi. ¶ Numerũ suum. i. oẽs qui in ea esse debẽt. ¶ Hæc ego. s. dicebã. ¶ Plangore: percussione. ¶ Verbera cum uer. quia & clamabã & feriebam pectus meũ. ¶ Si nõ au. dicit se etiam fecisse signa motu manuum: ut saltẽ uideretur a Theseo. ¶ Iactatæ: motæ. Iuue. A facie iactare manus. ¶ Velamina candida: lineum pannum. ¶ Longæ uirgæ. s. perticæ. ¶ Scilicet: certe. q. d. hac sola causa. ¶ Admonitura: reditura in memoriã. ¶ Oblitos: te & socios. ¶ Ereptus oculis. i. nõ amplius uidebaris a me. ¶ Tunc denīq; fle. quia antea clamaueram, & me percusseram tantum: nec potuerã p̃ dolore lachrymari. ¶ Torpuerant: factæ erant stupidæ. ¶ Genæ: oculi. ¶ Dolore: pp̃ter dolorem. ¶ Quid facerẽt, q. d. nihil. ¶ Nisi flerent me. i. miseriam meam. aliqui legunt te. i. discessum tuũ: sed melius me. ¶ Desierant: cessauerant. ¶ Aut ego dicit quid egerit posteaq̃ nõ amplius vidit nauem Thesei. ¶ Erraui: huc illuc iui. ¶ Diffusis: sparsis. ¶ Qualis: facit comparationem. dicit enim se sic p̃cipitem cucurrisse, sicut currunt sacerdotes Bacchi cum Dei sui numine stimulantur. ¶ Baccha: mulier Baccho sacrificans. ¶ Concita: cõmota. ¶ Adeo ogygio. i. Baccho Thebano. Ogyges rex fuit Thebanorũ. Bacchus autem ex Semele filia Cadmi, qui Thebas condidit: natus est: vt scri. Ouidi. in meta. Bacchæ autem solent p̃cipites huc illuc currere. Phædra supra: Nunc feror ut Bacchi furiis eleleides actæ. ¶ In saxo: in monte saxeo.

Echo vñ nomen traxit

Prospicere quid sit

Ogygius q̃ fuerit

ASCEN. ¶ Mons erat: docet quam diligentiam fecerit in illo perquirendo: ut se miq; desertam p̃bet. Pendet adesus aquis: nõ legatur adhæsus: quia uenit ab edendo. i. consumor. Vires animus dabat: memorabile uerbum. Verbis: quia percussit pectus. Quid potius facerent q̃ me mea lumina flerent. i. oculi mei quid potius deberent facere q̃ flere infortunia mea.

¶ Lapis

¶ LApis sedes:non minus eram ego quae sedebam lapis quam saxum:quod mihi sedem praebuerat. ¶ Sepe torum repeto: persistit adhuc in ea curarum expositione. ¶ Tua vestigia:quae signa toro reliquisti. ¶ Strataque:strata (vt Vulpianus & Labeo diffiniunt) quae sternuntur omnia vestimenta dicimus, vt vestes, stragulas, & peristromata. ¶ Pressimus, exclamo, te duo pathos ab allocutione ad rem inanimatam. ¶ Vacat insula cultu:licet historiam vertere: vt moueat orator tradit Cicero: ideo vt a solitudine misericordiam conicitet cultoribus naxon vacare dicit:cum ea tempestate esset cultissima. Nam multo ante Butes Boreae filius eam insulam tenuit:cum lycurgi fratris insidias fugeret:insulamque, cum antea strongyle vocaretur, diã appellarunt. post paulo cum thraces illam deseruissent: Cares ex lamia profecti duce naxo insulam occuparunt, & a duce Naxon appellarunt. ¶ Non ego facta boum:hoc omnino historia nõ caret. nam licet insula vitibus feracissima sit, Dio. tamen scribit siccitate a thracibus fuisse desertam. ¶ Finge dari comitesque mihi:figmento vtitur:quod genus allocutionis hermogenes τὸ λογο[illegible] hoc est figmentum appellat. esto, inquit vt sint mihi parata nauigia ad nauigãdum. ¶ Terra paterna:in patriã reditus non datur. ¶ Temperet vt ventos:licet aeolus secũdos emittat ventos. ¶ Non ego te crete:hac elocutione ad patriam, qua se frui non liceret dicit, pathos excitat. ¶ Centum per vrbes:centum vrbibus habitatam Creten Homer. scribit. ¶ Puero cognita terra Ioui: Arati carmen est quod germanicus Caesar latinum fecit: eo indicatur Iuppiter in Creta nutritus:cum de cynosura & helice loquitur:quae Iouis nutrices feruntur. Cresia vos tellus aluit moderator olympi, Donauit coelo meritum custodia fecit. Quod fidei comites prima in cunabula magni, Fouerunt Iouis attonitae, cum furta parentis Aera pulsantes mendaci cymbala dextra, Vagitus pueri patrias ne tangeret aures Dicta exercerent dominae famuli corybantes. ¶ Iusto parenti: Minois cretensibus leges dedit: vt scribit Diodorus. ¶ Tecto recuruo:labyrinthum intelligit quem Ariadnes beneficio resoluisse Thesum diximus. ¶ Dedi fila pro duce:non modo fila, vt daedalus monstrarat ad resoluendum labyrinthum, sed coronam quam a Baccho accepisse scribit Hygid. cuius fulgore loci tenebras superaret. ¶ Per ego ipsa pericula iuro: iusiurandum reperit vt perfidiae honestior videat expostulatio. est, inquit, fides iureiurando firmata. ¶ Non sum tua:quoniam destituta sum. ¶ Si modo viuit foemina:negat se viuere posse in ea solitudine. De cõiugio spoponderat Theseus, vt ipsa pulcherrime apud Catullum his verbis q̃ritur: At non haec quondam nobis promissa dedisti Voce mihi, neque hoc miserae sperare videbas. Sed con. laeta. sed optatos hymenaeos: Quae contra nerei discerpunt irrita venti. ¶ Me quoque mactasses:a leti genere mouet pathos. ¶ Fratrem:minotaurum intelligit, quem theseus interemit. ¶ Soluta:non decepta.

ANTO.
Strata q̃ sine
Butes vbi regnauerit Naxos q̃ & dia & strõgyle vñ nomẽ acceperit

Quamque lapis sedes, tam lapis ipsa fui.
Sepe torũ repeto, qui nos acceperat ambos,
Sed non acceptos exhibiturus erat.
Et tua, quę possum, pro te vestigia tango:
Strataque, quę membris intepuere tuis.
Incũbo, lachrymisque toro manante profusis
Pręssimus, exclamo, te duo, redde duos.
Venimus huc ambo, cur nõ discedim⁹ ambo?
Perfide pars nostri lectule maior vbi est?
Quid faciã? quo sola ferar? vacat ĩsula cultu:
Non hoĩum video, non ego facta boum.
Omne latus terrę cĩgit mare:nauita nusq̃ est:
Nulla per ambiguas puppis itura vias.
Finge dari comitesque mihi, ventosque, ratemque
Quid sequar? accessus terra pr̃na neget.
Vt rate felici pacata per ęquora labar,
Temperet vt ventos Æolus, exul ero.
Non ego te Crete centum digesta per vrbes,
Aspiciam, puero cognita terra Ioui
Nam pater, & tellus iusto regnata parenti
Prodita sunt facto nomina cara meo.
Cum tibi, ne victor tecto morerere recuruo,
Quę regerent passus pro duce fila dedi.
Cum mihi dicebas, p ego ipsa pericula iuro,
Te fore, dum nostrum viuet vterque meã.
Viuimus, & nõ sum thesei tua, si modo viuit
Foemina periuri fraude sepulta viri.
Me quoque, qua fratrẽ mactasses ĩprobe claua,
Esset, quam dederas, morte soluta fides.

Germanicus caesar qd carmen latinum fecerit

Modus soluendi labyrinthum

¶ Tam lapis fui:idest ita fui frigida & stupida: vt est lapis. sicut lapis fuit sedes mea. ¶ Repeto torum:reuertor ad lectum. ¶ Exhibiturus: redditurus. ¶ Pro te:loco tui. ¶ Strata:culcitram lecti a sternendo dicta. Oui. in primo de amoribus: Esse quid hoc dicam: quod tam mihi dura videntur Strata. ¶ Intepuere:incaluere:quia illic cubuisti. ¶ Incumbo: scilicet stratis:idest impono os meum super lectũ. ¶ Profusis:largiter effusis. ¶ Manante:fluente, & madido. ¶ Duo:ego & Theseus. ¶ Maior pars nostri: Theseus, quia maritus maior est vxore. ¶ Lectule:contumeliae & indignationis causa diminutiuo vsa est. ¶ Quo ferar:idest quo ire debeo. ¶ Vacat:caret. ¶ Cultu:vel cultura terrae:vel certe habitatione. ¶ Facta hominum:vt sunt aedificia. ¶ Facta boum:vtpote terras cultas. ¶ Cingit:circundat. ¶ Omne latus:idest omnem partem. ¶ Nauita:idest nauta. est autem [illegible]:idest extensio dictionis. ¶ Ambiguas:dubias, quales sunt viae maris. ¶ Finge:idest pone:idest ponatur:quod ego inuenirem comites & naues:quo tamen ire deberem. Quid. i. quem locum. ¶ Accessus. i. aditus. ¶ Vt. i. quamuis. ¶ Labar. nauigem: & celeriter eam. Virg. in tertio aeneidos: Et tamen hanc pelago praeterlabere necesse est. ¶ Temperet ventos. i. licet det mihi ventos secundos. ¶ Exul ero. i. non habebo tamen quo eam. ¶ Non ego:dicit non licere sibi adire Cretam, in qua regnabat pater suus quia eum prodiderat. & (vt supra diximus) clam eo discesserat. ¶ Digesta:diuisa. ¶ Per centũ vrbes:habebat enim olim Creta centum vrbes. ¶ Cognita Ioui puero:quia Iuppiter illic nutritus est. diximus supra in epistola Phoedrae: Est mihi dotalis tellus Iouis insula crete. ¶ Regnata:participium sine verbi origine. ¶ Nomina chara:scilicet pater & patria. ¶ Prodita: decepta, offensa. ¶ Cum tibi:dicit se prodidisse patrem & patriam, vt prodesset Theseo. ¶ Cũ:subaudi tunc: scilicet sum pdita. ¶ Cum dedi fila:quae regerent passus. ¶ Pro duce. i. loco alicuius:qui te duceret. ¶ Ne tu victus. s. a Minotauro. ¶ Morerere:periires. ¶ Tecto requiro:periphrasis labyrinthi. sic supra Phoedra: Curua meae fugit tecta sororis ope. ¶ Iuro:verba quibus vtebatur Theseus ad Ariadnem. ¶ Fore. i. futuram. ¶ Dum. i. donec. ¶ Si modo viuis:ad seipsam conuertit sermonẽ Ariadne corrigens qd dixerat viuimus. vult enim hoc dicere viuimus ambo:si modo o misera foemina Ariadne potes tu dici viuae:quae es sepulta fraude Thesei. ¶ Sepulta. i. quasi mortua, non quod esset sepulta. ¶ Mactasses: deest vtinam. ¶ Qua fratrem. s. mactasti:hoc est Minotaurum. ¶ Soluta:liberata:quia fides & obligatio coniugii soluitur ipsa morte.

HVBER.
Strata vnde nomen traxere

¶ Quamque lapis:ordo est:& ipsa. i. ego fui. tam. i. tantum. lapis. i. dolore indurata & amens, ac sine sensu effecta. q̃. i. quantũ. sedes fuit lapis. Vacat insula cultu:non est respiciendum ad historiam:nam licet insula non vacabat:visa ẽ tamen vacare amanti:vel quia sine amato erat. solent enim amantes se solos dicere cum sine amatis sint. vel quia prima luce nullos viderat cultores. Non hominum video, non ego facta boum:quia in littore erat. Omne latus:docet se in iniquo loco desertam:quia in insula vnde sine nauibus exire non detur. nec tamen vllae occurrunt naues. Finge dari:sic Dido: Quis me autem, fac velle, sinetur &c. Te crete:graece. nam latine creta dicitur. centum digesta. aeneidos. iii. Centũ vrbes habitant magnas vberrima regna. Cognita terra Ioui:ibidem: Creta Iouis magni medio iacet insula ponto. Nomina chara. s. pater & patria. Me quoque mactasses:idest mactare debuisses:aut vtinam. mactasses quoque:idest etiam me. claua supple ea qua supple mactasti fratrem. s. minotaurum:quia tunc fides, quam dederas:sancta promissio esset soluta morte. s. mea.

ASCEN.

Nunc ego nõ tñ, quæ sum passura, recordor:
Sed quæcunq; potest ulla relicta pati.
Occurrunt animo pereundi mille figuræ:
Morsq; minus pœnę, q̃ mora mortis hẽt.
Iamiam venturos aut hac, aut suspicor illac,
Qui lanient, auido viscera dente lupos.
Forsitan & fuluos tellus alit ista leones,
Quis scit, an hæc sæuas ĩsula tigres habet?
Et freta dicuntur magnas expellere phocas,
Quis vetat, & gladios per latus ire meũ?
Tantum ne religer dura captiua cathena,
Ne ve traham serua grandia pensa manu.
Cui pater est Minos, cui mater filia Phœbi,
Quodq; magis memini, q̃ tibi pacta fui.
Si mare, si terras, porrectaq; littoraq; vidi:
Multa mihi terrę, multa minantur aquæ.
Cœlum restabat, timeo simulachra deorum:
Destituor rapidis prẽda, cibusq; feris.
Siue colunt, habitantq; viri, diffidimus illis:
Externos didici læsa timere viros.
Viueret Androgeos vtinã, nec facta luisses
Impia funeribus cęcropi terra tuis.
Nec tua mactasset nodoso stipite Theseu
Ardua, parte virum, dextera parte bouẽ:
Nec tibi, q̃ reditus mõstrarẽt fila, dedissem:
Fila per adductas sępe recepta manus.

ANTO. ¶ Nũc ego nõ tñ: cõmiseratio est q̃ excitat recordatiõe eo℞ q̃ nobis ratiõe p̃sentis casus grauiora possunt accidere. / Quæ sum pas. mortẽ idicat: de q̃ forte deliberarat. / Morsq; mi. pœ. molestius est mihi viuere diutius q̃ si cõfestim interire. Nam post q̃ destituta est a Theseo se uixisse negat, cõfecta .n. dolore horis singulis interibat. / Iamiam ue. exponit qd uiuendi morã molestiã faceret: timeo inqt lupos ne me laniẽt. / Fuluos leo. in naxo, imo in europa nõ sunt leones ut Aristo. placet: nisi ad acheloũ amnẽ: i affrica tamẽ sunt ferocissimi, & Syria: quos tamẽ ferocia affirmãt superari ab his: q i europa gignunt. / Tigres habet: in naxo nõ proueniunt tigres: quas indi & Hyrcani mittunt, Octauius mansuefactam populo romano ostendit. / Magnas ph. mõstra marina sunt phocæ: quos vitulos marinos dicimus: altissimo somno p̃muntur: ut scri. Pli. eius pellẽ fulmine afflari negant. / Tantũ ne religer: seruilẽ cõditionẽ detractat: cui oẽ genus mortis p̃ponit. / Cui pa. est Minos: cõmemoratiõe pristinæ fortunæ ꝓpositum tuetur. / Simulachra deo. astra Deos appellat: ut stoicis placuit q̃ fera℞ imaginibus cœlo deformata uisunt: ut apud germanicum Cæsarẽ licet intueri. hoc nõ caret historia: nã Ariadna cũ corona in cœlo translata dicit, coronaq; tantũ cõspicit. / Viueret Andro. is fuit unus ex minois liberis, quẽ ægeus Thesei pr̃ interemit: cũ dubitaret ne atheniense imperiũ eĩ filius pallãtis: quo℞ amicitia fruebat, sibi admeret. nã coacti sunt athenienses: ut Minoi pœnas penderent annis singulis mittere pueros .vii. & totidẽ uirgines ut minotauro deuorãdi traderentur. cum sors Theseo cõtigit, beneficio Ariadnes minotau℞, resoluto labyrintho trucidauit. utinã. inqt, athenienses nõ interemissent androgeum qm̃ tu ad p̃mẽdũ minotau℞ nõ nauigasses: nec ego deserta quærerer. Hæc exoptatio ad mouẽdũ cõmiserationem maxime accõmodata est qualis illa est uirgilianæ dido. Fœlix o nimium fœlix; si littora tantũ Nunq̃ dardaniæ tetigissent nr̃a carinæ. / Funeribus tuis: corporibus tuo℞ & puero℞ & virginũ q tradebant Minotauro deuorãdi. Arist. tamẽ negat mactatos esse, sed seruo℞ loco habitos. deinde missos cretẽsibus delphos cũ sibi ipsis victum ministrare non possent in Italiam migrasse: tenuisseq; iapigiam: deinde in thraciam reuertentes Bottheos esse appellatos. / Terra cæcropi: acticam intelligit: quam cæcrops tenuit. / Ardua parte virum dextera: Minotaurum circunscribit.

Leões vbi nascant & qui ferociores sint

Tygres vbi nascãt

Phocæ q̃ belluæ sint & q̃ eorum natura

Astra ex stoicorum snia p dijs habebãtur

Quãobrẽ quotannis athenĩẽses hũana corpora minotauro deuoranda tradebant & quid ex sententia phi. id portendat

HVBER. ¶ Quæ sum passura: idest quæ sunt mihi casura. / Ulla relicta: sicut ego. / Occurrunt: offerunt. / Pereũdi mille fi. mille formæ. / Morsq; minus. i. minus graue & pœnosum ẽ mori: q̃ expectare & tardare ipsam mortẽ. / Mora. i. dilatio. / Iamiam: mox. subito. / Aut hac, aut illac: idest ex omni parte insulæ. / Viscera: mea. / Auido: famelico. / Ista: pro hæc. / Fuluos: a colore. nam (vt Auc. Gel. scri.) fuluus ex viridi & russo cõstat, datur aũt hoc epitethõ fuluus & auro & leonibus. / Quis scit. i. quis põt scire. cũ nemo hic habitet. / Sæuas tig. i. feras & nimiũ crudeles. abundant aũt apud hyrcanos, & indos nimis credendæ velocitatis. de cuius natura scri. Pli. lib. viii. / Expellere. i. eiicere in siccum. / Phocas. i. uitulos marinos. ita enim dicunt a nobis: q̃ licet inter aquatilia noient: tamen & pilo uestiunt: & animal pariunt: & in terra noctu dormiunt. Virg. iii. Geor. Sternunt se somno diuerso in littore phocæ. nullũ aũt animal (test. Pli.) grauiore somno p̃mitur. inde Iuue. dixit: Eripiunt somnũ druso, uitulisq; marinis. / Quis ue. q. d. nullus. potest .n. uenire aliqs q me gladio transfodiat. / Tantũ. q. d. supradicta nõ multum curo. / Tantum: solummodo. s. timeo. / Ne religer: idest abducar ligata tanq̃ captiua. / Ne traham: ex colo deducam. / Pensa: lanas ad pensum datas. / Manu serua. i. seruili. / Cui. i. ego cui. / Minos: habet emphasin. q. d. filius Iouis & europæ rex cretæ. / Mater: pasiphæ filia phœbi: dictum est supra in epistola phœdræ. / Quodq; ma. i. quod plus est. / Quæ su. pa. ti. quæ fui sponsa tua. pluris enim hic facio q̃ patris & matris genus. / Si mare, dicit se vndiq; videre sibi parata pericula. / Porrecta: extenta, longa. / Multa. s. mala pericula. / Cœlum re. s. vnde nõ essent mihi pericula. / Simulachra: figuras: in quas dei dicuntur se mutare. / Præda: rapina. / Cibus: esca. i. destituor rapienda, aut deuoranda a feris. / Siue colũt: idest si etiã habitant. / Diffidimus. i. nõ fidimus. / Externos. i. hospites. / Læsa. s. a te: quia nũc timeo ne oẽs noceãt mihi sicut tu nocuisti. / Viueret An. muliebre est (vt sæpius diximus) longe repetere causas suo℞ malo℞: sic in prima ep̃la Pendo per: O vtinam tunc cum lacedæmona classe petebat &c. dicit igitur quod posset optare. qd Andr. frater suus nunq̃ fuisset interfectus inuidia atheniensium: qa athenienses nõ coacti fuissent victi a Minoe mittere septẽ corpora filio℞ & .vii. filiarum quotãnis ad minotau℞ vt supra dictũ est: & sic Theseus nunq̃ venisset in Cretam: & p cõsequens ipsa nunq̃ fuisset ab eo decepta. / Androgeos: ntũs est atticus: cuius vltima longa est: qa est omega. fuit aũt filius Minois & pasiphaes: q cum esset fortissimus athleta ab atheniensibus p inuidiam interemptus est: ob quã causam minos cõtra eos bella mouit: & victis eas leges imposuit, quas supradiximus. / O terra cæcropi. i. atheniensis. est aũt vocatiuus a forma patronymica cæcropis cæcropidos. fuit aũt cæcrops rex atheniensium: q primus apud eos maris & fœminæ legitimã cõiunctionẽ inuenit: ex quo finxerunt eũ fuisse geminæ naturæ: ab eo athenienses Cæcropidæ dicunt. / Luisses: soluisses, purgasses. / Impia fata. i. crudelem mortem androgei. / Funeribus tuis. i. mortibus tuo℞. / Stipite: trunco. / Ardua: ex quantitate syllaba℞ distinguendi sunt casus: vt nõ dicamus ardua parte: sed dextra tua ardua. i. in altum sublata ad inferendum maiorem ictum. / Nec mactasset virũ parte. s. vna. / Et bouẽ parte. s. altera. & ita est periphrasis Minotauri. / Monstrarent reditus. i. regressus ad locum per quẽ introieras in labyrinthum. / Sæpe recepta. i. sæpe reuoluta. / Adductas: flexas, & retractas.

Fuluus color quis sit

Tygres vbi nascãt

Phocæ

Atheniensium pensio

Androgeus q fuerit & q̃tã primã habeat

Cæcrops a quo cæcropiæ qui fuerit

ASCEN. ¶ Forsitan & fuluos: bene dubitat vt fœmina loci imperita: & non est error poetæ, si leones ac tigres non habet insula illa. Cui mater filia Phœbi: scilicet pasiphæ Solis filia. Siue colunt: sic p̃mo æneid. Qui teneant, nam inculta videt, homines ne feræ ne. Viueret Androgeus vtinam: is est de quo sexto æneidos: In foribus letum Androgeo. & credo hic legendum esse androgeos. Nec fata luisses. i. exitium tuorum. Cæcropi terra: patronymicum pro patrio hic cæcropis huius cæcropidis. in vocatiuo o cæcropi: vt hic ardua parte: si ardua & dextera ablatiui sint casus non staret metrum: quia apud omnes ablatiuus primæ in a productam definit. dicamus ergo virum parte: idest pro parte ardua: scilicet. i. secundum ardua. & bouem parte. i. pro parte scilicet dextera. i. secundum dextera. s. membra. vt sit figurate accusatiuus neutri generis pluralis numeri.

¶ Non

¶ Non equidem miror: commemoratis beneficiis adstruit vt duritiem, crudelitatemq; in Theseo expostulet. ¶ Si stat victoria: si vicisti. ¶ Cretæam humum: si cretenses viderunt stratum tua duritie Minotaurum. ¶ Non poterant figi: non in quam superasti tua virtute: sed quia tanta durities vulnerari non potest. ¶ Eras tutus sine armis: pugnare potuisses, cũ sis ferreus. ¶ Habes thesea: hyperbole poetica est: theseum enim vsurpat pro materia quæ omnem superet duritiem. ¶ Crudeles somni: dolor cogit, vt si deos etiã excandescat. ¶ Inertem: securam adeo vt nihil sentirem. ¶ At: saltem hoc loco significat, saltem inquit me & vna nocte hoc ẽ morte pressissetis. ¶ Officiosa: nimiũ parata & curiosa ad meam miseriam. ¶ Dextera crudelis ex sæuitia ad perfidiam transit. non minus, inquit, perfidum, quam difficilem fuisse adstruit. ¶ Inane: nullius efficaciæ. ¶ Iurarunt: conspirationem fecerunt. Diis imputat factum, vt & ipsa omnino culpa vacet: & Theseo non sit liberum ab incepto cursu reuocari. Si inquit ita somnus, fides, & venti statuerunt, thesusque est durissimus, nullo pacto reuocari poterit: sed mihi moriendum est. ¶ Ergo ego nec lachrymas: adstruit in morte incommoditates: vt non modo dum vixit: sed post fata incommoda patiatur. ¶ Lachrymas matris: flentem matrem vt decet in liberorum funere. ¶ Ibit in auras peregrinas: non tamen hoc dicit quod in patria moreretur: sed cum sepulchro esset caritura, eius spiritum errare circũ cocyti littora dubitabat. ¶ Inhumata: sine honore sepulturæ. ¶ Positos: extinctæ Ariadnes. ¶ Hæc sunt officiis: per ironiam ingratitudinem obiectat. Reddis, inquit, talia premia pro dulci vita: vt ipsa apud Catullum queritur. ¶ Ibis cæcropios portus: inuidiose hoc dictum est: intrabis pyræum, athenarum portum. ¶ Celsus: honore a triumphantibus translatio: qui inter cæteros eminebant sequẽte pompa. ¶ Saxea tecta: labyrinthi circumscriptio est. erant labyrinthi fastigia saxis intexta: vt Plinius tradit. ¶ Me quoq; narrato: non prætereas dum tua recenses, me destituisse. ¶ Non sum surripienda: non debeo taceri in tuorum gestorum commemoratione. ¶ Nec pater est ægeus: ex æthra pythei filia & ægeo natus est theseus: vt Plutar. scribit & nos retulimus. ¶ Auctores saxa, fretumq; tui: apta obligatio est: qua Catullus apriori vtitur: Quæ nam te genuit sola sub rupe leæna: Quod mare conceptum spumantibus expuit vndis. Quæ syrtis, quæ Scylla rapax, quæ vasta charybdis.

ANTO.

Non equidem miror, si stat victoria tecum:
  Strataq; cretæam bellua strauit humum.
Non poterant figi præcordia ferrea cornu:
  Vt te non tegeres, pectore tutus eras.
Illuc tu silices, illuc adamanta tulisti:
  Illic, qui silices Thesea vincat, habes.
Crudeles somni, quid me tenuistis inertem!
  At semel æterna noctę premenda fui.
Vos quoq; crudeles venti, nimiumq; parati:
  Flaminaq; in lachrymas officiosa meas.
Dextera crudelis, quę me, fratrẽq; necauit:
  Et data poscenti nomen inane fides.
In me iurarunt somnus, ventusq;, fidesq;,
  Prodita sum causis vna puella tribus. (bo!
Ergo ego nec lachrymas matris moritura vide
  Nec mea, qui digitis lumina condat, erit!
Spiritus infoelix peregrinas ibit in auras:
  Nec positos artus vnget amica manus.
Ossa supstabũt volucres inhumata marinę:
  Hęc sunt officiis digna sepulchra meis.
Ibis cęcropios, portus, patriaq; receptus,
  Cum steteris turbę celsus honore tuę,
Et bene narraris letum, taurię;, viriq;,
  Sectaq; per dubias saxea tecta vias.
Me quoq; narrato solam tellure relictam:
  Non ego sum titulis surripienda tuis.
Nec pater est Ægeus, nec tu pitheidos æthrę
  Filius, auctores saxa, fretumq; tui.

Pyræ⁹ portus vbi locq; fuerit Labyrinthi fastigia q̃ materia cõstabant

¶ Non equidem: obiicit ei nimiam duritiam. ¶ Stat: idest est. ¶ Strata: interfecta. ¶ Bellua: Minotaurus. ¶ Strauit: idest texit vel percussit aliqui legunt timuit. ¶ Non poterant: ecce causa, quare habuit victoriã. ¶ Præcordia: dicuntur quæ sunt circa cor. ponuntur tamen pro omnibus intestinis. ¶ Ferrea: dura. ¶ Cornu: scilicet minotauri. aliqui volunt intelligere de tauro creteo, quem Theseus vicit: sed non in creta: sed apud Marathonẽ eum interfecit. ¶ Figi: vulnerari. ¶ Vt: idest quãuis. ¶ Tegeres: defenderes. vt Virgi. Nec Apollinis insula texit. ¶ Pectore: idest duritia pectoris. ¶ Tutus: munitus. ¶ Illic: in pectore tuo. ¶ Silices: lapides durissimos. ¶ Adamanta: alibi diximus lapidem nimiæ duritiei. ¶ Habes thesea, qui vincat: idest habes feritatem tibi ingenitam: quæ est durior silicibus. ¶ Crudeles: conqueritur de somno a quo fit tardata discedente Theseo. apostrophat ad somnos. ¶ Inertem: sopitam, non sentientẽ. ¶ At semel: dicit quod ille somnus debuisset esse æternus: ita q̃ nunquam esset excitata: qa nunc nõ eẽt in tantis doloribus. ¶ Semel: vno tempore. ¶ Aeterna nocte: idest morte. Virgi. In æternam clauduntur lumina noctem. ¶ Nimium parati: qui tam cito Theseum abstulistis. ¶ Flamina: auræ flatus. ¶ Officiosa: prompta. ¶ In meas lachrymas: idest ad faciendum me flere. ¶ Dextera: scilicet Thesei. ¶ Fratrem: minotaurum. ¶ Et me: quia fuit etiam causa meæ mortis. ¶ Fides: scilicet fuit crudelis. ¶ Nomen: inane: idest sine effectu. sic in primo de arte: Nomen amicitiæ: nomen inane fides. nam cum dicatur a fio (vt voluit Cice.) non tamen fit quod promisisti: & ita est nomen inane. ¶ Data: scilicet a te. ¶ Poscenti: mihi postulanti. ¶ Vna. i. sola. ¶ Tribus causis: scilicet somno, ventis, & fide. ¶ Ergo: particula est non illatiua hoc loco: sed indignatiua. ingemiscit enim quod sit moritura in illa insula: vbi nullum sentiat officium suorum. ¶ Nec vide lachrymas matris: idest non videbo matrem meam: quæ me morientem defleat. ¶ Qui condat: idest qui claudat. nam mortuis solebant propinquiores claudere oculos: vt supra in prima epistola: Ille meos oculos comprimat, ille tuos. ¶ Spiritus: idest anima. ¶ Peregrinas: ignotas. ¶ Positos artus. i. membra mortua. Virgi. Sico sic positum affati discedite corpus. ¶ Iunget: melius legitur vnget. nam cadauera prius lauabãtur, deinde vngebantur. Ennius: Tarquini corpus bona fœmina lauit & vnxit. ¶ Volucres marinæ: quæ sunt vicinæ huic insulæ. ¶ Ossa inhumata: idest stabunt super ossa mea carentia humatione & sepultura. ¶ Hæc sunt sepulchra digna meis officiis: idest hæc sunt officia talia, qualia merentur mea erga te beneficia. ironice dixit. ¶ Ibis: vt eum magis moueat. dicit: vt Theseus meminerit cum redierit athenas: & narrabit res suas gestas inter eas commemorare, quemadmodum decepit ariadnem: a qua tot, tantaq; acceperat beneficia. ¶ Cæcropios: athenienses. dictum est supra. ¶ Portus: deest i. ¶ Patria: vrbe athenarum. ¶ Celsus: altus. ¶ Turbæ: populi. ¶ Et bene narraris: deest cum. & legendum est narraris: non autem narrabis. ¶ Letum: mortem. ¶ Taurię, viriq;: idest minotauri. ¶ Saxea tecta: idest labyrinthum. ¶ Tellure: hac insula ¶ Non ego: deridet ipsum. & ironice loquitur. ¶ Surripienda: remouenda ¶ Tuis titulis: tuis laudibus. ¶ Nec pater: ex nimia ira dicit eum non esse humano sanguine genitũ: sed ex saxis. ¶ Pater: scilicet tibi. ¶ Aethræ pitheidos: idest filiæ pithei: vt supra diximus. ¶ Auctores tui: idest parentes: & ex quibus es genitus. sic Dido ad æneam apud Virg. lib. iiii. æneі. Non tibi diua parens, generis nec Dardanus auctor Perfide: sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus: hyrcanæq; admorunt vbera tigres.

HVBER.

Fides vnde dicta est

Ergo quæ pars orationis sit

Antiquo ritus in cadaueribus curandis

¶ Strata. i. prostrata. strauit. i. seipsa cooperuit. flores sternuntur per pauimenta. Cornu: qui semitaurus erat. Ergo ego &c. dolet sibi defutur: officiũ funebre & exequiale: quod morituri ferre sibi defore queruntur. Ibis Cæcropios: inuidiose dicit Theseum quasi triumphantẽ parta victoria in patriam rediturũ: cum ipsa, p quã victoria parta est, in insula deserta mori cogat.

ASCEN.

ANTO. ¶ Dii facerent, vt me summa de puppe videres: affectione vtitur: monstrat enim qualis sit, & quod actum sit in miserabili fortuna. ¶ Non oculis: quia absens es. ¶ Sed mente: meditare, qualis esse possim. ¶ Hærentem scopulo: sola in eminenti saxo cō sederat calamitatem suam deplorans vnde nauigantem complexerat theseum. ¶ Graues: madidas lachrymarum abundātia. ¶ Corpus horret: horroret torpescit. ¶ Labat litera: quia tremunt articuli horrore compressi: epistola rudibus notis est scripta. ¶ Non te per meritum: solita deprecatione epistolam claudit. ¶ Adoro te: non per meritum: quia ingratitudine theseum insimularat: non erat beneficiis deprecandus. ¶ Quoniam male cessit: mihi fuit inutile. nam cum gratias rependi expectarem in solitudine feris deuoranda relicta sum. ¶ Facto meo: meis beneficiis quæ in te contuli. ¶ Sed nec poena quidem: si non eram digna gratiis pro collato beneficio: non est cur poena sim afficienda. ¶ Non ego causa salutis: exprobrat beneficia. Si negas me te eripuisse e medio leti turbine: tamen ad necem tu me cogere non debebas. ¶ Has tibi plangendo: translatio est a victis in prælio: qui cum succubuerit, manus tēdere consueuerunt. ¶ Lassas plangendo pectora: quæ iam languescunt dū me percutiūt. ¶ Qui superāt: cæteros laniatu assiduo decerpsi. ¶ Tua facta: ad sæuitiam & perfidiam hoc refert. ¶ Si prius occidero: quam freta relegas Naxon versus. ¶ Ossa leges: in sepulchro compones a ferarum dentibus decerpta. Ex peonis amatusii historia sumptum: qui scribit (vt diximus) ariadnam in Cypro reliquisse nauigatione defesam: & cum rediret extinctam reperisse: reliquisseque pecuniam ad sepulchri & funeris pompam.

Dii facerēt, vt me summa de puppe videres,
Mouisset vultus mœsta figura tuos.
Nūc quoque nō ocul', sed q̄ potes, aspice mēte
Hærentem scopulo, quē uaga pulsat aqua.
Aspice demissos lugentis more capillos:
Et tunicas lachrymis, sicut ab ībre, graues.
Corpus, vt īpulsæ segetes aqlonibus horret,
Litteraque articulo pressa tremente labat.
Non te per meritum (qm̄ male cessit) adoro:
Debita sit facto gratia nulla meo.
Sed nec pœna quidē, si nō ego causa salutis:
Non tamen est, cur tu sis mihi causa necis.
Has tibi plangendo lugubria pectora lassas,
Infœlix tendo trans freta longa manus.
Hos tibi, q superāt, ostendo mœsta capillos:
Per lachrymas oro, quas tua facta mouēt.
Flecte ratē Theseu, versoque relabere ventos
Si prius occidero, tu tamen ossa feres:

HVBER. ¶ Dii facerent: nititur mouere eum ad commiserationem sui. ¶ Videres: pro vidisses. ¶ Mœsta figura: idest aspectus meus tristis & lachrymosus. ¶ Mouisset: ad misericordiam & lachrymas deduxisset. Nō oculis: quia ex remotione locorum non potes oculis corporeis me uidere. ¶ Sed mente: sed cogitatione. ¶ Hærentem: idest finge videre me stantem i scopulo ab aq̄ pulsato. ¶ Demissos: per humeros sparsos. ¶ More lugentis: idest more eius quæ mortem alicuius mæret. ¶ Tunicas: scilicet meas. ¶ Graues lachrymis: idest madefactas. ¶ Sicut ab imbre idest sicut ab aqua. ¶ Corpus: dicit se p̄ dolore & timore tremere. ¶ Sicut segetes: tremunt per ventos. ¶ Horret: tremit. ¶ Impulsæ: motæ. ¶ Aquilonibus: idest ventis. posuit autem aquilones pro omnibus ventis. & hæc comparatio est etiam in primo libro de arte amandi de ipsa ariadne: Horruit, vt steriles agitat quas ventus aristas. Vt leuis in madida canna palude tremit. ¶ Littera pressa: idest signata & scripta. ¶ Articulo: idest digito. ¶ Labat: vacillat: idest non habet rectum ordinem. ¶ Non adoro, i. non oro nec adiuro. ¶ Per meritum: scilicet per beneficium quod tibi præstiti. ¶ Quoniam male cessit: idest male successit mihi: quia male locaui ipsum. ¶ Nulla gratia: idest nulla retributio. ¶ Sic facto meo: idest beneficio quod tibi feci. ¶ Sed nec pœna: scilicet sit meo facto: idest si non uis reddere gratiam facto meo: nō debes etiam reddere pœnam & malum. ¶ Si non: idest si non fui tibi causa salutis: sicut fortasse tu existimas. ¶ Non tamen est cur tu sis mihi causa necis: idest cur tu debeas esse causa meæ mortis. ¶ Has: δεικτικῶς: idest demostratiue. ¶ Plangendo: idest percutiendo. tantum enim percussi pectora mea: q ipsæ manus sunt lassæ. ¶ Tendo: porrigo. ¶ Qui superant: idest qui supersunt & restant. nam reliquos præ dolore laceraui & auulsi. ¶ Tua facta: scilicet crudelia: quia me deseruisti solam. ¶ Flecte: ordo pendet ab eo loco: Non te per meritum: huc usque. ¶ Flecte ratem: verte nauem ad me recipiendam. ¶ Relabere: retro nauiga. ¶ Verso: mutato. ¶ Si occidero prius. s. si mortua fuero antequam redeas ad me abducendum ex his locis. ¶ Tu feres ossa: idest efferes & sepelies. Conclusit autē epistolam per commiserationem. Exitus rei fuit: q Theseus nunquam reuersus est ad eam: sed illa inuenta a Baccho in ea insula facta est vxor eius: & translata in cœlum cum corona sua: & facta est signum quod hodie quoque dicitur Corōa: vt supra alio loco diximus. eius autem transmutationem describit optime ipse Ouidi. libro primo de arte amandi & libro tertio Fasto. & libro septimo Metamor.

ASCEN. ¶ Flecte ratem Theseu: summa votorum epistolæ fini apta.

¶ In vndecimam Epistolam argumentum.

ANTO. PYnas ex Menalippe æolum genuit: qui Thessaliæ partem tenuit, quam a se æolida nuncupauit, filiam Arnem habuit. ex qua Neptunus geminos, Boetum & Aeolum suscepit. Boetus in aui materni regnum successit: Aeolus vero, cum ad insulas tyrrheni maris appelleret: quas lyparus Ausonis filius tenebat, accepta coniuge huius filia in regnum successit, insulasque de se æolias nuncupauit. Deinde ex Cleopatra quæ erat ex genere lestrygonum: septem filios: & totidem puellas sustulit. licet Homer. xii. tantum commemoret. Hi sunt qui nominātur mares: Astiochus: Xutus: Androcleus: Pheremon: Iocastes: Agatyrsus: & Machareus. Puellæ vero Iphe: Aeola: Peryboea: Dia: Astycatia: Hyphestia: & Canace: omnes (si Diodo. credimus) ob gloriam & virtutem in maximo honore sunt habiti præter Canacem: quæ cū ex fratre Machareo filium peperisset: comperto facinore, seipsam iussu patris trucidauit. Machareus in templum Apollinis delphici confugit: quem volunt cum Oreste in necem neoptolemi conspirasse. Moritura igitur Canace per epistolam Machareum precatur: vt expositi infantis ossa legat: & vna cum suis vrna componat.

¶ Si qua

ANTO.

SI qua tñ cæcis errabunt scri.litu imperfectũ dicendi genus: vt querentẽ propinqua nece inchoare decet.relinquit enim animo conijciendum magisq̃ verbis explicari possit.sunt.n.vocabula quæ cũ principijs conueniunt:vt q̃q̃: licet:& si:& cætera id genus alia sibi subijci desiderant. Alia quæ tñ subijcimus:vt etiã:vero:.ñ.Sed qui elegantius locuti sunt:cum aut indignationem:aut dolorẽ exprimere voluerunt:vt irarũ æstus: aut querelas significantius ostenderent:quibus honeste inchoare non conuenit ab his sumpsere principia: vt virgiliana iuno ad Venerẽ cum indignatione loquitur: Egregiam vero laudem.& ad æneam Dido: Dissimulare etiam sperasti perfide tantum posse nefas. Et in tristibus Ouid. Ergo erat in fatis scythiam quoq; visere nostris. Canace quoq; cum scriberet: cũ ante oculos gladium a patre missum,vt illo se perimeret, haberet vt dicebat:principio abrupto vsa est.¶ Si qua tamen,inquit cæcis errabunt scripta lituris: in hoc principio tacetur quod præcedere debuit.i.decreui ante necem ad te scribere: tamẽ literatum notæ quoquo modo obliteratæ fuerint: scias id cadentis Canaces sanguine obtigisse.¶ Libellus: libellum pro epistola vsurpat.¶ Dextra tenet calamum: a corporis habitu pathos concitat.¶ Ferrum:ensem significat ab Aeolo missum.¶ Aeolidos:de se loquitur: perinde atq; de alio narraret.is est inquit habitus Canaces Aeoli filiæ. forma hæc nominũ vt phyllis: Aeneis: Thebais: Aeolis & Aeolidos.¶ Duro patri: Aeolũ patrẽ in odiũ trahit, dum illius crudelitatẽ exponit.¶ Opus exigeret:mandata efficerẽ:hoc est meipsam perimerẽ.¶ Oculis auctoris: Aeolum significat qui necis causam pbuerat.¶ Vt ferus est:particula vt interdum tẽpus significat:vt Virgilianũ illud: Turnus vt infractos aduerso marte latinos. in Asina. Plautus pro quantum vsurpauit: cum Argirippus dicit: Vt vestræ fortunæ mei procedunt libane longe, qui hodie nunquã ad vesperũ viuã.hoc loco:cum similitudinem exprimat: ita carminis licentia preterit Ouidius: vt illud in oratore Ciceronis est: cum dicit: Vt quisq; optime græce sciret ita esse nequissimum. Hic locus nos admonet in hac iunctura duarum particularum:ita & vt: non semper gradus respondere debere: vt quibusdã placuit.Nam Ouidius siccis non siccioribus genis dixit:vt est inquit crudelissimus: ita meam cædem nõ lachrymabundus inspiceret.

Vt dictio qd improprie significet: & qño in oratione ponaẽ Scilicet dictio qualiter diuersa significet Aeol⁹ quã obrẽ uero rũ deus fictus sit

CANACE MACHAREO

SI qua tamen cæcis errabũt scripta lituris,
Oblitus a dominæ cæde libellus erit,
Dextra tenet calamum,strictum tenet altera ferrum,
Et iacet in gremio charta notata meo.
Hæc est æolidos fratri scribentis imago,
Sic videor duro posse placere patri.
Ipse necis cuperem nostræ spectator adesset:
Auctorisq; oculis exigeretur opus.
Vt ferus est,multoq; suis truculentior euris:
Spectaret siccis vulnera nostra genis.

HVBER

SI qua tñ. Ex qua vxore æolus rex ventorũ susceperit Canacẽ & Machareum mihi incertum est: sed tamen & Ser.teste. & Ouid.in hac epistola scribente patet eos æoli filios fuisse: qui cum turpiter se amarent:& consanguinitatis prætextu tegente culpam concubissent:Canace ex eo concubitu concepit & peperit filiũ: quẽ cum clam e regia per nutricem emitteret,vt aleret.infœlix infans se suo vagitu prodidit auo: qui tanto offensus scelere:iussit infantem innocuum exponi canibus. Gladiũ vero per satellitẽ misit:quo illa pro meritis vtereẽ: quo se iter fecisse credit. Machare⁹ pœnæ & irati patris metu territus ex patria aufugit:crediturq; factus sacerdos delphici Apollinis:qui postea verbis oraculi Orestẽ in cædẽ pyrrhi ob raptã Hermionẽ hortatus dr̃. Interea dep̃hẽso scelere Canaces:priusq̃ moreretẽ, fingit poeta eam scripsisse hãc epistolã ad Machareũ:qua ei narrat casum suũ:& irã patris: & postremo rogat,vt colligat ossa sua & ĩfantis:& vna vrna ea recõdat.¶ Si qua tñ:sunt qui existimãt hic aliqd deesse: qa tñ nõ videat cõuenire principio.& in qbusdã codicibus inueni hos duos versus: Aeolis Aeolidæ:quã non hẽt, ipsa salutẽ Mittit: & armata verba notata manu. In duobus tñ codicibus meis vetustissimis hi versus nõ legunẽ: qd aũt ante tñ videaẽ aliquid esse præponendũ:plerũq; magis fit in sensu:q̃ in verbis:nam intelligiẽ mitto tibi hanc epistolã:tñ.¶ Si qua scripta.i.si aliquæ partes meæ epistolæ.¶ Errabunt.i.vacillabunt: & nõ habebunt rectum ordinẽ.¶ Lituris signis literarum a linendo: vel maculis.¶ Cæcis:obscuris:quæ non bene possint legi.¶ Libellus:epistola,vel charta.¶ Oblitus:fœdatus.¶ A cæde: propter cædem.¶ Dñæ.i.mei Canaces.¶ Dextra:describit casum suum.¶ Ferrum:ensem.Metonymia.¶ Strictũ:nudum.¶ Iacet:sedet,posita est.¶ Soluta:aperta.¶ Hæc est imago:hæc est forma: in qua tu potes cõsiderare me esse.¶ Aeolidos: mei Canaces quæ sum filia Aeoli.¶ Sic:hac forma.s.ense nudo parato ad necẽ meam.¶ Duro:crudeli.adducit aũt eum in odium cõmemorans eius sæuitiã.¶ Ipse.s.pater.¶ Spectator:qui uideret.¶ Opus.i.cædem meã.¶ Exigeret:perficeretur.¶ Oculis.i.in conspectu.¶ Auctoris.s.patris,qui est auctor & causa,ut me interficiam.¶ Troculentior:sæuior.¶ Suis:qui sunt sub imperio suo.¶ Spectaret siccis.i.uideret cædem meam sine ulla effusione lachrymarum.

Argumentũ q̃ hæ

Litura unũ dicta est

ASCEN.

SI qua tamen. Est & huic epistolæ pãnosum,nescio cuius assumptum principium tale: Aeolis æolidæ: quam nõ habet ipsa,salutem Mittit:& armata uerba notata manu. Quod pãnosum dixi: qa nõ cohæret sequẽtibus, detrahitq; artificio poetæ:qui cunctabundam inducit mulierem ex abrupto epistolam inchoasse, correspondentẽ ad ea quæ animo præmeditata fuerat, uidelicet Iam iam meipsam interfectura sum: sed ne penitus inhumata & mea & nati feris expositi maneant ossa: scribam in hoc statu ad fratrem: & significabo illi mentem meam. Si qua tamen &c. Oblitus:mediã,siue penul.breui ab oblinor. Vnde doctrinale: Datq; lino lini:uel leui, deinde litum dat.ab obliuiscor autem oblitus mediam producit. Lituris cæcis:idest obscuris:illegibilibus.libellus: idest epistola.cæde.i.sangui

ne per cædem effuso. Calamum: calamus est genus arundinis quo itali scribunt vti galli pennis anserinis. Charta est: quam galli abusiue papyrum vocāt: eo q̄ in papyro .i. pellicula papyri quæ arundinis genus est in Aegypto frequens olim scripti tatum est. Aeolidos: Aeoli filiæ. hæc æolis huius æolidos. Opus exigeret .i. cædes expresse ageret. & exhiberet oculis .i. corā oculis auctoris .s. patris. Euri venti sunt orientales: zephyri occidentales: noti meridionales: & aquilones septētrionales ga vero aquilo seu boreas a thracia flat: vocat eum Sythonium, sicut Virgilius grues dicens. Sythoniasq; grues.

Scilicet est aliquid cum sæuis viuere ventis:
 Ingenio populi conuenit ille sui.
Ille noto, zephyroq;, & sythonio Aquiloni
 Imperat, & pennis Eure proterue tuis.
Imperat en ventis, tumidæ non imperat iræ:
 Possidet & vitiis regna minora suis
Quid iuuat admotam per auorum nomina cœlo,
 Inter cognatos posse referre iouem?
Non minus infestum, funebria munera, ferrum
 Fœminea teneo, non mea, tela manu.
O vtinam Machareu, quę nos commisit in vnum,
 Venisset leto serior hora meo.
Cur vnq̄ plus me frater, q̄ frater, amasti?
 Et tibi, non debet quod soror esse, fui?
Ipsa quoq; incalui, qualemq; audire solebam,
 Nescio quem sensi corde tepente deum.

ANTO. ¶ SCILicet est aliqd: scilicet, si cū acerbitate aliqua qdē efferat, qd' dicimus negat: vt est apud Vir. Scilicet is superis labor est: & in andria Terētii: id curat populus .s. quod ita dictū est: vt nec dii: nec populus curarēt: hoc loco affirmat: vt si p fecto multum est. / ingenio: violentiæ: sunt .n. venti inexorabiles: & immites: ideo poetæ surda freta solent appellare q̄m orātium preces nō audiant ventorum rabie impulsa. & Artadne dixit: vos quoq; crudeles venti. / Populi sui ventos significat: quorum imperium æolo Homerus assignat: quod ideo putasse veteres existimo: q̄m vti velis nautas edocuerit: & scierit æolus exhalationem: quæ ex antris æolus emergebat: qui vēti essent spiraturi. Sythonio est Thracia

Thracia ubi locorū sit & quo pacto ueti sto uocabulo appellet

ad septētrionē exposita: vñ spirat aquilo: quā diximus vetustissimo vocabulo Sythoē appellatā. Ouid. quatuor illos ventos ponit: quos obseruauit antiquitas. & Homerus in odyssea cōmemorat: cū multos alios obseruauerit posteritas, vt apud Pliniū: & Victruuiū licet legere. / Tumidæ nō imperat iræ: suā violētiā moderari nescit. licet cohibeat ventorū rabiē. / Vitiis suis: patri vitio dat crudelitatē. Superat inquit ventos asperitate & sæuitia, quibus imperat. / Quid iuuat admotā: pathos a genere. nihil pdest me ducere genus a Saturno. nā (vt diximus) Neptunus auctor est generis æoli: cuius frater est iuppiter. / Admotā: iunctam proauorū noia hi sunt: cœlus, Saturnus, Neptunus. / Funebria: ad meū funebre exitiū missa. miserat .n. æolus ensem p̄ pcōnem vt seipsam trucidaret. / Nō mea tela: fœminea tela sunt colus: & cū staminibus lana & calathus. / O vtinā: pathos a facti pœnitētia. / Cōmisit in vnū: vno lectulo cōiunxit. / Hora serior meo leto: ante id tēporis vellem cecidisse: quoniam

Aeoli genealogia

patris violentiam non experirer: nec nostri generis decus extinguerem. / Plus me frater q̄ frater amasti: dolet q̄ Machareus non fratrem: sed amicum se cū sorore gesserit: quod fuit plusquā fratrem deceat. / Non debet quod soror esse: nō decet sororem se amicam cum fratre gerere. / Incalui: amore incēsa fui. / Qualem: vt multi recensere consueuerunt sensi cupidinis violentiam. / Nescio quem sensi: erat enim omnis amor Canace ignotus.

¶ SCILicet arguit a cōsuetudine .i. cōuersatione. dicit qd' qa versat & viuit cū ventis: qui sunt sæui: ipse quoq; est sæuus: & cōuenit naturæ uentorū. / Cōuenit: facit. / Ingenio: naturæ. / Sui populi .i. uētorū. / Ille noto: enumerat quatuor uentos. / Noto: notus sine aspiratione uētus est meridionalis humidas: & pluuius: qui a nostris auster dr̄. Zephyrus aūt occidētalis est: qui latine Fauonius dr̄. / Aquiloni .i. boreæ: qui ab aquis discutiēdis dr̄ Aquillo latine. / Sythonio: threicio. flat .n. ex thracia. Sython aūt (ut in secunda Epistola diximus) mons est Thraciæ. / Eure: is est uentus orientalis. de his oībus uentis cardioalibus Ouid. lib. primo Metamorphoseos: Eurus ad aurorā, nabatheaq; regna recessit: Persidaq;, & radiis iuga subdita matutinis Vesper: & occiduo quæ littora sole tepescūt, Proxima sunt zephyro: scythiam: septēq; triones Horrifer inuasit boreas: contraria tellus Nubibus assiduis: pluuioq; madescit ab austro. / Pennis: quia uenti dicūtur habere alas: vnde ipse libro sexto Metamor. de borea abducente Orythiam dicit: pauidam caligine tectus Orythian amans fuluis complectitur alis. / Tumidæ: quæ tumidum facit. / Minora suis uitiis: quia potest reprimere uentos: qui sunt sub regno suo. Vitia autem sua: idest iram non potest coercere. / Quid iuuat admotam: sic legendum est: non autem ad mortem. est autem ordo & sensus. / Quid iuuat .i. quid prodest. / Me admotam nomina proauorum: figurate: idest habentem nomina proauorum admota: sicut Oculos suffusa nitentes. admota: idest apropinquata. / Posse referre: idest enumerare. / Iouem inter cognatos: idest posse dicere quod iuppiter sit de gente mea. Aeolus autem non hippotæ filius fuit (ut quidam male existimant) sed nepos. natus est enim ex Segesta filia hippotæ troiani: & ioue. hæc eadem Segesta a Crimiso fluuio Siciliæ cōpressa genuit Acestem: qui postea in siciliæ regnauit. / Non minus: idest nihilo minus: scilicet: licet sim degēte Iouis. / Munera funebria: idest apta funeri: idest morti. est autem oppositio figura propter duo substantiua apposita sine copula: uidelicet ferrum & munera. / Fœminea: idest imbelli. / Non mea tela: idest non mihi rapta: aut conuenientia. / O utinam: optat se fuisse mortuam antequam coniunctam fuisset fratri. ordo: O machareu hora quæ commisit: idest coniunxit. / In unum: idest simul. / Venisset serior: idest tardior. / Meo leto: idest mea morte: idest utinam prius essem mortua, q̄ me unquam cognouisses. nam non uenissem ad tantam calamitatem, ut coacta essem mihi: ut paterna mandata adimplerem mortem consciscere nil turpius: si potes opem feras. Et ex hoc Canace auget miseriam suam: conaturq; Machareum ad misericordiā mouere imprecādo sibi mortem: quæ sæpissime cum a teneris annis contingat: mortales quibuscūq; calamitatibus futuris eripere solet. Mores enim (ut testatur Seneca) nullū habet incōmodum: neq; uitam interimere uidetur: & si ipsam quoquo modo eripiat. De qua plura legito apud Herodotum, & Ciceronem. / Cur unquam: dolet de hoc amore illicito. / Quā frater: quia amor fratris erga sororē debet esse moderatus: nec debet esse ad cōcubitum. / Et cur fui, quod soror nō debet esse: cur obsecuta sum tibi in coitu: quod soror facere nō debet. / Ipsa quoq;: dicit se etiā fuisse amore cōpulsam sicut & fratrem. / Incalui: incēsa sum amore. / Deū: cupidinē. / Tepente: calente. / Nescio quæ deum. q. d. antea mihi incognitum.

HVBE.

Not⁹ qui a latinis auster dicitur q̄ uētus sit Zephyrus a latinis fauonius dictus q̄ mūdi parte spiret

Aeolus cuius fili⁹ fuerit

¶ SCILicet est aliquid: amara irrisio. nimirum, inquit, magnum est habere rationem cum uentis, qui illorum naturam induit. pennis: quia finguntur uenti pennis uti, dum præcipites feruntur. Possidet & uitiis &c. bonum uerbum. regno, inquit, suo dominatur non uitiis, maiora ergo sunt uitia regno, quia dominamur inferioribus & minoribus dumtaxat. Quid iuuat &c. sic Iuuenalis. Stēmata quid faciunt, quid pdest pōtice longo Sanguine censeri &c. Nō mea .i. nō decentia me. O utinam: dixi monosyllaba in uocalē desinētia a uocali sequēti nō abiumi. Venit. serior .i. tardior. leto .i. morte: hoc est: utinā fuissemus iuncti nisi post mortē. Cur unq̄ plus me frater q̄ frater .i. q̄ fratrē decet. Et cur sup fui tibi, qd nō debet esse soror .s. amica & cōcubina, ipsa quoq; incalui. Nō tua solius culpa est: sed & mea. nā ipsa .i. ego quoq; .s. et incalui .i. intrinsecus calui, & sensi nescio quē deum, cupidinem uidelicet. quē tūc non norā supple talem, qualem solebam audire supple aliis fuisse.

ASCEN.

¶ Fugerat ore

¶ FVGErat ore color: orditur quicquid post amorem: & in amore gestum est: & primum a signis quantum ipsa amarit indicat. ¶ Obduxerat: inuaserat. ¶ Quid esset: quibus curis conflictaretur. ¶ Et illud erat: amabam: ideo curis angebar. ¶ Animo anili: qui ob ætatem rerum habet experientiam. ¶ Deiecit ocellos, quod est maximum erubescentiæ signum: quod in ænea non fore Dido Virgiliana queritur cum ait: Num gemitu doluit nostro: num lumina flexit. ¶ Hæc signa: maciei: vigiliæ: erubescentia. ¶ In tacita: cum me amare non negarem: sed tacerem. videtur enim fateri qui rogatus tacet. ¶ Iamque tumescebant: honeste preterit vt cum fratre iuncta sit. ¶ Viciati: viciatas dicimus virgines cum pudicitiam posuerunt. vt Terentianum illud in andria: Glycerium viciat Pamphilus. ¶ Onus furtiuum: foetus furtim conceptus. ¶ Quas mihi non herbas: quæ non medicamina: partum ex vtero excutere conati sunt herbarum succis: ex quibus maxime valere sisimbrium scribit Plinius, si cibo aut succo sumatur. ¶ Supposuit vtero: apposuit ad excutiendum foetum. ¶ Penitus: ex intimo vtero. ¶ Admotis artibus: medicaminibus adhibitis excuti non potuit. ¶ Tectus: clausus vtero. ¶ Ab hoste: nutricem significat: quæ illum perimere conata est. ¶ Iam nouies erat orta soror pulcherrima phoebi: erat decimo mense partus maturus. Hippon methapontinus a septimo ad decimum mensem nasci posse partum existimauit: maturumque esse. Diocles: Stratton: Empedocles: & Epigenes septimo nasci posse affirmant: octauo omnino negant. Diocles tamen Caristius & Arist. stragyrita nono & decimo mense partum maturum esse tantummodo putauerunt. Epigenes bizantius nono mense omnino negat id effici posse. Hippocrates decimo. solus Arist. & vndecimum mensem parientibus assignauit. ¶ Quae causa: ignorabam propinquo partu cur dolerem. ¶ Nec tenui vocem: more parientium clamaui.

ANTO.

Erubescentiæ signũ quod sit

Virgines q̃re viciatæ dicuntur

Sisimbriũ herba ad partus excutiẽdos valuisse

Quoto mẽse puer nasci possit & foetus dicatur esse maturus

Fugerat ore color, macies adduxerat artus,
Sumebant minimos ora coacta cibos.
Nec somni faciles: & nox erat annua nobis:
Et gemitum nullo læsa dolore dabam.
Nec cur hoc facerem, poterã mihi reddere cãm
Nec moram quid amans esset: ad illud eram
Prima malum nutrix animo præsensit anili:
Prima mihi nutrix Æoli dixit: amas.
Erubui: gremioque pudor deiecit ocellos:
Hæc satis in tacita signa fatentis erant.
Iamque tumescebant uitiati pondera uentris:
Ægraque furtiuum membra grauabat onus.
Quas mihi nõ herbas, q̃ nõ medicamĩa nutrix
Attulit: audaci supposuitque manu.
Vt penitus nostris (hoc te coelauimus unum)
Visceribus crescens excuteretur onus.
Ah nimium uiuax admotis restitit infans
Artibus: & tectus tutus ab hoste fuit.
Iam nouies erat orta soror pulcherrĩa Phoebi:
Denaque luciferos Luna uehebat equos.
Nesciaque quæ faceret subitos mihi cã dolores:
Et rudis ad partus: & noua miles eram.
Nec tenui uocem. quid: ait: tua crimina ꝓdis?
Oraque clamantis conscia pressit anus.

¶ FVGErat: describit signa amantis. ¶ Color: rubor. ¶ Fugerat ore: idest ex facie. nam amans efficitur pallidus. Ouidius in primo de arte: palleat omnis amans: color hic est aptus amanti. ¶ Macies: macilentia. ¶ Adduxerat, attenuauerat. Ouid. in loco suprascripto: Arguat & macies vultum. ¶ Coacta: compulsa: quia non habebant appetitum: qui ex ægritudine amoris solet discedere. ¶ Somni: dormitiones. ¶ Nec faciles: idest difficiles. Ouidius loco supradicto: Attenuant iuuenum vigilatæ corpora noctes: Curaque: & immenso qui fit amore dolor. ¶ Annua: longissima: idest vna nox videbatur mihi vnus annus. ¶ Læsa nullo do. quæ non sentiebam dolorem aliquẽ. ¶ Dabam gemitum: emittebam suspiria. ¶ Reddere causam cur facerem: quia nesciebam amorẽ esse, qui me faceret suspirare. ¶ Quid: quæ res. ¶ At eram illud: idest illa res. s. amans. ¶ Prima: ante alios. ¶ Animo anili: quasi cauto & perito talium rerum. ¶ Malum: amorem meum. ¶ Aeoli: vocatiuus est patronimici forminini. ¶ Amas: es correpta amore. ¶ Erubui: verecundiam vultus rubore ostendi. ¶ Deiecit: demisit. nam verecundia facit oculos deiectos. Ouidius de Calistone: Vix oculos attolit humo. ¶ Hæc satis: idest licet tacerem, hæc erant satis. ¶ Signa fatentis: idest confitentis me amare. ¶ In tacita: idest in me nihil ei respondente. ¶ Tumescebant: crescebant. ¶ Viciati: grauidi. ¶ Onus furtiuum: idest puer quem ferebam in vtero. ¶ Furtiuum: occultum. vel furto: idest stupro conceptum. ¶ Membra: scilicet mea. ¶ Quas herbas non attulit: quasi dicat omnes. est enim legendum interrogatiue. ¶ Supposuit: per inferiores etiam partes immisit. ¶ Vt onus excuteretur nostris visceribus: idest eiiceretur e ventre: & vt facerem abortiuum. sunt enim quædam herbæ, & quædam medicamina quæ habent vim faciendi abortiuum. ¶ Hoc te coela. Parenthesis est: idest hoc solum tibi occultauimus: quod voluerim ante emittere partum. dicimus autem coelo te hanc rem: & de hac re. ¶ Nimium viuax: idest nimium genitus ad viuendum. ¶ Restitit artibus admotis: idest vicit appositas artes. ¶ Tectus: in ventre meo tutus. ¶ Ab hoste: idest ab illa anu, quæ illis medicaminibus quærebat eum interficere. ¶ Soror phoebi: idest Luna. ¶ Erat orta nouies: idest iam erat nonus mensis. ¶ Dena: idest decima. ¶ Luciferos: ferentes lucem. est autem hoc loco adiectiuum: idest iam aderat decimus mensis: quo (vt plurimum) dicuntur mulieres parere. Virg. Matri longa decem tulerunt fastidia menses. ¶ Nescia: gnara. ¶ Quæ causa faceret dolores: quia nesciebam eos fieri ex foetu: qui iam erat maturus in ventre. ¶ Rudis: inexperta. ¶ Miles: translatiue dixit. ¶ Noua: quia nunq̃ ante pepereram. Solent vtique nouæ parturientes intollerabili dolore affici: & præ nimio dolore exclamare: vt paulo infra ostendit: dum inquit. ¶ Nec tenui vocem: & ex hoc ostendit tanq̃ rudis ad furta minime potuisse partum coelare: ni eius nutrix sibi auxiliata fuisset: ipsiusque os adeo compressisse: vt etiam magno pudore & timore prohibita: silere adacta fuisset: arguitque hoc loco quantum doloris inter parturiendum passa fuerit connectẽdo alias q̃ plures erumnas suas: quas seriatim exequitur: cum ait. ¶ Mors erat ante oculos &c. Quomodo est: Ego nescia quæ: idest qualis causa faceret: hoc est causaret mihi tam subitos: idest repentinos dolores. &: idest quoniam eram rudis: & noua miles ad partus. ¶ Nec tenui vocem: idest nõ potui comprimere vocem: quin clamarem. ¶ Quid ait: ordo: Anus ait: quid prodis: quid indicas. ¶ Tua crimina: tuum scelus. ¶ Et ipsa conscia: idest quæ sciebat crimen meum. ¶ Pressit: clausit. ¶ Clamantis: scilicet mei.

HVBER.

Amãtis color quis sit

Vide ne sit legendum & noua miles eram

Abortiuũ quõ fiat

¶ FVGERAT ore: idest ab ore. color &c. signa sunt amoris. Nullo læsa dolore nesciens causam, qui amor erat. Ad illud eram: scilicet quod non noram quid esset videlicet amans: nesciui quid esset amans, & eram amãs. Animo anili. i. sagaci & callido ex longa experientia, qualis est in anu. dixit Aeoli: idest Canace Aeoli filia tu amas. viciati: idest violati ventris: onus furtiuum. i. furtim conceptum nesciente patre. Quas mihi non herbas &cæ. hoc est nullas non attulit, & omnes attulit: sed plus est in figurata interrogatione q̃ in expresso, etiam vniuersa affirmatione. significat enim qui sic quærit velle inuenire exceptionem & non posse: vt Hæc eadem vt sciret, quid non faciebat amyntas. Et Quem non incusaui amens hominumque, deorumque. Hoc te coelauimus vnum: honesta purgatione Machareus tam nefandi conatus conscius innuitur. Ab infans nimium viuax: idest vitalis. restitit artibus. i. medicaminibus admotis. Et tectus. s. in ventre meo. fuit tutus ab hoste. s. nutrice, aut arte nostra. Iam nouies: significat, quomodo adueniat ante maturo partu peperit. Soror Phoebi. i. Luna. Noua miles. s. lucinæ, quæ dea partus est: quid ait. s. nutrix anus.

ASCEN.

ANTO.

¶ IAMq; dari paruum canibus: pathos ab ætate. ¶ Auibus: vulturibus qui cadauera sequuntur. iussit inquit æolus exponi puerum. ¶ Sensisse: suam calamitatem. ¶ Tunc: cum mea pignora lupis edenda tradi conspicerem. ¶ Inimicus: satellitem seu præconem æoli intelligit. ¶ Viscera: foetum significat. ¶ Satelles: satellitem qui fontibus capiendis præest appellamus. eundem apparitorem dicimus. ¶ Sonos indignos: mandata quæ patrem non decet. ¶ Aeolus hunc ensem: æoli mādata: sunt quæ & satelles Canace renunciat. ¶ Ex merito: ex commisso. ¶ Quid ille velit: superbius est q̃ si rem aperuisset. volebat enim vt illo sibi mortem conscisceret. ¶ Condam: adigam in mea præcordia. ¶ His mea muneribus: inuidiose hoc pronunciatum est: vt æoli impietatem erga filiam arguat: vt dicat filiam non esse his muneribus, nec ea dote donandam. ¶ Faces: quæ in nuptiis accendebantur. ¶ Decepte: quoniam me vxorem Machærei forte existimasti: nam cæteræ sorores nupserunt fratribus. ¶ Turbato: celeri: misericordiam mouet iis in imprecationibus. ¶ Quas fertis erinnyes: non maritales accendantur faces: sed funerales. non adsit nostro connubio Hymenæus: sed erinnyes. Allecto: scilicet & Megæra. ¶ Nubite: fratrum coniugio vtamini foelicius, q̃ Canace. ¶ Quid puer admisit: pathos est a pueri simplicitate: quem iniuste necari æolus iusserat.

Satelles q̃ fit

Iamq; dari paruum canibusq; auibusq; nepotem
 Iusserat: in solis destituiq; locis.
Vagitus dedit ille miser: sensisse putares:
 Quaq; suum poterat voce rogabat auum.
Quid mihi tunc animi credis germane fuisse?
 Nam potes ex animo colligere ipse tuo.
Cum mea: me coram: siluas inimicus in altas
 Viscera: montanis ferret edēda lupis.
Exierat thalamo: tunc demum pectora planxi:
 Contigit inq; meas vnguibus ire genas.
Interea patrius vultu moerente satelles
 Venit: & indignos edidit ore sonos.
Aeolus hunc ensem mittit tibi (tradidit ensem)
 Et iubet ex merito scire quid iste velit.
Scimus: & vtemur violento fortiter ense:
 Pectoribus condam dona paterna meis.
His mea muneribus genitor connubia donas?
 Hac tua dote pater filia diues erit?
Tolle procul decepte faces hymenee maritas:
 Et fuge turbato tecta nefanda pede.
Ferte faces in me: quas fertis erinnyes atræ:
 Vt meus ex isto luceat igne rogus.
Nubite foelices parca meliore sorores:
 Admissi memores sed tamen este mei.
Quid puer admisit tam paucis editus horis?
 Quo læsit facto vix bene natus auum?

HVBE.

¶ IAmq; iusserat: postq̃ Canace exposuit dolorem quē ex difficultate & periculo partus accepit, deinde ex infante cognito & deprehenso a patre: nunc dicit multo maiorem dolorem, quo perculsam se dicit cum audiuit patrem suum iussisse illum infantulum innocentem exponi dilacerandum canibus & feris. ¶ Paruum nepotem. s. suum. nā natus ex filio vel filia dicitur nepos aui sui. ¶ Canibusq;, auibusq;: vtraq; copulaq; apponenda est: vt versus stet: quādo etiā sensus exigit. ¶ Destitui: derelinqui sine aliquo custode. ¶ Solis: desertis, inhabitatis. ¶ Dedit: cum auus iussit. ¶ Putares sensisse: videbatur sensisse illud crudele iussum: ita in tēpore vagiuit. ¶ Voce qua poterat: idest illo vagitu: quia voce expressa, & verbis formatis nondum poterat per ætatem. ¶ Quid animi: idest quē, vel qualē animū. ¶ Nā potes. i. potes scire quē animum habuerim: si feceris coniecturā de tuo ad meū. ¶ Colligere: coniicere, cognoscere. ¶ Inimicus: satelles vel famulus patris nociturus mihi. ¶ Viscera: filiū meū. sunt enim filii viscera parētum. ¶ Montanis: qui incolunt montes. ¶ Coram me. i. me vidente. ¶ Exierat. s. pater meus. nam superius dixit: It ruit & nostrum vulgat clamore pudorem. ¶ Tum demum: tūc tandem. s. eo egresso. ¶ Planxi: percussi. ¶ Nam cōtigit ire in meas genas vnguibus. i. tūc demum licuit mihi immittere vngues in genas meas dilacerādas. ¶ Satelles: milles, minister. ¶ Patrius: paternus. ¶ Vultu moerēte. i. tristi ex quo poterā cognoscere eum afferre tristia mādata. ¶ Indignos crudeles. ¶ Sonos: voces, verba. ¶ Aeolus: verba satellitis ad Canacem. ¶ Tradidit: interposito est. sunt enim verba Canaces. dicit enim dictis illis verbis tradidit ensem. ¶ Et iubet: adhuc sunt verba satellitis post traditum ensem. ¶ Quid ve. quare mittatur tibi. ¶ Ex me. s. tuo: idest ex eo quod fecisti: vult intelligas ad quod eum tibi miserit. ¶ Scimus: verba Canaces. dicit enim scio quid velit hic ensis: & eo vtar p merito meo. ¶ Fortiter: intrepide: quia nō dubitabo me interficere. ¶ Condam: immittam, & abdam. ¶ Dona paterna: ensem, quem pater mihi misit. ¶ His mea: apostrophā facit ad patrem. ¶ Donas mea cōnubia his muneribus: idest hæc munera facis meis cōnubiis. dicimus enim dono tibi hanc rem: vt Dido ad Aeneam: Quod tibi donaui perfide littus emi. & dono te hac re: vt hic. & Vir. in. v. Aenei. Sergestum Aeneas promisso munere donat, multa sunt alia exempla. ¶ Erit diues hac dote: quia nulla re vnquā egebit: quia hoc ense se interficiet. ¶ Tolle procul: dicit ad cōnubia sua nō adhibendum esse hymenæum: quia sunt infoelicia. ¶ Faces maritas: idest tedas cōnubiales. ¶ Maritas: adiectiuum est. ¶ Pede turbato: idest celeri. consequens pro antecedenti. nam ex turbatione & metu fit aliquis celer. Virg. de Caco: Turbato pedibus timor addidit alas. ¶ Tecta nefanda: in quibus nefandum facinus admissum est inter fratrem & sororem. ¶ Ferre faces: dicit non hymenæum adhibendum suo cōnubio: sed erinnym ferentem faces infoelices: vt supra Hypsiphyle in fons: At mihi nec iuno, nec hymen: sed tristis erinnys Pertulit infaustas sanguinolenta faces: dicit ergo. ¶ O erinnyes: idest o furiæ. sic autem legendum est: nam declinatur erinnys erinnyos. ¶ Atræ: infernæ. ¶ Faces quas fertis: idest funebres: & nō nuptiales. ratio autem metri nullo pacto patitur: vt legatur eumenides: sed erinnyes recte legitur. ¶ Vt meus rogus: scilicet in quo sum cremāda, cum ero mortua. ¶ Luceat: incendatur. ¶ Ex isto igne: scilicet quem vos furiæ affertis. est autem rogus proprie lignorum cōgeries: & pyra ad comburenda cadauera cum ardere coeperit. Virg. Tet circum accensos subiectis ignibus atris Decurrere rogus. ¶ Nubite: intelligimus eā habuisse alias sorores. licet de eis apud poetas nō fiat mentio. ¶ Meliore parca: idest meliore sorte, & fortuna q̃ ego. ¶ Admissi: idest delicti mei. ¶ Admisit: idest peccauit. ¶ Editus: in lucem datus & emissus. ¶ Vix bene natus: idest qui vix uidit lucem. ¶ Quo facto læsit auum: idest quid fecit propter quod læserit Aeolum auum suum: vt eum nunc iubeat mori.

Rōne metri sæpius bina apponit copula

Donoc cū q̃bus coniūgitur

Erinnys quo pacto declinetur

Rogus qd fit

ASCEN.

¶ NEpotem: is enim proprie dicitur respectu aui. erat autem auus eius & paternus & maternus Aeolus. Sensisse putares. i. qui liber putare posset, qui gestum eius uideret. Quid mihi: sic Virg. Quis tibi nunc sensus cernēti talia Dido. Viscera. i. partum, quem uiscera mea portauerāt & ediderāt. Edenda. i. deuorāda. lupis montanis: in montibus uersari solitis. Satelles paternus. i. a patre missus. apparitor: uulgo seruientes dicitur, olim latro quasi latero, quia lateri adhæreret. ignari clientem uocat: cum cliens a colendo dictus ad aduocatum refertur. est enim qui alterius in iudicio utitur præsidio, & ob id ei addictus est nec publicus est minister. is uero qui ad publica negocia mittitur, & minister & uiator dicitur Aeolus hūc e. m. t. uerba satellitis. tradidit ensem. uerbum Canaces: hoc est cum diceret mittit tibi simul tradidit ensem addens. Et iubet ex m. sci. q. i. u. quia meruisti occidi, mouet ergo ut tu te id facias. His mea muneribus planū πάθος cum apostrophe. sic æneid. ii. Hoc fuit alma parēs quod me per tela, per hostes Eripis &c. Hymenæus: nuptiarum deus creditur. Parca me. i. meliore fato, Quid puer ad. &c. quia facinus suum omnino purgare non potest: adducit cām infantis: quem insontem dicit inique, & impie trucidatum.

ANTO. ¶ Si potuit:permissione hac insontem esse puerum ostendit.infans enim nihil committere potuit:nec pro parentum commissis erat plectendus.¶ Nate dolor matris:auget haec amplificatio comiserationem.¶ Parum fausti:qui non bene successit.¶ Nō mihi te licuit:pathos quoq; excitatum:si quod aequum est fieri nobis negatum dicimus.¶ Iustis : non ad lachrymas referas sed ad exequias.¶ Tonsas:laniatas:quae cum funeribus sepeliuntur.¶ Auidae ferae : lupos & vultures significat.¶ Cū vulnere:sau.iata ense misso cadam.¶ Tu tamen o frustra:concludit deprecationibus epistolam.¶ Frustra sperate : vana spes fuit de nostro coniugio.¶ Sparsa:a feris laniata.¶ Quaelibet arcta:quantumuis breuis sit nos duos capiat.¶ Viue memor nostri:non mei in vita obliuiscaris.¶ Lachrymasq; in funere funde: cures nostrum funus.maximo putabant extinctis esse solatio, si honore sepulturae & funebri pompa non carerent.¶ Reformido: ex puellarum sententia locus est : quae mortuorum cadauera exhorrescūt.¶ Perfer:effictes Canaces mandata : vt ego parentis iussa forti animo exequar.

Solatia mortuorū opinione antiquorū

Si potuit meruisse necem,meruisse putetur:
Ah miser admisso plectitur ille meo.
Nate dolor matris,rapidarum prēda ferarum,
Hei mihi natali dilacerate tuo.
Nate parum fausti miserabile pignus amoris,
Haec tibi prima dies,hęc tibi summa fuit.
Non mihi te licuit lachrymis pfundere iustis?
In tua non tonsas ferre sepulchra comas?
Non super incubui,non oscula frigida carpsi,
Diripiunt auidae viscera nostra ferę.
Ipsa quoq; īfantis cū vulnere psequar vmbras,
Nec mater fuero dicta,nec orba diu.
Tu tamen o frustra miserę sperate sorori:
Sparsa,precor,nati collige membra tui.
Et refer ad matrē,socioq; impone sepulchro:
Vrnaq; nos habeat quamlibet arcta duos.
Viue memor nři,lachrymasq; in funere funde,
Neue reformida corpus amantis amans.
Tu (rogo) proiectę nimium mandata sororis
Perfer,mandatis perfruar ipsa patris.

HVBE. ¶ SI potuit:quia non potuit.¶ Ah:dolentis.¶ Plectitur : punitur.¶ Meo admisso:idest propter peccatum meum.¶ Nate: vertit sermonem ad filium:cuius miseri inam sortem dolet : quod eodem die natus:& mortuus sit.¶ Praeda:rapina:cibus.¶ Tuo natali:die,quo natus.dicitur autem & hic natalis substantiue : & hoc natale in neutro genere:& tunc facit ablatiuum natali vt hic. dicitur autem adiectiue hic & haec natalis & hoc natale:& additur dies:vel lux:vel tempus.dicitur etiam locus natalis in quo aliquis natus est.vt Ouidi.in tri. Nescio qua natale solum dulcedine cunctos Detinet.¶ Pignus : confirmatio.nam filii dicuntur pignora coniugii.¶ Parum fausti: idest parum foelicis & fortunati.¶ Haec: qua pater meus iussit te exponi feris.¶ Summa:vltima.¶ Nec mihi : conqueritur quod non potuerit praestare officium quod solet in funere filii.¶ Iustis debitis propter affectum naturae.vnde ipse Ouid.alibi:Quis matrem nisi mentis inops in funere nati Flere vetet.¶ Persundere:irrigare.¶ Non tonsas: idest longas.¶ Non super incubui:nam parentes ex affectu naturali solent incumbere cadaueribus filiorum : & sic eos mortuos osculari. Virgi.lib.xi.de Euandro:Pharetro Pallante reposito Procubuit:super atq; haeret,lachrymansq;,gemensq;.¶ Diripiunt:auferunt.dilacerant.¶ Ipsa quoq;:dicit se secutam filium suum : quia gladio a patre misso se interficiet:vt supra dixit.¶ Vmbras infantis.i.animam filiū mei.¶ Cum vulnere:quod mihi faciam.¶ Nec fuero dicta diu mater:quia priuabor filio:sine quo non possum dici mater.¶ Nec dicar orba diu:quae licet caream filio:& propter hoc sim orba:tamen cito moriar:& sic non dicar orba.¶ Tu tamen:nūc rogat fratrem Machareum: vt colligat ossa matris & filii,& reponat in eadem vrna.¶ Frustra sperate:quia cum sperarem te futurum maritum meum : non potui id consequi.¶ Sorori:pro a sorore.¶ Sparsa:dispersa:& dilacerata.¶ Refer:reporta.¶ Ad matrem : ad me,ex qua pauloante exierant.¶ Socio:coniuncto,& communi.¶ Quamlibet arcta:idest q̄uis stricta.& melius q̄ quaelibet.¶ Vrna:idest vas in quo reponebantur cineres cadauerum.Iuue.Et in vrna perpetuum ver.¶ Funde lachrymasq; in funere:idest prosequere mortem meā lachrymis.¶ Reformida:verere,time.¶ Perfer:effice.¶ Mandata:haec scilicet quae tibi commissi.¶ Proiectae : infoelicis & abiectae.¶ Ipsa:ego.¶ Perfruar mandatis patris:idest faciam quod pater mihi mandauit.quia supra dixit: Aeolus hunc ensem mittit tibi:tradidit ensem:Et iubet ex merito scire quid iste velit.

Natalis quomodo declinetur

Vrna quid erat

ASCEN. ¶ SI potuit meruisse:quasi dicat certum est,q non.Hei mihi natali: [illegible] a tempore quia die natali solebant prisci indulgere genio:idest dare operam voluptati. vnde Persius:Hunc Macrine diem numera meliore lapillo:Qui tibi labentes apponit candidus annos.Et in Bucoli.Phyllida mitte mihi,meus est natalis iola.Hinc Herodes dicitur de natali conuiuium celebrasse,quo petitum est caput Baptistae.Haec tibi prima dies.Idem [illegible]. sic de rosis Maro:Quā longa vna dies aetas tam longa rosarum est.Non super incubui:id enim moris.Vnde Anna de Didone: Et extremus siquis super halitus errat, Ore legam.Id autem faciebant applicando os ori & super incumbendo.Nec mater fuero dicta.scilicet viua, quia sese occisura est. Sparsa precor nati:haec epistolae principalis est intentio.Neue reformida:quia amor quod & horror facere solet.

¶ In duodecimam epistolam argumentum.

ANTO. SOL ex una nereidum:Aeetam & Persen genuit.Perses in taurica regnauit:Aeeta in Colchide : & ex Hecate Persae filia filios suscepit,Circē,Medeam,Calciopem,& absyrtum:quem pacuuius aegyaleum appellat.Medea cum paternae crudelitati obsisteret:iussa in custodiam dari:fugit ad solis templum quod ad hostium phasidis in littore situm erat.Ea tempestate Iason Aesonis filius cum argonautis:ut vellus aureum raperet:in ea loca appulerat, ad templum profectus puellae in harena spacianti nauigationis causam exposuit.Medea hospitis pulchritudinē admirata amore capitur:patris saeuitiam exponit:rei perficiendae auxilium promittit:si iason de connubio pacisceretur.data de connubio sponsione:Medeae opere uellus rapiunt:fugiunt:puellamq; abducunt , thessaliae q; rebus compositis : iason corinthum ad Creontem regem secessit : apud quem decem annos commoratus : cuius filiam Glaucem , quam alii Creusam appellant,vxorem capit.Medeae diuortium suadet:abnuentem ex urbe propellit,Creusam ducit uxorem . Furibunda igitur Medea ad Iasonem scribit:ingratitudinem in eo expostulat:praesentemq; minatur ultionem:nam impetrato unius diei reditu Creontis regiam incendit:in qua cum filia rex absumptus est,Dydimum,& Alcimeneum,& Thessandrum,quos ex iasone susceperat,trucidauit. Thessalus fuga salutem sibi peperit.Iason dolore percitus seipsum confecit. Ex hoc tragoediam fecit Ennius:quam Medeam inscripsit.illum secutus Ouid.Medeam & ipse edidit.de qua Fabius meminit : unde magnam huius epistolae partem translatum esse non ambigimus.

Persas & Aeetas vbi regnarunt

Glauce siue Creusa cuius filia fuerit

Medeae filiorum interitus

¶ AT Tibi

AT Tibi colchorũ(Meminĩ)regina vacaui.Exprobat beneficiũ i principio ingratitudinẽ expostulatura.¶ At: particula hæc interdũ saltem significat.vt Virgilianum illud:Si te nulla mouet tantæ pietatis imago:At ramũ hũc:aperit ramũ q veste latebat Agnoscas.interdũ in principio vsurpat:& vt vehemẽtius moueamus,intelligẽda relinquimus q̃ dici debuissent:quod Virg.in æneí.iiii.facere vr cũ ait:At regina graui iãdudũ saucia cura.id interp̃tari oportet:quieuit æneas,at Dido maximis curis augebat:cui hic locus similis est:tu,inquit Medea,cũ in thessaliam redisses:essesq; in oium fauore me domo pepulisti.At ego vt recte memoria colligo:& si fuerim regis filia:te foui in Colchide:meo quoq; beneficio petitum vellus tecum detulisti.¶ Regina:regis colchorum filia.sunt Colchi scythiæ populi:vt Stra.testatur.¶ Vacaui:officiũ p̃stiti.¶ Ars mea: magicam intelligit:qua cum valuisset Medea, illius ope vellus subripuisse:vt Orpheus & Balbus scribunt.¶ Cum peteres:summis precibus a Medea opem impetrasse iasonẽ Flaccus Vale.scribit.¶ Tũc quæ dispensant: pathos a tempore. ¶ Dispensant:in potestatẽ habẽt.tractũ ab his:q æra pensantes distribuebãt:anteq̃ esset impressi nũmi vsus.¶ Fata mortã.vitã & mortem.¶ Fusos:meos:nõ suos.allegoria est.nam remoto verborum ambitu mortẽ significat: voluissem,inqt, parcas me morti tradidisse:cũ iason Phasin fluuiũ intrauit. ¶ Mori bene:sine vitæ labe & molestia extigui.honesta morte nihil esse præstantius Herodotus,iunonis iudicio, demonstrat.¶ Ab illo:ex quo iason colchos adiit.¶ Pœna fuit: ad fugam hoc refertur:& ad fratris necem: quem in frusta dissecuit apud thomos.

At dictio q̃ improprie significet

Colchi vbi sint

Antiquorum ritus in ære distribuẽdo

Nihil p̃stãtius honesta morte

MEDEA IASONI.

Exul,inops, contempta nouo Medea marito
Dicit,an a regnis tempora mille vacant.
At tibi colchorum(memini) regĩa vacaui,
Ars mea cum peteres, vt tibi ferret opem,
Tunc,quæ dispensant mortalia fata,sorores
Debuerant fusos euoluisse suos.
Tunc potui Medea mori bene,quicquid ab illo
Produxi vitæ tempore,pœna fuit.

HVBE. Argumentũ ep̃læ

AT tibi colchorum. Aurei velleris fabulam plenissime diximus in epistola Hypsiphyles, quæ incipit: Littora thessaliæ:itaq; illuc recurratur.Quantum autem pertinet ad hũc locũ recitet ex Diod. Iasona Corinthi tradunt cũ annis decem cũ Medea vixisset:genuisse ex ea filios duos:quo tempore aiunt Medeam magno in honore nõ solum p̃pter speciem,qua eminebat: sed etiam p̃pter prudentiã,cæteras'q; virtutes:quibus ornata erat,a viro habitã fuisse:paulatim deinde ætate decorem formæ auferrẽte Iason Glaucæ (quã poeta appellat Creusam) Creõtis filiæ amore captus virginẽ vxorẽ a patre petiuit. Annuente Creõte:certumq; nuptiarum statuente diem:Iason Medeæ spontaneum diuortium persuadere conatus est. Ait enim se cupere illam vxorem ducere:non in eius contemptum:sed vt filios suos in domũ regiam ea cognatione introduceret. Medea hæc verba ægre ferente:deosq; iusiurandi p̃stiti testes appellante: Iason beneficii immemor & ingratus Creontis filia vxore accepta:Medeam abs se expulit: quid postea fecerit dicemus in fine epistolæ. Irata igitur Medea hanc epistolam ad iasona scripsit:in qua primum commemorat iasoni sua erga eum beneficia:& promissa : & iusiurandum iasonis. Deinde adiurat ipsum iasona:vt si minus sui causa: saltem cã filiorum cõium velit eam recipere: & loco soliro coniugii eam habere : quod si non fecerit:minatur ei se sumpturam vindictã de tanta iniuria.¶ Vt.i.sicut.¶ Regina.i.ego filia regis æetæ:vt Virg. Magnum reginæ sed enim miseratus amorem Dædalus &c. illic reginam intellit Ariadnem filiam regis Minois.¶ Colchorum:Colchi populi sunt in ponto:quibus imperauit æeta.regio Colchis appellatur.¶ Vacaui: p̃stiti operam,inseruiui tibi.¶ Ars mea.s.magica:& incantatoria.nam Stra.lib.i.dicit Medeam veneficam fuisse memoriæ p̃ditum esse.¶ Sorores: idest tres parcæ.¶ Dispensant:disponunt.sed quia dicuntur nere fata hominũ:ideo dixit dispensant.vnde & pensa dicta sunt a pendendo.¶ Fila:allusit ad officium earum.Iuue.de parcis : Et staminis albi Lanificæ.¶ Euoluisse:diuisis syllabis (vt supra diximus)legendum est:idest euacuasse.¶ Fusos suos.i.debuerant finiuisse vitam meam.¶ Bene.i.honeste.¶ Quicquid: sensus est:Omnis vita,quæ fuit mihi post illud tempus,fuit pœna:quia semper vixi in magnis curis & doloribus.

Colchi de qb⁹ supra

Pensa vñ dicta

ASCEN

AT tibi colchorum.Ex abrupto & ad p̃eogitata respiciente incipit exordio, quo circa nõ dicam versiculos eos qui ex quibusdam codicibus præponuntur esse Ouidianos.ii autem sunt:Exul inops contempta nouo Medea marito Dicit,an a regni tempore nulla uacant.At tibi &c.Ordo priorum est:Medea exul inops & contempta dicit nouo marito.s.Iasoni.non dicit quid,& id artificiose subticet,quia non congruit salutẽ dicere repudiãti.Nec male dicere cuius sibi gratiam recõciliare molitur.Artificiosam quoq; aposiopesin facit quasi ex obruente obiectione,quid dicis.Medea iã cõtempta viro in regnũ suscepto, cui illa an.a regni tempore .i. postq̃ in regno fui,quod p̃pter eum deserui.nulla uacãt.s.tempora,ut mihi aures præbeat,aut quid simile.Sed quia (ut dixi) hoc principium Ouidianum non est.Dicamus Medeam præcogitasse sic: Fateor quidem Iason noua nupta , regno dotata est, quod ipsa afferre non possum,& ita minus vtilis nunc fuero.At memini.i.memoria repeto.quia ego regina.i.cum essem regina:hoc est filia regis Colchorum.ego uacaui.i.uacua omni alio negocio operam nauaui.tibi.s.uni.tunc.s.cum.i.quando peteres:ut ars mea ferret tibi opem.i.auxilium.Tunc sorores.i.deæ fatales,quæ parcæ dicuntur . Debuerant fusos euoluisse suos:euoluisse pentasyllabum est.dicuntur autem filo seu stamine cuiuslibet fata ac dies commensurare. unde sunt uersiculi: Clotho colum portat,Lachesis trahit,Atropos occat. Tunc potui Medea mori bene : quod Cherea Terentianus dicit sic: Nunc est tempus profecto interfici,cum perpeti me possum,ne hoc gaudium contaminet uita ægritudine aliqua.

Hei mihi, cur vnq̃ iuuenilibus acta lacertis
Phryxeam petit pelias arbor ouem?
Cur vnq̃ Colchi magnesida vidimus argon?
Turbaq; phasiacam graia bibistis aquam?
Cur mihi plus æquo flaui placuere capilli?
Et decor, & linguæ gratia ficta tuæ?
At (semel in nostras quoniam noua puppis harenas
Venerat, audaces attuleratq; viros.)
Isset, anhelatos non præmeditatus in ignes
Immemor æsonides, oraq; adunca boum.
Semina iecisset, totidem sumpsisset & hostes,
Vt cadet cultu cultor ab ipse suo.
Quantum perfidiæ tecum scelerate perisset?
Dempta forent capiti, q̃ mala multa meo?
Est aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas:
Hac fruar, hęc de te gaudia sola feram.
Iussus inexpertam Colchos aduertere puppim,
Intrasti patriæ regna beata meę.
Hoc illic Medea fui, noua nupta quod hic est.
Quam pater est illi, tam mihi diues erat.
Hic Ephyren bimarem, scythiam tenus ille niuosam:

ANTO. ℂ Lacertis iuuenilibus: argonautarũ viribus: quos quatuor &.xl. fuisse ex Orpheo colligimus. licet Caius balbus vnũ addat. Alii quinquaginta: alii sexaginta fuisse scribunt. ℣ Pelias arbor: argonauim significat: q̃ in pelio thessaliæ monte fabricata est ex pinu: siue ex q̃rcu: vel (vt Alexander malunt) ex cone arbore: q̃ nulla violẽtia materiæ: aut tp̃is putrescat. ℣ Pryxeam ouem: vellus arietis: quẽ Marti Phryxus sacrificauit: pellẽ Martis fago appendit. ℣ Magnetida: pagase oppidum magnesiæ vbi fabricata est argonauis. ℣ Phasiacã: phasidis fluminis quẽ itrare oportuit argonautas nauigãtes ad æetã vrbẽ æetæ regiam. ℣ Et decor: ea sunt q̃ maxime in amorẽ alliciũt. ℣ Sapẽs: si eloquẽtia: si facilitas affuerit. gratiã linguæ leporẽ dicimus elocutionis. ℣ Noua puppis. nam antea in Colchos nauigauerat nemo: primus Iason naui longa illuc nauigasse traditũ. ℣ Audaces: qm̃ primi ausi sunt cyaneas supare: quæ erãt instabiles insulæ: & se mari credere: si poetis credimus. Nã Erithram antea nauigasse legimus. ℣ Anhelatos: tauri quos Iasonẽ domare oportebat: ignem e naribus efflasse traduntur. ℣ Non premeditatus: a me non edoctus. ℣ Immemor: apte ingratitudinem obiicit. Nã is ingratus est: qui beneficia obliuiscitur. ℣ Semina iecisset: dẽtes serpẽtis, quẽ Cadmus interemit, phryxusq; detulit ad Aeetã seminasset: vñ nati essent armati homines, qui in auctorem seminis, arma cõtulissent. ℣ Suo cultu: ab his q ex dẽtibus essent nati. ℣ Quã multa mala: ea dicit q̃ Iasonis cã & amoris insania fecit. Nã patrẽ pdidit: fratrẽ, filiosq; trucidauit: Creõtẽ & filiã cũ regia incẽdio absumpsit: peliã filiabus occidẽdũ pbuit. ℣ Hac fru. si aliã vltionẽ in te moliri nõ potero: saltẽ beneficia exprobrabo. ℣ Iussus inexpertã: argonautarũ trãsmissionẽ i colchos enarrat: vt suæ exprobrationi vim addat beneficiorũ, q̃ in illos cõtulerit cõmemoratione. ℣ Inexpertã: cuius nulla ãtea erat experiẽtia: qm̃ nauigata nõ erat. ℣ Regna beãta ditia. veteres beatos diuites appellare cõsueuere: ideo Iuue. tradit: vetulæ vesica beatæ. & Propertius in elegiis hac significatiõe sæpius vsus est. ℣ Hoc illic Medea fui: imagine vtit. cõfert enim secũ Creusam Creõtis: vt se, officiũq; suum cõmendet. ℣ Hoc: ad hospitalitatẽ referas. hospitio ingt te suscepi i Colchide: vt Corinthi a Creusa susceptus es. ℣ Pr: Creõ. ℣ Illi: Creusæ. ℣ Ephyrẽ bimarẽ: eumelus scribit ab Ephyre Oceani filia Corinthũ appellatã fuisse Ephyrẽ: deinde Corinthum a Corintho Iouis filio: posita est inter ægeum & ionium mare. vtrinq; a mari distans .lx. stadiis. vt auctor est Plini. angustiæ isthmos peloponnesiacus nuncupatur.

Quod argonautæ fuere Argonauis q̃ materia cõstiterit vbi fabrefacta Vell' arietis cui dicatum fuerit Pegase oppidum vbi locorũ sit Lepor quid sit Cianeæ insulæ vbi locorũ sint Ingratus quid sit Vipeos dẽtes vñ exorta hoc fuerit Medeæ facinora Beati apud veteres q appellati fuere Ephyre q̃ sit qb' appellata nominibus & vñ dicta

HVBE. ℂ HEI mihi: longe repetit cãm suorum malorum: quod quidem est muliebre: vt in prima epistola plene diximus super eum locum: O vtinã tunc cum lacedæmona classe petebat. & aliis multis epistolis. conqueritur ergo quod Iason cum argonautis vnq̃ venerit in Colchos: & quod eius amore capta fuerit. ℣ Acta: impulsa. ℣ Iuuenilibus: fortibus. nam iuuenes robustiores. ℣ Pelias: Thessalica a pelio monte Thessaliæ: vbi incisæ sunt arbores: ex quibus Argonauis fabricata est. ℣ Ouẽ Phryxeã: quã phryxus Marti cõsecrauit. vt supra dictũ est in epistola Hypsiphyles. ℣ Arbor: nauis. ℣ Magnesida: thessalica. Magnesia enim regio est annexa Thessaliæ: vt Pli. scri. Megnetes eius populi dñt equitãdi periti. de quibus Luc. li. vi. Et magnetes equis minyæ gẽs cognita remis. ℣ Colchi. s. nos. ℣ Argo: nomen est nauis Iasonis: vt alibi diximus. ℣ Turba g. i. vos argonautæ: qui estis graii. ℣ Aquã pha. nã phasis fluuius est Colchorũ. ℣ Plus æ. i. plus iusto: vt pp pulchritudinẽ tuam pderem patrẽ. ℣ Decor: pulchritudo tua. ℣ Gratia fi. i. facũdia simulata. ℣ At se. vt magis augeat beneficiũ suũ erga Iasonẽ: dicit q debuisset pati eum ire in magna & aperta pericula. ℣ Noua pu. nã qdam volũt eã fuisse prima naue. ℣ Audaces: temerarios: qui nõ cõsiderauerãt magnitudinẽ periculi. ℣ Isset. i. ire debuisset. ℣ Aesonides: Iason. ℣ Nõ pme. nõ cõsiderãs. ℣ Anhelatos: efflatos: & expiratos e naribus taurorũ. ℣ Et in ora: i facies. ℣ Adunca: curua. ℣ Iecisset: iacere debuisset, & spargere. ℣ Semina: dẽtes serpẽtis. ℣ Totidẽ: quot erãt semina: hoc est dẽte. ℣ Caderet: periret. ℣ A suo cultu. i. a semine: quod ipse seminasset, & coluisset tanq̃ agricola. ℣ Quãtũ. q. d. multũ: quia non decepisses postea me. ℣ Dempta: amota. ℣ Capiti: vitæ meæ: q̃ nõ esset in discrimine sicut nũc est. ℣ Est aliqua: sñia est color rhetoricus. ℣ Exprobrare. obiicere, quasi cũ pbro. i. cõtumelia opponere & referre. ℣ Hac. s. voluptate exprobrãdi beneficiũ. ℣ Iussus: repetit longe beneficia sua a prima aduẽtu Iasonis in Colchos. ℣ Iussus: a Pelia patruo tuo. ℣ Inexpertã: insuetã nauigatiõi. ℣ Aduertere. i. appellere. ℣ Beata: ditia. & ita latẽter tangit historiã. nã (vt Stra. scri.) regionis eius opes ex auri & argenti & ferri metallis iustã quãdã in ea loca expeditionis occasionẽ suballegãt. ℣ Illic: in Colchis. ℣ Noua nupta: Creusa: quã nũc accepisti. ℣ Pr. s. eius Creõ. ℣ Tam diues erat mihi. s. Aeta pater meus. ℣ Hic ephyrẽ: Ephyre olim dicebat: q̃ postea Corinthus a Corintho filio Orestis instaurata nomẽ accepit ære clara. vnde Vir. Ephyreaq; æra. Cauẽdũ aũt ne legat Zephyren. ℣ Bimarẽ: bimarẽ dixit, quia est inter duo maria. inde Hora. Bimarisq; corinthi. Mœnia. ℣ Hic. s. Creon pater vxoris. ℣ Ille. s. pater meus. ℣ Tenus scythiã. i. vsq; ad scythiam.

Pelio mõs vbi sit Magnesia regio vbi locorũ sit Magnetes populi vbi & vñ dicti Exprobrare quid sit Aetæ copia apud colchos Ephyre

ASCEN. ℂ Arbor pelias. i. in pelio monte thessaliæ natali: hoc est facta argonautis. Est ergo patronymicum a loco natiuo: hoc est a patria. nec abusiue: quia (vt Porphyrius asserit) locus & patria etiã genus: hoc est principiũ generationis dicũtur: & a se denominãtur. declinatur ergo hæc pelias, huius peliados &c. Similiter magnetis huius magnetidos: vnde pfert accusatiuum magnetida: quo circa vtrunq; pronymicum locale est. dic ergo argo magnetida. i. magnesia fabricata. diximus aũt i o græca habere etiã o in accusatiuo. vnde leges argo nõ argõ, quia nõ descẽdit a nõ argos, s d argo. vt Et altera, q̃ vehat argo. Turba graia. i. vos græci. Aquã phasiacã: phasidis fluminis colchorũ. Isset: piuisset, & bene in tertia psona loquit quasi de alio & redit ad eũ in secũda dicẽs. Quãtũ perfidiæ: o quãtum. q. d. vtinã perisses, quia tũc multa mala fuissent dempta meo capiti. Nã ordo est: Quantũ. i. o quãtũ multa. q. d. plurima mala fuissent dempta &c. Est aliqua ingrato: licet nullum inquit, sim abs te expectatura solaciũ, nec q̃relæ meæ prætiũ, tamẽ nõ desinã exprobrare meritũ in te meũ, cum ipsa exprobratio voluptatẽ pariat animo meo, quod & Carinus Terentianus sic dicit in andria: Sed quid ago, adeo ne ad eũ, vt cũ eo hanc iniuriã expostulem, ingerã mala multa, Atq; aliquis dicat nihil p mouerit. Multũ molestus certe ei fuero, atq; animo morẽ gessero. Hoc illic Medea fui. i. filia regis. Quã diues. i. quãtũ diues pr̃ est illi. s. Creusæ nouæ nuptæ. hic s. Creon pr̃ creusæ. Tenet Ephyrem. i. Corinthum bimarẽ. i. sitã inter duo maria. Aegeum & Ionium. Ille. s. pater meus tenet omne. s. omnem regionem.

ℂ Qua

¶ QVA Plaga laeua: colphi sunt ad sinistram partem maris pontici. ¶ Iuuenes pelasgos: graecos argonautas. ¶ Toros pictos: praemitis: mensis accubuistis: quibus vtebantur pictis. ¶ Tunc ego te vidi. Diodo. aliter hanc historiam texit: Iasonem inquit, primum in templo Solis a Medea visum: & illic de matrimonio pepigisse. ¶ Vt vidi, vt perii: emistichium est: quo frequentius vsus est Theocritus: & ex latinis Virgilius & Ouidius tempus enim auget pathos: postquam te vidi: quam primum amore incensa sum. ¶ Nec notis ignibus: non consueto amore: nō enim antea amarat Medea. ¶ Teda pinea: fax ex pinu diis incendebatur. ¶ Et formosus eras: amorem tutatur a fato: & forma. ¶ Sensisti: meum amorem. ¶ Eminet: ostenditur: se demonstrat. & si, inquit, amorem occultamus: ipse tamen se indicat. ¶ Dura colla boum. Aeeta proposuit Iasoni perficienda certamina: si vellus aureum cuperet in graeciā abigere: vt tauros edomaret: dentes serpentis sereret: draconem peruigilem componeret. Diodo. tamen hos tauros saeuissimos homines fuisse ex taurica accitos tradit. ¶ Insolito vomere: nūq̄ enim ararāt: quoniā Marti erant sacri. ¶ Aere pedes: non vngula, sed aere constabāt pedes nares quoq; aere vt fauilla oblitae non consumerētur. ¶ Semina serpentis cadmei dentes: vnde armati mortales nati seipsos confecerūt. ¶ Deuota: fatalia: & ad suam necem acta. ¶ Lumina custodis succumbere nescia somno: is erat draco peruigil, qui vellus aureum custodiebat. ¶ Aliqua arte: carmine: aut magico poculo.

ANTO. Colchi vbi locorum sint

Certamina Iasoni proposita

Tauri custodes qui fuere apd̄ Aeetam

Omne tenet ponti qua plaga laeua iacet.
Excipit hospitio iuuenes Aeeta pelasgos,
Et praemitis pictos corpora graia toros.
Tunc ego te vidi, tunc coepi scire quis esses,
Illa fuit mentis prima ruina meae.
Vt vidi, vt perii, nec notis ignibus arsi;
Ardet vt ad magnos pinea teda deos.
Et formosus eras, & me mea fata trahebant:
Abstulerant oculi lumina nostra tui.
Perfide sensisti, quis enim bene coelat amorem?
Eminet indicio prodita flamma suo.
Dixerat interea tibi rex, vt dura ferorum
Insolito premeres vomere colla boum.
Martis erant tauri plusquā per cornua saeui,
Quorum terribilis spiritus ignis erat.
Aere pedes solidi, praetentaq; naribus aera,
Nigra per afflatus haec quoq; facta suos,
Semina praeterea populos genitura iuberis
Spargere, deuota lata per arua manu.
Qui peterent natis secum tua corpora telis,
Illa erat agricolae messis iniqua suo.
Lumina custodis succumbere nescia somno
Vltimus est aliqua decipere arte labor.
Dixerat Aeetes, moesti consurgitis omnes,
Mensaq; purpureos deserit alta toros.

HVBER

¶ Omne ponti: idest omnem partem ponti. ¶ Qua: scilicet parte. ¶ Plaga: regio. ¶ Laeua: sinistra. ¶ Iacet: posita ē. ¶ Pelasgos: idest vos argonautas graecos. ¶ Praemitis pictos: toros .i. discūbitis i toris ornatis pictis tapetibus. ¶ Prima ruina: primum nocumentum. Virgi. lib. iiii. Aenei. Illa dies nocuit &c. ¶ Vt vidi vt perii: idest vno, eodemq; tempore te vidi: & amore tui capta sum. ¶ Ignibus: idest amoribus. ¶ Nec notis: idest maximis, non visitatis. ¶ Ardet: comparatio: idest sicut teda accensa ad sacrificia deorum crematur. ¶ Et formosus: enumerat in Iasone multa quae eā trahebant ad amorem: & in primis formositatē. ¶ Et me mea fata: hoc dicit ex parte sua: qd̄ & mala fata sua trahebāt eā. ¶ Abstulerant: idest furati fuerant. multum enim valēt nutus oculorū ad ꝓuocandū amorē. ¶ Sensisti: aduertisti: cognouisti: scilicet qd̄ ego eram capta. ¶ Quis enim: quasi dicat nullus. ¶ Eminet: idest apparet. ¶ Suo indicio: vt alibi: quoq; magis tegitur: tanto magis aestuat ignis. nam flamma suo indicio se detegit: & ita amor q̄ flammae comparatur. ¶ Dixerat: ostēsura Medea q̄ magna, multaq; fuerint sua erga Iasonem beneficia, commemorat singula pericula: quae Iason fuerat subiturus: a quibus cū eū liberauerit: arguit eū ingratissimum esse, si eam deseruerit. ¶ Rex: Aeetes pater meus. ¶ Insolito: insueto. erant enim indomiti tauri. ¶ Martis: Marti consecrati. vt in episto. Hypsiphy. Isse sacros Martis sub iuga panda boues. ¶ Plus, quam per cornua: idest qui etiam igne quem naribus euomebāt, erant saeui non solū per cornua, sicut alii tauri. ¶ Spiritus: idest flatus. ¶ Erat ignis terribilis: nam pro flatu emittebant ignem terribilem. ¶ Aere: pedes distinguendum est: vt sint duae dictiones. ¶ Pedes: scilicet erant. ¶ Solidi: duri & fortes. ¶ Aere: per aes, quo erant muniti. ¶ Praetenta: opposita. ¶ Naribus. ori. ¶ Haec: scilicet aera. ¶ Facta nigra: idest fumosa & caliginosa. ¶ Per suos afflatus: quia flatus igneus solet facere nigra quae tangit. ¶ Semina: dentes serpentis. ¶ Populos: idest homines. ¶ Deuota manu: idest quae se huic fato deuoueret & dedicaret: sicut dicimus Decios deuotos. ¶ Qui: scilicet homines nati ex dentibus serpentis. ¶ Peterent: ferirent: inuaderent. ¶ Telis natis secum: vt supra Hypsiphyle: Et subito natos arma tulisse viros. ¶ Illa messis: translatio est. ¶ Iniqua: ingrata, & iniusta. ¶ Suo agricolae: cui propter laborem deberet fructum non damnum reddere. ¶ Vltimus: vel maximus: vel certe extremus. nam non huius peruigilis draconis dentes: sed alius erat seminaturus. ¶ Nescia succumbere somno: idest quae a somno non poterant vinci. ¶ Aeetes: nominatiuus est graecus: nam latine dicitur aeeta. ¶ Dixerat: supradicta esse tibi facienda. ¶ Omnes: scilicet vos argonautae. ¶ Consurgitis: ex toro vbi discūbebatis. vt supra: Et premitis pictos corpora graia toros. ¶ Mensa deserit toros: quia remota est. vt Postquam exempta fames epulis, mensaeq; remotae.

Aeetes quo pacto latine flectatur.

ASCEN.

QVA Plaga ponti iacet laeua: idest sinistra. tenus scythia niuosa. Scitote iuuenes q̄ Aeeta trisyllabum est. nec legetur aeeta pro oeta. Vt vidi vt perii: Virgilianum hemistichion in Bucolic. cuius sensus est: Vt vidi: idest statim postquam te vidi. vt: idest qualiter cum admiratione: quasi dicat dii boni, qualiter perii. Ad deos: idest ante deos: in sacrificiis deorum. Et formosus eras, & me mea fata trahebant: bene vtrunq; commemorat. nam alterum non videtur satis fuisse vt sic periret: Non omnia enim formosa continuo amamus. Quia tamen formosus erat, erat amabilis, & quia fata trahebant eam (nam fatale putat q̄ per amorem in tanta mala incideret) amabat miserre. Quis enim bene coelat amorem: quasi dicat nemo. & est prouerbiale. Dixerat interea tibi rex: quasi dicat pater meus, qui praescripsit tibi quo pacto vellus aureum acquirendum esset: quia non nisi domitis prius tauris Marti sacris ignem naribus prae ferocitate efflantibus qui pedes aereos habebant. his autem domitis erat solum sulcandum, & in sulcis serendi dentes serpentini, serpentis inquam a Cadmo interfecti, e quibus nascerentur statim armati homines, quos etiam interimere oporteret: & illis interemptis peruigilem draconem necare: quae omnia cum suis opibus nequiret Iason efficere, confugit ad Medeam, cuius ope & arte fretus victor euasit. sed tamen quam ille prius dederat fidem, nunc non seruat. vnde perfidiae damnat, atque incusat. Plusquam per cornua: nam caeteri tauri cornibus tantum feroces sunt: hi autem etiam naribus & pedibus. Nam spiritus: idest flatus eorum erat igneus. Nam aeripedes solidi supple erant: hoc est pedes erant ex solido aere: & habebant anteriorem partem narium aeream, aut saltem aeratam: hoc est aere munitam, quod tamen est flamma euomita nigrum erat. Manu deuota: idest morti addicta, per arua dura: & ita difficilia sulcatu. Telis natis secum: idest cum primum ipsi nati essent. Suo agricolae: idest cultori, qui dentes seminauerit. erat pro foret. Dixerat Aeetes: vtroque igitur modo legitur, & Aeetes & Aeeta: nam prius dixit Aeeta pelasgos.

Quam tibi tunc longe regnũ dotale Creusę,
Et socer,& magni nata Creontis erat.
Tristis abis,oculis abeũtẽ persequor udis,
Et dixit tenui murmure lingua,uale.
Vt positũ tetigi thalamo male saucia lectum:
Acta est p lachrymas nox mihi quãta fuit.
Ante oculos taurię meos,segetesq; nefandę
Ante meos oculos peruigil anguis erat.
Hic amor,hic tĩor ẽ,ipm tĩor auget amorẽ:
Mãe erat,& thalamo chara recepta soror.
Disiectãq; comas,aduersaq; in ora iacentem
Inuenit,& lachrymis omnia plena meis.
Orat opẽ minyis petit altera,& altera hẽbit:
Æsonio iuueni,quod rogat illa,damus.
Est nemus & piceis,& frõdibus ilicis atrum:
Vix illuc radiis Solis adire licet.
Sunt in eo(fuerant certe)delubra Dianę:
Aurea barbarica stat deã facta manu.
Nescio an exciderĩt mecũ loca uenim⁹ illuc,
Ausus es infido sic prior ore loqui.
Ius tibi,& arbitrium nostræ fortuna salutis
Tradidit,inq; tua est uitaq;,morsq; manu
Perdere posse sat est,si quem iuuat ipsa ptãs:
Sed tibi seruatus gloria maior ero.
Per mala nr̃a ꝓcor:quorũ potes esse leuamẽ:
Per genus,& numen cuncta uidentis aui.

ANTO. Calciope q̃ fuerit & quot filios sustulerit Dianæ tẽplũ qbus i locis fuerit

¶ REgnum do.corinthum significat:quam pro dote Iason erat accepturus./ Acta est per lachrymas:tota nocte q̃ longa fuit lachrymasse Balbus scri.fassa cum sorore Chalciope calamitatem suam./ Ante oculos:ecce timoris & lachrymarũ causam cõmemoratione periculorum imminentium dolebat./ Segetes.armati homines:qui ex satis dentibus fato debebãt exoriri./ Soror:chalciopem intelligit:quæ ex phryxo.iiii.filios pepererat,Argum,cithorum,melam,& phronti. Orpheus scri.chalciopen nunciasse argonautis per argum filium Medeam Iasonem amare:illamq; ad nauem duxisse:cum quo apollinius congruit:balbus conciliationem hanc Veneri tribuit a pallade & Iunone impulsam./ Aduersa in ora:accubuerat more dolentium,qui in faciẽ iacere consueuerunt./ Petit altera:chalciope,quoniam phryxo nupserat,pro argonautis rogabat./ Altera:Medeæ salus ex argonautarum salute pendebat./ Damus:opem ferimus./ Est nemus:locum scribit,in quo templum Dianæ fuisset scri. Orpheus ante Martis ædem:alterum fuit in taurice:quod hecate constituit.de quo intelligere apollinium existimo./ Vix illuc:id subdit,ut quod atrum dixerat interpretaretur./ Dea au.simulachrum Dianæ illic ex auro factum uisebatur./ Nescio an exci.mecum loca:hæc dubitatio pathos excitat vt scri.Fabi./ Illuc:ad templum Dianæ./ Ius ti.& arbi.quod petituri sumus,id facilius impetrabimus,si iustũ,si facile prius ostenderimus:demum nos non fore ingratos si id consequamur./ Ius tibi & arbi.arguit a facili./ Gloria maior:unde oritur gloria equum est ut sit iustius seruare,q̃ perdere./ Per mala nostra precor:petitionem honestiorem faciunt preces.

HVBER. Minyi vnde originẽ traxere

¶ Quam tibi:hoc dicit:tunc non cogitabas de uxore,quæ daret tibi magnam dotem:sed de salute./ Dotale:quod dicis esse datum tibi in dotem./ Quam.i.quantum./ Erat lon.i.remotum ab animo & cogitatione tua./ Socer:creon./ Et na.cre.i.Creusa,q̃ erat longe./ Tristis:moestus./ Prosequor oc.prospicio./ Vdis.idest lachrymantibus/ Lingua.i.mea./ Male sa.i.amore percussa.Virgi.iiii.æneι.At regina graui iamdudum saucia cura./ Male.i.in perniciem meam./ Ve postq̃./ Acta.i.præterita./ Quãta fu.i.tãta quanta fuit:idest tota./ Ante ocu.s.meos:quia te amabam tantum tibi timebam:quod tota nocte videbat uidere pericula tua./ Hinc ab una parte./ Timor.s.patris./ Ipsum ti.idest quanto magis timebam:tãto magis amabam./ Mane erat.i.facta erat mane./ Soror.s.mea Calciope./ Disiectã comas,idest me habentem comas incomptas,& sparsas./ Iacentem in ora aduersa,idest cubantem in faciem:quod faciunt qui non possunt dormire.Iuuena.Cubat in faciem,mox deinde supinus./ Omnia plena lachry.idest inuenit totum lectum humectatum meis lachrymis./ Orat.s.soror mea./ Minys:argonautis uobis thessalicis.nam ex orchomeno,quod prius mynæum uocabatur,colonos quosdam ad iolcon deductos constat:vt Stra.scri.unde argonautæ minyæ dicti sunt.nam Iason ex iolco fuit./ Altera petit.s.soror mea./ Altera habebat:sic.n.quidã codices hñt,& tunc intelligimus altera habebat.s.ego Medea. si habebit ĩtelligimus Creusam.i.altera petit altera capiet fructũ./ Aesonio iu.i.iasoni./ Quod pe.s.opẽ./ Est ne.describit locũ in quo iason locutus ẽ cũ medea:& eã rogauit in auxilium suũ./ Atrum:obscurum./ Piceis:picea species arboris.Virgi.Procumbunt piceæ.interdũ piceus adiectiuum est.pix uero dicitur ipse liquor:qui ex ipsa arbore manat./ Frondibus ilicis:idest ilicibus frondosis./ Vix illuc.dicit ex densitate vix posse illum locum illustrari a sole./ Illuc:in illud nemus./ Delubra:templa./ Certe fuerant:quasi correctio quia:dixit sunt:dicit nescio an nunc sint,certe fuerant./ Dea,idest simulachrum deæ Dianæ./ Nescio an exciderint:cauendum est ne legatur nescis:quia neq; ratio metri:neq; sensus patitur:sed nescio & est sensus:nescio.an ita oblitus.sis locorum sicut mei.Nescio an loca exciderint.i.ex memoria lapsa sint./ Mecum:sicut ego excidi tibi./ Ortus es.i.incepisti ab ore dior./ Infido ore:infidis uerbis./ Ius tibi:uerba quibus iason ad Medeam vsus est,eam sibi concilians./ Ius:potestatem: arbitrium:auctoritatem./ Salutis:uitæ./ Manu:idest potestate./ Perdere pos.sat est:sententia rhetorica.sensus est:si quis delectatur potestate,satis ei debet esse quod possit nocere:non autem debet nocere./ Si ipsa potestas.i.posse./ Iuuat:delectat./ Quem.i.aliquem./ Est sat.i.sufficit./ Posse perdere:posse interficere.Iuue.Et qui nolunt occidere quẽquã,posse volunt.sed subaudi licet possis me perdere./ Seruatus.i.tuo auxilio liberatus./ Ero maior gloria:q̃ si passa fueris me mori./ Per mala:adiurat iason multis precibus:ut sui misereatur:& sibi opem præstet./ Leuamen:auxilium./ Per genus.s.tuũ./ Aui.s.phoebi,uel Solis.nam Aeetes filius fuit Solis,qui uidet omnia.

Picea a quo pix q̃ species arboris sit

Snia quædam pulcherrima

Aeetes cuius filius fuerit

ASCEN. ¶ Quam tibi &c,docet opes suas non minus utiliter fuisse iasoni,q̃ nunc regnum Creusæ:cum maius sit beneficium uitam conseruare,quæ regnum conferre,cum seclusa uita inutile sit regnum:& tamen spreta ea,a qua uitam conseruatam habet:duxit eam,a qua regnum obtineat.Magni Creontis:idest quem nunc tanti facis.Et lingua dixit tenui murmure:subaudi cum:vt sit concomitãtie tenui murmure:quia non congrueret puellæ audacter uale dixisse homini peregrino:Nec leges dixi:sed dixit:quia lingua nominatiui est casus:ut decet metrum.Nox mihi quanta,idest tanta est acta mihi,idest a me:quanta fuit.sic iiii.æneι.Nunc hymen inter se luxu.q̃ longa fouere.Segetesq; nefan.s.armatorum:ut æneι.iii.Telorum seges ac iaculis increuit acutis.Ipsum timor auget amorem:quia amor moritur solicitudine & curis.Chara soror:scilicet Chalciope.Inuenit disiectam comas:idest habentem comas disiectas,& iacentem in ora aduersa.more scilicet impatienter amantium & amore languentium.Orat opem minyis:idest thessalis.nam minyæ thessaliæ sunt populi Iasonis in ea profectione comites,vt attestatur Orpheus in argonauticis.Vnde Metamorphosi.septimo.Iamq; fretum minyæ pagasea puppe secabant:hoc est argo a pagase vrbe magnesiæ.Petit altera,& altera habebit:meo iudicio sensus est:ipsa petit altera:idest alteras res,quia opem petit.& habebit altera:idest alteras res:quia amissionem fratris & sororis:scilicet Medeæ.Est nemus & piceis:piceæ arbores a pice,quæ ex eis distilat,dicuntur.Ilices sunt glandiferæ de genere quercuum.Sunt in eo:corrigit per parenthesim.dicens(fuerant certe)quasi dicat nescio an adhuc sint.nec legendum est & fuerant:nec sunt,& in eo fuerant.Si quem iuuat ipsa potestas:immo multos posse iuuat,quãuis nocere noluit.

¶ Triplices

¶ Triplices vul. Dianam significat quae tria habet ora. vnde in fastis est: Ora uides Heccates in tris uergentia partes. ¶ Arcana: mystica: & occulta. nã (ut Orpheus scri.) ad aureum uellus non erat accessus nisi prius Dianae sacrificaretur, sacra sola Medea nouerat & puellae colchicae magno silentio tenebant. ¶ Aliquos deos: scythae Vestam: Tellurem: Iouem: Apollinẽ: & Venerem colunt. Vestam thabum appellant: iouem papeum: tellurem apiam: apollinem ethosirum. albani vero Solem & Lunam colunt. ¶ Quod si for. vi. sponsio haec per taciturnitatem annunciandam esse: quam graeci [illegible] appellant. ¶ Virum non dedignare pelasgum: cum sequi debuissem te, sororem caperem. correptione elocutionem intercipit vt vehementius puellam excitaret. ¶ Faciles deos & me. qui faciles sunt: & mihi faueant. ¶ Spiritus ante meus: firmat sponsionem iureiurando: moriat inquit prius, q̃ tibi aliquam ad meum coniugium praeponam. ¶ Praefecta: iuno pronuba (ut diximus) nouis nuptiis adhibetur. ¶ Et quota pars: non modo: haec: sed multo minora simplicem ad amandum puellam concitassent. ¶ Iungis aeripedes: meis carminibus coacti tauri a te ad aratrum iunguntur. ¶ Scindis: aras: ¶ Solidam: durã: ut puta quae diu manserat inarata. ¶ Iusso: ut aeetas iusserat. ¶ Venenatis: qui ueneno si serpẽtes fuerant. ¶ Sedi pallida: extimui anxia de salute tua. ¶ Facinus mi. exclamatio est. ¶ Peruigil ec. dra. auget pericula ut sua officia maiora uideantur. ¶ Squammis cre. hor. cuius in te squammae crepitabant. ¶ Dotis opes: dos opulenta tibi non querebantur. in odiũ Creusam ducit: cuius causa repulsam patiebatur. ANTO. Scythae & albãi quos deos colãt

Per triplices vultus, arcanaq; sacra Dianę,
Et si forte aliquos gens habet ista deos.
O uirgo miserere mei, miserere meorum,
Effice me meritis tempus in omne tuum.
Quod si forte uirũ nõ dedignare pelasgum
(Sed mihi tã faciles unde deosq; meos!)
Spũs ante meus tenues vanescat in auras,
Quã thalamo, nisi tu, nupta sit ulla meo.
Conscia sit iuno sacris pręfecta maritis,
Et dea marmorea cuius in ęde sumus.
Hęc aĩum, & quota pars etiã mouere puellę
Simplicis, & dextrę dextera iuncta meę.
Vidi et lachrymas, an & ẽ ps fraudis in illis!
Sic cito sum uerbis capta puella tuis.
Iungis & eripedes in adusto corpe tauros
Et solidam iusso vomere scindis humum.
Arua uenenatis pro semine dẽtibus imples
Nascit, & gladios, scutaq; miles habens.
Ipsa ego, q̃ dederã medicamina, pallida sedi
Cum uidi subitos arma tenere uiros.
Donec terrigenę (facinus miserabile) fratres
In se constrictas conseruere manus.
Peruigil ecce draco sq̃mis crepitãtib⁹ horrẽs
Sibilat, & torto pectore uerrit humum.
Dotis opes ubi erãt! vbi erat tua regia cõiux!

¶ TRiplices vultus: Virg. in. iiii. Tria uirginis ora Dianae. triplici autem uultu depingebatur: quia ipsa est Luna in coelo. Diana in terris & in siluis: proserpina apud inferos. ¶ Arcana: mystica quae noctu celebrantur. ¶ Et si forte, idest per istos deos uestrae gentis, si forte aliquos habetis. ¶ Meorum sociorum: qui mecum sunt. ¶ Effice me tuum: fac me tibi deditum & obligatum. ¶ Meritis: beneficiis tuis. ¶ Quod si forte: pollicetur etiam ei Iason se perpetuo habiturum eam legitimam uxorem. ¶ Non dedigriare: non spernis & fastidis. ¶ Virum: maritum. ¶ Sed mihi: sunt qui corrumpant hunc uersum non intelligentes. est autem legendus sic: Sed mihi tam faciles vnde meosq; deos. cauendum autem ne dicamus deosq; meos. est autem sensus: Sed unde deos tam faciles: subaudi: sperem uel habeam: & unde habeam deos tam meos: idest tam obsequentes mihi. ita enim solemus loqui: spero te mihi facilem & meum. & est uersus interpositus quasi per parẽthesim. ¶ Spiritus. idest uita. ¶ Ante: uane: idest abibit. ¶ In auras: idest ante moriar, q̃ ulla sit mea nisi tu. ¶ Conscia: confirmat promissionem suam periuramentum adducens iunonem testem. ¶ Sit conscia: idest testis, scilicet huius meae promissionis. ¶ Praefecta, idest praeposita: quia ipsa praeest nubentibus: sic supra phyllis: iunonemq; toris, quae praesidet alma maritis. ¶ Dea: Diana. ¶ In aede: in templo. nam in singulari templum significat: in plurali domũ. ¶ Haec animum: dicit ex minima prote promissionum quas fecit Iason, se potuisse moueri: & impelli ad id quod petebat. ¶ Haec: scilicet quae a te sunt dicta. ¶ Et quota pars, idest minima pars. ¶ Possunt mouisse, idest flexisse, codices tamen uetusti habent mouere. quod quidem accipiendum est praeteriti temporis sic: haec mouere, idest mouerunt animum pu. simpli. ¶ Et quota pars: possunt scilicet mouere. nam si infinitiuus sit: primam corripit. ¶ Simplicis: credulae. ut supra: simplicitas digna fauore fuit. ¶ Iuncta. s. in pignus fidei. ¶ Pars fraudis in illis, idest an & ipsae sciunt fallere. sic Phyllis supra: Credimus lachrymis, an & hae simulare docentur: Hae quoq; habent artes: quaq; iubentur eunt. ¶ Capta: decepta. ¶ Sic. s. cũ iurasses per Iunonem & Dianam: & iunxisses dexteram dextrae meae: & addidisses lachrymas. ¶ Iungis: dicit quemadmodum implorato auxilio, & impetrato: ipse Iason incepit facere: quae supra memorauit ei fuisse facienda, cum dixit: Dixerat interea tibi rex &c. ¶ In adusto: vel ualde usto: uel non usto: quia licet semper efflarent ignẽ, nũquã tamen eo igne urebãtur. ¶ Solidã: durã. ¶ Pro semine. i. loco seminis. ita enim sparsit iason dentes serpentis: sicut spargitur semen. ¶ Gladios. i. enses. ¶ Ipsa ego: habet emphasim. uult autem intelligere quanto magis tu. & alii qui debuistis timere. ¶ Pallida: timida. consequens pro antecedenti. Lucanus: ipsaq; inexpertis qđ primũ fecerat herbis. Expauit Medea nefas. ¶ Subitos. i. subito natos. ¶ Terrigenae. i. geniti ex terra. ¶ Facinus i. factũ. ¶ Cõseruere: cõmouere. Cõstrictas. i. strictis: hoc est nudis ensibus armatas. ¶ Ecce: magnũ & improuisum aliquid significat. ¶ Crepitãtibus: resonãtibus. ¶ Horrens: asper. sunt. n. serpentes squãmiferi. Vir. ter collo squãmea circũ Terga dari. ¶ Sibilat: proprie dixit de serpente. Virgi. Sibila lãbebãt linguis uibrãtibus ora. ¶ Torto: obliquo, sinuoso. ¶ Dotis opes: Medea ita amplificat beneficium suum: vt doti id anteponat. ¶ Vbi erãt. q. d. nõ quaerebas: tunc dotem: cum solũ de salute tibi cogitãdum putares. ¶ Regia: idest regio sanguine creata, vt nunc iactas esse istam tuam. HVBER Aedes i singulari qd significet & quid in plũ Sibilare cui pprie coueniat.

¶ PER Triplices vultus: Aenei. iiii. Tria virginis ora Dianae. Seruius dixit eandem esse, q̃ Luna in coelo, Diana in siluis, & Proserpina apud inferos dicitur. vnde tris vultus habere praedicatur propter triplicẽ potestatẽ, quae numinibus fere conceditur. & significatur in Ioue per fulmen trisulcum, in Neptuno per tridentem, & in Plutone per cerberum canem tricipitem. Aui cuncta videntis: scilicet Solis. a nominatiuo auus. Effice me tuum: idest tibi obnoxium. Sed mihi: pulcherrima reticẽtia pudoris & amoris plena: quasi dicat: Si auderem me tibi offerre maritum, & velis habere virum pelasgum, non est in terris quem tibi praeferrem, sed vnde supple inueniam. (sic Horatius sermo. secundo vnde mihi lapidem) vt nanciscar deos tam faciles: idest qui tam cito faciant quod optem. & tam meos: idest mihi tam fauorabiles, quasi dicat maius est id bonum, quam vt optare audeam. Si tamen ita esset. Spiritus ante meus tenues vanescat in auras, Quam thalamo nisi tu nupta sit vlla meo. Iuno sacris praefecta maritis: idest pronuba. Virgi. iiii. Aeneidos. Iunoni ante omnes cui vincula iugalia curae. ¶ Et quota: quasi dicat etiam minima. An & est pars fraudis in illis: sic Phyllis: Credidimus lachrymis, an & hae simulare docentur: Hae quoq; habent artes, quaq; iubentur eunt. Iungis & aeripedes &c. docet quae beneficio suo peregerit. Corpore inadusto: idest nõ adusto, sed illaeso ab igne, quem naribus efflabant. Facinus miserabile: acclamatio [illegible] habens: quasi dicat Idignum esse illos perisse vt perfidus saluetur. Dotis opes vbi erant: quasi dicat nisi meis tunc opibus adiutus fuisses, nũquam ad regnum aspirasses. Somno medicato: idest per medicamẽta inducto in serpentem. ASCEN.

Vbi primũ medea a Iasone corrupta fuerit

ANTO. ℭISTMHos: de hoc diximus. non sunt comparanda, inquit, cum meis officiis quæ te ex tanto discrimine liberarunt. ⁋ Facta nocens: quã sceleris insimulas: Iason Medeæ facinora vituperabat. ⁋ Subduxit: clausi. ⁋ Somno medicato: quẽ meis carminibus induxi. ⁋ Vellera tuta dedi: rapuisse Medeam ex arbore vellus aureũ, & Iasoni dedisse Orpheus scribit. Caius balbus id ab Iasone factum esse asserit. ⁋ Regnum, patriamq; reliqui: argonautæ rapto vellere confestim dederunt vela ventis. Dubitabant enim ne ab æeta interciperentur: secumq; Medeam abegerunt. ⁋ Munus in exilio: exiliũ tuli pro munere. ⁋ Facta est præda: corrupta a latrone. Orpheus in pheacia insula primum Medææ virginitatem ab Iasone delibatam scribit: cũ Eranon, Carandeon, & Solimon Aeetæ legati apud alcinoum ad argonautas conuenirent: peterentq;: vt Medeã redderent: Iason monitus ab arete alcinoi vxore Medeã despondit. ⁋ At te nõ fugiẽs absyrtum secum detulisse Medeam scribunt. alii vero insequentẽ intercepisse, laniasseq;. ⁋ Deficit: quoniã facinus hoc narrare non ausim. ⁋ Quid enim post illa timerẽ: arguit a maiori: si ausa sum inquit fratrem laniare, multo audacius nauigabo. ⁋ Credulitatis non crudelitatis legendũ. ⁋ Symplegades: duo sunt scupuli in bosphoro: qui crediti sunt aliquando concurrere: omnes naues comprimere consueuerũt: adeo quod nec columbæ (vt scribit Home.) licet Ioui ministrent ambrosiam impune volitarint. Argo tamen illas illæsa superauit iunõis beneficio, q̃ Iasoni fauebat. ⁋ Scylla rapax: Scylla & cayrbdis pericula maris sunt inter italiam & Siciliam. Scyllam Home. in odyssea describit fuisse olim Phorci filiã ex Creteide a Glauco amata. carybdis vero vetula rapacissima traditur: quæ cũ boues Her. surripuisset: ab illo in mare piecta voracitatem exercet. argonautæ (vt scri. Orpheus) in tyrrhenum mare appellãtes hæc mõstra superarunt. ⁋ Quæq; vomit fluctus totidem: carybdim intelligit: quæ quatuor & viginti horis bis aq̃ sorbet: & eiicit. ⁋ Ad æm. vt. iolchon itelligit vrbẽ thessaliæ vbi erat peliæ regia, patrẽ æsonẽ: matrem alcimeden: & fratrem promachum trucidatos peliæ iussu reperit: licet alii, quibus adstipulatur in meta. Oui. tradant viuum patrem cõuenisse: in iuuẽtamq; a Medea, iasone petente, fuisse restitutum. ⁋ Ad pa. de. argo neptuno in isthmo, vbi erat templum, dicauit: & vellus aureum iunoni.

Symplegades qui scopuli sunt & vbi locorũ

Scylla & carybdis vbi locorũ sint acrorũ fabula

Iolchõ vbi locorum fuerit

Quiq; maris gemini destinet isthmos aquas?
Illa ego, q̃ tibi sum nunc deniq; barbara facta,
Nunc tibi sum pauper, nunc tibi visa nocens?
Flammea subduxi medicato lumina somno,
Et tibi, quæ raperes, vellera tuta dedi.
Proditus est genitor, regnum, patriamq; reliqui:
Munus in exilio quodlibet esse tuli.
Virginitas facta est peregrini pręda latronis,
Optima cũ chara est matre relicta soror.
At te non fugiens sine me germane reliqui.
Deficit hoc vno litera nostra loco.
Q d facere ausa mea ẽ, non audet scribere dextra
Sic ego, sed tecum dilaceranda fui.
Nec tamẽ extimui (quid enim post illa timerem?)
Credere me pelago foemina iamq; nocens.
Numen vbi est? vbi dii? meritas subeamus in alto
Tu fraudis pœnas credulitatis ego.
Compressos vtinam symplegades elisissent:
Nostraq; adhererent ossibus ossa tuis.
Aut nos Scylla rapax canibus misisset edendos,
Debuit ingratis Scylla nocere viris.
Quæq; vomit totidem fluctus, totidẽq; resorbet
Nos quoq; trinacriæ supposuisset aquę.
Sospes ad ęmonias, victorq; reuerteris vrbes:
Ponitur ad patrios aurea lana deos.

HVBER. ℭISTHMos: subaudi vbi erat. s. corinthus: quæ est in isthmo. dixi in epistola Herm. sup eum locũ: Qua duo porrectus lõge freta distinet isthmos. & in epistola phœdre super eum locũ: æquora bina suis oppugnãt fluctibus isthmos. ⁋ Distinet: diuidit. ⁋ Gemini: vt supra: Hic Ephyrẽ bimarẽ. ⁋ Illa ego: dicit se fuisse: quæ ei tot & tanta pericula ademerit. ⁋ Nunc deniq;: nã tũc nõ tibi videbar barbara: nec spernẽda, cum a me opem expeteres. ⁋ Nunc ti. sum. pau. subaudi ego illa. ⁋ Quæ nunc tibi: idest iudicio tuo. ⁋ Sum visa. s. putata. ⁋ Nocẽs: scelerata: venifica. ⁋ Subduxi: idest remoui. ⁋ Flammea: ignea. habent. n. serpẽtes oculos lucentes in modum ignis. Oui. in. iii. Metamor. de serpente quem Cadmus interfecit: Igne micant oculi. ⁋ Medicato. s. medicamine quodam victo. ⁋ Quæ raperes: idest quæ rapere posses. ⁋ Tuta: idest tu tutus & sine periculo salutis tuæ. ⁋ Proditus: deceptus. ⁋ Munus quodlibet: ita quidam legunt. ut sit: ego tuli esse quodlibet munus in exilio. placet tamen magis ut legatur quod licet. & tunc erit sensus magis exprobrans ingratitudinẽ iasonis. sic ego p supradictis habui hanc remunerationẽ, quod licet mihi esse in exilio. ⁋ Tuli, idest accepi. ⁋ Virginitas: mea. ⁋ Præda: rapina. ⁋ Latronis: pdonis. s. tui iasonis: quia nõ ut maritus te gessisti. sed ut prædo. ⁋ Soror. s. mea Calcyope. ⁋ Cum matre. s. idya: ita eni (teste Hesiodo) vocata est mater Medeæ: licet quidã dicãt filiã fuisse Aeetæ & Hypseæ & Diodo. dicat fuisse filiã Aeetæ ex Hecate. ⁋ At nõ te: fratrẽ absyrtũ a se interfectum dolet: dicit ergo. ⁋ O germane: absyrte. ⁋ Ego su. de patria. ⁋ Non reli. te sine me: nã Medea eũ secũ duxit: & cũ pater eã insequeretur: dilacerato fratre: & mẽbris in uariis locis sparsis (ut alibi diximus) patrẽ remorata est. ⁋ Litera: epistola. ⁋ Vno. i. solo. ⁋ Deficit: non habet animum: quia ex omnibus quæ pro te feci hoc unum est: quod non audeo scribere. ⁋ Sic: sicut frater dilaceratus est a me. ⁋ Sed tecum: quia ẽr tu meruisti. ⁋ Quid eni timerem post illa: nam qui maiora ausus est: nõ timet minora. dicit igitur. ⁋ Ego foemina, & iam nocens: duo ponit, quæ nauigationẽ timere solent. foemineus sexus timidus esse consueuit. ⁋ Foemina. q. d. naturaliter timida. ⁋ Iam no. quæ iam admiseram scelus fraternæ cædis. ex mala enim conscientia solent magis timeri pericula. Iuuena. Hi sunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent. ⁋ Non exti. credere: non uerita sum committere me pelago. ⁋ Quid enim parenthesis est. ⁋ Numen. s. Dianæ læsæ. ⁋ Dii. s. omnes per quos tu pelerasti. ⁋ Vbi. s. sunt qui nos puniant inter nauigãdũ. ⁋ Subeamus. s. ambo: hoc ẽ ego & tu. est aũt prolepsis. ⁋ Tu. s. subeas pœnas fraudis, qa me decepisti. ⁋ Ego pœ. cre. i. puniar: qa tibi nimiũ facile credidi. cauẽdũ ne legaẽ crudelitatis: nã ratio metri nullo pacto exigit. de enim syllaba secunda eius dictionis longa naturaliter est, quam non liceret breuiari. ⁋ Symplegades: dicit quod uellet se fuisse comprehensam & elisam inter symplegades. sunt aũt symplegades scopuli duo in bosphoro thracio: quos aliquando concurrisse poetæ finxerunt. fortasse propter opinionẽ, quã metus nauigantium fecit. nã cũ loca ita sint angusta: ut sinus non transitus procul uiscentibus uideantur: ob metũ arbitrati sunt seiungi scopulos qui antea iuncti videbantur. crediderunt q; coeuntibus inter se saxis: q̃ disiuncta interdũ uidebantur solida absumi: intercipiq; nauigia. dicuntur aũt a συμπλήττω. i. concutio. dicũtur ẽt a græcis syndromades. i. concurrentes. inde & Iuue. Et concurrentia saxa cyane. dicũtur & cyaneæ. i. nigræ. nã κυανὸν nigrum significat. inter hæc saxa iason eundo in Cholchos, & redeundo cum magno discrimine transisse dicitur. Luca. libro secundo. Vt pagasea ratis peteret cum phasipos undas, Cyaneas tellus emisit in æquora cautes. Rapta puppe minor subducta est montibus argo. Vnaq; percussit pontum symplegas inanem. Et statura redit. dicit igitur Medea vtinam fuissemus compressi & interfecti inter symplegadas, cum transiuimus per eas. ⁋ Elisissent: idest compressissent. ⁋ Adhærerent tuis. i. vtinam ambo simul fuissemus collisi & confracti: ita ut ossa mea fuissent coniuncta ossibus tuis. ⁋ Scylla: in mari siculo nautæ magnis pelagi desidentis vorticibus territi vndas (ut Iustinus scri.) latrare putauerunt: quas sorbentis æstus vorago collidit. Hinc fabulæ Scyllam & Carybdim peperere. hinc latratus auditos, hinc monstri credita simulachra. hanc autem

medeæ mr̃ quo noie appellata fuerit

Symplegades

Cyanõ qd significat

Scyllæ quot fuere & eorũ fabula

Scyllam

Scyllā Phorci & Cretcidos nymphæ filiā ferūt:quā cū amaret Glaucus deus marinus:cuius amore Circe tenebaī: qm̄ ipse eam sperneret:illa irata fontē,in quo Scylla se abluere solebat:venenis quibusdā infecit:in quē cū illa descendisset, pubetenus in feras:hoc est marinos canes mutata fertur:quæ trāseuntibus nauibus piculosissima esse fertur,de qua nūc intelligit. Altera fuit filia Nisi megarensiū regis,quæ Minoe patriam suā Megarā obsidēte,eius amore capta est:cūq; Nisus eius pater purpuream comā ita cōsecratā haberet:vt quoad illā intactā teneret,patria potiretur:neq; ab vllo ei imperium auferri posset. Scylla vt hosti,quē amabat,placeret:comā patris clā abscidit:& patrē,patriāq; ei pdidit:quæ postea cū ab eo præter spem, sperneretur:dolore in auē cōuersa est,pater quoq; Nisus deorū miseratione in auis formā & ipse mutatus dicit: hæ volucres perpetuas inter se gerunt inimicitias:vt ostendit Virg.in Georgicis. Aduertendū est tamē quod hæc Scylla Nisi interdū pro mōstro maris a poetis ponitur:vt a Virg.in Buc.Quid loquar aut Scyllā Nisi &c.itē ab Oui.in li.ii.de remedio: Præterita cautus niseide nauita gaudet.Ait ergo./ Aut scy.ra.vorax quæ naues in se rapit./ Canibus:ppter fabulam vt diximus. sic Virg.in Buc.Ah timidos nautas canibus lacerasse marinis./ Debuit:qa & ipsa aliqn̄ inter amātes fuit./ Carybdis: vt Ser. scri.mulier fuit voracissima:quæ qa Herculi boues rapuit,a Ioue fulminata est:& in mare pcipitata:vn̄ naturā pristinā seruat:nā sorbet vniuersa.& secūdū Salustiū ea circū littus Tauromenitanū egerit.de his duobus piculis Vir.in.ii.æn.Dextrū Scylla latus:læuū implacata Carybdis Obsidet./ Supposuisset:submersisset./ Nos quoq;:sicut & alia oia./ Trinacriæ.i. siciliæ.nam(vt diximus)Sicilia est,quæ & trinacria dicitur./ Sospes:incolumis./ Et victor:compos voti:quia potitus es aureo vellere./ Aemonias:thessalicas./ Ad de.p.idest thessalicos:tanquā monimentum victoriæ.

Carybdis fabula

¶ Deficit hoc vno:quasi dicat id præscribere nequeo quomodo fratrē.saltē discerpserim.sic sexto æneī.Ter patriæ cecidere manus &c.Cecidere me pelago.ad Iuue.Satyra.vi.Late docet fœminas videlicet amatores ac mœchas sequentes nihil vereri maris tempestatē.Symplegades elisissent:spondaicus versus pondus in sensu habens.Nā in grauiori exitio optamus minus. Debuit ingratis Scylla no.vi.quia & Glaucus illi ingratus fuerat.Quæq; vorax:carybdis.s.vtraq; autē est in mari siculo. Sospes ad Aemonias:reuersum in patriā Iasonē videlicet Thessaliam(quā nō recte tunc vocasset Thessaliam,nondū enim sic dicta erat,sed postmodū a Thessalo communi Iasoni ac Medeæ filio)& probat Medea propter ingratudinē eius. vocat ergo Aemonias vrbes Thessalicas.ab æmone enim rege dicta esse Thessalia prius æmonia. Aurea lana:aureum vellus.

ASCEN.

Quid referam Pelię natas pietate nocentes!
Cęsaq; virginea membra paterna manu!
Vt culpent alii,tibi me laudare necesse est,
Pro quo sum toties esse coacta nocens.
Ausus es(o iusto desunt mea verba dolori:)
Ausus es ęsonia dicere cede domo.
Iussa domo cessi natis commitata duobus,
Et qui me sequitur semper,amore tui.
At subito nfas vt hymen cantatus ad aures
Venit,& accenso lampades igne micant,
Tibiaq; effudit socialia carmina uobis,
At mihi funesta flebiliora tuba.
Pertimui,nec adhuc tm̄ scelus esse putabam,
Sed tn̄ in toto pectore frigus erat. (tāt.
Turba ruūt,& hymē clamāt,hymēęa freqn̄-

¶ Quid referā Peliæ natas:peliæ filias tres fuisse scr.Dio.alcestā,amphimonem,& Euadnem:quæ suadente Medea patrē trucidarunt: putabant enim ad iuuentā ab illa posse restitui:viso ex ariete periculo:vt in Met.diximus./ Nocentes pietate:putabāt ad iuuentā restitui debere. / Duobus natis:erāt quatuor Medeæ ex Iasone filii:vt diximus:cū ea discesserunt thessalus & thessander./ Hymen cantatus:nuptiale carmē quod fescenninū dr̄:qm̄ primū apud fescenninos inuētū sit: vt Pompeius scri./ Lāpades:quinq; faces intelligit,quas in nuptiis accēdi Var.tradit./ Socialia:coniugalia.carmen ad tibias canebatur.erant tibiarum multa genera:sed quæ nuptiis ptinebant,puellares dicebantur./ Tantum scelus:idest vt me repulsa aliā susciperes vxorem.

ANTO.

Peliæ q̄ filiæ fuere & q̄bus appellatæ nominibus

Puellares tibiæ quæ fuere

¶ Quid referā:cōmemorat aliud suū erga Iasonē beneficium: quia in eius gratiā persuasit filiabus Peliæ:vt patrē iugularent, pollicita se reducturam eum ad ætatē iuuenilem:quod cū illæ fecissent: Medea mortuum eum relinquit:quia sciebat ab eo non amari Iasonem./ Nocētes pietate:quia non interfecerunt patrem nisi propter pietatem:vt.s.ei pdessent./ Pietate:nimio amore erga patrem./ Cæsa: incisa, lacerata, / Virginea:puellari.hanc fabulam scribit plene Ouidi. lib.vii. Meta. / Vt.i.q̄uis./ Alii culpēt.i.dānent ea quæ feci./ Tibi est me. au.ne. quia tuo amore compulsa ea feci./ Pro quo.i.causa cuius./ Ausus es: ostendit ingratitudinem Iasonis:qui post tanta beneficia ipsam Medeam ab se eiicere ausus est./ O iusto:parēthesis est: quasi dicat non possum exprimere dolorem:quem concepi./ Ausus es:conduplicatio est./ Cede:abi./ Aesonia:patris mei æsonis.nam(vt supra diximus in argumento)Iason spontaneum diuortium Medeæ persuadere conatus est./ Iussa: scilicet a te. / Cessi:abii:discessi./ Duobus natis:quos ex te suscepi./ Et amore tui:subaudi comitata./ Qui.s.amor./ Semper sequitur me:idest qui nunquā me derelinquit./ At subito:corrigendus est hic textus:vt sensus & ratio metri constet:nam sic legēdum est./ At subito nostras vt hymen cantatus ad aures venit.&c.sensus est:at postquā audiui carmina vestra nuptialia:vobis quidem socialia:sed mihi funebria:pertimui.pendēt enim ordo vsq; ad hunc locum.est āt talis./ At ptimui./ Vt.i.postquā / Hymen cā.i.cantibus celebratus.nam(vt alibi diximus)inuocabatur in nuptiis:vt Vulgus hymen hymenæe vocāt: hymenæe frequētāt./ Lāpades:faces nuptiales./ Micant:splendent./ Tibiaq;:tibiæ adhibebantur nuptiis. Tubæ vero funeribus.Persius:Hinc tuba candelæ &c./ Tibiaq;.s.postquā./ Effudit:emisit./ Carmina socilia vobis:idest tibi & vxori tuæ pbentia signū societatis:idest matrimonii./ At mihi:scilicet effudit carmina./ Flebiliora: idest tristiora. / Tuba funesta:idest quæ funeribus adhiberi solet:vt supra diximus.nam erat etiam militaris tuba ad acuendos animos militum ad pugnam./ Tantum scelus:vt legitime duceres illam./ Frigus:idest timor./ Turba ruunt:synthesis est in numero./ Rusit properant./ Hymenæe:sic legēdum est in vocatiuo:nō autem hymenæa:quia nulla ratione potest talis accusatiuus reperiri faceret enim vel latine hymenæum:vel græce hymenæon:vt alibi diximus.

HVBER.

Tibiæ & tubæ quibus adhibebantur

¶ QVID referam Peliæ:quasi dicat etiam suasu meo compulsæ sunt filiæ Peliæ patrem occidere putantes se pie cum eo acturas:hoc est ipsum ad iuuentam ætatem renouaturas.id autem suasit Medea in vltionem,quia Iasonis fratres,&(vt quidam asserunt)patrem occidi fecerat Pelias.Nocentes ergo pietate:quia putabant se rem piam acturas.Hymen cantatus:idest carmen nuptiale:quod epithalamium dicitur.accipimus enim nomina deorum pro rebus quibus præsunt.hymen clamant: idest repetunt hanc vocem hymen dicentes:Hymen,o hymenæe:o hymenæe.vt est apud Catu.& loquutus est sicut in euangelio:Vocatis me magister & domine,Hymenæa:scilicet festa,aut gaudia,aut carmina,aut alia ad legitimas nuptias pertinentia.est enim adiectiuum Hymenæus.a.um.sed ponitur hic substantiue.verum deus ipse etiam hymenæus dicitur. nam græce hymenos dicitur membrana,seu pellicula virginalis claustri.Putatur tamen hymenæus fuisse vir quidam Atheniensis defensor virginum in bello,ita vt eius præsidio ad legitimas nuptias peruenerint.vnde eius nomen in nuptiis faustis & legitimis frequentabant:q̄uis non desint qui Veneris & Bacchi filium putant.apud Romanos autem talassio vocatur nuptiale carmē quia talassio clamitando seruata est in captu sabinarum egregiæ puellæ virginitas,vt docet Pli.libro primo.

ASCEN.

ANTO. Puer ipro prie p quo accipiatur. Quæ dea magicis p fuerit. Hecate q̃ fuerit & cuius filia.

¶ Peius erat:molestius videbat:orator dicit.¶ Tristis:languida & mœsta.nã si ad orationẽ aut ad frontẽ,referas:seuerum, & iracundũ interpretabitur.¶ Minor e pu.puer apud Terẽtiũ p seruo vsurpatur:hic vero p filio.¶ Hinc mihi: addas renũciauit.¶ Pompã:lætã in nuptiis multitudinẽ.¶ Aureus:in veste aurea more triũphãtium cõspicuus.¶ Serta:coronabãtur in nuptiis qui aderãt.¶ Læse pa.ga.pathos a iusto.¶ Relicti:quos fugi.¶ Inferias:dicit sua calamitate fraternis manibus inferias soluere.¶ Serpẽtes igitur potui:sub vno impetu videtur oia colligere:vt cõmiserationis vim augeat.¶ Feros ignes: illos intelligit:quos efflare tauros martios diximus.¶ Meas flãmas:amoris æstus:quos patior.¶ Nil dea:Proserpinã intelligit:quã magicorũ deã tradit esse Porphyrius.sunt qui ad Circem referant quod non placet.¶ Hecates potentis:hæc fuit Persæ filia immanis:venena nouit oia,& herbas:patrẽq; sustulit.prima etiam acõitũ inuenit:& plura venenorum genera.¶ Nõ mi.g.dies:pathos a tempore. ¶ Mea cu.in magico artificio diligentia.¶ Pellex:a nomine odium excitat in Glaucẽ,quæ nouiter Iasoni nupserat.¶ Nostri laboris : is fuit Iasonem seruare,quo fungebatur Creusa.

Quo proprior vox ẽ,hoc mihi peius erat
Diuersi fiebant serui,lachrymasq; tegebant.
Quis vellet tanti nuncius esse mali!
Me quoq;,qcqd erat,potius nescire iuuabat:
Sed tanquã scirem,mens mea tristis erat.
Cum minor e pueris iussu,studioq; videndi
Constitit ad geminæ limina prima foris.
Hic mihi,mater abi,põpam pr inquit Iasons
Ducit,& adiunctos aureus vrget equos.
Protinus abscissa planxi me pectora veste,
Tuta nec a digitis ora fuere meis.
Ire aĩus mediæ suadebat in agmina turbæ,
Sertaq; compositis demere rapta comis.
Vix me continui,quin sic laniata capillos,
Clamarem,meus est,iniiceremq; manus.
Læse pater gaude,Colchi gaudete relicti,
Inferias vmbræ fratris habete mei.
Deseror amissis regno,patriaq; domoq;,
Coniuge, qui nobis omnia solus erat.
Serpentes igitur potui,taurosq; furentes!
Vnum non potui per domuisse virum!
Queq; feros pepuli doctis medicatib⁹ ignes
Non valeo flammas effugere ipsa meas!
Ipsi me cantus,artes,herbæq; relinquunt.
Nil dea,nil Hecates sacra potentis agunt.
Non mihi grata qes,noctes vigilanẽ amaræ
Nec tenero miseram pectore somnus hẽt.
Quę me nõ possum,potui sopire draconem,
Vtilior cuius,quam mihi,cura mea est.
Quos ego seruaui,pellex amplectitur artus:
Et nostri fructus illa laboris habet.

HVBER. Puerorum affectus.

¶ Quo.quanto.¶ Hoc.i.tanto.¶ Peius erat.i.magis angebat.¶ Diuersi.i.in diuersis locis domus.¶ Tegebant:occultabant:nõ enim audebãt clare flere.¶ Quis.q.d.nullus:quia malarũ rerũ inuiti nũcii esse debemus.¶ Iuuabat.i.placebat mihi ignorare.¶ Tãquã.i. quasi suissem plene instructa:& scirẽ te vxorẽ ducere.¶ Minor.s. natu & ætate.¶ E pueris:ex duobus filiis patris.¶ Iussu:mãdato meo.¶ Studio.i.cupiditate:quia pueri cupidi sunt videre omnia noua.¶ Geminæ.i.duplices. Ouid.in amoribus:Me duplices occuluere fores.Foris gtũs est hoc loco singularis.¶ Cõstitit.s.vt videret quid fieret.¶ Hinc : ex limine domus.¶ Mater abi:verba pueri ad Medeã.¶ Pompã.i.nuptialẽ triumphum & apparatũ.¶ Aureus.i.vestibus aureis indutus.¶ Vrget.i.præmit.¶ Equos adiũctos.i.vehitur curru:& ducitur ab equis.¶ Protinus statim auditis illis verbis.¶ Plãxi.i.pcussi.¶ Abscissa:lacerata.¶ Nec fuere tuta:quia dilacerara sunt.¶ Aĩus:volũtas:impetus animi.¶ Suadebat.s.mihi.¶ Ire in ag.i.ire in mediã multitudinẽ:q̃ circum te & sponsam tuam erat .¶ Et demere.i.auferre.¶ Serta.coronas quas habebat spõsa tua.¶ Cõpositis:ornatis.¶ Laniata capillos.s.meos.¶ Sic.i.ita lacerata & sq̃lida.¶ Qui.i.vt nõ.¶ Meus est.s.maritus Iason.¶ Iniiceremq; manus.i.eũ mihi caperem:& mihi debitũ ipsa vendicarẽ.diximus supra de iniectione manus in epla Orestis:cũ exposuimus: Iniice nõ timidas in tua iura manus.¶ Læse pa.conuertit sermonẽ ad eos quos vĩ læsisse.dicẽs:nũc sactã esse eorũ vindictã.¶ Læse.s.a me.¶ Colchi : populi regionis meæ.¶ O vmbræ fratris : quem ego crudeliter interfeci. ¶ Habete infe.i.estote placatæ:& habete vobis factas inferias ex malis meis.existimabãtur enim fieri inferiæ mortuis.i.sacra quotiescũq; inimici vel hostes fuissent vel morte vel alio supplicio affecti.inde Virg.li. x.Totidem quos educat Vfens Viuẽtis rapit inferias.& Pyrrhus apud Ouid.Placet Achilleos mactata Polixena manes . sunt enim inferiæ sacra mortuorũ.¶ Deseror:ecce quo modo eis ferantur inferiæ.¶ Deseror:vidua derelinquor.¶ Regno,patriaq;,domoq; am.&c.synthesis ẽ. ¶ Coniuge.s.amisso.¶ Qui solus erat oia : quia oia amissa æquo aĩo ferebã dũmodo eũ haberẽ.sic Briseis ad Achillẽ.Tot tamẽ amissis te cõpensauimus vnũ: Tu dñs,tu vir,tu mihi frater eras. ¶ Serpentes igitur.cõqritur quod potuerit domare serpẽtes & tauros:& non potuerit domare iasona:& in amore suo retinere.¶ Vnũ.i.solũ.s.te.¶ Quæq;:duæ sunt dictiones.i.& ego quæ.¶ Pepuli.i.remoui:pepuli autẽ legendũ est , non repuli.

Opiniões ianes qdã antiquorũ

In qbus p̃teritis post re cõsonãs geminetur. Hecate

nã post re geminatur consonans in tribus præteritis:reppuli:repperi:rettuli.in reliquis seruant naturã præsentis.¶ Medicatibus.i.medicaminibus.ab eo quod est hic medicatus quartæ declinationis.¶ Flãmas.i.ignes amoris.¶ Cãtus: incãtationes.¶ Herbæ:vires herbarum.¶ Artes.s.magicæ.¶ Dea.s.Diana.¶ Sacra Hecates.s.Proserpinæ.Diod.tamẽ scri. Hecatem filiã fuisse Persæ:fratris Aeete viri crudelissimi:quæ audacia & immanitate patrẽ superauit.quæ cũ ad venena mortifera conficienda summum studium impendisset:prima aconitũ inuenit,vim,naturãq; cuiusq; ueneni in cibis,quos aduenis dabat experta.his rebus admodum edocta ueneno patrẽ sustulit:deinde regno assumpto templũ Dianæ statuit : cui nauigãtes hospites sacrificabat:existimans ea crudelitate suum nomẽ clarius futurum:ex hac & Aeeta patruo uult Diodo.natã Medeã Circen & Aegialeũ:sed de matre Idya,de qua supra diximus,certior est opinio.ergo Hecatem intelligamus Proserpinã,quæ omnibus magicis præesse dicitur:quã & ipsa Medea.vii.met.inuocasse dicitur his uerbis.Tuq; triceps Hecate quæ cœptis cõscia nostris:Adiutrixq; uenis:& supradicto loco:Statuitq; aras cespite binas,Dexteriore hecates:at læua parte Iuuẽtæ: & item:Ibat ad antiquas Hecates pseidos aras.ex quo ostẽdit eã Medeæ p numine cultã suisse.¶ Sacra:quæ facio:ut tuum animũ flectã.ita ipse loco supradicto:Haud pcul eggesta scrobibus tellure duabus,Sacra facit &c.¶ Nil agunt.i.nil p̃sunt. ¶ Nõ grata.i.nõ iucunda.¶ Amaræ:acerbæ:plenæ anxietatis.¶ Somnus.i.sopor.¶ Miseram.s.me.i.nec dormio.¶ Quæ scilicet ego.¶ Non possum me.s.sopire.i.domire facere.¶ Draconem:peruigilem.¶ Cura:diligentia.ars est.¶ Pellex:concubina.¶ Quos ego seruaui:scilicet a morte.¶ Fructus:utilitatem.translatio est sumpta,vel a terra,uel ab arboribus.

ASCEN. ¶ Quo.i.quãto.Propior.i.vicinior.Vox est hoc:idest tanto peius.i.molestius erat mihi.Quis uel.et.q.d.nullus. Aureus.i. pulcher,aut auro ornatus.Laniata ca.i.hñs capillos laniatos & discissos:Læse pater gau.&c.docet se iustas dare pœnas patri,& Colchis,aliisq;,quos amore Iasonis offenderat.Habete infe.i.sacrificia q̃ inferis fiebant occisione facta,qua inferi nimirũ gaudẽt.Cõiuge qui:quia pp̃ter ipsum cætera derelinquerat.Quæq; se.pepuli:vnũ posuit,ut actis est.nã usus mulreque reppulit habet.nec staret hic uersus,si reppulit ponaẽ.Doctus medicatibus.i.p medicamentũ doctorũ,aut medicamentis docte adhibitis.Sacra He.q̃ magicis artibus pest.Mea cu.nõ accipiẽ hic pro solicitudine,sed q̃si p curatione & medela,qua curamus morbos,nõ qua torq̃mus & urimus corda.Cuius,i,cuilibet alteri.Pellex:græcũ ẽ:licet a pellẽdo qdã deductũ putẽt.

¶ Stultæ

¶ STVLTAE maritæ:insanæ vxori:quoniã putat te posse potiri:clam reperit, vt ĩdicet se ad vltionẽ moliri. ¶ Auri. iniu.qa maritum alienũ occupat. ¶ In fa.hoc ad pulchritudinẽ referri debet:dãnas in me formã. ¶ Rideat:multũ stomachi habet hæc cõcessio. ¶ Ostro ty.strato purpureo. ¶ Adusta:nã cũ patre,& domo cõflagrauit. ¶ Quod si for.p̃.p deprecatio nem ep̃lam claudit. ¶ Minora ais:qa maiora meditor:q̃ lr̃is mãdari possint. ¶ Quod & tu sũ.sæ.fu.in rapiẽdo vellere id cõtigisse diximus. ¶ Sæuiet.iustas q̃relas facit:a natorũ incõmoditate. ¶ Tan.mo.qa tibi sunt siles. ¶ Aut.flã.Medeæ auũ solẽ esse diximus. ¶ Duos:q̃tuor cõmemorat Dion. ¶ Rid.to.me.in tuũ cõiugium reuoca. ¶ Nõ ego te iplo.suasio a facili. ¶ Ipse de.Iason vltro de cõiugio in templo solis,seu, vt alii tradunt:Dianæ spopõdit. ¶ Vilo aureo:albo legas:beneficia p dote cõmemorat. ¶ Opes sisy.Sisyphus Corinthũ tenuit:cui Merope Atlantis nupsit: & ex ea genuisse tradit̃ Laertẽ Vlyssis patrẽ: Glaucum:& Creontẽ. ¶ Quos equi actu.indignatio præcisionem peperit:deest.n.vlciscar iniuriã illorũ morte. ¶ Actutum:ex duabus altera geminata particulis cõstat actum: tum & cõfestim significat. ¶ Par.ira.indignatio me adminabunda fecit.

ANTO.

Sisyphus ubi regnauerit

Forsitan & stultæ dum te iactare maritæ
 Quæris,& iniustis auribus apta loqui.
In faciem,moresq; meos noua crimina fingis,
 Rideat,& vitiis læta sit illa meis.
Rideat:& tyrio iaceat sublimis in ostro:
 Flebit,& ardores vincet adusta meos.
Dum ferrum,flãmæq; aderunt,succusq; veneni:
 Hostis Medeæ nullus inultus erit.
Quod, si forte preces præcordia ferrea tangunt,
 Nunc animis audi verba minora meis.
Nam tibi sum supplex,quod tu mihi sæpe fuisti,
 Nec moror ante tuos procubuisse pedes.
Si tibi sum vilis,communeis respice natos,
 Sæuiet in partus dira nouerca meos.
Et nimium similes tibi sunt,& imagine tangor,
 Et quotiẽs video,lumina nostra madent.
Per superos oro:per auitæ numina flammæ,
 Per meritum,& natos pignora nostra duos,
Redde torum,pro quo tot res insana reliqui,
 Adde fidem dictis,auxiliumq; refer.
Non ego te imploro contra taurosq; virosq;,
 Vtq; tua serpens victa quiescat ope.
Te peto, quem merui, quem nobis ipse dedisti,
 Cum quo sum pariter facta parente parens.
Dos vbi sit,quæris? campo numerauimus illo,
 Qui tibi laturo vellus,arandus erat.
Aureus ille aries villo spectabilis aureo,
 Dos mea:quam dicam si tibi redde:neges.
Dos mea tu sospes:dos est mea græia iuuentus:
 I nunc sisyphias improbe confer opes.
Quod viuis:qđ habes nuptam: socerũq; potẽtẽ:
 Hoc ipsum ingratus:quod potes esse: meũ est.
Quos equidem acturũ:sed quid p̃dicere pœnam
 Attinet? ingentes parturit ira minas.

¶ FORSITAN:cõis est suspitio vxorũ de maritis: qđ de eis apud amicas maledicãt:vt alibi diximus. ¶ Iactare:ostẽtare,laudare apta:cõuenientia.s.de vitiis vxoris tuæ: q̃ vt est iniusta,ita libenter audiet. ¶ In fa.mo.me.i.maledictis de pulchritudine: & moribus meis. ¶ Noua:inaudita. ¶ Fingis:cõminisceris:mẽtiris. ¶ Rideat:pro ridebit:ridea: hoc cõcedẽtis est p indignationẽ:& subaudit̃ licet. ¶ Sub.supba. ¶ Ostro ty.i.in purpura:quæ apud Tyron abũdat. ¶ Fle.subaudi tñ. ¶ Adu.cremata. ¶ Vincet me.ar.qa magis ardebit,q̃ ego nũc ardeo. ¶ Dum fer.enumerat ea:p quæ possit se vlcisci. ¶ Suc.ue.i.succus venenosarũ herbarũ. ¶ Inultus:ipunitus. ¶ Quod si for.p̃cat̃ nunc Iasona. ¶ Meis ani.qa sum supba:& alta aio licet humilibus verbis tibi supplicem: & significat eã,q̃lẽ Hora.p̃cepit.Sit Medea ferox:inuictaq;. ¶ Qđ.s.esse supplicẽ. ¶ Procu.i.iacere:sicut supplicãtes facere solẽt. ¶ Si sum ui.ti.si me parufacis. ¶ Cões:ex vtroq; nr̃m genitos. ¶ Sæuiet:faciet aliqd crudele. ¶ Et ni.si.adducit eos in gratiã ondens eẽ siles pr̃i. ¶ Tan.delector. ¶ Imagine:silitudine.Sic Dido ad Aeneã lib.iiii. Aene.Siqs mihi paruulus aula Luderet Aeneas:q te tñ ore referret. ¶ Madent.i.rigant̃ lachrymis:qa p eos recordor tui. ¶ Lumia.i.radios:& lucẽ. ¶ Flãmæ:aui.i.solis aui mei: flãmæ aũt dixit:qa dicũt Solẽ esse igneũ. ¶ Meritũ bñficiũ,qđ tibi p̃stiti. ¶ Pignora: qa filii sunt pignora mr̃imonii. ¶ Torũ: ius tori.i.mr̃imoniũ. ¶ Insa.i.amore demẽs. ¶ Tot res:patrẽ:patriã:matrẽ:& sororẽ. ¶ Adde fi.di.i.fac vt dicta tua seruent:& fidem habeant. ¶ Re.i.redde:sicut ego dedi tibi: qđ est iustissimũ. ¶ Nõ ego:dicit se p̃stitisse auxiliũ in maiori re,q̃ ipsa petat. ¶ Imploro:inuoco. ¶ Cõtra tau.sicut tu iplorasti meũ. ¶ Quies.dormiat. ¶ Victa:sopita:notãdũ est posuisse serpẽtẽ fœminino gñe: sicut & Iuu.Et mouisse caput visa est argẽtea serpẽs: nã vtriusq; gñis est. ¶ Ipse de.i.tu p̃pria volũtate: & spõte. ¶ Cũ quo pa.sũ fa.pa.i.ex quo suscepi filios. ¶ Deos vbi:rñdet obiectioni: q̃ posset fieri de dote. ¶ Campo.ecce rñsio. ¶ Numera.i.dotẽ. ¶ Qui erat arã.vt seminares dẽtes serpẽtis. ¶ Tibi la.i.ablaturo. ¶ Vellus.i.lanã aureã:& est sensus accepisti a me dotẽ magnã:cũ taurorum ferocitas p me cõpressa est:& ira terrigenarũ,& deniq; cũ abstulisti vellus aureũ: nã cũ id per me habueris, est dos mea. ¶ Spectabil.pulcher. ¶ Villo:pilo,& lana ¶ Quã dotẽ. ¶ Neg.i.nolis mihi reddere. ¶ Tu so.i.vita tua p̃seruata est dos mea. ¶ Gra.iuuen.i.oẽs socii tui p me seruati sunt. ¶ Impro.p̃fide. ¶ I nunc:irrisio est. ¶ Confer.i.cõpara. ¶ Opes si.i.opes Creontis filii Sisyphi.Sisyphias aũt cõtumeliose dixit:qm constat eum fuisse latronẽ: qui suis latrociniis maximas opes cumulauit:quarũ hæres fuit Creon,qđ viuis.i.qđ habes vitã. ¶ Nuptã.s.Creusam.Socerũ.Creõtẽ. ¶ Potẽtẽ:diuitẽ. ¶ Qđ po.esse ingra.est meũ,i.beneficiũ meũ:qa nisi ego essem,ne ingratus q̃dẽ esse posses: qa iã nõ viueres. ¶ Quos.s.te,& vxorẽ tuã,& socerũ. ¶ Actutũ:vna est dictio:& significat statim:cito:& est eclypsis:deest.n.verbũ, subauditur,n.puniã: sicut apud Vir.li.i.Aene.Quos ego:sed motos præstat cõponere fluctus:cõuenit.n.talis sermo menti iratæ. ¶ Sed qd at.qd opus est.qd pertinet. ¶ Prædi.multo ante minari. ¶ Pœnam:quam sum sumptura. ¶ Parturit:concipit:generat.

HVBE.

Serpens in gñe fœminino qñq; ponitur

Sisyphus

Actutum

¶ MARITAE.i.vxori. ¶ In fa.i.ad vitupationẽ faciei meæ:vt sup.rideat,& vitiis læta sit illa meis. Rideat:amara cõcessio,q̃ vim p̃hibẽdi hẽt.nã minabũdo vultu p̃ferẽ.In ostro tyrio.i.purpura:q̃ apud Tyrũ p̃tiosa est: gadibapha.i.bis tincta.flebit:& ardores uincet adusta meos,qa plus est ustũ esse.i.cõsumptũ igni,q̃ uri.dũ.i.donec: aut quãdiu, ferrũ flãmæ:& succus ueneni aderũt.i.extabũt hostis Medeæ nullus inultus erit p qđ tacite ẽt Iasoni minat̃. Qđ si forte p̃ces p̃cor.ferrea. Præcordia dñt passionũ sedes pelliculæ q̃dã cor,& ei uicina cigẽtes.Qđ.i.q̃ res tu mihi sæpe fuisti,hoc est ẽt supplex.Cõis natos,accusatiuus in is legitime erit dũ grũs in ium,idẽ dixit Creusa Aeneæ, Iãq; uale, & nati serua cõis amorẽ. per auitæ numina flãmæ.i.p solis radios.Nã sol auus est Medeæ,pr̃ uidelicet Aeetæ.Numerauimus dotẽ.i.p̃soluimus tot beneficiis: nõ peruniis.Laturo.i.ablaturo.uellus uillo spectabilis auro.synæresis:cũ est cõtractio duarũ syllabarũ i unã, sicut.x.æne. dat falio uillis onerosum atq; unguibus aureis.Sisyphias.i.corinthias,q̃ in ære corinthio plurimæ sunt.Quos equidẽ actutum.i.confestim.postq̃ sensero te nolle flecti:subticuit aũt uerbum:quod est:occidam:aut trucidabo: sed qui iræ suæ moderantur:solent uerbũ reticere:sicut Neptunus Aenei.primo. Quos ego:sed motos præstat componere fluctus. Addit ergo: Sed quid prædicere pœnam.Attinet.quasi dicat nihil.Cætera a superiori cõmentario explanata sunt.

ASCEN.

ANTO. ¶ QVO feret ira:nulla adhibita ratione impetus sequat. Consulu.i.cum petat, vt ad coniugium reuocaretur. Viderit ista deus cum furore enunciandum est: Cupido, inquit, nostris rebus prouidebit. Agat: moliatur. Maius: q̄ literis mādatum sit: aut cupido suaserit: nam filios peremit: ad creu. coronam misit Napea: quæ est ex genere bituminis, in quam ignes et ansiliunt, vt scri. Pli. vndecūq; visant aspersa. sacrificatura igitur ad aras igne correpta extingui nō potuit: sed cum patre, qui opem ferre voluit: & regia concremata est: licet alii tradant radice quadam a Circe accepta Creontis domum incēdisse: quæ eius naturæ traditur, vt cum ea lignum succendatur: extingui non possit: ad id perficiendum Medeam mutata facie cōcessisse. Diod. per filium dona misisse nouæ nuptæ impetrato ad vnū diē reditu scribit, q̄ cū tractari cœpta sunt: oīa fuisse incēsa.

HVBE. ¶ SEQ AR, quo ira feret.i. faciā id quod ira suadebit. Facti for. pi. terret ipsum Iasona dicēs se esse facturam id: cuius fortasse postea eam pigebit: ex quo ostendit id futurum: & magnum: & crudele. Et pi. est sensus. Si pi. fa. pigeat i quia etiam piget me. Cō.i. profuisse & rem vtilē fecisse. Viro infido i. tibi qui nō seruasti mihi fidem. Viderit prouideat. q. d. ego nō curo. Qui ver. mea pe.i. qui immittit mihi in aīum tam diras cogitationes. Nescio quid maius: pro nescio quid magnum & terribile. Exitus rei fuit: quod cum Iason nequaq̄ precibus, & verbis Medeæ flexus esset: sed ei iussisset: vt ex vrbe statim discederet (erat. n. vt diximus. Corinthi) Illa Creontem impetrauit vnius diei dilationem: vt recederet: & interim noctu regiā clam ingressa, quibusdam medicamentis imutata facie: ne cognosceretur: domum incendit quadam radice a Circe inuenta: quæ eam vim habebat: vt incensus ignis nequiret extingui. repente conflagrante regia Iasonem exiluisse ferunt. Creontem vero: & Glaucam, siue Creusam igne absumptos. Alii dicunt Medeæ filios dona quædam venenis illita sponte attulisse ad Creusam: quæ cum illa corpori applicuisset, incidit in morbum: & cū pater filiæ auxiliū ferre volens eius corpori hæsisset: e vestigio expirauit: ita de hac re varia est opinio. Medea vbi cognouit Iasonem flāmas euasisse vltioni intenta: animum ad mortē filiorū in patris calamitatem adiecit: & oēs vno excepto: qui aufugit: iugulauit: eorūq; corpora sepeliuit in Iunonis templo. Deinde fidissimis fugæ sociis assumptis nocte ex corintho fugiens Thebas ad Herculem venit. deinde Athenas ad Aegeum Thesei patrē confugit: ex quo ferū Medum genuisse: a quo Media regio vbi imperauit, nominata est. Inde veneficii accusata digrediens in Phœniciā delata est. Inde ad superiores Asiæ partes transiens cuidam potentissimo regi hæsit: ex quo quidam volunt potius susceptū filium Mēdum, a quo Media dicta sit. Errauit postea multum: licet Solinus: vbi de Italia tractat: dicat eam a Iasone Butroti sepultam fuisse: Marsum vero filium Marsis imperasse: qui ab eo dicti sunt. Atqui in fabulis tanta est varietas: vt Diod. sentiat Iasona nō multo post filios a Medea interfectos diē suū obiisse: dicit. n. q̄ filiis: & vxore priuatus: cū oēs dicerēt eum iuste plecti: quia in Medeam ingratus fuisset: & cum vim doloris ferre nō posset: mortem sibi consciuit: & hæc satis de Iasone: & Medea.

Regiæ creontis incendium

Medus q

¶ In tertiam decimam Epistolam Argumentum.

Iphiclus — IPhyclus Phylaci filius vrbem Thessaliæ Philacē in Phthiotica regione tenuit. Phthios. n. subditos fuisse Achilli Philoctetæ: & Protesilao scri. Stra. Iphiclus cū filios parere nō posset: poculum sumpsit: quod ex herba serpentibus noxia fuisse tradit: filios suscepit. Protesilaū: & Podarcem: qui cum nauibus. xl. vt author est Home. ad Troiam nauigauerunt: sed cū Græcis cæteris: qui cū Menelao cōtra Troianos conspirarant: ob tempestatē Aulide clauderetur Protesilaus: Laodomia Acasti Phylacei filia ex Laudo: hea Protesilai vxor: cū viri desiderio teneretur: illius vmbra: quæ sæpius occurrerat: solicitata: & ad illū hanc scri. Epistolā: qua suadet: vt belli periculis abstineat: & ut coniugis viuat memor: fuisse & aliā Laodomiā legimus Bellerophontis ex Achemenæ filiā: quā ex Ioue Sarpedonē Lyciorū regē peperisse tradunt. Pacu. & Titinius Protesilaū tragœdiā ediderunt: ex qua multum in hanc epistolā Oui. transtulit.

Laodomiæ quot

ANTO. MIttit, & optat amans: quo mittitur, ac salu. principium a beneuolētia sumptum est. quoniam nulla mouebatur indignatione. Hæmonis: a nomine patriæ aliam beneuolentiā excitat, Hæmoniam ab Hæmone rege dictam Thessaliam scri. Pli. & Protesilaus: & Laodomia erat Thessali.

Hæmonia vnde

HVBER. MIttit: & optat: Græcis proficiscentibus ad obsidionem Troiæ responsum datum erat: qui primus in terram troianam ex classe descendisset: eum manu hostis periturum. Quare cū in ea expeditione esset Protesilaus Iphicli filius vir magni animi Laodomia Acasti filia eius vxor: syncere maritum amans: de eius salute anxia: hanc Epistolam ad eum scripsit: cum intellexisset Græcos tēpestate in Aulide retineri: ostenditq; quā grauiter tulerit eius discessum: deinde eum monet: vt non sit nimium audax in pugnādo: meminteritq; timendos Troianos: & pcipue Hectora: quē dicit se intelligere esse fortissimū. Præterea: qm ītellexerat ex oraculo rñsum esse eū interfectū iri ab hoste: qui primus troianū solū tāgeret: monet eū: & orat: & vt vltimus descēdat de naui: qd si nolit respectu ꝓprie salutis: faciat saltē respectu ipsius Laodomiæ: ne si forte periclitaret: sit ei cā doloris: & mortis: qa eo mortuo nullo pacto vellet eē superstes. Laodomiæ duæ fuerūt vna filia Bellerophōtis: ex q̄ Iuppiter genuit Sarpedonē: & hæc filia Acasti Thessalici vxor Protesilai: atq; & ipse thessalicus fuit: vn̄ dicit. Laodomia Hæmonis, i. Thessalica: Nā Thessalia Hæmonia dcā est.

Laodomiæ

LAODOMIA PROTESILAO.

MIttit: & optat amans quo mittitur ipse: salutem:
Hæmonis Hæmonio Laodomeia viro.

Optat

Optat salutem ire quo mittitur:idest peruenire ad maritum suum.i.cupit eum saluere & incolumem esse. ASCEN.

Mittit & optat amans. Tota hæc epistola facilis est in verbis,nec tam vehemens πάθος habet in sententiis: vt superiores fere habuerunt.nanq; eam scribit:nõ expostulat, neq; queritur de iniuria facta, sed quia coniugem amat, eiusq; imagine vexatur:cohortatur eum,vt sibi prospiciat ne præsagia mortis effectum sortiantur. Ea aurẽ sunt, quia egressurus limen pedem offendit,& quia vt omen indicat, primus in terram hostilem descensurus est, & quia iam tunc cũ adhuc in Aulide erat,aut potius cũ illic ab ea adhuc esse putabat,imago eius occurrebat. Torrell.docet,q̃a sine aspiratione scribitur Protesilaus.Aeomonis:patronimicũ a patria: quasi dicat:mulier ex Aemonia.

Aulide te fama est vento retinente morari:
Ah me cum fugeres,hic vbi ventus erat?
Tunc freta debuerant vestris obsistere remis:
Illud erat sæuis vtile tempus aquis,
Oscula plura viro,mandataq; plura dedissem,
Et sunt,quæ volui dicere,plura tibi.
Raptus es hinc preceps,& q̃ tua vela vocaret,
Quem cuperent nautæ,nõ ego,ventus erat?
Ventus erat nautis aptus,nõ aptus amanti:
Soluor ab amplexu Protesilae tuo.
Linguaq; mandantis verba ĩperfecta reliquit,
Vix illud potui dicere triste,vale.
Incubuit Boreas,arreptaq; vela tetendit,
Iamq; meus longe Protesilaus erat.
Dum potui spectare virum, spectare iuuabat,
Sumq; tuos oculos vsq; secuta meis.
Vt te non poterã,poteram tua vela videre,
Vela diu vultus detinuere meos.
At postq̃ nec te,nec vela fugacia vidi,
Et quod spectabant,nil nisi pontus erat,
Lux quoq; tecũ abiit, tenebrisq; exãguis oborꝰ (tis
Succiduo dicor procubuisse genu.
Vix socer iphiclus: vix me grãdæuus Acastus,
Vix mater gelida mœsta refecit aqua.
Officium fecere pium:sed inutile nobis,
Indignor miseræ non licuisse mori.
Vtq; animus rediit:pariter rediere dolores,
Pectora legitimus casta momordit amor.
Nec mihi pectendos cura est pbere capillos:

ANTO. AVLide te fama est:cum Palamedes,Vlyxes, & Menelaus: qui p reddenda Helena legati ad Priamum iuerãt: & renunciarent id troianis,& Priamo non placere.Coniurati græci in Aulide biennio,vt edictum era,conuenerunt:sed tempestate & pestilentia vexati cõctabantur:erat.n.irata Diana: quoniam eius ceruam Agamemnon tru cidauerat.aulis bœotiæ portus est profundissimus cõtra Gerestum euboeæ promontorium:vt scr.Stra. quingentarum nauium capax. [Aulidis portus vbi locorũ sit] Cum fugeres,ex desiderio hoc dictum est.nam Protesilaus non fugit. Sæuis aquis:mare sæuire dicimus:cum insanas excitat procellas:translatione sumpta ab animatis ad inanimata. Plura mandata:amantium consuetudinem exprimit:qui fabulando more causam nectunt ne separentur. Erat ventus: spirabat qualẽ exoptant nauigantes:sed mihi aduersus. Triste vale:sic Persius: Et nostrũ istud viuere triste:quod Fabius notat. Incubuit:valide spirauit. Virgi. Incumbunt pelago dixit. Tetendit:impleuit. Vela diu.inspexi vela dum potui postq̃ tui vultus negabãtur. Succiduo:debili præ dolore.Nã aut lætitia, aut dolore nimio interdum ita mortales languescunt,vt consistere nequeãt. Dicor:alii narrant:ego præ dolore casum non sensi. Socer: pater tuus Grandæuus Acastus:is erat(vt diximus)Laodomiæ pater:nõ(vt alii inscite putauerũt)Peliæ filius:qui cũ argonautis nauigauit.is.n.alter ab illo fuit. [Effectus quidam naturalis] [Acastus q fuerit] Mater:Laudotheã significat Laodomiæ matrẽ. Gelida aqua:qui dolent,si correpti frigore decidant:frigido fouendi sunt. intimus.n.calor frigore eximio excitatur. Inutile:qm̃ sine te pstaret mori q̃ viuere. Rediit:hæc syllaba in exacto protrahit̃ si fiet collisio: vt audit pro audiuit dicimus. Legitimus:cõiugali toro cõueniẽs. Nec mihi pectendos:pathos a cultus negligentia excitatur.

HUBE. AVLide:Auis Euboeæ insulæ portus est, obiectu laterum effectus. Ad hũc cum græci peruenissent Troiam nauigãtes: Agamemnon Dianæ ceruam occidit ignarus, vnde irata Dea flatus ventorũ remouit ita,vt nauigare non possent:& pestilentia laborarent: quare consulta oracula: dixerunt Dianã Agamẽnonio sanguine placandam esse.Iphigenia igit̃ Agamẽnonis filia cum ab Vlyxe p nuptiarũ simulationem adducta,iam in eo esset,vt immolaretur: Dianæ miseratione sublata est:& cerua in eius locũ supposita:ipsa in tauricam regionem translata, Dianæ sacerdos effecta est. Interca autem dum græci in ea insula morarentur:coniurauerunt se nunq̃ ante reuersuros in patriam, q̃ troia caperetur. Inde Dido apud Virg.Non ego cum danais troianam excindere gentem. Aulide iuraui. [Aulis] Fama est.i.fertur. Morari: manere:morã facere. Retinente:quia(vt dixi)Diana flatus ventorum sustulerat:aut quia ventus esset contrarius. Ah me:melius ah interiectio dolentis est,q̃ præpositio.dolet enim talem nõ fuisse ventũ:quo nõ posset nauigare: cũ ab ea esset discessurus. Sæuis: turbatis. Vtile:aptũ,& cõmodum. Oscula:enumerat quasdã vtilitates sibi futuras:si tunc retẽtus fuisset domi. Mãdata:admonitiones. Quæ volui dicere:quæ dictura fui:quæ nõ potui dicere:& dicit causam. Raptus es:abreptus,ablatus. [Locus restitutus] Præceps:festinus. Quem nautæ cupe.i.secundus:qualem nautæ cupidi nauigandi optarent:non qualẽ ego cuperẽ:quæ voluissem te discedere. Soluor:separor,disiungor. Imperfecta:incõpleta. nã non potui finire,quæ tibi dicere volebã. Triste:mœstum & cum lachrymis mixtũ. Incubuit:præsto fuit.& totis viribus cõparatis. Vir.incubuere mari. Tetendit:flatu suo impleuit & extensa fecit. Longe:a meo aspectu. Iam:subito. Sumq; tuos oculos.i.cũ tu oculos ad me conuerteres:ego assidue,te assidue spectãtem,spectabam. Vt:postq̃. Te non poterã.s.videre. Tua vela: quæ longius apparebant:quia erant aut maiora:aut altiora te. Detinuere diu.i.ea prospexi. Fugacia:ita legendum est.i.celeriter euntia:& quæ videbant̃ fugere. Pontus:mare. Lux abiit.s.ex oculis meis. Abortis te.i.inducta caligine ante oculos. Succiduo:inclinato & flexo.a sub & cado venit succiduus antepenultima breui: cum vero longa est a sub & cædo,vnde dicitur arbor succidua:quasi subcædua. [Succiduus vñ veniat & quãtam habeat primam] Iphiclus:pater tuus,socer meus. Acastus:pater meus. Grãdæuus: senex. Mater:mea. Refecit:instaurauit,& viuificauit. Aqua gel.aspersione aquæ frigidæ in faciẽ,qđ solet fieri aliquo languore deficientibus. Pium:ex pietate ꝓueniens. Sed inuti.no.qa vtilius fuisset mihi tũc mori, q̃ nunc viuere in tantis curis. Indignor:doleo,& moleste fero. Nõ licuisse:nõ permissum esse. Vt.i.postq̃. Animus rediit.i.postq̃ respiraui. Pariter:simul. Momordit:pupugit,tetigit. Nec mi.dicit se ob absentiã mariti ita esse anxiã: vt nec ornatu corporis delectetur:nec possit quiescere. Pectendos:pectine componendos & ornandos. Præbere:scilicet ancillis meis.

ASCEN. AVLide:pro aulidi si Seruio credimus.nã omnia tertiæ declinationis pro aduerbiis in loco posita in i exire debent pro de loco in e.vt studui Carthagini,Auinioni &c.discessit Carthagine,Auinione &c. Ah me: ordo est: Ah: vbi erat hic ventus:scilicet profectionis in Phrygiam contrarius:qui te immoratus fuisset: cum fugeres: idest tanq̃ fugiens me celeriter abires:quasi dicat vtinam tunc ille flasset ventus.Et sunt quæ volui dicere:ea est occasio scribendæ epistolæ. Triste vale: non quia tristitiam optabat:sed quia cum tristitia foret.sicut funere miscui di.vir.triste ministerium.Incubuit bo.ventus a thracia in troiam impellens.Nil nisi pontus.Virg.Cœlũ vndiq;,& vndiq; põtus. Obortis:idest præter spem ortus tenebris.Nec mi.pe.docet se legitime amare,nec velle voluptati indulgere tantisper dum vir in castris degat.

Nec libet aurata corpora veste tegi.
Vt quas pampinea tetigisse bicorniger hasta
Creditur, huc illuc, quo furor egit eo:
Conueniũt matres phylaceides, & mihi clamãt
Indue regales Laodomeia sinus.
Scilicet ipsa geram saturatas murice vestes?
Bella sub iliacis moenibus ille gerat?
Ipsa comas pectam, galea caput ille prematur?
Ipsa nouas vestes, dura vir arma ferat?
Quo possum, squalore tuos imitata labores
Dicar, & haec belli tempora tristis agam.
Dux Pari priamide damno formose tuorum,
Tam sis hostis iners, q̃ malus hospes eras,
Aut te tenariae faciem culpasse maritae,
Aut illi vellem displicuisse tuam.
Tu qui pro rapta nimium Menelae laboras:
Hei mihi, q̃ multis flebilis vltor eris.
Dii precor, a nobis omen remouete sinistrum,
Et sua det reduci vir meus arma ioui.
Sed timeo, & quoties subiit miserabile bellum,
More niuis lachrymae sole madentis eunt.

ANTO. — Quo vestis gñe tarquiniꝰ & agrippa claudii in triũphis usi fuere. Inclamo q bus cũ. cãtibus coniungatur. Purpura dibapha q̃ fuerit.

℃ AVRata ve. auro textili cõfecta, qua vsus est Tarquinius in triũpho: vt Verrius scri. & Agrippa claudii. in hac tñ nulla alia materia p̃ter aurũ fuit: in attalicis aliud q̃ aurũ erat admixtũ. ℣ Bicorniger: Bacchus cornibus effigiari seri. Diodo. se ror inquit vt maenades Bacchi furore cõcitae. ℣ Phylaceides: ex phylace vrbe. ℣ Et mi. clamãt. i. inclamo te & tibi clamo ob iurgare est & irasci. Plau. in asinaria: Nimis inquit risum cõtinui: vbi hospitẽ inclamauit: q^d se absente mihi fidẽ habere voluisset. ℣ Regales sinus: regias vestes. ℣ Scilicet ipsa ge. cũ stomacho enũciandũ est. ℣ Saturatas mu. sanguine muricũ mersas: quae si bis madefiat purpura dibapha dr̃ vt scri. Pli. primũ apud Romanos vsus est Lẽtulus spĩter aedilis curulis. ℣ Ille ge. per cõtentionẽ se imitaturã viri labores monstrat. ℣ Dãno tuorum: qĩ patriae excidium viderunt. ℣ Eras: mutauit tẽpus: fuisti dicendũ erat. ℣ Taenari ae maritae: laconicã Helenã significat: quã rapuit Paris. Taenaros est laconiae promontorium vbi aditus ad inferos esse Papinius tradit. ℣ Menelae laboras: Menelaus omnem graeciam vt sibi ferret opem: conuocauit contra troianos. ℣ Q uã multis: quae extinctos viros deplorabunt: vt Deidamia: quae Achillis interitum defleuit. ℣ Omen: futuri mali praesagium. id. n. fuisse cõstat: quod cum ad Troiam exire voluerit Protesilaus pedẽ in limine offendisse tradit. ℣ Det: de more Ioui conseruatori suspendat arma.

HUBE. — Tyrsus quid sit. Q uaĩ bacchꝰ supbiã hẽc fingaĩ. Phylace urbs ubi lo co(rum) fuerit. Phylacꝰ q fuerit.

℃ TEgi, indui. ℣ Bicorniger. i. bacchus. dicit se furore ita agi: sicut aguntur bacchãtes. ℣ Hasta pampinea. i. tyrso. est autem Tyrsus hasta pampinis inuoluta, quã Bacchantes ferre solent. Ouidi. v. Meta. Frondẽtes sumere tyrsos Imperat. ℣ Tetigisse: stimulasse, concitasse in furorem. sic Virg. iiii. aene. Saeuit inops animi: totaq; incensa per vrbem Bacchatur: qualis commotis excita sacris Thyas vbi audito stimulant trieterica Baccho &c. Oui. iii. fa. Mentia inops rapitur: vt quas audire solemus Threicias fusis maenadas ire comis. itẽ, in epistola Ariadnes: Aut ego diffusis errani sola capillis. Q ualis ab ogygio concita baccha deo. Bacchus autem dicitur habere cornua propter superbiam & elationem: quã feruor vini inducit. ℣ Matres: matronae, mulieres. ℣ Phylaceides: ita est legendum. est enim forma patronymica pro deriuatiuo a phylace: quae (vt Home. in. ii. Ilia. scri.) fuit vrbs Thessaliae: in qua Protesilaus regnauit: quod etiam ostendit Luc. lib. vi. Et prima rhoeteia littora pinu: quae tetigit phylace. hanc Ptolemaeus ponit in Pieria parte Macedoniae. Stra. vero in phthiotica: quae tamen regiones sunt in Thessalia: quae & macedonia dicitur. phylacus autem pater Iphicli fuit: & sic auus Protesilai: unde Protesilaus apud poetas saepe dicitur phylacides: ipsa Laodomia phylaceia ab vrbe phylace: vel a Protesilao phylaceio interdum dicitur. Oui. li. v. de ponto: Vt viuat fama coniux phylaceia: cuius Iliacam celeri vir pede pressit humum. ℣ Scilicet: responsio Laodomiae. s. geram. q. d. minime. ℣ Saturatas: bene tinctas: unde dibaphae uestes dicebantur. quae bis erant tinctae. ℣ Murice: purpura. Est enim murex piscis: cuius sanguine tinguntur lanae. ℣ Gerat bella: quod est laboriosum & durum. ℣ Prematur: grauabitur. ℣ Galea. ponere galeae. Ipse alibi supra: Et galeam pressa sustinuisse coma. ℣ Dura: aspera. q. d. non decet ut ego sim in deliciis: & maritus meus sit in laboribus. ℣ Dicar imi. s. esse. ℣ Squalore: sorde: i. neglectu corporis. ℣ Agam tristis. i. uiuam in tristitia & moerore. ℣ Dux pari: male legitur hic textus Dux pari: neq; n. cõuenit ut irata & turbata uocẽ appellet Paridem: & ex uersibus Home. li. iii. Ilia apparet legendũ esse dispari. dicit. n. Δυσπαρι εἶδος ἄριστε &c. i. o male & infoelix Pari formose. alludens igitur poeta Oui. ad illa uerba Homeri facit iratam Laodomiã loqui de Paride contumeliose sic: O dispari. i. o male & infoelix Pari: nã dys apud graecos in compositione malum aliquid significat, vel difficultatem: aut impossibilitatẽ: ut exẽpli gratia. τυχη significat fortunam. δυστυχια uero infortunium. ἔργον significat opus: & officium. δύσεργος difficultatem: ε. ιδος significat formosum. δυσειδης significat deformem. sunt plurima hmõdi apud graecos. error aut facile natus ẽ: uel ex ignoratione graecarum literarum, vel quod ypsilon putatũ fuerit esse u nostrum, & s litera conuersa sit in x: sed absq; dubio affirmauerim legendum dyspari. ℣ Formose dãno tuorum. i. cuius forma & pulchritudo magno constatura est tuis: quia propter te: qui placuisti Helenae, tui multa patiẽt dãna. ℣ Tam sis: optatiui modi est: & subaudit vtinã. ℣ Tam sis hostis iners. i. ita negligens & ignauus sis pugnator. ℣ Q uam malus hospes: scilicet apud Menelaum. Malus autem. i. perfidus: quia fidem hospitii nõ seruasti. ℣ Aut te: dicit quod uellet: quod aut Helena displicuisset Paridi: aut Paris Helenae. ℣ Maritae taenariae. i. uxori Helenae laconicae. nam Taenarus promontoriũ est laconiae: ex qua Helena fuit. ℣ Tu: scilicet o Menelae. ℣ Flebilis ultor: quia multi hac tua ultione peribũt. ℣ Dii precor: quia quoties Laodomia recordabatur belli: trepidabat: & flebat: ideo p̃catur: ut hoc non sit ei malo omini. i. augurio. ℣ Sinistrũ. i. infoelix. ℣ Det: offerat. ℣ Ioui reduci. i. ioui eũ reducenti. nam reducem appellamus & qui reducit alium ut hic: & qui reducitur ab alio ut supra: Gratulor oechaliam reduci te tigisse catina. & Vir. primo aenei. Namq; tibi reduces socios. ℣ Subiit: uenit in mentem. Virg. Subiit chari genitoris imago. ℣ Madentis: liquescentis. ℣ Sole: propter calorem solis.

Dibapha purpura. Murex qd sit. Dys graece qd signet. Tychi: dystychia ergos eidos diseidis qd apud graecos signent. Tenarus. Reduces qui dicanĩ.

ASCEN. — ℃ VT Q uas: docet insuper se ex uehementia amoris interdũ more bacchantiũ uagari. Phylacidas: patronymicum a patria a phylace. s. urbe. Regales sinus: sinuosas uestes reginam decentes. Scilicet: uocabulum indignationi aptum: quasi dicat nequaq̃ committerem ut ego purpurata incedã. dum iste armis atteretur. Magnifice autem dixit saturatas: non imbutas murice: ut dibaphas: idest bis tinctas significet. Ipsa. i. ego. est enim trium personarum. Dux pari: uocatiuus a nominatiuo Paris. ordo est: O Pari: idest Alexander (sic enim etiam uocabatur) Priamede: uocatiuus est. i. filii Priami. formose dux. s. in raptu Helenes cum dãno tuorum. ego sup. uelim ut sis tam iners hostis. q̃. i. quantum malus hospes eras. Erat autẽ pessimus hospes: quia hospitam abduxit: unde uelit inertissimum quoq; esse. Iners autem dicitur sine arte: & sine industria. Ego uellem: inquit aut te culpasse faciem maritae. i. coniugis. taenariae. i. lacenae a parte totum. s. Helenes. aut tuã supple faciem displicuisse illi. i. q uterq; alteri non tantum placuisset: ut tu eam rapere: & ea rapi uellet. Flebilis uxori uidetur noue dictum: ut sicut maritam uocat foeminam, ita uirum uocet uxorem. sed legendum puto non uxor, sed ultor. caret enim exemplo ut uir uxor dicatur: licet uxorius saepe. q̃. i. quantum, multis: cum admiratione: quasi dicat plurimis. Et suadet reduci uir meus arma Iouis hic redux actiue ponitur pro reducente. cum apud Virgilium pro reducto legatur. Moris autem erat negocio peracto, arma consecrare deo praesidi negocii illius.

Tenedos

¶ Tenedos:insula contra Troiam olim Leocophris dicta:a Tene Cycni filio Tenedos est appellata : quam & callimma alii appellarunt. ¶ Rapere ausurus:coniectura firmat sollicitudinem suã non esse vanã. ¶ Venerat, vt fama est: circunstãtus coniecturam pbat. ¶ Pars quota:phrygum numina pars Paridẽ secuta est:licet spectabilis uenerit. ¶ His:opulentia, uiris, classe:quodqꝫ defendi posse existimabas. ¶ Consors ledaea:Helenã exprimit Castoris,Pollucisqꝫ,qui erãt gemini, sororem. ¶ Haec:quae te impulerũt. ¶ Hectora ne.quẽ:dubitatio timorẽ auget. ¶ Hectora quisquis is est: amplificatio est sumpta a nomine. ¶ Hectoras: Hectoris similes. ¶ Fas est:patefactis periculis cõsuluit quid faciendum sit. fata enim erant ut Troia graecorum virtute caderet. ¶ Tendat Menelaus: a iusto arguit.

ANTO. Tenedos vbi locorũ sit & vnde dicta

Helena cuius soror fuerit

Ilion,& Tenedos,Simoisqꝫ,& Xanthus,& Ida.
Nomina sunt ipso pene timenda sono.
Nec rapere ausurus,nisi se defendere posset,
Hospes erat. vires nouerat ille suas.
Venerat(vt fama est)multo spectabilis auro:
Quiqꝫ suo phrygias corpore ferret opes.
Classe,virisqꝫ potens,per quę fera bella geruntur,
Et sequitur regni pars quota quemqꝫ sui.
His ego te victam consors ledaea gemellis
Suspicor,hęc danais posse nocere puto.
Hectora nescio quem timeo,Paris Hectora dixit
Ferrea sanguinea bella mouere manu.
Hectora quisquis is est,si sum tibi chara,caueto.
Signatum hoc memori pectore nomen habe.
Huinc vbi vitaris,alios vitare memento,
Et multos illic Hectoras esse puta.
Et facito,vt dicas,quoties pugnare parabis,
Parcere me iussit Laodomeia sibi.
Si cadere argolico fas est sub milite Troiam:
Te quoqꝫ non vllum vulnus habente:cadat.
Pugnet,& aduersos tendat Menelaus in hostes,
Vt rapiat Paridi,quam Paris ante sibi.
Irruat,& causa quem vincit,vincat & armis.
Hostibus e mediis nupta petenda viro est.
Causa tua est dispar,tu tantum viuere pugna,
Inqꝫ pios dominę posse redire sinus.
Parcite dardanidę de tot(praecor)hostibus vni,
Ne meus ex illo corpore sanguis eat.
Non est,quẽ deceat nudo concurrere ferro:
Seuaqꝫ in oppositos pectora ferre viros.
Fortius ille potest multo,qui pugnat amore:
Bella gerant alii,Protesilaus amet.

Nã p vxore fas est maritũ pugnare.apud Home.Menelai & Alexandri pugna est:qua Alexãder cecidisset,nisi venus a pugna illũ auertisset. ¶ Est dispar:nõ cõuenit cũ Menelao.Nã tibi vxor domi seruatur. ¶ Tu tantum viuere pugna : simplex entimema est: quia,inquit,tibi vxor domi seruatur pugna tua est,vt ad eã incolumis redeas. ¶ Parcite dardanidae:apostrophe pathos augetur. ¶ Meus san.nã salus mea a Protesilao pendet:cuius vulnera mea sunt. ¶ Fortius ille potest:Menelaus q amore pugnat fortior est.

¶ ILIon:dicit quod quoties audit aliquod nomẽ regionis troianae:fere solo noie terretur. ¶ Ilion:oppidũ ipsum Troiae. ¶ Tenedos:insula in conspectu Troiae:quã a Tene quodam,qui cum nouerca concubuit,occupatã cũ antea esset vacua,& ab eo nominatam Seruius scrip. Diod.appellat Tenum:dicitqꝫ eius patrem calumnia vxoris inductum filiũ Tenũ in arca impositũ in mare deiecisse:quae tempestate acta,cum in Tenedũ appulisset,Tenus mirabili deorum ope salutem consecutus insulae imperauit:vir ꝓ clarus,ac iustitia,virtutibusqꝫ aliis immortalium honores assecutus. ¶ Et Xanthus:fluuius iuxta Troiã.de quo diximus in epla Oenones. ¶ Ida:mons phrygiae:a quo & sylua Idaea. Virgi. Idaea clarã se cõdere silua Cernimus. & idem: Iãqꝫ iugis summae surgebat lucifer Idae. hic declinauit graece ἰδη ἰδης. ¶ Pene:idest fere. ¶ Ipso sono.i.sola voce & nomine.q.d.ergo multo magis re ipsa. ¶ Nec rapere:occurrit obiectioni:quia posset dici quod magna ẽ potẽtia graecoꝝ:dicit qd Paris nõ rapuisset Helenã: nisi vidisset se habere vires defendendi se cõtra graecos. ¶ Ausurus.s.erat Paris.i.nõ fuisset ausus rapere. ¶ Hospes erat.i. pegrinus. ¶ Vires suas.i.quantũ posset. ¶ Spectabilis:ornatus. ¶ Ferret:ostẽtaret. ¶ Suo corpore:quia qui vidisset eum ita ornatũ:potuisset iudicare q̃ diues esset phrygia. ¶ Opes phrygias.i.troianas. Vir. Troianas vt opes.erat enim in toto oriente potentissimũ imperiũ Troiae. ¶ Classe:nauibus. ¶ Viris.i.numero virorũ. ¶ Per quae.i.per quas res.s.naues & viros. ¶ Gerũtur bella:quia sine viris bella geri nõ possunt:nec rursus sine classe:cũ ad eos qui separãtur mari, transituri sumus. ¶ Quota.i.minima.vt Iuue.Quota portio faecis acheae.& est sensus:Potens est classe & viris:& habet secum minimam partẽ sui regni. ¶ His ego:dicit Laodomia Helenam esse captã amore Paridis ꝓpter supradicta. ¶ Ledaea:a Helena filia Ledae,possessiuum p patronymico. ¶ Cõsors.i.soror & sanguie cõiuncta. ¶ Gemellis.i.Castori& polluci,qui gemini fuerũt eodẽ

Xanthus ubi locorũ sit

Ide mons ubi locorũ sit

HUBER. Tenedos

Castor & Pollux qui

nati ouo:vt supra diximus. ¶ Haec:scilicet diuitias & potentiam troianorum. ¶ Posse nocere Danais:idest graecis. ¶ Nescio quem:quasi dicat inter Troianos fortissimum. ¶ Paris Hectora : probratio fortitudinis Hectoris ex testimonio Paridis. ¶ Sanguinea:cruentata:qui semper interficit aliquem. ¶ Ferrea bella:aut aspera: aut quae ferro geruntur. ¶ Hectora:adiurat Protesilaum per amorem suum vt caueat hunc Hectora. ¶ Si sum chara tibi:si me amas. ¶ Signatum:infixum : & quasi signo quodam notatum. ¶ Nomen:scilicet Hectoris. ¶ Vbi:postquã. ¶ Hunc:Hectora. ¶ Alios: Troianos. ¶ Multos Hectoras: idest multos fortes,qualis est Hector. ¶ Parabis pugnare:idest ingredieris pugnã. ¶ Me parcere sibi:idest me habere respectum sui:& vt me ei seruem. ¶ Si fas est:idest si licet,& fata permittunt. ¶ Cadere:idest ruere. ¶ Non vllum: idest nullũ. ¶ Pugnet: hoc dicit:sine vt Menelaus,ad quem pertinet recuperare vxorem,pugnet ipse. ¶ Nupta:vxor. ¶ Petenda:capiẽda. ¶ Dispar:dissimilis. ¶ Viuere:vt viuas. ¶ In si.in amplexus,in gremium. ¶ Dominae:vxori,qua te amat. ¶ Pios : tibi affectos & deditos. ¶ Parcite:conuertit sermonem ad Troianos,vt suo Protesilao parcant. ¶ Ne me ex il.idest ne ipso mortuo, ego quoqꝫ moriar. ¶ Meus:scilicet.e.i.exeat. ¶ Ex illo corpore:scilicet interfecto. ¶ Non est:dicit eum non esse aptum bello. ¶ Oppositos:aduersos:hostiles. ¶ Fortius:animosius. ¶ Ille:scilicet Paris. ¶ Amet:scilicet me.

¶ ILION & tenedos:declinatur hoc ilium vel ilion,huius ilii.nam quae apud nos exeunt in um , si sunt graeca exeunt apud eos in on.reperitur tamen etiam haec ilios.& apud hunc,& apud Hora. Ilion autem erat regia Priami in Phrygia,quae expugnabatur. Tenedos insula in conspectu troiae.Simois & Xanthus fluuii troiani. Ida : silua troiana. Pars quota quaeqꝫ sui: quasi dicat rarissima quaeqꝫ:vnde non legam quenqꝫ. Eleganter autem ponitur quisqꝫ cum quotus : & coniuncta petunt fere negatiuam responsionem. Consors ledaea:idest filia Ledae soror gemellorum:hoc est:o Helena.ego reor te victam his.s.opulentia,classe,& viris Paridis. Hectora,ne scio quem:formidandum docet nomen Hectoris,de quo tanta praedicantur, caueto:idest fugito. Hora. hic niger est,hunc tu romane caueto. Memori pectore:Virg.etiam in accusatiuo memor genere neutro dedit dicens: Curae numẽ habet,iustumqꝫ,memorqꝫ precatur. Multos hectoras:idest fortes. Parcere me iussit Laodomia sibi ut amore non timore abstinuisse bello putetur. Si cadere:idest siquidem fas est,quia in fatis esse censet. Te quoqꝫ: hoc est cadat sine te. Parcite Dardanidae:preces vanae,si hosti deferantur. Sed quia per apostrophen legendae a viro scribantur,multũ gratiarum habent. Non est quem deceat:quasi dicat non hic vobis capitali odio cruentam inferet bellum. Parcite ergo ei & conuertite ferrum in capita bellorum:scilicet Menelaum & Agamemnona,

ASCEN.

Nunc fateor,volui reuocare,animusq ferebat,
Substitit auspicii lingua timore mali.
Cum foribus velles ad Troiam exire paternis,
Pes tuus offenso limine signa dedit.
Vt vidi,ingemui,tacitoq in pectore dixi,
Signa reuersuri sint precor ista viri.
Hec tibi nunc refero,ne sis animosus in armis,
Fac meus in ventos hic timor omnis eat.
Sors quoq nescio quem fato designat iniquo:
Qui primus danaum troada tanget humum.
Infoelix,quę prima virum lugebit ademptum,
Dii faciant ne tu strenuus esse velis.
Inter mille rates,tua sit millesima puppis,
Iamq fatigatas vltima verset aquas.
Hoc quoq premoneo,de naue nouissimus exi.
Nō est,quo properes,terra paterna tibi.
Cum venies,remoq moue,veloq carinam,
Inq tuo celerem littore siste gradum.
Siue latet phoebus,seu terris altior extat,
Tu mihi luce dolor,tu mihi nocte venis.
Nocte tamen quā luce magis.nos grata puellis,
Quarum suppositus colla lacertus habet.
Aucupor in lecto mendaces coelibe somnos,
Dum careo veris,gaudia falsa iuuant.
Sed tua cur nobis pallens occurrit imago?
Cur venit a verbis multa querela tuis?
Excutior somno,simulachraq noctis adoro.

ANTO. ¶ VOlui reuocare:ne ad bellum ires. ¶ Animusq ferebat:praesagiebat nescio quid futuri mali.a bello abstinendum esse ab auspiciis arguit. ¶ Mali auspicii:tacui ne forte malum omen discedens captares. ¶ Pes tuus offensus limine:pedum offensiones in auguriis esse scribit Plinius:easq mala ferre praesagia Tibullus docet:O quoties,inquit,ingressus iter mihi tristia dixi Offensum in porta signa dedisse pedem. ¶ Vt vidi:pedis offensionē. ¶ Eat in ventos:sit vanus. ¶ Sors quoq nescio quē in fatis est nomine non exposito qui primus in littus troianum appulerit,perire debere. Protesilaus enim cum primum appulisset a viro Dardanio(vt scrib.Homer.)trucidatus est quem alii aeneam fuisse scribunt,qui illum peremerit.Romae,p̄nestaeq sortes in templo fortunae pendebant ante aram. ¶ Strenuus:vt primus in littus troianū velis appellere. ¶ Millesima:vltima. ¶ Terra paterna: sed hostilis. ¶ Remoq moue:impellas velo,& remo nauim cū redieris. ¶ Latet:sub terris est. ¶ Venis dolor:me dolore cogis. ¶ Celibe:sine viro.abiicit suspitionē. ¶ Sōnos mendaces:qui virum referebant. ¶ Gaudia falsa:erant ea dū cū absente marito rē habere videbatur. ¶ Sed tua cur nobis pallens occurrit imago:praesagit futurum protesilai interitū. ¶ Multa querela : Protesilai vmbra cum Laodomia queri videbatur. ¶ Adoro:nocturnas vmbras supplicationibus placare nitor,ne me terreant.

Antiquorum auguria

Protesilai mors

HVBE. ¶ Nunc fateor:quasi dicat quod ante dicere non sum ausa. ¶ Reuocare:ne ires ad bellum troianū. ¶ Ferebat.i.cupiebat ¶ Substitit:idest destitit:cessauit. ¶ Timore mali auspicii.i.metu ne darem tibi malum auspicium & auguriū reuocando:quod solet vulgo credi. ¶ Cum foribus:dicit quoddam omen:q apparuit:cum Protesilaus esset ex domo sua exiturus ad bellum troianū:qa cespitauit i limine domus. ¶ Signa:auguria. ¶ Offeso:tacto. ¶ In pectore tacito.i.ego tacita & mecum dixi. ¶ Ista sint signa viri reuersuri.i.vtinam haec sint signa quod maritus meus possit reuerti a bello troiano. ¶ Refero:dico. ¶ Nūc:quae ante non sum ausa dicere. ¶ Ne sis animosus.i.ne sis audax. ¶ In ventos.in nihilū.i.vt frustra sit. ¶ Sors.i.oraculum. ¶ Designat.i.destinat. ¶ Fato:idest morti. ¶ Nescio quem:idest quendam ¶ Qui primus danaum.i.primus ex graecis. ¶ Troada:troianam. ¶ Ademptū:sublatum,& ereptum sibi. ¶ Strenuus: audax & animosus:vt velis p̄imus exire in terram troianam ¶ Millesima.i.vltima : quia inter mille:millesimus dicitur vltimus qui facit nomen numero millenario. ¶ Verset:moueat. ¶ Iam fatigatas.i.iam impulsas & commotas remis aliarum. ¶ Nouissimus:extremus.i. ¶ Praemoneo: praemoneo etiā te nō solū vt tua nauis sit vltima,quae appellat ad littus troianū:sed etiā tu sis vltimus q de ipsa naui descendas. ¶ Terra quo p̄peres.i.quo properare debeas:& ita legendum est properes.& ordo est: Terra non est tibi paterna quo properes: idest quo debeas ita celeriter ire:quia ad terram paternam omnes libenter properant. ¶ Cum venies:dicit ei esse properandum,cum redibit. ¶ Cum venies:cum redibis in patriam. ¶ Vtere remis & velis:ad nauigandum. ¶ Siste:fige:pone. ¶ Gradum:gressum:idest cito descende in tuum littus quando redibis. ¶ Siue:dicit se diu,noctuq assiduis curis angi propter absentiam mariti,& eius periculo:sed magis tamen nocte. ¶ Latet noctes eadem sententia vsa est supra Hermione ad Orestem:cum tamen altus equis Titan radiantibus instat,Perfruor infoelix liberiore malo &cae. ¶ Nox grata:dicit quare maior dolor sit ei nocte quam die:quia nox aptissima est voluptatibus puellarum,sub quarum collo mariti brachia tenere solent:& eas crebro amplecti & osculari. ¶ Aucupor: dicit se multa somniare de marito:quae licet sint falsa,tamen afferunt voluptatem. ¶ Aucupor:capio. ¶ Mendaces:falsos. ¶ Coelibe lecto:idest sine marito.nam coelebs dicitur(teste Prisciano)quasi coelestem vitam agens.Coelebs autem dicitur:qui vel quae coniugio non copulatur.Hora.in epistola:Nil ait esse prius melius nil coelibe vita. ¶ iuuant:delectant. ¶ Dum careo veris.Idest dum non habeo vera gaudia cum marito meo. ¶ Sed tua:dicit sibi apparere tristia omnia:scilicet imaginem ipsius Protesilai mortui. ¶ Pallens:mortua.Virgilius:Ora modis attollens pallida miris. ¶ Occurrit:apparet. ¶ Cur venit a verbis:idest cur videor audire te multa conqueri. ¶ Excutior:violenter excitor. ¶ Adoro:idest oro. ¶ Simulachra noctis : idest ipsos somnos qui nocte habentur.

Coelebs quis sit

ASCEN. ¶ NVNC fateor:recitat praesagia futurae mortis,atq omina:quae cum fierent,ne accepisse putetur, timuit reuocare maritum,quia reuocando ratum fecisset omen,& ille forsitan nihilominus abiisset. vnde tutius putauit tunc dissimulare, q nunc territa in somnis,vt caueat monet.Foribus exire paternis:sic Virgilius : Quamuis multa meis exiret victima septis. Ex eo enim ablatiuo iungitur:quia componitur ab ex.& accusatiuo secundum Alex.quia componitur etiam ab extra.Vt vidi:idest statim postquam vidi.Signa reuersuri:magni animi est mali ominis signa in melius conuertere atq interpretari. Sors quoque:ergo & ipsa sortilegos consuluerat.territa:scilicet in somnis & malo omine.Qui primus:ordo est: eum qui primus danaum pro danaorum:hoc ē graecorum seu argiuorum.tanget humum troada : idest troianam. patronymicum enim est pro patrio,seu possessiuo positum.haec troas,huius troados,huic troadi,hanc troada.Remo & velo : idest plena opera , quae fit ventis & velis:hoc est vltimus descendas in terram hostilem.& primus redeas in patriam.Luce:idest interdiu. orator diceret luci potius quam luce.Lacertus : idest brachium condormientis vnde in canticis : Laeua eius sub capite meo,& dextera illius amplexabitur me.In lecto coelibe:idest sine coniuge.Coelebs enim dicitur quicunq extra coniugium viuit,siue caste,siue nō. vnde & coelibatus eius qui ita viuit status.Dum careo veris gaudia falsa:idest simulata.iuuant:idest delectant: quod epicureis summopere persuasum est:Sed tua cur nobis:causam potissimam mittendae epistolae recitat.Excutior somno:quod Seruius futuri mali prognosticon putat.nam cum somnus,inquit,sit donum deorum(sicut dicitur secundo aeneidos. Tempus erat,cum prima quies mortalibus aegris Incipit,& dono diuū gratissima serpit)non excutitur vehementer sine futuro malo.

¶ Tessalis

¶ THESSALIS ara: sacrifico in omnibus templis eius Thessaliæ regionis, quam tenemus. ¶ Meo fumo: ad odores qui in sacris vrebantur fumum referas. ¶ Quæ sparsa: thura lachrymis spargunt. ¶ Relucent: emicant cum crepitu: quod accidit si vinum flammis affundatur. ¶ Affuso mero: vinum in sacris adhibebatur cum lacte si manes & nocturnas vmbras essent placaturi, adhibebant & ostiarum sanguinem. ¶ Quando ego: pathos ab acclamatione. ¶ Soluar: languescar nimio gaudio: quod (vt diximus) & in nimio timore contingit. ¶ Tuæ militiæ: quam ad Troiam gessisti. ¶ In his: inter oscula. ¶ Dulci mora: intercapedine iucunda fouetur. ¶ Troia: pericula troiani belli. ¶ Exire: ex aulide oram soluere. ¶ Inuitis aquis: aduersantibus aquarum numinibus. ¶ Quis uelit in patriã: dissuadet nauigationem a deorum uoluntate. in patriam, inquit, per tempestatem nauigationẽ differimus: multo minus in hostiles oras, maxime Neptuno aduersante, nauigandum est. ¶ Suam urbem: Troiam dicit, quam Neptunum fabricasse tradunt. ¶ Numinis: Neptuni. ¶ Turpis adultera: a causa nauigationem dissuadet, quã extenuat. ¶ Inachiæ: inachus argiuorum uetustissimus rex: vnde græcos inachios appellamus. ¶ Reuoco: correptione vtitur: quoniam reuocatio omen aduersum facere consueuit. ¶ Reuocantis omen: quicquid mali ominis ẽ. ¶ Abesto: sit irritum. ¶ Troadas inuideo: Fabius notat veteres dixisse te inuideo: licet iuniores tibi inuideo dixerint. ¶ Funera: mortes.

ANTO. Antiquos mos in sacris faciendis

Inachus quis fuerit

Inuideo cũ quibus casibus iungatur

Nulla caret fumo thessalis ara meo.
Thura damus, lachrymasq; sup, qua sparsa relucẽt,
Vt solet affuso surgere flamma mero.
Quando ego te reducẽ cupidis amplexa lacertis
Lãguida lætitia soluar ab ipsa mea?
Quando erit vt lecto mecum bene iunctus ĩ vno,
Militiæ referas splendida facta tuæ?
Quæ mihi dum referes, quamuis audire iuuabit,
Multa tamen rapies oscula, multa dabis.
Semper in his apte narrantis verba resistunt,
Promptior est dulci lingua referre mora.
Sed cum troia subit, subeunt ventiq;, fretumq;,
Spes bona sollicito victa timore cadit.
Hoc quoq; quod venti prohibent exire carinas,
Me mouet: inuitis ire paratis aquis.
Quis velit in patriam vento prohibente reuerti?
A patria pelago vela vetante datis.
Ipse suam non prebet iter Neptunus ad vrbem.
Quo ruitis? vestras quisq; redite domos.
Quo ruitis danai? ventos audite Vetantes:
Non subiti casus numinis ista mora est.
Quid petitur tanto nisi turpis adultera bello?
Dum licet, Inachiæ vertite vela rates:
Sed quid ego reuoco hęc? omen reuocãtis abesto
Blandaq; compositas aura secundet aquas.
Troadas inuideo, quæ si lachrymosa suorum
Funera conspicient, nec procul hostis erit.
Ipsa suis manibus forti noua nupta marito

¶ MEO fumo: idest meo sacrificio: quia vbiq; sacrifico. ¶ Sup: scilicet thura. ¶ Quæ: scilicet thura. ¶ Sparsa: madefacta, & aspersa lachrymis. ¶ Relucent: incenduntur. ¶ Vt solet: comparatio est. ¶ Surgere: crescere. Flamma enim vino superfuso maior fieri solet. ¶ Quando ego: ostendit quanto affectu eius reditum expectet. ¶ Languida: deficiẽs. ¶ Soluar: cadam. ¶ A mea lætitia: vt enim nimio dolore: ita & nimia lætitia homines deficere solent: immo & plerunq; mori. refert Valerius maximus libro nono exẽplum in duabus mulieribus: quæ nimia lætitia ex insperata salute filiorum, quos perisse audierant, expirauerunt. ¶ Referas: narres: vt solent mariti a bellis reuersi. ¶ Iuuabit: delectabit, & placebit. ¶ Rapies: a me. ¶ Resistunt: remorãtur, retardant. ¶ Apte: conuenienter, grate. ¶ In his: scilicet osculis. ¶ Promptior: paratior. ¶ Dulci: grata. ¶ Mora: spatio. quia recreata aliquantulũ hoc spacio osculandi promptior postea efficitur ad narrandum. ¶ Sed cum Troia: ostendit superius se delectari falsis somnis de marito suo: quem interdum somniat esse secum: postea vero ostendit quanto affectu eum reuerti optet & speret: nunc dicit qđ quãdo recordatur belli troiani: & nauigationis eius amittit omnem spem. ¶ Subit: venit in mentem. ¶ Fretum: per quod nauigas: qđ habet tot & tanta pericula. ¶ Cadit: deficit. ¶ Hoc quoq;: quia supra dixit se audisse eos remorari in aulide: dicit nunc quod veretur, ne illud sit malum omen: ne dei per hoc significent quod nolint vos nauigare. ¶ Exire: discedere ex Aulide. ¶ Mouet: terret, & turbat me. ¶ Inuitis: contrariis: & vos prohibentibus. ¶ Quis velit: quasi dicat nullus. & est argumentum a maiori ad minus. Si enim nemo contrariis vẽtis vellet redire in patriã suam, cuius quisq; cupidissimus est: quanto minus deberet ventis contrariis, & mari prohibente a patria sua discedere. ¶ Ipse suam: ostendit nunc quod contra voluntatem numinum nauigent. dicit enim Neptunum deum maris impedire eorum nauigationem ne eant ad destruendam Troiam: quã ipse condidit. vnde supra: Perdere quos possis melius neptunia præbent Pergama: idest a Neptuno condita. ¶ Quo ruitis: quo vaditis ita præcipites & inconsiderati. ¶ Domos: scilicet vestras. ¶ Audite: sentite: & eis ne resiste. ¶ Ista mora: quã nunc facitis in aulide: cum non potestis inde discedere. ¶ Non est subiti casus: idest non est fortuita: & ex aliquo subito casu: vt vos fortasse putatis. ¶ Est numinis: idest sed. i. sed est diuinæ voluntatis. ¶ Quid petitur: arguit a causa: dicit enim causam esse turpem & inhonestam: cui nullum debeant præstare fauorem: quia tanto bello repetitur tantummodo adultera. ¶ Rates Inachiæ: idest græcæ: vel argolicæ. nam Inachus pater Ioos regnauit argis: vnde argiui nonnunquã Inachii dicuntur. ¶ Vertite vela: idest reuertimini in patriam. ¶ Dum licet: vobis. ¶ Sed quid ago reuocãs. sic legendum est non autem ego: cuius vltima syllaba semper breuis est. ¶ Omen reuocantis abesto: idest vtinam nullum sit malum omen ex reuocatione mea. ¶ Compositas: quietas. ¶ Blãda: mitis, suauis. ¶ Troadas: dicit fœliciores esse mulieres Troianorum: contra quos geritur bellum: quã vxores græcorum: qui gerunt ipsum bellum. ¶ Troadas inuideo: pro inuideo troadibus: idest fortunæ troianorum. notanda hæc locutio: vbi inuideo cum solo accusatiuo sine datiuo iungitur: quod nusquã alibi me legere memini: nam cum accusatiuo & datiuo sæpe ponitur. vt Te ne, inquit, miserande puer, cum læta veniret inuidit fortuna mihi. & Liber pampineas inuidit collibus vmbras. ¶ Funera: cædes. ¶ Suorum: maritorum, uel parentum, & fratrum. ¶ Noua nupta: pauloante maritata. ¶ Suis: propriis.

HVBER.

Hominum pro nimia lætitia vel dolore varii affectus

Argumẽtũ a minori ad maius quomodo figuretur

Inachus ubi regnauerit & unde inachi dicti

Inuideo de quo supra

¶ ARA thessalis: idest thessalicã. iterum patronymicum pro patrio seu possessiuo. vt solet affuso mero: idest postquã affusum est merum. Quando ego te reducem: idest reductum aut reuertentem. Soluar ab ipsa: ordo est Ipse: idest ego soluar languida ab lætitia mea, quia Aulus Gellius docet enectas esse mulieres non minus gaudio vehementi quam dolore. Militiæ referas: at qui dixerat: Bella gerant alii. Protesilaus amet: quo ergo nunc dicit: Militiæ referas splendida facta tuæ. Sed non est vitiosum poetæ, si eam inconstantiam dat mulieri. amant enim laudem, licet eam periculo mereri nolint. Sed cũ Troia subit: idest profectio troiana, quam paratis inuitis ventis & aquis, cum tamen repugnantibus illis nemo in patriam redire paret. Quis velit &cæ. quasi dicat nemo. Et tamen vos datis a patria pelago uela uetante. Quisq; redite: locutio congrua in te. nam quisque uim collectiuam habet. Quid petitur: dehortatur a bello ob indignitatem causæ. Troadas inuideo. i. inuidia prosequor. nam nos diceremus troadibus inuideo. Sensus est: ego inuideo id troadibus: idest troianis mulieribus. est enim patronymicum a patria. quod si funera. i. mortem suorum conspicere cogẽtur præsentes tamẽ erunt & maritos armabũt.

ASCEN.

ANTO. ¶ IMPONET galeam: ad Andromachen referendum censeo: quæ apud Homer. Hectori arma ministrat. ¶ Arma dabit color est quem Cicero traductionem appellat: repetitur enim idem verbum. ¶ Producet longa mora detinebit. ¶ Reuerti: hoc mandabit vt confestim redeat. ¶ Hasta: ferrum voluit intelligere quo spolia referebantur diis. ¶ Respiciet: habebit suæ domus, & suorum rationem interpugnandum. ¶ Excipiet: fouebit: vt Paridi contigit, qui post pugnam quam cum Menelao gessisse diximus, a Venere reductus in sinu Helenæ se refouit. ¶ Quæ possunt fieri: quæ aduersa possunt contingere. ¶ Diuerso orbe: Asiam significat, quæ ab Europa diuersa est: vbi bellum gerebatur a græcis, qui europei sunt. ¶ Cera: ceræ imago: Romanorum consuetudinem exprimit: apud quos in atriis ce tei vultus singulis dispositis armariis seruabantur: vt essent imagines quæ comitarentur gentilitia funera. ¶ Illi: ceræ imagini. ¶ Dicimus blanditias: vt tibi præsenti blandiremur. ¶ Plus est: habet plus momenti. ¶ Quam quod videatur: quoniam non imago, sed Protesilaus videtur. ¶ Queror: apud imaginem hanc perinde atque sentiret querimonias habeo. ¶ Per reditus: iureiurando claudit epistolam: aperitque tantisper sibi vitam placere: donec viuat Protesilaus. ¶ Faces animi & coniugii: hymenæi & cupidinis numina intelligit: vterque faces habet. ¶ Ipse: non alius. virorum fortium cadauera si bello occubuerint in patriam referebantur. ¶ Quocunque: ad quæcunque pericula, aut fœlicitatẽ. ¶ Siue quod heu timeo: tacuit qđ dictura erat, necaberis: vt interpollata locutione omẽ auerteret. ¶ Cura meisque vita vtriusque & mors i te ẽ.

Græci europei qui sint

Romanorum ritus de imaginibus seruãdis

Hymenæi & cupidinis isignia

Antiquorum ritus de cadaueribus in patriam deferendis.

HVBER. ¶ Barbara: Troiana. ¶ Sumet: a marito. ¶ Simul: dãdo arma. ¶ Officii: scilicet osculãdi. ¶ Dulce: gratũ. ¶ Duobus: marito & vxori. ¶ Producet: pcul ducet: & comitabitur. ¶ Mandata reuerti. i. mandata, vt reuertatur. ¶ Referas: reportes. ¶ Ioui: solebant enim reuertentes ex bello arma sua diis suspendere: vnde Virgili. Armaque fixit Troia. ¶ Ille: maritus. ¶ Ferens: habẽs. ¶ Recẽtia: noua, & adhuc memoriæ hærẽtia. ¶ Caute: sapiẽter. ¶ Respiciet domum, i. habebit animum ad domesticos suos: & præsertim ad vxorẽ. ¶ Exuet: scilicet ipsa vxor spoliabit, & extrahet. ¶ Reduci: reuerso incolumi. ¶ Resoluet: remouebit. ¶ Corpora fessa. i. mariti. ¶ Sinu: amplexu & gremio. ¶ Nos: hanc cõditionẽ supra dictam habebunt: troianæ. ¶ Nos: scilicet græcæ. ¶ Sumus: incertæ: scilicet quid agatis: quia procul absumus. ¶ Nos anxius: sensus est: ex timore puto omnia accidere tibi: quæ possibile est accidere. ¶ Putare facta: idest putare euenisse tibi. ¶ Quæ possunt fieri. i. quæ sunt possibilia. ¶ Dum tamen: ostendit magnum argumẽtũ amoris sui erga Protesilaum, dicit enim quod in eius absentia habet imaginem ceream ad eius similitudinem: quam secum tenet, & amplectiter p marito. ¶ Diuerso orbe: idest in diuersa & remota parte orbis. ¶ Cera: imago cerea. ¶ Referat. i. repræsentet. ¶ Verba debita tibi. i. q̃ tibi deberẽ dicere si adesses: scilicet o dulcis cõiux: & similia verba. ¶ Accipit amplexus meos: idest eam amplector, tanquã si tu ipse esses. ¶ Imago: illa cerea. ¶ Est plus: scilicet mihi: idest plus voluptatis mihi affert. ¶ Quam quod videatur: scilicet posse esse imago. ¶ Adde sonum ceræ: idest si habeat vocem. ¶ Erit Protesilaus: idest videberis tu esse ille. ¶ Specto: cum delectatione intueor. ¶ Pro coniuge vero: idest loco veri coniugis. ¶ Et queror: apud eam. ¶ Tanquam possit referre: idest tanquã sit viua: vt possit mihi respondere. ¶ Per reditus: iurat nunc se secuturam Protesilaum: siue viuum siue mortuum hoc est si vixerit se victuram cum eo: si vero mortuus fuerit, se etiam morituram. ¶ Reditus: reuersiones. ¶ Mea numina: quod ego colo tanquam numen. ¶ Pares faces animi. i. per parem amorem. ¶ Faces coniugii: idest tedas: quæ in coniugio nostro arserunt. ¶ Et per caput quod vt: idest vtinã. ¶ Albere canis capillis: idest quod vtinam videam senescere. ¶ Referre: reportare. ¶ Me venturam: scilicet iuro. ¶ Quocunque: in quãcunque conditionem me vocaris. ¶ Siue: voluit dicere morieris, sed suppressit: & maluit intelligere, quã exprimere. ¶ Quiduis quam rem: scilicet ne moriaris. ¶ Heu: timeo. ¶ Vltima epistola: idest vltima pars epistolæ. ¶ Sit tibi: ecce mandatum vt seruet se: & propter seipsum: & propter vxorem. Verum cum Protesilaus primus egressus de naui in bello troiano periisset, Laodomia eius morte audita: ex mariti desiderio in amplexu imaginis ceræ, quã supra apud se habuisse diximus, dicitur expirauisse. Seruius in septimo æneidos dicit quod cum maritum in bello troiano periisse cognouisset: optauit ut eius umbram uideret: quare concessa: non deferens eam, in eius amplexibus periit.

Protesilai & Laodomiæ exitus

Imponet galeam, barbaraque arma dabit.
Arma dabit, dumque arma dabit: simul oscula sumet:
Hoc genus officii dulce duobus erit.
Producetque virum, dabit & mandata reuerti,
Et dicet referas arma face ista Ioui.
Ille ferens dominæ mandata recentia secum,
Pugnabit caute, respicietque domum.
Exuet, & reduci galeam, clypeumque resoluet,
Excipietque suo corpora lassa sinu.
Nos sumus incertæ, nos anxius omnia cogit,
Quę possunt fieri, facta putare timor.
Dum tamen arma geris diuerso miles in orbe,
Quę referat vultus, est mihi cera tuos.
Illi blanditias, illi tibi debita verba
Dicimus, amplexus accipit illa meos.
Crede mihi plus est, quam quod videatur imago:
Adde sonum cerę, Protesilaus erit.
Hanc specto, teneoque sinu pro coniuge vero,
Et tanquam possit verba referre, queror.
Per reditus, corpusque tuum: mea numina iuro:
Perque pares animi: coniugiique faces:
Perque: quod vt videam canis albere capillis:
Quod tecum possis ipse referre: caput.
Me tibi venturam comitem quocunque vocaris:
Siue quod (heu timeo) siue superstes eris.
Vltima mandato claudatur epistola paruo:
Sit tibi cura mei: sit tibi cura tui.

ASCEN. ¶ CARMA fac ista: sic & prius. quia tamen fac producitur: credo tamen utrobique face legendum est: quo modo olim dicebatur, sicut nunc perfice. Quæ referat uultus &c. magni amoris indicium est amati colere effigiem. Adde sonum: idest loquelam ceræ: idest imagini cereæ. Protesilaus erit pro coniuge vero: idest loco coniugis ueri. Canis capillis: satis esset dicere canis. nã cani numero plurali pro capillis canescentibus accipi solent. Siue quod (heu timeo) idest mortuus, subaudi ab inferiori eris. Vltima epistola: idest aut vltima pars epistolæ, aut ultimam quam mittere constitueris, sed prior mihi placet interpretatio. hæc enim uidetur primæ epistolæ formam habere.

In decimam

¶ In decimam quartam Epistolam Argumentum.

DAnaus Beli filius: superiorē ægypti regionē tenuit: filias habuit quinquaginta: quas ægyptus eius frater imperio inhiās, filiis totidē matrimonio iungi flagitabat: abnuebat Danaus, q̄m sibi ex genero exitiū imminere ex oraculo tulerat: parata igit̄ classe in Pelopōnessum nauigauit: primus enim in græciā nauēs deuidisse traditur: pulsoq̄ Gelanore, quē ciues odisse (scri. Euse.) argiuorū potitus est imperio. interea Aegyptus de fratris po[t]ētia exploraturus mittit filios hac lege: vt nō nisi interēpto Danao ad se redirēt, aut filiaꝝ cōnubia inissent. Danaus obsidione coactus spōsionē de cōiugio dat: celebranē nuptiæ: puellæ accepto a patre gladio vt iussum erat, prima nocte viros oēs peremerūt. Dederat.n. poculū vt altissimo somno tenerent. Hypmnestra Lyno, quē Eusebius Lynceum appellat, pepercit solum, suasitq̄ vt ad Aegyptū patrē quā primum detecto facinore fugeret, a patre in vincula adacta rogat Lynum quē seruauerat, vel vt opē ferat, captiuitateq̄ liberet: vel si mori contingat, vt sepulturæ honore nō careat. Danaus cum apud argiuos quinquaginta ānos regnasset, a Lyno trucidatus est: qui liberata vxore Hypermnestra argiuorum imperium tenuit. Argiui sepulchrum Danao erexerunt in foro quod Palaurto nuncuparunt.

ANTO. dana⁹ vbi regnauerit & quot filias hūerit Lynus & Lynceus idem est danai mora

HYPERMNESTRA LYNCEO.

MIttit Hypermnestra de tot modo fratribus vni:
Cętera nuptarum crimine turba iacet.
Clausa domo teneor, grauibusq̄ coercita vinclis:
Est mihi supplicii causa fuisse piam.
Quod manus extimuit iugulo dimittere ferrum,
Sum rea: laudarer: si scelus ausa forem.
Esse ream pręstat quam sic placuisse parenti.
Non piget immunes cędis habere manus:

MIttit: deest epistolā. ¶ Cæterā turba: criminis exprobratione in furias agere lynū conatur: pathos quoq̄ a numero excitatur. ¶ Iacet: inquit nouem & quadraginta. ¶ Clausa do. te. cōmiseratio a fortuna. sum, inquit, acta in custodiam. ¶ Coercita: astricta cathenis. ¶ Fuisse pi. patrē Danaū in odiū ducit, quod erga piā impius fit. ¶ Dimittere fer. i. u. te iugulare non ausa est. ¶ Laudater: a pr̄e cōmēdarer. ¶ Esse re. p̄. malo ob pietatem a patre damnari ¶ Quam sic: per scelus. ¶ Immunes cæ. facti constantiam in se commēdat: non me inquit poenitet me cæde tua non polluisse.

MIttit Hypermnestra. Danaus & Aegyptus Beli prisci filii fuerūt: quorū danaus ex pluribus vxoribus quinquaginta suscepit filias. ægyptus vero frater totidē virilis sexus liberos: sed cū ægypt⁹ instaret: vt filiæ fratris filiis suis nuberent: & danaus ex oraculo accepisset se manibus generi moriturum: recusabat hoc coniugium; quare orto inter eos bello: danaus ex patria fugiens cum filiabus in græciam venit: vbi Sthelenoargiuorum rege expulso. argis regnauit: qui (vt alibi dixi ex auctoritate Strab.) adeo præcedentes loci illius reges excelluisse fertur: qui antea pelasgi nominabantur: imposita per græciam lege danai vocitarentur: sed ægyptus ægre ferens se filiosq̄ suos a danao spretos: filios cum exercitu misit ad oppugnandum fratrem danaum: qui tandem coactus filias suas fratris filiis despondit. sed in ipso nuptiarum die gladios virginibus dedit, quibus imperauit, vt prima nocte viros interficerent: eis nisi ita facerent, cædem interminatus: omnes igitur præceptis paternis paruerūt: sola hypmnestra excepta: apud quam plus valuit consanguinitatis & coniugii pietas & amor q̄ iræ paternæ metus. hæc enim lynceo marito suo pepercit: eumq̄ somno excitatū monuit: & impulit: vt discederet: & fuga suæ saluti cōsuleret: quod ille fecit. cum vero pater danaus cognouisset ab omnibus perfectum facinus præter q̄ a sola Hypermnestra: eam crudelissime vinctam in carcere seruandā tradidit: quare hanc epist. ad Lynceum patruelem suū, & eundem maritum scri. qua & præceptum patris: & facinus sororū & pietatē suam narrat: & quātum bene merita sit de ipso lynceo: oratq̄ eum vt liberet ipsam his poenis: quibus iniuste tenetur: captatq̄ commiserationem ex fortūa, & ex crudelitatē patris: postremo rogat Lynceum: vt aut eam liberet, aut interficiat, & mortuam sepeliat: & sepulchro inscribat: quemadmodum ipsa mortua est: vt lynceum a morte liberaret. ¶ De tot: de quinquaginta. ¶ Modo. i. pauloante. ¶ Vni: soli. ¶ Cætera turba: fratrum tuorum. ¶ Iacet: periit. ¶ Clausa: narrat infortunium suum. ¶ Coercita: ligata: constricta. ¶ Causa sup. causa poenæ meæ. ¶ Est fuisse piam: est propter pietatem pepercisse tibi. ¶ Quod manus: ecce piatas. ¶ Sum rea i. accusor. ¶ Quod: quia. ¶ Dimittere ferrum iugulo. i. te iugulare. ¶ Laudarer: a patre meo. ¶ Scelus: te interficiendi. ¶ Præstat: melius est. ¶ Sic: interficiendo te. ¶ Non piget: quia fuit voluntarium factum. ¶ Immunes: vacuas. ¶ Cædis: occisionis tuæ.

HUBB. Argumentum epl'æ Sthelenus qui fuerit

MIttit Hypermnestra &c. Nihil est tota epistola facilius: ne nihil tamen dicam: ordinem subinde contraxero, qui talis est: Hypermnestra filia Danai, & vxor Lyni, seu lyncei patruelis eius. Patrueles autem sunt patrui. i. fratris paterni liberi. mittit sup. salutem aut epistolam. vni modo. i. lyno, aut lynceo, qui modo vnus est. de tot videlicet quinq̄ginta fratribus. Cætera turba. i. multitudo fratrum iacet. s. prostrata. crimine. i. homicidio. nuptarum. s. sororum Hypermnestræ. Ego teneor. clausa domo. & coercita. i. constricta ne exeam grauibus vinclis pro vinculis. Fuisse piam. i. q̄ fuerim pia. Nam verbum est dum supponitur verbo secum accusatiuum trahit. est mihi causa supplicii: hoc est quia te non occiderim vt sorores sponsos suos fratres tuos afficior huiusmodi supplicio. Ego sum rea. i. criminor & accusor a patre. q̄. i. quia. man⁹ scilicet mea. extimuit immittere iugulo. i. in iugulum tuum. qui est in guttere sanguinis meatus. ferrum. i. gladium. aut mucronem, & ego laudarer. s. a patre: si forem: idest essem ausa scelus. s. homicidii. Præstat: idest melius & p̄stantius. est. esse ream. i. q̄ sum rea. sic. i. propter pietatem & sine cæde mariti. q̄ placuisse: idest q̄ q̄ placuerim. sic. i. per scelus: Parenti: idest patri. Non piget. i. non triste est mihi, nec poenitet me habere manus immunes. i. non participes & operatrices cædis: idest occisionis.

ASCEN.

Me pater igne licet, quem non violauimus, vrat:
Quęque aderant sacris, tendat in ora faces.
Aut illo iuguler, quem non bene tradidit, ense:
Vt qua non cecidit vir nece, nupta cadam.
Non tamen vt dicant morientia poeniteat ora,
Efficiet. non est, quam piget esse piam.
Poeniteat sceleris danaum, saeuasque sorores:
Hic solet euentus facta nefanda sequi.
Cor pauet admonitu temeratę sanguine noctis:
Et subitus dextrę prępedit ossa tremor.
Quam tu cęde putes fungi potuisse mariti,
Scribere de facta non sibi cęde timet.
Sed tamen experiar, modo facta crepuscula terris,
Vltima pars lucis, primaque noctis erat.
Ducimur inachides sub magni tecta pelasgi,
Et socer armatas accipit ipse nurus.
Vndique collucent pręcinctę lampades auro,
Dantur in inuitos impia thura focos.
Vulgus hymen hymenęe vocant: fugit ille vocantes.

ANTO. ¶ IGNE: nuptiales faces intelligit. ¶ Quem non violauimus: tua caede non polluimus. ¶ Sacris: quae in nuptiis facta sunt. sacrificabant enim in nuptiis, facesque coniugales his sacris adhibebantur. ¶ Tendat in ora: in faciem immittat. ¶ Non bene: sed crudeliter & inhoneste. ¶ Poeniteat: si cogar mori nunquam me facti poenitere dicam. ¶ Saeuas: quae dormientes viros iugularunt. ¶ Hic solet euentus: solet conscientia de culpa auctorem vexare: ideo Iuue. extulit exemplo: Quodcunque malo committitur: Ipsi displicet auctori: prima est haec vltio quod se iudice nemo nocens absoluitur. ¶ Cor pauet admonitu: sceleris narrationem aggressura facti immanitate difficile esse monstrat: vt grauius esse videatur. ¶ Admonitu: recordatione. ¶ Ossa dextre: quo fit vt scribere non possim. ¶ Quam tu caede putes: noli, inquit, credere me potuisse te trucidare: nam timeo ad te scribere, licet nullam caedem patrarim. ¶ Sed tamen experiar: si quo modo possim scribere. ¶ Facta crepuscula: crepperum dubium dicimus: inde crepusculum dicimus tempus noctis, lucisque medium. ¶ Inachides: argiuos inachides appellamus ab Inacho quem vetustissimum argiuorum regem diximus. ¶ Magni sub tecta pelasgi: argiuorum arcem intelligit, quam coluisse danaum auctor est Stra. Pelasgus (vt Diod. scri.) Iouis & niobes filius primum Argos tenuit. ¶ Socer: aegyptus. fictum est: nam non erat aegyptus dum patratum est scelus. ¶ Armatas: occultum ferebant gladium a patre datum. ¶ Lampades: quae in aedibus accendebantur, licet prius tantum in templis lychni & lampades penderent. ¶ Inuitos: tam nefanda sacra respuere videbantur.

Creperū a quo crepusculū qd & vū dicatur

HVBE. ¶ ME pater: dicit quod quamuis pater ei paret omnia genera crudelissimae mortis: quae commemorat: non tamen poterit efficere: vt eam poeniteat pepercisse ipsi Lynceo: & visam fuisse ea pietate. ¶ Licet: quamuis. ¶ Quem non violauimus: quem non laesimus vlla iniuria. ¶ Quaeque: duae sunt dictiones: & subauditur licet. ¶ Tendat: idest immittat. ¶ In ora: in faciem meam. ¶ Faces quae aderant. i. quae ei ār incensae. ¶ Sacris: nuptialibus. ¶ Aut: subaudi licet. ¶ Non bene tradidit: non iuste neque honeste mihi tradidit ad interficiendū maritum meum. ¶ Nece: qua vir nō cecidit: idest licet moriar ea nece & morte, quam maritus meus euasit. ¶ Non tamen efficiet: pendet sensus vsque ad hunc locum. ¶ Ora morientia: idest ora mei morientis. ¶ Poenitet: scilicet facti. ¶ Non est: scilicet Hypermenstra. ¶ Danaum: patrem meum. ¶ Sceleris: crudelitatis, quam mandauit. ¶ Sorores: quae perfecerunt crudelia mandata patris. ¶ Hic euentus. i. poenitendi. ¶ Facta nefanda: idest crudelia, nam nefandorum, non piorum operum poenitere solet. ¶ Cor pauet: amplificat beneficium suum. & describit totum negocium. ¶ Admonitu: idest recordatione. ¶ Temeratae: pollutae, foedatae. ¶ Praepedit: impedit. ¶ Ossa dextrae. i. digitos. ¶ Quam tu: argumentū ē magnum suae pietatis. ¶ Timet: scilicet dextra mea. ¶ De caede: de occisione non facta. ¶ Sibi: pro a se: idest quam non fecit. ¶ Quam: scilicet dextram. ¶ Putes: pro putet aliquis. ¶ Potuisse fungi caede mariti. i. potuisse interficere maritum. ¶ Sed tamen: licet timeat. ¶ Experiar: tentabo: & conabor scribere. ¶ Modo facta: incipit narrare totius facti processum: sumpto initio vnde oportuit. ¶ Modo: vel nuper & pauloante: vel tantummodo. ¶ Crepuscula: creperum (Varr. & Festo testibus) dubium significat: inde crepusculum dicitur: cum neque lux, neque tenebrae sunt: idest cū dicas an nox sit dubium est, id autem tempus tam matutinum, quam vespertinum intelligimus: hic de vespertino intelligendū est: quod declarat cum dicit: Vltima pars lucis: primaque noctis erat. nam eo tempore nuptiae fiebant. ¶ Inachides: pronepotes inachi: nā Inachus genuit Io. ex ea & Ioue natus est Epaphus. ex Epapho Belus priscus. ex Belo (vt diximus) aegyptus & Danaus: cuius hae sunt filiae. ergo inachides. ¶ Pelasgi: is fuit rex a quo populi, quibus imperauit, pelasgi dicti sunt: qui postea (vt supra diximus) danai sunt nominati. ¶ Socer: aegyptus. ¶ Armatas: gladiis instructas: quos Danaus nobis dederat. ¶ Praecinctae auro: idest auro ornatae: sicut in regalibus nuptiis mos erat. ¶ Impia: quae ab impiis offerebantur. ¶ Inuitos: non libenter accipientes ipsa thura & sacrificia, quae ab impiis offerebantur. ¶ Vulgus hymen: haec vox celebratur in nuptiis & epithalamiis: inuocabatur enim Hymenaeus deus nuptiarum: vt etiam Catullus ostendit. Hymeneae legendum esse in vocatiuo: supra alibi diximus. nam hymenaea in accusatiuo dicere non possumus, sed hymeneon. ¶ Fugit: quia ad infaustas nuptias non solet venire. vnde supra Hypsiphyle: At mihi nec Iuno: nec hymen: sed tristis erinnys Pertulit infaustas sanguinolenta faces.

Quaeque quot dictiones sint

Crepusculum

Inachi prosapia

Pelasgi vñ dicti

Antiquorū rit⁹ nuptialis

ASCEN. ¶ Licet. i. tametsi, pater vrat me igne: scilicet regali, quem non violauimus: scilicet i nuptialibus tedis ac facibus, quaeque: idest & quae: hoc est: & licet tendat in ora: idest in faciem (nam id fieri solet iis, qui exuruntur, vt suffocentur) faces: idest nuptiales. quae aderant sacris: scilicet nuptialibus & hymenaeis. aut licet pater iuguler me illo ense quem tradidit. Non bene: idest indecenter & iniuste contra fidem, & aequitatem. vt videlicet ego nupta cadam supple ea nece, qua vir non cecidit. tamen pater nō efficiet: vt ora sup. mea morientia: idest etiam in morte dicant poeniter sup. non perpetrasse facinus. nam sup. Hypermenstra non est sup. ea quam piget esse piam. Poeniteat: idest iustum est vt poeniteat. aut imperandi est. Danaum: scilicet patrem meū. sed aptius dicit danaum: quasi sceleratum illum hominem, qui tm̄ scelus pcipere ausus est. nam in patris compellatione nescio quid sacrilegii est, si execratio commisceatur quantumcunque scelestus sit. poeniteat ergo danaum sceleris. & sorores saeuas. i. immites. hic euentus: idest pñtentia. solet sequi facta nefanda: quasi dicat non pia, quia neminem proprie poenitet, qui male nil commisit. Cor pauet admonitu: facta digressione recitat facinoris atrocitatem: vt & in se commiserationem. & in patrem odiū concitet. Admonitu. i. admonitione ac commemoratione noctis temeratae. i. pollutae & contaminatae. sanguine. i. effusione sanguinis. Quia enim nocte intempesta ne bonum quidem opus faciendum est: grauius puniuntur qui scelus perpetrant. & subitus tremor ppedit. s. a scribendo dextrae. Ea sup. quam tu putes. i. putare possis. potuisse fungi caede. i. occidendi negociū explere non timet scribere. & caede facta sibi. i. a se. sed manus mea timet scribere de caede: ergo non potuisset fungi caede. Aut interrogatione: quam putes potuisse fungi caede mariti: quasi dicat non manum meam: quia timet scribere de caede nō facta sibi. i. a se. Sed tamen experiar. i. scribere conabor de caede quam facere non potui. Vltima pars lucis &c. sic legendum est. nam qui legerunt Vltima pars noctis, primaque lucis erat, totam inuerterunt sententiam. Crepusculum enim est tempus dubium cū tenebrae lucem vincere incipiunt. & diluculum ecōuerso cum lux discernitur a tenebris fugatis. duci autem solent nuptae sub noctem, quae tunc imminebat. Vnde dicitur: dum nox finit effuge dixi, dum nox atra finit. Nos inachides: idest puellae argiuae ab Inacho

ab Inachio argiuorum rege originem ducentes, aut denominatae. ducimur sub tecta: idest regiam magni pelasgi: idest quam re giam aut quae tecta pelasgus argis extruxerat. Et ipse socer: hoc est legatus Aegypti, & eius locum tenens. accipit nurus: sci licet nos filias Danai filiorum suorum sponsas. armatas: scilicet armis inuasiuis videlicet mucronibus, quos pater singulis dederat. vulgus. i. totus populus, vocat. s. in signū laetitiae & gaudii nuptialis hymen hymenaea: hoc est vocando dicunt hymē o hymenaea, hymen o hymenaea. alii legunt vocat: vt sit congruitas in voce, alii vocant vt sit in sensu: quia collectiuū est. Ille: scilicet hymen deus nuptiarum fugit vocantes: quia noluit adesse cum infoelices sciret fore nuptias, nec veras, sed simulatas.

ANTO. Argiuorū arcē qs instruxerit Vius lāpadū vbi primo fuerit

Ipsa iouis coniux cessit ab vrbe sua,
Ecce mero dubii comitum clamore frequentes,
Flore nouo madidas impediente comas.
In thalamos laeti, thalamos sua busta feruntur:
Strataque corporibus funere digna premunt.
Iamque cibo, vinoque graues, somnoque iacebant:
Securumque quies alta per argos erat.
Circum me gemitus morientum audire videbar,
Et tamen audieram, quodque verebar, erat.
Sanguis abit, mentemque calor, corpusque reliquit,
Inque nouo iacui frigida facta toro.
Vtque leui zephyro graciles vibrantur aristae
Frigida populeas vt quatit aura comas,
Aut sic, aut etiam tremui magis, ipse iacebas,
Quaeque tibi dederam vina, soporis erant.
Excussere metum violentia iussa parentis,
Erigor, & capio tela tremente manu.
(Non ego falsa loquor) ter acutum sustulit ensem:
Ter male sublato decidit ense manus.
At rursus monitis, iussuque coacta parentis,
Admoui iugulo tela paterna tuo.
Sed timor, & pietas crudelibus obstitit ausis,
Castaque mandatum dextra refugit opus.
Purpureos laniata sinus, laniata capillos,
Exiguo dixi talia verba sono.
Saeuus hypermnestrae pater est tibi, iussa parentis
Effice, germanis sit comes iste suis.
Foemina sum & virgo, natura mitis, & annis:
Non faciunt molles ad fera bella manus.
Quin age, dumque iacet, fortes imitare sorores:
Credibile est caesos omnibus esse viros.
Si manus haec aliquam posset committere caedem,
Morte foret dominae sanguinolenta suae.

Iouis coniux: iunonē signat: quae qa coniugiis pest iugaria appellabat. Ab vrbe sua: argos dicit: quod iunoni charissimū fuisse. Vir. tradit. inter argos & mycenas templū est iunoni vtrisque cōmune: in quo sunt simulachra Polycleti pīlātissima. Dubii: nutantes ebrietate. Flore no. in nuptiis sertis (vt diximus) veteres consueuisse. Madidas: vnguentatas. Sua busta: sepulchra fuerunt, nō thalami. Audire erat: gemitus cadentium quem me audire opinabar. Vtque le. ze. a similitudine pathos auget. Quatit: inquit vt arbores ventis impulsae. Vinaque q dederā: infecisse pocula diximus Danaum: vt compressi somno altius dormirēt vt puellae ad patrādū facinus essent audaciores. Iussa pa. quae erāt superba me audaciorē fecerāt. Ter acu. su. ensem: pathos est a numero & modo. Extremis: si filiae non obtēperassent: quo pacto caeteri eius iussa subirent. Tela pa. quae nō ego sumpsit sed pater dedit: ex quo videtur factum excusare. Timor & pietas: ad mores pietas: timor ad sexum referendus est. Sinus purpureos: vestes quae erant purpureae, quas & reges & puellae barbarae gerebant: ad graecos postea transit. Exiguo sono: leui murmure. Effice: nisi morte mulctari velis. Sit comes: cum fratribus occidatur: vtitur enim cōtentione i disputat in vtrāque partē qd agendum sit. Foemina: a sexu excusatio & tempore. Iacet: facultatem rei gerendae mōstrat. pficiā inquit iussa patris facillime: qm hic somno pssus iacet. Morte dñae: ipsam me peremissem.

Vius lāpadū: Argos cui dicata fuerit & ubi tēplū iunonis & i quo polycleti simulachra fuere

Ipsa cōiux iouis: quae solet adesse coniugiis. Cessit: discessit. Ab vrbe sua. i. ab argis: vbi praecipue colitur: & eo loco maxime delectat: quia (vt Stra. scri.) argis nata esse dicit i vnde ipsa in. vi. fasto, inquit: Poeniteat Spartē: argosque, measque mycenas: Et vetarem latio supposuisse Samū. Samū aūt dilexit: quia in ea cū ioue nuptias celebrauit: dicit ergo eā fugisse ab argis ne interesset talibus nuptiis. Dubii. s. spōsi. Ferunt: eunt. In thalamos busta sua. i. thalamos qui erant futuri busta eorum est autem appositio. Dubii: labātes. Mero: propter vinū quod biberant. Frequentes: densati & circundati. Impedientē: ligāte. Madidas: vnguento delibutas. Premūt strata. i. iacent in lectis. Digna fu. quae strata magis erant digna funere: q nuptiis. Graues grauati & oppressi. Sōno: qui maxime ex cibo & vino fit. Alta quies. i. profundus somnus. Iune. Et nos cōsilium dedimus Syllae priuatus vt altum Dormiret. Per argos securū. i. vbi nullus erat timor. dr aūt hoc argos, & hi argi. Quod verebar. i. quod timebā. s. caedes meorum patruelium. Calor re. corpus: qa ex timore (vt saepe notauimus) efficimur frigidi. Vtque leui: comparatio est. Graciles: tenues. Aristae: summitates segetum. Vibrātur: mouent. Comas: frōdes. Populi: arboris. Ipse: tu. Iacebas: dormiebas. Erāt soporis: idest erāt vina quae facerent soporem. Violentia: crudelia. Erigo: ex lecto. Tela: gladium. Male sublato: non fortiter eleuato. vel male: non iuste contra maritum. Iussu parētis: qui mihi mortē minatus fuerat: nisi te interficerē. Admoui: appropinquaui. Timor: qui naturaliter insitus est mulieribus. Pietas: mea erga te. Crudelibus ausis. i. phibuit ne te auderē interficere. Dextra: mea. Mandatū. s. a patre meo. Sinus: vestes. Sono voce. Exiguo: tenui, demisso ne audiret. Saeuus: dicit haec verba secum. Iste: Lynceus. Sit comes germanis: interficiatur sicut alii fratres sui. Foemina: ostēdit nūc quod nō possit eum interficere. & arguit a sexu cū dicit foemina: arguit ab aetate cum dicit & virgo. Molles: muliebres. Quin age: mori muliebri variat cōsilium: hortatur nunc seipsam ad interficiendum eū: cū antea dixerit se nō posse. Fortes: animosas. Credibile est. i. credendū est. Si manus: etiā mutat cōsilium, & dicit: qd si eēt possibile q posset admittere caedē: iterficeret potius se ipsam q Lynceū. Haec manus. s. mea. Haud: nō.

HVBE. Iuno vbi nata fuerit

Argos quomodo declinetur

Ipsa. s. pnuba, & cui uincla iugalia curae, ut dicit Maro. cōiux Iouis. s. Iuno. cessit ab urbe sua. s. argis unde aene. i. ueterisque memor &c. Prima quod ad Troiā p charis gesserat argis. Ecce. q. d. ex improuiso. dubii. i. incerti quid agerent. mero: idest ppter uinū per insidias ppinatū. frequētes: idest celebrati clamore comitū. s. stipantiū. & hoc nouo flore impediēte. s. ne uolitarent comas madidas. i. caesariē delibutā. ferūtur: nō dicit ducunt: sed q si agant. in thalamos: thalamos dicit sua busta. i. sepulchra: qa illic occidēdi erāt, & aeterno somno sepeliēdi. Bustū aūt dr quasi bene ustum. & est receptaculū cinerū ustorū, quae in urnam cōdebātur. unde ab urendo dicta sunt, sicut ustrina locus ubi fiebat cadauerum ustio. & premūt corporibus suis strata. i. lectos stratos. digna funere: idest dignos taliū morte. Iāque cibo, uinoque graues &c. hic locus approbat quod prius diximus legendum. s. esse ultima pars lucis &c. quia nō est uerisimile uinolentos & somnolentos in diluculo fuisse, sed uinolentos ab Danao dimissos in hospitium: quod a coacto patruo susceperant. Per argos securū. Argos ciuitas est in achaia. in singulari foe. generis, in plurali masculini. declinatur enim hi argi, argorum, sed tunc etiam populum argiuum significat. Est eiusdem nominis in attica, & in Thessalia, seu pelasgia. securum dicitur quod seorsum est a cura, licet sit in periculo. accipitur ergo more poetico continens pro contento: argos pro argiuis. Et declamat per contentionem, quia alii securi, sed circum me gemitus Sicut aenei. iiii. Caetera per terras animalia somnus habebat &c. Quodque uerebar erat. sic Senec. Quicquid uerebar accidit.

Mulieres natura sua timidae ASCEN.

Et potuit facile suspicari maritos interfectos: quia & ipsa ad hoc mucronem acceperat. Graciles aristæ. i. spicæ, quia zephyro flante nec dum propriæ aristæ sunt, quæ ab ariditate dicuntur, sed spicæ graciles sunt. flat enim primo vere. vñ in Geor. Vere nouo gelidus canis cum montibus humor Liquitur, & zephyro putris se gleba resoluit. Frigida populeas: id in autũno fit, sed tam ver, q̃ autũnus ventos habet plurimos. Aut sic tremui: aut etiam magis. ipse: idest tu securus rem, sed non tutus iacebas. i. intrepidus. quæ q: idest & quæ: hoc est & vina quæ dederam tibi erant sup. vina soporis. i. soporifera aut causa soporis. violẽtia iussa: poetice. nam etiam oratorie dicere potuisset violenti iussa parẽtis, sed gratius violẽtiã i iussa retorquet: quasi iussa non parentem incuset. Sustulit. i. sursum tulit & erexit vt demittã i iugulũ. Sublato. i. sursum lato. Male. i. ad maleficum. Admoui iugu. i. ad iugulũ. Refugit: media longa præterita est temporis. Purpureos la. s. docet se pietate victã, eamq plus potuisse, q̃ parentis sæui mandata: docetq quomodo lynum, seu Lynceum ad fugam cohortata sit: & ob pietatẽ a patre capta. Purpureos sinus: nõ vestes dicã: nã noctu vestita nõ erat, sed pectora rubicundula, quia dictura est: dũ petis amplexus &c. Et licet sub veste pugionem in thalamos intulerant, verisimile est tamen nudas concubuisse. Sæuus hy. ordo est: o Hypmnestra pater est tibi sæuus. sic in Bucoli. Est mihi namq domi pater, est iniusta nouerca. & est pondus in vocabulo pater. sic Dauus in Andria: Pater est Pamphile. Imitare: imperatiuus modus cohortatiue positus.

Quid meruere necem patruelia regna tenendo?
  Quę tamen externis danda forent generis?
Finge viros meruisse mori: quid fecimus ipsę?
  Quo mihi commisso non licet esse piam?
Quid mihi cum ferro? quid bellica tela puellae?
  Aptior est digitis lana: colusq meis.
Hęc ego: dũq q̃ror lachrymæ sua verba sequuntur
  Deq meis oculis in tua membra cadunt.
Dum petis amplexus: sopitaq brachia iactas:
  Pene manus telo saucia facta tua est.
Iamq patrem: famulosq patris: lucẽq timebam.
  Expulerant somnos hæc mea verba tuos.
Surge age Belide de tot modo fratribus vnus.
  Nox tibi: ni properes: ista perennis erit.
Territus exurgis: fugit omnis inertia somni:
  Aspicis in timida fortia tela manu.
Quęrenti causam: dum nox sinit: effuge: dixi:
  Dum nox atra sinit: tu fugis: ipsa moror.
Mane erat: & Danaus generos ex cęde iacentes
  Dinumerat: summę criminis vnus abes.
Fert male cognatę iacturam mortis in vno.
  Et queritur factum sanguinis esse parum.
Abstrahor a patris pedibus: raptamq capillis:
  (Hęc meruit pietas pręmia) carcer habet.
Scilicet ex illo iunonia permanet ira:
  Quo bos ex homine est: ex boue facta dea.

ANTO. ¶ PAtruelia regna tenẽdo: cãm dicit, quæ impulit danaũ ad perimẽdos generos: nã eius regnũ occupare studuerũt. Externis: qm virili ple danaus carebat. Finge viros: is locus ẽ quẽ figmẽtum dici exposuimus. Lachrymæ sequũtur sua verba: inter loquẽdum affatim lachrymabã. Dũ petis am. tendit ad narrationem: & a periculo beneficiũ cõmẽdat: in tanto inquit vitæ discrimine versabaris: vt tute ipse, nõ me impetẽte in vulnus ires. Famulos: satellites, & apparitores. Belide: Lynũ dicit: q belũ auũ habuit. Nox perennis: mortẽ signat, quã Catul. dicit noctẽ esse ppetuã. Inertia i somnũ lassitudo sequit & pigritia. Fortia te. ensem strictũ in exitiũ tuũ. Quærẽti cãm: cum inuestigares cur esset fugiẽdũ. Mane erat: lucidior fiet narratio si momẽta tpis nõ omittantur. Generos iac. mortuos fratres. Abes: tu ex oĩ numero deeras. Iacturã i vno: doluit q iacturã fecerit te vino pa; qm & tuã necẽ cupiebat. Præmia car. habet: pietatis hoc pmiũ tuli, q in custodiã adacta sum. Scilicet ex il. iu. p. ira: excusare: facinus nitit a iunonis potẽtia q̃ argiuas puellas oderit: ex quo io inachi ioui placuit. Permanet ira: argiuis puellis irata est. Ex ho. ex fœmina facta est vacca: nã ne dephẽdereẽ iuppiter i adulterio vaccã io inachi fecit quã iuno dono acceptã argo aristoris filio tradidit custodiẽdã. Facta dea: isis in ægypto est nũcupata vt seri. Hero. Nã cũ Mercurius argũ peremisset, iuno vaccam egit in furias, quæ cũ ad nilũ puenisset: iterũ in hoiem rediit. licet Hero. aliter hãc historiã tradat, & nos in Met. exposuimus.

Io fabula Isis q̃ fuerit Inach⁹ fluuius vbi locorũ sit

HVBE. ¶ PAtruelia regna. s. regna patrui. nam Danaus coactus fuerat, nõ solum dare filias vxores filiis fratris (vt dictum est) sed etiam regna sua. Forent dam. ge: exter. i. perigrinis: quia Danaus non hẽt filios masculos. Quid fe. ip. i. nos qd peccauimus: quare debeamus fieri homicidæ. Commisso: peccato. Quid ti. ad seipsam loquitur. Tela bellica. i. quæ bello conueniunt. Quid pu. s. faciunt. Lana co. quia hæc cõueniunt mulieribus. Hæc ego: scilicet mecum dixi. In tua men. quia incumbebam super te. Pẽtis amplexus: dum vis me amplecti. Iactas: moues in somnis. Facta sa. vulnerata. Pene: fere: cum iam diu essem morata in hac cogitatione. Lucem: quæ appropinquabat. Expulerãt tuos somnos. i. excitauerãt te. Age: hortãtis est. Belide: nepos Beli: vt supra mõstratum est. Perennis: i. perpetua. Inertia: pigritia. Fortia te. i. ensem qui solet esse telum fortiũ. Quærẽti: scilicet tibi. Sinit: pmittit. Ipsa: ego. Moror: remaneo. Vnus: idest tu solus. Abes: dees. Summæ cri. i. numero & complemento cædis: quia si tu fuisses interfectus: omnes fuissent interfecti. Male: inique. Iacturã: dãnum: idest ægre fert te solũ nõ fuisse interfectum: & defuisse morti aliorũ. Cognatæ: cõsanguineæ. Esse parũ san. ia. i. q̃ritur qd paucus sanguis sit fusus, ppterea quod tu solus aberas numero. Carcer ha. me. ra. ca. i. ego rapta capillis in carcere seruor. Hæc memb. parenthesis est: & est ironia. Hæc idest talia. ordo est: Abstrahor a pedibus patris: & carcer hẽt me raptã capillis, reliq̃ (vt dixi) dicta sunt p parẽthesin. Scilicet: dicit hãc infœlicitatẽ suã in mulieribus suæ domus pcedere ex ira iunonis ab eo tpe incepta: quo io inachi filia mutata est. Ex il. tpe. Bos: io, quæ erat iuuẽca. Facta dea ex bo. quia postea in deã cõuersa est: vt gentilitas credidit: & fabulæ tradũt. & psertim Ouidi. & hic & li. i. meta. Fuit enim io inachi argiuorũ fluuii, filia pulcherrima q̃ a ioue amata cũ eius pces sperneret: subita nube tecta cõpressa est: & ne puella a iunone, quæ adulteria iouis obseruabat, dephenderet, in vaccã trãsfigurata est: quã fraudẽ cũ iuno intellixisset, petiuit eã vaccã munus sibi dari. Iuppiter veritus ne negãdo pderet puellã: tamẽ inuitus ei tradidit. iuno ne vnq̃ eius pellex cum marito cõcubuere posset, argo Aristoris filio centũ oculos habẽti, seruãdam tradidit: quo a mercurio in soporẽ canẽdo inducto & interfecto: eius oculi in caudã pauonis trãsfigurati sunt. Io cum ab iunone ob interfectum argum indignata furiis exagitaretur: maxima orbis terrarũ parte percursa & peragrata: tandem in ægyptum delata rursus in humanã formã redacta: p dea ab ægyptiis culta est: quã isidẽ appellãt: & hæc est fab. q̃ nũc hic tãgit.

ASCEN. ¶ Quid meruere necem: argumẽtat cõtra patrẽ. Quid. i. in quo meruere necẽ. Tenendo. i. occupando regna patruelia. q. d. in nullo. vnde addit: quæ tamẽ externis danda forẽt generis: & accipit tamẽ p tandẽ: aut quæ tñ nihilominus cũ nõ sint Danao masculi, danda forent gñis externis. & ideo potius filiis fratris, cũ nõ putarẽt illicitũ tũc inter patrueles mrimoniũ, vt patuit de Oreste & Hermione. Finge. i. pone casum q viri meruerint necẽ. Belide: vocatiuus est a nominatiuo belides. i. o nepos beli. Aspicis in timida: antithesi. & intermixtis epithetis comparauit ornatiũ. Parũ sanguinis: quia sciuit se a genero perimendum: ad quod facinus vnus sufficiebat. Vnus abes summæ. i. a summa criminis. s. cõmittẽdi: quis debebãt quinquaginta occidi. & est rarum abesse cum datiuo iungi. Scilicet ex illo &c. Sicut superiores fere infortunium suũ reiicit in fatum & deos argumentans

gumentans Iunonem iratam adhuc puellis achiuis propter Io Inachi filiam, quam in vaccam mutatam persequi iussit. noluisse eis pronubium fecisse, & faustas nuptias concessisse: qua occasione progreditur ad transformationem & miseriam Io describendam. Scilicet: idest scire licet cur tam infaustae simus: quia ira iunonia: idest ipsius Iunonis. permanet: idest perdurat. ex illo: scilicet tempore: quo bos facta est ex homine: idest virgine (ergo etiam homo pro muliere ponitur) scilicet Io. & dea. s. Isis. facta ē ex boue. s. in quē mutata fuerat Io. declinaē (vt alibi dixi) haec Io, huius ius, nec alibi declinaē licet hāc Io vsurpēt.

Ah satis est poenae teneram mugisse puellam:
Nec modo formosam posse placere Ioui.
Astitit in ripa liquidi noua vacca parentis:
Cornuaq; in patriis non sua vidit aquis.
Et conata loqui, mugitus edidit ore:
Territaq; est forma, territa voce sua.
Quid furis infoelix? quid te miraris in vnda?
Quid nūeras fcōs ad noua membra pedes?
Ipsa Iouis magni pellex metuenda sorori,
Fronde leuas nimiam, cespitibusq; famem.
Fonte bibis, spectasq; tuā stupefacta figuram:
Et te ne feriant, quae geris arma, times.
Quaeq; mō, vt posses etiā Ioue digna videri
Diues eras, nuda nuda recumbis humo.
Per mare, p terras, cognataq; flumina curris:
Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.
Quae tibi cā fugę? qd Io freta longa pererras?
Non poteris vultus effugere ipsa tuos.
Inachi quo properas? eadem sequīsq;, fugisq;,
Tu tibi dux comiti, tu comes ipsa duci.
Per septem Nilus portus emissus in aequor,
Exuit insanae pellicis ora bouis.
Vltima qd referā? quorū mihi cana senectus,
Auctor, dant anni quod querar, ecce mei.
Bella pr̄, patruusq; gerunt, regnoq; domoq;
Pellimur, eiectas vltimus orbis habet.
Ille ferox solus solio, sceptrisq; potitur,
Cum sene nos inopi turba vagamur inops.
De fratrum populo pars exiguissima restat,
Quiq; dati leto, quaeq; dedere, fleo.

ANTO.

¶ AH SAtis est: non fuit satis, inquit, ad vltionem vaccam Io habuisse, nisi & alias sollicitaret. ¶ Liquidi parentis: inachum fluuium significat: cui Inachus Ius pater nomen dedit. is oritur ex Lyrcio: deinde labitur ad argiuorum vrbem. ¶ Territa forma: cum se videbat sua effigie terrebatur. ¶ Fronde leuas: enarrat eius puellae calamitatem pluribus carminibus: vt quanta fuerit Iunonis ira intelligatur. ¶ Quae geris arma: cornua intelligit qbus tauri armati sunt. ¶ Nuda: nullis fere herbis. ¶ Cognata: ex oceano omnia flumina orta esse feri. Home. ¶ Dat mare: ad bosphorum thraciū alludit, quod appellatum tradunt, qm Io in bouem versa pedibus superasset. ¶ Inachi: io inachi filia non tantopere concitata fuga te stimules: nam eadem es, nec eam formam exuere poteris. ¶ Comiti: bouis effigiem comitem dicit. ¶ Tu duci: & comitaris te ipsam in hanc formam commutatā. ¶ Per septem portus: Nilum septem hostiis in mare emittere poetae dicunt: licet Plini. & Diod. plura commemorent. ¶ Exuit ora bouis: versa est in formam pristinam: & appellata est isis. licet Diodo. scrib. aegyptios id negare: sed isidem Saturni ex Rhea filiam fuisse dicere. ¶ Vltima: quae a nostra memoria sunt remotissima. ¶ Senectus auctor: quae tantum antiquitas refert. ¶ Dant anni quod querar ecce mei: sunt in praesentia quae nostri generis infoelicitatē arguant. ¶ Pater: Danaus. ¶ Patruus: aegyptus: qui ambo de regno argiuorum cōtendebant. superior Danaus illud tenuit pulso fratre. Demum a Lyno trucidatus est: vt diximus. ¶ Regno & domo: de aegypto intelligit vnde primum eiectus Danaus in peloponnessum nauigauit. ¶ Vltimus orbis: pelopōnessus significatur: quem vltimam orbis oram existimabant primi incolae: cum in mare promineret quemadmodum & britaniam alterum orbem dixerunt: quoniam Oceani Gallici parte interclusa videretur. ¶ Ille ferox: de Aegypto intelligit: qui pulso fratre Danao, aegypti regnum tenuit. ¶ Sene: Danaum significat, q cum filiabus & classe discedēs ex Aegypto argiuorum regno potitus est. ¶ De fratrum populo: ex quinquaginta patruelibus. ¶ Exiguissima pars: vnus tantum Lynus superstes erat. ¶ Quaeq; dedere: defleo etiam sororum vices, quae patrueles & maritos peremerunt.

Vnde ortū habent oia flumina

Isidis fabula secundū varias opi.

Danai & aegypti certamē de regno obtinendo

Pelopōnessus & Britānia alter [illegible] ex antiquorū sententia

HVBER.

¶ SATIS est poenae: satis supplicii & punitionis. ¶ Mugisse: factā fuisse vaccam. nec ordo est: Et est satis poenae. ¶ Illam modo formosam: idest quae pauloante erat pulchra. ¶ Nec posse placere Ioui: propter formam pecudis. ¶ Liquidi: propter aquas. ¶ Cornuaq; nō sua: idest aliena: & non sibi conuenientia: quia sunt belluarum: & non hominum. ¶ Mugitus: bouinas voces. ¶ Forma: figura. ¶ Voce: sono. ipse primo Meta. Et conata loqui, mugitus edidit ore: Pertimuitq; sonos: ppriaq; exterrita voce est. ¶ Quid furis: apostrophat ad eam: & multis verbis scribit eius fortunam. ¶ Numeras pedes: quia sunt quatuor. ¶ Ipsa: iu. ¶ Pellex: scilicet ante. ¶ Sorori iouis iunoni, quae est & soror & coniux iouis. ¶ Metuenda: ne propter pulchritudinē tuā te ei. praeponeret. ¶ Leuas: minuis. ¶ Fronde: pro frondibus. folia generaliter de omnibus dicuntur: frondes tantumodo de arboribus: vnde subdidit cespitibus. idem primo Meta. Frondibus arboreis, & amara pascitur herba. ¶ Cespitibus: herbis. nam cespes proprie est terra cum herba reuulsa: sed hic pro herba capitur. ¶ Stupefacta: territa. ¶ Arma, quae geris: idest cornua. ¶ Quaeq;: idest tu quae ita eras diues & delitiosa: vt posses extimari digna ioue. ¶ Nunc nuda: idest sine vestibus. ¶ Recumbis: iaces. ¶ Humo nuda: idest dura: vel sine stramine. ¶ Cognata: quae sunt tibi cognatione coniuncta propter patrem tuū, qui est fluuius inde ducens originē, vnde & ipsa flumina. ¶ Pererras. percurris. ¶ Tuos vultus: bouinos, qui terrent: quia: quocunq; fugis te sequitur. ¶ Inachi: idest filia inachi. est autem hic vocatiuus patronymici foeminini. ¶ Eadem sequerisq; fugisq;: idest ipsa es: quae sequeris: & ipsa quae fugis. nam licet credas te fugere vaccam: vna tamen, eademq; es. ¶ Comiti: scilicet tibi: idest te ipsam praecedis, teipsam comitaris. ¶ Per septem portus: dicit eam in Aegypto deposuisse figuram bouis. ¶ Nilus: fluuius aegypti in mare per septē hostia influens. vnde Virgi. Et septem gemini turbant trepida hostia Nili. ¶ Exuit: deposuit: abstulit. ¶ Ora: faciem. ¶ Bouis. vaccae. ¶ Insanae: furentis: & stimulis exagitatae. ¶ Vltima quid referam: quia commemorauit antiqua: dicit nō esse opus commemorare infoelicia exempla suae domus ita remota: quia sunt exēpla suae memoriae. ¶ Vltima: extrema, & remota. ¶ Quorum: scilicet vltimorum. ¶ Cana senectus auctor: idest quae ab antiquis audiui. ¶ Anni mei: idest saecula mea: quibus nata sum, & vixi. ¶ Dant: quod querar: idest dant mihi materiam querendi. ¶ Bella pater: incipit commemorare infoelicitates sui temporis. ¶ Pater: Danaus. ¶ Patruus: Aegyptus. ¶ Pellimur: pater, & nos filiae. ¶ Vltimus orbis: idest vltima pars orbis: quia venimus in remotissimas regiones. ¶ Eiectas: ex regno expulsas. ¶ Ille patruus. ¶ Solio: sede regia. ¶ Sceptro: imperio. ¶ Cum sene: Danao. ¶ Vagamur: in alienis terris erramus. ¶ De fratrum: alia infoelicitas sui temporis: quia ex tot fratribus, vnus solus Lynceus superfuit. ¶ Exiguissima: minima. ¶ Quiq; dati. i. doleo & propter eos qui interfecti sunt: & propter eas quae interferunt.

Caespes

Nilus fluuius vbi locorum sit

ASCEN.

¶ AH SATIS: saeuitiam damnat Iunonis, quae mutatam in vaccam adhuc persecuta est. Quid numeras: quia quatuor iā habuerat pedes. Fronde leuas: idest mitigas & imminuis. Fonte bibis: idest de fonte, aut in fonte bibis aquam: scilicet. Quae geris arma: idest cornua. Quid io freta longa pererras. Horati. Io producit dicens in arte: Perfidus Ixion, io vaga, tristis.

Orestes. Inachi: vocatiuus a nominatiuo Inachis. & est patronymicum significans Inachi filiam Io. eadem sequerisq; fugisq; quia teipsam fugis: Caetera nota sunt. Vltima quid referam: ab antiquis transit ab sua, suiq; temporis incōmoda. Senectus auctor: auctor enim ab auctoritate communis est generis. vnde Iuno apud Virg. auctor ego audendi. & Sappho apud hunc: auctoris nomina Sapphus. ab augeo dicitur hic auctor & haec auctrix. auctor ergo senectus est quia prima protulit. auctrix fama quia auxit. Ille ferox: scilicet pater. De fratrum populo: quia patrueles etiam fratres dicuntur: aut quia maritorum fratres, etiam fratres dici potuerunt ex affinitate.

Nā mihi quot fratres, todidē periere sorores:
Accipiat lachrymas vtraq; turba meas.
En ego, quod viuis, penę crucianda referuor:
Quid fiet sonti, cum rea laudis agar?
Et consanguineę quondam centesima turbę,
Infoelix vno fratre manente cadam.
At tu, si qua Pię Lyne est tibi cura sororis,
Quęq; tibi tribui munera dignus habes.
Vel fer opem, vel dede neci, defunctaq; vita:
Corpora furtiuis insuper adde rogis.
Et sepeli lachrymis perfusa fidelibus ossa:
Sculptaq; sint titulo nostra sepulchra breui.
Exul Hypermnestra pretium pietatis iniquū,
Quam mortem fratri depulit, ipsa tulit.
Scribere plura libet, sed pondere lassa chatenae
Est manus, & vires subtrahit ipse timor.

ANTO. ¶PERIERE sorores: nundum perierant: sed mortem ob vltionem praesagit. ¶ Rea laudis. quod dignum laude facinus gesserim, sum data in custodiam. ¶ Dignus: gratus. beneficium apud indignum male locatur. ¶ Fer opē: me ex hac miseria auferas. ¶ Rogis furtiuis: clā me comburas: ne rescifcat pater. ¶ Breui titulo: epitaphio quamuis exiguo. ¶ Exul: quae a patria aberat in alienum orbem cum sororibus & patre acta: vt diximus. ¶ Ipsa tulit: extincta est: quoniam fratrem a morte seruauit. ¶ Vires: scribendi & eloquentiae neruos. si epistola breuis est: scias cathenas: quibus manus cohibentur scribendi facultatem, timorem vero eloquentiam minuisse.

HVBER. (Snia pulcherrima) ¶FRATRES: consanguinei. ¶ Periere: amissae sunt: quia licet viuant: non tamen eas habebo sorores. ¶ Vtraq; turba: & interfectorum: & interfectricum. ¶ En: ecce. ¶ Ego referuor poene: idest ad poenam. ¶ Quod: idest quia. ¶ Viuis: idest quia tibi peperci. ¶ Quia si et: quasi dicat multo crudelius. ¶ Sonti: nocenti. ¶ Cū agar rea laudis: idest cum accuser de eo de quo laudem mereor. & est sententia ex Andria Terentii: Nam si illum obiurges: qui uitae auxilium attulit: quid facies illi, qui dederit damnum aut malum. ¶ Quondam centesima: quia cum vos essetis quinquaginta fratres: & nos quinquaginta sorores eram quinquagesima. ¶ Cadam: moriar. ¶ Manente: superstite. ¶ At tu: nūc rogat Lynceum: vt aut ferat opē, vel eam sepeliat. ¶ Lynceu: sic legendum est. ¶ Si qua cura: si quis amor. ¶ Piae: quae te amauit. sororis: patruelis consanguineae. ¶ Quaeq;: subaudi tu. ¶ Dignus habes: idest si mereris. ¶ Munera: quae tribui: idest vitam. ¶ Defunctaq; vita: idest mortua. ¶ Furtiuis: occultis, clandestinis. si aperte non audes mihi facere rogum. ¶ Sepeli: idest tumula. ¶ Perfusa: rigata. ¶ Lacrymis fidelibus. scilicet tuis. ¶ Sculptaq;: incisa, inscripta. ¶ Titulo epigrammate. ¶ Exul: ecce titulus. ¶ Exul: patria expulsa: vt supra dictum est. ¶ Ipsa tulit: passa est. ¶ Mortem quam depulit fratri: idest quam a fratre remouit. ¶ Pretium iniquum: appositio est: idest iniquam remunerationem. ¶ Pietatis: quia nō merebar mortem. libet: est animus. ¶ Lassa: fatigata. ¶ Pondere: cathenae: quia pater meus iussit me ligari. ¶ Et vires: alia causa quia non possit scribere: quia. ¶ Timor: scilicet patris. ¶ Subtrahit: aufert. ¶ Vires: scribendi.

ASCEN. ¶NAM mihi quot fratres, totidem periere sorores: sancta est haec sententia, qua vult malefactores & veneficas tunc interfici, quando interfici per iustitiae executores merentur. perierunt ergo sorores: quia perire meruerunt. aut ideo perditae sunt, quia perpetuo matrimonio spoliatae. At tu &c. summa est haec votorum, qua fere in fine epistolarum ponit Ouidi. Quam ēt in soluta oratione post exordium ac narrationem solemus ponere petitionem. Pretium pietatis iniquum. Virgil. de culice: Parue culex custos pecudum nil tale merenti, Funeris officium vitae pro munere reddo.

¶In decimamquintam epistolam Argumentum.

(Graecorū & Barbarorū mutuus raptus) HErodotus halycarnaseus in primo Histo. libro scribit: cretenses in phoeniciam delatos, Europam agenoris regis filiam rapuisse: iniuriae memores: q phoenices Io Inachi filiam rapuissent. deinde cum esset per conditio graecos secundae iniuriae fuisse auctores, nauigantesq; in colchos Medeam inuito patre Aeeta in Graeciam detulisse. Secūda dehinc aetate Alexandrum Priami filium, quem Paridem vocant, e graecia per rapinam sibi vxorem comparare destinasse: existimantem se poenam non expēsurum: vt illi prioribus saeculis non expenderant. Alii vero huius nauigationis causam fuisse Hesionem Laomedontis filiam quam virtutis praemium Telamoni dederat Hercules: quoniam in prima troiae expugnatione ante omnes pergama conscendisset: hanc vt repeteret aiunt Paridem in Graeciam nauigasse. Alii vero tradunt. quibus adstipulantur poetae, hanc Venerem transmissionem suasisse: quoniam cum in Ida in certamine pulchritudinis cum Iunone & Pallade pro se iudicium tulerit: quae esset ex omni Graecia forma praestantior Helenam Paridi pollicita extitisset: sed in tanta auctorum dissensione: quae sit verior causa certet antiquitas. Illud tamen asseuerandum puto: quod Septimius scr. (Raptus Helenae cā secundum uarias opiniones Menelai iter i cretā) Alexandrum cum antea cum aliquot nauibus in Laconiam per Helespontum nauigasse: & Sparthe a Menelao honorificentissime hospitio exceptum esse: contigissetq; per idem tempus: ut omnes Minois pronepotes acciti ad diuidendas Atrei opes Cretam conuenerint: eosq; fuisse Agamemnon: Menelaum: Ipomeneum: Merionem: Clymenum: Palamedem: Dictyn: & Anaxibiam: paridemq; a Menelao domi esset relictum: mandassetq; Menelaum Helenae: vt non minorem hospitis curam gereret, quā de seipso: illamq; demum cum Clymena & Aethra Menelai affinibus paridis pulchritudine illectam, ad Troiam sponte nauigasse: quāquā Hero. scri. paridem tempestate in Aegyptum delatum interceptum esse a Protheo rege: & cognitare Helenam tum rebus omnibus ademisse: restituissetq; illas Menelao post Troianum bellum extinctū. Ideoq; Home. tradit Menelaum inducere in Aegyptum tempestate agitatum ad protheum uenisse. Scripta est haec epistola Menelao absente: qua detegit quanto amoris aestu ardeat: suadetq; fugam, quā Troianis uiribus tutari posse demonstrat. Qui contendunt Paridis, Leandri, & Acontii episto. non esse Ouidi. non recte opinari existimo: ea praesertim impulsos ratione: q mulierum tantum epistolas scripserit, quoniam in amoribus aliquot solum puellarum literas commemoret. Id enim frigidum est. nam ut aliquot ex his quas puellae scribunt, illic conticuit: ita & quas heroes scripsere silentio praeterit. Eas vero quae illis respondent (vt ostendemus) non esse Ouidii, sed Sabini crediderim.

Hanc tibi

ANTO.

HAnc tibi Priamides mitto ledæa salutē. Beneuolentiā ex generis nominibus sibi conciliat. ¶ Priamides: ex Hecuba & Priamo natus est Paris. ¶ Ledæa: leda ex Ioue Helenam est en xa. ¶ Eloquar an flāmæ: dubitatio hæc oritur ex causæ turpitudine: vult enim ut paulatim obrepat subdola oratio. ¶ Non est opus indice: quoniam per se amor indicatur, nec dissimulari potest. ¶ Plusq̄ vel, cum is esset qui occultari non posset. ¶ Dum tempora dentur lætitiæ: obrepit ex his, quæ obsunt ad ea quæ prodesse poterunt. Tacere inquit amorem vtile est: quoniam tempora futura sunt: quæ omnem abiiciant metum. Nam de Menelao innuit. Multa enim fecerat ob amorem: quæ ille potuisset animaduertere anteq̄ discessisset. ¶ Cœlauerit ignem: metaphora decentissima usus est. nam ut ignis: ita amor in occulto teneri non potest. ¶ Vt addam uocem rebus: ut quid uelim aperte fatear. ¶ Vror tuo amore ardeo. ¶ Nuncia uerba: quid animi i te habeā: tibi nūciaui. ¶ Parce precor: in principus (ut scribit Fabi.) non est ab re optare. ¶ Precari: abominari: sollicitum agere. ¶ Cætera: quæ opposita sunt vltra eum locum: quo nostras sollicitudines expressimus. ¶ Gratum est: lætor inquit: quoniam epistolam suscepit: lætitiæ spem ex facto firmat. Recepit epistolam: me etiam recipiet: enthimema simplex est.

Ledæ tuus filia fuerit

PARIS HELENAE.

HAnc tibi Priamides mitto ledæa salutem;
Quę tribui sola te mihi dante potest.
Eloquar? an flammæ non est opus indice notæ?
Et plus, q̄ vellem, iam meus extat amor.
Ille quidem lateat malim, dum tempora dentur
Lętitię, mixtos non habitura metus.
Sed male dissimulo, quis enim coelauerit ignem?
Lumine qui semper proditur ipse suo?
Si tamen expectas, vocem quoq; rebus vt addam:
Vror habes animi nuncia verba mei
Parce precor fasso: nec duro cętera vultu
Perlege: sed formę conueniente tuę.
Iamdudum gratum est, q̄ epistola nostra recepta est.
Spem facit hoc recipi me quoq; posse modo.

HVBE.

HAnc tibi. De iudicio Paridis inter tris deas satis abunde dictum est in argumēto primæ epistolæ: quod ad argumētum huius epistolæ pertinet, cū Paridi ob iudicium datum in fauorem Veneris: Venus promisisset Helenam omnium mulierum pulcherrimam: & ob eam Lacedæmona nauigasset: exceptus hospitio a Menelao Helenam in amorem suum quātum potuit sollicitare cōatus est: etiā præsente marito. Sed postea Menelao profecto in Cretam: per hanc epistolam etiam ad relinquendū maritū: & se in Asiam sequendū exhortatus est. vtitur autem magno artificio se ab oībus cōmendans: quibus amatores cōmendari solent: a pulchritudine: nobilitate: diuitiis: & robore corporis: & a vero, sinceroq; amore: & contra nititur ei adducere in odium: & inuidiā: & in contēptum Menelaum: & studet ei persuadere: tum ab vtili: tum ab honesto eā debere eius amori adhærere: dicens eā nullā habituram infamiam propter hoc: & quod abducta a paride: aut nunq̄ repeteē a Menelao: aut si repetita fuerit: facile aduersum eius vires defendeē. ¶ Priamides: idest ego Paris filius Priami. cum autem a priamo syllaba prima ꝓpter sequentem vocalem naturaliter breuietur: in patronymico necessitate metri ꝓducitur. ¶ Ledæa: Helena filia Ledæ: dictum est supra in epistola Hermionis de eius natiuitate. ¶ Eloquar: exprimā verbis. Virg. Eloquar: an sileā. ¶ An nō est opus indice notæ flāmæ: idest an potius nō est opus indicare amorē meū: quia tuipsa nosse debes. ¶ Extat: eminet, apparet. ¶ Malim: potius velim. ¶ Dum: donec. ¶ Tēpora: opportunitates. ¶ Metus mixtos lætitiæ. i. quæ tēpora sint sine vllo timore. ¶ Male: difficile. ¶ Dissimulo: cœlo: & occulto. ¶ Quis .n. quasi dicat nullus. nam supra dixit: Quis. n. bene cœlet amorē. ¶ Suo lumine: suo splendore. ¶ Si tamen: idest si tamen vis vt verbis dicam tibi id quod est in te. Amo te. ¶ Rebus: effectui. ¶ Fasso: mihi cōfesso amorem meum. ¶ Duro: difficili. ¶ Conueniēte tuæ formæ: idest vultui miti, & placido. qualē exigit pulchritudo tua, quia cum sis pulchra: debes etiam esse placida. ¶ Iādudum: conciliato animo Helenæ: nūc incipit narrationē. Iamdudum vel iamdiu: vt sit temporis: vel valde. Terentius in Eunucho: Iamdudum illa te amat. ¶ Recepta est: pro accepta a te. notandum est apud idoneos oratores nō esse in vsu recepi epistolā tuam: sed accepi: sed hic fuit necessitas metri. ¶ Hoc modo. s. quo epistola mea ē recepta. nā cū aliqua puella ab amatore accepit scriptū & legit, signum est q̄ sit semiexpugnata, ipse Ouidius in primo de arte: Quæ voluit legisse, volet rescribere lectis: Per numeros veniunt ista, gradusq; suos.

Iādudum quid sit

Accepi epistolā & nō recepi ē dicendum

ASCEN.

Anc tibi priamides. Artificiosa est epistola: & insinuationi, psonæq; accōmodata: rē. n. inhonestā psuadere nititur sed mulieri iam parsiper a viro neglectæq;, atq; desertæ. Quocirca: quia nouit muliebrē sexū esse fragilē, gloriæ cupidum & laudis, a forma, a genere, a facūdia cupidissimū, oīa affert Paris: quæ sibi Helenes aium cōciliare possent, & quæ odiū mariti: eiusq; cōtemptū excitēt. Cū vero cōtextus facillimus sit, nemo tā inscius: atq; iners: qui non aliquid delitiarum, atq; argutiaꝝ illinc hauriat. erimus ergo in exponendo succincti. Ledæa: aut possessiuum est pro patronymico, sed a matre positum: sicut. iii. Aenei. Ledæam Hermionem &c. potius autē Ledæam dicit q̄ tyndarida: quia dicturus est Iouis esse filiam ex adulterio cōceptā: vt ad cōsimile inuitet facinus. Eloquar: sic Aenei. Eloquar, an sileā. an non est opus indice. i. indicio. Flāmæ. s. amoris. Notæ. i. pceptæ a te. Et. i. qa, potuisset tn̄ dixisse: nā plusq̄. aut sic cōiungiē notæ dico flāmæ: & meus amor extat. i. eminet, & apparet: quasi extrinsecus stās plus q̄ vellē. qa malim vt supple ille lateat qdē. i. certe. q. d. nō semp. sed dum. i. donec. tpa denē nō habitura metus mixtos. i. immixtos lætitiæ. Quis. n. cœlauerit ignem. q. d. nemo: sed amor ignis est. immo τμφατιxωσ amatores amatum, atq; amicam ignem dicunt. vt in Buco. Meus ignis amyntas &c. Iamdudum gratum est: aut ordo est: gratum est. Iamdudum: idest ab eo tempore quo epistola nostra est, aut gratum est iam q̄

epiſtola noſtra recepta eſt dudū.i.pauloante. Et cauſam addit:quia hoc.ſ.epiſtolā meā receptā eſſe facit ſpem : quoq̧.i.etiā me poſſe recipi.modo.i.iam poſtq̄ epiſtolā legiſti,aut ſic:ſpem facit me quoq̧ poſſe recipi hoc modo, quo.ſ.epiſtolā recepiſti. Quo verbo hortaſ poeta matronas pudicas,vt ſuſpectas literas repellāt:quia q̄ amatorias legit : ſe amari velle indicat. Quae rata ſit:pgrediens docet nō inanem ſuā ſpem eſſe debere cū ſtabilita ſit pollicitatione Veneris,quae dea amorū eſt.

ANTO. ¶ QVAE rata ſit:propoſitum ſuū firmat ex loco:qui ſumptus eſt ab auctoritate deorū Venus inquit me impulit ad nauigandū. ¶ Quae rata ſit:a pollicitis nō recedat. ¶ Promiſerit:Venus(vt diximus) Helenā Paridi pollicita eſt cū iudicium de pulchritudine in Ida pro ſe tulerit. ¶ Diuino monitu: Veneris ſuaſiōe ¶ Ne pecces neſcia:vt ſcias qua actoritate tuā culpā tueri poſſis. ¶ Nō indebita,quoniā ex fide repeto quo promiſſum eſt. ¶ Littore ſigaeo:Sigaeum Troiae promontoriū eſt:quod graeci in obſidione tenuerūt:tumularuntq̧ Patroclum,Achillem,& Antilochū:ibi ſigaeam vrbē condidit Archianax mytileneus. ¶ Puppe phereclea: nō pherethea legi debet:vt multi putauerūt a Pheretho Iaſonis patruo : ſed phereclea. fuit.n.Phereclus Armonidis filius:quē(vt ſcri.Home. Iliados lib.v.) Minerua dilexit: faber optimus naues edificauit:qbus Alexāder Helenā rapuit : hunc Meriones trucidauit ferro in veſicam adacto. ¶ Orta mari:Venerē ex mari ortam ſeri.Var. ¶ Perſtet:a propoſito nō diſcedat. ¶ Pectoris aeſtum:amorē meum ſecundet:vt nauigationē. ¶ Mea vota:quae erāt vt Helena potiretur. ¶ In portus ſuos:ad optatū exitū metaphora ex his:qui alta procella fatigati in portū defruuntur. ¶ Flāmas:amores ex Troia attuli: Troiae te inquit amaui:qd me impulit vt ſpartem nauigarē. ¶ Triſtis hyemes:tēpeſtatem circūſcribit.ſic Vir.Vicit hyems. ¶ Taenaris terra: laconiā ſignificat cuius promontoriū eſt taenaros. ¶ Nec me crede:nō ſum mercator:laudat formā ſuā & opes. ¶ Diuitiora aſiae:delicias intelligit:quae poſtea in vrbem fluxerunt Ro.Po.magis q̄ Hānibal noxiae. ¶ Mei regni.phryges populos Priamus tenebat. ¶ Venus aurea:epiteton ab Home.ſumptū eſt. ¶ Te prius optaui: Helenā a noie & fama cōmēdat.eras,igt,apud me tua pulchritudine celebris.

Sigaeum vbi locorū fuerit

phereclus qui fuerit

Taenaros quid ſit

Quae rata ſit,nec te fruſtra promiſerit,opto,
 Hoc mihi quae ſuaſit mater amoris iter.
Namq̧ ego diuino monitu,ne neſcia pecces,
 Aduehor,& coepto non leue numen adeſt.
Praemia magna quidem,ſed non indebita poſco,
 Pollicita eſt thalamo te cytherea meo.
Hac duce ſygaeo dubias a littore feci
 Longa phereclea per freta puppe vias.
Illa dedit faciles auras,ventoſq̧ ſecundos,
 In mare(nil mirum)ius habet,orta mari.
Perſtet,& vt pelagi,ſic pectoris adiuuet aeſtus:
 Deferat in portus & mea vota ſuos.
Attulimus flammas:non hic inuenimus illas,
 Hae mihi tam longae cauſa fuere viae.
Nam neq̧ triſtis hyems,neq̧ nos huc appulit error:
 Taenaris eſt claſſi terra petita meae.
Nec me crede fretum merces portante carina
 Findere,quas habeo,dii tueantur opes.
Nec venio graias veluti ſpectator ad Vrbes:
 Oppida ſunt regni diuitiora mei:
Te peto,quam pepigit lecto venus aurea noſtro:
 Te prius ꝓptaui:q̄ mihi nota fores.
Ante tuos animo vidi,q̄ lumine,vultus:
 Prima fuit vultus nuncia fama tui,

HVBE. ¶ QVAE:ſpes. ¶ Rata:firma,certa. ¶ Mr̄ amoris:Venus. ¶ Monitu diuino:nō ſpōte mea, ſed Veneris mādato. ¶ Neſcia pecces.i.vt ſis admonita:ne per ignorantiā erres. ¶ Nō leue.i.maximū.liptote eſt. ¶ Nō indebita:qa ſunt ꝓmiſſa mihi ab ea:cui licuit ꝓmittere. ¶ Cytherea:Venus ita dicta a Cytheris inſula,vt alibi diximus. Vir. At cytherea nouas artes,noua pectore verſat Conſilia. ¶ Hac duce:dicit Paris ego ſuſcepi hāc nauigationē a Troia in graeciā auctore Venere. ¶ Ipſa duce.i.regēte me. ¶ Dubias:incertas:quales ſunt viae nauigationis. A littore ſigaeo.i.troiano.nā Sigaeū ꝓmontoriū eſt Troiae:vt dictū eſt in prima epiſtola. ¶ Puppe phereclea: neq̧ pharetrata:neq̧ pharetrea legendū eſt:ſed phereclea. Fuit.n.Phereclus(vt ſcri.Home.lib.v.Iliados) filius Armonidae fabri lignarii:qui naues Alexādro:qui & Paris dr̄,fabricauit:quae fuerūt principiū malorū troianorū. a Pherecio igiſ poſſeſſiuū ſit Phereclcus. ¶ Phereclea puppe.i.fabricata a Pherecio:& hic eſt verus ſenſus:& emēdatus textus. ¶ Orta mari:dictum eſt ſupra in epiſtola Didonis iuper eū locū:Quia mater amorū Nuda cytheriacis edita ferſ aqs. ¶ Perſtet.i.vt inā pſeueret.vt Vir. Talia pſtabat memorās:fixuſq̧ manebat. ¶ Aeſtū:ad vtrūq̧ retulit hic:& ad feruorē amoris:& ad motū maris.& eſt ſenſus:vt adiuuit nauigationē:ita adiuuet amorē meū,ordo ē:Perſtet:& ita adiuuet aeſtū pectoris: vt pelagi.ſ.aeſtū adiuuat. ¶ Et.i.etiā. ¶ Mea vota:ſicut & nauē attulimus:qa ex patria diſceſſimus:huc pp amorē:nō aūt incepi ſolū te amare.poſtq̄ huc veni. ¶ Hae:flāmae. ¶ Hyems:tēpeſtas. ¶ Error:qa ignorarē quo venirē. ¶ Taenaris terra.i.laconica a Taenaro ꝓmontorio Laconiae. ¶ Petita.i.venit claſſis mea debita opera in hanc terrā propter te. ¶ Nec me:occurrit obiectioni:quia poſſet dici quod pp alias cauſas veniſſet: dicit ſe pp ſolā Helenā veniſſe. ¶ Nec crede.i.nec crede me nauigare ꝓpter mercaturā:quia ſum diues ſine hoc exercitio. ¶ Tueanſ:ſeruēt:qa ſatis ſunt mihi. ¶ Spectator:admirator: vt videam pulchras vrbes graeciae.hoc.n.ſolet eſſe multis cauſa nauigādi:vt in alienis terris videār praeclara oppida. ¶ Oppida: vrbs.vt Virg. Aſcraeumq̧ cano romana per oppida carmen. ¶ Diuitiora:opulētiora.nā Aſia ditiſſima eſt. Hora. Et dites Aſiae cāpos. Virg. Troianas vt opes. Cicero in oratione pro lege Manilia de laudibus Pōpeii:Aſia vero tam optima eſt & fertilis: vt vbertate agrorū,& varietate fructuū:& magnitudine paſtionis:& multitudine earum rerū quae exportantur,facile oībus terris antecellat. ¶ Aurea:formoſa. ¶ Pepigit:ꝓmiſit.vt in argumēto primae epiſtolae:& huius diximus. ¶ Aio:cogitatiōe, deſiderio. ¶ Quā lumine:quā oculis corporis. ¶ Fama fuit prima nūcia tui vul.i.prius audiui dici de pulchritudine tua.

Vn̄ venus cytherea dcā fuerit

Sigaeum

phereclus

Taenaros

ASCEN. ¶ QVAE igitur ſpes ſit rata:ideſt firma & non irrita.nec mater amoris:ſcilicet Venus,quae ſuaſiſti mihi hoc iter:ꝓmiſerit mihi te fruſtra:ideſt in vanū.Nā ſupple quod dico tibi ne neſcia pecces : quaſi peccatum ſit cōtra Veneris iuſſa facere.ego aduehor monitu diuino:ideſt deae Veneris : ſcilicet & numen non leue : ideſt futile,nec contemptibile, adeſt.i.auctoritatem dat.coepto.i.incoepto meo,poſco quidem magna praemia:hoc in aſſentationem dicit : quaſi pluris faciēs adhuc ꝓmia Veneris:q̄ Palladis ac Iunonis.cytherea dicitur Venus a cytheris Cypri luco. Ego feci hac duce : ideſt Venere ducente. vias dubias:ideſt incertas & incognitas mihi.a littore ſigaeo:ideſt Troiano.nam ſigaeum promontoriū eſt Troiae. feci(dic)puppe phereclea:ideſt a Pherecio aedificata.vias dubias per longa freta.i.maria. In mare nil mirū: vnde Neptunus ad eā Aeneid. quinto. Fas oē eſt cytharea meis te fidere regnis,Vnde genus ducis.Nam e ſpuma maris nata dr̄. Perſtet.i.pſeueret opto Venus.& vt ſuper.adiuuit aeſtus.i.feruores pelagi:ſic adiuuet aeſtus pectoris mei.Et deferat mea vota in ſuos portus.i.ad optatū finē. Vt autē nō leui:nec dudū parto amore ſe captū fateaſ.addit. Attulimus flāmas. Triſtis hyems.i.tēpeſtas nautis triſtitiā afferēs. Terra taenaris ꝑ taenaria.patrōymicū a loco. Quas ha.dii tu.o aut ſatis diuitē ſe ſignat,nec pp diuitias velle negociari:aut ſe ſignat.q d.nō alias merces aduexi q̄ me ipm. Oppida ſūt re.di.id ſcdm artē a diuite.nā ſicut raro dr̄ hō dis, ſed diues:ita raro hō diuitior,ſed ditior. Añ tuos:añ.i.pus vidi aio,i.cōſideratiōe,vultus tuos q̄ lumine.ſ.externo oculorū.

Nec tamen

Nec tamen est mirum, si sicut oporteat arcu,
Missilibus telis eminus ictus amo.
Sic placuit fatis, quę non conuellere tentes.
Accipe cum vera dicta relata fide.
Matris adhuc vtero partu remorante tenebar:
Iam grauidus iusto pondere uenter erat.
Illa sibi ingentem visa est sub imagine somni,
Flammiferam pleno reddere uentre facem.
Territa consurgit: metuendaque noctis opacę
Visa seni Priamo, Vatibus ille refert.
Arsuram Paridis Vates canit Ilion igni
Pectoris, vt nunc est, fax fuit illa mei.
Forma, virgoque animi, quamuis de plebe videbar,
Indicium tectę nobilitatis erat.
Est locus in medię nemorosus vallibus Idę
Deuius, & piceis, ilicibusque frequens:
Qui nec ouis placidę, nec amantis saxa capellę:
Nec patulo tardę carpitur ore bouis.
Hinc ego dardanię muros, excelsaque tecta,
Et freta prospiciens, arbore nixus eram.
Ecce pedum pulsu visa est mihi terra moueri.
Vera loquar, vero vix habitura fidem.
Constitit ante oculos actus velocibus alis:
Atlantis magni, Pleionesque nepos.
Fas vidisse fuit, fas sit mihi visa referre.
Inque dei digitis aurea virga fuit.
Tresque simul diuę, Venus, & cum Palade Iuno,
Graminibus teneros imposuisse pedes.
Obstupui: gelidusque comas erexerat horror:
Cum mihi, pone metum, nuncius ales ait.
Arbiter es formę, certamina siste dearum.
Vincere quę forma digna sit vna duas.
Ne ue recusarem, verbis Iouis imperat. & se
Protinus etheria tollit in astra via.
Mens mea conualuit: subitoque audacia venit:
Nec timui vultu quamque notare meo.
Vincere erant omnes dignę, iudexque verebar
Non omnes causam vincere posse suam.
Sed tamen ex illis iam nunc magis vna placebat:
Hanc esse vt scires vnde mouetur amor.
Tantaque vincendi cura est, ingentibus ardent
Iudicium donis sollicitare meum.
Regna iouis coniux. virtutem filia iactat.
Ipse potens dubito, an fortis esse velim.
Dulce Venus risit, nec te Pari munera tangant
Vtraque suspensi plena timoris, ait.
Nos dabimus quod ames, & pulchrę filia Ledę
Ibit in amplexus pulchrior illa tuos.
Dixit, & ex ęquo donis, formaque probata
Victorem coelo rettulit illa pedem.
Interea (credo versis ad prospera fatis)
Regius agnoscor per rata signa puer.
Lęta domus nato per tempora longa recepto:
Addit & ad fastos hunc quoque Troia diem.
Vtque ego te cupio: sic me cupiere puellę.
Multarum votum sola tenere potes.
Nec tantum regum natę petiere, ducumque,
Sed nymphis etiam curaque, amorque fui
At mihi cunctarum subeunt fastidia. postquam
Coniugii spes est tyndari facta tui.
Te vigilans oculis, animo te nocte videbam.
Lumina cum placido victa sopore iacent.
Quid facies pręsens, quę nondum visa placebas?
Ardebam: quamuis hic procul ignis erat.
Nec potui debere mihi spem longius istam:
Coerulea peterem quin mea rota via.
Troia cęduntur phrygia pinera securi,
Quęque erat ęquoreis vtilis arbor aquis.
Ardua proceris spoliantur Gargara siluis:
Innumerasque mihi longa dat ida trabes.
Fundatura citas flectuntur robora naues.
Texitur & costis panda carina suis.
Addimus antennas, & vela sequentia malos.
Accipit & pictos puppis adunca deos.
Qua tamen ipse vehor comitata cupidine paruo
Sponsor coniugii stat dea picta sui.
Imposita est factę postquam manus vltima classi:
Protinus ęgeis ire iubebar aquis.
Et pater, & genitrix inhibent mea vota rogando:
Prępositumque vię voce morantur iter.
Et soror effusis vt erat Cassandra capillis:
Cum vellent nostrę iam dare vela rates.
Quo ruis? exclamat, referes incendia tecum:
Quanta per has nescis flamma petatur aquas.
Vera fuit vates. dictos inuenimus ignes:
Et ferus in molli pectore flagrat amor.
Portubus egredior, ventisque ferentibus usus,
Applicor in terras Oebali nympha tuas,
Excipit hospitio vir me tuus. hoc quoque factum
Non sine consilio, numinibusque deum.
Ille quidem ostendit quicquid lacędemone tota,
Ostendit dignum, conspicuumque fuit.
Sed mihi laudatam cupienti cernere formam:
Lumina nil aliud quo caperentur, erat.
Vt vidi, obstupui: pręcordiaque intima sensi:
Attonitus curis intonuisse nouis.
His similes vultus, quantum reminiscor, habebat.
Venit in arbitrium cum cytherea meum.
Si tu venisses pariter certamen in illud:
In dubium Veneris palma futura fuit.
Magna quidem de te rumor pręconia fecit:
Nullaque de facie nescia terra tua est.
Nec tibi per vsquam phrygiam, nec solis ab ortu
Inter formosas altera nomen habet.

ANTO. Raptus Helenæ a Theseo. ¶GLOria:nominis celebritas.¶ Minor vero:quoniam formosior es,q̃ fuerat fama.¶ Tua materia,hac tua pulchritudine.¶ Qui nouerat oia Theseus:Plu.& Diod.puellam Helenam a Theseo raptã fuisse scribũt,Castori & polluci redditam.¶ More tuæ gentis:lacones mixtis cum puellis pueris palæstra exercebantur:vt Plu.auctor est.¶ Nitida: vncta.nam athletæ vngebantur:hac obiectione facti pudorem amouet.& constantiã suã cõmendat.¶ Aliquid tulissem:non te intactam,vt Theseus,remisissem.¶ Esset libata:raptus virginitatis flos.¶ Salua virginitate:oscula intelligit: quæ etiam non rapta virginitate ferri possunt.¶ Da modo te:eas in meam sententiam.¶ Flãma rogi flãmas,hac agnominatione vsus est ex vocabuli æquiuocatione.¶ Proposui regnis ego:electione suũ amorẽ probat:cũ potuerim habere regna te malui.¶ Cõtempta.est virtus:corporis,aut ai virtutẽ contẽpsi:vt te frui potuissem.¶ Dãte:virtutis optionem.¶ Nec piget:electionem commẽdat.¶ Haud vnq̃ stulte: nõ damnabor electione,quã auctor laudabilem facit.¶ Deprecor: Deprecor qd signat verbo abusus est.nã licet apud vetustiores detestet̃ hoc loco tamen ꝑces anget:quã licẽtiã fecisse videt̃ Cice.in epistolis ad lentulũ.

Credis & hoc nobis:minor est tua gloria vero
Famaq; de forma pene maligna tua est.
Plus hic inuenio,q̃ quod promiserat illa,
Et tua materia gloria victa sua est.
Ergo arsit merito,qui nouerat omnia,Theseus,
Et visa est tanto digna rapina viro.
More tuę gentis nitida dum nuda palæstra
Ludis,& es nudis fœmina mista viris.
Quod rapuit laudo,miror,quod reddidit vnq̃.
Tam bona constanter præda tenenda fuit.
Ante recessisset caput hoc ceruice cruenta,
Quam tu de thalamis abstrahērere meis.
Te ne manus vnquam nostræ dimittere vellent?
Te ne meo paterer viuus abire sinu?
Si reddenda fores,aliquid tamen ante tulissem,
Nec Venus ex toto nostra fuisset iners.
Vel tua virginitas esset libata,vel illud
Quod poterat salua virginitate rapi.
Da modo te,paridis quæ sit constantia,nosces:
Flamma rogi flammas finiet vna meas.
Præposui regnis ego te:quæ maxima quondam
Pollicita est nobis nupta,sororq; Iouis.
Dumq; tuo possem circundare brachia collo,
Contempta est virtus Pallade dante mihi.
Cum Venus,& Iuno,Pallasq; in montibus idę
Corpora iudicio supposuere meo.
Nec piget,aut vnq̃ stulte elegisse videbor,
Permanet in voto mens mea firma suo.
Spem modo ne nostram fieri patiare caducam
Deprecor,o tanto digna labore peti.

HVBE. ¶CREdis & hoc:extollit eius pulchritudinẽ,vt ita laudãdo eam alliciat ad amorẽ suũ.nulla enim est mulier:q̃ laudibus suæ formæ non delectetur.Ouid.in.i.de arte: Nec faciem:nec te pigeat laudare capillos:Et teretes digitos: exiguumq; pedem. Delectant etiam castas præconia formæ &c.¶ Minor est vero: quia minus dicitur de te q̃ sit.¶ Maligna:auara:& detractatrix:quia minus dicit q̃ debet.¶ Gloria:laus,cõmẽdatio.¶ Est victa sua materia.i.a pulchritudine tua:quæ est materia ipsius gloriæ.¶ Rapina:ꝑda.dictum est in epistola Hermiones & Oenones de Helena rapta a Theseo.¶ More:consuetudine.¶ Tuæ gentis.i.laconicæ.nam lacædemonii præcipue palæstra delectati sunt,cuius etiam inuentores creduntur.vñ Propertius:Multa tuæ Sparte mirantur dona palæstræ.¶ Nitida:propterea quod corpora oleo vngebantur.palæstra autem latine luctandi certamen significat.¶ Constanter:fortiter,animose.¶ Ante:idest potius.¶ Hoc.i.meum.¶ Abstraherere.i.eripereris.i.ante passus essem mihi icidi caput q̃ te reddidissem.¶ Neian.¶ Vellẽt di.q.d.nõ.¶ Viuus:dum viuerẽ.¶ Fores.i.fuisses pp necessitatẽ.¶ Tulissem:anteq̃ fuisses reddita.¶ Ex toto:penitus.¶ Libata:desumpta,gustata.¶ Vel illud.s.osculũ.¶ Da mõ: quia posset obiici: ita dicis:sed fortasse ita non faceres. dicit fac periculum & proba:videbis quæ constantia sit in me.¶ Flamma rogi.i.amor meus sola morte finietur.Teren.in andria:Hãc mihi nisi mors adimet nemo.¶ Flamma rogi:idest flãma in qua cõburetur cadauer meũ:cum ero mortuus.¶ Flãmas:amoris.¶ Quæ maxima:scilicet regna.¶ Pollicita est: ut plene demonstrauimus in argumento primæ epistolæ.¶ Nupta,sororq; Iouis.i.Iuno.¶ Virtus:sapientia.¶ Contempta:spreta.¶ Dante:dare volẽte.¶ Elegisse stulte: scilicet ꝙ te potius: q̃ regna,vel uirtutem elegerim.¶ In suo uoto:quod primũ habuit: ut te haberem coniugem.¶ Caducam:fluxam:uanam.

Qui palæstræ inuẽtores fuere & quo pacto latine iterpꝛtetur.

ASCEN. ¶MInor est tua gloria vero: idem dixit regina Sabea ad Salomonem,sed nõ id notũ erat paridi,qui & prior erat:& ethnicus.Fama est pene.i.quasi maligna,ex quo multo minus dicit quã pet malignitatẽ:q̃ sit.Et sua:alii legũt:& tua:sed nõ procedit:quia ordo est:Et gloria sua.i.quã ipsa conferre potest.est tamẽ inepta utrũq; legatur reciprocatio:nisi dicat̃ sua.i.ꝓpria ipsi famæ,quæ gloriã cõferre põt et maxĩe.est uicta.i.superata materia tua.i.subiecta.circa qđ uersatur gloria.qđ illi pbes:qa plus materiæ gloriæ ꝓbes famæ,q̃ ipsa retribuere potest gloriæ.ex quãtitate autẽ cognoscitur.quia sua noĩatiui est casus.nam corripitur.tua autẽ: quia ablatiui casus ꝓduci deberet. vnde malus esset uersus legendo tua &c.Ergo arsit merito:probat formã Helenes etiã ab aliis probatã.nã ob eã rapta est a Theseo.uerũ integra restituta,quod signum censet:qa minus amauit:q̃ ipse aliquid ab ea ꝑlibasset:aut uirginitatem: aut saltẽ oscula.uidit autẽ formã eius(inquit)Theseus,dum more uirginũ lacænarum nuda palæstrã exerceret. Abstraherere.i.abstraheretur.nã inflectitur abstraherer abstraheteris &c.Tene nequaq̃ & nunq̃. Aliquid:florem uirginitatis intelligit.Sicut Silenus in Buco.Huic aliud mercedis erit.Tulissem:idest abstulissem.Libata.i.primũ contacta.Tractum a libaminibus:quæ summotenus attinguntur ore.Flãma rogi:idest exustionis meæ rogalis.Finiet una.i.sola;nõ simul:quia aduerbium esset,& ultimam produceret.Meas flãmas:s.amoris.i.ad mortẽ usq; te amassem: & tui amore arsissem. Præposui regnis:docet quãti eam faciat:& fecerit.Cũ.n.tres illæ summæ deæ iudiciũ pulchritudinis ad Paridem referrẽt.& Iuno regnorũ dea(est.n.aer super terrã:ubi geritur omne mortaliũ regnum) promitteret pulcherrimũ regnũ.& Pallas dea sapientiæ(nã ex cerebro Iouis.i.puriore igne nata dicit̃:unde uis ingenii: & intellectus infundi putat̃) ꝓmisisset bellandi peritiã. dicẽs te sine sequis nõ abstrahet inuidus error.Venus aũt p quã oia:q̃ nascunt̃:ueniũt:& oriunt̃ pulcherrimã puellã ꝓmitteret.dicẽs(ut nõ ignobilis auct.describsit) Plectra sonora,ioci,plausus,lasciua uoluptas: Hæc mea:si reliquis me ꝓfers ipsa puellã pro mercede dabo:qua non formosior ulla.Respondit Paris:Grata mihi tua forma Venus:tua munera grata. Plus aliis mihi mente sedes,certaminis Ecce pignus hẽt uictrix auri spectabile malũ.In qua re significatur qđ hic poeta expræsse docet.qa Paris dũ Helenã rapuit ob pulchritudinẽ:cũ qua neq; regnũ:neq; bellãdi gloriã aut peritiã hr̃e potuit,uoluptatem gloriæ & sapiẽtiæ ꝓtulit.Triplex.n.aũt bonũ,honestũ ut sapiẽtiæ qđ Pallas cõfert.utile ut regnorũ,cuius Iuno administratrix.unde Aeolus ad eã li.Aenei.i.Tu mihi quodcũq; hoc regni,tu sceptra Iouẽq; Cõcilias.& delectabile:ut uoluptatum quæ belluis cũ hoibus cões sunt.Ideo dicit dictoꝝ carminũ auctor:Hac in lite triplex,hoium mellita poesis Depinxit studiũ:quoꝝ datur optio cũctis.Fallunt̃ tñ optãdo pleriq; sequaces.Luxus hẽt multos, honor & sapiẽtia paucos &c.Nupta.sororq;,& soror & coniux Iouis,Iuno.s.Contempta est uirtus.i.bellica, quæ sine sapientia nõ recte administrat̃. vnde Pallas tam sapientiæ q̃ belloꝝ dea est.Nec piget:aut vnq̃ stulte elegisse uidebor sup.mihi. nõ negat quin elegerit stulte: sed tamen amanti nõ ita uidetur,vnde cæcus fingitur amor.Spem mõ.i.dũmodo,repetit aũt vnde inceperat. Quæ rata sit &c.

¶Non ego

¶NON ego coniugium: a genere & potentia se commendat. ¶ Pleiada si quæras: Pleiades numero septem traduntur. Atlantis & Pleiones filiæ: vt Musæus scribit a Pleione matre nuncupatæ: ex his vna Electra ex Ioue Dardanum genuit: ex Dardano natus est Ericthonius: ex hoc Trous nascitur: is Ilum & Ganymedem filios habuit. Ilus Laomedontem: Laomedon vero Antigonem, Hesionem, & Lampum, Clitionem, Ioctonem, Bucolionem, Titonum, & Priamum: ex Priamo natus est Paris. ¶ Auos medios: qui inter Iouem & Priamum intercesserunt. ¶ Finibus immensis: cum Sceptilo congruere videtur: qui scribit non esse verisimile Priamum solum Phrygiam possedisse: sed Asiæ totius, quæ est cis taurum imperium tenuisse confirmat. Asiam dictam scribit Hero. ab asio Manei lydi filio: non ab asia Promethei filia, vt Varro existimauit: vnde & sardis filia fuit quā Asiadi vocarūt. ¶ Tecta aurea: barbarorum mos fuit tecta auro ornare: quod sero ad romanos peruenit. ¶ Canore lyræ: quorum saxa in opus exilibant phœbo ad cytharā carmina modulāte. ¶ Illa tellus: phrygia adeo populosa est: vt vix teneat: quos habet mortales: id monstrat posse tutari Helenam contra græcorum potentiam. Sunt, inquit, nobis opes, sunt & viri, quibus bellum confici potest: vt Cice. scribit. ¶ Troades: troianæ matronæ. ¶ Atria. dicuntur quod a terra surgerent, vel ab atriatibus Herruriæ populis, vnde conficiendi atrii sumpta est similitudo. ¶ Achaia: peloponnessus est appellata ab Acheo Xuti filio: deinde ægialea a rege ægialeo. ¶ Nec mihi fas fuerit: occupatione spartanam contemnit pauperiem. Thucidides Spartanos tradit græcorum fuisse omnium frugalissimos. ¶ Sparte: Spartes laconiæ thaigeto monti subiecta. Recte in contemptum traducit locum. nam facilius eum optare coget, quem felicitate & oppulentia præstare mōstrauit. ¶ Nostra de gente: phryges fuerunt in vestiendo mollissimi: quod Ascanio Turnus apud Virgi. exprobrat. ¶ Therann eo rure: extenuat & cultum & patriam laudatis phrygum deliciis. Therāne vicus laconiæ, vbi nata est Helena. Herod. Therāne seri. esse Helenæ templum supra Apollinis fanum.

ANTO. Pleiades q̄ fuerint vn̄ dictæ & q̄ Paridis prosapia Priamus quārū possederit Alia vnde dicta est Atria vnde dicta Pelopōnessus vnde Achaiæ nomen acceperit Spartanorum frugalitas

Non ego coniugium generosæ degener opto
Nec mea (crede mihi) turpiter vxor eris.
Pleiada, si quæras, in nostra gente, Iouemq;
Inuenies, medios vt taceamus auos.
Sceptra parens asiæ: qua nulla beatior ora est,
Finibus immensis vix obeunda tenet.
Innumeras vrbes, atq; aurea tecta videbis,
Quæq; suos dicas templa decere deos.
Ilion aspicies, firmataq; turribus altis
Mœnia phœbeæ structa canore lyræ.
Quid tibi de turba narrem, numeroq; virorū,
Vix populum tellus sustinet illa suum.
Occurrent denso tibi troades agmine matres,
Nec capient phrygias atria nostra nurus.
O quoties dices, q̄ pauper achaia nostra est.
Vna domus quæuis vrbis habebit opes.
Nec mihi fas fuerit spartē contēnere vestram,
In qua tu nata es, terra beata mihi est.
Parca sed est sparte, tu cultu diuite dignat
Ad talem formam non facit iste locus.
Hanc faciem largis sine paratibus vti,
Delitiisq; decet luxuriare nouis.
Cum videas cultus nostra de gente virorum
Quales dardanias credis habere nurus!
Da modo te facilem, nec dedignare maritum
Rure theranneo nata puella Phrygem.

¶NON ego, incipit se laudare a nobilitate. ¶ Non degener: vel vilis genere, vel a maiorum virtute remotus. ¶ Generosæ: tui nobilissimæ. ¶ Turpiter: dedecorose: sed cum magna laude tua. ¶ Pleiada: suæ genealogiæ vetustatem repetit a Ioue & Electra. Nam Iuppiter concubuit cum Electra filia Atlantis: quæ fuit vna ex septem pleiadibus: quæ in cœlum in stellas translatæ sunt, & ex ea genuit Dardanum, a quo Troiani originem ac nomen ducunt. Ouidius in Fastis: Dardanon Electra quis nescit Atlantide natū, Scilicet Electræ concubuisse Iouem. ¶ Pleiada: idest Electram: quæ ita dicta est: vel a Pleione matre: vel a πλέω græce nauigo: quia nauigantes solent pleiadas ipsas obseruare. ¶ Medios auos: idest qui sunt inter Iouem & nos. intelligit Ericthonium, Troem, Ilum, Assaracum, Capim, & reliquos. ¶ Ora: regio. ¶ Beatior: ditior: vt diximus supra. ¶ Obeunda: circundanda. ¶ Finibus immensis: propter magnos fines & ambitus. ¶ Innumeras: infinitas. ¶ Quæ dicas decere suos deos: idest quæ sunt ornata: & talia quæ deceāt quibus sunt dicata. ¶ Ilion: commemorat hoc oppidum præcipue, in quo sedes erat regnum asiaticorum. ¶ Structa: ædificata. ¶ Canore: idest sono, ablatiuus est casus. ¶ Lyræ phœbeæ: quia (vt alibi diximus) Neptunus & Phœbus mœnia Ili condiderunt. est aūt Ilium oppidum ipsius Troiæ maximum & celeberrimū: nam Troia est regio. ¶ Troades: mulieres troianæ. ¶ Occurrent: venient obuiam. ¶ Agmine: multitudine. ¶ Capient: continebunt: quia erunt plures q̄ possint stare in nostra domo. ¶ Achaia: Græcia. ¶ Vna domus: quælibet sola domus nostræ regionis habebit opes vnius vestræ vrbis. ¶ Nec mihi: ne videatur spernere Græciam: dicit se venerari plurimum lacedæmona terrā natalem ipsius Helenæ. ¶ Spartem: lacedæmona. ¶ Beata: fœlix. ¶ Mihi: iudicio meo. ¶ Parca non luxuriosa: neq; sumptuosa in vestibus. ¶ Tu digna cultu diuite. i. tu mereris ornatum sumptuosum. ¶ Non facit: non conuenit. ¶ Paratibus: ornatibus, cultibus. ¶ Sine fine: infinite. ¶ Luxuriare: abundare, affluere. ¶ Cum videas: sumit argumentum ornatus mulierum ab ornatu virorum: qui solent esse minus deliciosi: cum ergo videas viros ita cultos. ¶ Qualem: quasi dicat multo sumptuosiorum: & splēdidiorem. ¶ Nurus: puellas. ¶ Facilem: exorabilem, non duram: vt Faciles venerare Napeas. ¶ Rura therānæo: Theranne Laconiæ oppidum est. Pomponius Mella, in laconide Theranne, Lacedæmon Amycle.

HVBE. Paridis genealogia Pleias vnde dicta Iliū qd sit

¶NON ego cōiugiū: docuit licitum esse quod petit: quia diuino monitu & pmissu. docet etiā ex psona sua: qa non minus nobilis sit, immo nobilior & ditior & formosior: & tali fœmina dignior q̄ Menelaus. deinde q eam nō ad concubinatū: sed ad coniugium poscit. Nobilitatē autē phrygum probat ex Ganymede deoꝝ pincerna, Tithono auroræ coniuge: & Anchise Veneris amatore. immo (si Heleno Virgiliano credimus) coniuge. dicit. n. Cōiugio Anchisa Veneris dignate superbo. Pleiada. s. Electrā Dardani matrē: ex qua Iuppiter Dardanū genuit Troianoꝝ pgenitorē. Beatior. i. ditior. & melius habens. Canoro. i. cantu sonoro. hic canor huius canoris. dicit. n. Apollo cū Neptuno mœnia Troiana fabricasse conuocando saxa ad sonū lyræ: q̄uo Amphion ad cōstructionē mœniū Thebanoꝝ. Vnde Hora. in arte: Dictus & Amphion Thebanæ conditor vrbis Saxa mouere sono testudinis, & prece blāda ducere quo vellet. Quod ideo fictū est: qa eloquētia (vt dicit Cice. li. i. rheto. in psatione, videlicet vir quidā eloquētia) quē per canorē hic intelligit, pditus primus hoīes siluestres in ciuitatis cōcordiā & ad mœnia cōstruenda cocitauit, vt in dicto li. attestaē Hora. Neptunus aūt qui aquaꝝ deus est, adiutor fuisse dicitur: qa sine aquis nō fit cōglutinatio, & ad eas descendunt fundamenta: quæ Neptuno sacrantur. vnde qa (vt in fabulis est) iusiurandū nō seruauit Laomedon, dicit̄ Aenei. ii. Neptunus muros magno emota tridenti fundamēta quatit. Opes vrbis. i. quæ sufficiāt vrbi. Sparte: græce. nā latine dr̄ sparta. Nō facit. i. nō est idoneus: locus iste. i. vilis. Luxuriare. i. superfluere in quāuis re unde & segetes nimiū uegetes dicunt̄ luxuriare, & qa habitio nimis ampla venerē excitat, uocamus carnis petulātiā luxuriā. Cū uideas cultus nostra de gēte uiroꝝ: hunc dānat in Aenea Iarbas Aenei. iiii. dicens: Et nunc ille Paris cū semiuiro comitatu, Mæonia mentū mitra, crinemq; madentē Subnixus rapido potitur &c. Et eundem laudat Paris sed mulieri verūtamen sunt quibus animus est longe alius. de quibus uidelicet dicit Iuuena. Saty. vi. Ferrum est quod amant.

ASCEN.

Phryx erat & nr̃o genitus de sanguine, qui nūc
Cum diis potando nectare miscet aquas.
Phryx erat auroræ coniux: tamen abstulit illum
Extremum noctis quæ dea finit iter.
Phryx erat Anchises, volucrum cui mr̃ amorū
Gaudet in idæis concubuisse iugis.
Nec puto collatus forma Menelaus, & armis,
Iudice te nobis anteferendus erit.
Non dabimus certe socerū tibi clara fugantem
Lumina, qui trepidos a dape vertat equos.
Nec pater est Priamo soceri de cæde cruentus
Et qui myrthoas crimine signet aquas.
Nec proauo stygia nostro captantur in vnda
Poma, nec in mediis quęritur humor aquis.
Quid tamē hoc refert: si te tenet ortus ab illis
Cogitur huic domui Iuppiter esse socer.
Heu facinus, totis indignus noctibus ille
Te tenet, amplexu perfruiturq; tuo.
At mihi conspiceris posita vix deniq; mensa,
Multaq;, qua lædāt, hoc quoq; tēpus habet.
Hostibus eueniant conuiuia talia nostris:
Experior posito qualia sæpe mero.
Pœnitet hospitii, cum me spectante lacertos

ANTO. ℂPHRYX erat: fœlicitatē patriæ cōmendat a genere. ⸿ Nectare miscet aquas: Ganymidē significat: qui raptus in ida sa ctus est Iouis pincerna. ⸿ Cōiux auroræ: is est Tithonus lōgæuus senex, quē auroræ cōiugē fuisse cōstat: ex qbus Memnon natus est: quē Achilles peremit, dum cremaret in auē versus cū sororibus creditur: quæ cū volitare circa eius sepulchrum ad Troiā soli cōspiciant. Memnoniæ sunt nuncupatæ. ⸿ Mater amorū: ea est Venus cū qua ad Simoenta fluuiū Anchises cōcubuit: & ex his natus est æneas. ⸿ Nec puto collatis: seipsum cōmēdat a forma. & ætate: Menelaūq; i cōtēptū ducit: obiciens suorū maiorū scelera. ⸿ Socerū tibi clara fugantē Lumina: cœnā thyestæ obiicit: a qua suos radios auertisse solē poetæ scribūt. Atreus & Thyestes Pelopis filii alternis annis Mycænarū imperium tenebant, Mercurius filii Mirtylli necem, quē in mare præcipitatat Pelops maxime dolens dissensionem fecit Thyestes: vt Arietis martii pellem aureā, quæ apud atreum seruabatur haberet, Aeropem (quā alii Meropem appellant) vitiauit: vnde nati sunt Tantalus, Plistenes, & Arpagines: quos simulata pace: vbi facinus cōperit Atreus frater: epulandos pueros apposuit: a tanto facinore sol dicitur radios auertisse. ⸿ A dape: ex cœna thyestæ qua filios deuorabat. ⸿ De cæde soceri: Pelopem significat: qui Myrtillum aurigā in mare p̄cipitauit, Oenomaum socerum trucidauit. ⸿ Myrthoas aquas: a præcipitato myrtillo myrthoas dicimus. ⸿ Captantur in vnda poma: ad Tātalum Pelopis patrem hoc refert: qui sitibundus in media aqua: exurensq; cū ad verticē omnis generis poma habeat, nec bibere: nec famē sedare datum est. ⸿ Te tenet: vi possidet: nō voluntate Menelaus: qui a Tantalo genus ducit. ⸿ Huic domui enunciandū cū contemptu est. ⸿ Heu facinus indignum: narraturus quem assiduo maxime in amore molesta sunt ab excandescentia incipit. ⸿ Vix deniq; mensa: ecce quod augebat miseriā: quod menelaus (vt volebat) fruebatur: ipse vero vix conspicere poterat. ⸿ Hoc tempus: dum discumbimus.

HVBE. ℂPHRYX erat: laudat Phrygū nobilitatem. ⸿ Qui nunc cum diis potando: Ganymedē intelligit. hic filius fuit Trois regis troianorū amatus a Ioue: qui cū in ida venaret, a Ioue in formā Aquilæ transfigurato raptus est: & expulsa Hebe, quæ sibi ministrabat: pincernā suū instituit. Oui. lib. x. Meta. Arripit iliadem: qui nunc quoq; pocula miscet, Inuitaq; Ioui nectar Iunone ministrat. ⸿ Nectare: nectar potio est deorū. ⸿ Auroræ coniux. i. Tithonus. is frater fuit Laomedontis: q ab aurora amatus ex ea genuit Mēnona: quē postea in auxiliū Troianorum misit. ⸿ Quæ finit extremum iter noctis: quia aurora tenet cōfinia lucis quæ inchoat: & noctis quā finit. ⸿ Anchises: is filius fuit Capis formosissimus amatus a Venere cū quo cōcumbens in monte ida postea apud Simoenta fluuiū genuit Aeneā. ⸿ Volucrum, velociū: habentiū alas. ⸿ Amorum: sunt. n. gemini vt alibi diximus. ⸿ Gaudet: quasi re honesta. vnde & apud Virg. Coniugio Anchisa Veneris dignate superbo. ⸿ Iugis, vertice. ⸿ Nec puto: laudat se a pulchritudine & fortitudine: quibus duabus rebus præponit se Menelao. ⸿ Collatus: comparatus. ⸿ Iudice te: iudicio tuo. ⸿ Non dabimus: ita laudat se: vt deprimat patrem Menelai. dicit enim se nō habere patrem: qui sit futurus socer Helenæ: qui filios coxerit: & solē eo scelere fugauerit. ⸿ Fugantem: repellentem. ⸿ Trepidos, vel territos: vel festinos. ⸿ A dape: a conuiuio suo scelerato. Fabula hoc habet: Atreus & Thyestes fratres fuerunt filii Pelopis. Atreus vxorem habuit Aeropem nomine, quā cum frater Thyestes ardenter amaret: cum ea concubuit: quod cum frater intellexisset: in vltionē huius sceleris filios coxit: & comedēdos fratri apposuit assimulata cum eo concordia: hanc rem ne sol videret: dicitur auertisse se. de hac re scripta est Tragœdia apud græcos. ex atreo creditur natus Menelaus, vnde esset socer Helenæ. dicit ergo nō dabo tibi talem socerū: qualis fuit Atreus, qui humanas dapes fratri apponat. ⸿ Nec pater est. i. nec pater Priami auus meus: qui socerū suum interfecit sicut Pelops auus Menelai. diximus supra in epistola Hermiones fabulam Oenomai patris Hippodamiæ: quā Pelops cursu vicit. Is aūt Pelops, vt regno soceri potiretur: eum interfecit. ⸿ Et qui myrthoas. i. nec dabimus auum, qui aliquē in mare p̄cipitauerit submergendū: sicut Pelops myrtillum aurigā Hippodamiæ, quo fauente eā vicerat, in mare p̄cipitauit: a quo mare myrthoum dictum est. hæc fabula loco supradicto narrata est. ⸿ Nec proauo: amplificat odiū gentis Menelai dicens: nec proauus meus dānatus est apud inferos eadem pœna, vt aquā vsq; ad os habeat: & poma: neq; tamen bibere aut comedere possit sicut Tātalus proauus menelai. Tantalus. n. cū esset familiarissimus deorū: & Iouem cū cæteris diis ad cōuiuium inuitasset: dr̄ Pelopem filiū suum coxisse. & diis comedendū apposuisse: vt eorū diuinitatē tentaret: a quo oēs abstinuerūt, excepta Cerere: quæ humerū eius cōsumpsit. postea cū dii eum ad vitā reuocare vellent: humerus est ei eburneus restitutus. vnde Virg. Humeroq; Pelops insignis eburno. Inde Tātalus hac pœna dānatus apud inferos dicitur, vt nec vndis, nec pomis tāgentibus ora perfruatur. Sunt tn̄ qui eum hac pœna nō pp cædē filii: sed qa indicauerat arcana deorū dānatū puten. qd̄ qdē Oui. in. i. Amorum significat: Quærit aquas in aqs: & poma fugacia captat Tātalus. hoc illi garrula lingua dedit. & idē li. iii. Amorū: Siccaret in mediis taciti vulgator in vndis, Pomaq; quæ nullo tpe tāgat, hēt. Euripides dicit eū suspēsum in aere: ppea q aduersus deos esset maledicus. ⸿ Quid refert: qd interest: qd mihi pdest: maiores menelai tales esse. ⸿ Si ortus. i. si menelaus natus ab illis. ⸿ Tenet te: placet tibi. ⸿ Cogit: subaudi si Iuppiter cogit esse socer huic domui. i. cōtra volūtatē suā cōpellit esse socer ipsius menelai: qui est de gēte ita scelerata & impia. nā si Helena quæ est filia Iouis sit eius vxor: necessario Iuppiter erit eius socer. ⸿ Heu facinus: pgit adducere eum in odium. ⸿ Indignus: qui nō meretur talē vxorem. ⸿ Mihi. q. d. qui te amo ex corde. ⸿ Vix deniq;: idest etiā cū difficultate. ⸿ Posita: parata. ⸿ Hoc tēpus: mensæ. & cœnæ. ⸿ Quæ lædant: quæ displicent. ⸿ Eueniant: optantis est. ⸿ Talia: ita acerba. ⸿ Pœnitet hos. i. pœnitet me esse in ea domo.

ASCEN. ℂNEC puto collatus &c. qd̄ summe necessariū erat, incipit menelai amorē excludere. sicut Maro dicit abolere sichæū. Socerū. s. Thyestē, sed Priamū. Nam a cœna Thyestæ auertit Sol equos. ad qd̄ alludit Dido Aenei. i. dicens: Nec tam auersus equos tyria Sol iūgit ab vrbe, Nec pr̄. s. pelops Thyestæ pr̄, q Plistenē genuit: unde Agamēnon & Menelaus nati sunt, quis atridæ dicātur. Nec proauo. s. Tātalo i q proauus est Menelai: qa pr̄ Pelopis. Cogit huic. s. tam scelestæ domui. i. familiæ Iuppiter esse socer. q. d. tam bonus deus q Iuppiter dictus est iuuās pr̄. indignū ergo cēset Helenā filiā Iouis ex leda Tyndari vxore progenitā in tam scelestā familiam detrusam, innuens contra se ea dignum quippe, qui de sanguine Iouis ortus sit.

ℂRusticus

Spre ubi locorum sita sit Phrygum abitus
Teramne vbi locorū & vbi Helena nata fuerit
Ganymedis fabula
Tithōis fa.
Memnōis mors
Atreus & thyestes q fuere & eorum in alterutrum feritate
Pelopis facinora
Tātali fa.
Teramne
Ganymedes
Nectar quid sit
Tithonus
Memnon
Anchises cōcubitus ex quo ænea procreatus est
Atrei & thyestis fabula
Pelops
Mirthosa quo mare Mirthoū nomē acceperit
Mors Tantali
Pelopis fabula

ANTO.

¶ RVSTicus:cum stomacho est hoc enunciandum.¶ Rumpor:torqueor inuidia.¶ Fouet:lasciue tractat.¶ Inuito:fastidito præ dolore.¶ Crescit:non conteritur, sed durior efficitur.¶ Flammam compescere:cohibere amoris æstum infuso mero.¶ Ebrietas fuit ignis in igne:accendit amoris insaniam.¶ Recumbo:discumbo dicendum fuerat, si carmen permisisset.¶ Reuocas oculos:in te vertis præ desiderio.non possum,inquit,me continere:quin ad te oculos reuocem.¶ Quid faciam:communicatio hæc miserationem mouet.¶ Abesse:doleo,cum video tuos & Menelai lusus,sed multo fortius sollicitor,dum te non video.¶ Qualibet & possum:modestiam suam in amore commendat.¶ Tibi soli:non Menelao: nō aliis.

Imponit collo rusticus ille tuo.
Rumpor & inuideo. qd nunc tñ omnia narrem?
Membra superiecta cum tua veste fouet?
Oscula cum vero coram non dura daretis:
Ante oculos posui pocula sumpta meos.
Lumina demitto,cum te tenet arctius ille
Crescit & inuito lentus in ore cibus.
Sępe dedi gemitus,& te lasciua notaui,
In gemitu risum non tenuisse meo.
Sępe mero volui flammam compescere,at illa
Creuit,& ebrietas ignis in igne fuit.
Multaq; ne videam,versa ceruice recumbo:
Sed reuocas oculos protinus ipsa meos.
Quid faciam dubito,dolor est meus ista videre,
Sed dolor a facie maior abesse tua est.
Qua licet,& possum,nitor celare furorem,
Sed tamen apparet dissimulatus amor.
Nec tibi verba damus,sentis mea vulnera,sentis:
Atq; vtinam soli sint ea nota tibi.
Ah quoties lachrymis venientibus ora reflexi:
Ne causam fletus quęreret ille mei.
Ah quoties aliquèm narraui potus amorem:
Ad vultus referens singula verba tuos.
Indiciumq; mei ficto sub nomine feci.
Ille ego,si nescis,verus amator eram.
Quin etiam,vt possem verbis petulantius vti,
Non semel ebrietas est simulata mihi.
Prodita sunt(memini)tunica tua pectora laxa:
Atq; oculis aditum nuda dedere meis.
Pectora vel niuibus puris,vel lactę,tuamq;
Complexo matrem candidiora Ioue.
Dum stupeo visis(nam pocula forte tenebam)
Tortilis a digitis excidit ansa meis.
Oscula si natę dederas,ego protinus illa
Hermiones tenero lętus ab ore tuli,
Et modo cantabam veteres resupinus amores:
Et modo per nutum signa tegenda dabam.

¶ Ora reflexi:vultum alio conuerti.¶ Ille:tacuit ob inuidiā nomen de Menelao locuturus.¶ Amorem aliquē: quo pacto multi amarit exposui.¶ Ad tu.vul.ad teipsam cōuersus singula verba exprimebā.¶ Indiciumq; mei:me amare indicaui.¶ Sub fal.no. sub noie alieno.nam quē alium dicebam:is ego eram.¶ Petulantius:multa ob loquendi licentia.¶ Aditum dedere: pbuerunt ad con spiciendā viam.¶ Ioue:qui in forma oloris cum leda concubuisse traditur.est olor pennis candidissimus.¶ Tortilis ansa: in poculis āsæ:aliæ leues erāt:aliæ tortiles.¶ Veteres amores:veteri gesta i amore:vt pyrrāi,& Thesei,& Herculis.¶ Resupinus pıectus molliter:vt nimio vino pleni facere consueuerunt:veluti polyphemus apud Virg.Cum tradit medio resupinus in antro. (Iouis adulterio cum Leda) (Ansarum quod genera fuere)

HVBER.

¶ RVsticus:incultus,sine moribus & blandicus.¶ Rūpor.s.dolore.¶ Cum ille:Menelaus.¶ Fouet tua mēbra veste superiecta: idest cū te amplectit:& tenet in vlnis sub veste sua.¶ Quid nunc: hæc dicta sunt p parēthesin.¶ Nō dura:mollia,& lasciuia.¶ Posui po.ante ocu.ne viderē.¶ Demitto:inclino.¶ Arctius:strictius.¶ Crescit in ore cibus:videtur crescere : qa prædolore comedere nō possum.Iuue.Interq; molares.Difficili crescente cibo ex anxietate enim cibus multū commasticatus & commāsus vix potest demitti p fauces.¶ Notaui:aduerti.¶ Compescere:coercere.¶ Ebrietas fuit ignis in igne:qa ex vino crescit amor.Ouidi.lib. iii.de arte:Cum veneris puero nō male.Bacche facis.idem.Vina parāt animos:faciūtq; caloribus aptos.vnde Paulus apostolus: Nolite inebriari vino,in quo est luxuria.¶ Recūbo : discūbo ad mensam.¶ Ceruice ver.verso capite in aliam partē.¶ Protinus: statim:quia nō diu posum manere,quin te aspiciam.¶ Maior.s. q̄ videre.¶ Abesse:discedere.¶ Qua licet : q̄tenus licet.¶ Nitor conor.¶ Dissimulatus:occultatus.¶ Nec damus verba nec te decipimus.¶ Tibi soli:ne alius aduertat.¶ Reflexi:retroflexi:ne viderer lachrimari.¶ Ipse:maritus tuus.¶ Potus:cū bibissē.¶ Aliquem amorem.idest amorē alicuius.¶ Referēs:conuertēs.¶ Ad tuos vultus:vt intelligeres me ea dicere pter te.¶ Indicium:demōstrationem mei ipsius.¶ Sub nomine ficto.nam cū alium nominarem amantem,de me significabā.¶ Ille:cuius amorem narrabam.hæc autē omnia esse facienda ab amatore ostendit Ouid. lib.ii.de arte:Hic tibi multa licet sermone latētia tecto Dicere:q̄ dici sentiat illa sibi.Blāditiasq; leues tenui pscribere vino,Vt dominā in mēsa se legat illa tuā.Atq; oculos oculis spectare fatētibus ignē &c.¶ Petulantius:licentius,audacius.¶ Nō semel.i. sæpius.¶ Simulata.i.ostendi me esse ebriū : quod Oui.in.ii.de arte precipit:Ebrietas vt vera nocet,sic ficta iuuabit:Fac titubet blæso subdola ligua sono.Et quicquid dices:faciesve proteruius æq̄, Credatur nimiū causa fuisse merū.¶ Prodita:aperta.¶ Tunica la.i.veste laxata:& largius aperta.¶ Nuda.s.pectora.¶ Dedere adi.oc.i.visa sunt oculis meis.¶ Pectora:laudat pulchritudnē & cādorē eius pectoris.dicit potuisse cōparari vel niuibus intactis velactis:vel ei cygno in quem Iuppiter transformatus concubuit cum Leda eius matre.cum.n.omnes cygni sint candidi,credibile est illum fuisse candidissimum.¶ Dum stupeo.i.vix sum apud me.¶ Visis.s.pectoribus tuis.¶ Ansa:dicitur in poculis ea pars quæ manu capitur & tenetur poculum.Vir.in buc.Et grauis attrita pendebat cātharus ansa.nā manubrium & capulum de gladiis dicimus.¶ Tortilis:fiebat.n.ansa intorta.¶ Excidit.i.cecidit a manu.¶ Nam pocula:per parenthesin legendum est.¶ Natæ:filiæ tuæ.Hermiones.¶ Ego tuli il.i.ego osculabar illā,vbi tu dederas oscula tua.¶ Modo:interdū.¶ Tegenda,celanda.¶ Per nutum:vt ipse in.i.amorum:Me specta:nutusq; meos:vultumq; loquacem. (Cygnorū qualitas) (Ansa quid sit)

ASCEN.

¶ ET te lasciua : per gratam petulantiam,libertatē,ac proteruiam hoc profert paris : quasi inuidia percitus,& zelotypia æstuans:quare nihil gratius amantibus.Sic Maro:Malo me Galatea petit lasciua puella.Ebrietas : idest superabundantia vini.fuit ignis:idest incendium.in igne:idest in amore.Aut ebrietas ignis:idest amoris fuit in igne.s.indignationis.Quid faciam dubito:amatorie docet cruciatum suum,cum neq; videre,neq; non videre patiatur eam.nam videnti dolet a rustico tractari,non videnti non posse talem vultum contemplari.Narraui potus:quia post potum & lasciua narrari solent & liberius, incautiusq;.vnde Flaccus dicit:Reges dicuntur multis vrgere culullis:Et torquere mero &c.Prodita sunt:quia gaudent summopere formosæ laudari.laudat eam a forma,& lepore corporis.Ioue complexo matrem : quia conuersus in cygnum complexus est ledam:quæ ex eo & Tyndaro duo oua concepit.ex quorum altero natus Pollux & Castor.vnde Horatius : ouo prognatus eodem &c.Creditur tamen Castor Tyndari filius,& ob id mortalis fuisse.Ansa est,qua capitur poculum.in Bucoli.Et grauis attrita pendebat cantharus ansa.Erant autem aliquando ansæ tortiles: idest intortæ, & interdum sculptæ. Vnde in eisdem:Et molli circum est ansas amplexus Achanto.

Clymene & æthra q̄ fuere. Hippomenis & atalantæ fab. Hippodamia q̄ fuit

ANTO. ¶ CLymeneq̧:æthramq̧: Septimius tradit duas has Menelai affines fuisse relictas ad Helenæ custodiam:quæ cū Paride fugerūt.hoc transitu in sollicitudine Helena relinquit:honeste in alias sermonem transferēs.¶ Formidare:dicūt facile posse venire in meam sententiam:nisi timerent,ne rem ante factum resciret Menelaus.¶ Medias praeces:quod signum est formidantis.¶ Dii facerent:exoptatione audaciam amoris gratia in subeundis certaminibus firmat.¶ Magni certaminis:qd certamen q̄uis magnum,si tu certaminis esses præmium,subirem.¶ Vt tulit Hippomenes:ex Onchesto Neptuni filio natus est Megareus:qui filium habuit Hippomenem.is Atlantā Schœnei filiam cursu superasse traditur a Venere adiutus quæ illi tria poma ex hortis Hesperidū dedit:quibus piectis puellæ cursum impediuit:repudiabat puella cōiugiū:qm oracula tulerāt:cū primū nuberet:fore vt seipsa careret:versa enim est in leonē cū viro Cybeles indignatione:qm in eius templo per cōtemplum hippomenes vxoris virginitatem libauerat.¶ In phrygios finus: de Penelope intelligit:q cū ex phrygia in pelopōnesum nauigaret(vt auctor est Thucydides)vxorē Hippodamiā Oenomai filiā duxit quā tulit victoriæ præmiū:vt diximus.¶ Acheloia cor. cū acheloo pugnasse Herculē ob Deianirā exposuimus. ¶ Per has leges isset:vt tu p̄miū esses certaminis.¶ Isset fortiter:victoriā cōsequeret.¶ Opus:p̄miū meæ victoriæ.¶ Nil superest : qm certaminis p̄miū esse nō potes.¶ Te cōiuge:honestius culpā texit,q̄ si duxisset amica.¶ A cœleste figar sagitta:Cassandra cū apud Ennium

Cassādræ uaticiniū. Multa nomina mor. ueterū i auferendi casu in enunciantur

in tragœdia vaticinatur de troiano excidio,refert cœlesti sagitta percussum Paridē,cū eiā videret classem parari : quæ incendium troianū fuerāt. Cœleste dixit more veterū qui nomina,q̄ auferēdi casu enūciātur in efferebāt:vt mari & mare.quod in argonauticis Varro attacinus ostēdit:cū dicit:cingit ocēāo libyco mare flumine Nilo.Et Luc.in.vii.suæ pharsaliæ dixit : Erepto natale feret. ¶ Parce datum fatis:arguit amorem hunc fore necessariū a fato. ¶ Datum:quod fata constituerūt.¶ Excipe me lecto:ex causa petitionem honestiorē facere videtur.¶ Venerē maritā:maritalē pudicitiam.¶ Iura viri legittimi:interpretatur maritam Venerem.

Et comitum primas,clymenēq̧,æthrāq̧ tuarum:
  Ausus sum blandis nuper adire sonis.
Quæ mihi non aliud,quam formidare,locutæ.
  Orantis medias deseruere preces.
Dii facerent pretium magni certaminis esses:
  Teq̧ suo posset victor habere toro.
Vt tulit Hippōnes schœneida premia cursus:
  Vincit vt in phrygios Hippodamia finus:
Vt ferus Alcides acheloia cornua fregit,
  Dum petit amplexus Deianira tuos.
Nostra per has leges audacia fortiter isset:
  Teq̧ mei scires esse laboris opus.
Nunc mihi nil superest,nisi te formosa p̄cari,
  Amplectiq̧ tuos,si patiare,pedes.
O decus,o presens geminorum gloria fratrum,
  O Ioue digna viro,ni Ioue nata fores.
Aut ego,sigços repetam te coniuge portus,
  Aut hic tænarea contegar exul humo.
Non mea sunt summa leuiter districta sagitta
  Pectora,descendit vulnus ad ossa meum.
Hoc mihi(nam recolo)fore vt a cœleste sagitta
  Figar,erat verax vaticinata soror.
Parce datum fatis Helenæ contemnere amorem:
  Sic habeas faciles in tua vota deos.
Multa quidē subeunt,sed corā vt plura loquamur
  Excipe me lecto nocte silente tuo.
An pudet!& metuis venerem temerare maritam!
  Castaq̧ legitimi fallere iura tori!
Ah nimium simplex Helene(ne rustica dicam)
  Hanc faciem culpa posse carere putas!
Aut faciem mutes,aut sis non dura,necesse est.

HVBE. Aethra

¶ PRimas.i.p̄cipuas & tibi intimas.¶ Aethrā:hæc credit̄ fuisse mr̄: Thesei:vt alibi diximus.¶ Adire:alloq.hoc p̄cipit Oui.in.ii. de arte:Sed prius ancillā captatæ nosse puellæ Cura sit, accessus molliet illa tuos.¶ Quæ,comites tuæ.¶ Nō locutæ aliud.i.alid nō r̄ndentes.¶ Quā formidare:q̄ se timere.¶ Deseruere med.preces.i.noluerūt audire oēs meas p̄ces.¶ Pretiū cer.esses.i.vt p̄poneris p̄miū ei:q te in aliquo magno certamine vincēdo cōseq̄retur.

Atalanta

¶ Vt tulit:sumit exempla quorūdam,qui certarūt p amore:quos dicit se esse imitaturū.¶ Schœneida : Atalantā filiā Schœnei : q̄ cū ab oraculo accepisset vt vitaret cōiugiū,cū esset pnicitare pedū p̄stātissima:& multi eā vxorē peterēt:hāc cōditionē p̄cis ipōebat vt a se currēdo victi morte plecterent̄:victor eius cōiugio potiret̄. Cū igit̄ inter multos,q eā petebāt:adesset Hippomenes illius pulchritudine incēsus,Venerē i auxiliū rogauit,q̄ ex Damascēo agro Cypri tria mala aurea ei attulit: monuitq̧ vt itercurrēdū virgini ea obiceret:foret enim vt illor̨ cupiditate tardaretur:parens igit̄ eius p̄ceptis vnū in obliquū cōiecit:ad quod q̄ primū capiendū Atalanta a cursu diuertit:mox alterū i & postremo tertium: quæ oia dū puella cupida attollere curat:cursu ab Hipomene est p̄uenta & superata :postea ingratus aduersus Venerē fuit quare illa indignata impatientiā libidinis in eos immisit:ita vt in loco sacrato Cybeli matri deor̨ cōcubuerint:ob quā cām in leones cōuersi sunt a Cybele:vt scri.Oui.lib.x.meta.dicit ergo Paris:q̧ sicut Hippomenes nō territus conditione mortis certamine cursus Atalantā meruit:ita & ipse idē faceret p Helena.¶ Alcides:Hercules.¶ Cornua acheloia.i.cornua Acheloi:qui & ipse p Deianira certauit.dictū est in ep̄la Deianiræ in eo loco: Ne pigeat,pugnæ bis tibi causa fui. Cornua flens legit rapidis achelous in undis.¶ Nostra:subauditur sicut.¶ Per has leges:p tales cōditiones ausus essem ire.¶ Te esse opus mei la.i.te meo labore esse cōpararā.¶ Nil su.nil restat quia nō p̄poneris talibus certaminibus.¶ Amplectiq̧ pe.quod præcātes facere solēt.¶ Ode.p̄catur eā,& laudat simul.¶ Fratrū:Castoris & Pollucis.¶ Digna io.ui. digna q̄ esses vxor Iouis nisi esses filia.¶ Sigæos: Troianos.¶ Te cō.te abducta mecū in cōiugē.¶ Aut cōtegar:sepeliar.¶ Humo tænarea:in hac tua terra laconica.¶ Exul:nunq̄ amplius domū euersus.¶ Districta : percussa.¶ Leuiter:parū,sed vehementer.¶ Vulnus: amoris.¶ Ad ossa:in medullas.¶ Hoc ostendit.amorē suū esse fatalē:quē dicit p̄dictū sibi fuisse a Cassandra socore sua diuinatrice.¶ Recolo:in memoriā reduco.¶ Fore:futurū esse.¶ A sagitta cœleste.i.ab amore cœlestis mulieris.notandus est autē hic ablatiuus cœleste in e cōtra regulā desinens necessitate metri.¶ Parce:serua:noli.¶ Helene: vocatiuus est nominatiuo Helene.¶ Sic:adiurātis est.¶ Faciles:exorabiles:benignos.¶ In tua uota:ad ea quæ optaueris.¶ Subeunt: succurrunt: ueniunt in mentē,q̄ possim scribere.¶ Corā:p̄sentes.¶ An pudet:excipere me lecto tuo.¶ Legitimi:Menelai,quem legitimū tibi putas.¶ Simplex:imprudens.¶ Ne rustica dicam:quasi dicat quod etiam possum dicere:si habes hunc timorem.¶ Hāc: talem:tam pulchram.¶ Putas:quasi dicat falleris.¶ Mutes faciem:ut non sis pulchra.¶ Non dura:idest facilis.

Ablatiui q̄nq̧ cōtra regulas in e ponūtur

ASCEN. ¶ Et comitū primas.i.p̄cipes interpedisse quas,ac comites tuas,qa ab illis(ut Oui.in arte docet)auspicādus est amatoribus aditus.Quæ nō locutæ mihi aliud q̄ formidare sup.se.deseruere medias p̄ces orātis.s.mei:hoc est p̄ces meas orantis eas & ita significat longe aliud respōdisse,sed minatas fuisse illi mortē si amplius loq̄retur,nec uoluisse auscultare.uñ quia seclusa est uia p eas,exclamat.q.d.O vtinā dii facerēt &c. Dii facerēt subaudi utinā.q.d.si daretur aliqua tui acq̄rēdæ via , adirē etiā cū vitæ p̄iculo,sicut atalantā acq̄siuit Hippomenes,& Deianirā Hercules,ut in Deianira p̄actū est.In phrygios sinus: hos uersiculos nō oēs codices habent:immo paucissimi.Vt a cœleste:rara declinatio.nā cœlesti regulariter dicitur. uerum si cut cœleste licenter dixi,ita & in genitiuo plurali cœlestum pro cœlestium.sicut & Maro:Cœlestum uis magna &c.

¶ LIS est

¶ LIS est cum forma magna pudicitiae: haec sntia vetitur Petronius: qui tradit pudicitiá cum forma raram fecisse mixturá. ¶ His gaudet: probat factum ab auctoritate deorum. ¶ Ego solus: mecum tm modo pecces: cum aliis castitatem serues. ¶ Nunc ea pec.ca peccata committamus. ¶ Hora iugalis: coniugium quicquid peccatum fuerit. ¶ Sed tibi & hoc suadet: fa cilitatem suadet a Menelai absentia. ¶ Craesia regna: in craetam nauigasse Menelaum: Paride domi relicto exposuimus. ¶ O mira calliditate: ducit Menelaum in contemptum: eius fa.ctum irridens. ¶ Hospitis idaei curam: commemoratione hac iusta eius petitionem agere conatur. ¶ Agas curam hospitis: Paridem cures. ¶ Pro nobis: loco nostro: ea ratione dictum est: vt pro consule & pro praetore: & Cic. in proportione timeo dixit. ¶ Sine pectore insulsum significare voluit: nam vt vecordes dicimus: qui nullius sunt cõsilii: ita sine pectore insanos appellamus. ¶ Dotes: formae elegãtia. ¶ Aut erimus stulti: a contrario suadet non sumus stulti: ideo vtemur data opportunitate. ¶ Securũ: sine dubitatione datum a Menelao. ¶ Simplicitate ea quae est exclusis omnibus criminibus: recta cãtum suadet & praesentia curat. ¶ Lõga: vel quã lõgiorẽ videri facit amoris affectus: vel quae esset sub hyemali solstitio. ¶ Iungãt: sollicitudinẽ excludãt. ¶ Cãdidior: laetior: vt apud Propertium. O nox cãdida: & o tu lectule delitiis facte beate meis. ¶ Iurabo: fraudis timorem excludit.

ANTO. Pudicitia & forma raro inueni:

Pro nobis quid elegãter signet

Vecordes & insani qui sint

Lis est cum forma magna pudicitię.
Iuppiter his gaudet, gaudet venus aurea furtis
Hęc tibi nempe patrem furta dedere ioué.
Vix fieri, si sint vires in semine amorum,
Et iouis, & ledę filia casta potes,
Casta tamen tunc sis, cum te mea troia tenebit:
Et tua sim (quęso) crimina solus ego.
Nunc ea peccemus q̃ corrigit hora iugalis,
Si modo promisit non mihi vana Venus.
Sed tibi & hoc suadet rebus non voce maritus:
Neue sui furtis hospitis obstet, abest.
Non habuit tempus, quo cresia regna videret
Aptius, o mira calliditate virum.
Ipse abit, idęi mando tibi dixit iturus
Curam pro nobis hospitis vxor agas.
Negligis absentis (testor) mandata mariti,
Cura tibi non est hospitis vlla tui.
Huncecine tu speras hominẽ sine pectore dotes
Posse satis formę tyndari nosse tuę?
Falleris ignorat, nec si bona summa putaret,
Quę tenet, externo crederet illa viro.
Vt te nec mea vox, nec te meus incitet ardor,
Cogimur ipsius commoditate frui.
Aut erimus stulti, sic vt superemus, & ipsum,
Si tam securum tempus abibit iners.
Pene suis manibus ad te deduxit amantem,
Vtere mandantis simplicitate viri.
Sola iaces viduo tam longa nocte cubili,
In viduo iaceo solus & ipse toro.
Te mihi, meque tibi communia gaudia iungant,
Candidior medio nox erit illa die.
Tunc ego iurabo quę vis tibi numina, meque
Astringam verbis in sacra iura meis.
Tunc ego, si non est fallax fiducia monstri,
Efficiam pręsens, vt mea regna petas.

HVBER.

¶ LIS est: sntia est rhetorica pudicitia & pulchritudo nõ cõcorditer simul esse possunt. Iuue. Raro est adeo concordia formae. Atque pudicitiae. ¶ Furtis: adulteriis. ¶ Haec: talia. ¶ Iouem prẽm tibi: quia nisi mater tua quae vxor erat Tyndarei cũ Ioue cõcubuisset: non esset pr̃ tuus. ¶ Vix fieri latenter: ostendit filios filia sue trahere mores a parẽtibus: dicit. n. cum sis filia Iouis & Ledae: qui adulterio delectati sunt vix potes esse casta. Ordo: tu filia Iouis & Ledae vix potes esse casta. Si vires amoris sunt in semine. i. sunt in generatione. i. si filii trahunt vim amoris a generatiõe parẽtũ. ¶ Casta tamẽ: dicit nunc velim fal sas maritum tuũ: sed cum eris mecum sis casta: & cum nullo pecces nisi mecum. ¶ Ea peccemus: ea cõmittamus. ¶ Quae hora iugalis corriget. i. quae postea emẽdabit matrimonium: & faciet nõ esse peccatum: corrigitur enim adulteriũ: cum adulteri legitimo copulatur matrimonio. ¶ Nõ vana: nõ falsa q^d^ sis futura vxor mea. ¶ Sed tibi: arguit cõmoditate quã absentia mariti ei praestat. ¶ Rebus: effectu. ¶ Nõ voce: qa non dicit tibi vt hoc facias: sed significat se esse contentum: cum me hic praesente discessit. ¶ Et abest: ne obstet furtis sui hospitis. i. ne praesentia sua impediat amorem: & concubitum meum tecum. ¶ Craesia: craetensia. nam vt dixi Menelaus pfectus fuerat in Craetã quo tẽpore Paris in eius domo hospitabatur. ¶ O mira calliditate: p mirae calliditatis & astutiae & est hyronia: quasi dicat: o simplicẽ & stultũ hominẽ. ¶ Ipse: quasi dicat stultus. ¶ Iturus abiturus. ¶ Dixit o vxor: o Helena. ¶ Mãdo: cõmitto tibi & praecipio. ¶ Hospitis idaei: Paridis Troiani ab Ida monte Phrygiae. ¶ Negligis: quia ei nõ pares. ¶ Tyrãni: regis vt Virgilius Pars, mihi pacis erit dextram tetigisse tyrãni. Legitur tamen etiam hic mariti. ¶ Hũccine: adducit Menelaum in contemptum dicens esse fatuum & stultum: qui non possit cognoscere pulchritudinẽ ipsius Helenae: huncecine pro hunc ne. ¶ Sine pectore. i. sine sapiẽtia. Horatius in epistolis. Non tu corpus eras sine pectore. ¶ Dotes: precium excellentiam. ¶ Tyndari: o Helena. ¶ Magna bona: scilicet pulchritudie. ¶ Nõ crederet: non committeret. ¶ Vt: quãuis. ¶ Mea vox: mea verba & est sensus: licet nec verbis meis: nec vehementi meo erga te amore exciteris: tamen est fallendus maritus tuus: & debes mihi morem gerere: quia simplex est & stultus. ¶ Vt superemus & ipsum: idest vt simus etiam ipso stultiores. ¶ Iners: idest sine effectu amoris: & concubitus. ¶ Amãtem: me. ¶ Pene: fere suis manibus quod solent facere lenones & lenae. Tibullus: Haec mihi te adducit tenebris: multoque timore Coniungit nostras clã taciturna manus. ¶ Sola: dicit esse conueniens: vt ei amorem gerat & vno lecto coniungantur: quia ambo soli dormiunt. ¶ Communia: quae vterque capiemus. ¶ Gaudia: voluptates. ¶ Candidior: idest erit mihi ita iucunda: vt videatur esse laetior medio die. ¶ Quaeuis: quae libet. ¶ In sacra iura scilicet matrimonii: idest obligabo me futurum semper maritum tuum. ¶ Petas mea regna: idest venias in troiam.

Adulterii correctio

Tyrannus qui sit sm antiquos

Leonis exercitium

ASCEN.

¶ LIS est cum forma sic Iuuenalis. Rara est concordia formae. Atque pudicitiae. Sed tibi & hoc suadet &c. Docet maritũ q̃ si consentientem opportunitatem fecisse: qui in Craetam proficiscens hospitem domi suae derelictum coniugi tam formosae commendauerat, vnde per hironiam manifestam exclamat, o mira calliditate virum. Huncecine &cae. argute probat Menelaum esse indignum tam formosa coniuge. nam pulchritudo, & forma non potest satis coli, & amari ab eo qui eam ignorat quemadmodum Menelaus qui tam stolidus atque rerum imperitus erat, vt coniugem hospiti atque hospitem coniugi commẽdaret. vocat ergo hominem sine pectore: idest sine corde. ¶ Nam in pectore & corde videtur prudentia, vnde cordatos vocamus quibus res suae cordi sunt, atque eas prudenter curant. Tyndari patronymicum putatiuum. putabatur enim Tyndari filia, est ergo vocatiuus a nominatiuo Tyndaris. Commoditate ipsius: idest quam ipse nobis per absentiam suã praestat. Aut erimus stulti, si scilicet tam expectandam opportunitatem in vacuum transire sinamus. Tempus securum, in quo nos securi esse possumus cum absit maritus & hospitio tuo susceptus sim. Vtere mandãtis simplicitate viri: idest tam simpliciter, hoc est sine caliditate obsequere, vt ills mandauerat. Candidior: idest melior, & aptior, quia bona tempora candidis lapillis signabant Craetes & Traces.

ANTO. ¶ SI Pudet aut metuis: purgat pudoris crimen transferens in se culpam. ¶ Aegidae factum: exemplo arguit: nec pudendum nec timendum esse. ¶ Fratrum tuorũ. Castorem & Pollucem intelligit. ¶ Geminas leucippidas: phoeben & ilairam Leucippi ex Philodoce filias: quas Castor & Pollux rapuerunt: pugnaruntq; illarum causa cum ida & Lynceo. Aphareĩ ex Harena filiis: vt Pyndarus scribit: & nos in metamorphoseos diximus: de quibus ita Propertius. Non sic leucippis succendit castora phoebe, Pollucem cultu non ilaira soror. ¶ Troica classis adest: facilitatem monstrat: facile inquit Troiam petemus: est enim parata classis. ¶ Ibis dardanias: suadet facinus: non modo non esse pudendum: sed summae gloriae futurum. ¶ Deã: non foeminam: sed deam opinabuntur. ¶ Cinnama: duo sunt cinnami genera album & nigrum: alterum q́ est preciosius nascitur in Aethiopia: vbi sunt Troglodytae: qui ad portum gebanicarũ deferũt: vnde ad nos defertur coronas ex cinnamo inter asilii auro inclusas: primas in templis capitolii & pacis dicauit imperator Vespesianus. ¶ Planget: concutiet mactata. ¶ Nec tu rapta time exemplis timorem soluit: q́ nec repetita restituatur: nec phryges bellis sint lacessendi. ¶ Erichthida: thraces erichthei atheniẽsis regis filiam duce borea rapuerunt ex quibus nati sunt. Zetes & Calais: vt auctor est Dio. ¶ Bistonis ora Thraciam atheniẽses bello molestarunt. ¶ Phasida: Medeae rapinam exprimit de qua diximus. ¶ Pegaseus: a pegase oppido thessalo: ad quod fabricata: est argonauis. ¶ Minoida: de phaedra aut ariadna intelligit: q̃s ex Creta rapuisse. Thesum mõstrauimus. ¶ Vocat: vocati milites dicebantur: qui vltra stipendiarios colligebantur.

Phoebe & Ilaria castoris & Pollucis amasiae q̃ fuere

Cinami genera quod & vbi nascantur.

Troglodi tae populi vbi locorũ sint

zetes & Calais: qui fuere & cuius filii

Si pudet, & metuis ne me videare secuta:
Ipse reus sine te criminis huius ero.
Nam sequar ęgidę factum, fratrumq; tuorum,
Exemplo tangi non propriore potes.
Te rapuit theseus, geminas leucippidas illi,
Quartus in exemplis annumerabor ego.
Troica classis adest: armis instructa, viriq;:
Iam facient celeres remus, & aura vias.
Ibis dardanias ingens regina per vrbes,
Teq; nouam credet vulgus adesse deam.
Quaq; feres gressus adolebunt cinama flammę:
Cęsaq; sanguineam victima planget humum.
Dona pater fratres & cum genitrce sorores,
Iliadesq; omnes totaq; troia dabit.
Hei mihi, vixa me pars dicitur vlla futuri,
Plura feres, quam quę littera nostra refert.
Nec tu rapta time, ne nos fera bella sequantur,
Concitet & vires graecia tota suas.
Tot prius abductis quę nam est repetita per arma
Crede mihi vanos res habet ista metus.
Nomine coeperunt aquilonis erichthida trhaces,
Tuta tamen bello bistonis ora fuit.
Phasida puppe noua vexit pegaseus iason:
Lęsa nec est colcha thessala terra manu.
Te quoq; qui rapuit, rapuit minoida theseus,
Nulla tamen minos cretas ad arma vocat,
Terror in his ipso maior solet esse periclo,
Qnęq; timere libet, pertimuisse pudet.
Finge tamen, si vis, ingens consurgere bellum,
Et mihi sunt vires, & mea tela nocent.

HVBER. ¶ SI Pudet: occurrit obiectioni. ¶ Ne videare secuta me. i. ne videaris sponte discessisse. ¶ Ipse ero reus: volo oẽm culpã huius facti i me trãsferri. ¶ Sequar. mirabor. ¶ Aegidae: Thesei. ¶ Fratrum tuorũ: Castoris & Pollucis. ¶ Te rapuit: dictũ est supra. ¶ Illi: Castor & pollux. ¶ Gẽinas leucippidas. i. duas filias. Leucippi: subaudi rapuerũt. Fabula autẽ hoc habet. Leucippus duas habuit filias phoeben: & Elariam quae desponsatae idae & Lynceo iuuẽibus fortibus die nuptiarũ a Castore & Polluce earum amore accensis raptae sunt: cum Castora a Lynceo interfectũ dicunt: hanc fabulã scribit plene: Ouid. lib. v. fastorum: & eam breuiter tetigit. Propertius. Elegia. ii. his verbis. Non sic Leucippis succẽdit Castora phoebe. Pollucẽ cultu nõ Elaira soror. ¶ Propore: quã fratrũ tuorũ. ¶ Tangi: moueri: incitari. ¶ Troica: arguit a facilitate discedendi. dicit enĩ se habere oia parata. ¶ Ibis: pollicet ei magnos honores in regno Troiae. ¶ Quaq; feres dicit q́ ei fient honores tanquam deae. ¶ Adolebunt: cremabunt. ¶ Cinnama: genus est aromatis odoriferi ex arbuscula q̃ aethiopia mittit. ¶ Caesa: iterfecta sicut numinibus. ¶ Plãget. pcutiet cum in terra cadet. ¶ Dona: allicit eã munerum pollicitatione. ¶ Iliades: Troianae mulieres. ¶ Tota Troia: continẽs pro contento: idest omnes Troiani. ¶ Vlla: idest minima. ¶ Feres: accipies. ¶ Nec q́: occurit obiectioni: & eam refutat: quod nulla bella ꝓpter eam mouebuntur: & probat id exemplo multarũ: quae raptae sunt, & nunquã tamen repetitae. ¶ Concitet: commoueat contra me. ¶ Quae: quasi dicat nulla. ¶ Vanos: stultos & sine causa. ¶ Nomine: aquilonis historiam tetigit non fabulam. Eristheus rex Atheniensium filias duas habuit formosissimas: quarum Pocris nupsit caephalo: vt supra diximus in epistola phaedrae: alteram Orythiam nomine cum rex Thracum vxorem petiuisset: & nõ impetrasset: ille parata & instructa classe misit: qui eam raperent: & quoniam spirante Borea vento: qui sauet ex attica in thraciam nauigantibus abducta est: datus est locus fabulae quod Boreas ventus eam abstulerit. ¶ Nomine: parte. ¶ Aquilonis: Boreae. ¶ Ora: regio. ¶ Bistonis thracia nominatiuus est casus: & forma patronymici foeminini generis: est autem bistonium stagnum thraciae. ¶ Pegaseus, thessalicus: a pegaseo sinu: vnde soluit nauem: vt diximus supra. ¶ Phasida: Medeam. ¶ Manu col. exercitu & viribus colchorum: narrata est haec fabula supra in epistola Hypsiphiles: & in epistola Medeae ad Iasonem. ¶ Minoida: Ariadnem: visa est fabula supra in epistola Ariadnes: & in epistola Phaedrae. ¶ Cretas: accusatiuus est graecus: cuius nostris est cres. ¶ Terror: timor. ¶ Maior periclo: secundum eã sententiam: peior est bello timor ipse belli. ¶ Pudet pertimuisse: est postea pudor pertimuisse: ea quae aliquis voluit timere. ¶ Finge: pone: fac. ¶ Et: idest etiam mihi: sicut graecis.

Leucippi filiarum fabula

Cinamum

Filiae eristhei histo.

Bistonium staguũ vbi Locorũ sit.

Pecasseus

Pulchrum dictum

ASCEN. ¶ IPSE reus sine te. i. in me omnem culpam assumam, nec dicam te secutam me, sed raptam a me. Factum Aegidae. i. Thesei qui ipsam prius rapuerat, vt ipse declarat per sequentia. Troica classis adest. Docet faciliter rapi posse. & difficulter repeti, raptum quoq; magis veneratum iri: quã dimissam, cum pro dea apud Troiam habenda sit. Adolebunt. i. incendent, cremabunt. Victima planget humum sanguineam: idest quam sanguineam faciet. Plangendo: idest concutiendo eam pectore suo. Vnde planctus proprie fit cum percussione pectoris. sicut de anna dicitur aenei. iiii. Vnguibus ora soror foedans & pectore palmis. Hei mihi, dici solet quando rebus dicendis impar est qui dicit. Vt hei mihi qualis erat: quasi dicat eloqui nesciam. Tot prius abductis. Argumentum est ab exemplis idq; rhetoricum atq; probabile, sed non necessario concludens. Vnde fallitur Paris. Bistonis ora: idest Thracia. Manu colcha: idest exercitu Colchico. Cretas, accusatiuus a nominatiuo cres cretis hi cretes hos cretas. Quaeq; timere libet pertimuisse pudet. Docet hoc versiculo poeta quid intersit inter timere & pertimere ac consimilia. Nam timere est qualitercunq; siue perfecte siue imperfecte: pertimere ad finem vsq; cum consumatione eius de quo erat timor. Sed vt dixi. Nihil est poeta hoc facilius & expositius. Finge tamen si vis &c. Quia argumentum ab exemplis inualidum est. posset dicere Helena se potius repetendam quã superiores, aut quia marito suo charior sit, aut quia maritus potentior cum fratre praesertim Agamemnone, purgat obiectionem dicens etiam si Graecia tota bellum moueat in Troianos, nihil verendum esse, cum maiores vires, & copiae sint in Phrygia, quã in Graecia.

¶ Vestrae

¶ Vestræ terræ: spartanæ potentiæ non succumbit Asia: sed ea est quæ græciam non formidet. ¶ Pene puer: exemplo suam fortitudinem probat. Cilices Troiana armenta abigebant. Paris qui tunc in Ida pecora pascebat cilices reperit armentaq; abacta reduxit: vnde a robore & virtute corporis Alexan. est nuncupatus: Herculem quoq; Alexiacum corporis fortitudine appellatum scri. Var. Altero vero nomen inditum esse tradunt: quoniam inter pastores quæcunq; exortæ fuissent controuersiæ componere iustissime consueuerit. ¶ Ilioneus, Deiphobusq; fuit: Paris palæstra & sagittatione valuit: qua Hector superatus. ira percitus Paridem trucidasset: nisi sibi fratrem a pastore regio qui illum educarat esse agnouisset. ilioneus Phorbantis filius fuit: de quo Virgili. meminit. Deiphobus ex Priamo & Hecuba natus est. ¶ Cominus: in palæstra. ¶ Non potes hæc illi: nihil in iuuenta Menelaum gessisse iactare potes. ¶ Mea arte: sagittationem & palæstram intelligit. ¶ Quid valeam: qua sum fortitudine. ¶ Cum emphasim habet hæc dictio qui sagittatione & palæstra valet: qui potentia & opibus pollet: qui diis immortalibus gratus est: qui sua & suorum virtute totam non timet græciam. ¶ Aut igitur nullo: colligit epistolam abigens quicquid Helenam terrere potuisset: duo inquit times quo minus Troiam petas ne repetita restituaris: aut ne lacessita bello te reddere cogamur: immo aut omnino non repeteris: aut si bello Troianos græci tentauerint turpiter succumbēt. ¶ Dorica castra: dores populi in peloponnesso cum inde pellerentur parnasum tenerunt: deinde per Heraclidas restituti multas vrbes condiderunt in peloponnesso: duæ tamen gentes constitere, Dorica: scilicet & æotica: vnde peloponnessiaci dores sunt appellati. ¶ Pro tanta: quanta est Helena. ¶ Totus orbis: Asia & Europa. ¶ Nomen feres: laudabunt te posteri. ¶ Spe modo nō timida: cum spartem relinquas summa spe. ¶ Exige: pete: cū Troiam appuleris. ¶ Munera pacta: & coniugium & regni partem. ¶ Cum plena fide: nulla vtar perfidia sed promissa omnia plene seruabo.

ANTO. Paridis fortitudo & qb⁹ noibus appellatus est Hectoris cū paride certamen Ilioneus q fuerit Deiphob⁹ qui fuerit

Dorica ppli qui & vbi fuerit

Nec miror est Asiæ, quam vestræ copia terræ:
Illa viris diues, diues abundat equis.
Nec plus Atrides animi Menelaus habebit,
Quam Paris, aut armis anteferendus erit.
Pene puer cæsis abducta armenta recepi
Hostibus, & causam nominis inde tuli.
Pene puer iuuenes vario certamine vici,
In quibus Ilioneus, deiphobusq; fuit.
Neue putes non me nisi cominus esse timendum:
Figitur in iusso nostra sagitta loco.
Non potes hæc illi primæ dare facta iuuentæ,
Instruere Atridem non potes arte mea.
Omnia si dederis nunq̄ dabis Hectora fratrem,
Vnus is innumeri militis instar erit.
Quid valeam nescis, & te mea robora fallunt,
Ignoras cui sis nupta futuro viro.
Aut igitur nullo belli repetere tumultu,
Aut cedent marti dorica castra meo.
Nec tamen indignor pro tanta sumere bellum
Coniuge, certamen premia magna mouent.
Tu quoq;, si de te totus contenderit orbis,
Nomen ab æterna posteritate feres.
Spe modo non timida diis hinc egressa secundis,
Exige cum plena munera pacta fide.

¶ COPIA: multitudo virorum. ¶ Illa: Asia. dixit autem illa quia quando hæc scribebat erat in græcia. ¶ Plus animi: plus audaciæ. ¶ Anteferendus: præponēdus mihi. ¶ Pene puer: narrat testimonia suæ probitatis & fortitudinis incipiens vsque a pueris. ¶ Pene puer: adolescens: adhuc teneræ etatis. ¶ Recepi: recuperaui. ¶ Cæsis: interfectis. ¶ Causas nominis: falluntur multi qui credunt eum ob hoc dictam Parim a paritate: cum dictio græca non deriuetur a latina: sed vt Porphyrius in lib. xii. Iliados scribit patis dictus est a pariimi verbo græco: quod est tryseo: quoniam fatalem mortem transiuit: cum expositus a matre a bubulco nutritus est postea Alexander dictus est quasi auxiliator vir: a potu andros: idest a viro: & alego: idest auxilior quod futurum facit alexo: quia hostibus armenta abducentibus: vt nunc refert auxilium suis tulit: & armenta recuperauit: ex quo hoc quasi agnomen meruit. ¶ Causam nominis: quia dicor Alexander. ¶ Inde: ab auxilio dato. ¶ Vario certamine: in ludis agonalibus: diximus in argumento primæ epistolæ. ¶ Ilioneus: qui non solum eloquētissimus: sed & fortissimus fuit: vnde & Virgi. Maximus Ilioneus. ¶ Deiphobus: de quo Virgi. Deiphobe armipotens genus alto a sanguine diuum: fuit enim bellicosissimus. ¶ Nisi cominus: idest certamine in quo prope: & manu solū pugnatur. ¶ Figitur: locatur. ¶ Loco iusso: vbi ab aliquo: vel mihi placito. ¶ Non potes: extollit se & Menelaum deprimit ostendens eum non habere hos titulos. ¶ Arte mea: sagittandi. ¶ Si: quamuis. ¶ Hectora fratrem: talem & tam fortē fratrem qualis est Hector. ¶ Is vnus: scilicet solus. ¶ Instar: similitudo. ¶ Innumeri militis: pro innumerorum militū. i. ipse solus esse potest pro vno exercitu. ¶ Fallūt te: ignorantur a te. ¶ Cui viro: quali marito. ¶ Aut igitur: concludit epistolam inferens ex supradictis: quod aut non repetetur bello aut si repetita fuerit defendetur: & ei erit maxima gloria: quod propter eam Europa & Asia magno bello certauerit. ¶ Tumultu belli. i. motu belli. ¶ Dorica: græca. ¶ Cedent: vincentur. ¶ Magna præmia: digna propter quæ non debeat me pudere sumere bellum: puderet si præmia essent parua: & vilia. ¶ Contenderit: certauerit. ¶ De te: propter te. nam de interdū propter significat. Teren. Quantum me amas de fidicina hac. ¶ Ferres: accipies. ¶ Ab æterna posteritate: idest ab omnibus posteris: qui erunt vsq; ad finem sæculorum. ¶ Spe modo: hortatur eam: vt non dubitet discedere: & discessura petere ab eo quicquid ipsa voluerit: quod promittit se fideliter præstaturum: ordo est. ¶ Tu modo: idest tantummodo. ¶ Egressa hinc: ex domo Menelai: & ex Lacedæmone. ¶ Spe non timida: idest firma & certa spe: non dubitans de me. ¶ Exige: reposce. ¶ Pacta: promissa tibi a me. ¶ Cum fide plena: idest plenissime & sine fraude vel sine dubitatione.

HVBE. Paris vnde dictus

Cominus quid sit

De præpositio quid significat

¶ ILLA viris diues: alii legunt. Fortibus illa viris diues, abundat equis, & est melior lectio. Nec plus Atrides: confert specialiter se cum Menelao. atq; illi se præfert, ostētans facinora sua egregia, nā vt in troicis scripsit Nero: Paris siue Alexāder etiā Hectorem vicit luctando. vnde dicit. Et causam nominis inde tuli. Est enim Alexāder vocatiuus ab ἀλέξω verbo quod significat arceo, & ἀνὴρ vir q̄ quasi arcens & constringens in lucta viros. Cominus: dicitur quasi cum manu, hoc est conferendo manus. Eminus contra quasi e manu quando telum longe iacitur. In loco iusso: idest quem iussero figere, & est rara locutio, vim hypallages habens. non enim locus iubetur, sed sagittæ in locum. Omnia si dederis. Contra Agamemnona Hectorem obiicit. Instar, idest æquiualens quasi in statum & valorem. Tu quoq;. Pollicetur eam insignem fore si pro ea bellum moueatur, quā laudē mulierculæ nōnunq̄ affectāt. nā nihil glōriosius ducūt q̄ ob formā multis cōplacere, sed in te māifestaria finē facio.

ASCEN.

¶ In decimam sextam Epistolam Argumentum.

Argumentum epistolæ

NVllam quæ respondeat epistolam fecisse Ouidi. aperte constat cum suis omnibus Sabinum poetam respondisse in amoribus ipse testatur cum dicit. Quam cito de toto rediit meus orbe Sabinus. Scriptaque diuersis rettulit ille locis. Candida Penelope signum cognouit Vlyxis. Reliqua curiosis illic legenda relinquimus. Satis est admonuisse. Sabinus imperante Octauio vixit. Ad Trisenem amicam elegiarum librum dedit. Fastorum inchoatos reliquit: epistolis Ouidi. respondit: cuius Helenam & Hero. Cydipesque legimus fragmentum. Cæteras: vt multa alia: sæculorum ignauia desideramus. Sunt qui has epistolas nec Ouidi. nec Sabini esse animo coniiciant: quibus satis responsum esse existimo cum nulla habeant argumenta: quibus propositum firmare possint. Nos autem Sabini Helenam legendam contendimus. Iuppiter ex thaigete athlantis & Pleiones filios genuit Lacedæmonem: Lacedæmon Amiclum: Amiclus Argalum: Argalus Oebalum: Oebalus Tyndarum: Tyndarus ex Leda Helenam & Clytemnestram. Item mares geminos: Castorem & pollucem: q̄q̄ in fabulis est ex ouis hos genitos: quoniam in olorem versus Iuppiter cum Leda fuerit. Helena postq̄ coniux Menelaus sparte in Cretam concessit Alexandri hospitis per epistolam amorem cognouit: quasi offensa primum respondens obiurgat: deinde vt pudorem tuetur illius suasiones infringere conatur: sed quædam spargit semina: vnde non omnino illius amorem negligere videatur. Demum amantis votum impletura: vt honestius ita tutius visum est: si quid i desiderio erat nō literis mādaretur: sed Clymene & æthra comites fidissimæ exponerent: quæ de coniugio sumerent sponsionem: id cum fecissent cum Alexandro ad Troiam abierunt: q̄q̄ vt diximus: alii ad Protheum in ægyptum tempestate delatos esse: atque ab illo ablatas paridi contendunt.

ANTO. NVnc oculos tua cum violarit epistola nostros: principium accommodatum est: nam licet asperum videatur: non tamen potiundi desiderii spem tollit: quā faciunt: & quod epistolam legerit: & quod rescribat. ¶ Violarit oculos nostros: indicat epistolam legisse. Violare puellarum est quarum pudicitia prostituitur. ¶ Gloria: seruatæ pudicitiæ decus. ¶ Ausus es hospitii: ducit in odium ab audacia & temerata religione. ¶ Sacris temeratis: hospitalitatis iura exprimit quæ sub iouis tutela sunt: veteres q̄ primū hospites excipiebant ioui & diis aliis sacra facere cōsueuerūt. Id apud Papini. Adrastus facit cum etheoclea & tydeum excepisset. Idem virgiliana Dido cū troianos suo fouisset hospitio: quod ex Home. transtulerunt: apud quem panthonius sacrorum minister Alcioni iussu: quoniam Vlyxes in pheaciam appulerat pocula omnibus qui aderant propinabat vt Ioui cui curæ sunt hospites: vt ille ait: & fulminū auctori libaret. ¶ Sollicitare: adulterio interpellare. ¶ Fidem legitimam: lege & coniugii sponsione firmatam.

Antiquorum ritus

HVBE. NVnc oculos: vt alibi diximus. Scribit Ouidius in. ii. de arte. Quæ voluit legisse: volet rescribere amāti. Helena igitur lecta epistola Paridis cum ex delectata esset: licet ostendat se indignatam: non potuit tamen non rescribere: ita lenita est: & demulsa blandiciis Paridis: quas magno artificio contexuit. Respondet igitur epistolæ paridis: & primum quidem ostendit se valde iratam, quod Paris ausus sit eam talibus scriptis sollicitare. mox ita detegit ingenium: vt det spem Paridi: & quodāmodo ei appertat consilium & viam: vt possit ea potiri. ostenditur autem muliebre ingenium varium & mutabile: & id quod Oui. in arte scribit. Forsitan & primo veniet tibi littera tristis, Quæque roget ne se sollicitare velis. Quod rogat illa timet: quod nō rogat, optat vt instes. dicit ergo. ¶ Cum tua epistola: qua conatus es alienare me ab amore mariti: & ad tuum sollicitare. ¶ Violarit: læserit. ¶ Non rescribendi: sunt qui ita dicāt: gloria non rescribendi est visa mihi leuis: idest facilis: sed melius. ¶ Leuis: pro vili & parua accipitur: vel certe sic verius. gloria rescribendi est visa mihi: non leuis: idest non parua: idest putaui magnam gloriā mihi fore rescribere tibi: quia affecisti me magna iniuria. ¶ Ausus: obiicit ei ingratitudinem: & impietatē: quod violauerit iura hospitii. ¶ Temeratis: violatis. ¶ Sacris: quia quando aliquis vir magnus excipiebatur hospitio Ioui & diis hospitalibus sacra fiebant: quod Virgi. ostendit libr. primo æneidos cum Dido Aeneam excepit: Sic memorat simul Aeneam in regia ducit Tecta: simul diuum templis indicit honorem. ¶ Sollicitare: commouere.

Leuius qd denotet

SABINI Poetę epistola, qua Alexandro Helena respondet.

NVnc oculos tua cum violarit epistola nostros:
Nō rescribendi gloria visa leuis.
Ausus es hospitii temeratis aduena sacris,
Legitimam nuptæ sollicitare fidem!

ASCEN. NVnc oculos &c. Epistola hæc responsiua Helenæ parum quidem in rebus difficultatis habet eo q̄ argumētum a Paridis epistola dependet, nec multum in verbis. est enim facilior & pedestrior q̄ Ouidiana compositio. vnde ex sola phrasi Ouidianam neges. In principio autem alii nunc, alii tunc legunt, & vtrunque tolerari potest. Ego autem legerem potius nunc sub hoc sensu. Cum scilicet ita sit, q̄ epistola tua violarit pro violauerit, hoc est redemerit nunc nostros oculos qui ante hac nihil spurcum, aut lasciuum viderant, aut legerant (nā & oculi legūt) gloria non rescribendi: idest quæ esset ei non rescribendo. est mihi visa leuis. i. modica. Præsupponit ergo peccatum. esse in legendis epistolis amatoriis & in rescribendo, sed maius in legendis usque adeo ut uiolata legendo parum gloriæ mereatur nō rescribendo, & is certe animus est mulieribus, ubi semel libata est pudicitia, nihil in eis post illam cōmendandum est. Et ideo, ut monet Naso noster. Principiis obstandū est. Nā qa ex usu, cuius prima est amoris linea, ad alias gradatim puenit. qa ergo

uiolatam

violatam se sensit legendo partisfacit ne amplius violetur rescribendo. Rescribit tamen criminando, sed ea quoq; est mulierũ natura, vt quod lubentissime facturæ sunt, in principio negent, sic tamen vt nisi instes, ipsæ se corrigant, & placari posse significent. De iure hospitalitatis autem scias φ id apud antiquos erat sanctissimum, ita vt Iouem ei præesse significent. Vnde primo Aeneidos. Iuppiter hospitibus nam te dare iura loquuntur &c. Erat autem hospitium amicitiæ non mercedis gratia. nã caupona dicitur diuersorium mercenarium, quod tunc non tam frequens erat vt nunc, qua propter necesse erat sibi hospites comparare, inter quos magna fides obseruabatur, quam Paris solicitando coniugem hospitis violasse criminatur.

Scilicet idcirco ventosa per æquora vectum,
  Excepit portu tænaris ora suo!
Nec tibi diuersa quamuis e gente venires,
  Oppositas habuit regia nostra fores.
Esset vt hospitii merces, iniuria tanti,
  Qui sic intrabas hospes, an hostis eras!
Nec dubito quin hæc cum sit tã iusta, vocetur!
  Rustica iudicio nostra querela tuo.
Rustica sim sane, dum non oblita pudoris,
  Dumq; tenos vitæ sit sine labe meæ.
Si non est ficto vultus mihi tristis in ore,
  Nec sedeo duris torua superciliis.
Fama tamẽ clara est, & adhuc sine crimine vixi
  Et laudem de me nullus adulter habet.
Quo magis admiror quæ sit fiducia cœpto,
  Spemq; tori dederit quæ tibi causa mei.
An quia vim nobis neptunius attulit heros:
  Rapta semel videor, bis quoq; digna rapi!
Crimen erat nostrum, si delinita fuissem!
  Cum sim rapta, meum quid nisi nolle fuit!
Non tamen e facto fructum tulit ille petitum,
  Excepto redii passa timore nihil.
Oscula luctando tãtummodo pauca proteruus
  Abstulit, vlterius nil habet ille mei.
Quæ tua nequitia est, non his contenta fuisset,
  Dii melius similis non fuit ille tui.
Reddidit intactã, minuitq; modestia crimen,
  Et iuuenem facti pœnituisse patet.
Thesea pœnituit, Paris vt succederet illi,
  Ne quando nomen non sit in ore meum.

ANTO. ¶ SCILicet idcirco: vt augeat cõtemptũ. Irrisione vtitur hospitalitatem exprobrans: nõ inquit ob eam causam te hospitio fouimus: vt me stuprares. ¶ Portu suo: spartanorũ nauale est post tænaron. Nauiganti ad promontoriũ Meleam: cythium nuncupãt nauiũ statio. manu effossa est. c. xl. stadiorũ. ¶ Ora tænaris: portus laconicus ad Tænaron promontoriũ ¶ Diuersa gente: id videtur interpositũ esse: quoniam Alexander phryx Barbarus erat a Græcorũ moribus alienus. ¶ Oppositas fores: classium hospitiũ. Nõ inquit te vt peregrinũ prop limus. Nã Tucydides scri. lex fuit Spartanorũ peregrini in vrbe spartã non interciperentur. ¶ Esset iniuria: adulterii dedecus sequeretur. ¶ Sic: tanta hospitalitate receptus. ¶ Rustica: rudis nimiũ & inepta. ¶ Rustica sim sane: fatetur rusticitatẽ quã obiectauerat Paris: eãq; a pudore excusat. ¶ Tenor: cõtinens viuẽdi ratio. ¶ Sine labe: culpæ offensa aut nota. ¶ Si non est tristis: mores peracte in se tuetur: tetustatq; obiectã Thesei rapinã. ¶ Tristis: nõ iracũdus: sed lætus: si ore læticiam præfero. ¶ Torua superciliis: superbiam excludit quæ in superciliis apparet: nec inuenisse eminentiorẽ locũ scribit Pli. aut soli taria maneret abruptior ẽ. ¶ Sine crimine: adulterii nota. ¶ Cœpto vt proposito, vt me rapias. ¶ Neptunius heros: Thesẽũ intelligit quẽ se Neptuni filiũ apud Minoẽ iactasse scri. Hygi. factũq; fuisse periculum ex proiecto in mare annulo, quẽ a Nereidibus acceptũ ad Minoem retulit. ¶ Bis quoq;: a te iterum. ¶ Nostrum crimẽ: ego in culpa fuissem. ¶ Facto: ex rapina. ¶ Fructũ petitũ: me vt optabat nõ violauit. ¶ Vlterius: vltra oscula nihil a me habuit. ¶ Neqtia: immodesta petulantia: quã ideo obiurgat qm̃ Paris dixerat. Si reddenda fores aliquã tñ ante tulissem. ¶ Reddidit intactã: Dio. & Plu. scr. Helenã intactã reddidisse. Sed Paris nõ ea vsus desidia q̃ primũ ad Helenã insulã appulit: q̃ ad summũ terræ atticæ iacet. cũ Helena se iũxit & ob eã eãm nomẽ sortitũ esse scri. Stra. cũ antea crana vocaretur. ¶ Et iuuenẽ: excusatio ab ætate: dignus inqt venia fuit qm̃ iuuenis cũ me rapuerit modeste segessit. ¶ Ne qñ nomẽ: vt sp sinistro rumore i hoium ore versor.

Nauale spartanorum vbi locorum fuerit

Spartanorum lex cõtra hospites

Argumenta superbiæ vbi videãtur

Fabula de Theseo

Helenæ historia

HVBE. ¶ Scilicet: dictio est apta ad hironiã & indignationẽ. ¶ Tænaris: laconica. ¶ Oppositas: occlusas tibi. ¶ A gẽte diuersa: remota & quæ nobiscũ nõ habuisset cõsuetudinẽ ¶ Idcirco: propter hãc cãm. ¶ Vt iniuria: quã paras mihi inferre. ¶ Esset merces. i. remuneratio & pmiũ. ¶ Tanti of. i. beneficii accepti a nobis. ¶ Sic: ea intẽtione: vt mihi iniuriã faceres: & me abduceres. ¶ Hostis an hospes. q d. potius hostis. ¶ Nec dubito. i. scio quod licet iuste de te conquerar iudicabis me tamẽ rusticã: quæ cõquerar: Nec dubito quin hæc cũ sit tã iusta vocetur de eo qui me amet. ¶ Sim: cõcedentis est. ¶ Dum: pro dummodo. ¶ Tenor: pseuerãtia. ¶ Sine labe: sine macula: & infamia. ¶ Si nõ: respõdet ei parti: q̃ dixit vultu nõ cætera duro plege sed formæ cõueniente tuæ. dicit enim quod si nõ est seueri & duri vultus: est tamen pudica. ¶ Torua: terribilis. ¶ Superciliis: quibus ostenditur seueritas: Virg. conueniens latio pone supercilium. ¶ Visi: legitur & lusi. i. fui læta & iocata sum salua tamẽ pudicitia mea. ¶ Laudem de me: vt possit se iactare de cõcubitu meo. ¶ Quo: quare. quamobrẽ. ¶ Cœpto: audaciæ tuæ. ¶ Mei tori: tori mei concubitus. ¶ Neptunius heros. i. theseus nepos Neptuni. ¶ Attulit. s. vim in rapiendo. ¶ Rapta semel: a Theseo. ¶ Bis: etiam a te. Aduertẽdum est quod licet hoc exemplũ videat̃ dissuadere paridi: ne eam rapiat: tamẽ latẽter ad incitãdum positũ est. ¶ Delinita. i. blandiciis captata & illecta. ¶ Erat nostrũ crimẽ. i. fuisset mea culpa. ¶ Rapta: violẽter abducta. ¶ Quid fuit meũ. i. quid potuit imputari mihi. ¶ Nisi nolle. i. quod noluit: & voluntas mea nõ fuit. ¶ E facto. i. ex rapina sua. ¶ Petitum: desideratũ. ¶ Redii: ab eo discessi. ¶ Passa nihil excepto timore: quæ nihil ab eo mali habui nisi quod timui. ¶ Abstulit: accepit. ¶ Luctando: cõtendendo non sponte mea. ¶ Nil mei: nil de me. ¶ Vlterius: vltra oscula. ¶ Quæ tua: dum simulat Helenã se dicere iniuriã paridi: eum magis incitat. dicit enim tu nõ fuisses cõtentus his: quia voluisses aliud pter oscula. ordo est. ¶ Nequitia. i. libido: vt nequitia est quæ te nõ sinit esse senem. ¶ Quæ est tua: quæ est tibi. ¶ Non fuit contenta: his. s. paucis osculis. ¶ Dii melius: voluerunt & cõsuluerunt mihi. ¶ Similis tui: ita proteruus & libidinosus vt tu es: quia me viciasset. ¶ Modestia: ipsius Thesei. ¶ Minuitq; crimen: culpam rapinæ. ¶ Thesea pœnituit: interrogatiue legendum est. q. d. an ideo pœnituit. Et tu postea me rapies.

Scilicet dictio q̃ sit.

Supciliũ

ASCEN. ¶ ORA tænaris pro tænaria. nam tænarius promontorium est Laconiæ pro quo imperiti tænarus legunt apud Alexandrum. Tænarus inferni & cætera. Hospes, an hostis eras. q. d. potius hostis qui sic nõ cum tanta hospitalitate, sed tali animo intrabas. Nec dubito, callide iudicium illius laudat suamq; pudicitiam commendat in qua videlicet laborabat. Vultus tristis seuerus & atrox. Et bene vultus potius q̃ facies. Nam vultus quasi a volendo dicitur, facies a faciendo. Et ita facies a factore fit nec mutatur: Vultus a voluntate alius & alius fit. Et laudem quasi laudis sit habuisse commercium, cum tam formosa, quo verbo audaciam Paridis potius probat q̃ damnet, sed mire in se crimen censet, quod in illo laudem, quasi mulieri sit crimen, quod viro laudi datur. ita enim mundo videtur, cum eadem sit vtriusq; apud deum censura. Neptunius heros, Theseus meũ: idest meæ opis & facultatis. quid nisi nolle fuit. q. d. nihil. Et ideo quia citra consensum nemo peccat, immunis est a crimine, licet contra voluntatem rapta. Nil habet ille mei, latine & signanter dictum & plus q̃ si diceret nil habet ille meum, quia tunc de rebus suis loqueret̃ nõ de se. Similis tui etiã elegãter dictũ. Nã similis cũ de moribus agit̃ potius gtõ iungit̃. Minuitq; modestia crimẽ, quia osculis cõtẽtus erat. Ne qñ nomẽ nõ sit in ore meũ: sp sit i ore vulgi de me loquẽtis & de amatoribus meis.

ANTO. ¶ NON tamen irascor: dissimulata iracundia amantis spem suggerit. non enim inquit querot ꝙ a te amer: dubito ne simulato amore me deludas. ¶ Desit fiducia: non esse in te fidem existimen: aut facinus audere non confidam. ¶ At peccant aliæ: illud paridis resumit. An faciem culpa posse carere putas. Idonea ad tui argumenti firmamentum apta. ¶ Matris in admisso: monstrat exemplum suæ causæ non conuenire poterat inquit Leda mater excusare culpam ab errore: sed in nostra causa oia sunt aperta nulla est excusatio. ¶ Admisso: peccato. ¶ Sub falsa imagine lusæ: a Ioue qui falso se cygnũ simulauit. ¶ Nil possum nescisse: cum omnia sint aperta nullum errorem afferre possum. ¶ Obumbret: cælare possit. ¶ Vitium: adulterii scelus.

Iouis fab. ¶ Auctore: magnitudine Iouis qui fuit adulterii causa. ¶ Redemit: compensauit. ¶ Fœlix: ad lædæ fœcunditatem respexit. ¶ Et genus: & proauos: sui generis commendatione paridis iactantiam contemnit. ¶ Domus hæc: quæ te hospitio suscepit quam tu contemnere videris. ¶ Nobilitate: antiquitate generis. ¶ Iuppiter vt proauus soceri: Honesta occupatio. Plisthenes Helenæ socer natus ex penelope: cuius auus fuerat Iuppiter ex patre Tãtalo: vt diximus. ¶ Tyndareiq; genus: Tyndari progeniem recensuimus. ¶ I nunc: inhibet per cõcessionem: non inquit est phrygum genus cum nostro comparandum.

Agamenonis prosapia

¶ Quintus: de Priamo intelligit: qui quintus erat a Ioue. Nam Iuppiter Dardanum: Dardanus erichthoniũ: Erichthonius troẽ: Tros Ilum: Ilus laomedontem: Laomedon Priamum: Priamus Paridem genuit. ¶ Is: Iuppiter primus. quoniam ex Leda & Ioue nata est Helena. ¶ Sceptra tuæ quamuis: concedit phrygias opes. sed per recriminationem refellit: troianum imperium opulentissimum fuit: auctis ab Ericthonio diuitiis de quo Home. meminit. ¶ Barbara: si opulentia superamur: nõ tamen barbari sumus. ¶ Epistola diues: quæ diuitias pollicetur. ¶ Mouere: in sñiam trahere. ¶ Ipsas deas: a maiori arguit.

Paridis geneleogia

HVBE. ¶ NE quando. i. vt semper hoĩes de me loquantur. ¶ Nec tamen irascor: ecce more muliebri iam incipit conciliari paridi: & ei blandiri. ¶ Quis: nisi stultus. ¶ Præfers: ostendis. ¶ Non simulatus. i. non est fictus: quia Paris dixit Attulimus flammas huc non inuenimus illas. ¶ Dubito hoc: ne amor tuus sit simulatus. ¶ Fiducia: meæ pulchritudinis. ¶ Credulitas facile credere. multæ enim ꝑpter hoc sæpe decipiuntur. ¶ Verba vestra. i. virorũ. ¶ Carere fide: Ter. in andria. Fidelem haud ferme mulieri inuenias virũ. ¶ At peccãt: quia dixerat Is ẽ cũ forma magna pudicitiæ: dicit se velle esse inter raras. i. inter eas ꝗ seruant pudicitiã. ¶ At peccãt aliæ: obiectio. ¶ Quis ꝓhibet: responsio obiectionis. ¶ Nam mea: quia Paris dixerat. Hæc tibi nẽpe patrẽ furta dedere Iouem. ad hoc respondet: matrem posse excusari: quia decepta sit: se vero nullã posse habere excusationẽ imprudentiæ. ¶ Admisso delicto. ¶ Sub imagine: cygni. ¶ Adulter: iuppiter. ¶ Possum nescisse: nil. i. scio. ꝙ peccem. neq; possum excusari per ignorãtiam. nã duæ negotioues affirmant. ¶ Adumbret: tegat. ¶ Illa: alia excusatio. ¶ Vitium: crimen suum. ¶ Redemit: i. ecõpensauit. ¶ Auctore: ꝓpter auctorẽ: quia iuppiter. ¶ Fœlix i culpa. i. bene peccasse. ¶ Quo ioue: idest qua magna excusatione: quia tu non es iuppiter: quo possim excusari. ¶ Quod genus: respondet ad id quod dixerat. Phryx erat. & idem. Nõ dabimus certe socerę tibi clara fugantẽ lumina. ¶ Hæc domus: mea & Menelai. ¶ Iuppiter: comparat nobilitatem suam cum nobilitate mariti. ¶ Vt: quãuis. ¶ Proauus soceri. i. atrei. diximus supra a Tantalum filium fuisse Iouis. Tantalus genuit Pelopem: Pelops atreum: vnde Agamemnon & Menelaus: licet quidam eos Plisthenis fuisse dicant. ¶ Tyndarei: patris mei putatiui. ¶ I nunc: quasi dicat frustra iactas genus tuum. ¶ Primordia: initia. ¶ Suo: scilicet filio. ¶ Suspicio: Veneror. ¶ Sed qui tibi gloria magna est. i. sed is quo tu potissimum gloriat is: quintus est tibi in ordine & mihi est primus. Iouem autem significat. nam Helenæ primus est: quia eius pater: Paridi vero quintus quia iuppiter genuit Dardanum ex Electra. Dardanus Ericthonium. Erichthonius troem. Tros ilum. Ilus Laomedonta. Laomedon Priamum. Priamus parim & reliquos filios: ergo quĩtus est iuppiter a Paride exclusiue. ¶ Sceptra respondet ad id quod dixerat sceptra parens Asiæ: quæ nulla potẽtior ora est Finibus imensis vix obeũda tenet &c. ¶ Hæc nostra græcia. ¶ Si iam diuitiis: quia Paris dixerat. O quotiens dices ꝗ pauper Achaia nostra: Vna domus quæuis vrbis habebit opes: dicit quod si terra sua vincitur diuitiis: saltem hoc habet quod non est barbara sicut terra troiana. ¶ Munera: dixit enim ipse Dona parens: fratresq; & cum genitrice sorores &c. ad hoc respondet: quod si vellet ei obsequi: faceret potius eius causa: ꝗ causa munerum: quia turpiter ingenuum munera corpus emunt.

Pulcherrimũ Terẽ. dictum — **Agamẽnonis origo** — **Paridis stirps**

Nec tamen irascor. quis enim succenset amãti?
Si modo quem ꝓfers: non simulatur amor:
Hoc quoq; enim dubito: nõ quod fiducia desit
Aut mea sit facies: non bene nota mihi.
Sed quia credulitas damno solet esse puellis:
Verbaq; dicuntur vestra carere fide.
At peccant alię: matronaq; rara pudica est:
Quis prohibet raris nomen inesse meum?
Nã mea quod visa est tibi mater idonea: cuius
Exemplo flecti me quoq; posse putas.
Matris in admisso falsa sub imagine lusæ
Error inest: pluma tectus adulter erat.
Nil ego si peccem possum nescisse: nec vllus
Error: qui facti crimen obumbret erit.
Illa bene errauit: vitiumq; auctore redemit
Fœlix in culpa quo Ioue dicat ego?
Et genus: & proauos: & regia nomina iactas:
Clara domus satis hęc nobilitate sua est.
Iuppiter vt soceri proauus taceatur: & omne
Tantalidæ pelopis: tyndareiq; genus.
Dat mihi leda Iouem: cygno decepta parentem
Quę falsam gremio credula fouit auem.
I nunc & phrygię clarę primordia gentis:
Cumq; suo priamo Laomedonta refert.
Quos ego suspicio: sed q tibi gloria magna est
Quintus: is a nostro sanguine primus erit.
Sceptra tuę quãuis rear esse potentia Troiæ:
Non tamen hęc illis esse minora puta.
Si iam diuitiis locus hic: numeroq; virorum
Vincitur: ac certe barbara terra tua est.
Munera tanta quidem ꝓmitrit epistola diues:
Vt possint ipsas illa mouere deas.

ASCEN. ¶ NEC tamen irascor. Incipit condescendere & pati se amari, & vt muliebris naturæ decorũ seruatum agnoscas plus se moueri fatetur forma & amore Paridis, ꝗ genere, aut diuitiis. Hoc quoq; enim dubito. Ordo est. Ego enim dubito quoq;: idest etiam hoc, an: scilicet amor tuus in me simuletur, non ꝙ. i. quia, fiducia: idest bene confidendi de me ratio desit, aut quia mea facies non sit bene nota mihi. Fallimur enim plerunq; in iudicandis rebus nostris, sed quia credulitas damno solet esse puellis, hoc est licet, quia amabilis sum confidam me amari, tamen quia credulitas multis obfuit, veror credere, & potissimum quia Troiani perfidi, & periuri perhibentur, aut potius generaliter in omnes amatores dictum est. At, recitat obiectionẽ Paridis conantis exemplo in crimen allicere, sed prudenter respondet turpiter actura. Error. i. deceptio inest in admisso. s. adulterio matris lusæ. s. deceptæ sub falsa imagine, quia in speciæ cygni concubuit cũ Leda matre Helenæ iuppiter. Vnde addit, pluma tectus adulter erat. Obumbret. i. occulte aut protegat ab infamia. Quo Ioue. q. d. nullo sed manifestario adulterio cogor mortali cum sim ex deo genita atq; immortalis habenda. Genus tyndarei, sicut in epistola Paridis secutus Thucydidem declinauit a nominatiuo tyndareos huius tyndarei, pro quo nos tyndarus tyndari. Quos ego suspicio: i. non contemno, nec despicio, sed suspicio, quasi inferiores aspicio, sed is scilicet iuppiter qua existens tibi gloria magna est quintus. s. vestro sanguine erit primus a nr̃o sanguine. Tua epistola diues. s. pollicitationibus, sed vt dicit Gnato. Pollicitis diues quilibet esse põt.

¶ Fines

¶ FINES pudoris: honestatis lineam. ¶ Tu maior causa: tua causa non ob diuitias flecterer. ¶ Vtq; ea non sperno: rusticitatis notam euitare nititur, est enim minime vrbanum verbum oblata munera contemnere. ¶ Auctor quae praeciosa facit: maioris eo momenti sunt munera & pluris facienda quo qui impedit est praestantior. ¶ Plus multo: q amas: magis tuo amore q diuitiis ad amandum moueor. ¶ Spes tua: quae est vt me abduceres coniugem. ¶ Per longas aquas: per tantam nauigationem: ex Troia per Helespontum in laconiam vsq;. ¶ Illa quoq; apposita: amoris signa quae Paris dederat, recenset vt a causa arguat se allici posse ad amandum. ¶ Improbe: improbum dicimus qui in petendo audaciusculus est. ¶ Experiar dissimulare: non intelligere tentem. ¶ Noto: optime calleo. ¶ Instantes: prospectum vrgentes. ¶ Ferunt: intueri patiuntur: tanto obtutu me lustras vt vis tuorum oculorum aciem intueri patiar. ¶ Pene loquente: quoniam eo adeo aperta erant signa vt intelligerentur perinde atq; loquereris. ¶ Nec vox falsa: quoniam nullo affiiceris pudore. ¶ In orbe mensae: romae praeciosiores mensae rotundae fuerunt ex citro arbore: vt scri. Iuui. ¶ Sub nostro nomine: de me ipsa intellexi. licet sub alio nomine factũ fuerit quod indicat cum dicat Alexã. Indiciumq; mei falso sub nomine feci Ille ego si nescis verus amator erã. ¶ Deducta: expressa: & cõtinenter adiũcta. ¶ Osculo renuente: iterum per nutum negante. ¶ Sic: oculorum nutibus. ¶ Capi: in amorem tuum allici. ¶ Est quoq; confiteor: concedendum est quod negari nõ potest. ¶ Sed inueniendas contra. vnde aduersarii rationem refellamus: vnde honestatẽ formae praeponendam esse contendis. ¶ Rara: cui similis vix alia reperiatur. ¶ Potest velle: optare debet. ¶ Foelix: tuo coniugio beata. ¶ Est virtus: suasio ab honesto ire contra appetitum fortitudo est. ¶ Quod optas: multi proci conspirant in tuum desideriũ. ¶ Oris: plurimum in loquendo audaciae. ¶ Si te vidissem: Tyndarus cum multi peterent Helenae coniugium ne quis offenderet: dedit ex consensu omnium Helenae optionem: vt quem vellet eligere pstito iureiurando se illi opitulaturos quẽ elegisset: illa Menelaum sibi desumpsit: & ideo in bellum troianum cum illo cũcti iureiurando astricti conferunt: vt scri. Thucydides.

Sed si iam vellem fines transire pudoris,
  Tu maior culpe causa futurus eras.
Aut ego perpetuo famam sine labe tenebo,
  Aut ego te potius quam tua dona sequar.
Vtq; ea non sperno, sic accepissima semper
  Munera sunt, auctor, quę preciosa facit.
Plus multo est, quod amas, q sum tibi cã laboris:
  Quod tam per longas spes tua venit aquas.
Illa quoq;, apposita q nũc facis improbe mensa,
  Quamuis experiar dissimulare, noto.
Tu modo me spectas oculis lasciue proteruis,
  Quos vix instantes lumina nostra ferunt,
Et modo suspiras, modo pocula proxima nobis
  Sumis, quaq; bibi, tu quoq; parte bibis.
Ah quoties digitis, quoties ego tecta notaui
  Signa supercilio pene loquente dari.
Et sępe extimui, ne vir meus illa videret:
  Non satis occultis: erubuiq; notis.
Sępe vel exiguo: vel longo murmure dixi:
  Nil pudet hunc: nec vox hęc mea falsa fuit.
Orbe quoq; in mensę legi sub nomine nostro:
  Quod deducta mero littera fecit: amo.
Credere me tamen oculo renuente negaui,
  Hei mihi, iam didici, sic quoq; posse loqui.
His ego blanditiis, si peccatura fuissem,
  Flecterer, his poterant pectora nostra capi.
Est quoq; (confiteor) facies tibi rara, potestq;
  Velle sub amplexus ire puella tuos.
Altera sed potius foelix sine crimine fiat,
  Quam cadat externo noster amore pudor.
Disce meo exemplo formosis posse carere,
  Est virtus placitis abstinuisse bonis.
Quam multos credis iuuenes optare quod optas
  Qui sapiunt, oculos an Paris vnus habes?
Non tu plus cernis, sed plus temerarius audes,
  Nec tibi plus cordis, sed minus oris inest.
Tunc ego te vellem celeri venisse carina,
  Cum mea virginitas mille petita procis:
Si te vidissem, primus de mille fuisses,
  Iudicio veniam vir dabit ipse meo.

ANTO. Imperium Troianũ a quo auctu fuerit
Improbus quid sit
Romanorũ mensae cuius materiae fuerit
Helenae cõiugiũ iureiurando affirmatũ

¶ TRAnsire fines pudoris: idest verecundiae: & est sermo Cice. ad Luceiũ. Nã qui semel verecundiae fines trãsierit &c. ¶ Nõ sperno: idest accepta & grata habeo. liptote est. Vir. Munera nec sperno. ¶ Munera sunt auctor quae praeciosa facit: snia est color: & est sensus: Munera quae auctor: idest ille qui dat. ¶ Facit preciosa: facit digna: nam munera pro dignitate dantis precium capiũt. ¶ Sũt acceptissima: sunt gratissima. ¶ Plus multo: scilicet est mihi. ¶ Quod amas: idest multo pluris facio amorem tuũ. ¶ Per tã longas aquas: quia dixit supra attulimus flammas huc nõ inuenimus illas: Haec mihi tam longae causa fuere viae. ¶ Illa quoq;: respondet ad id quod dixit. Ah quotiens aliquẽ cantaui potus amorem &c. q sequuntur. ¶ Instãtes: fixe aspicientes. ¶ Nostra lumina vix ferunt: quia vix possum tantum tenere oculos in tuos: quãtũ tu tenes eos fixos in me. ¶ Et modo suspiras: nam ipse dixit. Saepe dedi gemitus. ¶ Qua parte bibi: signũ est enim amoris ea parte poculi bibere, qua alius biberit. Oui. in primo Amorũ ad amicam: quae tu reddideris: ego primus pocula sumam, Et qua tu biberis hac ego parte bibam: idem praecipit in secũdo de Arte. Fac primũ rapias illius tacta labellis Pocula: quaq; bibit parte puella bibas. ¶ Digitis: manu. ¶ Supercilio poene loquente: idest ita declarante animũ tuum ac si locutus esses: ipse in amoribus. Verba superciliis sine voce loquentia dicam. idem in secũdo de Arte. multa superciliis multa loquare notis. ¶ Erubui: puduit me. ¶ Notis: signis non satis occultis: idest nimis manifestis. ¶ Exiguo murmure: tenui & submissa voce: ne audiret. ¶ Hunc: paridem. ¶ Nec vox fuit falsa: idest & vera dixi. ¶ In orbe mensae: idest in mensa, quae rotunda fiebat apud antiquos. Iuue. magnos nisi sustinet orbes Grande ebur. ¶ Deducta: diuisa. Oui. in Amori. Verba leges digitis. verba notata mero: idem in secundo de Arte. Blanditiasq; leues tenui perscribere vino. Vt dominam in mensa se legat illa tuam. ¶ Renuente: nutu tibi respondẽte. ¶ Flecterer: mouerer: inducerer. ¶ Si fuissem peccatura: idest si voluissem fallere fidem coniugii. ¶ Est quoq;: ad id quod dixit. Nec puro collatus forma Menelaus & annis: iudice te nobis anteferendus erit. ¶ Velle: optare. ¶ Foelix: quae habeat talem maritum qualis es tu. ¶ Sine crimine: sine culpa: idest altera quae non sit nupta. ¶ Cadat: pereat. ¶ Externo: peregrino qualis tu es. ¶ Meo exemplo: quae licet non habeam maritum pulchrum: tamen eo sum contenta. ¶ Est virtus: sententia est. ¶ Placitis: quae placuerunt. est enim participium: non autem legendum est placidis. ¶ Quã multos: idest quot: quasi dicat plurimi sunt. ¶ Qui sapiunt: idest qui intelligunt & cognoscunt. ¶ An vnus: idest an solus: quasi dicat non. ¶ Plus cernis: idest plus vides quam alii. ¶ Sed plus audes: idest audacior es aliis. ¶ Cordis: intellectus: & est sensus. ¶ Minus oris: minus verecũdiae cuius os: idest facies testis est. ¶ Tunc ego: dicit quod vellet eum venisse ad petendum ipsam vxorem cum erat nubilis: & a multis petebatur, quia praeposuisset eum omnibus. ¶ Vir: Menelaus parcet mihi: si hoc dico: quia etiam praeposuissem te ei. ¶ Ad te dicit cum nunc sero venisse: quia iam est coniuncta & dicata alii.

HVBE. Snia pulcherrima
placitus participiũ

¶ SED si iam vellem. ingenue satis, sed muliebri affectione. Atq; ea nõ sperno. Liptotes. i. gratãter accipio, sicut in illo Virgiliano. Munera nec sperno sic acceptissima semper &c. puerbiale est. qd in eunucho dr sic a gnatone ad militem querentem.

ASCEN.

¶ SEd amare repugno:amorem fassa:in eo difficultates notat:primum difficultatis causam in paridis personam reiiciens. ANTC.
¶ Vix puto:dubio sermone vsa est:ne omnino amantem excludere videatur,demum in illius sententiam accessura. ¶ Quid bibulum:a simili auget difficultatem. ¶ Bibulum:aridum:nam quod aret facile humorem haurit. ¶ Spem: non est sperandũ fructus consequi. ¶ Locus ipse:si natura solum sit sterile ¶ Sum rudis:a nouitate rei tertiam difficultatem notat. ¶ Ad veneris furtum:ad amorem. ¶ Nulla arte:dolos in amore esse.cleretra lena apud Plau.quibus alliciantur amantes his notat versibus in asinaria bene salutando consuescũt cõuellando blanditer.obsculando oratione vinula ventiscula.si papillã pertractabit haud est ab re aucupis.Suauium si sumpserit sumere cum licet sine retibus. ¶ Tacito:occulto. ¶ Foelices: cum suspirio legendum quod indicat iam in amore persuasum esse:ita vt rei facilitatem desideret. ¶ Vsus amo. experientia. ¶ Difficilem culpae: cum facile sit peccare : mihi tamen difficile videtur. ¶ Ipse malo met.est:difacultas ex formidine : quae oritur ex sinistro rumore. formido mihi est impedimento. ¶ Jam nunc:ante patratum facinus pathos a tempore. ¶ Confundor:nesciã sum quid agã. ¶ Nostris vul.id de culpa facit conscientiã vt quae maxime in occulto sunt:in ore hominum versari suspicemur & quod in nos omnes coniiciant oculos. ¶ Quasdam voces:de nostro amore rumores. ¶ Cur de.sequere potius:aptius extulit qd animi haberet. ¶ Nõ ma.quoniã quamuis absit:nõ tamen omnia audere licet : vt vult enim custodem sibi appositum fuisse significare. ¶ Re co.menelai discessum a necessitate tuetur:quem simplicitate paris damnarat. ¶ Magna causa:ea erat vt diuiderẽtur in creta atrei bona. ¶ Dubitaret:de discessu in ambiguo esset. ¶ Fac re.eas:hoc homine ad discessum inuitauit. ¶ Erit:Pari.troiani hospitis curã gerã. ¶ Cũcta:ea etiã quae minus honesta sunt. ¶ Custodiat:custodiã adhibuerit. ¶ Longas manus:q̃ etiã remotissima custodire possunt.

Bibulus quid sit.

Amantium blanditiae:

Ferrea(crede mihi)non sum,sed amare recuso
  Illum,quem fieri vix puto posse meum.
Quid bibulum curuo ꝓscindere littus aratro,
  Spemq; sequi coner,quam locus ipse negat?
Sum rudis ad veneris furtum,nullaq; fidelem
  (Dii mihi sunt testes)lusimus arte virum.
Nunc quoq; q̃ tacito mando mea verba libello
  Fungitur officio littera nostra nouo.
Foelices quibus vsus adest,ego nescia rerum
  Difficilem culpae suspicor esse viam.
Ipse malo metus est,iam nunc confundor,& oẽs
  In nostris oculos vultibus esse reor.
Nec reor hoc falso,sensi mala murmura vulgi
  Et quasdam voces rettulit aethra mihi.
At tu dissimula,nisi tu desistere mauis,
  Sed cur desistas?dissimulare potest.
Lude,sed occulte,maior non maxima nobis
  Est data libertas,quod Menelaus abest.
Ille quidem procul est ita re cogente pfectus,
  Magna fuit subitae iustaq; causa viae.
At mihi sic visum est,ego cum dubitaret,an iret,
  Quamprimum,dixi,fac rediturus,eas.
Omine laetatus dedit oscula,resq;,domusq;:
  Et tibi sit curae troicus hospes ait.
Vix tenui risum,quem dum compescere luctor,
  Nil illi potui dicere praeter,erit.
Vela quidem ventis Creten dedit ille secundis:
  Sed tu non ideo cuncta licere puta.
Sic meus hic vir abest,vt me custodiat absens,
  An nescis longas regibus esse manus?

¶ Ferrea:dura.in humana. ¶ Si nõ amem hoc pectus : idest talẽ animum tuum.ostendit quod diximus supra in epistola paridis mulieres laudibus suae pulchritudinis delectari.Delectant etiam castas praeconia formae: sed quia dixit se esse ferream nisi amet talem in se animum:posset dicere Paris quare ergo non amas me:respõdet dicens:se nolle amare eum quem vix sperat vnq̃ posse esse suum:sed cũ dixit vix dedit aliquam spem:nõ enim omnino negat se putare. ¶ Quid bi.ex similitud ne ostẽdit nõ esse sibi sequẽdum amorẽ Paridis cui nõ possibile morẽ gerere. ¶ Quid coner qd temptem.Bibulum:epithetõ littoris & harenae. ¶ Spem quã lo.ipse negat:quae naturaliter ex ipso loco possit haberi: sed per hãc similitudinem intellexit amorem paridis. ¶ Sum rudis: adducit rõnes quare haec spes videatur negari. & arguit a maioribus suis & anteacta vita. ¶ Rudis:noua,impira. ¶ Lusimus: decepimus. Vir. Quid nati toties crudelis tu quoq; falsis ludis imaginibus. ¶ Nulla arte:nulla fraude.nunquam decepi maritum meum. ¶ Dii mihi sunt testes:idest dii sciunt. & est parenthesis. ¶ Nunc quoq;:dicit se nũquam ante scripsisse,ad aliquem aliũ. ¶ Tacito libello:secretae epist. ¶ Nouo:inusitato. ¶ Vsus: idest experientia & exercitatio. ¶ Nescia:imperita. ¶ Suspicor viã difficilem:quia qui habitũ fecit nõ peccãdi nescit quomodo incipiat peccare. ¶ Ipse me est ma.i.timor iam nocet mihi. ¶ Iam nunc:antequam peccem. ¶ Omnes oculos : esse in meis vultu.i.puto oẽs mei iam respicere & habere oculos in me conuersos:& dicere.haec est quae maritum decepit:quae est adultera. ¶ Falso : sine causa. ¶ Sensi:percepi,intellexi. ¶ Murmura:susurros quosdam de me. ¶ Aethra:comes mea. ¶ Quasdã vo.quae de me & de te dicũtur. ¶ Dissimula:occulta.& ostende nihil esse. ¶ Nisi tu ma.i.potius vis. ¶ Desistere:cessare ab amore meo. ¶ Sed cur de.latenter ostendit sibi gratum esse quod pergat. ¶ Occulte:caue ne aliquis aduertat. ¶ Maior:quia paris dixerat.Sed tibi & hoc suadet rebus nõ voce maritus,Neue sui furtis hospitis obsit abest.respõdet ipsa se esse aliquanto in maiore libertate q̃ si maritus adesset:sed nõ tamẽ habere maximam:vt possit facere quod velit:maior q̃ si adesset. ¶ Sed nõ ma.quia etiam obseruor. ¶ Ille:Menelaus. ¶ Procul:longe. ¶ Re co.i.necessitate exigente. ¶ Viae:pfectionis eius. ¶ Sic vi. est.s. esse edictum. ¶ Cum du.an iret:ostendit menelaum sine consilio suo nõ discessisse. ¶ Rediturus quã primũ.i.celeriter.est enim q̃ primum vna dictio composita. ¶ Laetatus omi.i.accipiens pro bono omine quod ego dixissem ei:vt iret. ¶ Res: patrimoniũ nostrũ. ¶ Domus:familia. ¶ Troicus hospes:paris. ¶ Sit tibi curae:& hoc est quod Paris dixit eum mandasse:cum dixit. Idaei mãdo tibi dixit iturus Curam pro nobis hospitis vxor agas. ¶ Vix tenui risum:cum vidi eum ita stultum: vt mihi cõmendaret eum:qui sibi nocere posset. ¶ Compescere:cohibere. ¶ Luctor:nitor. ¶ Erit:idest fiet:hoc est erit mihi commendatus. ¶ Cretem:deest in. ¶ Ideo:ob hanc causam:scilicet quia absit. ¶ Licere cuncta:idest omnia esse tibi licita: satis enim tibi esse debet si potes me videre & alloqui:neq; debes vlterius sperare licere tibi. ¶ Absens:idest etiam absens. ¶ Regibus:principibus qualis ipse est. ¶ Longas manus:longam potestatem etiam in locis remotis.

Quã primum q dictio sit

¶ FElices quibus vsus adest.Paulatim in consensum delabitur.nam velle significat,sed nõ audere.Ipse malo metus est: idest metus mali,qui solet malo detinere.est mihi malo.i.ad malum:scilicet ad infamiam,quia qui audacter & confidenter peccant praeseferunt innocentiam,at rubescentes confitentur culpam quam vultu produnt,velit ergo assueta esse & non me tuere ne agnoscatur.Aethra & Climene propria sunt nomina pedissequarum.At tu dissimula &cae. Id saepe aperit poeta.quod mulieribus saepe in voto est velle.scilicet committere culpam,si citra infamiam possent : vnde cohortatur vt dissimulet. Ita re: idest vtilitate cogente:profectus.Quam primum dixi fac rediturus,quamprimum:idest valde cito,quod dictum ille pro foelice omine sumens mox profectus est.Hospes troicus,aut Troianus,aut quod illi gloriosius est,a troe ortus.Erit: comici dicunt fiet,& est imperiose dictum,sed modestius dixit,erit scilicet curae.An nescis longas:prouerbiale est. ASCEN.

Fama quoq; est oneri, nam quo constantius, ore
Laudamur vestro, iustius ille timet.
Quæ iuuat, vt nunc est, eadē mihi gloria dāno est:
Et melius famæ verba dedisse fuit.
Nec quod abest, hic me tecum mirare relicta,
Moribus, & vitæ credidit ille meæ.
De facie metuit, vitæ confidit, & illum,
Securum probitas, forma timere facit.
Tempora ne pereant vltro data præcipis, vterq;
Simplicis vtamur commoditate viri.
Et libet, & timeo, nec adhuc exacta voluntas.
Est satis, in dubio pectora nostra labant.
Et vir abest nobis, & tu sine coniuge dormis,
Inq; vicem tua me, te mea forma capit.
Et longę noctes, & iam sermone coimus,
Et tu (me miseram) blandus, & vna domus.
Et peream, si non inuitent omnia culpam,
Nescio quo tardor: sed tamen ipsa metu.
Quod male persuades, vtinā bene cogere posses.
Sic mea rusticitas excutienda foret,
Vtilis interdum est ipsis iniuria passis:
Sic certe fœlix esse coacta forem.
Dum nouus est, cœpto potius pugnemus amori,
Flamma recens parua sparsa resedit aqua.
Certus in hospitibus nō est amor, errat, vt ipsi:
Cumq; nihil speres firmius esse, fugit.
Hypsiphyle testis, testis minoia virgo,
In non exhibitis vtraq; iusta thoris.
Tu quoq; dilectam multos infide per annos,

ANTO. ¶ FAMA: nōis celebritas. ¶ Est oneri: difficultatem parit. ¶ Eadem gloria: pulchritudinis frequens fama, & seruati pudoris decus. ¶ Verba dedis. non seruasse ab ineunte ætate sine labe. se deceptam violasse præstaret. Dare verba est cum factis dicta non consentiunt: quod Terentianus sermo indicat: cum dicit: cui verba dare difficile est. ¶ Credidit: fidem adhibuit. nouit recte actam vitam & probatos mores. ¶ De fa. sola pulchritudo illum timere cogit: cū cætera meæ vitæ probet. ¶ Præcipis: suades ad temporis opportunitatem. Dixerat enim paris: Vtere mandatis simplicitate viri. ¶ Et libet: concedit suasionem sed differri factum: quoniam adhuc pendeat animus culpæ desuetudine. ¶ Exacta: firmata pendebat adhuc. ¶ Et vir abest: cōmoditates repetit ex sententia paridis vt facile ostendat se iturā in eius sniam. ¶ Me miserā: ad culpæ memoriā suspirat. ¶ Male: nō honeste: turpe est adulterū suadere. ¶ Bene: sub honestatis specie: vel est inquit q ex voluntate turpe est: vt quadā necessitate fieri posset: vnde iudicaret honestū. ¶ Rusticitas: timiditas & i amore difficultas. ¶ Vtilis: qin culpā diluere pñt. ¶ Sic: p violētiā & iniuriā. ¶ Esse fœ. tuo ɔiugio beata. ¶ Dū nouus est cœpto: anceps in paridis fide adhuc amori repugnat. ¶ Cœpto: qui nūc nos inuasit: facile. n. amor reprimit: si antequā inualescat: abiicere conabimur. ¶ Flāma recens: cū primū ignis incenditur. ¶ Certus in hospitibus: ecce apit vnde oriē timor: quo ad impugnādū dū ad amorē ipellebaē hospites inqt fidē amātibus nō seruāt: argumēto vsu a cōditiōe: & incōstātia. ¶ Hypsiphyle testis: exemplo in constantiā probat. Iason hypsiphylē reliqt. Theseus ariadnam. ¶ Non exhibitis: qui non fuere seruati ex fœdere.

Dare verba qd sit.

Virorū inconstantia.

HVBER. ¶ FAMA quoq;: dicit se etiā terreri metu ifamiæ. ne dicaē adultera: quod derelicto marito legitimo: secuta sit amatorē. ¶ Est oneri: idest affert onus & obligationem quandam pudice viuēdi. ¶ Quo: quāto. ¶ Cōstantius: firmius. ¶ Vestro ore: idest verbis omniū virorū. ¶ Iustius: idest eo: idest tanto: quāto enim aliqua mulier magis laudatur tāto magis de ea timendū est: nā sola miseria caret inuidia. ¶ Quæ iuuat: latenter inquit quod libenter peccaret: si auderet: dicit eni gloria meæ famæ & honestæ vitæ. ¶ Quæ iuuat: quæ delectat me. ¶ Vt: idest sicut. ¶ Nūc est: idest honesta: vt nūc est. ¶ Est mihi damno: quia inicit mihi tiborem faciendi quod a me petis, qđ esset vtilius. ¶ Et melius foret: idest vtilius mihi esset. ¶ Dedisse verba famæ: idest decepisse ipsam famam: & me nō esse talē: qualē fama prædicat: hoc est: melius esset non obseruare fidē marito. Dare verba est decipere. ¶ Credidit: confisus est. ¶ Moribus: meis honestis. ¶ Et vi. ante prospectæ. ¶ De facie me. idest pulchritudo mea facit illū timere & suspicari de me: sed vita cognita honesta facit illum confidere. ¶ De fa. idest propter faciē & pulchritudinē. ¶ Securū: sine cura & timore. ¶ Tēpora ne pereant: ad id quod dixerat Paris. Vt te nec mea vox: nec te meus incitet ardor Cogimur ipsius cōmoditate frui. Aut erimus stulti &c. respōdēs dicit. ¶ Et libet: idest cupio. ¶ Et timeo. ¶ Voluntas: legendū est non voluptas. ¶ Nec adhuc est exacta: idest satis perfecte deliberata. ¶ Labāt: vacillāt. ¶ In dubio: incerto vtrum debeam viri cōmoditate absentiæ vti. ¶ Et vir abest: responsio est ad id quod dixit. Sola iaces viduo tam longa nocte cubili. In viduo iaceo solus & ipse toro. ¶ Inuicem: vicissim: idest tu me amas: & ego te. ¶ Et noctes lon. scilicet sunt. ¶ Et iam coimus. i. coniungimur: simul sumus. ¶ Sermone: simul loquendo. ¶ Et tu blandus: subaudi es. ¶ Et domus: in qua sumus. ¶ Et vna: idest ambo sumus in eadem domo. ¶ Me miseram: per interpositionem legendum est: & est dolentis. ¶ Peream: quasi iurantis est. i. moriar. ¶ Si omnia: quæ in parte tua sunt. ¶ Non inuitant: me ad sequendum te. ¶ Nescio quo metu. q. d. etiam si sit sine ratione. ¶ Bene cogere: quia cupiunt puellæ cogi. ¶ Quod male. i. vix. ¶ Persuades: tua epistola: & rationibus ad me scriptis. ¶ Rusticitas: rusticus pudor. Ipse de arte: & si rusticitas non vetat ipsa rogat. ¶ Excutienda: eiicienda: repellenda. ¶ Ipsis passis. i. his qui eam passi sunt. ¶ Sic. s. inferendo iniuriam. ¶ Ego forem coacta esse fœlix. i. cogerer habere ea bona quæ mihi promittis: & per te mihi contingere possunt. ¶ Dum nouus est: ostenditur mutabilitas muliebris: posteaq̄. n. significauit se cupere quod paris suadebat: nunc hortatur: vt potius desistat ab amore: dum nondū est vehementer auctus & multis exemplis rationibusq; probat: quare non debeat sequi Paridem. ¶ Pugnemus: resistamus. ¶ Flamma: probatio a simili quod amor incipiens facile possit extingui: sicut ignis nouus pauca aqua extinguitur. ¶ Certus: firmus: & est sentētia rationē cōtinens. ¶ Hospitibus: peregrinis non habentibus certum domicilium. ¶ Errat: vagatur amor. ¶ Vt ipsi: hospites. ¶ Firmius: stabilius. ¶ Hypsiphyle: probat exemplis. ¶ Minoia vir. ariadne filia minois. de hypsiphyle & ariadne visum est supra in epistolis earū ad iasona & thesea. ¶ Vtraq; iusta in toris non exhi. i. non datis sed negatis eis: de quare iuste conqueruntur. ¶ Tu quoq;: qui mihi tot tantaq; promittis. ¶ Infide: periure & fraudulente.

Date verba.

Mulierū inconstantia

ASCEN. ¶ FAMA quoq; est oneri, vereē. n. famā bonā polluere. Et melius fuit dedisse verba famæ. i. fousse famā inanē, & decepisse eā. Nec q abest, subtilis & oratoria respōsio. Nā qđ ille in ɔtumeliā Menelai dixerat, ista in suā laudem vertit (suam dico Helenæ ne barbare loq putes). De facie. i. pp pulchritudinem faciei. Et tu me miseram. hæc particula me miseram inseritur quasi per parenthesim, & regiē ab o particula subintellecta vel ab heu vt sit o me miserā, sed quia non tam vehemens est exe ā descentia pulchrius supprimiē, q̄ exprimaē Quod male psuades, quia vix potest persuadere. & est votū multis cōmune, sed damnandū. Dum nouus est cœpto, sanctum quidem consilium, sed longe a sentiat & animo mulieris. Pugnemus amore. i. cū amore repugnemus amori. sicut in. iiii. æneī. Placitone etiā pugnabis amori. verba. n. ad cōtentionem pertinētia apud Vir. cum datiuo cōstruitur, loco cuius nos ablatiuū, & cū præpositione ponimus, vt solus tibi certat amyntas &c. Sparsa recedit, aut residit, & puto potius legendū residit a re & sido, vt sit p̄sentis tpis, nō q dicā cum Alexan. sido carere p̄terito, id. n. falsum est. nā vt valla docet sedi facit, sed qa sniæ magis cōgruit p̄sens q̄ p̄teritū tempus, nisi sit sparsa aqua. i. cū iam sparsa fuerat aqua. Potest etiā a resideo deduci, vt resedit sedata est. Amor cer. idest durabilis. Multos infi. vocatiuus est. o infide.

¶ Oenonem

ANTO.

¶ OEnonem destitutam se a paride Oenone sua epistola conquesta est. ¶ Adde quod vt cupias: inconstantiam arguit a necessitate. ¶ Expediant: parant tibi nauigandi necessitatem. ¶ Nox sperata: qua mecum futurus es. ¶ Cursibus in mediis: ab auriga translatio est: in medio inquit amoris gaudio. ¶ Nouitatis: nouarum cogitationum, quales nouum amantem subire consueuerunt. ¶ An sequar: transit ad eam paridis suasionem: quae est troica classis adest armis instructa virisque iam facient celeres remus & aura vias. ¶ Non ita contemno: a fama id fieri non posse monstrat. ¶ Probris: adulterii criminibus. ¶ Parte spartani homines. ¶ Achaia: peloponnessus. ¶ Vxor: est hecuba cypsei regis filia. ¶ Tot fratres: ex quibus hos legimus hectorem: helenum: Chaonem: Troilum: Deiphobum: Polydoros duos Esachum: Anthiopum: Theucrum: Dimoocontem: Echemonem: Cremononem: Gergitionem: Cebrionem: Phorbantem: Doridonem: Polydamantē: Pāmononē: Antiophontē: Agathonē: Hippotin: Aganonem: Laochontē: Iphatem: Testatium: Thimetē: & Pollytem. Puellae vero tradunē: Creusa: Cassandra: Ilione: Lycaste: Polysena. ¶ Dardaniaeque nurus: troianae puellae: vel Priami nurus. ¶ Qui: quomodo. ¶ Tuum crimen dixerat: Paris si pudet an metuis ne me videare secuta. Ipse reus sine criminis huius ero. ¶ At fruar iliacis: quod Paris ab opibus suasit: quadam repetit iracundia: patriae charitatem illis anteponens. ¶ Purpura nempe mihi: purpura veste donatā a paride fuisse helenam Martia scripsit. ¶ Tellus ipsa: solum patrium. ¶ Quo modo: qua dulcedine & occulta charitate quisque enim patriae consuetudine tenetur. ¶ Quis mihi si laedar: propositum suum firmat ab incommodis quae possunt absentibus a patria exoriri. ¶ Omnia medeae: exēplo auget incōmoda. Medea inquit ab Iasone pulsa est. ¶ Ipsea. Dio. ecatem medeae matrem fuisse scribit. Apollonius ex caucasea nympha genitam contendit. Ibicus ex euriclide. Syphocles ex neera. Hesiodus ex phaedra calciopeque. ¶ Soror: quae phryxo nupsit vt diximus. ¶ Talevt me pellas.

Hecuba cuius filia fuerit Priami filiorumque noia

Ecate quae fuere

Diceris oenonem deseruisse tuam.
Nec tamen ipse negas, & nobis omnia dete
Querere, si nescis, maxima cura fuit.
Adde qd vt cupias cōstās in amore manere,
Nō potes, expediunt iā tua vela phryges.
Dū loqueris mecū, dū nox sperata paratur,
Qui ferat in patriam iā tibi ventus erit.
Cursibus in mediis nouitatis plena relinquas
Gaudia cum ventis noster abibit amor.
An seqr, vt suades, laudataque pgama visam?
Pronurus & magni Laomedontis ero?
Non ita contemno volucris prȩconia famȩ,
Vt probris terras impleat illa meis.
Quid de me poterit sparte, qd achaia tota,
Quid gentes aliȩ, quid tua troia loqui,
Quid priam⁹ de me, priami qd sentiet vxor,
Totque tui fratres, dardaniȩque nurus.
Tu quoque q̄ poteris fore me sperare fidelem,
Et non exemplis anxius esse tuis?
Quicunque iliacos intrauerit aduena portus,
Is tibi solliciti causa timoris erit.
Ipse mihi quoties iratus adultera dices,
Oblitus nostro, crimen inesse tuum.
Delicti fies idem reprehensor, & auctor,
Terra precor vultus obruat ante meos.
At fruar iliacis opibus, cultuque beato:
Donaque promissis vberiora feram.
Purpura nepe mihi, pciosaque texta dabuntur,
Congestoque auri pondere diues ero.
Da veniam fassȩ, non sunt tua munera tanti,
Nescio quo tellus me tenet ista modo.
Quis mihi, si ledar, phrygiis succurret i oris?
Vnde petam fratres, vnde parētis opem?
Omnia Medeȩ fallax promisit Iason,
Pulsa est ȩsonia non minus illa domo.
Non erat Aeetes, ad quem despecta rediret:
Non ipsea parens, chalciopeque soror.
Tale nihil timeo, sed nec Medea timebat,

HVBER.

¶ OENonem: vxorem tuam: vt vidimus in epistola ipsius oenones ad paridem. ¶ Quaerere: inuestigare. ¶ Adde: adducit aliam rationē: quia comites paridis instabant vt iam iam discederet. ¶ Expediunt: expedire parant. ¶ Paratur: constituitur inter nos. ¶ Plena nouitatis: idest tantummodo incepta. ¶ In mediis cursibus: post inceptum & est translatio. ¶ Abibit: tecum & obliuisceris mei. ¶ An sequar: ad id qd dixit. Ibis dardanias ingens regina per vrbes: & item innumeras vrbes atque aurea tecta videbis: & item ilion aspicies: firmataque turribus altis Moenia phoebeae structa canore lyrae. dicit ergo. ¶ Visam pergama: laudata a te. ¶ Pronurus: Nurus ad partem mariti refertur, pronurus ad auum: sicut nunc ad Laomedonta auum Paridis. ¶ Contemno: paruifacio. ¶ Praeconia: voces. ¶ Volucris: velocis. Illa: fama. ¶ Probris ignominiis: vituperiis. ¶ Sparthe: lacedaemon. ¶ Achaia: peloponnesus, vel graecia. ¶ Quid poterit loqui de me: nisi me esse adulteram. ¶ Quid sentiet: quid iudicabit. ¶ Tu quoque: cum videbis me fregisse fidem menelao. ¶ Qui: quomodo. ¶ Anxius: sollicitus & plenus timoris. ¶ Exemplis tuis ne alius: ita me sollicitet & alienet a te sicut tu a Menelao. ¶ Causa timoris: quia putabis eum venisse eadem intentione qua tu huc venisti. ¶ Ipse: tu. ¶ Dices adulteram: me appellabis adulteram. ¶ Oblitus nostro &c. idest oblitus quod non potes maledicere de me quin maledicas de teipso. ¶ Inesse: coniunctum esse. ¶ Et auct. causa. ¶ Obruat: tegat. ¶ Ante: potius: & est imprecatio muliebris. Sic Dido apud Virgilium: libro quarto. Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat: & Briseis ad Achillem; Deuorer ante precor subito telluris hiatu, Aut rutilo missi fulminis igne cremer. ¶ At fruar: obiectio. ¶ Vberiora promissis: idest plura quā promisisti. ¶ Congesto: cumulato: & vndique ad me collato. ¶ Da veniam: responsio. ¶ Fassae: mihi verum fatenti. ¶ Tanti: vt velim hinc discedere. ¶ Nescio quomodo: quasi dicat incredibiliter. ¶ Tenet: iuuat: delectat. ¶ Omnia: quia Paris posset dicere: nunquam te deseram: ¶ Oris: regionibus. ¶ Phrygiis: troianis vbi habeo nullos ex meis. ¶ Vnde petam fratres: eo loco propinquorum: & fratrum & parentis: adducit exemplum quo ostendit se timere: ne decipiatur. ¶ Aesonia domo: vt supra: ausus es aesonia dicere cede domo. ¶ Non minus nihilominus: licet habuisset tot promissa. ¶ Aeetes: pater eius. ¶ Ipsea parens: idest mater eius ipsea nomine: licet vt supra diximus secundū alios Idiya nominaretur. ¶ Calcyope: Medeae soror fuit. ¶ Sed timebat: cum tu enim promittebas.

Nurus & pronurus ad quos referatur

ASCEN.

¶ NEc tamen ipse negas: hoc placere videtur Helenae. quia confitendo significat se iustam habere repudii causam & nō mēdacem esse. Adde qd tu cupias. Argumentatur etiam: si velit non posse diu manere. Pronurus: vna est dictio, sicut pronepos, sed nepos est ex filio aut filia genitus: pronurus non pronepotis, sit nepotis vxor, quia ergo Paris est nepos laomedōtis, vxor Paridis erit pronurus, sicut Hecuba mater eius nurus. Non ita contemno: idest non vsque adeo paruipendo. Praeconia: idest diffamationem. Volucris: famae. Vt illa impleat: idest vt sinam illam implere terras meis probris. Quid de me poterit sparte haec sparte huius spartes, sicut crete cretes. Tu quoque qui: idest quomodo, poteris: aut qua re seu qua via poteris sperare me fidelem fore, & non exemplis anxius esse tuis. Egregium Argumentum quo multi contendunt non ducendas: quae prece aut precio inductae in stuprum consenserint ante nuptias, quia quod vni praestiterunt, censendae sunt etiā alteri praestare paratas si consimilis conditio offeratur. Terra precor vultus. sic Dido. Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat. Non sunt tua munera tanti. In omnibus contendit se personam potius, quam rem eius amare. Quis mihi si laedar. Alius quoque argumētis probat in externam regionem relicta patria non esse proficiscendum.

ANTO. ¶ Augurio:cogitatione:euenit interdum aliter q̃ opinemur. ¶ Omnibus inue.a simili arguit posse in tristitiã & odium tantum amorẽ verti. ¶ Iactant:agitant procellis. ¶ Lene:tranquillũ. ¶ Fax quoq; me ter.dissuadet rapinã hanc somniis:nã locus est suadendi aut dissuadendi:vt scri.Cic.a somniis:a cõiectoribus:ab auguriis hecubã facẽ parere somniauit:ideo in tragœdia exclamat:adest fax inuoluta sanguine:vt apud Cic.in li.de diuinatione licet inspicere. ¶ Et va.ti.mo.arguit a vaticiniis:chalchas incẽdiũ troianũ pdixit:vt Hom.testis est. ¶ Præmonuisse:pdixisse. ¶ Bina tro.victoriã ex duabus ẽ cõsecutus ¶ Illas:iunonẽ & palladẽ:ne de te vlcisci velint. ¶ Sit.glo.ve.si verũ ẽ qd tu iactas ad tuã gloriam,vt de his iudicium tuleris.

Hippodamiæ nuptiæ & cẽtaurorum pugna ¶ Tracis:hippodamiã athracis flu.filiã intelligit q̃ pirithous Ixionis ex dia filius duxit vxorem nuptiæ in pelio thessaliæ monte gestæ sunt.centauri q aderãt cum fœminis vim parassent thesei herculisq; viribus trucidati & in fugã acti sunt. ¶ Aemonios:nestorẽ:Theseũ:pirithom:& herculẽ significat:& lapithas q cẽtauros superarũt. ¶ Iusta ira:æquũ est pro rapta cõiuge irasci. ¶ Fortia sal.loquæris.i.nec plus atrides animi Menelaus habebit. ¶ Ista fa.q̃ amorẽ nõ bellũ pse fert. ¶ Veneri:ad amandum. ¶ Marti:ad bellũ. ¶ Tu pa.q mollis & delicatus es. ¶ Altera mili.q̃ est amoris & veneris nõ martis. ¶ His ego si sa.colligit iã epistolã ita vt plus spei q̃ timoris reliquat. ¶ His q̃ polliceris & tui corporis dotibus. ¶ Si fa.duo de se notat:q rudis sit & timida. ¶ Faciã:vtar tuis bonis. ¶ Cõiunctas ma.amori succũbam. *Trãslatio pulchra* ¶ Quid captes:translatio ab aucupibus:noui inquit qd velis a me sumere. ¶ Quid vo.col.honestius locuta est:q̃ si rẽ aperte dixisset. ¶ Tua mes.in her.pulcherrima trãslatio maturius inquit agẽdum ẽ:qm nõdum amor ois incaluit:ita vt iã suas sentiat vires:& perfectus sit. ¶ Amica:qm tuũ desideriũ implebit. ¶ Archanum opus:nr̃i amoris deliberationẽ:q̃ in oculto sit. ¶ Cætera:quæ huic libello nõ erãt mãdanda. ¶ Comites:cõsiliũq;:q̃s habeo comites:& mei cõsilii participes.Suadet archana cõmitti debere:cũ hæ sint qbus credi possint.

Fallitur augurio spes bona sæpe suo.
Omnibus inuenies,quæ nũc iactantur in alto
Nauibus a portu lene fuisse fretum.
Fax quoq; me terret,quã se peperisse cruẽtam,
Ante diem partus est tua visa parens.
Et vatum timeo monitus,quos igne pelasgo
Ilion arsurum pręmonuisse ferunt.
Vtq; fauet cytherea tibi,quia vicit,habetq;
Parta per arbitrium bina trophea tuum.
Sic illas vereor,quæ si,tua gloria vera est,
Iudice te causam non tenuere duæ.
Nec dubito quin,te si psequar,arma parẽtur,
Ibit per gladios(hei mihi)noster amor.
An fera centauris indicere bella coegit,
Athracis,æmonios hippodamia viros,
Tu fore tam lentum iusta menelaon in ira,
Et geminos fratres,tyndareumq; putas.
Quod bene te iactas,& fortia facta loquaris
A verbis facies dissidet ista tuis.
Apta magis veneri,q̃ sunt tua corpora marti,
Bella gerant fortes,tu Pari semper ama.
Hectora,quẽ laudas,pro te pugnare iubeto,
Militia est operis altera digna tuis.
His ego,si saperem,pauloq; audacior essem,
Vterer,vtetur,si qua puella sapit.
Aut ego deposito faciam fortasse pudore,
Et dabo coniunctas tempore victa manus.
Quod petis,vt furtim psentes ista loq̃mur,
Scimus quid captes,colloquiumq; voces.
Sed nimiũ ppas,&adhuc tua messis ĩ herba ẽ,
Hæc mora sit voto forsan amica tuo.
Hactenus arcanum furtiuæ conscia mentis
Littera,iam lasso pollice sistat opus.
Cætera per socias,Climenẽ,æthrãq; loq̃mur,
Quę mihi sunt comites,consiliumq; duę.

HVBER. ¶ Fallitur:sñia est rhetorica. ¶ Suo augurio:sua bona spe:& eo qd augurat sibi bene euẽturũ. ¶ Oibus:similitudine hoc pbat:dicit enĩ initia esse blãda:sed fines asperos.est ergo sensus:naues q̃ in mari tempestate iactant:qñ exiuerũt ex portu habuerũt vẽtos psperos:sed postea mutati sunt:& ita vult signare:qd fortuna sua posset sibi mutari qa si Paris eã nũc diligit:posset mutare volũtatẽ. ¶ Fax quoq;:dicit se etiã terreri somnio Hecubæ q̃ pridie q̃ pareret Paridẽ somniauerat se parere facẽ:quã dicit se timere fore incẽdiũ troianũ:vt vates pdicunt.Vir.& face pgnãs Cisseis regina Parim creat vrbe pria. ¶ Monitus:diuinatiões. ¶ Vtq; fauet:dicit qd sicut Venus ei fauet:qa tulit iudiciũ pomi p se:ita timet ne Iuno & Pallas q̃ offensæ fuerũt,& nõ obtinuerũt cãm ĩ illo iudicio:ei sint aduersæ & inimicæ. ¶ Bina trophea:duas victorias a Iunone & Pallade. ¶ Nec dubito:respõdet ad id qd dixerat.Nec tu rapta time ne nos fera bella sequant &c.dicit enĩ se nõ dubitare quin bella moueãtur pp̃ter se. ¶ Per gladios:p arma:pbat p exẽplũ:atracia atrax Strabo teste vrbs est thessaliæ:ex ea fuit Hippodamia vxor Pirithoi:pp quã inter lapithas & cẽtauros asperrima pugna orta est:vt diximus in epl̃a Phillidis sup eum locũ i fusiq; bimẽbres. ¶ Aemonios viros:lapithas thessaliæ pplos. ¶ Indicere:denũciare:mouere. ¶ Talẽ:tam pigrum. ¶ Ira iusta p rapta cõiuge. ¶ Qd bene:ad id qd dixerat.Nec plus atrides animi Menelaus habebit.Quã Paris aut armis anteferẽdus erit:& reliq̃ q̃ supra de se dixit:respondet Helena:Paridẽ potius habere faciẽ aptam veneri q̃ armis. *Nota pulchre loquẽdi modũ* ¶ Recẽses:numeras,& cõmemoras. ¶ Dissidet:discrepat:& nõ conuenit cũ his q̃ dicis. ¶ Hectora:qa dixerat.Oia si dederis nõ q̃ dabis hectora fratrẽ.Vnus is innumeri militis instar erit:dicit helena:sine pugnare hectora pro te. ¶ Altera mi.s.amoris quia militat ois amãs:& habet sua castra cupido. ¶ Operis tuis.i.exercitiis & factis:& legendũ est operis in ablatiuo:nõ aũt in gtõ:quia dignus cũ gtõ nõ iungit. ¶ His.s.operis. ¶ Si saperẽ:si vellẽ facere rem meam. ¶ Faciam:vtar his operis amoris. ¶ Dabo:manus cõiunctas:tractũ est ab his:q se hostibus dedũt manibus cõiunctis. ¶ Tẽpore:in tpe. ¶ Qd petis:rñdet ad id quod dixerat:sed corã vt plura loq̃mur.Excipe me lecto nocte silẽte tuo. ¶ Furtim:clam. ¶ Quid ca.i.q̃ras:& qd. ¶ Voces:colloquiũ:quia vis colloquiũ tuũ esse concubitũ. ¶ Sed nimium ppera:dat ei spẽ eius qd petiuerat. ¶ In herba:trãslatio a messibus q̃ nõ sunt certæ:cũ sunt adhuc in herba:sed postquã sunt collectæ. ¶ Hæc mora:hæc dilatio. ¶ Sit:pro erit. ¶ Ami.tuo vo.qa pderit tibi. ¶ Hactenus:dicit se nolle mãdare plura epl̃æ:qa cætera vult loq p Climenẽ & Aethrã cõites suas:q̃ erũt internũciæ & mediæ inter ipsam & Paridẽ:ordo. ¶ Lr̃a hactenus cõscia mẽtis furtiuæ.i.cuius hactenus cõmisi secreta meæ mẽtis. ¶ Sistat:finiat. ¶ Opus ar.officiũ scribendi secreta. ¶ Lasso pollice:idest manu scribendo fatigata. ¶ Cætera:q̃ inter nos agenda restant ad cõficiendũ qd uterq; uolumus. ¶ Consilium meũ:cũ qbus oia mea cõsultare soleo.

ASCEN. ¶ Fallit augurio:egregiũ adagiũ cuius sensus:qa sperãti oia auspicia sæpe bona uident.& ita fallitur sæpe augurio suo,qa nimis sibi pspicit,& quicquid sperat sibi promittere audet.Omnibus inuenies &c.quia nemo turbulento mari retinacula soluit.Sic illas uereor,quas fingũt poetæ Troiæ quoq; inimicas fuisse.Vnde de iunone dicit Maro æneidos primo.Veterisq; memor saturnia belli.Prima qd ad Troiam pro charis gesserat Argis.De Pal autem lib.ii.Omnis spes Danaum & cœpti fiducia belli Pal.auxiliis semper stetit.Ilion arsurum:dicitur hoc ilium ilii.hoc ilion ilii.& hæc ilios ilii.An fera,quia Paris multis exemplis docuit raptas esse sine ultione,ipsa contra docet grauem ultionem ob Hippodamiæ raptum factam.Tyndareumq;.s.patrem saltem putatiuum a nominatiuo Tyndareus:faciet ista.i.tua tam fœmina & mollis.Altera militia.s.ueneris est digna tuis operis.i.exercitiis,& operationibus a nominatiuo opera,aut operæ operarum.His ego:scilicet operis,& ita consensum plenum adhibet.Scimus quid captes:quis coitum.Cætera manifestaria sunt.

¶ In decimam

¶ In decimam septimam Epistolam Argumentum

Argumentum epistolae

ABydon Millesii gyge Lydorum rege permittente condidere nobilitatam: vt scribit Melas: Leandri amore. ea est in Asia: cui sestos in Europa vrbs opponitur. Herus patria stadiis. xxx. distat intercedente angusto mari a casu virginis hellesponto nuncupato: id cum Asiam ab Europa deuidat: Xerses ponte coniunxit: angustiae in latitudinem: vt Hero. auctor est: stadiorum septem: in longitudinem vero. cccc. protenduntur. Leander abydenus cum Sestiae Herus amore teneretur noctu maris angustias: vt Philostratus scribit natare ad illam cosueuerat: diebus septem tempestate interclusis epistolam mittit: primum solitum natatus dilationem diluit: deinde queritur quod natandi facultas ob tempestatem sit ablata: demum & ad costantiam hortatur: quod quam primum fieri poterit: enarabit exposita prioris temporis cosuetudine.

ANTO.

MIttit abydenus quam vellet ferre salutem: beniuolentiam a voluptate sibi conciliat. ¶ Abydenus: ex abydo leander. ¶ Si cadat vnda maris: dilationis causam ipsum principium indicat: si essent procellae: ferrem non mitterem salutem. ¶ Sesta puella: hero sestia significatur: ad quam natabat Leander. ¶ Si mihi dii faciles auget pathos in principio haec dubitatio: quae a deorum auctoritate dilationis causam tutatur. ¶ Dii: non modo ad venerem: cupidinemque referri puto vt alii existimarunt: verum etiam ad Neptuni & maris numina: quos procellas fecisse queritur. ¶ Inuitis oculis: quoniam me: non epistolam videre voluisses. ¶ Mea vota: natandi desiderium. ¶ Pice nigrius: turbulentiam aeris intelligit quae nubium obiectu contigit. ¶ Adeunda: nauiganda per naues tanto minus natari potest. ¶ Vnus: a numero rem difficilem facit. nemo qui velit nauigare est inuentus praeter vnum: & is audacia notandus est.

HVBE. Epistolae totius argumentum

MIttit abydenus: hellespontus augustus est admodum. Incipit autem hoc mare a finibus Troadis: & vsque ad propontidem Thraciae sic dicitur ab Helle filia Athamantis quam fabulae tradunt in eo mari demersam. is Hellespontus teste Plinius septem stadiis Europam ab Asia diuidit: & illic inter se contrarias vrbes habet: in Europa Callipolin & Seston: in Asia Lampascon & Abydon: vnde fuit Leander: qui Hero puellam ex Sesto oriundam: tanto amore dilexit: vt ad eam noctu per Hellespontum nataret & ea potitus: rursus renataret Abydon: verum cum maxima tempestas in mari orta esset: quae iam praeteritis septem diebus adhuc non cessabat: qua impeditus Leander: non potuerat ad amicam suam: vt solebat natare. Ne Hero eum sui oblitum existimaret: aut eam reliquisse: cum venisset quendam nautam audacem in eo tempore tempestatis nauigantem Seston scripsit ad Hero amicam suam hanc epistolam: qua vehementem amorem suum firmum & stabilem cofitetur: & excusat quod iam septem diebus non potuerit ad eam natare propter maris commotionem. Excusat etiam quare ipse non iuerit cum nauta: qui illuc nauigabat: potiusquam literas daret: postremo pollicetur se breui iturum: & si mare non fuerit tranquillum: se tamen potius commissurum periculis quam diutius cariturum conspectu & colloquio ipsius Heroos. Interea dicit vt habeat secum loco sui hanc epistolam. ¶ Abydenus: ex abydo. legendum est autem abydenus non abydeus. ¶ Ferre: portare: vt ipse veniret. ¶ Sesta: ex sesto deriuatiuum formauit non superans primitiuum syllaba quod raro fit. nam Sestia debuit dicere: declinatur autem Hero Heroos: vel Hero Heronis secundum latinam declinationem sicut Dido Didoos & didonis: & similia nomina graeca vt Priscianus voluit: licet Phocas grammaticus velit tantummodo graece declinari: sed vsus contra est. ¶ Faciles: benigni: exorabiles. ¶ Secundi: fauentes. ¶ Inuitis oculis. non libenter quia si me amas vt opto: malles me videre quam legere hanc meam epistolam. ¶ Sed non sunt faciles. non exaudiunt mea vota. ¶ Morantur. impediunt. ¶ Currere: natare. ¶ Nota: assueta. ¶ Ipsa: tu: ne mihi hoc credas. ¶ Nigrius: obscurius. ¶ Coelum: aera. Virgilius: Eripiunt subito nubes coelumque diemque Teucrorum ex oculis. ¶ Pice: pix liquor quae manat ex picea arbore nigerrimus. ¶ Turbida: commota. ¶ Vix adeunda per rates: idest per quae naues vix queant ire: ne dum homines adibunt. ¶ Vnus: solus. ¶ Et hic: scilicet audax qui non timet periculum nauigationis. ¶ Soluit iter: mouit nauem: ingressus est nauigationem. ¶ Ascensurus: respondet obiectioni quare non ascenderit cum illo nauta propter multitudinem spectantium: cum nauis a littore discedebat. ¶ Vincula: funes: retinacula. ¶ Prorae: idest nauis synecdoche: pars pro toto.

Deriuatiuum a sesto formatum Hero quomodo flectatur.

Pix quid sit

LEANDER HERO.

MItit abydenus, quam mallet ferre salutem,
Si cadat vnda maris sesta puella tibi.
Si mihi dii faciles, & sunt in amore secundi
Inuitis oculis haec mea verba leges.
Sed non sunt faciles, nam cur mea vota morantur:
Currere me nota non patiuntur aqua.
Ipsa vides coelum pice nigrius, & freta ventis
Turbida, perque cauas vix adeunda rates.
Vnus, & hic audax, a quo tibi littera nostra
Redditur a portu nauita fecit iter.
Ascensurus eram, nisi quod dum vincula prorae

ASCEN.

Itit Abydenus. Epistola haec Leandri ab Ouidio excogitata sub nomine Leandri non multum habet ambiguitatis in contextu, sed salis & leporis plurimum, ideoque paucis percurram puella Sesta, pro sestia, videlicet Hero. quod nomen declinatur. haec hero, huius herus, hanc hero o hero, caeteris non vtimur. Ordo autem est, o Sesta puella, Abydenus: scilicet Leander: & loquitur de se in tertia persona tanquam de alio. Faciles sunt exorabiles subito facientes quod petimus. ¶ Nauita: idest nauta. ¶ Mouit, non mouet legendum.

Solueret, in speculis omnis abydos erat.
Non poteram celare meos, velut ante parentes:
Quemq; tegi volumus, non latuisset amor.
Protinus hæc scribens, fœlix littera dixi.
Iam tibi formosam porriget illam manum.
Forsitan admotis etiam tangere labellis
Rumpere dum niueo vincula dente volet.
Talibus exiguo dictis mihi murmure verbis,
Cętera cum charta dextra locuta mea est.
Ah quanto mallem quam scriberet illa nataret:
Meq; per assuetas sedula ferret aquas.
Aptior illa quidem placido dare verbera Ponto:
Et tamen est sensus apta ministra mei.
Septima mox agitur, spacium mihi longius ãno,
Sollicitum raucis quod mare feruet aquis.
His ego si vidi mulcentem pectora somnum,
Noctibus, insani sit mora longa freti.
Rupe sedens aliqua specto tua littora tristis:
Et quo non possum corpore, mente feror.
Lumina quin etiam summa vigilantia turre,
Aut video, aut acies nostra videre putat.
Ter mihi deposita est in sicca vestis arena.
Ter graue tentaui carpere nudus iter.
Obstitit inceptis tumidum iuuenilibus ęquor:
Mersit & aduersis ora natantis aquis.
At tu de rapidis immansuetissime ventis
Quid mecum certa prelia mente geris?
In me (si nescis) Borea, non in ęquora sęuis?
Quid faceres, esset ni tibi notus amor?
Tam gelidus cum sis, non te tamen improbe quondam
Ignibus actęis incaluisse neges?
Gaudia rapturo si quis tibi claudere vellet
Aerios aditus, quo paterere modo?
Parce, precor, facilemq; moue moderantius auram,
Imperet hippodates sic tibi triste nihil.

ANTO. ¶ IN speculis omnis abydos erat: soluit ab honesto se nō mari ea nauicula credidisse. ¶ Omnis aby. abydeni oēs. ¶ Fœlix litera: sermocinatio hæc: quæ cū inanimatis rebus habet ad mouendū est aptissima: vt scribit Fabius. ¶ Tāgere labellis: basiaberis. ¶ Vincula: literarum sigilla. ¶ Dextra locuta: cum scribit dextera loquendi præbet officiū. ¶ Cum charta: siue ea fuerit vitellina: quæ amatoriis epistolis dicata erat. vt scribit Plin. siue angusta: quæ in epistolis plurimum auctoritatis habebat. ¶ Sedula: natatu assiduo: laborioso. ¶ Dare verbera natando concutere. ¶ Mei sensus: meæ cogitationis: quam exprimit. ¶ Septima nox agitur: a numero & tempore pathos auget. ¶ Si vidi somnū si dormiui. ¶ Rupe sedens aliqua: mouet miserationē ab expositione: ponit ante oculos rē: vt gesta est quæ cū causis oībus probetur: epistolis tamē maxime conueniunt: quæ in narratione positæ sunt. ¶ Lumina vigilātia: incēsam facem intelligit: quam in summa turri hero erigebat: vt ad illam Leander natationem dirigeret: eam opinor turrim intelligere: quæ Sesto erat opposita ad octo stadia separata. ¶ Inceptis iuueni. quæ maturioris ætatis non temptassent. Sunt iuuenes qm̄ minoris prudentiæ audaciores. ¶ Tumidū æquor: maris inundatio. ¶ Aduersis aquis: obiectus pcellis. ¶ At tu de ra. expostulationis enarratio: miseratione nō caret. ¶ De rapidis ventis: poetica dictio. Nā ventorum immāsuetissimū orator dixisset boream qui violentia cæteros ventos superat. ¶ Certa plia: cui mihi bellum indixisti. ¶ Certa mente: animo obstinato & diuturno. ¶ Sæuis: vteris immanitate. ¶ In me: qui amo nefas est veneris milites violare. ¶ Quid faceres: boreæ amorem exprobrat: vt memoria perpessæ flāmæ ad mansuetudinē inuitet. ¶ Quid facer. qua vtereris violentia. solemus enim his māsuetiores esse qui ea offendūtur culpa: quā nos aliqn̄ admisimus. ¶ Tam gelidus: boreas: qm̄ ex septemtrione spirat: est frigidissimus: vt scrib. Pli. ¶ Ignibus actæis: Atticæ Orithyiæ amore. orithyiam a borea raptā fuisse diximus. ¶ Gaudia raptu. cū orithyiā rape destinasti. ¶ Aerios aditus: quominus ad arcē athenieñsem euolares: vñ orithyiā rapuisti. ¶ Quo modo: qua patiētia fuisses. ¶ Parce pcor: sis tuo exemplo mansuetior. ¶ Auram: tuum spiritum. ¶ Hyppodates: æolus hyppodotę filius ex menalipe: non fuit ventorum rex sed æolus arnes superioris Aeoli filiæ ex neptuno: qui æolias insulas tenuit & ventis imperasse fert. Hom.

Vitellina charta q̄ fuerit & q̄ angusta

Boreas olim vētorum uiolentissimus

Orithyiæ fabula

Aeoli quot fuere & quis uētorum deus fictus fuerit

HVBE. ¶ Omnis abydos. i. omnes abydeni. ¶ Erat in speculis. i. in loco vnde spectabat discessum nauis. Specula non significat proprie fenestram: sed quemlibet locū eminētem: vnde possumus speculari. Virgil. in Bucco. specula de montis in altū deferar. ¶ Celare: amorem meum. ¶ Velut: ante celaueram. ¶ Quem uolumus tegi: quem uolumus esse secretum & occultum. ¶ Protinus: blanditur nunc amicæ suæ: dicēs se inuidisse epistolæ suæ: quod ipse non veniret: quo illa deferebatur. ¶ Admotis: appropinquatis. ¶ Vincula: fila quibus literæ solent ligari. ¶ Locuta cum charta: idest cætera scripsi. ¶ Ah quanto mallem nataret: ad te ueniens. ¶ Quā scriberet: quā mitteret hanc epistolam. ¶ Sedula intenta. ¶ Aptior dare uerbera ponto: idest magis apta est natando percutere undas tranquilli maris quam scribere. ¶ Apta ministra mei sensus. i. & tamē optime exprimit: & literis notat quod in animo habeo. ¶ Sensus: voluntatis animi. ¶ Longius anno: ex effectu amantis: tui expectanti tempus videtur longissimum. ¶ Feruet: mouetur æstuat. ¶ Raucis: murmurantibus. ¶ His ego: iurat Leander se non dormiuisse his septem noctibus. ¶ Vidi somnum: idest dormiui. Terentiana est elocutio. ¶ Mora freti insani sit longa: idest precor diu duret tempestas maris: quod minime uellē. ¶ Rupe: alto saxo. ¶ Littora tua: Sesti vbi tu es. ¶ Mente feror: venio cogitatione: quo corpore venire non possum. ¶ Lumina quin etiam: solebat enim Hero ponere lumen in quadam turri sua: ad quod lumen Leander natabat quod dicit se videre: aut ex affectu putare videre. ¶ Acies nostra: nostri oculi. ¶ Vigilantia: stantia in nocte: quasi pro vigilia. ¶ Ter mihi: dicit se voluisse sæpe aggredi: natatem: sed territum magnitudine tempestatis. ¶ Graue iter: nauigationem periculosam. ¶ Tumidum commotum. ¶ At tu: conuertit sermonem ad boream: de quo conqueritur quod ita eum impediat. ¶ Certa mente: idest animo deliberato. ¶ In me amantem. ¶ Incaluisse: exarsisse. incensum esse quod est contra frigiditatem. ¶ Actæis: atheniēsibus propter raptam orithiā diximus in præcedenti epistola hanc fabulam. ¶ Aditus aerios: idest iter per aera. ¶ Quo paterere. q. d. ægerrime. ¶ Facilem: leuem: non impetuosam. ¶ Hippotades: æolus nepos. Hippotæ troiani ex Egesta eius filia in siciliam delata: quæ etiā mater fuit Acestis regis Siciliæ: vt alibi diximus. ¶ Sic: adiurantis est. ¶ Nihil triste: nihil quod tibi sit graue & molestum.

Specula quid sit

Videre somnum quid

Aeolus

ASCEN. ¶ Omnis abydos. i. tota ciuitas abydena, erat in speculis. i. altis fenestris. Vnde speculabatur tempestatē. Protinus hæc scribens fœlix litera dixi. imperatiuū est ab eo. Etiā tangere penul. lō. est enim futuri temporis indicatiui modi verbi passiui. tangar tangeris vel tangere &c. Ah quanto mallē: vt sup. illa nataret, q̄ scriberet. q. d. plurimo. Septima nox, quia tūc & amata desideratur, & natare solebat. Spatiū, appositio est, μέσος habens. Ex quo non possum fieri supple corpore, insani sit mora longa freti, dura amanti imprecatio. Vnde per quæ timemus, iurare solemus, vt Palinurus in. vi. Maria aspera iuro. & de styge dicitur. Dii cuius iurare timent, & fallere numen. Certa. i. deliberata mente, quasi dedita opera. nec in æquora sæuis. i. & nō in æquora. malus aūt esset versus si legaẗ nō in æquora sæuis. Ni tibi notus amor, quia Orithiā captus amore rapuit.

¶ Vana:

¶ Vana: quoniam meis pcibus boreas nō mouet: sed immanior est. ¶ Coercet: mitigat: impellit: inquit maria ad meas pces nō mitigat. ¶ Dædalus: qui fabricatis sibi: & Icaro filio alis Minois irā fugit. ¶ Littus Icarium: nō dubitarē volare: licet Icarus suo casu pximo mari nomē dederit. Varro tamē ab Icaro insula Icariū pelagus appellatū scribit: vbi Icari sepulchrū visebat. ¶ Quicquid erit patiar: periculū quis magnū immineat subibo. ¶ Corpus i auras tollere: dūmodo possem volare. ¶ Sæpe pepēdit: libratū est in vndis: cū natauimus. ¶ Cūcta: & volatū & natationē. ¶ Tēpora prima: cū primū ad te natasui. ¶ Meminisse: pteritæ fœlicitatis memoria iocūditate nō caret. ¶ Egrediebar: vt ad te natare. ¶ Lēta: natatu flexibilia.

ANTO. Icariū pelagus vnde nomen sortitum fuerit

Vana peto pcibusq; meis obmurmurat ipse,
Quasq; quatit, nulla parte coercet aquas.
Nunc daret audaces vtinā mihi dędal⁹ alas,
Icarium quamuis hic prope littus adest.
Quicqd erit patiar, liceat mō corpus ī auras
Tollere, quod dubia sæpe pepēdit aqua.
Interea dum cuncta negant vētiq; fretumq;,
Mente agito furti tempora prima mei.
Nox erat īcipiēs (nāq; ē mēinisse voluptas)
Cum foribus patriis egrediebar amans.
Nec mora, deposito pariter cū veste timore,
Iactabam liquido brachia lenta mari.
Luna mihi tremulum lumen pbebat eunti,
Vt comes in nostras officiosa vias.
Hanc ego suspiciens faueas o candida dixi,
Et subeant animo lathmia saxa tuo.
Non finit endymion te pectoris esse seueri,
Flecte, precor, vultus ad mea furta tuos.
Tu dea mortalem coelo delapsa petebas:
(Vera loqui liceat) quā sequor ipsa dea ē.
Neu referam mores coelesti pectore dignos
Forma nisi in veras non cadit illa deas.
A Veneris facie non est prior vlla, tuaq;,
Neue meis credas vocibus, ipsa vide.
Quantum cum radiis fulges argentea puris
Cum cedunt flammis sidera cuncta tuis:
Tanto formosis formosior omnibus illa est;
Si dubitas, cæcum cynthia numen habes.
Hæc ego, vel certe non his diuersa locutus:
Per mihi cedentes nocte ferebar aquas.
Vnda repercussę radiabat imagine lunę,
Et nitor in tacita nocte diurnus erat.
Nullaq; vox vnq̄ nostras veniebat ad aures,
Pręter dimotę corpore murmur aquę.
Alcyones solę memores Ceycis amati
Nescio quid visę sunt mihi dulce queri.
Iamq; fatigatis humero sub vtroq; lacertis,

¶ Tremulū: quod aquæ motu stare nō videtur. ¶ Lathmia saxa: endymionis lathmii amorē nō obliuiscaris: quē vt scri. Ci. dormiētē i lathmio ioniæ mōte luna osculabatur: iusserat enim illū ppetuo dormire. ¶ Endymion: amor endymionis. ¶ Pectoris seueri: imāsueti: & i amātes difficilis. seueros dicimus: q eodē a gratis tenore ducti misericordia nō mouētur. ¶ Tuos vultus: lumina eius ministres. ¶ Mortalem: a maiori arguit similitudine tu inquit hoiem: ego vero deū. ¶ Vera loqui liceat: ægre nō feras vera fateri. ¶ Forma: laudat Hero a corporis bonis. ¶ A veneris facie: excludit duas has: ne vidatur numina offendere quoq; auxilio nitebatur: post Venerē & lunā nulla est Hero pulchrior. ¶ Argētea: lunæ colorē blandū esse Pli. scri. poetæ a simili argēteā dixerūt. ¶ Puris: omni exclusa humiditate q̄ nubulas facit. ¶ Cōcedūt: inferiora sunt. ¶ Habes lumē cæcū: nihil vides. ¶ Hæc ego: dixi nō his diuersa. sed fere eadē. ¶ Cedentes: iter pbentes: & ad natandum faciles. ¶ Imagine: splendore & aspectu. ¶ Alcyones solæ: cū alcyones aues in mari sentiūtur: trāquillitatē pmittunt: maxime cū nidificāt. dia goras Samius sex dies alcyones dixit. Ari. vero & Simonides. xi. philocorus. ix. ¶ Ceycis amati: canūt me natante: qm subit earū mentē ceycē amasse: nā vt Nicaster scri. Ceyx luciferi filius cū ad oraculū Apollinis vxore inuita nauigasset in mare decidit: alcyone, vt Theo. auctor est, Scyronis attici latronis filia de viro sollicita in somniis a Ioue est monita vt littus peteret: illic cū mariti cadauer reperisset se scopulo in mare præ dolore deiecit. Dii miseratione mori vtrumq; in aues alcyones conuerterunt. Egisandrus addit antea: medonem: alcipem: palenē: drymo: asteriem: alcyonis gigantis filias cum patris interitum intellexissent in has aues fuisse conuersas.

Endymionis fabula

Lūa cuius coloris sit

Alcyonū natura

Alcyones & Ceycis fabula

¶ Vana: pcor: dicit se frustra hæc optare: quia nihilominus pseuerat ipse ventus. ¶ Obmurmurat: cōtra murmurat & crepitat. ¶ Coercet: mulcet: placat. ¶ Quatit: cōmouet. ¶ Nūc daret: optat vt sibi eēt ptās volādi: sicut Dædalo: qui cū a Minoe in turri munitissima esset inclusus alas sibi & filio fabricauit: quarū auxilio euolauerūt: sed Icarus filius in mare delapsus ei nomē dedit. ¶ Icariū quis hic ppe littus adest: q.d. quod potest me admonere piculosum esse credere se aeri: & volare. ¶ Tollere: eleuare. ¶ Pependit: supra stetit. ¶ Negant cuncta: phibent oia. ¶ Agito mēte: cogito & reuoluo animo. ¶ Mei furti: mei cōcubitus. ¶ Nox erat: describit tempus quo primū natauit ad Hero: & ea potitus est. ¶ Nox incipiens: prima pars noctis. ¶ Nāq; est meminisse voluptas: parenthesis est. ¶ Amās: ego captus amore tui. ¶ Patriis: paternis. ¶ Cū veste: quia erat nudus. ¶ Iactabam: mouebam. ¶ Lenta: mollia. ¶ Tremulū: pter motū aq̄. ¶ Vt: sicut, tanq̄. ¶ Officiosa: pstās officium. ¶ Hāc: lunā. ¶ Faueas: adiuues me. ¶ Subeāt: veniāt in mentem. ¶ Lathmia saxa. i. mōs lathmius qui est Cariæ endymionis a luna vt ferūt adamati fabula nobilis: dicit autē lathmion nō autē latymion: vt Tortel. putauit. vnde deriuatiuū latmius. Oui. alibi latmius endymiō nō est tibi luna pudori: sensus est ergo: recordare o luna latmii montis vbi cū endymione cōcubuisse diceris. ¶ Seueri: tristis alieni a voluptatibus. ¶ Tu dea: anteponit amorē suum amori lunæ. ¶ Mortalē: endymionē. ¶ Quā sequor. i. q̄ ego peto. ¶ Est dea: nō autē mortalis. ¶ Neu referā: hic est sensus: vt taceā mores quos hæc mea puella habet diuinos: talis pulchritudo nō posset ei cōtingere nisi esset dea. ¶ A facie veneris. i. post pulchritudinem Veneris & tuam. ¶ Nō est prior: nō est q̄ antecedat eā. ¶ Ipsa: tu. ¶ Quāto: cōparatio & est sensus: o luna quāto es splēdentior oībus aliis stellis: cū tu nitidissima fulges in coelo. ¶ Tanto: illa sua pulchritudine superat oēs alias puellas. ¶ Cum cedunt flāmis tu. i. vincūtur tuo splendore. ¶ Cynthia: o luna: nā & Diana eadem est. q̄ cynthia dicit a cyntho monte Deli. ¶ Habes lumē cæcū: nō bene vides. ¶ Vel certe. i. saltem. ¶ Non diuersa: nō cōtraria. ¶ Cedentes mihi: dantes locū corpori meo. ¶ Ferebar: ibam. ¶ Radiabat: splendebat. ¶ Repercussæ: reuerberatæ. nam aqua uidetur retroflectere radios lunæ. ¶ Et nitor diur. i. lux q̄ solet esse diei erat in nocte. i. nox erat clara sicut dies. ¶ Nulla uox: alicuius: uel hominis uel aīalis. ¶ Aquæ dimotæ: diuisæ. ¶ Corpore: meo. ¶ Alcyones solæ. i. solummodo audiebam Alcyones uolucres: q̄ uidebant dulci uoce q̄relam effundere. ¶ Memores cæycis amati: tangit fabulam quā Oui. lib. xi. Meta. Cæyx enim luciferi filius prodigiis q̄ ei apperuerāt pturbatus ad oraculum Apollinis in Claron nauigare decreuit: nā Delphos ire nō poterat: qm Phorbas cū phlegiis populis Delphos infestabar. Cum autē alcyone eius cōiunx æoli filia hāc nauigationē ei dissuadere conaretur: uerita periculum eius. Ille affirmauit intra alterū mensem se reuersurum uerum tempestate maxima oborta submersus est. Illa assiduo uiri desiderio sollicita cū ad tempus pmissum reuerti nō uideret: deos cōtinuis pcibus fatigans tādem misericordia Iunonis cui pcipue supplicauerat factum est ut in somnis admoneretur de obitu mariti: immisso somno sub spē Ceycis submersi. Illa igitur excitata somno cadauer mariti in littore inuenit: quare nimio dolore perculsa in uolucrē Alcyonē & Ceyx in aliā uolucrē cōmiseratiōe deorū cōuersi sunt hæ uolucres p. vii. dies fœtificātes trāquillū hñt mare. coeūt enim & pristinā cōiugalē cōcordiā seruāt: has igit solas uolucres pturbato mare q̄relā effundētes audisse dicit. Aduertēdū ē aūt p noie mu-

HVBE. Dædali fabula

Endymiō quo scribatur

Luna quibus nominibus appellata est

Cæyx

Alcyonū uaria dicli

lieris declinari Alcyone Alcyones:pro volucre vero Alcyon vel Alcyonis,vt hic locus ostendit.dicit enĩ Alcyones nõ autem Alcyonæ.¶ Iãq; fatigatis:solent natantes defatigatis brachiis sustentare corpus aliquãtulũ sup vndis quod se fecisse dicit

ASCEN. ¶ Nunc daret &c.cum natandi nulla sit spes,optat volatum.Nox erat,aperit argumentum poeta.Idem ero.naugiũ: nauita & vector.quia se traiicier sine naui ac gubernatore.Elyceæ vrsam maiorem,nec arcton:scilicet minorem videlicet cynosuram Andromedem Persei vxorem in sidera trãslatã. Claramq; coronam.s.Ariadnæ a Baccho datam,in qua vna ꝑfulget stella. ¶ Parrhasis vrsa,idest Arcadica,patronymicũ a loco sumptum.¶ Palæmona.s.portunũ.Miraq; &c.s.glaucum.Omnia pro trita & exposita sunt.Sæpe,per assiduos.Dat brachiis affectionem mentis suæ,quæ fictio multum gratiæ habet. Quid mihi.Ordo est.Quid mihi prodest quod separor non lato, sed Angusto æquoræ,quasi diceret nihil, quia non minus &cæ. Si dubitas,cæcum cynthia lumen habes.Eadem enim est quæ luna,& Diana,& Proserpina dicitur,& cynthia a monte Deli, in quo nata dicit̃. Hæc eo vel certe non:his diuersa,hæc castigatio fidem facit.Alcyones solæ,quia Alcyones tempore summæ tranquillitatis & quietis nidificant.Plautus volens significare tranquillitatem & silentium,dixit Alcyones esse in foro.

Fortiter in summas erigor altus aquas.
Vt procul aspexi lumen,meus ignis in illo est,
Illa meum,dixi littora lumen habent.
Et subito lassis vires rediere lacertis,
Visaq;, quam fuerat,mollior vnda mihi.
Frigora ne possim gellidi sentire profundi,
Qui calet in cupido pectore,prestat amor
Quo magis accedo,propioraq; littora fiunt.
Quoq; minus restat,plus libet ire mihi.
Cum vero possum cerni quoq; ꝓtinus addis:
Spectatrix animos,vt valeamq; facis.
Tunc etiam nando dominæ placuisse laboro.
Atq; oculis iacto brachia nostra tuis.
Te tua vix prohibet nutrix descendere in altũ
Hoc etenim vidi nec mihi verba dabas.
Nec tamẽ effecit,quamuis retinebat euntem,
Ne fieret prima pes tuus vdus aqua.
Excipis amplexu,fœliciaq; oscula iungis,
Oscula diis magnis transmare digna peti.
Deq; tuis dẽptos hũeris mihi tradis amictus
Et madidã siccas æquoris imbre comam.
Cætera nox,& nos,& turris conscia nouit,
Quodq; mihi mõstrat ꝑ vada lumẽ iter.
Non magis illius numerari gaudia noctis,
Hellespontiaci quam maris alga potest.
Quo breuius spatiũ nobis ad furta dabatur,
Hoc magis est cautũ,ne foret illud iners.
Iamq; fugatura tithoni coniuge noctem,
Præuius auroræ lucifer ortus erat.
Oscula cõgerimus ꝓperata sine ordine raptĩ
Et quærimur paruas noctibus esse moras.
Atq; ita cunctatus monitu nutricis amaro,
Frigida deserta littora turre peto,
Digredimur flẽtes,repetoq; ego virginis æquor,
Respiciens dominam,dum licet,vsq; meã

ANTO. ¶ FORtiter:omni conatu.¶ Lumen:qd̃ in turri eminebat.¶ Meũ lumen:hero significatur.¶ Et subito:cum loca vbi consistis inspexi: auget vires memoria futuræ fœlicitatis aut periculi.¶ Mollior: ad natandum facilior.¶ Frigora: quæ natantibus maxime obsunt. ¶ Minus restat:ad natandum superest.¶ Plus libet:tanto magis ꝓpero.¶ Iacto brachia:maiori robore nato.¶ Vidi: quod vix retineret.¶ Dabas verba:me non captabas.¶ Prima aqua: in ora primi littoris:quæ agitatione vndarum perluitur.¶ Diis magnis: quos in logistorico Varro putat esse coelum & terram:alii Iouem Mercurium & Mineruam deos magnos credunt:ægyptii Isidem & Osiridem magnos deos contendunt.¶ Cætera procaces lusus: & amãtiũ gaudia quæ gesserunt conticet.¶ Lumen:quod in turri eminens videbatur.¶ Quam maris vnda:inundatio maris hellesponti: nullã habet quietem:quoniam maris angustiæ fluunt & refluunt.¶ Illud tempus:quod nobis superest.¶ Iners: sine amoris officio.¶ Iamq; fugatur a tempore pathos.tum aurora diem nunciaret.¶ Lucifer: is auroræ filius est diei nuncius.¶ Amaro:ingrato:vtrunq; enim offendebat gaudebamus noctis longitudine.¶ Aequor virginis: hellespontum quod a virginis casu nuncupatum est.

Dii magni apud Romanos & ægyptios qui fuere

Lucifer q fuerit

HVBE. ¶ ERIgor:eleuor.¶ Vt:postquã.¶ Lumen:quod in turri tua apponis.¶ Meus ignis:meus amor.¶ In illo lumine.¶ Subito: dictis his verbis.¶ Mollior:facilior ad natandum.¶ Amor: qui calet in pectore cupido:idest qui facit calorem ĩ pectore meo amoris pleno. ¶ Præstat efficit.¶ Ne possim:sentire frigora.¶ Profundi.i.maris. ¶ Quo magis:quãto magis.¶ Accedo appropinquo.¶ Minus restat.s.viæ ad perueniendum ad littus.¶ Plus libet: plus animi est mihi & voluntatis.¶ Cerni:videre a te.¶ Spectatrix: tu quæ spectas me.¶ Addis animo:facis me animosiorem.¶ Vt valeã: vt possim:& sim fortis.¶ Laboro:curo.¶ Dominæ:tibi.Iacto: cum arte & ostentatione moueo & stendo.¶ Descendere in altum: vt venias mihi obuiam¶ Hoc vidi: quod voluisti ꝓcurrere in æquor. ¶ Nec tamen effecit:nutrix tua.¶ Vdus:hemefactus.¶ Prima aqua: idest aq̃ magis vicina littori.¶ Excipis.s.cũ sum in littore.¶ Oscula digna peti diis magnis trãsmare.i.oscula quæ etiã diis coelestes:vt assequeretur possent tranare Mare:sicut ego.¶ Amictus:vestes:ademptos de te quibus te spoliasti:vt me regas.¶ Imbre.i. aqua: nõ enim solum significat pluuiam:sed etiam simpliciter aquã. Virgi.i.Aenei. Laxis lateꝶ compagibus omnes. Accipiunt inimicũ imbrem.¶ Nox: nã supra dixit nox erat incipiens.¶ Cætera: subticuit rem pudendam:Sic Oui.in.i. Amorum. Cætera quis nescit fessi requieuimus ambo.¶ Turris:in qua ambo cõuenimus.¶ Lumẽ.s.nouit cætera. ¶ Non magis:dicit gaudia illius noctis ita esse innumerabilia sicut ẽ innumerabilis alga maris Hellespontiaci qd̃ tranabat ipse leander: ẽt ãt alga minuta q̃dã herba q̃ nascitur in mari:vñ alibi.Nunc leuis eiectã detinet alga ratẽ.¶ Ad furta:ad cõcubitus nostros occultos.¶ Illud spatiũ:foret iners.i.esset sine effectu voluptatis:quia dabã operã:vt illud totũ colligere:& in voluptate cõsumere.¶ Cõiuge titoni.i.aurora vxore titoni.¶ Fugatura:expulsura.¶ Noctẽ: nã adueniẽte aurora nox abit.¶ Præuius auroræ.i.ꝓcedens aurorã.Vir.Nascere:ꝓq; diẽ veniens age.¶ Lucifer:almũ.¶ Cõgerimus:cõiungimus:cõmiscemus.¶ Raptim:certatim.¶ Paruas moras:esse noc.i.noctes esse breues.¶ Cunctatus:moratus ita osculando nos.¶ Monitu: mãdato & ꝓcepto.¶ Amaro:acerbo:quia inuitus audio me moueri:vt inde discedam.¶ Deserta turre: relicto loco vbi voluptatem accepimus.¶ Digredimur:discedimus.¶ Aequor virginis:mare dictũ ab helle puella q̃ in mare delapsa ei: nomen dedit: vt dixi supra plene in argumento epistolæ Hypsiphiles ad Iasonem.¶ Vsq; dum licet:idest assidue dum possum.

Imber qd significat

Alga qd sit

Hellespontũ vñ nomẽ acceperit

ASCEN. ¶ Quo magis.i.quãto magis accedo.Cætera nox & nos modeste rẽ turpẽ tãgit,quia celeri vult sua furta Venus.Nõ magis illius.Ne exsaturatus habesse putet:vt qui nullã capturus sit deinceps voluptatẽ ex amica dicit voluptates,quas ex illius cõplexu obtinuit innumeras fuisse.& q̃ nõ magis possint numerari,q̃ vnda maris hellespõtiaci quod assidue fluit & refluit.aut quod cũ hæc scriberet innumeris procellis,atq; vndis agitabatur.sunt tamen qui legunt alga nõ vnda.Est aũt herba vilis q̃ ad littus propellit̃.vnde in Buc.Vir.Proiecta vilior alga.vtroq; modo & versus & sensus bonus est,cõcede rẽ tamẽ superiori.Ne foret illud iners.i.sine Veneris arte transactũ.hoc est ne nos simus quasi inertes in illo.Hoc,idest tanto magis. cautum idest ꝓuisum.Et querimus.i.conquerimur.Atq; ita contactus,idest perculsus monitu nutricis,amare.s.amantibus,quia coegit separari aduentante die.Alii legunt cuntactus.i,immotatus hæsitans quid agerem,sed legerem potius cunctatur.

¶ Si qua

ANTO.

¶ Si qua fides: postulat fidem perinde ac rem maximam loqui aggrederetur. ¶ Esse natator: habere natandi facultatem. ¶ Naufragus: facile submergi posse: ut is qui nullam habeat natandi peritiam. ¶ Ad te: cum ad te nato. ¶ Prona: praeceps & natatu facilis. ¶ Cliuus: collis quidam ad superandum difficillimus. ¶ Vrbe mea tantae uis amor est: vt etiam naturam vertat: odisse enim impellit quod amare illa duce consueuimus. ¶ Hei mihi: suspiratio haec sumitur loci diuersitate: qua ab amante diseluderetur. ¶ Vndis: parua freti distantia. ¶ Vna tellus: siue sestia: siue abidena. ¶ Confundo: reddit post narrationem ad querelas: quam auget suscitatione. ¶ Causae leuis, nullius materiae: admiratur: quod cum leuissimus sit uentus rē tantam posset impedire. ¶ Iam nostros curui norunt delphines: brutis eius amoris nationem tribuit: quae exornatio a Cicero, conformatio dicitur: plurimum ualet in re explicanda: & admonenda miserationem. ¶ Curui delphines: epitheton proprium delphinorum qui alio vocabulo simones appellantur: ad quod nomen vocati accurrere dicuntur. ¶ Limes attritus: orbita facta est natandi cōsuetudine in mediis aquis. ¶ Multa rota: auget similitudine. ¶ Hiperbolem: limes in mari cernitur: vt orbita in viis mediis rotarum cursu conteritur. ¶ Quod mihi non esset: mouet miserationem a mutatione fortunae. ¶ Sic: per natatum. ¶ Iterare: iter ad te dari. ¶ Aequora athamantidos: athamantis filia fuit Helle: quae Helesponto nomen dedit. ¶ Canenti: procellis assiduis spuma operiuntur. ¶ Hoc mare: auget quaerelam alienae fortunae memoria. ¶ Tale fuisset: procellis agitarum his similibus. ¶ Mersa virgine: cum in mare submersa est helle. ¶ Nomina: nam hellespontus est nuncupatus. ¶ Habet crimen ex culpa sortitum est nomen. ¶ Phryxo: phryxus post sororis casum in Colchos delatus est ad Oetam. ¶ Freta tristia: per haec procellosa maria. ¶ Pecoris: aurei velleris: arietis quo uectus est phryxus. ¶ Findam corpore: natationis periphraxis. ¶ Arte aegeo nulla: non alienis opus est adminiculis: ea sunt nauigia nautae uelarum: quibus vndis vehimus. ¶ Idem nauigium: partes interpretatur.

Cōformatio quae sit

Simones q̄ sint

Orbita qd̄ sit

Helle quae hellespōto nomen dedit q̄ fuerit

Phryxi casus

Si qua fides vero est, veniens huc, eē natator,
Cum redeo, videor naufragus esse mihi.
Hoc quoq; (si credis) ad te via prona videtur
A te cum redeo, cliuus inertis aquae.
Inuitus patriam repeto, quis credere posset!
Inuitus certe nunc moror vrbe mea.
Hei mihi cur aīs iuncti, secernimur vndis!
Vnaq; mens, tellus non habet vna duos
Vel tua me sestos, vel te mea sumat abydos:
Tam tua terra mihi, q̄ tibi nostra placet.
Cur ego cōfundor, quoties cōfundit ęquor!
Cur mihi causa leuis ventus obesse potest.
Iam nostros curui norunt delphines amores,
Ignotum nec me piscibus esse reor.
Iam patet atritus solitarum limes aquarum,
Non aliter multa quam via pressa rota.
Quod mihi non esset, nisi sic iterare q̄rebar.
At nūc per ventos, hoc quoq; deesse q̄ror.
Fluctibus immodicis athamantidos aequora
Vixq; māet portu tuta carina suo. (canēt:
Hoc mare, cum primū de virgine noīa mersa
Quę tenet, est nactum, tale fuisse puto,
Est satis amissa locus hic infamis ab Helle,
Vtq; mihi parcat, nomine crimen habet.
Inuideo Phryxo, quem per freta tristia tutum
Aurea lanigero vellere vexit ouis.
Nec tamen officium pecoris, nauisq; requiro,
Dūmō, quas scidā corpore dentur aque.
Arte Aegeo nulla, detur modo copia nandi,
Idem nauigium nauita, vector, ero.

HVBE.

¶ Si qua fides vero est: idest si veritati q̄ dico creditur. ¶ Huc: apte. ¶ Videor mihi esse natator: idest uideor optime scire natare: propter affectum amoris qui me adiurat. Ouid. de Tisbe. Audacem faciebat amor. ¶ Cum redeo: idest cum discedo a te. ¶ Videor esse naufragus: videor submergi fluctibus & periclitari. ¶ Prona: facilis: & quasi pendens: nam facilius descendimus q̄ ascendimus. ¶ Cliuus: ascensus monticulus. ¶ Inertis: immobilis: quae non ita facile natur sicut aqua mobilis. ¶ Quis credere posset: quasi dicat nullus: i. nisi qui sciat quanta sit vis amoris naturaliter enim oēs libēter redeūt in patriam. Oui. Nescio qua natale solū dulcedine cūctos detinet. ¶ Nūc: cū ad te natare nō possum. ¶ Vincti animis: pares: & cōiuncti amore. ¶ Cur secernimur: cur separamur. ¶ Vna tellus: eadē terra. ¶ Cur nō habet duos. i. cur nō sumus ambo in eadē terra. ¶ Sumat: p sumeret. ¶ Cur cōfundo: cur pturbor: & moueor animo. ¶ Quoties aequor cōfūditur: quoties mare perturbatur: quod non fieret si essemus in eadē terra. ¶ Ventus causa leuis i. uentus qui est parua causa. ¶ Cur potest obesse: cur pōt nocere impediēdo natationē meā: qđ facere nō posset: si essemus simul. ¶ Curui delphines: pisces sunt reparādo dorso homini amicum animal: de quorū natura uideatur Plinius & Solinus: his igitur dicit Leander se iā esse notū ppter frequētē natationē suā. ¶ Piscibus: scilicet aliis: qui etiā nō adeo sunt familiares hoibus. ¶ Iā patet: hyperbole est: hoc enim fieri nō pōt: sed vt amator dicit se ita crebro saepe natasse: vt appareat in aquis quasi limes quidam quem suo corpore fecit: tanq̄ orbita rotae: uel uia p quā multae rotae incedunt. ¶ Attritus: frequētatus. ¶ Solitarū: assuetarū meae natationi. ¶ Multa rota: pro multis rotis. ¶ Quod mihi non esset &c. sensus est ego ante querebar: quod non possem ad te iterare. i. venire. ¶ Nisi sic. s. natando. ¶ Sed nūc queror hoc. s. iterare natādo. ¶ Desse: mihi. ¶ Per uentos. i. cā uētorum qui me prohibent. ¶ Aequora athamantidos. i. pōtus helles: quae vt dixi filia fuit Athamātis. ¶ Canent: spumescit. ¶ Immodicis: maximis. ¶ In portu: vbi vt plurimum solet: esset trāquillitas, quāto ergo minus tuti erunt hoies in medio ipsius. ¶ Hoc mare. dicit hellespontum ita esse commotum: ut fuit quando mersit Hellen: & ab ea nomen accepit. ¶ Reor: puto. ¶ Fuisse tale: vt nunc est: idest ita turbatū. ¶ Cum: idest quando. ¶ Primum: primo. ¶ Est nactum est adeptum: est assecutum. ¶ Nomen de uirgine mersa: de Helle submersa. ¶ Satis infamis: satis ad infamiā & saeuitiam nominatus. ¶ Vtq;: idest & quamuis. ¶ Parcat mihi: me non submergat. ¶ Habet crimen: habet infamiam. ¶ Nomine: quia appellatur hellespontus. ¶ Inuideo phryxo: optat se posse transuehi vltra mare sicut phryxus translatus est ab ariete. ¶ Quem ouis aurea uellere lanigero: idest ouis siue aries habens pellē auream. ¶ Vexit: vltra mare sine submersione. ¶ Nec tamen requiro officium pecoris aut nauis: idest non tamen quaero habere vel arietem: vt habuit phryxus: uel nauem aliquam. ¶ Dummodo possim: meo corpore natare. ¶ Nulla arte: transeundi vel naue vel alio modo. ¶ Modo: tantummodo: vel dummodo. ¶ Copia: facultas. ¶ Idem: ego idem. ¶ Nauigium: nauis. ¶ Nauita: qui regam & agam nauem. ¶ Vector: passiue accipitur: idest qui vehat. vt Lucanus. Causa est haec sola timoris: uectorem non nosse tuum: idest pum quem vehis: sunt enim verba Caesaris ad Amyclam.

Naturalis amor

Delphinū natura

Phryxi fabula

ASCEN.

¶ Natator. qui ob peritiam artis sponte se in aquas immittit. Naufragus, qui fracta naui siue nandi peritus, siue imperitus cogitur dum potest natare, vt se saluet, non vt voluptatem capiat. Quis credere posset, quia natura cogimur amare patriam vnde est illud. Nos patriae fines & dulcia linquimus arua. Curui Delphines, sic etiam implicantur natantes, vt pingi solent. dicuntur autem puerorum esse amatores, vnde poterant amores nosse, quāquam Hyperbolicos dictum accipimus. corripitur autem vltima: quia in accusatiuo delphinas facit. Haec quoq; deesse, per collisionem desse bissyllabum fecit, sicut iuuentus deest monosyllabum dicens. ¶ Non deest prolato ieiunus uenditor auro.

Nec sequar, aut helycẽ, aut qua tyrus vtitur, arctũ.
  Publica non curant sidera noster amor.
Andromedem alius spectet, claramq; coronam,
  Quæq; micat gelido parrhasis ursa polo.
At mihi quod Perseus, & cum Ioue liber amarũt,
  Indicium dubiæ non placet esse uiæ.
Est aliud lumen multo mihi certius istis,
  Non erit in tenebris quo duce noster amor.
Hoc ego dum spectẽ, colchos, atq; ultima ponti,
  Quaq; viam fecit thessala puppis, eam.
Et iuuenem possum superare palę mona nando,
  Miraq; quem subito reddidit herba deum.

ANTO. Cynosura & Helyces q̃ sint secũ dũ diuerse opinantes & ubi loco rũ obseruẽtur

Andromede q̃ fuerit & q̃ ipsam obseruent

Ariadnes corõa q̃ sit

Calisto q̃ & maior ursa q̃ sit

Parrhasii populi q̃

Andromedes fabula

Ariadnes fabula

Palæmõis siue portuni fabula

Glauci fabula

¶ HELYcen: ex sententia glossemis locutus est: qui scribit cynosuram & helycen Olensi Vulcani filii Iouem in ida silua nutrisse: & ob hoc in cœlum ab illo relatas Aratus scribit. Helycen græci: cynosuram phœnices in nauigatione obseruant: vt in aratheo carmine monstrat germanicus cum dicit. Dat grauis helyce cursus maioribus astris. Phœnicias cynosura regit: & nos quid de his veteres senserint in interpretatione germanici exposuimus. ¶ Tyrus: phœnix nauta. ¶ Arcton: minorem vrsam quã cynosuram appellant. ¶ Publica: quæ aliis nota & communia sunt. ¶ Andromedem: hanc Cephei filiam fuisse in tragœdia scribit Euripides in cœlum relatam ob Persei gratiam quã secuta est. ¶ Alius: ad ægyptios respicit: qui nauigationem Andromedem obseruant. ¶ Claramue coronam: Ariadnæ coronam in cœlum translatam diximus: quam cretenses velut sidus peculiare sequuntur. ¶ Parrhasis vrsa: maiorem vrsam: quæ fuit Arcadica intelligit: Calisto nominatã Lycaonis filiam: licet Ariethus Tegeates non calisto: sed Megisto uocatam scribat: Cephei filiam & Lycaonis neptem: cui Iuppiter amoris præmiũ cœlum dedit: parrhasii fuere Arcadiæ populi vetustissimi. ¶ Polo gelido: septentrionem intelligit: in quo hæc fulgent sidera circa axẽ. ¶ Quod Perseus Andromedẽ signat: q̃ amasse Perseum: & a ceto liberasse scribit euripedes. ¶ Cum Ioue: ea est calisto: quã amauit Iuppiter. ¶ Liber: Bacchus in cœlum rettulit cum corona Ariadnam. ¶ Non placet. indicium: more aliorum nautarum hæc sidera in cursu non seruo. ¶ Multo clarius: nõ accẽsa in turre face: sed de Hero placet intelligi. ¶ In tenebris: in obscuro: sed obseruabilem habebit lucem: & clarissimum sidus: quod sequatur. ¶ Thessala pinus: argo quæ Colchos petiit. ¶ Palæmona: is est portunus: quẽ & Melicertam, dicunt Inus ex Athamãte filius cũ quo mater e Leucheo promontorio Bacchi furore concitata in mare se præcipitauit: cui portus tutela tribuitur. ¶ Reddidit herba deum: Glaucum Anthedontis filium significat: qui cum in scopulis ægarum: quæ sunt ad Eubœã pisces quos in ripã proiiciebat tacta herba in mare resilibant: q̃ & ipse cum tractasset in mare transiliens factus est deus. Strabo in Balenam versum scribit.

HVBER. Vrsa maior & ipsius fabula

Helyce & Cynosura a q̃bus obseruantur

¶ NEC sequar: dicit se non nauigaturum ad obseruationem siderum sicut alii solent: dicit enim se tantum spectare lumẽ sui amoris. ¶ Helycem: vrsam maiorem dicit: q̃ fabulæ ferunt ex Calistone a Ioue compressa: postquam Arcada filium peperit factam: nã ex puella formosissima a Iunone in vrsam ex conuersa: deinde cum post quintum decimũ annũ filius Archas in venatione egressus matrem occisurus esset ignorans. Iuppiter id scelus prohibens ambos in cœlum transtulit: & in septentrionali polo collocauit: sed Iuno exorauit Tethyn & oceanum: ne pellicem suam suis aquis mergi paterẽtur: itaq; dicũt eas nũq̃ occidere: vt Virgilius. Arctos oceani metuentes æquore tingi. ad harum obseruationem nautæ nauigare solent: sed græci obseruant Helycen. Phœnices vero Cynosuram quam dicimus minorem vrsam: de quibus ipse Ouid. in Tristibus. Magna minorq; feræ quarum regis altera graias. Altera sidonias vtraq; sicca rates. Idem lib. iii. Fasto. Esse duas arctos quarum cynosura petatur Sidoniis helycen graia carina notet. de his etiam ita scri. M. Manlius Astronomicon. libro primo. Summa tenent axis miseris notissima nautis. Signa per immensum cupidos ducentia pontum. Maioremq; helycen maior decircinat arcton, Septem illam stellæ certantes lumine signant. Qua duce per fluctus graiæ dant vela carinæ. Angusto cynosura breuis torquetur in orbe Tam spacio quam luce minor sed iudice vincit. Maiorem tyrio pœnis hæc certior auctor Non apparentem pelago quærentibus orbem: manifeste igitur apparet quare dixerit. Aut qua tyrus vtitur arcton: significat enim Cynosuram quam: vt apparet Tyrii obseruant: cũ altera hoc est helyce obseruetur a graiis. ¶ Publica sidera: quæ omnes aspicere possunt.

Andromede q̃ fuerit & ipsius fabula

¶ Andromedem: stellam Andromedes: fuit autem Andromede Cephei & Cassiopes filia in Aethiopia: cuius mater Cassiope se pulchritudine nymphis Nereidibus præferens earum iram prouocauerat: quas vt placaret Cepheus hammonis oraculum consuluerat: a quo responsum fuerat filiam pro superbia materna belluæ exponendam esse: q̃ Nereides ex mari mittebant: vt illa deuorata tandem placarẽtur. Quod cum Cepheus fecisset: & eam in littore saxo alligasset. Casu quodam superuenit Perseus filius Iouis & Danaes: qui supra ea loca volans: cum puellam formosissimam aspexisset: cuius amore captus: cum eius patre pactus est: vt sibi sponsa & vxor daretur: si eam liberasset: ea igitur liberata cum Phinea fratrem Cephei eam vxorem volentem: & multos illi auxiliantes in saxa vertisset: tandem victor Argos cum coniuge: reuersus est: quæ postea in stellam quæ Andromede dicitur: mutata est: est autem legendum Andromede per d non Andromache: nam hæc

Andromache quæ fuerit

vxor fuit Hectoris quæ nunq̃ mutata legitur. ¶ Claramq; coronam. i. stellam Ariadnes de qua diximus in epistola Phædræ: gemmæ enim coronæ Ariadnes quæ nouem fuisse ab Ouid. dicuntur in stellam quæ corona dicitur conuersæ fuerũt: de qua Virgi. lib. primo Georgi. Gnosiaq; ardentis decedat stella coronæ. ¶ Vrsa Parrhasis: idest Arcadica: nam Parrhasos vrbs fuit Arcadiæ. ¶ Gelido: frigido septentrionali: & est quasi iteratio eius quod dixit: Nec sequar aut Helycen &cæ. ¶ At mihi quod Perseus amauit: idest Andromedẽ. ¶ Et liber: idest Bacchus: & significat Ariadnem. ¶ Cum Ioue: idest q̃ Iuppiter amauit: significat autem Calistonem in vrsam mutatam vt diximus. est autem sensus nolo habere p indicio natationis meæ stellam Andromedes vel Ariadnes vel Calistonis: idest vrsæ. ¶ Indicium: demonstrationem: signum. ¶ Aliud lumen: scilicet ꝙ tuo Hero in turri tua mihi ostẽdis: vel lumen intelligit ipsam amicam. ¶ Quo duce: quo regente me. ¶ Non erit in tenebris: non ignorabit iter. ¶ Dum: idest dummodo. ¶ Spectem hoc: lumen tuum. ¶ Eam. pro irem. ¶ Colchos & vltima põtis

Palæmon

scilicet & in extremas: aut periculosissimas partes orbis. ¶ Qua: scilicet parte. ¶ Pinus thessala: nauis Iasonis. ¶ Fecit iter: idest iuit: quasi dicat per Scyllã & Carybdin, per simplegadas &cæ. ¶ Et possum superare palæmona iuuenem nando: idest possum melius natare quam Palæmon deus maris i de quo talis habetur fabula. Iuno in genus Cadmi irata: postq̃ de semele se vlta est: etiam Autonoen eius sororem in Penthei filii cædem impulit. Inonem quoq; aliam sororem: & Cadmi filiam in cladem deducere statuit. cum igitur videret eam & marito Athamante, & duobus filiis fœlicem euocauit ex inferis Erinnym vnam ex furiis: per quam in furorem Athamanta conuertit: nam in eius pectus Serpentem ac virus: quo eius mens alienaretur iniecit. Qui per insaniam vxorem feram credens insecutus Learcum filium: quem illa vlnis gestabat saxo illisum pro fera interfecit. Quare visa Ino siue dolore filii: siue veneno furiæ cõcita: ex scopulo se cum Melicerta filio præcipitauit qui Veneris p̃cibus a Neptuno excepti sunt: & dii maris facti. Ino leucothoe a græcis dr̃: a latinis Matuta: vt Ouid. in Fastis dixit. Leucothoe graiis: Matuta vocabere nostris. Melicetra vero portunus latine: græce Palæmon dr̃: quem hic intelligit.

Ino leucothoe siue Matuta q̃ fuerit

Glaucus

¶ Quẽ herba mira reddidit deũ: Glaucũ significat: q cũ piscator esset apud Anthedonẽ Euboicã: & pisces in littore positos

gustata

gustata quadam herba in mare resiluisse uidisset:& ipse eius herbae uim experiri decreuit:qua gustata : statim in mare saltit: & deus factus est. vnde Ouid.lib.vii.Meta.Carpsit & Euboica viuax Anthedone gramen.Nondum vulgati mutato corpore Glauci.Idem lib.octauo.Ecce fretum scindens alti nouus incola Ponti.Nuper in Euboica versis anthedone mēbris glaucus adest:dicit igitur Leander:dummodo speret amicam suam posse superare nando Palaemona & Glaucum deos maris.

ASCEN.

CVRSA Parrhasis pro Parrhasia:nomen patronymicum pro patrio,a Parrhasio monte Arcadiae, aut a Parrhasiis populis eiusdem regionis.

Sepe p assiduos languent mea brachia motus,
 Vixq; per immensas fessa trahuntur aquas.
His ego cum dixi pretium non vile laboris
 Iam dominae vobis colla tenenda dabo.
Protinus illa valent:atq; ad sua pmia tendunt,
 Vt celer heleo carcere missus equus.
Ipse meos igitur seruo,quibus vror,amores,
 Teq; magis coelo,digna puella,sequor.
Digna quidem coelo,sed adhuc tellure morari,
 Aut dic ad superos,hic mihi qua sit iter.
Hinc est quod raro misero contingis amanti,
 Cumq; mea fiunt turbida mente freta.
Quid mihi,qd lato non separor equore,pdest!
 Non minus hec nobis tam breuis obstat aq;
Num malim dubito toto pcul orbe remotus,
 Cum domina longe spem quoq; hēre meā.
Quo propius nunc es flamma ppiore calesco,
 Et res non semper,spes mihi semper adest.
Pene manu,quod amo,tanta est vicinia,tango.
 Sepe(sed heu) lachrimas hoc mihi pene mo(uet
Velle qd est alīd fulgentia prēdere poma!
 Spemq; suo refugi fluminis ore sequi.
Ergo ego te nunq̄,nisi cū volet vnda,tenebo;
 Et me foelicem nulla videbit hyems!
Dumq; minus firmum nil sit,q̄ ventus & vnda,
 In ventis & aqua spes mea semper erit!
Aestus adhuc tn̄ est,qd cum mihi laeserit equor

ANTO.

CLANGVENT : fatigata sunt. Tendunt: fortius se mouent. Heleo carcere:apud Helidem in peloponnesso equorum certamina instituta sunt ab aetholis:epeis:& heraclidis duce Exilio: qui Helin incoluerunt templumque Iouis olympii condiderunt:vbi simulachrum fuit eburneum phydiae opus:alii scribunt ludorum : & delubri auctorem extitisse Herculem Iouis & Alchmena filium : quem aiunt primum certasse : & palmam obtinuisse. Carcere : locus est vnde equi ad cursum mittuntur : quem Neuius oppidum appellat. Seruo:obseruo tanquā sidera. Sequor te magis:non astra nata tu seruo:sed dominam:quae mihi eius memoria vires sufficit. Ibis: in coelum. Dic mihi qua sit iter: doceas oro qua via coelum conscendendum sit:vt te conueniam. Hic es:in terra moraris. Exiguo difficultatem a loco notat:es in terra inquit & exiguo tempore tecum esse contingit:si in coelū ferarris : ad te ire omnino negaretur. Mea mente:quae non minus quā mare aestuat. Non minus : qui si in coelo consisteres. Breuis:semptem tantummodo stadia. Nū malim dubito:vellem inquit in extremo orbe morari:dūmodo Herus consuetudine potirer. Res non semper : potiundi desiderii facultas. Velle quid est aliud:difficultatem auget similitudine : sum inquit Tantalo similis:ille vt Home.scri.poma capiti imminentia: & aquā abluentem cōspicatur barbam. Et quia pu. fu. siti fameq; perpetue vexatur. Poma:quae imminent capiti. Fluminis refugi:sperat vndam deprehendere:quae sequentem fugit. Cum volet vnda:cum maris tranquillitas persuaserit. Laeserit: fecerit procellosum. Pleiades.vii.sunt quae ortu & occasu pluuias & tempestates faciūt. Arctophylax:is est Bootes Iouis & Calistus filius:licet hermippus tradat esse Phylomelum Ceteris & Iasonis filium.xiiii. stellis effigiatur:dictus Arctophylax quod arethos custodiat.

Olympias ca certamina q & qa primus ea instituerit

HVBE.

CLANguent:debilitantur:cadunt. Cola tenenda:idest amplectēda. Precium non vile laboris:quae remuneratio vestri laboris erit digna. Valent:recipiunt vires. Ad sua praemia:idest ad te: quae es praemia ipsorum. Vt celer : comparatio celeritatis : idest sicut equus in olympiaco certamine celeriter ex carceribus exiit . Carcere:improprie pro carceribus:nam carcer est locus reorum:carceres vnde equi emittuntur ad currendum. Horatio in primo sermonum:vt cum carceribus sese effudere quadrigae. Helo carcere:Helis:& Pisa vrbes arcadiae:apud quas curruli certamina celebrantur:& ideo dixit Heleo carcere.Virgi.tertio Georgi.Seu quis ad Helei metas:& maxima campi Sudabit spatia:& Luca.Quantum clamorē iuuatur Heleus sonipes. Seruo:aspicio. Sequor te:magis quā sidera. Sed adhuc tellure morari:scilicet digna.& melius morari legitur quā moraris. Aut dic:idest aut si vis ire in coelum:dic mihi quomodo & ipse possim illuc ascendere. Hinc:ex hoc:quod es digna coelo. Raro contingis mihi amāti:raro possum tecum esse:quia digna & preciosa difficile conceduntur. Cumq; mea fiunt turbida mente freta: idest turbor cum turbatur mare. Quid mihi:dicit quod non prodest q istud mare hellespontiacum sit tam strictum:quia tam breuis maris aqua:nō minus ei obstat quā si esset mare latissimum. Obstat:affert impedimentum. Num malim:an potius velim. Remotus:separatus. Habere spem meam longe cum domina:idest dubito an velim esse longe ab amica mea:& habere etiam spem meam longe cum ea quia patientius ferrem:si non possem ad eam venire. Propior:propinquior:scilicet amica est. Calesco:ardeo. Flāma igne:amore. Teren. Accede ad ignem hunc & calesces plus satis. Res:causa amoris:idest ipsa amica. Non semper:subaudi adest. Pene:fere. Tango manu:prouerbialiter dixit. Tanta est vicinia:tanta est proximitas:inter nos. Hoc : ita esse propinquos:& non posse simul esse. Mouet lachrymas:facit me flere. Velle quid est aliud:comparat se Tantalo:qui in mediis aquis apud inferos semper sitit:neq; potest bibere.& habet poma ad os:& non potest ea comedere:aut ore contingere. Quid est aliud:quasi dicat nihil:nisi quod mihi accidit:qui propinquus amicae meae:ea tamen careo. Fugentia:ab ore discedentia. Sequi spem fluminis refugi:idest sequi spem aquae fugientis.Horatius in primo sermonum. Tantalus a labiis sitiens fugientia captat Flumina:diximus hanc fabulam in epistola Paridis. Ergo:cum indignatione & dolore pronunciandum est. Nisi cum volet:quasi dicat stabo ad arbitrium maris:& non videbo te nisi cum mare volet me permittere. Nulla hyems:nulla tempestas & turbatio maris. Videbit me foelicem:videbit me cum amica mea. Cumq; minus firmum nil sit:idest spes mea erit in rebus leuissimis:hoc est in vento & aqua quibus dicat nihil esse infirmius. Adhuc : hactenus. Quid erit:quasi dicat multo maior tempestas. Cum laeserit:perturbauerit:& commouerit.

Carcer a carceribus numero multitudinis in quo differat

Flamma pro amore ponitur.

Tantali fabula.

ASCEN.

CSAEPE per assiduos. Significat spem viresq; omnes in illa sitas,sermone quidem lepidissimo.sed tam aperto:vt explanatione non egeat.Num malim.Ordo est.Num:idest nunquid dubito,quasi dicat,nequaquā dubito, an supple malim : idest magis velim longe,idest multo(non est ergo legendum malum)remotus,idest existens remotus pcul toto orbe, habere etiā spem meam,cum domina supple mea: idest spem simul cum rem . Nam spes semper illi adhuc praesto est domina non sem per. Fugientia prendere poma more Tantali.Refugi genitiui casus est a nominatiuo refugus ga.gum.& dicitur refugum. quod saepe fugit,vt flumen illud,quoties apperitur.vnde in primo sermonū.Hora. Tantalus a labiis sitiens fugientia captat flumina &c.Ergo ego.Bona indignantis particula,vt ergo ne supremis potuit vox improba verbis tam dirum mandare nefas: ergo ibit in ignes.Cumq; minus firmum nil sit quā ventus.Non est legendum nihil,sed nil: vt monet metrum, In ventis : ege cum amara interrogatione:quae vim negandi habet.

Pleias,& Arctophylax oleniumq; pecus.
Aut ego non noui,ꝗ sim temerarius,aut me
In freta non cautus tum quoq; mittet amor.
Neue putes id me,quod abest promittere tp̄s.
Pignora polliciti non tibi tarda dabo.
Sit tumidum paucis ēt nunc noctibus æquor.
Ire per inuisas experiemur aquas.
Aut mihi continget fœlix audacia saluo.
Aut mors solliciti finis amoris erit.
Optabo tamen,vt partes expellar in illas
Et teneant portus naufraga membra tuos.
Flebis enim,tactuq; meum dignabere corpus,
Et mortis,dices huic ego causa fui.
Scilicet interitus offenderis omine nostri.
Litteraq; inuisa est hac mea parte tibi.
Desine parte queri,sed vt mare finiat iram.
Accedant,quęso,fac tua vota meis.
Pace breui nobis opus est, dum trāsferor istuc.
Cum tua contigero littora,prestet hyems.
Istic est aptum nostræ nauale carinæ.
Et melius nulla stat mea puppis aqua.
Illic me claudat boreas,Vbi dulce morari est
Tunc piger ad nandum,tūc ego cautus ero.
Nec faciam surdis conuicia fluctibus vlla.
Triste nataturo nec querar esse fretum,
Me pariter venti teneant,tenerīq; lacerti,
Per casus istic impediarq; duas,
Cum patietur hyems,remis ego corporis vtar.
Lumen in aspectu tu modo semper habe.
Interea pro me pernoctet epistola tecum.
Quam p̄cor,vt minima persēqr ipse mora.

ANTO. ¶ OLeniumq; pecus:caprā amaltheā & hædos intelligit̄.quos auriga humeris gestat:quē vt Hyginus tradit Olenū nuncupatū fuisse Vulcani filiū:& ex hoc duas nymphas natas:Elicē & Egē,ꝗ Iouis fuerūt nutrices:a qbus duæ vrbes noīatæ sunt Olenos in aulide:helices in peloponesso de quibus apud Hyginū varia prodit̄ historia:tēpestatē pluuiāq; faciūt:siue oriant̄:siue ad oceanū ꝑperent. / Q uā sim temerarius:statuit cōsiliū ab audacia nō erat:vt in summa etiā tēpestate nataret. / Tum quoq;:his quoq; aduersis syderibus. / Promittere tēpus:non putes me tranquillū tēpus expectaturum. / Polliciti:promissæ audaciæ. / Aut mihi contiget:aut moriar:aut per audaciā aduersa numina superabo:in illas ab quas natare cōstitui. / Naufraga membra:ꝗ naufragiū fecerit vaticinium de se est:nā cū tētasset per ꝓcellas natare submersus est. / Omine:hoc meo ꝑsagio. / Inuisa:qm interitū mihi vaticinabat̄. / Accedāt:consentiāt:cū meis votis. / Pace breui:exigui tpis trāquillitatē. / Perstet innalescat tēpestas. / Istic:apud te. / Aptū nauale:trāslatio sūpta a nauigiis ꝗ in tēpestatibus a nauali claudunt̄. / Nulla aqua:nullo in loco libētius sto ꝗ tecū. / Tūc:cū a te discedo. / Ero cautus:fluctus verebor. / Triste:pcellosum. / Duas:& amplexus:& ventos. / Remis corporis:brachia significāt:quorū significatiōe ferebatur / Lumē habe:facē in turri erige. / Interea:sæuiētibus ꝓcellis pro Leādro epistolā teneas. / Q uā p̄cor:desiderio suo:epistō.clausit:vt qd maxiē vtriq; erat charissimū i aīo legētis relinq̄ret:nā ꝗ i fine sunt:ideo vehemētiora esse debent:qm veluti ꝓximiora animo semper obiiciuntur:vt adactis cōcitatus aculeis ardentius moueatur.

Pleiades quæ sint Arctophylax q & vñ Olenii inter sidera relati fabula Olenos & Helice vrbes quæ fuerint Q uo pacto epistola claudi debeat

HVBER. ¶ PLEias:aut singularē pro plurali posuit.i.pleiades:qd signū est ante genua Tauri:qd ortu suo primæ nauigatiōis tēpus ostendit:vñ dictæ sunt a pleo.i.nauigo:aut qd magis placet sterope.vnius ex pleiadibus stellā intellexi:ꝗ ortu suo tēpestatē iducit. Oui.li.i.tri stiū.Sæpe ego nibosis dubius iactabar ab hædis.Sæpe minax sterope sidere pōtus erat.Sed non solū huius loci:sed & alioꝝ cā dicēdū est aliqd de pleiadibus.Sunt.n.ꝗ atlantides dicunt̄ filiæ atlantis & pleiones in cœlū trāslatę:ꝗ qdem faciūt signū,vt voluit Seruius ante genua Tauri:ꝗ licet.vii.fuisse dicātur:tñ vt scri.Oui.lib.iiii.Fastoꝝ:sex tātū aperirēt:dicit enim pleiades incipiēt humeros reuelare p̄nos.Q uæ.vii.dici:sex tamē esse solent.vna appellata est Alcyone amata a Neptuno:ut epi.sequēti videbimus:ex ꝗ Neptunus genuit Lycaona & Hyricū patrē Orionis. Taygeta uero ex Ioue peperit Lacedæmona:a quo lacedæmon vrbs dicta est.ex Tantalo peperit Niobē:ꝗ nupsit Amphioni regi Thebarū:Maia ēt a Ioue cōpressa genuit Mercuriū:Electra ex eodē Ioue genuit Dardanum Oui.iiii.Fasto.Dardanon Electra qs nescit atlātide natū.s.electrā cōcubuisse Ioui.Sterope ex matre genuit Oenomaū patrē Hyppodamiæ.Celeno a Neptuno amata est:ut ēt in sequēti epi.patebit:ex qua genuit Nyctēū qui cū Nyctimene filia cōmixtus est.Merope sola cū mortali cōcubuit.Nā ex Sisypho genuit Glaucū patrē Bellorophontæ.Oui.Septima mortali Merope tibi Sisyphe nupsit.Pœnitet & facti sola pudore latet:de pleiadibus hæc nūc sufficiant.Pleias aūt hic intelligit:vt diximus sidus Steropes tēpestuosum. / Arctophylax:stella est:ꝗ & bootes dr̄.i.bubulcus ꝗ & tēpestuosa est:latine pōt dici custos ursæ. / Oleniūq; pe.scri.Stra.Aegas duas eē:vnā in Euboea.Alterā i achaia diciq; & ægā & ægas:i quo loco Iouē a capra lactis alimēta suscepisse scr.ꝑpe ē olenæ:vñ oleniā capellā dixere:oleniū igitur pecus possumus itelligere:vel solū sidus cap̄:qd ē pluuiale:vt Oui.li.iiii.Met.Addidici regimē dextra moderāte carinæ. Flectera:& oleniæ sidus pluuiale capellæ:vel certe sidus:& capellæ & hædorū suorū:nā ob bñficiū alimēti a Ioue in cœlū cū hædis suis trāslata est:ex qbus factū sidus:qd nubes:pluuias & tēpestates inducit:qd Vir.ondit lib.i.Geor.Præterea tā sunt arcturi sidera nobis Hædorūq; dies seruādi &c.Manlius astronomicus li.i. Hūc subeūt hædi claudētes sidere pōtū Nubibus:& mūdi nutrito rege capella:dicit igitur Leāder:si nūc ita turbatur mare:qd erit cū accesserint ēt sidera:ꝗ natura sua iducūt tēpestates. / Aut nō no.ꝗ sim te:aut nō noui temeritatē meā. / Aut am.nō ca.q facit hoiem incautū. / Tūc cū supradicta sidera cōmouebūt mare. / Q d ab.qd ē remotū. / Pignora:ꝓbationes:certa signa. / Polliciti:ꝓmissiōis meæ. / Sit tu.pau.&c.i.si aliquot noctibus duret hæc tēpestas.ego expiar venire inuitis aqs. / Au: mihi;facit argumētū qd dr̄ Dilema:qd vtrinq; cōcludit:& ꝓbat eē edidū. / Audacia fœlix:cui fortuna & dii fauebūt. / Saluo:icolumi. / Aut:alia ps:aut si moriar mors finiet sollicitudines,& molestias mei amoris. / Expellar:a fluctibus ꝓiciar. / Illas:vbi tu eris. / Naufragiū mēbra.i.ego naufragus & submersus. / Dignabere tactuq;.i.dignabere tāgere. / Cā mortis:qa pp amorē meū ausus est tā turbidū mare igredi. / Scilicet:fingit Leāder amicā suā nō audire libenter malū omen de eius morte. / Interitus:mortis. / Accedā meis votis.i.adiungātur:vt tu facias uota sicut ego. / Pace:trāquillitate maris. / Breui:parui tēporis. / Perstet:ꝑseueret:cū ero apud te. / Istic est:trāslatio:sicut naues bñ sunt:vbi hñt portū:ita dicit se hēre:nauale aptū suæ carinæ.i.amicā suā sibi aptā:nauale intelligit amicā. Carinā vero seipsum,quia fungebatur officio carinæ. / Tūc cū natabat. / Cautus:quia nō discedam a te:vt immitam me periculis. / Nec faciā conuicia fluctui.i.non incusabo fluctus. / Surdis nō audiētibus ipse supra.Surdior ille freto &c. / Triste:asperū:aduersum. / Nataturo:mihi. / Per duas causas:per uentos & lacertos tuos. / Remis corporis.i.brachiis ad natandum vtar loco remorū. / In aspectu:in turri:vt possit a me aspici. / Pernoctet:uigilet. / Ipse:ego. / Minima mora:breui tempore.

Arctophylax qd signum est Sidera capræ vel ta pellæ quæ sint & cuius naturæ

Dilema argumētū quomodo formetur Nauale in prope qd

ASCEN. ¶ AVT ego non noui ꝗ sim temerarius.vim amoris,& dementiam amantium exprimit.Nā scienter videntesq; sese in summa pericula mittunt.Optabo tamē,Moris est poetici id in præsagiis ponere & prædictionibus,quod euenturum sciunt,vnde Dido.Sed cadat ante diem mediaq; inhumatus harena.Literaq; inuisa est.i.epistola.In oratione literæ dicuntur. Conuitia a conuito,aut cōuituperator,producit enim secundam,cū vitium primā corripiat.Persequar minima mora.i.post minimam moram ad finem vsq; sequar.Et est summa uotorū in ꝗ in fine fere ponit Oui.aut cuius nomine scriptā dicit.

¶ In decimam

¶ In decimam octauam Epistolam Argumentum.

SEston vrbem Teopompus scribit fuisse paruam: sed bene munitam: & quoniam angustiarum adytus principatū tenuit: urbiumq; in cheronesso sunt omnium optimam dixerunt: cheronessi promontorium est mastusia: in cuius fronte sygeum est achiuorum statio illic Protesilai delubrum: & cinosemae: hoc est heccubae: in canem uersae sepulchrum uisebatur. Est praeterea turris sesto contigua: ubi Hero accensas faces erigebat: quas sequutus Leander enataret: sed cum ob tempestatem dies aliquot natare cessasset: accepta illius epistola respondet. desidiam interdum accusat: interdum amoris suspitionem ingerit: demum suadet: ut non nisi tranquillo mari audeat enatare.

HERO LEANDRO.

QVam mihi misisti verbis Leandrae salutem,
Vt possim missam rebus habere ueni.
Longa mora est nobis omnis, quae gaudia differt:
Da ueniam fassae non patienter amo.
Vrimur igne pari, sed sum tibi uiribus impar,
Fortius ingenium suspicor esse uiris.
Vt corpus teneris, sic mens infirma puellis,
Deficiam, parui temporis adde moram.
Vos modo uenando, modo rus geniale colendo,
Ponitis in uaria tempora longa mora.
Aut fora uos retinent: aut unctae dona palestrae,
Flectitis aut freno colla fugacis equi.
Nunc uolucrem laqueo, nunc piscem ducitis hamo,
Diluitur posito serior hora mero.
His mihi submotis, uel si minus acriter urar,
Quid faciam? superest, praeter amare nihil.
Quod superest facio, teq; o mea sola uoluptas,
Plus quoq; q̄ credi quod mihi possit, amo.

ANTO. Argumentū de quo supra

QVAM mihi misisti verbis Leandrae salutem, priori epistolae simile est principium: utraq; enim salute missa expositoq; desiderio amantis fauorem cōciliat desiderium a temporis momento: mora quamuis exigua: longa mihi uidetur. ¶ Igne pari: aequo amoris stimulo vexamur. ¶ Sed sum tibi uiribus impar se maiorem pati in amore cruciatum a sexu arguit: sum inquit foemina, ideo impar viribus: hoc est debilior. ¶ Ingenium ad resistēdum constantius cor. ¶ Infirma: imbecillis ad tollerādos effectus. ¶ Vos modo venando: a studiorum varietate propositum firmat. ¶ Rus geniale: uillas ad delectationem ornando: nam ut quisq; erat laudatissimus is agrum colere consueuerat: ut scribit Ca. ¶ Geniale: amenum aut cultura aut siluis inceduis: aut aquarum scaturigine. ¶ Ponitis: superatis. ¶ In varia mora: in variis studiis morando. ¶ Fora: causae forēses. ¶ Dona palmae: palestrae victae: quoniā qui certabant palestra oleo pfundebant: ūō uncta pales a Papinio dicitur. ¶ Ducitis: captatis decipitis in uenādo. ¶ Hora serior: temporis lōgitudo ¶ Diluit: multo vino pfusi: supatis: nō enim tēpus vino: sed hoies diluunt. ¶ His submotis: cū haec studia mihi nō sint. ¶ Facio: amo.

Antiquorum mos Palestrae ludus qui fuerit

HVBE. Breuis epistolae tenor

QVAM mihi misisti. Hero epistolae Leādri respōdens dicit se deteriore esse conditione: q̄ sit Leander: quia & si pares sint amore: multis tamen de causis: ipsa minus potest amori resistere: & ostendit q̄ sincero & continuo amore eum amet: cum dicit secu pidam: vt leander ad se ueniat: hortatur tamen ut diligenter aduertat: ne se periculis obiciat: ne si moriatur sit etiā causa mortis ipsius dicit autē se maxime terreri uiso quodam quod ei in somnis apparuit de morte cuiusdam Delphini harenae illisi & statim mortui. ¶ Rebus: effectu. ¶ Omnis mora: quelibet tardatio temporis etiam breuis. ¶ Est longa: propter affectum tui. Virg. in Buco. Si mihi non haec lux toto iam longior anno. Horatius. Vt nox lōga quibus mentitur amica. ¶ Fassae: mihi confitēti amorē meū. ¶ Viribus: robore animi ad resistendū amori. ¶ Ingenium: naturam. ¶ Vt corpus: scientia physica: dicit enim ex imbecillitate corporis imbecillitatē quoq; animi fieri. ¶ Deficiā: consumar. ¶ Vos: scilicet uiri. ¶ Ponitis tēpora lōga in uaria mora: idest praeteritis tempus variis morādis. ¶ Modo uenādo: nā exercitium ē uirile. ¶ Modo: interdū. ¶ Geniale: amoenū: plenū uoluptatis: nam Genius deus est naturae: cui voluptati operam dantes indulgere dicuntur. Persius indulge Genio: carpamus dulcia: inde Genialis voluptuosus dicit. Vir. Inuitat Genialis hyems. Iuuenalis Genialis agatur ista dies. ¶ Fora: actiones causarū: quae in foro agunt. ¶ Aut dona: muniera & exercitia. ¶ Palestrae: luctationes: sunt autem haec officia uirilia. Iuuena. Nunquid nos agimus causas ciuilia iura: Nouimus aut vllo strepitu fora uestra mouemus: fora uestra dixit. i. q̄ uos viri frequētare soletis. ¶ Flectitis aut &c. i. aut exercemini equitando. ¶ Fugacis: uelocis optime currentis. Iuuenalis Cuius clara fuga ante alios: & primus in aequore puluis.

Imbecillitas corporis animi ībecillitatē arguit

Genius deus q apud antiquos.

¶ Ducitis: capitis. ¶ Diluitur: madescit: temperatur. ¶ Serior hora: idest serum tempus. ¶ Posito mero: idest bibendo ipse in arte. Cura fugit multo diluiturq; mero. ¶ Semotis: remotis. ¶ Minus: non. ¶ Quod superest facio: idest amo: quod solū restat mihi faciendum. ¶ Plus quoq;: ordo est amo te pl usquam id quod possit credi mihi.

ASCEN.

QVAM mihi misisti &c. Haec epistola respōsiua Herus ad Leandrum etiam a Sabino dictata creditur & praecipue ex Ouidii sententia dictantis: Quam cito de toto redit &c. Cuius subtilis quidem est compositio, sed usq; adeo facilis. nt pudeat quicquā ad tantā claritatem lucis adiicere Longa mora. Ordo est. omnis mora quae differt nobis gaudia est: idest uidetur & reputatur longa quātūuis breuis sit. Vos modo &c. Artis est a sexu argumentari, ne personam laedamus, & ideo pluraliter dicit vos: scilicet omnes uiri de more ponitis: idest transigitis modo: idest aliquando venando &c. Hora serior: idest tardior, uel si: idest etiam si minus acriter urar: idest licet non tam vehementer amem, quid aliud faciam q̄ amem, cum aliud facere nequeam. Quod superest facio: idest amo.

ANTO. ¶ AVT ego cum chara: Leandri mutatione quid ipsa itidem agit exponit. ¶ Susurro: clam & voce pressa loquor. ¶ Corripio: animo conuitia detestor. ¶ Grauis vnda: procella. ¶ Sed te nolle venire queror: ingerit pellicis suspitionem: de qua aperte postmodum loquetur. ¶ Amantia lumina: amantis herus oculos. ¶ Tremulo: senili. ¶ Impositas notas: impressa vestigia. ¶ Scribam tibi: tuae epistolae respondebo. ¶ Vestibus: Leandri vestes hero seruabat: quibus cum natasset vtebatur. ¶ Aqua: desuper. ¶ Sic vbi lux acta est: describit tempus: vt commiserationem moueat. ¶ Amicior: gratior: quoniam hoc tempore te natantem suscipere consueui. ¶ Exhibuit: mortalibus ostentauit. ¶ Signa notamq; viae: incensam facem significat: quam in summa turre erigere cõsueuisse diximus: vt ad suum natatum Leander dirigeret. ¶ Fallimus moras: temporis longitudinem superamus. ¶ Arte foeminea: filãdo texẽdoq;. ¶ Quid loquar: sermocinatiõe vtitur: ipsa enim rogat & respõdet. ¶ Mea gaudia: maiori affectu enunciatum est: q̃ si meus Leãder diceret. ¶ Omnes: abydeni. ¶ Suos: ne sui hoc tacitus dephẽdãt. ¶ Pallade: oliuo cuius tutelam habet Pallas: natatores oleo diluũtur: ne aquarum frigiditate laesi nerui aut iũcturae cohaererẽt. ¶ Annuit: te iam natare capitis nutu concedere videtur. ¶ Non nostra quod oscula curet: non enim ex cura nostra amoris id cõcedit: sed somno delinitum caput dum nutat nullis auditis verbis annuere videtur. ¶ Mouet: ad nutum impellit. ¶ Obrepẽs: nullo murmure serpens. ¶ Concttata terra: ab opere morae exiguitatem ostendit: cum produxi filum in terram vsq; ex quo incepisse natare diximus. ¶ Prospicimus: e specula mare longius spectamus. ¶ Captamus: subauscultamus. ¶ Voces: nocturna murmura. ¶ Deceptae: quoniam tuo aduentu: vt putaram priuata sum.

Oliuum in cuius tutela fuerat

Aut ego cum cara de te nutrice susurro,
Quaeq; tuum, miror, causa moretur iter.
Aut mare prospiciens, odioso concita vento
Corripio verbis aequora pene tuis.
Aut vbi saeuitiae paulum grauis vnda remisit,
Posse quidem, sed te nolle venire, queror.
Dũq; queror, lachrymae p amantia lumina manãt,
Pollice quas tremulo conscia siccat anus.
Saepe tui specto si sint in littore passus:
Impositas tanquã seruet arena notas.
Vtq; rogẽ de te, & scribam tibi, si quis abydo.
Venerit, aut quaero si quis abydon eat.
Quid referã, quoties do uestibus oscula, quas tu
Hellespontiaca ponis iturus aqua!
Sic ubi lux acta est, & noctis amicior hora
Exhibuit pulsa sydera clara die:
Protinus in summa uigilantia lumina turre
Ponimus, assuetae signa, notamq; uiae:
Tortaq; uersato ducẽtes stamina fuso,
Foeminea tardas fallimus arte moras.
Quid loquar interea tã longo tempore quaeris,
Nil nisi leandri nomen in ore meo est.
Iam ne putas exisse domo mea gaudia nutrix:
An uigilant omnes, & timet ille suos!
Iam ne suis humeris illum deponere uestes,
Tingere iam pingui pallade membra putas.
Annuit illa fora, non nostra quod oscula curet,
Sed mouet obrẽpens somnus anile caput.
Postq; morae minimũ, iã certe nauigat inquam,
Lentaq; dimotis brachia iactat aquis.
Paucaq; cum tacta perfeci stamina terra,
An medio possis quaerimus esse freto.
Et mõ prospicimus, timida mõ uoce p̃camur,
Vt tibi det faciles utilis aura uias.
Auribus interdũ uoces captamus, & omnem,
Aduentus strepitum credimus esse tui.
Sic ubi deceptae pars est, mihi maxima noctis
Acta, subit furtim lumina fessa sopor.

HVBER. ¶ Aut ego: dicit quid agat interea dum durat tempestas, aut enim loquitur de leãdro cũ nutrice: aut in mare inuehitur sicut & leãder. ¶ Susurro: immurmuro clam demisseq; loquor. ¶ Moretur: tardet. ¶ Corripio: incuso. ¶ Pene tuis: quibus tu quoq; corripis. ¶ Remisit: diminuit. ¶ Paulum saeuitiae: idest paulum perturbationis. ¶ Conscia: quae nouit amorem meũ. ¶ Tremulo: p̃pter aetatẽ anilem. ¶ Notas: signa: vestigia pedũ. ¶ Rogẽ: interrogẽ. ¶ Ponis: pro deponis: exuebat enim se cũ erat naturus & relinquebat vestes apud Hero: quas dicit se saepe osculari p̃pter amorem eius. ¶ Lux: dies. ¶ Acta: praeterita sic loquẽdo de te & osculãdo vestes. ¶ Hora noctis amicior: idest gratior: vt supra alibi. Nox grata puellis: quaeq; suppositus colla lacertus habet. ¶ Exhibuit: ostendit. ¶ Signa notaq;: Ephexegesis est: nam nota idem ẽ qđ signũ: legẽdũ ẽ autẽ signa notasq;. nõ autẽ notaq; signa tuae vt q̃dam male legũt. ¶ Torta stamina: fila quae nẽdo torquẽtur. ¶ Fallimus: p̃terimus. Penelope. Nec mihi quaerenti spatiosam fallere noctẽ. ¶ Foeminea arte: nẽdo: quae ars foeminae propria est. ¶ Quaeris: idest rogas & vis scire. ¶ Iam ne putas: verba Heroos ad nutricẽ quibus interrogat: quid de leãdro putet. ¶ Mea gaudia: meam voluptatem: scilicet leandrũ. ¶ Omnes: eius domestici. ¶ Timet suos: ne videant eum exeuntem domo. ¶ Deponere vestes: exuere se: vt natet huc. ¶ Tingere: vngere. ¶ Pallade pingui: idest oliuo: posuit autẽ inuentricẽ pro inuento: Nam Pallas inuentrix fuit oliuae: vt Virgi. .1. Georgi. oleaeq; Minerua inuentrix: Nam cum Neptunus & Minerua (vt fabulae ferũt) de imponendo noie Athenis contenderent: placuit diis: vt eius noie ciuitas appellaretur: qui munus melius mortalibus obtulisset: Neptunus percusso littore equum aĩal bellis aptum produxit: Minerua iacta hasta oliuam creauit: res est melior comprobata: & pacis insigne: vnde Athenas a nomine suo dixit: nam ipsa graece athenas dicitur. ¶ Annuit: nutu & motu capitis significauit ita esse vt petiueram. ¶ Fere: temperamentum: idest fere annuit: & nutu affirmauit quod interrogaui: melius autem fere q̃ fore legitur & ratione metri & ratione sensus: nam fore semper significat tempus futurum. ¶ Nostra oscula: nostram voluptatẽ. ¶ Obrepens: latenter adueniens. Cice. in Cato. maiore de senectute: eam obrepere aiunt citiusq̃ putassent. ¶ Mouet caput anile: facit eam annuere. dormientes enim aut iam declinantes ad somnum: ita solent mouere caput: vt videantur annuere loquentibus cum eis. ¶ Post minimum morae: idest post minimum spatium postquã supradicta dixi. ¶ Terra tacta: idest stamina ita longa: vt fusus tangat terram. ¶ Captamus voces: idest auscultamus an aliquam vocem audiamus. ¶ Strepitum: sonitum. ¶ Vbi: postquã. ¶ Maxima pars noctis est acta: idest p̃terita sic cogitando: & interrogando de te. ¶ Furtim: latenter. ¶ Subit: ingreditur. ¶ Lumina fessa: oculos meos fatigatos nimium in vigilando.

Ephexegesis quid

Vrbis Athenarũ fabula & vnde nomen sortita est

ASCEN ¶ QVId referam &cae. Tota epistola id agit, vt se ardenter redamare significet, & ad mutuos complexus amatorem citius aduocet. Noctis amicior; taceant ergo inepti qui ab amico amicicior, cl geminato deduci praecipiunt. Quid loquar &cae. subaudi, vt si sit qui etis quid sit, quod loquar interea tam longo tempore. Nil nisi Leandri nomen in ore meo est: idest nil loquor nisi de te dicendo: scilicet Iam me putas &cae. Annuit illa fore: idest nutu capitis significat futurum. non curet nostra oscula, sed quia supple somnus obreptus mouet caput senile, idest anile. Postquã morae minimum: idest immediate post. Paucaque contacta, quia nendo, vt filum longum producant fusum in terram vsque demittunt: texendo autem pedibus terram contingunt, vtroq; autem modo intelligi potest. Priori accipiendo stam na pro filis in fuso ad stamina conficienda. Forsitan inuitus mecum tamen improbe dormis. Inprobus enim esset, & inuitus hoc est si nollet amari. nam dormit cum ea per phantasiam.

¶ Inuitus

ANTO.

¶ INuitus:quia licet non venire decreueris:somnia te mihi reduxerunt. ¶ Humida:recenti natatione perfusa. ¶ Velamina: vestes quibus tua foueres membra. ¶ Fouere aqua:rigare reuelare. ¶ Multaq; parte:honestius quæ præ pudore erant tacēda significauit. ¶ Hæc:quæ somno captatur:idem locus in Sappho:cum dixit : sed non longa satis gaudia somnus habet. ¶ Firmius:absque somniorum vanitate. ¶ Cur ego tot viduas:peracta demonstratione ad querelas redit. Prima sumitur a temporis diuturnitate:vnde Leandrum segnitiæ arguit φ non natarit. ¶ Frigida : sine Leandro. ¶ Lente : deses in amore. ¶ Confiteor : diluit illud Leandrum ipsa vides coelum pice nigrius. ¶ Lenior aura : ventus sedatior. ¶ Ea præterita : cur præterit eius temporis occasio.vt ad me non natares. ¶ Ventura:quæ poterant esse deteriora. ¶ Iam bona nox:ad nauigandum commoda. ¶ Similis copia:eadem natandi opportunitas. ¶ Melior:gratior. Nā si prima occasio prætereatur.eadem minus habebit gratiæ si redierit. ¶ At cito mutata est:cum stomacho Leandri verba obiectat. ¶ Tempore minore:quoniam præterit temporis pars:qua re assiduo natandū est vt momenta quidem temporis perdenda.nam quotidie minus tempus relinquitur. ¶ Hic puto deprehen.hoc Leandri est : cum dixit. Cū tua contingam littora perstet hyems. ¶ Tum:cum adesses. ¶ Quid tamen euenit:locus est qui dicitur præter spem.Quid accidit vt mare qd̄ contemnebas. iam timeas:quod nunquam sperassem. ¶ Non multo minus sæuum:non erat minus procellosum quā nunc: cum olim ad me nauigares:hæc omnia sunt suspitionis semina : ne ob aliam fuerim : idest tura. ¶ Clamabam tibi:te obiurgabam.

Prospice requid pprie sit.

Locus pter spem.

Forsitā inuitus mecum tū improbe dormis,
  Et quamuis non vis ipse venire,venis.
Nam mō te videor ppe iam spectare natātē,
  Brachia nūc humeris humida ferre meis,
Nūc dare q̄ soleo madidis velamina mēbris,
  Pectora nunc iuncto nostra fouere sinu.
Multaq; preterea lingua reticenda modesta:
  Quę fecisse iuuat:facta referre pudet.
Me miserā,breuis ē hęc,& nō vera voluptas.
  Nam tu cum somno semper abire soles.
Firmius o cupidi tandem coeamus amantes:
  Nec careant vera gaudia nostra fide.
Cur ego tot viduas exegi frigida noctes!
  Cur toties a me lente natator abes!
Est mare(confiteor)nōdum tractabile nanti,
  Nocte sed hesterna lenior aura fuit.
Cur ea pterita est,cur non ventura timebas!
  Tam bona cur periit!nec tibi rapta via est!
Protinus vt similis detur tibi copia cursus,
  Hoc melior certe,quo prior ille fuit.
At cito mutata est iactanti forma profundi.
  Tēpore,cū properas,sępe minore venis.
Hic puto deprensus nihil qd̄ q̄rereris,hęres,
  Meq; tibi amplexa nulla noceret hyems.
Certe ego tūc ventos audirem lęta sonantes:
  Et nunquam placidas esse precarer aquas.
Quid tamen euenit,cur sis metuētior vnde!
  Contēptumq; prius,nunc vereare fretum!
Nā(memini)cum te sęuū veniente,minaxq;,
  Nō min⁹,aut multo nō min⁹,ęquor erat,
Cum tibi clamabam,sic tu temerarius esto.

HVBER.

¶ Dormis mecum:scilicet & in somnis vel cogitatione. ¶ Improbe: cōtumelia est apta amantibus. ¶ Venis:quia somnio te venire. ¶ Videor: scilicet mihi existimo. ¶ Velamina: vestes. ¶ Membris madidis:tuo corpori madido:sic enim ipse leander dixit:deq; tuis demptos humeris mihi tradis amictus. ¶ Nunc:interdū. ¶ Fouere : calefacere. ¶ Nostra pectora:vt ipse.Excipis amplexu. ¶ Reticenda modesta : non dicenda vt ipse etiam leander.Caetera & nox & turris conscia nouit. ¶ Pudet referre facta:idest pudet me dicere ea esse facta a nobis:quæ tamen iuuat fecisse.& bene ostendit multa inter amantes fieri:quæ honeste referri non possunt. ¶ Hæc voluptas somnii:& breuis est:quia cito abit: & non vera quia deludit me:somnia enim imitantur voluptates:sed parum durant:Biblis apud Ouidi.libro octauo Metamor.Gaudia quanta tuli: quam me manifesta libido Contingit: vt iacui totis resoluta medullis. Vt meminisse iuuat:quamuis breuis illa voluptas. Noxq; fuit præceps & ceptis inuida nostris. ¶ O:idest vtinam. ¶ Coeamus:coniungamur. ¶ Firmius:quā per somnium. ¶ Vera fide:vero effectu : idest vt possint credi vera. ¶ Frigida:sola vt Penelope.Non ego deserto iacuissem frigida lecto. ¶ Lente:tarde. ¶ Abes:es absens & remotus. ¶ Est mare: ponit responsionem quam posset facere leander:& quam iam fecit. ¶ Tractabile:asperum inaccessibile. ¶ Hesterna:herina. ¶ Lenior : mitior:q̄ nūc. ¶ Ea:aura leuis. ¶ Cur est præterita:cur omissa: quare nō ea vsus es:scilicet nox:in qua fuit aura lenior. ¶ Ventura tempora: quia posset dicere expectabam etiam meliora tempora:dicit:quod timere debuisset ne peiora venirent. ¶ Via:commoditas viæ. ¶ Cur periit:cur omissa ē. ¶ Vt:quamuis. ¶ Copia:facultas. ¶ Similis cursus:similis natationis. ¶ Detur:contingat tibi illa commoditas præterita. ¶ Fuit hoc : idest tanto vel eo melior. ¶ Quo fuit prior: idest quo antecedebat:nam celeritatis voluptatum magna est gratia. ¶ At cito:alia obiectio: parum inquit durauit illa lenitas auræ & maris:quæ fuit nocte præterita:& cito mutata est. ¶ Tempore:responsio Heroos ad hanc obiectionem:dicit cum tu vis cito venire sæpe venis breuiori tempore:quā fuit illud:ita φ potuisses venire per id spatium : quo durauit illa tranquillitas. ¶ Deprehensus:tempestate detentus ne posses redire:φ deprehendi proprie dicuntur nautæ tempestate impediti. Virgili.in quinto Aeneidos.Hunc ego getuliis agerem si syrtibus exul. Argolico ve mari deprehensus:& vrbe Micenæ. ¶ Noceret:displicet esse ingrata tibi. ¶ Tum:cum esses hic mecum. ¶ Sonantes: stridentes murmurantes. ¶ Aquas maris nunquam esse placidas:nunquā esse tranquillas:vt nunquam posses a me discedere. ¶ Quid tamen:suspicatur Hero: ne Leander metuerit natare:quia aut minus eam amet:aut alius amori fortasse indulgeat. ¶ Vndæ:maris. ¶ Contemptum:a te non formidatum Iuuena.contempsit pelasgus. ¶ Prius:ante.cum ad me sæpe natasti. ¶ Nam memini : dicit cum natasse alias ad se : cum mare non erat multo minus turbatum quam nunc.ordo est. ¶ Nam memini cum te veniente:idest natante ad me æquor erat non minus sæuum & minax:scilicet quā nunc. ¶ Aut non multo:correctio est exornatio rhetorica:idest si erat minus sæuum nō erat multo minus. ¶ Sic temerarius:sic audax.

Somniorum vanitas.

Depḧēdere qd sit.

Correctio quid sit.

ASCEN.

¶ COEAmus.i.cōueniamus.cōgrediamur.nā de coitu venereo inhonestū esse & indecorē puellæ loqui. viduas noctes.i.q̄ me faciunt viduā.i.sine amico seu dilecto meo.Est mare,cōfiteor.Quia id in omni fere amore vitium est.vt suspitiones & zelotypiæ sese intermisceant.Facit poeta etiam hanc zelotypiam quasi vero nouo amore captus immoretur.Cur ea pterita.s. aura lenior.Cur nō uentura timebas.i.ea,quæ euenire poterant.Protinus vt similis detur tibi copia cursus.i.ponamus casum,vt copia similis cursus detur tibi ptinus certe illa.s.via & aura oblata hic.i.hac.re,aut tanto fuit melior quo prior,duplex argumētatio,prior ex eo,φ data occasione suscipere debemus,nescii an similis vnq̄ dabit.Vñ est illud.Fronte capilata post hæc occasio calua est.Et illud Lucani.Tolle moras,nocuit semp differre paratis.Altera, quia tametsi similis occasio redeat,tñ prior eo,φ prior melior ē.Nā sicut in malis si euitari nequeūt nō nihil boni ē,si differri possunt,ita in bonis nō nihil mali ē,tametsi certo futura sunt,si differāt.Nil qd̄ querereris,ita legendū est,a querer et quereteris, &c. Vt sis metuentior vnd.æ,gtūs ē rectus virtute positiui.Nā sicut dicimus sum metuēs vndæ,ita dicimus sum metuētior vndæ, & metuētissimus vndæ.Non minus,aut multo.Ordo est.Aequor erat non minus sæuum,& minax,aut non multo minus sæuum & minax.

ANTO. ¶ VIrtus:natandi audacia. Vnde ad alienum amorem respicit timens:quia mei oblitus aliam amas./ Ille ma.natator:admiratio hæc suspitionem alienati amoris auget./ Hoc timidus:q̄ quod./ Priusquam : temerarius audax adhortatio est ad salutem./ Et facis iter:non natas nisi tranquillo mari./ Si quidem:in amore perstes./ Flamma:amor pristinus./ Frigidus cinis:translatio a languescente igne:qui in cinerem euanescit./ Non ego tam ventos:quicquid in occulta suspitione erat aperit./ Mea uota:quibus te natare opto./ Erret:a me desistat./ Ne sim tanti:apud te minoris sim quam pericula./ Causam:quæ te ad natandum impellit./ Merces:materia vilior videatur q̄ tua pericula./ Patria:quoniam asiana sim & barbara./ Impar:indigna tuo coniugio./ Omnia:oēs quæ te remorantur causæ./ Nescio qua pellice:id mihi detestabile uidetur si alieno amore detentus negligis./ Isto crimine:ut me deserta aliam ames./ Fata : mors mea præcedat crudele hoc facinus./ Venturi do.fatetur coniecturam nullis signis probari posse:adeo ut rumore etiam careat.Sed tantum argui a consuetudine amātium:qui timēt omnia:quā a loco firmat./ Securus:sine timore amat nemo./ Locus:distantia nostra auget timorem./ Fœlices : alia acclamatione pathos excitatur./ Presentia:idem locus./ Iuuat:mouet./ Vana:falsa./ Iniuria:alieni amoris suspitio./ Incitat & morsus:me mordet & uexat./ Error vterq;:meus ob uanam suspitionem aut tuus ꝓpter mutuū amorē./ Hic:in haccā./ Si quā sciero:si aliam amaueris./ Si mea fata petis:si me mori coegeris./ Sed neq; peccabis:cū anceps fluctuet:diluit iam suspitiones referens cām desidiæ in tempestatē./ Istis:his suspitionibus./ Pugnat hyems:obstat tēpestas:

Trāslatio pulcherrima.

Amoris effectus.

Ne miseræ uirtus sit tua flenda mihi.
Vñ nouus timor hic?quoq; illa audacia fugit,
Magnus ubi est spretis ille natator aquis?
Sis tñ hoc potius,q̄ quod prius esse solebas,
Et facias placidum per mare tutus iter.
Dū modo sis idē,dū sic,ut scribis , amemur,
Flammaq; nō fiat frigidus illa cinis.
Non ego tā uentos timeo mea uota morātes,
Quā similis uento ne tuus erret amor.
Et ne sim tanti,superentq; pericula causam,
Et uideat merces esse labore minor.
Interdum metuo,patria ne lædar,& impar,
Dicar abydeno festa puella toro.
Ferre tamen possum patiētius oīa,quam si
Otia nescio qua pellice captus agas.
In tua si ueniant alieni colla lacerti,
Sitq; nouus nostri finis amoris amor.
Ah potius pereā q̄ crimine uulnerer isto,
Fataq; sint culpa nostra priora tua.
Nec quia uēturi dederis mihi signa doloris,
Hæc loquor,aut fama sollicitata noua.
Omnia sed uereor,q̄s enim securus amauit,
Cogit & absentes multa timere locus.
Fœlices illas,sua quas præsentia nosse,
Crimina uera iuuat,falsa timere uetat.
Nos tam uana mouet,q̄ facta iniuria ,fallit,
Incitat & morsus error uterq; pares.
O utinam uenias,aut hic uentusue paterue
Causaq; sit certæ fœmina nulla moræ.
Q đ si q̄ sciero,moriar,mihi crede,dolendo.
Iamdudum peccas,si mea fata petis.
Sed neq; peccabis,frustraq; ego terreor istis
Quoq; minus uenias,inuida pugnat hyēs.

HVBER. ¶ TVA virtus:tua animositas./ Vnde:ex qua causa./ Nouus:insolitus./ Quoq;:duæ dictiones sunt : idest & quo fugit illa audacia: quam antea habebas./ Ille natator : ille Leander,qui non timebat maris pericula./ Sis tamē hoc:scilicet timidus./ Quam quod sol. esse:scilicet audax./ Placidum:tranquillum./ Dummodo sis idem dummodo perseueres in amore nostro:& sis idem amator meus qui solebas esse./ Illa flamma:ille ignis tui amoris./ Non fiat fri.ci.nō extinguatur:& est translatio ab igni:qui extinctus fit cinis./ Morātes:tardantes./ Mea vota:meum desiderium aduentus tui./ Similis uento inconstans./ Erret:uagetur : & a me ad aliam transeat. / Ne nunc sim tanti.sic legendum est:idest timeo:ne nunc me tanti nō estimes:ut putes:per tanta pericula superem casum : idest pluris facias pericula q̄ me:quæ sum causa periculorum:& ne videar esse merces minor labore:idest præmium minus q̄ sit labor tuus : idest ut non uideas tibi satis digna:quam tanto labore natandi petas./ Ne lædat patria:idest ne noceat mihi imparitas patriæ./ Ne ego festa: idest ex festo./ Dicar impar:inequalis./ Viro abydeno : idest tibi qui es ex Abydeno:quæ est clarior mea festa./ Omnia:quæ te merētur./ Patientius:melius q̄ si tu captus./ Nescio qua : idest aliqua. / Pellice:concubina./ Agas ocia:idest moreris & cesses./ In tua: subaudi quam./ Si alieni lacerti:idest alius mulieris./ Veniant in tua colla:te amplectantur./ Nouus amor:alius puellæ./ Sit finis nostri:idest expellat nostrum.idest ne incipiens aliam amare me omittas./ Vulnerer:lædar:& accipiam dolorem:translatio est:nam uulnus pro dolore ponitur.Virgil.Seruans sub pectore vulnus./ Isto crimine:ista tua culpa./ Fata nostra:idest nostra mors./ Sint priora tua culpa.i.antecedat culpam tuam.i.utinam moriar:prius q̄ hoc facias./ Nec quia:dicit se non hæc dicere:non quia aliquid de eo intellexerit:sed propter amorem./ Aut sollicitata.i.incitata./ Noua fama:nouo nuncio:quod ames aliā./ Securus:sine cura & timore:nam res est solliciti plena timoris amor./ Locus:remotus./ Fœlices:dicit fœlices illas esse:quæ sunt in eodem loco:vbi sunt amatores sui./ Sua præsentia iuuat:adiuuat./ Nosse vera crimina.i.cognoscere ueram culpā suorum amatorum./ Et vetat:scilicet sua præsentia./ Timere falsa:quia quæ sunt præsentes non timent falsa crimina suorum amatorū:vidēt enim quotidie quid agant./ Nos:dicit se ita timere quod fortasse non facit./ Iniuria falsa:non vera./ Tam mouet:tam sollicitat me & turbat./ Quam facta fallit:q̄ ea quam fecisti ignoratur a nobis./ Vterq; error:ignorantie:aut falsæ:aut ueræ iniuriæ./ Pares morsus:pares curas:& cruciatus animo meo./ Hic uentus:qui hunc mouet mare./ Aut pater:tuus./ Sit causa:quare non venias./ Quod tem q̄:scilicet aliquam mulierem esse causam tuæ moræ./ Moriar dolendo:moriar dolore./ Iamdudum:ualde. Terentius:Iamdudum illa te amat.vel Iamdudum:iamdiu ex quo desinis ad me natare./ Petis:quæris./ Mea fata:meam mortem./ Sed neq; peccabis:dicit sperare eum permasurū in amore:tardareq; propter tempestatem maris.

Quoq; quot dictiones habeat.

Trāslatio

Amor qd sit.

ASCEN. ¶ QVOq; illa audacia fugit.Quoq; duæ sunt partes,& ita quo producitur significant.& quo fugit autem præteriti est temporis : & ideo prior quoq; producitur.Ille natator,quasi diceret notissimus & laudatissimus,aut audacissimus.flammaq;.i.& illa flagrantissima amoris flamma,non fiat cinis frigidus.i.non resoluatur in frigidum cinerem,hoc est in torporem,aut obliuionem.Et ne sim tanti.Ordo ē.Et ego non timeo tam uentos,q̄ ne sim tanti.i.quantum timeo,q̄ non reputabor tanti,& q; pericula superent causam.i.minora uideantur,q̄ causam,hoc est q; ego,pro qua ea debeas subire.Fata.i.quæ & fata nostra.i.dies mortis meæ sint priora tua culpa.i.præcedant culpam tuam,quod optando dicit.Nec quia uenturi. Amanter purgat,quæ obiecerat ne malam opinionem de Leandro suo concepisse credatur.Quis enim securus amauit,quasi diceret nemo,quia res est solliciti plena timoris amor.Quoq; minus & quominus,hoc est.Et ut non uenias hyems.i.tempestas inuida:scilicet amantibus pugnat.i.contendit.

¶ Me miseram

ANTO.

¶ME miseram:per conquestionem firmat propositum.¶ Planguntur:feriuntur apud Sappho mea pectora planxi.¶ Latet dies: obscurus est sol:qui diei est causa.¶ Mater pia:nephelem intelligit Helle matrem quæ maris est nympha.¶ Nata mersaq; submersa Helle.¶ Fleatur : nec deerunt philosophi qui dicunt pluuias esse deorum lachrymas.¶ Mersa nouerca: Ino athamantis vxor Helles nouerca:cum se in mare præcipitasset in maris numina transiit:a græcis Leucothoe nuncupata:latini Matutam appellant:quoniam matutino tempori præsit.¶ Priuignæ:Helle quã odit:dicitur priuignus & priuigna.¶ Non fauet.sed aduersus est.¶ Hac ego lædar:præsagio vtitur:nam cum cadauer Læandri ad littus sextium delectũ conspicaretur:seipsam in mari præcipitauit.¶ Flammarum memori Neptune tuarum:apostrophe ad Neptunum,qua incusat q; amantes fauore non prosequatur cum ipse amauerit.¶ Tuarum:subeãt tui amores.¶ Nullus erat ventis:si memoria colligeres:amantes nõ impedites. Amymone hæc filia fuit Danai: quã gestantem vrnam: vt scribit Strabo ad fontem Amymonem:qui est iuxta paludem lernam compressit:& ex ea nauplũ genuit.¶ Laudatissima forma: Tyro vt Home.scribit Salmonei filia fuit : enypeum fluuiũ amauit:in cuius ripis Neptunus in enypeũ versus cõpressit: Neleumq; & Peliã ex illa filios vno partu suscepit.¶ Lucidaq; alcyone:alcyone vna est ex Pleiadibus ex Atlãte nata:q̃ ex Neptuno ireũ peperit,vt scri.Hygi.Cice.¶ Et euemone nata:Iphimediã significat Circes: & Alimonus filiã q̃ Aloeo nupsit:vt in odissea scri.Home.iactauitq; se cũ Neptuno miscuisse:& ex eo prolẽ inclytã Otum & Ephialtẽ suscepisse.¶ Medusam , Medusam Phorci filiã Neptunus in tẽplo Mineruæ stuprauit:indignata dea crines in serpẽtes mutauit.¶ Flauaq; Laodice:duas Laodices fuisse cõperio:Agamẽnonis filiam: altera Priami:quã Neptun⁹ amauit:cyenũq; filiũ sustulit: postea Lycaõi thraciæ regi nupsit.¶ Celæno:hæc ẽ Atlãtis filia Alcyones soror:vna ex pleiadibus,ex qua Neptunũ genuisse Hygi. scri.Licon & Nictea.¶ Recepta cœlo : quoniam in cœlo ob stupri mercedem relata est.

Me miseram quanto planguntur littora fluctu,
Et latet obscura condita nube dies.
Forsitan ad pontum mater pia venerit Helles:
Mersaq; roratis nata fleatur aquis.
Aut mare ab inuiso priuignæ nomine dictum
Vexat in æquoream versa nouerca deam.
Non fauet,vt nunc est,teneris locus ire puellis,
Hac Helle periit:hac ego lædor aqua.
At tibi flammarum memori Neptune tuarum,
Nullus erat ventis impediendus amor.
Si neq; amymone,nec laudatissima formas
Criminis est Tyro fabula vana tui.
Lucidaq; Alcyone,Ceycæq;,& Antone natas
Et nondum nexis angue Medusa comis.
Flauaq; Laodice,cœloq; recepta Cæleno,
Et quarum memini nomina lecta mihi.

Pluuia sm nonnullos tũ philosophoq; opinionẽ quid sit.

Amymões historia

Tyroquæ fuerit & ipsius fabula

Alcyonis fabula

Iphimediæ fabula

Medusæ fabula

Laodices quæ & quo fuere

Celænus historia

HVBER.

¶ME miserã:narrat q̃ turbida sit tẽpestas.¶ Planguntur,pcutiuntur.¶ Dies:lux.¶ Latet cõdita nubi. Virg.Eripiunt subito nubes cœlumq; diemq; Teucrorũ ex oculis .¶ Forsitan : dicit hanc tẽpestatẽ forsitan morã esse a Nephele matre Helles,quæ venerit ad mare:& fleat filiã suã.¶ Mater,Helles. Nephele,vt dictũ est in epistola Hypsiphiles ad Iasonẽ .¶ Nata: Helle.¶ Fleat,pro fletur.¶ Aquis roratis:idest effusis:allusit ãt ad fabulã:quia Nephele dr̃ esse mutata in nubem: quæ effudit pluuias.Aut alia causa:quod Ino cõuersa in deã maris noie Leucothoen, vt supra dictum est: fortasse turbauit mare: quod odit,quia noiatur a nomine priuignæ.Helles.¶ Priuignæ,filiæ mariti tui:ex priore vxore.¶ Nouerca:Ino.¶ Iste locus:hic Hellespontus.¶ Vt nunc est,idest ita tumidus,vt nunc est .¶ Non fauet puellis:non est puellis bonus .¶ Hac Helle periit,probat quod non faueat puellis,quia prius nocuit Helle,nunc aũt nocet sibi .¶ At tibi:cõuertit sermonẽ ad Neptunum dicens,q; ipse memor amorũ suorũ,non deberet nunc aduersari amantibus,& ventis ipedire iter Leandro.¶ Flammarum:amorum.¶ Si neq;,cõmouerat multas puellas amatas a Neptuno.¶ Si,pro siquidem.¶ Neq; Amymone, est vana fabula:idest falsa fama.¶ Tui criminis,tui amoris & cõcubitus.Amymone vna fuit ex filiabus Danai fratris Aegypti:quam cum pater eius aquatũ misisset:& Satyrus visam insequeretur:& illa auxilium Neptuni iplorauit:qui fugato Satyro eam cõpressit,ex qua genuit Nauplium patrem Palamedis.¶ Nec Tyro:formosissima fuit puella filia Salmonei,qui in Elyde imperauit:& quẽ Virg.in.vi.æne.a Ioue fulminatum:dicitq; Enipeum fluuium, qui Alpheum ingreditur vehementer amauit, vt poeta ait.Illa nimis flagrans dilexit Enipea diuum, hæc postea a Neptuno mutato in formam ipsius Enipei compressa est:ex qua genuit Neleum patrem Nestoris:& Peleiam: qui regnauit in thessalia:vnde Proper .Nõ sic hæmonio Salmonida mixtus Enipeo Tenarius facili pressit amore deus,hæc postea nupsit Ericteo filio Aeoli:ex quo filios procreauit.¶ Alcyone,hæc non fuit filia Aeoli,de qua in præcedenti epistola dictum est: sed vt alibi diximus vna ex Pleiadibus filia Atlantis, ex qua Neptunus genuit Lycaona.& Hyricum patrẽ Orionis:licet de procreatiõe Orionis Seruius aliter dicat .¶ Lucida: quia in stellam conuersa est.¶ Ceyce & Antone nata;quæ puellæ hæ fuerint:fateor me nondum potuisse percipere:nam textus apud alios habet Ceyne:apud alios Ceyce:& Antonoe:apud alios Auenone:apud alios Euemone, ita vt difficile sit iudicare verum.Euemonem quidẽ scribit Strabo filiũ fuisse Ormeni fratrem Amyntoris : & ex Euemone natum Euripilum: sed eius filiã vitiatã a Neptuno nõ memini legere:neq; Oui.mentionẽ facit lib.vi.Meta.vbi multas amicas Neptuni cõmemorat,videt̃ tamen fuisse eius filia quã nunc a Neptuno amatam dicit,Ceyne vero nõ viri sed puellæ nomen est.¶ Et nõdũ nexis,& Medusa comis nondũ nexis,idest nundum implicitis.¶ Angue:pro anguibus:& Medusa non fuit vana fabula tui criminis:cũ nundũ haberet comas serpẽtinas:hæc autẽ filia fuit Phorci ex Cetho nympha:quæ cũ Euryalem : & Stennio sorores pulchritudine superaret.Neptuno & formæ & præcipuæ capillorũ spẽ placuit:dum sola in littore spatiaretur: quã fugientẽ insecutus:tandẽ in templo Palladis deprehendit:& compressit.Pallas indignata capillos eius:quorũ pulchritudine Neptuno placuerat:in serpẽtes cõuertit.reliqua:quæ de Medusa dicunt vide apud Oui.li.sexto Meta.¶ Laodice: duæ fuerunt hoc nomine dictæ,vna filia Agamennonis & Clitẽnestræ:altera filia Priami,de qua nũc puto poetã intelligere : q̃ a Neptuno amata sit.¶ Cœloq; recepta celæno:Celæno hoc noie appellata est vna ex Arpyis:sed hoc de qua nunc poeta loquitur,vna etiã fuit ex Pleiadibus:ex qua Neptunus:vt in p̃cedẽti epistola diximus: genuit Nicteum patrẽ Nictimenes:quæ cum patre cõmixta est.¶ Recepta cœlo,quia diximus has sorores in cœlum trãslatas sidus effecisse:quod nauigationis initium ortu suo ostendere solent:has latini appellant virgilias.¶ Et quarum subaudi: & aliæ quarum nomina memini esse lecta mihi:nam alias amauit Neptunus:& compressit:vt Libyam filiam Epaphi:ex qua genuit Busyrim : & Peribeã nymphã: Eurimeduntis filiam:ex qua genuit Nausitheum patrem Alcinoi regis Phæacum , amauit etiam Thosan Phorci filiam:ex qua Polyphemum genuisse dicitur ,& alias plurimas:& ideo dicit.¶ Poetæ canunt:narrant.

Nepheles fabula

Amymone

Tyro

Alcyone

Euemon qui fuerit

Medusa

Laodicæ duæ

Celæno

Neptuni amasiæ q̃ fuerint

ASCEN.

¶PLANguntur,i.iest feriuntur,seu percutiuntur.Forsitan ad pontum.Sciscitatur causas turbationũ quæ fiebant in Hellesponto,quas duplices innuit,aut quia mater Helles,scilicet Nephele concubina Athamantis & nympha filiam plorans lachrymas suas in pluuiam conuertit:aut quia nouerca scilicet Helles: hoc est Ino coniux Athamãtis versa in deam æquoreã, scilicet Matutam,aut Leucothoen,vexat mare dictum a nomine priuignæ:& ita inuiso, idest Hellespontum dictũ ab Helle. in eo submersa.At tibi flammarum,pulchre incusat Neptunum,q; quæ tot amoribus olim arserit in amãtes modo sæuiat .Amicæ autem Neptuni satis explicantur superiori commentario.

Has certe,pluresq; canunt Neptune poetę,
Molle latus lateri conseruisse tuo.
Cur igitur toties vires expertus amoris
Assuetum nobis turbine claudis iter?
Parce ferox,latoq; mari tua pręlia misce,
Seducit terras hęc breuis vnda duas.
Te decet,aut magnas magnum iactare carinas:
Aut etiam totis classibus esse trucem.
Tupe deo pelagi iuuenem terrere natantem,
Gloriaq; est stagno quodlibet ista minor.
Nobilis ille quidem est,& clarus origine,sed nō
At tibi suspecto duxit Vlyxe genus
Da veniam:seruaq; duos:natat ille:sed iisdem:
Corpus Leandri:spes mea pendet aquis.
Interea lumen(posito nam scribimus illo)
Strepuit:& nobis prospera signa dedit.
Ecce merum nutrix faustos distillat in ignes:
Cras erimus plures:inquit:& ipsa bibit
Effice nos plures euicta per æquora lapsus.
O penitus toto corde recepte mihi.
In tua castra redi socii desertor amoris:
Ponuntur viduo cur mea membra toro.
Quod timeas non est:auso Venus ipsa fauebit
Sternet & ęquoreas ęquore nata vias.
Ire libet medias ipsi mihi sępe per vndas:
Sed solet hoc maribus tutius esse fretum.
Nam cur hoc vectis Phryxo:Phyxiq; sorore
Sola dedit vastis fœmina nomen aquis?
Forsitan ad reditum metuis:ne robora desint:
Aut nequas gemini ferre laboris onus.
At nos diuersi medium coeamus in ęquor:
Obuiaq; in summis oscula demus aquis:
Atq; ita quisq; suas iterum redeamus in vrbes.
Exiguum:sed plus q̄ nihil:illud erit.
Vel pudor hic vtinam:qui nos clā cogit amare:
Vel timidus famę credere vellet amor,
Nunc male res iunctę:calor:& reuerētia pugnāt
Quid seq̄r in dubio est: hęc decet,ille iuuat.

ANTO. ¶PLVres:vt Helopem:Cererem:Thosan : Amphitricē : Melanto:Lybiam:Peribeam. Turbide:non turbine legas:tu inquit turbatus amanies vexai e non deberes.¶ Lato mari,vbi mare spatiosum non in angustiis hellespontiacis. ¶ Misce:cōfunde inter turba.¶ Terras duas:Asiam & Europam.¶ Totis classibus: nauigiorum multitudini .¶ Esse trucem : saeuire iram exercere.¶ Deo pelagi Neptuno:qui imperium habet maris.¶ Terrere:mergere.¶ Vlyxe suspecto : inuisus Neptuno Vlyxes fuit,vt apud Home.in.i.Odisseæ Mineruæ Iuppiter exponit:quod Polyphemi oculū terebrauit: Neptuni ex Thosa Forcinis filii:non est inquit Neptune ex Vlyxis genere:vt tibi sit Leander inuisus.¶ Interea:ex quærimonia ad demōstratione redit. Dum inquit hæc quærimur .¶ Perstrepit crepitat:qd̄ futuri successus dat præsagia:& magicorum obseruatione aduentū portendit.¶ Prosperа signa: quoniā tuū aduentum portendi iudicabamus.¶ Infaustos ignes: boni bona ominis gratia in ignem vina infundere cōsueuerūt.¶ Erimus plures:numerū augebit Leāder in tua castra:trāslatio a militibus:qui ordinē deseruerūt : redi inqt ad cōsuetū amorem.¶ Socii:paris. ¶ Medio toro:id accidit si soli dormiamus.¶ Auso:tuæ audaciæ Tibul dicit : Audēdū ē: fortes adiuuat ipsa Venus.¶ Sternet:leues faciet.¶ Tutius:qm puellis infensum est.¶ Vectus Phryxo:exēplo mōstrat sæuire in puellas helle spontū consueuisse.¶ Fœmina:Helle.¶ Forsitan ad reditū: soluit qd̄ Leander faciliorē sibi fore accessum q̄ reditū duxit . ¶ Robora: natādi vires.¶ Gemini laboris:accessus & reditus. ¶ Diuersi:e diuersa patria.¶ Illud:tulisse oscula.¶ Cogit amare: amoris molestias sentire:quoniā sperat ne qui viuat vtrunq; detegat.¶ Timidus: honoris obseruator.¶ Cædere famæ:honorē cōtēnere.¶ Res:pudor & amor nō veniūt in idē:vt est apud Sappho,& in met. Nō bene iungūtur:nec in vna sede morant Maiestas & amor.¶ Quid sequar:quid est futurū an cadat pudor vel amor.¶ Hoc:pudor & reuerentia est intra decorum.¶ Ille iuuat : amor in delectatione est.

Neptuni odium in Vlyxem

Præsagia

Antiquorum ritus

HVBE. ¶HAS:supra nominatas.¶ Et plures:alias cōseruisse latus lateri tuo:idest tecū cōmixta esse:& cōcubuisse.¶ Turbine:impetu ventorum. Virg. Turbine corripuit scopuloq; infixit acuto.¶ Misce tua prælia mari latoq;:idest ostende vires tuas in mari lato & amplo & nō in hoc angusto & stricto mari.¶ Seducit:separat.¶ Duas terras:Asiam & Europam:vt diximus in argumento epistolæ.¶ Totis classibus: multis nauibus cōgregatis.¶ Deo pelagi: tibi magno & potenti.¶ Iuuenem:nam Leandrum nō naui:sed brachiis per mare euntem.¶ Ista gloria: quā quæris in hoc breui mari turbando. ¶ Est minor quolibet stagno:idest est minor q̄ gloria:q̄ in quolibet stagno & parua aqua posses habere.¶ Ille:leander.¶ Nobilis & clarus origine:idest nobili genere ortus.¶ Sed nō traxit genus ab Vlyxe suspecto tibi:idest inimico propterea quod scelere Vlyxis periit Palamedes nepos Neptuni :aut vt alii volunt:propter pergama Neptunia arte & dolis Vlyxis euersa.¶ Duos:leandrū & me.¶ Natat: mari se credit.¶ Sed corpus Leandri & spes mea : pendet ex iisdem aquis:idest sunt in eodem periculo:legendum autē est corpus Leandri & spes mea:vt illa copula addatur.¶ Stepuit & lumen .i.lucerna fecit crepitum:& stridorem.¶ Posito nam scribimus illo: parenthesis.i.scribimus ad lumen lucernæ.¶ Ecce:dicit nutricem quasi libaminis & auspicii cā iniicere vinū in ignem.¶ Faustos:bene auspicatos:fœlices,a fauendo dicit̄ faustus.¶ Instillat: infundit.¶ Plures: quia accedet leāder.¶ Lapsus:tu celeriter ꝓgressus.¶ Per æquora euicta: tuis lacertis superata.¶ Effice nos plures : fac vt tu accedas numero nostrū.¶ Recepte meo corde.i.valde infixe aio meo.¶ Desertor:derelictor:defector:trāslatio a militibus : qui a ducibus suis & sociis deficiūt,qui desertores dnr.¶ Medio toro:qd̄ solet facere aliquis cū est solus .nā qui cum alio dormit nō in medio:sed in parte lecti iacere solet.¶ Nō est quod timeas.i. nō est timēdū. ¶ Venus ipsa:Dea amoris.¶ Auso:vel tibi auso natare.vel auso:idest audaciæ tuæ:vt Tibu. Audaces adiuuat ipsa Venus. ¶ Nata æquore.s.Venus.¶ Sternet:cōponet:placabit. Virgi. Et nunc omne tibi stratum silet æquor.¶ Ire libet : dicit quod sæpe habet voluntatē & appetitū natandi ad leandrum:nisi sciret hoc mare nimis periculosum puellis:quod patuit ex Helle submersa.¶ Maribus:masculis.¶ Nam cur:probat exemplo quod sit tutius masculis qui fœminis.¶ Cur : enim inquit cum Phryxus & Helle per hoc mare veherentur:sola Helle cecidit & Phryxus euasit incolumis:ordo.¶ Sola fœmina : cur dedit nomen.¶ Vastis aquis.i.mari.¶ Phryxo & Helle vectis hoc:idest cū veherētur,vt:Et qua vectus Abas.i.vehebatur.nā latini participiū ꝑteriti imperfecti temporis a passiuo nō habēt:sed vtuntur participio ꝑteriti perfecti.¶ Forsitan : obiectionē facit:ꝓ leādro.¶ Robora:vires.¶ Ad reditū:ad reurrendum in Abydon.¶ Gemini laboris:eundi: & redeundi.¶ At nos: responsio:quasi dicat si hoc times natemus ambo & in medio mari.¶ Coeamus:cōueniamus.¶ In summis aquis:in summitate aquarum.¶ Ita:postq̄ coierimus & osculati erimus.¶ Quisq; ad suas vrbes:tu Abydon:& ego Seston.¶ Illud osculari tātum in mediis aquis.¶ Est exiguū:est paruū.¶ Sed erit plusq̄ nihil.i.erit aliquid.¶ Vel pudor hic vtinam:sensus est:Vtinam vel pudor qui cogit nos amare sic ita vehemēter:& occulte vellet cedere amori.¶ Vel amor timidus vellet cedere famæ:idest non timeret famam:neq; quod dicetur de nobis.¶ Calor:amor.¶ Et reuerentia:idest verecundia.¶ Res male iunctæ :quia sunt contrariæ.¶ Pugnant:sunt inter se aduersæ.¶ In dubio est quid sequar:dubito quid agam an obsequar pudori:an amori.¶ Hæc:reuerentia.¶ Decet:honesta est:& affert laudem.¶ Ille:scilicet calor & amor.¶ Iuuat:delectat.

Odium in Vlyxem

Faust⁹ vñ dictus sit

Phryxi sa, Quo participio latini careāt

ASCEN. ¶ASSVEtum nobis turbide.i.o tu turbide:sed plures codices habent turbine.i.perturbatione claudis iter. Interea lumen &c. Perstrepit.

&c. Perstrepit & nobis. alii Stertuit & vobis legunt, dependet autem ex pyromantia, sed solet hoc manibus Ingeniosa, & apta inuentio exemplis corroborata. Gemini laboris, scilicet eundi, & redeundi.

ANTO.

¶ Vt semel intrauit: vt malit reuerentia deponere exemplo inuitat. / Tulit phasida celeri puppe: Argo intelligit: quam a celeritate nuncupatum ferunt. Higy. Medeam rapuit vt diximus. / Graue fit puppibus: vitant nauigare ob tempestatem. / Sic: repetitione pathos mouet: ea inquit moderatione ne minus timeas vndas q contemnas. / Merguntur: naues. timorem exemplo auget. / Metuunt: naufragium passi natant. / Exitus hic: vt natent post naufragium. / Quod hortor. i. vt non nisi tranquillo freto se committat Leander. / Quid pauidum: id erat subm ersi Leandri praesagium.

Argonautis vnde dicta est

Vt semel intrauit Colcho pegaseus Iason:
Impositam celeri Phasida puppe tulit.
Vt semel idęas lacedęmonia venit adulter,
Cum pręda rediit protinus ille sua.
Tu quam sępe petis, quod amas, tam sępe relinquis
Et quoties graue fit puppibus ire, natas.
Sic tamen o iuuenis tumidarum victor aquarum
Sic facito spernas, vt vereare, fretum.
Arte laboratę merguntur in ęquore puppes,
Tu tua plus remis brachia posse putas!
Quod cupis, hoc nautę metuunt Leandre natare
Exitus hic fractis puppibus esse solet.
Me miseram, cupio non psuadere, quod hortor,
Sisque precor monitis fortior ipse meis.
Dummodo peruenias, excussaque sępe per vndas
Iniicias humeris brachia lassa meis.
Sed mihi cęruleas quoties obuersor ad vndas:
Nescio quid pauidum frigore pectus habet.
Nec minus hesternę confundor imagine noctis
Quamuis est sacris illa piata meis.
Namque sub aurora iam dormitante lucerna,
Somnia quo cerni tempore vera solent.
Stamina de digitis cecidere sopore remissis:
Collaque puluino nostra ferenda dedi.
Hic ego ventosas nantem delphina per vndas
Cernere non dubia sum mihi visa fide.
Quem postquam bibulis iniecit fluctus harenis:
Vnda simul miserum, vitaque deseruit.
Quicquid idest timeo, nec tu mea somnia ride
Nec nisi tranquillo brachia crede mari.
Si tibi non parcis, dilectę parce puellę,
Quę nunquam nisi sospite: sospes erit.
Spes tamen est fractis vicinę pacis in vndis:
Tu placidas toto pectore finde vias.
Interea quoniam nanti freta peruia non sunt:
Leniat inuisas littera missa moras.

/ Imagine: hesternae noctis deterret a somnis Leandrum: ne nataret. / Placata: piata. / Meis sacris: mactatis nigris hostiis: quae in honorem proserpinae & Orci mactabantur ad expianda somnia. / Dormitante: extincta. / Vera somnia: Lucretius ex curis quibus fuimus intenti fieri somnia existimauit. Hippocrates: quae extrema nocte contingunt aliquid habent praesagii videtur asserere: quod in Bruto notauit Actius: apud quem Tarquinius superbus se regno pelli somniauit. / Remissis lassatis sopore. / Puluino: dicimus etiam puluinar: est enim stragulum quod capiti subiicimus. / Nantem delphina: a delphino tecte sumpsit auspicium: quoniam homini amicus est. Pli. quoque tempestatem praesagire scribit: si tranquillo mari lasciuiant: si aquam spergunt: aut conturbant tranquillitatem. / Illisit: cum offensa in littus detulit. / Id: quod somnia protendunt. / Si tibi nō parcis: si tuum contemnimus periculum. / Nunquam erit sospes: nō viuet nisi te viuo. / Vicinae pacis: proximae trāquillitatis. / In vndis fractis: ventis agitatis. / Vias placidas: nata cū trāquillitas viā facilem tibi pbuerit. / Nō sunt nāti peruia: natare ob tempestatē nō suadēt. / Leniat: leuet. / Moras inuisas: tpis dispēdiū: quod odisti.

Somniorū & praesagia q inde sequuntur
Puluinar quid sit
Tempestatis futurae praesagia

HUBE.

¶ VT semel: dicit quod optaret fieri de se a Leādro: quod factū est a iasone de Medea: qui vt in Colchos delatus est: eam abduxit. / Pegaseus: a pegasa oppido Thessaliae: inde sinus pegaseus: vnde iason in Colchos nauigaturus nauem soluisse dicitur. / Phasida: Medeam a phaside colchorum fluuio. / Tulit: abstulit. / Adulter ideus: ponit aliud exemplum. Paris Troianus ab Ida monte Phrygiae. / Cum sua praeda: cum Helena dictū est in prima epistola. / Quam petis: idest me ad quā saepe venis. / Quod amas: idest quam amas. / Quoties fit graue puppibus: quoties est periculosum nauibus. / Ire: per mare. / Sic tamen: licet conquesta sit quod eam non abducat: hortatur tamen eum: vt ita ingrediatur mare: vt illud timeat: idest vt caute natet. / Victor: superator natando. / Sic sic: conduplicatio. / Vt vereare: vt timeas. / Arte laboratae: arguit a maiori: dicit enim quod naues validissimae & artificio factae merguntur ab aequore ita turbato: quanto ergo magis homines. / Posse plus remis. i. habere maiorē vim supandi aquas q habēt remi. / Quod cupis: scilicet natare. / Hic exitus: scilicet natandi per mare turbatum. / Solet esse puppibus fractis idest solet esse: quando necessitas cogit nauibus fractis. / Me miseram ostenditur inconstantia amantis: iam enim incipit hortari vt veniat. / Non persuadere tibi quod hortor: idest cupio vt verbis meis non credas: aut pareas: quibus te hortor: ne tali mari nates. / Fortior: animosior. / Meis monitis: quae dissuadent tibi natationem. / Excussa: cōmota. / Sed mihi: dicit se terreri: quoties aspicit mare ita turbatum. / Obuersor: permaneo: conuersor. sed conuersor apud idoneos in vsu non repperi. / Nescio quid pauidum: ordo est: pectus pauidum frigus habet nescio quid: idest timet. legitur etiam: Nescio qui pauidum pectora frigus habent: & idem est sensus. nam ex timore sequitur frigus. Virgi. Extemplo Aeneae soluuntur frigore membra. / Nec minus: dicit se etiam terreri somnio: quod hesterna nocte somniauit. / Imagine: specie: apparentia. nam somnia inania sunt: sed habent imaginem rerum. / Illa: nox. / Piata: expiata: purgata. solebant enim somniantes aliqua tristia diis sacrificare: vt amouerent illa tristia. / Namque sub aurora: dicit nunc Hero quod fuerit somnium suum. Existimauit enim in somnis circa Auroram se videre delphina natantem per mare: ab vndis ad littus expulsum & illisum: & statim mortuum: veretur igitur ne Leander sit ille delphin. / Sub aurora: idest circa auroram. / Iam dormitante: iam deficiente lumine: nam lucerna quae tota nocte fuit accensa adueniente aurora solet paulatim diminui: & deficere lumine. / Somnia quo cerni: eo enim tempore somnia solere cerni vera existimāt: quia videlicet stomachus non sit vino, ciboque distentus: sed purgatus: tunc enim vera somniari putantur: vnde Persi. Somnia pituita qui purgatissima mittūt. & Dantes poeta: Ma sapressal matin del ver se sogna. / Stamina: fila. / Remissis: resolutis. / Sopore: somno. / Ferenda: sustinenda. / Puluino: ceruicali. / Hic: tunc. / Ventosas: vento turbidas. / Non dubia fide: idest manifeste. / Illisit: violenter immisit: & infixit. / Bibulis harenis: idest littori. / Vnda simul miserum, vitaque deseruit: remansit in sicco & mortuus est. / Quicquid id est: idest quicquid hoc significat. / Nec ridea nec contemne. / Crede: committe. / Si non parcis tibi. i. si non habes respectum tui. / Dilectae parce puellae: idest a te.

Iasonis historia
Pegasenū vnū veniat.
Ritus antiquorum
Sōnia vera q sint.

ASCEN.

¶ Lacedaemona: Lacedaemon ciuitas est Spartana, cuius accusatiuus est lacedaemona. Lacedaemonii autem sunt incolae illius ciuitatis. Puppibus ire: idest abire, quo verbo arguit eum in abeundo quoque facilem. Sic tamē o iuuenis tumidrum, idest inflatarum aquarum victor, quia voti compos saepe pernatauit. Quamuis est sacris illa piata: idest placata. Male autem legeretur placata, quia tam placo q paco primam producunt. Somnia quo cerni: Horatianum quoque est. Putant enim euaporato iam cerebro visa non ex noxio humore: sed deorum dari dono. Caetera manifestaria sunt.

¶In.xix.Epiſtolam Argumentum.

ARothemidotus ſcribit Cæam inſulam unam ex cycladibus in ægæo eſſe: quã latini Cæam græci Indruſam nuncupant: vt auctor eſt Plini. hinc profectus Acontius ad Dianæ ſacra: quæ Deli ex Virginum conuentu celebrantur in amorem viſæ Cydippes excaluit: nouam commentus fraudem in pomo: hæc, vel his ſimilia ſcripſit carmina: Me tibi nupturam felix eat omen Acon. Teſtor quam colimus numina magna Deæ. Id cum ſacra miniſtraret ante deæ ſimulachrum in ſinum puellæ proiecit: quæ fraudis inſcia: cum imprudens literas perlegeret. viſa eſt ſe vxorem Acontio paciſci. Nam quæ ante Deos dicerentur in templo Deliæ Dianæ rata eſſe debere lex erat: poſt paulo cum pater: vt pactus erat: alii deſponderet in febrem ardentiſſimam incidit: ad eam ſcribit Acontius id peieratione ſibi accidere: quoniam non impleſſet: quæ Diana præſente promiſerat: cum illa pactum coniugium viſa ſit concuſſa coma probare perfidiamq; deam vlciſci velle. Suadet demum priſtinas vires reſumere non poſſe: niſi vt ex pomo eſt pollicita nuptiæ celebrarentur.

ACONTIVS CYDIPPE.

ACcipe Cydippe deſpecti nomen acõtii
Illius, in primo qui tibi verba dedit.
Pone metum, nihil hic iterum iurabis amanti:
Promiſſam ſatis eſt te ſemel eſſe mihi.
Perlege, diſcedat: ſi corpore languor ab iſto:
Qui meus eſt vlla parte dolente dolor.
Quid pudor ante ſubit: nam ſicut in æde Dianę
Suſpicor ingenuas erubuiſſe genas.
Coniugium: pactamq; fidem: non crimina poſco:
Debitus vt coniux non vt adulter amo.
Verba licet repetas: quę demptus ab arbore foetus
Pertulit ad caſtas me iaciente manus.
Inuenies illic id te ſpondere: quod opto,
Nil tibi cum verbis excidit illa fides.

ANTO. POne metum, nihil hic iterum iurabis amanti: vt incipientes decet ab ea ordiuit parte: per quam maxime Cydippe hallucinare poterat: nam & alias captata fuerat: ut Virgiliana dido: cum vidiſſet Troianos maxime vereri incipit: Soluite corde metus teucri ſecludite curas. ¶ Hic: in epiſtola non vereare de coniugio, vt in pomo iurare. ¶ Promiſſa: te tuum coniugium in Dianæ æde promiſiſſe. ¶ Languor: febris, ægritudo ¶ Vlla parte dolente: ſi qua pars doleat tui ego dolro. ¶ Quid pudor ſubit: cur te pudet. ¶ Ante q̃ legas epiſtolam. ¶ Erubuiſſe: id ſignum eſt pudoris. ¶ Coniugium, pactamq; fidẽ ſuadet epiſtolam legi a pacto. ¶ Crimina: ſtupra, aut adulteria: & furtiuos concubitus. ¶ Debitus: ex pacto legitim⁹. ¶ Demptus fœtus: pomi periphraſis. ¶ Illic: his verbis. ¶ Id quod opto: coniugium ſignificat. ¶ Quod: pomum. ¶ Pertulit: hic locus ante me legentibus maximas peperit contentiones: nec iniuria nam mirandum eſt quo pacto interpretari potuerit ſi ambigere interpretari eſt. in vetuſto enim & carmine conſumpto codice: quæ in omnibus exemplaris deerant duo carmina hæc ſunt: Nil tibi cum verbis excidit illa fides. Id metui ve diuæ diffuſa eſt ira decebat. ¶ Illa fides: quam de cõiugio præſente Diana dare viſa es. ¶ Excidit: obliuioni mandata eſt.

Locus emodatus

H. BE. POne metum: Cæos, vt Strabo ſcribit, iſula fuit in mari Aegæo quaternas continens Vrbes: inde Tetrapolis vocata eſt. Ex hac inſula fuit Acontius iuuenis amore Cydippe puellæ vehementer accenſus: quam cum ob generis imparitatem non auderet aperte vxorem petere: inuenit viam: qua illa ſibi coniugio obligaret. Nam in pulcherrimo pomo ſcripſit hos verſus: Iuro tibi ſane per myſtica ſacra Dianæ: Me tibi venturam comitem: ſponſamq; futuram: & hoc pomũ in templo Dianæ ad pedes Cydippes proiecit: quo accepto illa legit verſus: & inſcia iurauit: cum tamen propoſitum & intentionẽ non haberet iurandi & promittendi Acontio: poſtea cum per parentes inſcios huius rei alii uiro deſponſata eſſet: ſubita febre correpta eſt, quæ cum uehemẽter uexaretur: Acõtius hac epiſtola conatur ei perſuadere hũc morbum a Diana immiſſum eſſe propter periurium: & fidem non obſeruatam: qua teſtata fuerat numen Dianæ ſe ſeruaturam. Addit autem ei in odium eius: cui poſtea deſponſata fuerat: dicens omnem ægritudinem & periculum uitæ ei accidere illius cauſa: quem ſi dimiſerit: dicit quod liberauit omni morbo: & ipſe conſecrabit in templo Dianæ pomum aureum: cum carmine: quod teſtabitur, quæ fuerãt ſcripta in pomo lecto a Cydippe omnia fuiſſe rata: & habuiſſe effectũ. Sed ne dubitet: ut iterum decipiatur epiſtola ſicut decepta fuerat pomo: amouet ei metum: dicẽs ne timeat legere quoniã nulla eſt hic fraus: neq; iuramentum. ¶ Pone metum: noli timere legere hanc epiſtolam. ¶ Iterum: ſecundo ut ſemel iuraſti lectis uerſibus pomi. ¶ Satis eſt: ſufficit te ſemel mihi promiſiſſe iurando. ¶ Diſcedat: ſic adiuuat eam ut legat ſic: ſcili. et ſi legeris. ¶ Languor: morbus. ¶ Iſto: tuo. ¶ Qui dolor eſt meus: me tangit: ſcilicet te ulla parte: ideſt te habere dolorem: in aliqua parte corporis. ¶ Quid pudor ante ſubit: ideſt cur pudet te. ¶ Subit: occurrit. ¶ Nam ſuſpicor: ideſt puto. ¶ Genas ingenuas: ſcilicet tuas quæ es ingenua & uerecunda. ¶ Erubuiſſe: ruborem habuiſſe. ¶ Sicut in æde Diana: ſcilicet erubuerunt. ¶ Aede. i. templo. ¶ Non crimina: non adulterium: & dedecus tuum. ¶ Licet: licitum eſt tibi. ¶ Referas: repetas foetus demptus ab arbore: ideſt pomum: quod eſt foetus. i. fructus arboris. ¶ Illic: in pomo.

Argumentum epiſtolæ de quo ſupra

ASCEN. POne metum. Bene a principio monet metum ponat. i. deponat. quia uero ſimile eſt omnia eius dona illi ſuſpecta, ita ut amplius lectura non ſit eius literas, cuius ſe legendo deceptam nouit. Diſcedat ſic corpore diximus alibi ſic aptã eſſe precationi particulam. Debitus ut coniux, id ſummopere aſtruit. q̃ illa inficias eat, ſi amari nolit. Quæ dempt⁹ ab arbore fœtus. i. pomum ab arbore decerptum.

¶ ID metui.i.ne & fidem datam:& verba obliuisceris. ¶ Diffusa est ira:Diana indignata est : quoniam ex lege pacta seruare contempsisti.inciderat enim in febrem Cydippe. ¶ Decebat te potius meminisse:q̃ memor pacti:cuius oblita es: te febris veluti periuram vexat,idem timeo ne oblita verborum pacta seruare contemnas. ¶ Illud idem:mei coniugii contemptus est timor. ¶ Spe quam dederas:spes in causa est præcipua:vt amemus. ¶ Teste Dea:Dianam significat:in cuius æde in pomo perlecta sunt carmina. ¶ Notauit:prætetire non permisit. ¶ Tulisse:habuisse dicta de coniugio perlegisti. ¶ Licebit:diluit crimen a causa quam in amoré transfert. ¶ Conciliare:quia honesta peto:vnde tibi nullus querendi locus relinquitur. ¶ Nõ ego

ANTO.

Id metui,vt diuę diffusa est ira,decebat
Te potius virgo,q̃ meminisse Deam.
Nunc quoq; idẽ timeo,sed idem tamẽ acrius illud
Assumpsit vires,auctaq; flamma mora est.
Quid fuit manquam paruus vel tempore longo,
Et spe,quam dederas tu mihi,crescit amor.
Spẽ mihi tu dederas,me⁹ his tibi credidit ardor
Non potes hoc factum teste negare dea.
Me tibi nupturam:felix eat omen Aconti
Iuro,quam colimus numina,magna Deę.
Ad fuit,& præsens vt erat,tua verba notauit
Et visa est mota dicta tulisse coma.
Deceptam dicas nostra te fraude licebit,
Dum fraudis nostrę causa feratur amor,
Fraus mea quid petiit,nisi q̃ tibi iungerer vni,
Id me quod quereris,conciliare potest.
Non ego natura,nec sum tam callidus vsu,
Solertem tu me crede puella facis.
Te mihi compositis,si quid tamen egimus arte,
Astrinxit verbis ingeniosus amor.
Dictatis ab eo feci sponsalia verbis,
Consultoq; fui iuris amore vafer.
Sit fraus huic facto nomen,dicarq; dolosus.
Si tamen est,quod ames velle tenere,dolus.
En iterum scribo,mittoq; rogantia verba:
Altera fraus hæc est:quodq; queraris habes.
Si noceo,q̃ amo fateor,sine fine nocebo:
Teq; petam.caueas tu licet,ipse petam.
Per gladios alii placidas rapuere puellas:
Scripta mihi caute littera crimen erit.
Dii faciant possim plures imponere nodos:
Vt tua sit nulla libera parte fides.
Mille modi restant:cliuo sudamus in vno:
Ardor inexpertum nil sinet esse meus.

natura:recte naturam addidit vt & versutiam & calliditatẽ excluderet:illa enim a natura est : hæc ab vsu:ideo Cicer.versutos appellari tradit quorũ celeriter mens versatur.Callidos vero quorum tanq̃ manus opere:si: animus vsu concaluit. ¶ Solertem:industrium & ingeniosum.Propertius:Ingenium nobis ipsa puella fuit. ¶ Compositis:apte iunctis.est compositio verborum cõstructio æqualiter perpolita. ¶ Arte:dolos habebãt verba in pomo perscripta. ¶ Feci sponsalia:te mihi despondi:nam verba dicebãtur in nuptiis:quibus noui sponsi iungebãtur:quæ cum ob iquæ pronunciasset eques romanus mulctatus est. vt scri. Gel. ¶ Iuris amore vafer:amor suo iure me vafrum fecit.Vafros dicimus callidos:& quasi valde afros:quia vt scri.Plin.dolosi sunt : vnde idẽ in præcone pomponius:tergum inquit varium linguam vafram. ¶ Sit fraus huic facto nomen:crimen diluit ex loco:quẽ violentã diffinitionem dicimus. ¶ Velle tenere : non est fraus velle assequi quod amasti. ¶ Sine fine:quia amabo semper. ¶ Petã : ero procus. ¶ Per gladios alii:a maiori cãm suã honestã facit. Alii bello vxores sibi pepererũt.ergo vero literis id tempto. ¶ Plures nodos:laqueos.metaphora a venatoribus:q feras laqueis captant. ¶ Mille modi:ad faciendũ viæ mille supersunt. ¶ In isto cliuo: elaboramus ad te fallẽdũ:trãslatio ab auriga:qui montẽ cõsequi nititur.

Versuti q sint

Modus dicẽdi uerba in cõiugiis & q̃ poena pperã pnũciãtes mulctabantur

¶ ID quod opto : te potius meminisse : scilicet te futuram sponsam meã:quod velim te potius meminisse q̃ deam:scilicet Dianã: quæ memor illius promissionis:quam non præstas immittit tibi morbum. ¶ Timeo idem: ne Dea meminerit promissionis tuæ. ¶ Acrius:vehementius. ¶ Assumpsit vires:auctum est idem illud quod timeo. ¶ Flãma:amor meus:amor qui fuit paruus in principio.non longo:idest breui tempore creuit ex spe:quã tu dederas scilicet iurando te futuram sponsam meã. ¶ Meus ardor credidit hoc:idest amor fecit me tibi hoc credere:quod pmisisti. ¶ Hoc factum:iuramentum. ¶ Dea teste.i.Diana præsente & sciente hoc. ¶ Notauit:attendit. ¶ Tulisse : accepisse. ¶ Coma mota : capite moto in signum consentientis. ¶ Licebit:erit tibi licitum: & permittetur. ¶ Feratur:dicatur.i.dummodo dicat tantũmodo propter amorem te accepisse. ¶ Quid petiit : quid voluit.q.d. nihil aliud nisi quod iungerer tibi vni : nisi vt essem coniux tui solus. ¶ Conciliare : coniungere & concordes reddere quod quereris. ¶ Quam rem:tu quereris.i.hæc fraus:de qua tu quereris. ¶ Potest nos cõciliare:quia potes intelligere:quod fuit solum ex amore. ¶ Potest:legendũ est non potes ¶ Callidus:astutus. ¶ Vsu:experiẽtia:sed propter amorem tuum:ideo dicit. ¶ Tu facis me solertem:idest industrium:& ingeniosum. ¶ Te mihi:dicit : quod si aliquo artificio visus est vti ad eam decipiendam:illud artificium fuit amoris:qui dictauit sibi. ¶ Compositis.i. artificiosis. ¶ Ingeniosus:ab effectu. ¶ Spõsalia:solemnia verba nuptiarum:nã secundum iurisconsultos:Spõsalia sunt mentio & repromissio futurarum:nuptiarum. ¶ Ab eo:ab amore. ¶ Vafer:callidus:astutus:quasi valde afer vt Nonio placet. ¶ Consulto: interrogato:mihi dante consilium:nam consultus dicitur qui consuluitur:cõsultor:qui cõsuluit. ¶ Sit fraus:ordo est : fraus sit nomen huic facto:idest hoc factum nominetur fraus. ¶ Si tamen:quasi correctio.q.d.cum potius sit virtus q̃ dolus velle tenere quod amas. ¶ Iterum:secundo. ¶ Quod amo.i.quia amo te:vel quod.i.quia. ¶ Sine fine:pp̃etuo & semper:quia nunq̃ desinam te amare. ¶ Petam te:te optabo. ¶ Licet caueas:vites ne te petam. ¶ Per gladios: arguit a maiori ad minus : si enim licet aliis rapere puellas bello:& pugnare armis:vt eas habeant:dicit sibi non fore crimen: si scriptis voluerit puellã habere. ¶ Placitas puellas:idest amatas & quæ sibi placuerint. ¶ Plures nodos:plura vincula ad ligandum te mihi. ¶ Libera:soluta sine obligatione. ¶ Nulla parte:vt non possis effugere:quin sis mea. ¶ Mille modi:scilicet capiendi. ¶ Cliuo sudamus i vno: idest in vno tantummodo labore.est autem translatio:nam cliuus dicitur ascensus,siue mõticulus aliquis: ergo nos sudamus idest laboramus:in vno cliuo:in vna difficultate. ¶ Ardor &c amor meus faciet me omnia experiri.

HVBB.

Sponsalia de mẽte iuriscõsultorũ q̃ sint

Clivus q sit

¶ TE potius:ordo est O virgo potius.i.melius supple foret te meminisse.i.executione operis memorem ostendere: q̃ deam: idest q̃ q dea te puniendo meminit.Si tamẽ illi versus,quos cõmẽtarius superior se inuenisse dicit addendi sunt. ordo manifestarius est.O virgo decebat potius te meminisse,q̃ deam.s.Dianam iratam:auctaq; flamma mora est. Translatio ab incẽdio.sic Hora.Et neglecta solent incendia sumere vires.Licebit,sic etiam Hora.locutus est,vnde patet licet natura esse verbũ. licet in coniunctionem,aut aduerbium transferetur,ut sit licebit:idest licitum erit:hoc est quamuis forsan in futuro dicas te deceptum &c. Id me q̃ quereris conciliare potest:idest quia per fraudem meam non aliud petii,q̃ vt tibi vni iungerer. & fidelis coniux essem,quod pfecti amoris indicium est,id quod quereris,potest me conciliare ubi:idest propterea debeas me redamare,quia te uehementer amo. Teq; petam.Ordo est:licet tu caueas,ne sup.petam(sed vt docet Perottus,caueo plenum est sine ira,vt caue faxis,caue dicas)te ipse.i.ego petam te.Per gladios alii.Docet si quid peccauit clementius,& humanius,cũ amica egisse,q̃ amatores soleant,vt nullum querelæ locum amicæ relinquat.

ASC.

ANTO. Exitus q sint & cui spectent

¶POSSIS ne capi:meis fraudibus decipi. Plaut. in Amphytrione: Cur me captas carnifex: & in eadem fabula: Tu me si impudentia captas non potes capere. ¶ Exitus est in dijs: soli dii rerum euentum nouerunt. ¶ Non omnia retia: paratos dolos. ¶ Artes: doli. ¶ Non sum qui soleam: exemplo audaciam suam commendat. ¶ Sed taceo: occupatione voluntas eius vehementior effecta est. Gratior inquit rapinæ tuæ gratia mors erit: q̄ sine te viuere. ¶ Tu facis: hoc describit Cydippes formā qđ dictionis genus effectione Cice. appellat. ¶ Eburnea: candore & leuitate eboris. ¶ Sine rusticitate: ea est: quæ nihil intuetur. ¶ Thetidis pedes: ex Home. hoc est: qui argenteis pedibus Thetidem commendat. ¶ Cætera: quæ latent: nec est cōmunis iudicii. ¶ Pignus tuæ vocis: fidem & sponsionem a te factam. ¶ Inuidiam patiar: oderint me ob hanc fraudem. ¶ Passo sua præmia: non magnifacio aliorum inuidiam: dummodo illius fructum feram. ¶ Hesionem Thelamon: exemplo suum factum tuetur: quod conuenire non videtur: nam illi virtutis: hic fraudis præmium ceperunt. Hesione Laomedontis filia Thelamoni data est: quoniam primus pergama conscendit. ¶ Tenuabimus: minuemus.

Hesione q̄ sit

HVBE. ¶ SIT dubium: idest etiam si sit dubium. ¶ Exitus: finis est in dijs: idest Dii sciunt finem. ¶ Partem: retium: quæ tibi tendam. ¶ Plura: retia. ¶ Artes: doli. ¶ Ad arma: ad vim. ¶ Rapta: adducta per vim. ¶ Non sum: dicit sibi placere eos qui ausi sunt rapere eas: quas amauerunt. ¶ Factum: paridis: qui Helenam rapuit. ¶ Nec quemquam: nec aliquem alium. ¶ Qui fuit vir: qui fortis & audax fuit: vt posset esse vir. ¶ Nos quoque: deest verbum quasi dicat rapiemus te. ¶ Mors huius: occurrit obiectioni: quia posset dici fortasse interficieris: si me rapueris: dicit ergo. ¶ Mors: vt idest quāuis sit poena huius rapinæ: scilicet de te. ¶ Erit minor. s. poena, q̄ non habuisse te: quia plus poenæ mihi esset non habere te q̄ mori propter rapinam tui. ¶ Aut esses formosa minus: idest si esses minus pulchra: modeste te peterem: non autem ita ardēter & audacter. ¶ Facie: forma. ¶ Tu facis: commemorat partes pulchritudinis ipsius Cydippes ¶ Ignea: aut splendida: aut quæ secundum quosdam philosophos dicuntur esse ignea. ¶ Cedunt: sunt inferiora. ¶ Flammæ: amoris. ¶ Flaui crines: pulchri. Flauus autem color (vt Aulus Gellius scribit) constat ex albo, viridi, & russo: unde dicimus flauas segetes qn̄ maturescunt. ¶ Eburnea: candidissima, quale est ebur. ¶ Manus formosæ: quas precor ueniant. ¶ In mea colla: idest quas precor: ut me amplectantur. ¶ Pudentes, sine rusticitate: idest qui habent pudorem nō rusticum: sed ingenuum. Iuuenalis, Ingenui vultus puer: ingenuique pudoris. ¶ Quales uix reor esse pedes thetidis: idest candidissimos: nam cum sit dea maris: & assidue moretur in aquis: merito debet habere pedes albissimos: fuit autem filia Nerei mater Achillis: nam pro uxore Oceani Tethys sic scribitur: & Tethyos facit: & habet primā longam. ¶ Cætera: quæ latent sub uestibus. Ouidius primo metamorpho. Si qua latent meliora putat. ¶ Possem laudare: utpote me uisa, uel tacta. ¶ Nec dubito: idest non dubito quin pulchritudo: quæ est in una parte corporis sit in toto. ¶ Tua pars: non intelligamus obscoene dictum de pudendis: ut quidam male putant: sed sic intelligendum: non dubito: quin totum opus tui corporis sit una pars: idest tale: qualis est pars tua: quæ apparet: uel oculi uel manus &c. uel sic: quin tua pars sit totum opus: idest perfectum opus: idest non dubito quin pars rndeat toti operi. ¶ Pignus: obligationē. ¶ Quā libet. quātūuis. ¶ Frui te irata. i. habere te ita iratā mihi. ¶ Tenuabimus minuemus: si cōcedaẗ mihi p te. ¶ Copia: facultas. ¶ Liceat: pmittatur: ut ueniā ad cōspectū tuū: & possim flendo te rogare.

Sidera q̄ re ignea dicantur

Flauus color qui sit

Thetis q̄ sit & quantam habeat primam

Sit dubium possis ne capi: captabere certe:
 Exitus in dijs est: tu capiere tamen.
Vt partē effugias, non omnia retia falles:
 Quæ tibi, q̄ credis, plura tetendit amor.
Si non proficient artes: ueniemus ad arma:
 Inque tui cupido rapta ferere sinu
Non sum, qui soleam Paridis reprēhēdere factum:
 Nec quēquam, qui vir posset, ut esse fuit.
Nos quoque sed taceo, mors huius poena rapinæ
 Vt sit: erit q̄ te non habuisse, minor.
Aut esses formosa minus: peterere modeste
 Audaces facie cogimur esse tua.
Tu facis hoc, oculique tui quibus ignea cedunt
 Sidera: qui flammæ causa fuere meæ.
Hoc faciunt flaui crines, & eburnea ceruix:
 Quasque precor ueniant in mea colla manus.
Et decor, & uultus sine rusticitate pudentes:
 Et Thetidis quales Vix reor esse pedes.
Cætera si possem laudare, beatior essem:
 Nec dubito totum quin tua pars sit opus.
Hac ego compulsus, non est mirabile formæ:
 Si pignus volui vocis habere tuæ.
Denique dum captam tute cogare fateri,
 Insidiis esto capta puella meis.
Inuidiam patiar, passo sua præmia dentur,
 Cur suus a tanto crimine fructus abest.
Hesionem Thelamon, Briseida cepit Achilles,
 Vtraque victorem nempe secuta suum.
Quamlibet accuses, & sis irata licebit:
 Irata liceat dum mihi posse frui.
Idem qui facimus, factam tenuabimus iram,
 Sit modo placandæ copia parua tui.
Ante tuos flentem liceat consistere vultus:
 Et liceat lachrymis addere verba meis.

ASCEN. ¶POSSIS ne capi: idest an possis capi, captabere certe. Exitus in dijs est: idest dii sciunt an cum commodo meo te capiam: sed utcunque erit, capiam te. Ferere: in futuro indicatiui uerbi passiui: idest transferreris. Non sum. Ordo est: Non sum qui soleam reprehendere factum Paridis: idest raptum Helenes a Paride factum. nec qui soleam reprehendere quem q̄: fuit uir: idest uirilis, & animosus ut posset esse, idest persistere, idest qui sentiens amore se perire rapuit amatā, ut superuiuat. Vt mors sit poena huius rapinæ, idest licet mori cogar ob raptum tui: tamen minor erit: scilicet hæc poena. q̄ nos te non habuisse, idest grauius erit te non habita uiuere: q̄ habita per raptum: ob raptum mori. Aut esse, quia nihil gratius mulieri nouit. laudat eam a forma. Aut uidetur positum pro si: ut sit: Si esses: & ita scriptum suspicor a poeta. sed qui non intellexerunt monosyllaba a uocalibus sequentibus non absumi: mutauerunt si in aut. Siue rusticitate pudētes: quia minus pudor rusticitatem patere solet. Thetidis pedes: secundum Homerum argentei sunt: secundum Statium in Achilleide niuei: dicentem Niueas ferunt uada Thessala plantas: quod ideo fingitur: quia cum sit dea marina semper in aquis uersatur. Est autem mater Achillis uxor Pellei. Cætera si possem muliebria: scilicet & pudenda quæ ille nondum uiderat: nec contigerat. Nec dubito totum quin tua pars sit opus: idest quin totum sit tui simile: immo sui simile: & tale: quod non uidetur: quale quod uidetur. aut quin totum opus sit tua pars: idest te ipsam effinxeris. aut lege: quin tibi par sit opus, idest non dubito: quin totum opus: idest tota factura corporis tui: sit par tibi, idest ei parti: quam uidemus. Hac ego compulsus: purgat factum suum ex eo, q̄ amore captus id perpetrauerit: quod & fortes uiri, sed queritur infeliciorem: q̄ non potiatur ob quam facinus commisit sicut Telamon Hesiona Laomedontis filia, & Priami sorore: & Achilles Briseide: de qua suo loco uisum est. Quamlibet: idest quantūlibet accuses: & sis irata licebit: idest licitum erit: & permittetur tibi: dummodo liceat mihi frui sup. te irata. Nos idē qui facinus irā factam. i. placabimus te amicabili commertio & dulci attrectatione. Placandæ tui: elegantius, q̄ placandi te. Est ergo hic tui primitiuum a tu: quod omnis generis est: hic fœminini.

CVTq

ANTO.

CVT q; solent: suasio est sumpta ex loco: qui dicitur: vt a conditione: non enim seruum: sed seruo similem se agere demonstrat. ¶ Ignoras: nescis quantum imperii in me habeas. ¶ Meo corpore: cum incusseris plagas. ¶ Sed neq; compedibus: quæ sunt in seruo incommoda excludit: hoc inquit in me commodi habebis: q abs q; compedibus & cathenis tibi fidem seruabo. ¶ Satiauerit: vltionem sumpserit. ¶ Tam bene qui se ruit: patiens adeo seruitium. ¶ Reus agor absens: accusas me absentem. ¶ Optima: quoniam pro coniugio pugnabat. ¶ Nullo tuente: absq; alicuius patrocinio. ¶ Hoc quod amor iussit: cõmoratur in eodẽ loco: & fatetur crimen qđ in amore reiicit: scripsimus in pomo amoris iussu. ¶ Iniuria nostra: hæc iniuria solum mihi imputatur: & amor absoluit. ¶ De me solo: qui tibi iniuriam intuli: sed Diana non est in culpa. ¶ Delia: quæ in te nihil cõmisit: recte eam absoluit personam: in quã omne ius facti confert: & eius causa rem quærit parti: quod & Virgiliana Dido facit: cum ait: Non ego cum Danais troianã excindere gẽtẽ Aulide iuraui: classemq; ad pergama misi. ¶ Decepta: verbis in pomo scriptis capta. ¶ Omnia re careãt: falsa sint omnia: sim falsus vates. ¶ Nihil est violẽtius: illa suasio a Dianæ auctoritate. ¶ Numina læsa videt: si qua parte suam maiestatem imutari cõspicit. ¶ Testis erit calydonis aper: Dianæ iram exẽplo monstrat. diximus aprũ calydonios vastasse agros a Diana missum diximus combusto stip. te Altheæ indignatione Meleagrum interiisse. ¶ Testis & Actæon: ex Aristæo Cyreneus & Apollinis filio: & Autonoe Cadmi natũ esse Actæonem: Diodo. scri. Dianæ opera a suis est discreptus canibus: causa varia traditur: vel q nudã Deam se in fonte lauantem viderit: vel q illi in venatu se præponeret: vel q in montibus virginis concubitũ ausus est petere. ¶ Illis: canes intelligit: quibus ipse multas feras trucidarat. ¶ Quæq; superba parens: Nioben significat Tantali filiã quæ cũ ex Amphione Iouis & Anthiopes filios liberos duodecim: vel ut alii maluñ: quatuordecim genuisset se Latonæ fœcũditate præposuit: Diana & Apollo Latonæ filii ira perciti liberorũ multitudinem sagittis cõfecerunt. Nioben & Amphionẽ lachrymãtes verterunt in saxum: & ad Sipylum Mygdoniæ mõtem pueris & puellis trucidatis: cum septem annos insepultura carerent: Iuppiter ut scribit Home. in saxum uertit. | Meleagri fabula | Actæonis fabula | Niobes & filiorum fabula

Vtq; solent famuli, cum verbera sæua verentur,
Tendere submissa sub tua crura manus.
Ignoras tua iura, voca, cur arguor absens?
Iamdudum dominæ more venire iube.
Ipsa meos scindas, licet imperiosa, capillos:
Oraq; sint digitis liuida facta tuis.
Omnia perpetiar tantum fortasse timebo,
Corpore lædatur ne manus ista meo.
Sed neq; compedibus: nec me compesce cathenis
Seruabor firmo vinctus amore tui.
Cum bene se, quantumq; volet satiauerit ira,
Ipsa tibi dices, q̃ patienter amat.
Ipsa tibi dices, cum videris omnia ferre,
Tam bene qui seruit, seruiat iste mihi.
Cur reus infœlix absens agor? & mea cum sit
Optima, non vllo causa tuente, perit.
Hoc quod amor iussit scriptum est, iniuria nostri;
Quod de me solum nempe queraris, habes.
Non meruit falli mecum quoq; Delia, si non
Vis mihi promissum reddere, redde Deæ.
Affuit, & vidit, cum tu decepta rubebas:
Et vocem memori condidit aure tuam.
Omnia re careant, nihil est violentius illa,
Cum sua, quæ nolit, numina læsa videt.
Testis erit calydonis aper: nam scimus, vt illo
Sit magis in natum sæua reperta parens.
Testis & Acteon, quondam fera creditus illis,
Ipse dedit leto cum quibus ante feras.
Quæq; superba parens saxo per corpus oborto,

HVBER.

CVT q; solent: ordo est: & liceat mihi tendere manus submissas. i. humiles. ¶ Sub tua crura. i. ad tua genua: quod faciũt supplicantes. ¶ Vt famuli cum uerentur: idest timẽt. ¶ Verbera sæua: rigida: scilicet dominorum minantium eis. ¶ Ignoras tua iura: idest nescis quid tibi liceat in me. ¶ Voca me: quia non debes damnare nisi citata parte. ¶ More dominæ: sicut domina: imperat famulo: quia tibi parebo: vt famulus dominæ paret. ¶ Sidas: laceres. licet, i. quæ, me sæuitas: & omnia aspera facias omnia patiar. ¶ Tantum solummodo. ¶ Ne manus ista. i. tua lædatur meo corpore: idest ne fortasse noceas tibi: & lædas tuas manus me uerberando compedibus: uinculis pedum. ¶ Vinctus: ligatus: quasi dicat tuus amor satis tenebit me. ¶ Cum bene: hæc omnia dicit Aeontius: ut flectat eius animum. ¶ Ipsa tibi: qui seruit: qui præstat seruitutem tam patienter. ¶ Agor reus: utitur signate uerbis iuris: nam reus dicitur contra quem agitur: etiam si nihil admiserit. ¶ Non ullo i idest nullo. ¶ Est iniuria nostri: dicitur esse iniuria quam tibi intuli. ¶ Delia: Diana a Delo insula: in qua & nata est & colebatur præcipue. ¶ Redde deæ: quam testem adduxisti. ¶ Rubebas: cum rubore præ pudore vultu ostendebas. ¶ Vocem tuã: uerba per quæ iurasti. ¶ Omnia re careant: terret eam commemorans et Dianæ sæuitiam in uindicando se. ¶ Omnia: auguria de eius uiolentia. ¶ Careant re: idest effectu. i. utinam nihil mali tibi diuinem. melius legitur omnia quã omnia. ¶ Violentius: sæuius. ¶ Illa Diana. ¶ Quod nolum: idest uidere quod tu læseris eam. ¶ Tristis erit: adducit exempla. ¶ Aper Calydonis: aper quem illa irata Oeneo ad uastandum Calydonem immisit: quia Oeneus cum sacrificasset aliis Diis: sola Diana omissa: ut alibi plenius diximus: illa Aprum: qui totam regionem uastaret immisit: qui fuit causa mortis Meleagri: ut in epistola Deianiræ dixi. ¶ Parens: Althæa mater Meleagri. ¶ Sit reperta magis sæua in natum: quia consumpto torre: in quo eius uita fataliter consistebat: eũ interemit: uel eius uitam diris imprecationibus execrata est. Hanc fabulam diximus plene in epistola Briseidis super eum locum: Fratribus orba Deuouit nati: spẽq; caputq; parens. ¶ Testis & Actæon: is filius fuit Aristei: & Autonoes filiæ Cadmi: qui cum uenatione delectaretur: ea fessus cum syluam quietis gratia ingressus esset: forte uidit Dianam nudam cum nymphis suis se lauantem: quæ audacia eius irata: ne id nunq̃ eloqui posset in Ceruum eũ mutauit: qui postea a canibus suis eum verum Ceruum credentibus dilaceratus est. scribitur hæc fabula plene ab Ouid. lib. iii. Metamorpho. ¶ Creditus fera: Creditus Ceruus. ¶ Illis: scilicet canibus vel sociis suis. ¶ Cum quibus arte dedit leto feras. i. cum quibus ante interfecerat feras. ¶ Quæq; superba parens: aliud exemplum Niobes: quæ Tantali & Taygetes Pleiados filia: septem filiorum totidemq; filiarum mater ex Amphione Thebano marito suo. cum ob alia: tum ob fœcunditatem filiorum insolens, Latonæ: quæ duos tantum peperisset numen aspernata est: & populum sacrificare volentem impiis verbis deterrere ausa est. Quare Apollo & Diana Latone matris iniuria moti: & eius precibus incitati nube tecti Thebas venerunt. & Nioben vniuersa prole sagittis suis confossa priuauerunt: quæ dolore materno obstupefacta in saxum conuersa dicitur: & vt scribit Ouidius libro sexto Metamorpho. In patriam rapta est: vbi fixa cacumine montis Liquitur: & lachrymis etiam nunc marmora manant. | Reᵘ qs sit | Diana vñ dicta est | Aper calydonius qui | Actæonis fabula | Niobes & filiorum fabula de q̃ supra

ASCEN.

CIGNOras. i. si ignoras: aut qa ignoras tua iura. i. q sum tui iuris: & tibi dedititius. Facta liuida. i. fere plũbei coloris: qui fit ex verbere: aut cõpressione corporis. Me ista. i. tua manus q̃ patiẽter: figurate. i. o q̃. i. q̃tũ patiẽter amat. Omia re careãt. i. nõ habeãt effectũ: quæ ominor de te. s. Deã de te vindictã sumpturã: sicut sumpsit de cæteris sui cõtemptoribus. s. Calydonius: Actæone: & Niobe. de Calydonius dicitur æne. vii. Concessit i iras. Ipse deum antiquam genitor Calydona Dianæ.

Epi. Cui.

Testis & Actaeon. Ordo est: & Actaeon est testis. qui ipse creditus: sup. est esse fera illis. s. canibus suis: qui ipsum credentes feram esse dicerpserunt cum quibus. s. canibus sociis venationis: ipse ante. i. prius dedit leto. i. morti: feras. s. bestias.

Nunc quoq; mygdonia flebilis astat humo.
Hei mihi Cydippe timeo tibi dicere verum:
Ne videar causa falsa monere mea.
Dicendum tñ est: hoc est (mihi crede) quod ęgra
Ipso nubendi tempore sępe iaces.
Consulit ipsa tibi: neu sis periura laborat,
Et saluam salua te cupit esse fide.
Inde fit vt quoties resistere perfida tentas,
Peccatum toties corrigat illa tuum.
Parce monere feros animosę virginis arcus,
Mitis adhuc fieri, si patiare, potest.
Parce precor teneros corrumpere febribus artus,
Seruetur facies ista fruenda mihi.
Seruentur vultus ad nostra incendia nati,
Quisq; subest niueo leuis in ore rubor.
Hostibus & si quis ne fias nostra repugnat,
Sic sit: vt inualida te solet esse mihi.
Torqueor ex ęquo vel te nubente, vel ęgra:
Dicere non possum quod minus esse velim.
Interdum maceror, quod sum tibi causa doloris,
Teq; mea lędi calliditate puto.
Inq; caput nostrum dominę periuria quęso
Eueniant: poena tuta sit illa mea.
Nec tamen ignorem quid agas, ad limina tendo,
Anxius huc illuc dissimulanter eo.
Subsequor ancillam furtim, famulumq; requiro
Profuerint somni quid tibi, quid ue cibi.
Me miserum, quod non medicorum iussa ministro:
Effingoq; manus, insideoq; toro.
Et rursus miserum, quod me procul inde remoui:
Quem minime vellem forsitam alter adest.
Ille manus istas astringit: & assidet ęgrę.
Inuisus superis: cum superisq; mihi.
Dumq; suo tentat salientem pollice venam
Candida per causam brachia sępe tenet.
Contractatq; sinus: & forsitan oscula iungit.

ANTO. ❡ ADstat flebilis: flet etiam nunc in saxum versa: nam ex eo saxo in memoriam lachrymarum adhuc aqua scaturire traditur. ❡ Falsa monere: suasionem hanc habere. ❡ Nubendi tempore: quoties alii nubere temptas. ❡ Neu sis periura: vt promissa serues: quae iureiurando in eius aede firmasti ❡ Parce monere feros: apostrophe ad Dianam. ❡ Virginis animosae: quoniam tuae voluntati audet obsistere. ❡ Facies: Cydippes forma. ❡ Hostibus & si quis: ita se habeant hostes Dianae ita vt ego sum: te cum video morbo cruciari ❡ Inualida te: cum tu nõ vales. ❡ Te nubente: cum paras me relicto alii nubere. ❡ Quod minus esse velim: vel quo aegrotes: vel quod nubes vtrunq; ẽ mihi aeque molestum. ❡ Dominae periuria: poena quam pro perfidia dat. ❡ Ne tamen ignorem: demonstrat sollicitudinem suam: vnde molestiam arguat. ❡ Ministro: se dominae aliptam desiderat: ne medicorum iussa praeteriret. ❡ Effingo: non astringo legas: nam aliptae non adstringere est: sed effingere. Adstringere enim ad medicos attinet: cum venam deprehendunt. Effingere est cõponere & tractare: optat enim posse assistere: & manus tractare. ❡ Quem minime vellem: illum videtur suspicari: cui Cydippe erat nuptura. ❡ Assidet aegre: Aliptae officium praebet. vtitur notatione: scribit signis certis amatorem salientem venã quae febris calore nimia agitatione impellitur. ❡ Per causam: deprehendendae venae ratione.

Alipta qd fit
Effingo qd proprie

HVBE. ❡ MYGdonia regio est minoris Asiae: quae & Bithynia dicit. Nunc quoq; flebilis: quia vt in metamorphosi scriptũ diximus: Lachrymis etiam nunc marmora manant. ❡ Monere falsa: dicere nõ vera. ❡ Mea cã: mea vtilitate: vt facias quod peto. ❡ Hoc tu mihi crede: quod aegra ordo est. O Cydippe quod tu iaces saepe aegra ipso tempore nubendi: ipsa Dea consuluit tibi: idest facit vtilitatem tuã. ❡ Et laborat: idest curat ne sis periura: ne violes fidem: quam promisisti: quia per istam aegritudinem monet vt serues promissa. ❡ Saluam: incolumen. ❡ Inde fit: inde accidit. ❡ Obsistere: idest negare promissa. ❡ Toties corrigat peccatum: quia quando vis negare te non promisisse mihi: & vis alii nubere tunc facit te grauius aegrotare. ❡ Parce: hortatur: vt nõ irritet deam. ❡ Parce: serua: noli irritare arcus qbus se vlcisci solet. ❡ Mitis: placata. ❡ Teneros art⁹: mẽbra tua. ❡ Fruẽda: vtẽda mihi: idest seruentur ad vsum meũ. ❡ Leuis: modicus. ❡ Hostibus: ostendit quantũ eam amet. Imprecatur enim talem dolorem & angorem animi hostibus suis: qui impediũt ne nubat ipsi Acontio: qualem dolorem dicit se expediri ipsa Cydippe aegrotante. ordo. ❡ Sic sit: idest sic eueniat hostibus: siquis repugnat ne fias nostra: vt sicut solet esse mihi te inualida: idest te infirma. ❡ Torqueor: dicit quod parem habet animi cruciatum siue nubat alii: siue aegrotet. nec satis sciret dicere vtrũ horum mallet: qa neutrum vellet. ❡ Maceror: affligor. ❡ Mea calliditate: mea fraude qua te decepi. ❡ Inq; caput: rogo inquit vt poenae: quas tu ex periuriis pati debes: in me trãsferãtur: & tu sis libera. ❡ Ne tamen: dicit se saepe venire domum eius: vt intelligat quid agat. ❡ Dissimulãter: occulte: ne videar venire ob hãc causam. ❡ Requirens: interrogans ancillam, vel famulũ suum. ❡ Profuerint ne tibi somni: idest an potueris dormire, & comedere. ❡ Me miserũ: dolet quod nõ sit minister eius vt posset ad eam ire: & eam tangere: & eius toro assidere: vt ministri faciũt. ❡ Iussa: praecepta. ❡ Alter quae minime vellem: qui fortasse quaerit habere te vxorem. ❡ Adest: assistit tibi. ❡ Inuisus superis: quia vult a te quod est contra fidem tuam. ❡ Temptat: tangit. ❡ Pollice: digito: vt medici solent venam salientem mobilem: qualis solet esse in febricitante. ❡ Tenet: manu sua. ❡ Per causam: simulãs se tangere venam. ❡ Contractat: saepe tangit. ❡ Sinus: pectus. ❡ Ista merces scilicet iungendi oscula.

Vena in febricitantibus qualis sit

ASCEN. ❡ HEI Mihi Cydippe. Argute ad id quod tota epistola praetendit peruenit, vt scilicet persuadeat ea de causa infirmitate tactam, quia iusiurandum in conspectu Deae praestitum non obseruat. Ipsa scilicet dea consulit tibi, idest saluti tuae, non est autem legendum consuluit, sed consulit. Et vt Valla docet saepius dicimus de rebus externis, quam de consilio dando consulem, & est quasi prospicere, & prouidere aut commodum ferre: vt consule honori meo, vt consului rebus tuis. Neu, idest neue, idest vel laborat ne sis periura, idest ne peieres alteri nubendo. dicimus autem periurium: & periurus periura periurum. Non autem periuro, sed peiero. Parce monere & caetera. Vult superior esse apostrophen ad Dianam sicut Iuuena. ad Apollinem. Parce precor Paean & caetera. Vt sit o Diana precor parce monere feros artus, idest in domina membra virginis animosae, idest praestantis pertinaciter in opinione sua, quia potest adhuc fieri mitis: & pariare, scilicet superuiuere, quae causa cut, & dei, & homines maleficis parcant: & ita legendum est feros artus. Alii habent ferox & arcus: vt sit parce o Cydippe ferox monere arcus virginis: animos, scilicet Dianae: quia si patiare: idest nisi periurio obstes, dea potest fieri ad huc mitis, id est placabilis tibi. & hoc modo potius legendum puto, quia semper ad Cydippen loquitur dicens. Hostibus & si quis. Vbi ordo est. Et si quis supple ex ostibus repugnat, ne scilicet facies tua sit nostra sic sit: supple illi, vt solet esse mihi te existente inualida hoc est aegerrima. Quod minus orator diceret vtrum minus esse velim: quia de duobus tantum loquitur. Interdũ maceror. Sulpitius legit maceror interdũ, & ita plurimi codices habẽt, sed maceror primã corripere solet sicut macies, & macer.

❡ Merces

Officio merces plenior ista suo est.
Quis tibi permisit nostras pręcerpere messes:
Ad spes alterius quis tibi fecit iter?
Ille sinus meus est: mea turpiter oscula sumis:
A mihi promisso corpore tolle manus.
Improbe tolle manus, quā tangis nostra futura est:
Postmodo, si facies istud, adulter eris.
Elige de vacuis, quam non sibi vendicet alter.
Si nescis, dominum res habet ista suum.
Nec mihi credideris, recitetur formula pacti;
Neu falsam dicas esse fac ipsa legat.
Alterius thalamo tibi nos, tibi dicimus, exi:
Quid facis? hinc exi: non vacat iste torus.
Nam quod habes: & tu humani verba altera pacti,
Non erit icirco par tua causa meę.
Hęc mihi se pepigit, pater hanc tibi, prius ab illa:
Sed propior certe quā pater, ipsa sibi est.
Promisit pater hanc: hęc adiuravit amanti:
Ille homines: hęc est testificata Deam.
Hic metuit mendax: sed & hęc periura vocari
Num dubitas hic sit maior: an ille metus:
Denique vt amborum conferre pericula possis,
Respice ad euentus, hęc cubat, ille valet.
Nos quoque dissimili certamina mente subimus,
Nec spes par nobis, nec timor ęquus adest
Tu petis ex tuto: grauior mihi morte repulsa est,
Idque ego quod iam tu forsan amabis, amo.
Si tibi iustitię, si recti cura fuisset,
Cedere debueras ignibus ipse meis.
Nunc quoniam ferus hic pro causa pugnat iniqua,
Ad quid Cydippe litera nostra redit.
Hic facit, vt iaceas, & sis suspecta Dianę:
Hunc tu, si sapias, limen adire vetes.
Hoc faciente subis tam sęua pericula vitę:
Atque vtinam pro te, qui mouet, ille cadat.
Quem si repuleris: nec quem dea damnat, amaris
Et tu continuo, certe ego saluus ero.
Siste metum virgo stabili potiere salute:
Fac modo polliciti conscia templa colas.
Non boue mactato coelestia numina gaudent,
Sed quę pręstanda est, & sine teste: fide.

ANTO.

¶ MERCES plenior: maior quam suus labor mereatur. ¶ Praecerpere: translatio ab his: qui immatura poma legunt. Praeri pis inquit alienos amores. ¶ Turpiter: per adulterium. ¶ Postmodo: deinceps meis admonitus verbis. ¶ De vacuis: nō pactis. ¶ Vendicet: promisso coniugio suam dicat. ¶ Non vacat: viro non caret. ¶ Pacti humani: refellit aduersarii iura per contentionem: inquit pactum: quo arguis Cydippen esse tuam: homines fecerunt: meum vero diuinum est. ¶ Icirco: quod a pacto arguas. ¶ Par quoniam tuum humanum est pactum: meum vero diuinum. ¶ Haec mihi se pepigit: firmat causam a cognatione. ¶ Primus ab illa: cuius ius secundum est: cum illa in cognatione sibi prima sit cuique natura de se quod vult liberum est facere. ¶ Homines: habuit testes. ¶ Testificata deam: Dianam adhibuit testem. ¶ Mendax: qui fallit hominem mendacem appellamus: periurum vero: qui Diis immortalibus fidem non seruauit. ¶ Haec cubat: febre versatur Cydippe. ¶ Ille: pater: qui filiam alii despondit viro. ¶ Dissimili mente: arguit ab iniquitate facti: vnde monstret Dianae iram non fore iniustam cum humana diuinis praeposita videantur. ¶ Tu petis ex tuto: es voti compos. ¶ Nunc quoniam ferus hic: in odium aduersarium trahit: cuius facta crudeliter recenset. ¶ Causa in qua: quoniam nō is: sed ego tibi maritus esse deberem. ¶ Hic: culpa admissi viri. ¶ Hoc faciente: peccato huius. ¶ Qui mouet: in te Dianae iram concitat. ¶ Et tu continuo: suasio ab vtili. Valebis quam primum si reppuleris admissum virum. ¶ Templa conscia: Dianae sacrifices. ¶ Et sine teste fides: non tantum boues mactari: verum vitae integritas litat.

Audi pulcherrimum dictum

Periurus qs dicatur

Modus loquendi pulcherrimus.

HVBB.

¶ EST plenior suo officio: idest est vltra suum officium: quia cum sit medicus: haec non sunt eius officii. ¶ Quis tibi: apostropham facit ad illum medicum: qui haec faciat apud Cydippem: dicens eum non habere ius in eam quae sibi ante sit promissam. ¶ Praecerpere: pripere. ¶ Postmodo: posthac. ¶ Si facies istud si eam tetigeris & osculatus fueris. ¶ Eris adulter: quia contractabis alienam vxorem. ¶ De vacuis: de his puellis: quae nondum sunt obligatae alicui. ¶ Vindicet asserat. ¶ Assumat dominum suum: est sub dominio alterius: est translatio a possessionibus quae dicuntur esse dominii alicuius. ¶ Recitetur: relegatur. ¶ Formula pacti: verba formalia quibus mihi promisit. ¶ Alterius thalamo: increpat illum: vt ab amica sua discedat. ¶ Non vacat: non est vacuus. ¶ Nam quod: respondet obiectioni: quia posset dicere eam sibi per patrem eius desponsatam: dicit plus valere promissionem factam per se de seipsa teste dea: quam promissionem factam per eius patrem. ¶ Primus ab illa: primus post illam. ¶ Propior sibi: quam patei: quia quisque sibi ex proximus. ¶ Iurauit: quod plus est quam simpliciter promittere. ¶ Ille pater. ¶ Homines: scilicet est testificatus: idest promisit in praesentia hominum. ¶ Maior metus: scilicet mendacii vel periurii. ¶ Euentus: exitus. ¶ Haec: Cydippe. ¶ Cubat: aegrotat. Horatius: Cubat hic in uale Quirini. ¶ Valet: sanus est. ¶ Nos: ego & tu subimus certamina. i. certamus de Cydippe hnda vxore: dissimili mente. i. dissimili pposito & intentione. ¶ Ex tuto: quia si non habueris eā nihil piculi tibi erit. ¶ Repulsa est grauior mihi morte. i. mihi erit grauius eam non habere quam si morerer. ¶ Cedere ignibus meis: non occupare meos amores: qui fuerunt priores tuis. ¶ Iniqua: in qua ius nullum habet: ad quod redit quasi dicat ad malum tuum hic facit: nititur adducere illum in odium Cydippe. ¶ Hoc faciente: idest hoc existente causa. ¶ Qui mouet: scilicet pericula. ¶ Cadat: moriatur. ¶ Quem Dea damnat: quem Dea habet inuisum. ¶ Et tu continuo: idest statim subaudi eris salua. ¶ Potiere stabili: salute: idest habebis sanitatem stabilem si seruaueris fidem. ¶ Colas: venereis. ¶ Non boue: & quia posset dicere se facere sacrificia multa: dicit Deos inspicere fidem: & non sacrificia: vt Esaiae capitulo primo: Quid mihi in multitudine victimarum vestrarum: quia multiplicastis mihi sacrificium de arietibus & carnibus hircorum: ego enim contempsi sanguinem vitulorum &cae. ¶ Et sine teste: idest etiam si nullus sciret aliquis esse promissum.

Audi pulcherrimū

Esaiae dictū

ASCEN.

¶ ESSE fac ipsa legat. Saepe apud hunc legitur fac corripi: sed alii face legunt. nihil est autem toto contextu facilius Tu petis ex tuto, quia repulsus non morieris vt ego. Nunc quoniam ferus hic &c. Omne crimen reiicit in aduersarium suum docens eius gratia amicam quicquid patitur, pati, cum is eam sollicitet ad periurium, a quo vt dea eam arceat, febribus torquet. Ad quid litera nostra redit. Sunt qui intelligunt sic: ad quid remittit literas nostras nolens eas legere, cum illi omnis culpa imputanda sit. Sed si hoc opinaretur frustra id nisi in principio scriberet. Est ergo sensus: attēde Cydippe: Ad quid litera nostra redit, idest quid sibi velit: quid praetendat, quia vult hoc significare, quod hic facit vt iaceas, & sis suspecta Dianae. Reppuleris: gemino p scribitur: quia re corriperetur alioquin. Amaris pro amaueris. Siste. i. retine, ne augeatur metum. Non boue &c. bona & sancta sentētia fortei nōnon sancto ore. Qualis illa: Thure deū placa vitulū sine crescat aratro. & illa: Dicite pontifices in templo quid facit aurum. & quae sequuntur. Sed quae praestanda est &: idest etiam sine teste fide, vt sit ordo: sed gaudent fide quae &c. Alii tamen vt ornatus expostulat legunt fides, vt sit: sed sup. fide: quae fides praestanda est etiam sine teste, vnde de viro fideli dicit Cice. quod cum eo etiam in tenebris mices.

ANTO. ❡FERRVM patiuntur:& ignes:morbi alii ferro:alii igne curantur. ¶ Succus amarus:triste poculum: quod græci Pharmacon appellant. ¶ Istis:aut igne:aut ferro:aut poculo. ¶ Vita periuria. non sis Dianæ periura. ¶ Præteritæ veniam:status est qui venialis dicitur sumptus ab ignorantia. poteris quæ ante hac acta sunt ignorantia excusare: & veniam mereris deinceps admonita eris periurii rea. ¶ Voce mea:meis literis in memoriam illa tibi reduxi. ¶ Casibus:malis quæ vrgent. ¶ Ferre:aduersa pati. ¶ His quoq; vitatis:esto vt præsentes casus vites. ¶ Luciferas: Diana & Lucina nuncupata est:quæ parturientibus præest:vt scribit Varro. ¶ Hæc audit tuas implorationes. ¶ De quo:Acontio:an alio. ¶ Votum:in partu ages vota. ¶ Scit:nouit te diis promissa non seruare. ¶ Non agitur de me:meas molestias contemno. ¶ Cura maiore:ea erat de amicæ salute. ¶ Dubii:de tua salute ancipites. ¶ Ignotos culpæ:qui causam tui mali ignorat. ¶ Nil ruboris: ē æqua tua causa:& nil nisi honestum habet. ¶ Ordine fac referas:per causam breuiter enarrat:vt acta res est i Dianæ æde. ¶ Cognita:ad cõiugiū prouocata. ¶ Deæ Pharetratæ:Dianæ cuius arma sunt arcus,& Pharetra. ¶ Fixis genis:idest amantis signum. ¶ Deciderunt pallia:stuporis indicium est. ¶ Doctis notis:literis callide scriptis. ¶ Iunctam fidem:mihi præstitam de cõiugio. ¶ Iungunt:cõiugē promittunt. ¶ Talis:in hac sentētia præstiterit.

Diana & Lucina q̄ sit

Vt valeant aliæ:ferrum patiuntur,& ignes
  Fert aliis tristem succus amarus opem.
Nil opus est istis:tantum periuria vita:
  Teq; simul serua,meq;,datamq; fidem.
Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ:
  Exciderant animo fœdera lecta tuo.
Admonita es modo voce mea,cum casibus istis,
  Quos quoties tentas fallere:ferre soles.
His quoq; vitatis in partu nempe rogabis:
  Vt tibi luciferas afferat illa manus.
Audiet hæc,repetens,quę sunt audita,requiret
  Ipsa,tibi de quo coniuge partus eat.
Promittes votum:scit te promittere falso:
  Iurabis,scit te fallere posse Deos.
Non agitur de me:cura maiore laboro:
  Anxia sunt vitæ pectora nostra tuæ.
Cur modo te dubii pauidam fleuere parentes?
  Ignaros culpæ,quos facis esse tuæ?
Et cur ignorant? matri licet omnia narres,
  Nil tua Cydippe facta ruboris habent.
Ordine fac referas,vt sis mihi cognita primum
  Sacra pharetratæ dum facis ipsa Deæ.
Vt te conspecta subito,si forte notasti,
  Restitimus fixis in tua membra genis.
Et te dum nimium miror,nota certa furoris,
  Deciderint humero pallia lapsa meo.
Postmodo:nescio qua:venisse volubile malum
  Verba ferens doctis inuidiosa notis.
Quod quia sit lectum sancta presente Diana
  Esse tuam vinctam numine teste fidem.
Ne tamen ignoret scripti sententia quę sit:
  Lecta tibi quondam nunc quoq; verba refer.
Nube:precor:dicet:cui te bona numina iungunt:
  Quem fore iurasti:sit gener ille mihi.
Quisquis is est placeat:quoniam placet ante Dianę
  Talis erit mater:si modo mater erit.
Si tamen & quęrat quis sim:qualisq;:videto:
  Inueniet nobis consuluisse Deam.

HVBER. ❡VT valeāt:arguit a maiori ad minus. ¶ Succus amarus:medicina ex succo amaraꝶ herbaꝶ. ¶ Istis:succis amaris. ¶ Tantum:solūmodo. ¶ Ignorātia:qa tu nesciuisti te offendisse Dianam:& ideo hæc tibi accidere. ¶ Exciderant animo:idest memoria. ¶ Admonita:reducta in memoriā. ¶ Cum istis casibus:istis infœlicitatibus ægritudinis. ¶ His quoq; magis etiā terret eā: vt caueat lædere Dianā:quia si etiam nunc vitaret casus:febris tamen adhuc egeret eius auxilio in partu: quia inuocabat a parientibus. ¶ Luciferas:adiutrices: quæ fœtum in lucem ferant. ¶ Reqret de quo cõiuge partus eat tibi: idest volet scire ex quo marito pepereris: quia si ex alio paries q̄ ex me:dicet te eē periuram:& ideo nõ esse iuuandā. ¶ Promittes votū:quia posset dicere se facturā votū falso:sicut falso per eā iurasti te futurā vxorē meā. ¶ Iurabis.i.si iurabis posse fallere deos:sicut semel fefellisti eā. ¶ Laboro:anguor maiore cura: q̄ de me. ¶ Cur mõ:q̄rit qd fuerit in periculo mortis: & nõ dixerit parentibus suis cām: quia nihil sciebant de illo pomo. Pudebat.n.eam dicere hoc parētibus:vnde hortat vt dicat: qa hoc factū nullā hēt turpitudinē. ¶ Dubiā:posita in periculo mortis. Iuue. Curent dubii medicis maioribus ægri. ¶ Licet:fas est. ¶ Matri:puellæ.n.solent audacius matri:q̄ patri secreta sua dicere. ¶ Ordine: p̄ponit ei oia:quæ vult vt narret matri. ¶ Restiterim:pro steterim. ¶ Genis:oculis. ¶ Pallia:vestes. ¶ Deciderint humero:ceciderint ex corpore meo. ¶ Nota certa furoris:certū signū vehemētis amoris:quādo aliquis est ita abstractus aspiciēdo amicā:qd nõ sentit vestes cadere ex humeris suis. ¶ Postmodo.s.referas. ¶ Malum volubile:pomū rotundū. ¶ Nescio qua:scilicet parte tēpli. ¶ Ferens:habēs scripta. ¶ Quod:pomū. ¶ Vinctā:obligatam mihi. ¶ Refer verba:dic ei verba formalia iuramenti. ¶ Dicet: mater tua. ¶ Cui.s.mihi. ¶ Quisquis est:etiā si esset mihi ignotus. ¶ Debet placere mihi:qa placet Dianæ. ¶ Talis:quæ ita tibi suadebit. ¶ Si modo mater erit: si vere te materno affectu amabit. ¶ Si rē inquiret:si volet scire quis sim: inueniet Deā cõsuluisse nobis.i.nobis puidisse:& nõ dedisse tibi maritū īdignū.

ASCEN. ❡VT valeant aliæ &c. Et hæc sancta adhortatio:qa admonemur:vt corpus valeat animā sanare:& vitia mentis fugere. Tantum:idest tātūmodo. vita.i.deuita & fuge periuria. His quoq; vitatis.i.posito q etiā hæc mala euaseris: & alteri incolumis nupseris adhuc opus erit vti opera Dianæ: quia ipsa est Lucina quæ præest parturientibus & in lucem venientibus: vt in Buco. Casta faue lucina tuus iam regnat Apollo, sed & Iuno Lucina dicitur. vnde Comicus Iuno Lucina fer opem &c. Cū ergo Dianam inuocabis quæerat e quo & ita si ex alio q̄ ex me fiet memor periurii tui & opēm negabit. Non agitur de me.i. causa mea aut de periculo meo & id amatorie & callide dicit. amatorie quidem: quia se plus illi q̄ sibi timere significat. callide autem:quia non sibi soli per illud consulere videtur. vt plenior sit dictis fides. Cur modo &c. vult vt parentes sciāt quid iurauerit: vt & illi metu mortis filiæ suæ inducti consentiant. Nota certa furoris:idest q̄ res est certa nota.i.certum indiciū furoris:idest amoris nimii concepti. Et est per parenthesim insertum: & relatiuum sicut sæpe apud Maronem subauditur. Deciderunt:quidam textus habent deciderint vt sit modus subiunctiuus pro indicatiuo: quia deciderunt penultimam legitime producit. verum poetæ volentes rem subitam significare sæpe in ea persona syllabam longam corripiunt:vt in Bucolicis: Matri longa decem tulerunt fastidia menses. Vbi tamen quidam tulerint legūt. & in Geor. Miscueruntq; herbas & nõ innoxia uerba:& i Aenei. Obstupuit steteruntq; comæ & uox faucibus hæsit:hic ergo subito casum significat. Sicut & is qui dicit: Non eodem cursu respondent ultima primis:postmodo:idest postmodum: nescio qua:idest per quam uiam. Lecta tibi quondam tunc quoq; uerba refer. Id callidissime monet:ut denuo etiam matre teste se iureiurando astringat. Si modo mater erit:si materno uolet officio fungi. Si tamen & quærat. Docuit iustum & utile esse ut seruata fide sibi nubat Cydippe: nunc idem docet & decens & utile:ut ille quidem prius docuit: quia sic mortem euadat: nunc autem quia generosum uirum & sui amantissimum obtineat. Cum ergo genus suum laudare uix audeat:patriam laudat.

❡Insula

INSVLA coryciis:commendatio a patriæ præstantia:quam dicit cultam a musis:quoniam ex cæa insula fuere : Simonides poeta:vt auctor est Stra.& ex fratre filius Bachilides:Corycinas nymphas: non vt inscite aliqui putauerunt dicimus a Corycio insula Dianæ sacra sed de Corycio antro in Parnaso musis sacrato:ideo Metamorphosi est cum Deucalion & Pyrra Parnasum conscendunt:Corycidas nymphas & numina montis adorant. Cæa: cæam insulam in ægeo esse dixi mus:vbi lex erat:vt Menander notauit:vt sexagenarii intermerentur. Aquis:in insula . Nihil: nec patriæ præstantia: nec antiquum genus esto non probes solus amor me tibi conciliare deberet . Hæc tibi me in somnis : colligit epistolam quam commendat ab auctoritate deorum a somnis verisimilitudinem afferens:& Diana & Amor hanc vt tibi scriberem epistolam iusserunt. Alterius:cupidinem intelligit:cuius violentia vexabatur. Alterius : Dianæ: cuius ira Cydippe vexabatur. Iuncta:quoniam neuter sine salute alterius valere poterat. Talem iurata maritum : cū mihi matrimonio eris iuncta. Sanguine votiuo:mactatæ erūt hostiæ:quas pro te & tuo cōiugio uoui. Ponetur imago:aureum malum in æde Dianæ suspensum. Causa:sacrati mali. Effigie pomi: huius pomi dedicatio testimonium exhibebit. Fuisse rata:ad vota successisse. Consueto fine:vale non modo in fine:sed in principiis veteres ponere consueuisse scribit Seneca.

Insula coryciis quondam celeberrima nymphis
  Cingitur,ægeo nomine cæa mari.
Illa mihi patria est,nec si generosa probaris
  Nomina: despectis arguor ortus auis.
Sunt & opes nobis:sunt & sine crimine mores:
  Amplius vt nihil est me tibi iungit amor.
Appeteres talem vel non iurata maritum,
  Iuratæ uel non talis habendus erat.
Hæc tibi me in somnis iaculatrix scribere Phœbæ,
  Hæc tibi me vigilans scribere iussit amor.
E quibus alterius mihi iam nocuere sagittæ,
  Alterius noceant ne tibi tela caue.
Iuncta salus nostra est:miserere meiq; tuiq;
  Quid dubitas unam ferre duobus opem?
Quod si contingerit cum iam data signa sonabunt,
  Tinctaq; votiuo sanguine delos erit.
Aura ponetur mali fœlicis imago,
  Causaq; versiculis scripta duobus erit.
Effigie pomi testatur Acontius huius,
  Quæ fuerint in eo scripta fuisse rata.
Longior infirmum ne lasset epistola corpus,
  Clausaq; consueto sit tibi fine, vale.

ANTO. Q ui pclari ex cæa insula fuere Coryciæ; nymphæ q & vñ dictæ Cæa isula q & vñ: & truculētissima lege quæ ibi viguerat Vale versbū quo loco consueuit ab auctoribus poni.

INSVLA:dicit esse ex Cæa isula: quæ est in Aegæo mari:vt supra in argumento dixi : quæ probatur nō ignobilis: quia olim celebrata fuit a nymphis Corycis cauendum ne legatur Corynthiis:quia nec sensus : nec metri ratio patitur sed Corycus ita dictus a Coryco antro in Parnaso : de quo Strabo sic inquit : Vniuersus Parnasus consecratus existit. & antra:& alia loca sanctitate digna continens:ex quibus celeberrimum:& formosissimum extat Corycium nympharū antrum eodem: quo & Cilicium nomine nuncupatum:dicit ergo in Cæo olim fuisse nymphas corycias: de quibus Ouidius libro primo Metamorpho. Corycidas nymphas:& numina montis adorant:vbi male quidam legunt Corciridas. Insula Cæa:adiectiue dixit sicut insula Chia:pro Chios: Illa:insula. Nec si generosa probaris nomina : idest si ēt placet nobilitas tibi. Nec arguor:non probor ortus auis despectis:idest non sum natus vilibus : & contēptis maioribus. Sunt & opes:laudat se a reliquis: quibus amantes solent se laudare . Vt nihil:vt: idest quamuis nihil iungat me tibi amplius. Amor est mihi:idest certe amo te. Appeteres:idest appetere deberes. Vel: idest etiam. Non iurata:sine iuramento. Hæc tibi:dat auctoritatem suis scriptis dicēs se scripsisse monitu Dianæ & amoris. E quibus:Diana & amore. Sagittæ alterius:scilicet amoris. Nocuere mihi : quia percusserunt me . Tela alterius : scilicet Dianæ. Iuncta salus nostra:idest mea vita est coniuncta cum tua:ita vt te periclitante ego etiam sim periclitaturus . Duobus:tibi & mihi. Quod si contingerit:vt feras opem ambobus:idest vt mihi nubas. Cum iam data signa sonabunt i dicit quando celebrabuntur festa Dianæ in Delo & offerentur ei sacrificia votiua tunc Acontius suspendet in templo Deæ effigiem pomi aurei in quo duobus versiculis testificabitur Cydippen seruasse, quæ in eo pomo scripta legerat & iurauerat . Cum data signa sonabunt:quia sonitu tubarum vocabantur ad sacrificia. Delos:insula vbi colitur Diana. Erit tincta:idest maculata. Sanguine votiuo:sanguine victimarum ex voto intersectarum. Rata:valida:habuisse effectum. Longior:dicit se nolle plura scribere:ne prolixitate fatiget & afficiat molestia ipsam Cydippen ægrotantem & infirmam: ordo est:vale o Cydippe epistola longior lacesset corpus tuum infirmum. Et vt sit clausa:idest conclusa. Fine solito:quia finis epistolarum solet esse Vale.

HVBE. Cæa isula Coryciæ nymphe Corycium antrum a quo & Cilicium qui & vbi locorum sit.

Vbi Diana colebatᷣ

AMPLIVS vtq; nihil:idest vt nihil amplius supple sit: mihi quod commendes:me tibi iungit amor. E quibus alterius: ordo est e quibus scilicet dictis duobus numinibus Diana:quæ & Phœbe:& Luna:& Proserpina : & Hecate: & Lucina dicitur :sicut & Triuia & Dælia:& aliis epithetis:& amore:idest cupidine:sagittæ alterius: scilicet amoris nocuere iam mihi: quia amore langueo & vulneratus sum sagittis cupidinis:& caue tibi ne tela alterius:scilicet Phœbes : quæ est soror Phœbi:hoc est Dianæ noceant tibi. Clausaq; consueto sit:idest vt sit clausa fine consueto:quia in fine solet scribi Vale.

ASCEN.

In vigesimam epistolam Argumentum.

DElos insula in Aegæo eminet:quæ eam circundant insulæ Cyclades appellantur:vrbem habet in planitie sitam & Apollinis Latonæq; templum.instabilis olim fuit:sed appropinquāte Latonæ partu:vt scribit Pyndarus:immobilis stetit quatuor adamantinis columnis nixa.magno in honore est habita ab Heroicis temporibus:ab omnibus oris in hanc insulam ad sacra publica conueniebant:cœtusq; virginum sacra ministrabat : quibus cum adesset Cydippe acceptо insidioso pomo visa est se Acontio vxorem pacisci:eius pater alii desponsauerat:sub nuptiarum tempus febre correpta est,cum excepisset id sibi Dianæ indignatione contigisse concessura in Aconti vota respondit : sed seculorum incuria quantum ex vetustis codicibus obseruare potuimus præter versus duodecim epistola tota desideratur . Reliqui quicquid legitur adulterinum est.

Argumētū epistolæ

ANTO. PErtimui ne q̃ ĩdoli tuæ apportarẽt lr̃æ. ¶ Scriptum: epistolam. ¶ Sine murmure: nemine audiẽte. ¶ Inscia: imprudens: & quæ tuas insidias non notat. ¶ Captasses iterum: rursus me capere temptasses. ¶ Dura: inexorabilis: vt tuas literas non legissem. ¶ Omnia: & vota sacra. ¶ In hyppolyto suo: quæ Aesculapius Dianæ precibus ad vitam deduxit: postquã ab equis distractus est appellatusq; virbius: in aricino nemore seruandũ nymphæ ægeriæ cõmisit: ideo cautũ est: vt equi aricinum nemus nõ intrarẽt: qm̃ Hippolytum distraxerint. ¶ At melius virgo: ab ætate & sexu pathos ẽ; virgo iq̃t virgini fauerẽ debuisset. ¶ Paucos: nã diuturna febre vexata ð salute dsparat.

Hippolyti fabula

HVBE. PErtimui: licet quidam addiderint multa carmina q̃ in multis codicibus reperiebantur: puto tamen illa carmina nõ esse Ouidi. nam ex eadem officina exisse nõ vidẽtur & ægrotantẽ puellã verisimile breuiter respõdisse: itaq; nõ interpretabor ea q̃ dicta sunt: q̃ tamen si quis velit videre: nõ habẽt multũ difficultatis: & qm̃ sunt responsiua. Ad p̃cedentem episto. facile intelligãtur: Respõdet autem Cydippe se p̃ timore nõ ausam fuisse legere epistolam Acontii verbis clare platis: ne iterũ iuraret sicut quando legit pomũ: & dicit se fuisse in volũtate nõ legẽdi nisi quod dubitauit de Diana magis irasceretꝛ: quã dicit nimiũ fauere ipsi Acõcio: cũ æquis esset quod sibi faueret: quia virgo deberet fauere virgini. ¶ Pertimui: cũ mihi reddita est epistola tua. ¶ Sine murmure: sine pbatione verborũ: sed tantũ oculis & animõ pcurrẽs. ¶ Captasses: decepisses. ¶ Vt ipse fateris: nã dixit pmissam satis est te semel esse mihi. ¶ Dura: aspera in nõ legẽdo scriptũ tuũ. ¶ Sæuæ: iratæ. ¶ Cũ faciã oia: in honorem Dianæ: & p̃ter ipsam. ¶ Dem pia thura. i. faciã ei sacrificia thuræ. ¶ Fauet tibi plus iusta parte. i. plus æquo tuetur partes tuas. ¶ Vindicat te: facit vindictã p te. ¶ Vt cupis credi: quia tu dicis mihi quod hæc ẽ causa q̃re ægroto. dixit enim ipse dicendũ tamẽ est hoc tu mihi crede quod ægra ipsa nubẽdi tẽpore sæpe iaces. Cõsulit ipsa tibi. ¶ Talis in hippolyto: nõ tantũ fauit Hippolyto suo quẽ etiã secũdũ quosdam p Aesculapiũ, a morte ad vitã reuocauit: vt Vir. scripsit licet Horati. aliter dicat. ¶ Talis: tam fauorabilis. ¶ In suo Hippolyto: p in suũ Hippolytũ, Archaismos sic Vir. Talis in hoste fuit Priamo. ¶ Melius: iustius. ¶ Virgo: ipsa Diana virgo. ¶ Fauisset ãnis virginis: mei Cydippes quæ etiã sum virgo. ¶ Quos: annos. ¶ Vereor: timeo. ¶ Ne velit esse paucos mihi: quia timeo ne velit me cito mori. Sed ne quis putet me p̃termisisse eoꝝ q̃ sequunẽ explanationẽ pp difficultatẽ: aut ignorantiã locoꝝ exponã locũ qui oium difficillim⁹ putatur de quo, a multis rogatus sum: qui se viros doctos frustra cõsuluisse dicerẽt q̃bus iam viua voce dixi quid sentirẽ: Is locus est. Miror & innumeris structã de cornibus. Aram. Et de qua pariẽs arbore nixa dea est. Arã structã de cornib⁹ Arã Dianæ intellexit: quæ ita erat structa: qm̃ ipsa est dea venatiõis: cuius indicia sunt cornua ferarũ: aut de cornibus tantũmodo ceruorũ factam intelligit qui sunt in tutela Dianæ. Arbor de qua dea pariens est nixa: quæ sit ipse Oui. aperte declarat libro. vi. Meta. his versibus. Illic incumbens cum Palladis arbore palmæ Edidit inuita geminos latõa nouerca: arborẽ igitur palmæ & oliuæ significat: cui incumbẽs latona Dianam & Appollinem peperit: hoc autẽ in Delo fuit.

Hippolyti fabula

Locus enodatus

Latonæ fabula

ASCEN. PErtimui, breuis est hæc epistola, aut quia residuũ periit: aut quia plura ægrotantem scribere nõ decuit. Sine murmure. i. sine voce, iuraret, ne quos inscia lingua deos. Aucta foret sæuæ &c. hoc dicto cõsentit in sententiam Aconcii. Nam sibi persuasum significat febrem illam a dea irata illatam. Illa tamen iusta honestatis gratia dicit se coactam vt consentiat Acontio contra voluntatem paternam, Memori ira, sic Maro memorem Iunonis ob irã. Talis in hippolyto vix fuit. Bene dubitat. Nã Vir. dicit eum reuocatum a morte pæonis herbis. Horatius autem inquit. Neq; enim Diana pudicum liberat Hippolytum. Quos vereor paucos ne velit &c. ergo quasi plura scribere nequiens sic artificiose epistolam clausisse potuit.

Nunc

CYDIPPE ACONTIO.

PErtimui, scriptumq; tuum sine murmure legi:
Iuraret ne quos inscia lingua deos.
Et puto captasses iterum nisi, vt ipse fateris,
Promissam scires me satis esse semel.
Nec lectura fui, sed si tibi dura fuissem,
Aucta foret sæuæ forsitan ira deæ.
Omnia cum faciam, cum dem pia thura dianæ
Illa tamen iusta plus tibi parte fauet.
Vtq; cupis credi memori te vindicat ira,
Talis in Hippolyto vix fuit illa suo.
At melius virgo fauisset virginis annis,
Quos vereor paucos ne velit esse mihi.
Languor enim causis non apparentibus hæret,
Adiuuor & nulla fessa medentis ope.
Quam tibi nunc gracilem vix hæc rescribere! quamq;
Pallida vix cubito membra lauare putas!
Nunc timor accedit, nequis nisi conscia nutrix
Colloquii nobis sentiat esse vices.
Ante fores sedet hęc, quid agamq; rogantibus iter
Vt possim tuto scribere, dormit ait.
Mox vbi secreti longe causa optima somnus
Credibilis tarda desinit esse mora,
Iamq; venire videt quos non admittere durum est
Excreat, & ficta dat mihi signa nota:
Sicut eram properans verba imperfecta relinquo:
Et tegitur trepido littera cauta sinu.
Inde meos digitos iterum repetita fatigat:
Quantus sit nobis, aspicis ipse labor.
Quę peream si dignus eras: vt vera loquamur:
Sed melior iusto quamq; merens ero.
Ergo te propter toties incerta salutis
Commentis pœnas doq;, dediq; tuis.
Hęc nobis formę te laudatore superbę
Continget merces: & placuisse nocet.
Si tibi deformis, quod mallem, visa fuissem,
Culpatum nulla corpus egeret ope.

Nunc laudata gemo, nūc me certamine vestro
Proditis:& proprio vulneror ipsa bono.
Dum neq; tu cedis:nec se putat ille secundum:
Tu votis optas illius, ille tuis.
Ipsa velut nauis iactor:quam certus in altum
Propellit Boreas, æstus,& vnda refert.
Cūq; dies caris optata parentibus instat:
Immodicus pariter corporis ardor inest.
Nec mihi coniugii tempus crudelis ad ipsum
Persephone nostras pulsat acerba fores.
Iam pudet,& timeo quāuis mihi cōscia nō sim.

¶In heroidas hæc habuimus:vt ad te q̄ emēda tissima mitteremus, quæ vt in academicis Varro:quoniā indocti: doctiq; nō forent pbaturi: edere nō dubitauimus. Cupimus enim inuidi: beneuoliq;:qualescunq; legant illi, vt aliena ex merito,si qua est laude rumpantur. Hi vero tecum meis vigiliis:& laboribus gratulentur.

Me precor vt serues:perdere velle, velis.
Aut tibi iam nulla est speratæ cura puellæ:
Quam ferus indigna labe perire sinis.
Aut Dea si frustra pro me tibi sæua rogatur:
Quid mihi te iactas? gratia nulla tua est.
Elige quid fingas:non vis placare Dianam,
Immemor es nostri:non potes illa tui est.
Vel nunquā mallem, vel nō mihi tēpore in illo
Esset in ægæis cognita Delos aquis.
Tunc mea difficilis deducta est æquore nauis:
Et fuit ad ceptas hora sinistra vias.
Quo pede processi?quo me pede limine moui?
Picta mea tetigi quo pede texta ratis?
His tamen aduerso redierunt carbasa vento,
Mentior ha demens:ille secundus erat.
Ille secundus erat:qui me referebat euntem:
Quiq; parum felix impediebat iter.
Atq; vtinam constans contra mea vela fuisset:
Sed stultum est venti de leuitate queri.
Mota loci fama properabam visere Delon:
Et facere ignaua puppe videbar iter.
Quam sæpe vt tardis feci conuitia remis:
Questaq; sum vento lintea parca dare.
Et iā trāsierā Myconon: iā Tenon,& Andron:
Inq; meis oculis candida Delos erat.
Quam procul, vt vidi, quid me fugis insula dixi?
Laberis in magno nunquid, vt ante mari.
Institeram terræ cum iam prope luce peracta
Demere purpureis Sol iuga vellet equis.
Quos idem solitos postq̄ reuocauit ad ortus
Comuntur nostræ matre iubente comæ.
Ipsa dedit gemmas digitis:& crinibus aurum:
Et vestes humeris induit ipsa meis.
Protinus egressę superis:quibus insula sacra est:
Flaua salutatis thura:merumq; damus.
Dumq; parens aras votiuo sanguine tingit:
Offensos videat ne meruisse Deos.
Arcedere hoc aliquis casu contendit.& alter
Acceptum superis hunc negat esse virum.
Ne ve mihi credas in te quoq; dicere famam:
Facta veneficiis pars putat iste meis.
Causa latet,mala nr̄a patet, vos pace mouetis:
Aspera sum mota prœlia plector ego.
Dicam nunc,solitoq; tibi me despice more:
Quid facies odio sic vbi amore noces.
Si lędis quod amas: hostem sapienter amabis.

Festaq; fumosis ingerit extra focis.
Sedula me nutrix alias quoq; ducit in ædes:
Erramusq; vago per loca sacra pede.
Et modo porticibus spatior, mō munera regō
Miror:& in cunctis stantia signa locis.
Miror & innumeris structā de cornibus aram:
Et de qua pariens arbore nixa Dea est.
Et quę preterea(neq; enim memini ue, libet ue
Quicquid ibi vidi dicere)Delos habet.
Forsitan hæc spectans:ante spectabar Aconti,
Visaq; simplicitas est mea posse capi.
In templum redeo gradibus sublime Dianæ
Tutior hoc ecquis debuit esse locus?
Mittitur ante pedes malum cum carmine tali.
Hei mihi iuraui nunc quoq; pene tibi.
Sustulit hoc coniux:mirataq; perlege dixit:
Insidias legi magne poeta tuas.
Nomine coniugii dicto confusa pudore:
Sensi me totis erubuisse genis.
Luminaq in gremio veluti defixa tenebam:
Lumina propositi facta ministra tui.
Improbe qd gaudes, aut q̄ tibi gloria parta est:
Quid ue vir elusa virgine laudis habes?
Non ego constiteram sumpta peltata securi:
Qualis in iliaco Penthesilea solo.
Nullus amazonio cęlatus baltheus auro:
Sicut ab Hippolyto preda relata tibi est.
Verba quid exultas:tua si mihi verba dederunt:
Sumq; parum prudens capta puella dolis.
Cydippen pomum:pomū Schœneida cepit:
Tu nunc Hippomenes:scilicet alter eris.
At fuerat melius:si te puer iste tenebat:
Quem tu,nescio quas,dicis habere faces.
More boni solito spem non corrūpere fraude:
Exoranda tibi:non capienda fui.
Cur cum me peteres:ea nō proferēda putabas?
Propter quæ nobis ipse petendus eras?
Cogere cur potius:q̄ persuadere volebas?
Si poteram audita conditione capi.
Quid tibi nunc prodest iurandi formula iuris?
Linguaq; præsentem testificata deam?
Quæ iurat mens est:nil coniurauimus illa:
Illa fidem dictis addere sola potest.
Consilium,prudensq; animi sententia iurat:
Et nisi iudicii vincula nulla valent.

Si tibi coniugium volui promittere nostrum:
Exige pollicitі debita iura tori.
Sed si nil dedimus præter sine pectore vocem:
Verba suis frustra viribus orba tenes.
Non ego iuraui: legi iurantia verba.
Vir mihi non isto more legendus eris.
Decipe sic alios: succedat epistola pomo:
Si valet hoc magnas diuitis aufer opes.
Fac iurent reges sua se tibi regna daturos.
Sitq; tuum toto quicquid in orbe placet.
Maior es hac ipsa multo (mihi crede) Diana:
Si tua tam præsens littera numen habet.
Cum tamē hęc dixi, cum me tibi firma negaui:
Cum bene promissi causa peracta mei est.
Confiteor timeo sęuæ Latoidos iram:
Et corpus lędi suspicor inde meum.
Nam quare quoties socialia sacra parantur:
Nupturæ toties languida membra cadunt.
Ter mihi iā veniēs positas Hymenęus ad aures
Fugit: & e thalami limine: terga dedit.
Vixq; manu pigra toties infusa resurgunt
Lumina: vix moto corripit igne faces.
Sæpe coronatis stillant vnguenta capillis:
Et trahitur multo splendida palla croco.
Cum tetigit limen lachrymas, mortisq; timorē
Cernit: & a cultu multa remota suo.
Proiicit ipse suas deducta fronte coronas:
Spissaq; de nitidis tergit amoma comis:
Et pudet in tristi letum consurgere turba:
Quiq; erat in palla: transit in ora rubor.
At mihi væ miseræ torrentur febribus artus:
Et grauius iusto pallia pondus habent.
Nostraq; plorantes video super ora parentes:
Et face pro thalami: fax mihi mortis adest.
Parce laboranti picta Dea lęta pharetra:
Daq; saluiferam iam mihi fratris opem.
Turpe tibi est illum causas depellere leti:
Te contra titulum mortis habere meæ.
Nunquid in vmbroso cum velles fonte lauari:
Imprudens vultus ad tua labra tuli?
Præteriti ne tuas de tot coelestibus aras?
Atq; tua est nostra spreta parente parens?
Nil ego peccaui, nisi q periuria legi:
Inq; parum fausto carmine docta fui.
Tu quoq; pro nobis: si non mentiris amorem:
Thura feras, prosint quæ nocuere manus.
Cur quæ succenset, q adhuc tibi pacta puella?
Non tua fit, fieri: ne tua possit, agit?
Omnia de vita tibi sunt speranda: quid aufert?
Sæua mihi vitam: spem tibi Diua mei.
Nec tu credideris: illum cui destinor vxor
Ægra superposita membra fouere manu.
Assidet ille quidem quantum præmittitur ipsi:
Sed meminit nostrum virginis esse torum.
Et quoq; nescio quid de me sensisse videtur:
Nam lachrymæ causa sępe latente cadunt.
Et minus audacter blanditur: & oscula rara
Accipit: & timido me vocat ore suam.
Nec miror sensisse notis cum prodar apertis:
In dextrum versor cum venit ille latus.
Nec loquor: & tacto simulatur lumine somnus:
Captantem tactus, eiicioq; manum.
Ingemit: & tacite suspirat pectore: meq;
Offensam, quamuis non mereatur, habet.
Si mihi quod gaudes. & te iuuat ista voluptas:
Si mihi q sensus sum tibi fassa meos.
Si mihi lingua foret: tu nostra iustius ira:
Qui mihi tendebas tetia dignus eras.
Scribis vt inualidum liceat tibi visere corpus.
Es procul a nobis: & tamen inde noces.
Mirabar quare tibi nomen Acontius esset:
Quod faciat longe vulnus acumen habet.
Certe ego conualui nondum de vulnere tali,
Vt iaculo scriptis eminus icta tuis.
Quid tamē huc venias: sane miserabile corpus
Ingenii videas bina trophæa tui.
Cōcidimus macie: color ē sine sanguine: qualē
In pomo refero mente fuisse tuo.
Candida nec mixto sublucent ora rubore.
Forma noui talis marmoris esse solet.
Argenti color est inter conuiuia talis:
Quod tactum gelidæ frigore pallet aquæ.
Si me nunc videas visam prius esse negabis,
Arte nec est dices ista petenda mea.
Promissiq; fidem ne sim tibi victa remittes,
Et cupies illud non meminisse Deam.
Forsitan & facies iurem vt contraria rursus,
Quæq; legam mittes altera verba mihi.
Sed tamen aspiceres vellē, prout ipse rogabas,
Et discas sponsæ languida membra tuæ.
Durius & ferro cum sit tibi pectus Aconti,
Tu veniam nostris vocibus ipse petas.
Ne tamen ignores ope qua reualescere possim,
Quæritur a Delphis fata canente Deo,
Et quoq; nescio quā ā nūc vaga fama susurrat,
Neglectam queritur testis habere fidem.
Hoc Deus & Vates, hoc & mea carmina dicūt,
At desunt voto carmina nulla tuo.
Vnde tibi fauor hic, nisi qd noua forte reperta ē,
Quæ capiat magnos littera lecta Deos.
Teq; tenente Deo numen sequor ipsa Deorū,
Doq; libens victas in tua vota manus.
Fassaq; tum matri deceptæ foedera linguæ,
Lumina fixa tenet plena pudoris humo.
Cętera cura tua ē, plus: hoc quoq; virgine factū,
Non timuit tecum quod mea charta loqui.
Iam satis inualidos calamo lassauimus artus,
Et manus officium longius ægra negat.
Quid nisi quod cupio me iam cōiungere tecū,
Restat, vt ascribat littera nostra vale.

FINIS.

Ad Franciscum aragonium ferdinandi regis Neap. F. domitius calderinus Salu.

Mirificū est studiū meū Francisce, & volūtas q̄dam egregia in eos:qui de se spem aliquā ꝓbitatis,& indolē prebent
neq̄ vllū finem facio cogitādi de iis,quæ ad eos vel iuuādos vel ornādos pertinere arbitror.Q d cū de oībus face
re soleo : tñ me id in primis dēre existimo iis,qui vel populis aliqñ ꝓfuturi sunt:vel nationū clientelas habituri.
Video enim Platonē philosophorū,vt ille ait,Deū.cū de ciuiū suorū educatiōe multa sapiēter,eloquētissimeq̄
iuuentutis moderatorē cōpluribus satis esse monuisset:in filiis regis quatuor educationis magistros reqsiuisse:
moribus,& doctrina insignes.Nimirum maiore cura censuit plato formandum:qd multorum oculis aliqñ exhibiturus erat
nā bonus princeps tam oibus cōis est:q̄ lex sanctissima & æquali ciuium societati accōmodata.Incredibilē tu regis potētissi
mi filius d: te expectationē concitasti:& cū ista ætate veluti in tenellis arboribus:floribus cōtenti esse soleamus tu nobis iā
formatos virtutum fructus ꝓduxisti.In quo plane declaras te paternæ gloriæ magnitudinē,& splēdorē:nulla oino ex parte
ignorare:cū ad eā vel assequendam:qd optabile est:vel superādā:id qd ipse fortasse cupiat:nos certe vix sperare audemus:
tantis iam famæ,laudūq̄ ꝓsidiis te cōpares & cōtendas.Hæc cū ex aliis accipio:tum ex Curelio,Militiaq̄ amplissimi,diui
tiisq̄ principis Cardinalis tui neapolitani necessariis,Hi enim siue qd domi te sæpe audiāt:siue qd in te ꝓcipuam imortalēq̄
obseruātiā contulerūt:de te mecū & frequenter,& honorifice loquunť:in primisq̄ de literarū studio.Q uo in gñe cū ab ineū
te ætate versatus sim sta ui esse cum istituti,mei:qd mitto ꝓposui:tum susceptæ de te opinionis aliqd mittere:qd per æstatē
in tua ista felici campania aliqñ leges.Non tā q̄ tē qd h ec boni principis aium formare possint:q̄ relaxare.Scio.n.placere
iis:quos tecum habes:vt vel lusibus aium interdū:grauiorūq̄ studiorū curā remittas.Vbi vero tu:aut libentius velis cōqe
scere:aut honestius possis q̄ in lr̄is habes nihil.Q d ve neq̄ hoc tpe alienū videať:neq̄ ætate tua efficere studui:ita accipies
a Domitio tuo hanc elucubratiūculā in Sappho Ouidii:obscurioraq̄ Propertii loca:in q̄bus si qd ꝓterea desiderabis da
bis operā:vt sciā.Ego enim tam libenter ꝓdiā:q̄ studio se incepi:Simul agnosces eiuem tuum Papiniū Poetam:quē proxi
mis vigiliis omnibus pristinæ dignitatis,famæq̄ ornamentis restituendum curaui. Vale ex Vrbe.

Adagium Platonis

Domitius in sappho Ouidii.

Gallias Methymneus nulla lucubratione nobilior fuit q̄ interpretatione poematum Alcei,& Sapphus tanta erant
æstimatione eius mulieris scripta:qd Papin.in patris epicœdio satis testatus est cum eam locauerit inter antiquos
vates.& Strabo rem mirabilem eam appellat:nullāq̄ in poetice cū ea conferri posse arbitrať:dederunt q̄ iam ope
ram poeticæ ꝓter hanc tres Corynnæ:de q̄bus in siluaꝶ commentariis scripsimus: Erynna quæ concubina Sap
phus fuit:vt Eustachius scribit ea lesbia.vt alii putant Rhodia:vel Teia poema composuit lingua Dorica:tercentorū ver
sibus opus absoluit:quorū dignitas cū Homero contendit:in eā illud epigrāma græcum edictū est: [Greek, partly illegible]
[Greek, partly illegible]: Theano ꝓterea mulier locris lyrica fuit & Moero:quæ hymnum
ineptum composuit:& Carixena & Praxilla.de Sappho hæc Suidas apud græcos:Sappho Sinonis:vt alii putant Eume
nii:ut alii Erigii:ut alii Ecripti:vt alii Semii alii Camonis:Etarchi alii:nōnulli Scamādromyni:q̄bus astipulať Herodo
tus matre Cleide:lesbia ex Cresso:lyrica nata q̄dragesima secūda olympiade:quo tēpore & Alcæus & Stesicorus & Pytha
cus:tris fratres habuit:larycum:Charaxum:Eurigium.Cercyllæ uiro Andrio ditissimo nupsit:cui filiā peperit:Cleida no
mine:amicas tris:Atthidem:Tælesippam & megaram habuit:quibus ad libidinem usa dr̄.Discipulas:Anaxagorā:Milesiā
Congilā:Iophoniam:Eunicā:Salaminā:scripsit libros lyricos nouē:prima plectrū repperit:scripsit Epigrāmata : Elegias:
Iambos:& Næniás.Sappho Lesbia ex Mytilenæ Psaltria:hæc amore Phaonis Mytilenæ ex leucade se deiecit:nōnulli huic
carmen lyricū tribuunt:hæc Suidas græce.huius poemata lasciua fuisse indicat Oui.lesbia quid docuit Sappho nisi amare
puellas:& in arte amādi:Nota fit & Sappho:quid enim lascíuius illa Horatius:Viuuntq̄ cōmissi calores Aeoliæ fidibus pu
ellæ:uiro Cercylla mortuo & Cleide filia superstite relicta:in amorē Phaonis incidit:quod Plinius herbæ tribuit.xxii.natu
ralis historiæ:ubi de centum capita ita scribit portentosum:quod de ea traditur radicē eius alterutrius sexus similitudinem
referre rara inuētu:& si uiris cōtigerit mas:amabiles etiā fieri,ob hoc & Phaonē lesbiū dilectū a Sappho:multaq̄ circa hāc
nō magorū solā uanitates:sed etiā Pythagoricorū:hæc Plin.q̄uis mendose in nōnullis codicibus ita scriptū sit,ob hoc Phao
nem & lesbiū dilectos Sappho:sed ita legenda sunt uerba Plinii:ut nos recitauimus.iterū enim dilexit Phaonē mortuo uiro
ut etiā Plautus ait in milite:Nulli mortali scio obtigisse hoc:nisi duobus tibi Phaoni lesbio græco:deniq̄ epigrammate ab
Antipatro sydonio:tanq̄ decima musa ornatur:poemata illius extant nulla.Epistola hæc Oui.est, aliis Heroidum inserta:
quod in Corynna sua testatur ad Macrum scribens:cū Heroidū noie:sed ad uiros scribere ait.Q uodq̄ tenēs strictū Dido
miserabilis ensem Dictat & Aoniæ lesbis amica lyræ:& cū noie uirorū epistolas finxit Sabinus poeta. Phaonis quoq̄ noie
scripsit ad Sappho:de quo Ouidius:Q uā cito de toto rediit celer orbe Sabinus:Scriptaq̄ diuersis rettulit ille locis.& pau
lopost: Tristis ab Hypsiphilem ab Iasone litera uenit:Dat notam Phœbo lesbis amica lyram:idest accipit literas a Phaone
Sappho eum non rediturum:quare se de leucade deiecit:atq̄ ita amore liberata lyrā dicauit Phœbo:quā vouerat:uam ita
scripsit:Inde Chelyn phœbo cōia munera ponam.Et sub ea versus vnus & alter erit.Hæc āt epistola ab Ouidio composita
affectus:qui mitiores sunt copiosius exprimit q̄ vlla alia:nam eā locupletauit poeta ex poematis Sapphus:quæ mollissima
sunt:vt etiam de Homero multa transtulit:& ex Odissea in Penelope:& ex iliade in Briseide.tñ autē abest : vt hanc epistolā
putem a Sappho scriptam:vt etiam statuam inseri oportere epistolis Oui.& statim,locandā post Didonē:nā eo ordine poe
ta scripsit siquidē eius versibus credimus pauloante a nobis recitatis:sed cum aliis mollior esset: varietateq̄ blandiretur : dū
seorsum a nōnullis edisciť: scribiturq̄ sola:libelli nomē meruit:& auctoris fidē inuenit mulieris lugentis cum lachrymas:&
amantis Deorū oi ex parte impleat:de huius saltu ad leucada de Charaxi amore in Rhodopē:suis locis dicemus. Interea il
lud obseruandū est:partes lasciuiores & impudica verba huic attribui:nā supra muliebrē conditionē in amores ardebat : cū
non modo virum perdite amauerit:sed aliarū quoq̄ mulierum tribas fuerit.hoc est insultando illas fricaret:nā τριβειν frica
re est:quod apud iuuenalē & Martialē diximus:& ab Horatio mascula Sappho appellatur:ea de cā:quāuis Porphirio eum
locum interpretans ambigendo scribat masculā dici:vel q̄ operam poetice dederit:quod est viris:vel qd & tribas fuerit:quod
& ipsa ingenue fatetur:quamuis mutatis amicarum noibus:nā quas amauit.præcipue:tres fuerūt:Athis:Tælesippa:& Me
gara:sed de his suo loco Phaon in Siciliam discesserat:puella amoris ignibus incēsa & plene ardens cum ab illo se sperni ve
reretur:statuit etiam capitis periculo furorem lenire demisso corpore ex leucade:sed antequam illuc accedat per incōstātiam
muliebrem tentans:quod desperauerat:hac epistola eum reuocare studet faciens absenti inuidiam suæ conditionis & calami
tatis:quā omnibus in:cōmodis miserabilem ostēdit:dum & voluptates oēs se abiecisse scribit Phaonis causa:in tanto dolore
carmen nō succurrere se ludibrio esse fratri filiam paruam superstitē:deosq̄ omnes misericordiæ angulos excutit:non sexus:
non fortunæ mutatio:non habitus:non rerum omnium desperatio non quicquid miute est:& mouet præmittitur.

Epistolæ argumētū — *Sappho vita* — *Sabinus poeta q̄s edidere epistolas*

DOMI.

Q ua decã interroga- m⁹: & quo nã pacto i terrogatio fiat

NVnquid vbi aspecta est. Principium autem epistolæ interrogationem habet: & quidem figuratam: nam instandi aliquando gratia interrogamus: vt quousq tandem abutere patientia nostra Catilina. non enim illic Ciceronẽ interrogat vt sciat: sed vt ita acrius vrgeat. interrogamus etiam quod negari non possit: aut vbi respondendi difficilis est ratio: aut inuidiæ gratia vt illud Medeæ apud Senecam. Q uas peti terras iubes: aut miserationis: vt illud Sinonis: Heu quæ me tellus inquit quæ me æquora possunt accipere. Denique multis figuris interrogamus, hæc autem Sapphus interrogatio ironiam quandam subostendit: & infensa Phaonis crudelitati sui obliuionẽ expostulat: atq accusat. nihil enim aliud significãt quatuor primi versus nisi se iã deserti: dũ ambigunt: an statim ille agnouerit literã: an nescierit nisi legisset nomen: qđ .s. exciderat. ¶ Litera studiosæ de. doctrinã suã indicat: cũ inquit videres caracteres tã studiose: & docte formatos: an cognouisti esse epistolã a me. ¶ Studiosæ: studiosi boni dicũtur & literis eruditi: mihi adeo late patere uidetur: vt diligentẽ in suo genere artificẽ significet studiosum: librarium: pictorẽ: atq id genus. ¶ Sapphus auctoris. i. nisi legisses me esse eã quæ mitteret epistolã: nã ita inscripta erat Sappho Phaoni: penitus ignorabas a quo mitteret. Auctor nõ est qui tm̃ facit sed qui princeps est: & primus iubet vt aliquid fiat: multaq fieri possunt ab aliquo alio tamẽ actore: q nihil i his agat: inde illud apud Liuiũ frequẽter vt patres fiant auctores: vt perinde accipiãt: ac si ipsi iussissent. & ad militiã trãslatum auctorare format: qđ est eligere in militiã: ex eo tractum q nisi imperatores senatu auctore bellũ gererẽt: triumphum nõ merebãtur: cũ autẽ illis auctorib⁹ bellũ gerebant: quasi auctoratu ab illis nouabant operã: & miles auctoratus ab imperatore ei operã præstabat: receptus. s. in munera militaria: & imperatoris fide. Inde exauctorare diminuere est: & auctoramentum significat illã ascriptionẽ simpliciter. Dabunt veniã manes. Laurẽtii nõ enim video quare ille auctoramentũ pro stipẽdio accipiat: & auide hic agere videar: nõ refellã oia illius testimonia: unũ illud satis non modo infirmum est p illo: sed pro nobis firmissimũ: quod ex Q uitiliani declama. affert. nec d facilẽ sane sub illo psertim auctoramento missionẽ habuisse: sed uoluit gladiator uiuere: dicat obsecro an auctoramentũ illic p stipẽdio accipiat: nõ enim gladiator illic faciebat stipẽdiũ: sed præstãs operã uicariã obligabatur arenæ. habuisset inquit missionẽ sub illo psertim auctoramẽto. i. cũ ita esset ascriptus i gladiaturã: nã p altero cũ acceperat munerarius: ut parua ei uideret futura iactura si iuueni missionẽ dedisset. Auctorat ergo imperator militẽ cũ eũ ascribit: nã qcqd deinceps agit miles auctoratus ad iperatorẽ refert: cui uictoriã parat. Ita qcqd ex Liuio ille affert ex Sene. ad hãc sniam nostram deducitur: ut in li. nostrarũ obseruationũ ostẽdimus. ¶ Sapphus: genitiuus græcus est. Fabius quidẽ in. i. institutio ita scribit. Nũc recentiores instituerũt græcis noibus græcas declinatiões potius dare: qđ tm̃ ipsum nõ semper fieri potest: mihi aũt placet latinã rõnẽ sequi quousq patit decor. Neq enim iã Calypsonem dixerim: vt Iunonẽ q̃q̃ apud antiquos Cæsar vtit hac rõne declinãdi: sed auctoritatẽ cõsueto superauit. In cæteris quæ poterunt vtroq modo nõ indecẽter efferri: qui græcã figurã sequi malet: nõ latine quidẽ: sed circa rephensionẽ loquetur quibus ex verbis dicimus Cæsarẽ fuisse dictutũ Sapphonis potius q̃ Sapphus: sed tamẽ hic nõ indecẽter afferri sentit Q uinti. vt Iõnẽ legis apud Plau. qđ grãmatici quoq nostri obseruarũt. ¶ Carmina mea al. elegiaca. nã alternis numeris succedunt heroicis: in quibus claruerũt apud græcos Callimachus Philteas: Alexãder: Aetholus: Antimachus: Calinus: Mineruius: Tytheus Lacedæmonius: istituti elegi primũ deflẽdo desiderio mortuoꝝ. mox ad amores traducti: sed nomẽ iñ retinuerũt a miserabili cantu: quem olim fundebant: nã ελεειν est miserari lyricis modis: nam & si elegiam attigerat aliquãdo Sappho: tamẽ lyricis numeris prestabat. De lyricis autem poetis & carmine require quæ elucubrauimus pauloante in vltimo Syluarum. ¶ Flendus amor: rationem affert quare a lyricis ad elegos transierit: ait enim argumento operis se impelli: Possem inquit lyricis amores etiam includere: sed lachrymis nõ conuenit: quibus elegia manare solet. ¶ Elegia flebile carmen: ambitus estecurrentis in se syllogismi. Tu inquit fortasse queris quare scribam elegos: amor meus deflendus est. Elegia est carmen flebile ppterea nũc mihi magis conuenit q̃ lyricũ: elegi verbũ nõ placet: frigidũ enim est elegia ratione syllabæ nõ ostẽdit cũ eodẽ iure alibi defendat. Ouidi. in Corynna. Venit odoratos elegia nexa capillos. & alibi: Flebilis indignos elegia solue capillos.

Auctor qs nam sit

Miles auctorat⁹ qs Auctoramẽtũ qđ

Locus emo datus

Latinã declinationẽ sequi debem⁹ quoad decor patiatur

Q ui apud græcos in ælegia claruere & vñ nomẽ traxere elegi.

Locus emodatus

SAPPHO PHAONI

NVnquid vbi aspecta est studiosæ litera dextræ:
Protinus est oculis cognita nostra tuis.
An nisi legisses auctoris nomina Saphus:
Hoc breue nescires vnde mouetur opus.
Forsitan,& quare mea sint alterna requiris
Carmina,cum lyricis sim magis apta modis.
Flendus amor meus est,elegia flebile carmen,

ASCEN.

NVnquid vbi aspecta est. Q ua omnia ad vnguem, & perq̃ graphice a Calderino declarantur: frustra longius sim: ne tamen nihil dicam: scies hanc epistolam ut cæteras ab Oui. compositam: nec versam seu translatam: sed excogitatã: licet Sappho multa carmina scripserit: nec eius generis solum quod ab ea sapphicum dicitur. sed & alia multa. uerũ quia græce non latine scripsit: insaniunt qui hanc epistolam. ut est ab ea compositam somniant. Nunquid quasi dicat puto q non cum tamen debeat: ubi idest statim postq̃ litera metri causa singulariter pro epistola ponitur: sicut contra nomina pro eo quod est nomen ponit Auctoris Sapphus. Ergo auctor ab auctoritate communis est generis. Vnde Iuno apud Virgi. Auctor ego audendi. Sapphus: græcus: genitiuus: quo libentius vtar q̃ latino in consimili dictione græca. Habemus autem: ut Ser. docet ad illud. vii. Aeneid. Luctificam Alecto: tris casus in us: genitiuum in us: & accusatiuum & uocatiuum nominatiuo similes in o. ¶ Carmina alterna: idest hexametra cum pentametris. Elegia. alii legunt elegiaq: alii elegia. nam duæ primæ syllabæ corripiuntur.

CNON

Nō facit ad lachrymas barbitos vlla meas
Vror, vt indomitis ignē exercentibus euris,
Fertilis accensis messibus ardet ager.
Arua Phaō celebrat diuersa typhoidos ętnę
Me calor ętneo non minor igne tenet.
Nec mihi dispositis iūgā quæ carmina neruis
Proueniunt. vacuę carmina mentis opus.
Nec mihi Pierides subeũt, driadesue puellę:
Nec me tespiadum cętera turba iuuat.
Vilis Amythone, vilis mihi candida Cydno
Non oculis grata est Atthis vt ante meis.
Atq; alię centũ, quas hic sine crimine amaui:

¶ NON facit: non satis est, nec conuenit. ¶ Barbitos: Eschinus verborum græcorum interpres docet barbitõn esse genus citharæ lyricæ: vel ipsam lyram. Pollux locat eam inter instrumenta quæ manu pulsant. Stra. vero auctor est nomen esse barbarum: nā qui helicona musis cōsecrarūt thraces fuerunt: & antiqui vates: Ephorus: Orpheus: Musæus: Thamyris: q Baccho item Asiā cōsecrarūt in Indiā vsq; barbari: vnde multa musica instrumēta barbaris noībus designant: vt naolia: sambuca: magades: barbitos. ¶ Barbitos. i. vllum carmē lyricū. vario aūt genere pfertur: masculino ab Hora. Age dic latinum barbite carmē Lesbio primum modulate ciui. Fœminino ab Ouidio hic: neutro ab aliis: multis chordis fuisse indicat Theocritus: qui eam πολυχορδον appellat. ¶ Ager fertilis: plenus segete. ¶ Ardet: ardere solet. ¶ Exercentibus: diuersas in partes iactātibus. ¶ Phaō: nomen liberti neroniani: cuius meminit Tranquil. Phaon Lesbius insignis forma: delitiæ Sapphus: carmine tantum amicæ nobilis. ¶ Celebrat: tenet & colit. ¶ Aetnæ: Aetna mons Siciliæ notissimus: sortitus nomen ab Aetna heroe: vt Castor scribit numine loci cuius filium Lucius quidam temporibus Tibe. se professus loca finitima latrociniis infestauit: sed Romam ductus pœnas dedit: Catanertē oppidum Siciliæ Aetna olim dicebatur: quod nomen incolis expulsis Hieron rex dedit: de monte nunc intelligit: sub quo Typhoeum fulmine ictum esse poetæ fabulantur. Virgi. illic dixit esse Enceladum syluis: Typhoeum sub Inarine insula campaniæ ponit. non ardenter sortita Typhoeum inarime. Lucanus: Conditus: inarines æterna mole Typhoeus. Idem Hom. Sed libet hoc loco ambigere de nostris scriptoribus: qui vbi Ho. dixit ἀριμοις: idest in rimis arimos pronuncians: nostri coniūctum præpositione flexerunt inarimen vsurpantes. Ho. vero de insula campaniæ intellexisse: vel ille locus Plinii indicat. Ho. marime dicta a græcis Pythecusa: non a simiarum multitudine: vt aliqui existimauere: sed a figulis doliorum nimirum id designans: quod Strabo scribit: his verbis de Typhoeo loquens ex arimis vbi stratum dicunt esse Typhoea. Quidam hanc fabulam in Sicilia fingunt: quidā Pythecusis: præsertim qui simias dicunt arimos ab hetruscis vocitari: Pindarus certe in Sicilia: vt etiam Ouidi. scribit Typhoeum excruciari ait his versibus: Illum ætna vinculis fortissimis arctat immensum pater: centimanumq; Typhoeum. Typhon vero pater Harpyarum fuit: vt est apud Valeri. Flac. ¶ Typhoidos: forma patronymica est a voce græca deducta. τυφον vnde Typhonides & typhonis formatur. ¶ Euris indomitis: vehementibus & ferocibus. ¶ Arua diuersa: remota & procul posita. ¶ Nec mihi dispositis neruis: concinnatæ citharæ: in qua olim quatuor erant nerui. Sed Terpāder Lesbius septē composuit: octauam Simonides: nonam Timotheus: inde disticon in Terpandum: Hos tibi mutari chordarū quatuor vuluam: Nouaq; per septem modulamur carmina neruos. ¶ Iungam: iungam cum sono citharæ. Amphion autem primus cum cantu cithara vsus dicitur: antea Thamyras sine voce: qui autem simul canunt cum cithara psallo citharistæ dicūtur. ¶ Nec mihi pierides: hunc locum multi negligenter fortasse legunt, cum tamen enarratione indigeat: hunc autem sensum ego esse arbitror, cum Sappho ostendere velit se ad carmen non moueri vlla ex his causis quibus olim solebat: triplicē canēdi cām ait sibi fuisse: aut cū furore poetico ageretur: aut cū relaxans animū in syluis sine curis vagaret inter dryadas & hamadryadas: aut cū puellis quas amabat blandiretur: quæ sibi thespiadū & musarū instar erant: nunc inquit: Nec pierides subeunt i. furor poeticus. ¶ Nec dryades. i. nec relaxatio animi in syluis inter dryades prouocat me ad carmen. ¶ Nec cætera turba thespiadum nec amicæ quæ tertia: & reliqua carminis causa mihi erant iam exhilarant: aut delectant: atq; ita omnis canendi ratio mihi periit. ¶ Pierides: græci fabulosiora q̄dam de hoc noīe tradiderunt, Stra. vero historiā secutus ita scribit: nā id planū ex locis: in qbus cultæ sunt musæ: Piera enim & Olympus: & pimpla. & Lebetrū quondā loca fuere thraciæ: & montes quos nunc Macedones possident: quiq; musis belicona cōsecrarunt: thraces fuerunt. ¶ Tespiadū Thespias prius inquit Stra, nobilitauit Cupido Praxitelis opus ab eo sculptum: dono vero consecrauit thespiensibus Glicerium meretrix: in quo plus apud me valere Pausaniæ auctoritas: qui Phryne id dedisse affirmat: vt in cōmenta. syluaræ recitauimus: cū psertim versu græ. vulgatū φρύνη τὸν ἔρωτα … [illegible] … θεσπιεῦσι: de quo Plinius. ita scribit trigesimosexto natu. histo. de Praxitele tradēs eiusdē est cupido obiectus a Cicerōe verri illi: ppter quē thespiæ visebant: nūc Octauiæ scholis positus tres aūt fuisse musas tm̄ scribūt nōnulli: qbus Varr. assentit: is enim tradit earæ simulachra multiplicata fuisse: qd̄ ī ancilibus accepimus: atq; ita habitas esse nouē. Hom. certe & Hesio. huic nūero adstipulant. Hom. numeræ tm̄ nouē pferēs: Hesio. vero addēs singularæ noia. Alcmeō poeta cœli & terræ filias putauit: alii Iouis & memoriæ: nobili certe pictura: fluuius nobilior Romā eas trāstulit ex ambracia. ¶ Vilis Amy. igenue hic faret se tribadē fuisse & īpudice amasse nōnullas: de quaræ nūero dissentit ab eo qd̄ scr. Sui. ille. n. tres fuisse scri. qbus ad libidinē vsa dr̄ Sappho. Telesippā: Megarā: Athidem: sed duāræ noia mutant: q̄s hæc appellat Amythonē & Cydno: ille Telesippā: & Megarā: de tertia cōuenit. Nā ab vtroq; Atthis dr̄: q̄uis p mēdā sit iuersum: nos vero emādātes ita legimus. Nec grata ē oculis Athis: vt āte meis. nā si ita leges. Nec grata ē oculis Atthios ante meis: & nomē puellæ deprauas: & nullū colligis sensum ¶ Aliæ cētū: mil. e. & sexcēta sæpe p ifinito nūero accipiunt. Cic. ad Atticū scribēs sexcēta accepit p ifinito mille: alii scrip. poetæ psertim cētū hic loco Sappho: nā nō cētū: sed multas hūit puellas lesbias: qbus nō ad libidinē vtebat: sed eas erudiebat cithara: ex qbus tres claruerūt i. pmis eius discipulæ: anaxagora: milesia: Gōgyla: colophōia: Eunica: Salaminia: vt ex Suidæ monumētis ante recitauimus: aut eas in quotidianā cōsuetudinē & familiaritatē acceperat. Horatius. Et popularibus gaudēte Sappho puellis: oino ita itelligendū est ante noiatas cōcubinas fuisse Sapphus: quas vero nūc designat fuisse discipulas: & sine ifamia fuisse amatas. ¶ Sine crimine: sine criminatione: & reprehensione: qua non caruit in illis tribus: hic ostendit se de popularibus suis intellexisse.

¶ VRor vt indomitis: docet cur barbito. i. plectro: aut instrumento quouis musico nō iquit leuet a curis & lachrymis: quia inquit: vror, vt ager fertilis. i. qui densas pfert segetes: ardet messibus. i. aristis & segetibus ad messem perductis accensus & hoc euris. i. uentis illis indomitis. i. quasi furentibus: exercentibus ignem. i. flāmam: ut. ii. æneī. in segetem ueluti cum flamma furentibus euris icidit. Phaon celebrat arua diuersa. s. ab aruis nr̄is: quia arua ætnæ typhoidos. i. in qua typhoeus sepultus dr̄: sed calor nō minor ætnæo igne tenet me. i. q̄uis nō sum in ætna. nō minus tamē ardeo: sed amoris igne. Loquit autē quasi de absente: cū tamē ad Phaonē scribat, & si quis dicat cum cātatrix sit optima: nihilq; aliud magis leniat quā cātica: cur non occupet sese carminibus. Respōdet carmina nō amplius puenire: quia neq; Pierides. i. poetici furores: subeūt. i. latēter subintrant pectora: nec puellæ dryades. i. deæ nemorum: q̄ nos ad cātum pnæ &c. ¶ Vilis mihi cādida. i. licet cādida Cydmo. & declinatur hæc Cydno huius Cydnus: sicut Sappho Sapphus. Atq; aliæ cētum: quas hic sine crimine amaui: ergo priores cū crimine: nisi sit Amythone: Cydno: Atthis atq; aliæ cētum: quas omnes sine crimine amaui: mihi viles sunt.

DOMI. Barbiton qd sit & cuius generis
Qui sacrarūt helyconā ipsis musis
Phaones alii qui fuerint
ætna mōs q vbi, & vñ nom̄ traxit
Locus enodatus
ætna oppidū, q & vbi fuerit
Marime siue pythecusa, quæ sit, & vbi locorū Typhō qui fuerit
Qui citharæ neruos cōposuere
Quis primus cithara vsus fuerit
Psallo citharistæ q sint
Pierides q & vñ dictæ
Olympus Pipla & lebetrū quæ sint & vbi locorum
Tespias q fuerit
Locus enodatus
Musæ quot fuere
Tribades quæ sint
Sapphus discipulæ. q fuerint
ASCEN.

Improbe multarũ,quod fuit,vnus habes,
Est in te facies,sunt apti lusibus anni:
O facies oculis insidiosa meis.
Sume fidẽ,& pharetrã,fies mãifestus Apollo
Accendat capiti cornua,Bacchus eris.
Et phœb⁹ daphnẽ,& gnosida bacc⁹ amauit
Nec norat lyricos illa,vel illa modos,
At mihi pegasides blãdissima carmina dictãt
Iam canitur toto nomen in orbe meum.
Nec plus Alcęus consors patrięq;,lyręq;
Laudis habet,quãuis grandius ille sonet,
Si mihi defficilis formam natura negauit:
Ingenio,formę damna repẽdo meę.

DOM I. ¶ Improbe dicimus improbũ nõ tãtum malũ:sed nimis auidũ:nec cõtentũ etiã re imodica.¶ Improbe:q nõ cõtentus es tãto amore meo.¶ Vnus habes:solus possides.¶ Quod fuit multa℞.i.affectus meos amatorios:quos in multas puellas dispẽsaueram:pudice alias:alias impudice amãdo:in te vnũ cõtuli:& quod multis satis erat:tibi vni esse nõ potuit.¶ Est in te fac.ætate & forma amabilis q̃spiã esse põtq̃d vtrũq; cũ in Phaone sit lasciua Sappho formã & faciẽ tm̃ suspirat.¶ Anni apti lusibus:ludos publicos dicimus numero multitudinis:& spectacula ludus numero vnius pro excitatione gymnastica: vt ludus palæstræ:ludus pilæ:deniq; ludus dr̃ cũ multo℞ conuentus ab vno eruditur p̃ceptore:vt ludus gladiatorius:ludus lr̃arius. lusus vero ad voluptatẽ cõparati sunt sine vlla arte:& puero℞ proprie dicuntur:contra vbi ars est & p̃mium ludus appellatur: vt ludus aleæ: quasi in ludo a p̃ceptore traditus certa disciplina.Fabius:Nec me offenderit lusus in pueris:est & hoc signũ alacritatis:vt iquit: & formosus es & ea ætate qua lusus nõ aspernat:vt ꝑpterea sis etiã iucũdior.¶ O facies:cũ duo ꝑposuerit iucũda in Phaone.alte℞ quo magis alliciebaf repetit:& igemiscẽdo auget.alibi Oui.O facies oculos nata tenere meos. in arte aũt amãdi lusus inesse oportere ostẽdit.Ludendo sæpe paratur amor.¶ Fidem.i citharã:fides aũt ꝓprie citharæ neruos significat: sed ꝓ cithara accipit:vt etiã a Papi.Tentat audaci fide mantuanæ gaudia famæ:fidicula itẽ neruus est:sed ꝓprie quo ad tormenta vtebanf: pro neruo simpliciter Tranqllus in Tiberio: Veretris diligatis fidicu:arũ simul,vrin.æq; tormẽto distenderet:eã enim colligationẽ Tiberius ad supplicii acerbitatẽ excogitauerat.Apollo aũt lyrã a Merc.accepit: vñ etiã ad Amphionẽ puenit.Hora.Mercuri:Nã te docilis magistro mouit Amphion lapides canendo.¶ Et pharetram:nam hæc duo insignia sunt Apollinis.¶ Accedant capiti cornua Bacchus eris: cur Bacchus cornua gestaret:& cũ his pingeretur vnus Diod.ex oĩbus scriptoribus:quos legi:ꝓbabiliorẽ ex historia tradidit rationẽ:ita enim in quarto historia℞ scribit.Traditur hamon galea in bellis vsus:cuius insigne fuerit Arietis caput:sunt q ipsum dicãt in temporibus paruula habuisse cornua:ꝓpterea filius eius Bacchus eodẽ fuisse aspectu:posterisq; traditum deum hunc cornua gestare:vnde & bacchæ κερατοφόροι:idest cornigeræ dicuntur:quod numinis ꝑsonam imitantes cornua sumebant.¶ Et Phœbus Daphnẽ:& si inquit formæ dignitate accedis ad Bacchum & Apollinẽ:tamẽ nõ sum a te spernẽda.Nã vterq; Deus puellã amauit me inferiorẽ.Daphnen Ladonis:vt Amphonius scribit filiam:vt nostri aiunt Penei:ut Parthenius in uolumine:quod de amantibus cõpositũ est:Amycleii filia fuit.Sed ne per vim Deus stupraret,Iuppiter in laurum conuertit: quæ arbor idcirco Apollini grata esse existimatur:qm̃ vt scribit Pli.in Parnaso monte spectatissime vireat:vnde Apollo daphnites apud Syracusanos colebatur,ut Esychius refert.Daphne oppidũ Syriæ ut refert Strabo Daphnen p̃terea amauit Leucippus Oenomai filius:ut scribit Pausanias:quã cum habitu muliebri cognitus in uenatione sequeretur:proditus est sexu ad Ladonẽ:dũ lauaretur & necatus a uirginibus.¶ Et gnosida:Gnosus urbs Cretæ in plano sita ambitu triginta stadiorũ emporium habuit Heraclũ:creatusq; antea appellabatur a ꝑlabẽtis fluuii noie:regia Minois patris Ariadnes, quæ rapta est a Theseo:cui Iopionem & Staphilũ peperit:ut nõnulli scribunt:& ne fabulosa diu cõsecter:locũ tantũ Plutarchi:male in latinũ cõuersum emendabimus:ne aliquis litera℞ græcarũ ignoratione testimoniũ ex eo scripto accipiens: falsa aliquando & ridicula ꝓnunciet:quod multis accidesse video:vbi in Theseo & Ariadna oẽm græco℞ scriptorũ turbam citat: atq; ita ait: [illegible]: quẽ locũ ita latinũ facere potes.Grauis enim eum domabat amor Panopeidos ægles.Hunc autem versum ex Hesio.Pisistratũ exemisse ait:Neras Megarensis quẽadmodum cõtra euocationi manium homericæ idem inseruit:Pirithoum:Theseiq; deo℞ iustissimã ꝓlem:vt id gratificaretur atheniensibus:cũ autem hæc ipsa verba quidam transtulerit:plane cognosces:si aliquãdo Thesei vitã i manibus sumes:vbi ita scriptũ reperies:grauiter enim amores Aegelidis Theseus excutiebatur:hoc verbũ vt Nerea megarensis refert ab Hesiodo Pisistratus remouit: quemadmodum alias Homeri funeralia inuadens Theseum,Piritoũq; deorũ gñosam ꝓlem exemit:vt Atheniensibus rem gratã cõficeret:mitto hiantem cõpositionẽ:verba inculramõne sensum totũ inuertit:quo cõtraria trãstulerit:omitto ĩfinitos pene illius errores eum in hac vita Thesei:tum in aliis:nõ enim eum accusabo quẽ nolo noiare:tu auctorẽ agnosces:si inspexeris inicẽ a quo Thesei vita traducta sit:sed vt ad amorem Bacchi & Ariadnæ fedeamus:omittamusq; multa quæ Plutarchus scribit Diodo.tradit Theseum eam reliquisse in Naxo admonitum per somnum:& quidem minis a Baccho:vt ea dimissa inde habiret:Bacchũq; eam tulisse in montẽ:qui appellatur Dryos:Naxon insulã prius Strongylem dixerũt:antea Diã dictã cum ducentum annis tenuissent Thraces:Cares deinde occuparunt ex Lamia aducti:quibus Naxus Polemonis filius imperãs pro Dia a se Naxon nũcupauit.Stra.Diam appellat.Ouid.Diæ telluris ad oras.alibi:Qua breuis æquor eis Dia referf aquis.
¶ Modos lyricos:formæ dãna doctrina emendat:qua potissimum gloriatur.¶ Pegasides:de Pegaso & musis lege q̃ luculentissime dictauimus in eũ versum Oui.Pegasis Oenone phrygiis celeberrima siluis:cũ supiori ãno heroidas ꝓfiteremur.¶ Dictant:nã musæ mihi scribenti dictare carmina videnf.dictare autẽ est enũciare qd̃ alius excipiat:vnde dictata nõ in lr̃is tãtũ sed in aliis quoq; artibus appellamus:vt illud:Peragit dictata magistri:& Gladiatores meditanf dictata lanistæ: frequẽtatiuum aũt est a dico:nã q̃ docemus sæpe inculcamus:vt penitus excipianf,& ediscanf.¶ Nec plus Alcæus: Alcæus Omphales & Herculis filius:Alcæus atheniensis tragicus:Alcæus comœdiæ veteris scriptor:a quo editæ sunt decem fabulæ.Alcæus Mitylenæus frẽm Antimenidẽ habuit:quẽ a virtute bellica laudat: oppressa aũt p̃ria a tyrãnis poemata lyrica aduersus eos edidit:q̃ στασιωτικὰ.i.cõtinẽtia seditiõis ĩscribunf:ꝓpterea aureo plectro dignus censef:elocutione magnificus & diligẽs:sed ad lusus & amores descẽdit cũ tamẽ esset maioribus aptior:hæc ex diuersis scriptoribus græcis & Fabio accepimus.Hor.Et te sonantẽ plenius aureo alcæe plectro.¶ Cõsors p.nã & ipse mitylenæus fuit.¶ Cõsors ly.& ipse lyricus:hũc,vt ille ait,nemus delectauit in facie pueri.¶ Grãdius:nã,vt diximus,ex Fa.magnificus est eloquẽtia:& grãdiloquus:Sappho se inferiorẽ esse negat:quia.s.tãtum assequatur suauitate carminis:quãtũ ille grãditate.¶ Si mi.di.oĩa singulatim diluit:q̃ obiici poterant:vt nõ amaret:aliaq; exemplis defendit:alia ratiõe cõtraria.Incipit ab eo qd̃ firmissimũ est in aduersario ꝙ formosa nõ sit qd̃ diluit:& trãsferẽdo crimẽ in naturã:q̃ sibi formã negarit:& opponẽdo igenii laudẽ:q̃ plus amari põt: q̃ ipsa forma.

ASCEN. ¶ O facies:Comicus dicit:O faciem pulchram.tribus enim casibus iungitur o.Cætera constãt dummodo norit puer. Gnosia:est patronymicum a patria:quod declinatur hæc gnosis huius gnosidos &c.At mi.pe.Natura magistra:qua quisq; te maxime præstat:ea se potissimum commendat:vt Sappho hic ab arte poetica & musica vena.Pegasides sunt musæ dictæ: quæ petis & poetris carmina dictare:idest scribenda pronunciare finguntur:ꝙ mortalibus ignota: aut tanquã ignota a poetis produntur.Ingenio formæ:vnde ille:Ingenio pollet:cui vim natura negauit.

Improbus quid sit
Ludi multiplex significatum
Fides quid proprie
Fidicula quid
Cur cornua Bacchus gestauerit
Bacchæ q̃re cornigeræ sint dictæ
Daphnis fabula
Daphne oppidum ubi locorũ sit
Daphnis alterius historia
Gnosus urbs ubi locorũ sit & qd ipsius emporium
Locus plutarchi emodatus
Ariadnes historia
Orios mons ubi
Naxos insula:quibus nominibus appellata fuerit & q eã tenuere
Dictaf qd significat: & uñ emanet
Alcæi quot fuere & ipsius,de quo intelligit historia

¶NEC me despicias:hic ostendit quomodo rependit & reparat.nam breuitatem formae,famae(vt ait)celebritate extendit. quamq̄ allusio videri potest nō debuisse maius corpus formari sub bissyllabo noie:& tam breui:vt q̄ certa ratione excusare nō potest:ingenua quadam vrbanitate eleuet.¶ Cādida si nō sum:Andromede Cephei Aethiopum regis filia a Perseo notissima fabula amata est:& ipsa liberata nullis precibus parentum potuit retinere(vt scribit Hygi.)quo minus Perseum liberatorem sequeretur:relata in coelum Mineruae beneficio:vestigia vinculorum quibus exposita fuit monstro aetate sua permāsisse scribit Pli.in Iope portu:vbi illud monstrum fabulosum celebratur:cuius ossam Romā relata fuisse idē est auctor.alibi

DOMI.

Andromedes fabula

Nec me despicias si sum tibi corpore parura:
Mensuramq́ breuis nominis ipsa fero.
Candida si non sum, placuit Cepheia Perseo
Andromede:patriae fusca colore suae.
Et variis albae iunguntur saepe columbae:
Et niger a viridi turtur amatur aue.
Si nisi quae facie poterit te digna videri:
Nulla futura tua est,nulla futura tua est
At me cum legeres,etiam formosa videbar:
Vnam iurabas vsq́ decere loqui.
Cantabam(memini)meminerunt oīa amantes:
Oscula cantanti tu mihi rapta dabas.
Hoc quoq́ laudabas:omniq́ a parte placebam:
Sed tunc precipue cum fit amoris opus.
Tunc te plus solito lasciuia nostra iuuabat.
Crebraq́ mobilitas,aptaq́ verba ioco.
Atq́ vbi in amborum fuerat confusa voluptas:
Plurimus in lasso copore langor erat.
Nunc tibi sicelides veniunt noua preda puellae:
Quid mihi cum Lesbo:Sicelis esse volo.
Nec vos errorem tellure remittite nostrum:
Nesiades matres,sicelidesq́ nurus.
Nec vos decipiant blandae mendacia linguae:
Quae dicit vobis,dixerat ante mihi.

Ouidi. Andromedā nigris Perseus portauit ab Indis. Andromede p̄terea liberta Iuliae Augustae paruitate corporis insignis:nā duos pedes non excessit & palmum. De perseo multa recitauimus ex graecis auctoribus in commen.siluarum:in eum versum.Fluctiuagus volucrem comebat Persea dictus:illud adde quod Pherecydes scripsit Perseum Argos redisse cum Cyclopibus:matre Danae:& Andromede vxore:& cum patrem ex Larissa accerseret:iactu disci eum vulnerasse:mortuumq́ humasse ibidē: βοι... ... λιτος ... ¶ Et variis albae:Aristote.in septimo de historia animalium docet quae animalia inter se amica sint:quae item inimica. vnde Pli. finem decimi natura.historia.traduxit eo capite:vbi agit de amicitiis & inimicitiis animalium:vbi ita scribit:Rursus amici pauones & columbae:turtures & psitaci:merulae & turdi:cornix & ardeolae:vbi quod de turture & psitaco scribit:ex se tradit:ab Aristote.certe non accepit.Ouidius idem in psitaco Corynnae:Omnes quae liquido libratis in aere cursus:Tu tamē ante omnes turtur amice dole.Plena fuit vobis omni concordia vita:Et stetit ad finem longa:tuaque fides.Aristote. in.vii. de histo.animalium ita scribit ... ... Ait Aristo.Plinius psitacū dixit:quemadmodum quod Pliny. tradit eodem libro de egitho:& asino. Aristoteles de acanthide & asino scribit:non de egitho:cuius alias meminit. hinc Sappho ostendit aliorum amantium exemplo se,quamuis nigra sit a Phaone candido amari posse:cum aues diuersorum generum & coloris naturali quadam iungātur amicitia:vt columbae:& pauones.¶ Iunguntur variis:scilicet auibus:aues autem variae sunt pauones varietate colorum distincti.nam de his omnino est intelligendum:cum diuersi generis coniungantur:vt etiam psitacus:& turtur quod sequitur.¶ A uiridi aue:a psitaco:qui ex India,mittitur

Andromede de alia narrat̄ q̄ fuerit

Persei historia

Multorū aīalium naturalis beneuolentia

Aues q̄pe quae sint

viridis toto corpore:vt scribit Plinius:torquet tantum miniato.De psitaco plura leges apud Plinium decimo naturalis historiae:eundem Aristoteles [illegible] appellat genere foeminino.¶ Nulla futura tua est:prior pars huius versus sub conditione profertur:altera sub affirmatione.Si inquit nulla tua est futura:hoc est nullam amabis:nisi quae facie:idest praestantia formae poterit videri digna te:idest conuenire formae tuae.¶ Nulla futura tua est:affirmando negat:idest nullam omnino amabis nulla enim tam formosa est quam tu:tum praecipue his versibus lasciuiam suam ingenue profitetur & se tribadem fuisse:vnde impudicos corporis motus dedicerat:& illecebritatem gannitus.¶ Cum Lesbo:Lesbos insula quasi metropolis aeolicarum vrbium nobilis vinetis.& vini praestantia:nomen sortita a Lesbo Lapiti filio Hermete:prius Iasia:Pelasgia:Aethiopia:Egira:Macharia deniq́ appellata.eandum ... idest beata sedes:vrbem per circunductionem dixit Home.quo loco Crates:Aristarchus:& Eustachius ambigunt:quem locum poeta designet.Strabo in.viii.Lesbon affirmat. Machar enim insulam tenuit ante Lesbon regem:quo etiam Dio.tradit:quāuis eum Macharcum nominet:huius filiae fuere Methymne,& Mytile:a quibus duae in insula vrbes cognominatae sunt.Patriae autem charitatē Sappho amori postponit. ¶ Nec vos errorem:qui errorem legunt sensum non percipiunt:& planetae cognomen inepte huc transferunt. Remittere est condonare:vt remisi tibi iniuriam:idest condonaui.Remittere item est ad negligentiam descendere vt animum remittere dicimus:cum deponimus curas:& negligimus:cui contrarium est intendere ex translatione ab arcu.Monet itaq́ Sappho siculas mulieres ne remissae:& negligentes in errorem labantur:putantes soli & patriae mutatione Phaonem esse sui dissimilem. Nā ait idem est & tam idoneus ad decipiendum:quā fuit i Lesbo:cum me decepit.¶ Nec remittite:nec condonate errorē nostrū. ¶ Tellure:quia Phaon tellurem mutauerit.¶ Quae dicit vobis:per rationem subiungit.¶ Nesiades ma.Nesis insula Campaniae:cuius meminerunt Papi.& Luc.Neseidem:siue Nisidem dixerunt Scyllam poetae.Oui.in remediis:praeterita cautus:Niseide nauita gaudet:Tu loca quae nimium grata fuere caue:vt legere posses Nesiades matres:idest siculae media syllaba p synaeresim producta.Nesea praeterea regio est iuxta aetnam montana:vt Strabo.scribit.Cum ergo ante dixerit ad aetnam esse phaonem:appellat mulieres siculas nesiadas regione proxima:haec sententia magis placet.

Lesbos insula q̄ & vbi locorū sit & a quo nomē sortita est

Remittere qd proprie

Nesis īsula q̄ & vbi locorum sit

Nesea regio vbi sit

ASCEN.

¶ Mēsuram nominis:quia bissyllabū habet nomen:quasi p̄sagio quodā inditum sit:sicut Hyppolyto:quia equis soluēdus. vn̄ dici solet:Cōueniūt rebus noia saepe suis.Candida si nō sum:docet exemplis:quod ille monet:qui dicit:O formose puer nimium ne crede colori:Alba ligustra cadunt,vacinia nigra leguntur.Et variis.i.varior̄ color̄ columbis. Et niger a viridi turtur & caetera.Est ergo turtur sub incerto articulo epicoenū dum auē significat:nā de piscibus dicit Plautus:obustos turtures genere masculino:qd sequemur.Si nisi quae facie:vt laudari mereatur:illud laudat a forma vultus qd autem bis dicit:nulla futura tua est:sic construitur.Si nulla futura est tua.s.amica,aut coniux:nisi ea quae possit videri facie.i.per faciem:digna te.nulla est futura tua:quia nullā talē inuenies.At me cū legeres.i.eligeres.Cum fit amoris opus:cū impudicitiae notata sit mulier satis impudice lasciuiam suā fatetur:quod in muliere pudica indecor̄ foret.Puellae sicelides.i.sicelienses.sic Maro Sicelides musae paulo maiora canamus &c.Nec vos errorem.Ordo est:Nec vos o matres Nesiades.i. quae Nesam regionem iuxta Aetnam colitis:& nurus:idest sponsae:aut matronae sicelides remittite:idest condonate:& abolete nostrum errorem.s. q̄ Phaonem amauimus:aut quem Phaon in nos commisit tellure:idest propter tellurem:hoc est nolite excusare errorem nostrum propter terram dicentes:videlicet nos stulte amasse:quia Phaon non est de patria mea:sicut est de vestra:& ideo vos non erratis:quae eum in patria sua amatis & retinere potestis:quia Quae dicit vobis:dixerat ante mihi.

Tu quoq; quę immites celebras Erycina sicanos
Nam tua sum:vati consule Diua tuę.
An grauis inceptum peragit fortuna tenorem?
Et manet in cursu semper acerba suo?
Sex mihi natales ierant,cum lecta parentis
Ante diem lachryimas ossa bibere meas
Arsit inops sit frater victus meretricis amore
Mixtaq; cum turpi damna pudore tulit.
Factus inopus agili peragit freta cęrula remo:
Quasq; male amisit:nunc male quęrit opes.
Me quoq; qd monui, bene multa fideliter odit.
Hoc mihi libertas:hoc pia lingua dedit.
Et tanquam desint:quę me sine fine fatigent:
Accumulat curas filia parua meas.
Vltima tu nostris accedis causa querelis:
Non agitur vento nostra carina suo.
Ecce iacent collo sparsi sine lege capilli:
Nec premit articulos lucida gēma meos:
Veste tegor vili:nullum est in crinibus aurum:
Non arabo noster rore capillus olet.
Cui colar infelix?aut cui placuisse laborem?
Ille mei cultus vnicus auctor abest.
Molle meum leuibus cor est violabile telis:
Et semper causa est cur ego semper amen.
Siue ita nascenti legem dixere sorores:

DOMI. ℭ SIcanos imites : a Sicano rege appellatos siculos:de quo historiā lege apud Dion.alicarnaseum in primo:vnde Solinus quædam accepit. Thucydides quoq; in.vi.histo.ita scribit: [illegible] ¶ Immites:crudeles in me:cum retineant phaonem delicias meas. nam est epithethon non perpetuum siculorum:sed conueniens praesenti affectui Sapphus. ¶ Erycina:de felicitate templi Veneris Erycinæ.& de mulieribus eius ministerio dicatis.diximus in commenta.sylnatum.inuocat autem Venerem: quoniā poetæ : qui amatoria scribunt sunt in Veneris tutela:vt plato scribit:poesim dicatam esse musis:sed amorem Veneri.& papi.de Stella ad venerem:Hic tibi plectra dedit,mitisq; incedere vates Maluit. propterea sequitur:Vati cō sule Diua tuæ. ¶ An grauis:nimirum inquit in hanc calamitatē delapsa sum: quoniam fati tenor, & series : quæ mala in me esse cœpit:non desinit. ¶ An:non tam interrogantis est : quā succensentis pertinaciæ fatorum. Alibi Briseis: An miseros tristis fortuna tenaciter vrget:Nec uenit inceptis mollior aura meis. ¶ Natales.anni.a sexto,inquit,anno per mala tanquā per articulos pducta sum.natales pro conditione ortus & generis.Iuuen. vero p celebritate diei natalis protulit : Palmam inter dominas virtus natalibus æquat:idest nō aliter ea victoria exhilaratur, quā diei natalis celebritas.Sed plura illic leges in cōmentariis:hic natales pro annis accipiuntur. Tot enim dies natales celebrantur : quot aguntur anni:& victoria illa apud Iuuenalē : singulis annis tanq̄ dies natalis colitur. ¶ Ossa lecta:Seruius:Nescio quis parum vtiliter se grāmaticum professus:illud Virgilianū exponens:Ossaq; lecta cado fabulosum confingit amorem. Nescio qd ambigit.legebantur ossa.i.cineres,cum flāma rogi subsederat.nō q legerētur: vt ille putat:sed colligebātur hoc adit verbum est pōtificale : & ex lege.xii.tabularum:lex hoc carmine scripta erat:Hoi mortuo ne ossa legito:quo post funus faciat. ¶ Arsit inops frater : Sappho tris fratres habuit:vt ante diximus:Larycum:Eurigium : Charaxum:qui Rhodopem meretriculam amauit.Nā Xanthus Samius Rhodopem puellam Thraciam in Aegyptum detulit:quæ antea Cadmoni seruierat vna cum Aesopo fabularum scriptore ibiq; prostabat:illecebrisq; meretriciis magnum fecerat quæstū : adeo vt Strabo,& Pliny. scribant pyramidem ab ea fuisse erectā: quod tamen Herodo.temperorum ratiōe refellit:cū alioquin ingentes opes illius fuisse concedat:testimoniumq; afferat ex decima ab ea persoluta verubus ad torrendos boues Delphis dicatos. Tam aūt gratæ libidinis fuit: vt in Græcia eius nomen celebre fuerit: vt postea Archidices : quis tamen ad illius famam non accessit Charaxus: cum vnū lesbiū ad Naucratim cōportaret:eius amore captus:redemitq; in libertatē grandi pecunia:tandē ipse in patriam est reuersus:puella in ægypto pmāsit.Sappho(ut Strabo scribit)eam doctrinam appellat:addens id quod ipse quoq; fabulosum esse ait:de calceo ab aquila delato Memphim:q d si voles leges.in.xv.illius operis. ¶ Inops:redempta in libertatem meretricula. ¶ Male: turpiter : & per infamiam. ¶ Male quærit:magno discrimine & incommodis. ¶ Monui multa:immo lacerauit fratrem multis carminibus:nec tantum vt scrib. Herodo.in secundo historiarum: [illegible]. Lingua pia ab eo loco:qui præter spem dicitur : & miserationem mouet: & fratrem trahit in odium : cum sibi aliter euenisse ostendit qui oportuerat. ¶ Filia parua:hāc peperit Cercyla Andrio cōiuge iam mortuo:puella quæ appellabatur Cleis:quod Suidas ita scribit: [illegible]. ¶ Non agitur:per interrogationem legendum est.nam cum pposuerit fortunam aduersam in se pertinacem esse:enumeratis singulis incōmodis: quasi pbauerit qd pposuit per interrogationē acclamat.Nōne nostra carina.i. nræ fortunæ cursus:agit.i.pcellit:suo cursu:sua ptinacia & serie maloꝝ.nā ad id refert:qd dixerat.An grauis inceptū pagit fortuna tenorē.Et manet in cursu semp acerba suo. Nō agit iterrogatiue.q.d.agit.nā est ita:iterrogamus nō feci:pinde est ac si diceres feci: Vel nō potui abreptū duellere corpus:cū aūt dicimus ægi:negamus. ¶ Ecce iacēt:misericordiā mouet ab habitu. ¶ Capilli sparsi sine lege:mulieribus fortunæ miseratio sparsi capilli & funebris ppe dolor. ¶ Sine lege:icōpti & sine ordine. ¶ Nec pmit arti annulū ēt inquit deposui.nā in dolore abiiciebat:ēt a uiris:q fecit ois nobilitas cū Gne.Flaui libertino patre ædilis creatus est:a Gaio Petilio consulis filio pterito:eqtes uero nō annulū:sed phalerā deponebāt in mœrore publico. ¶ Aurū:in cri,Home.in.xviii.Iliados scri:Euphorbū panti filiū habuisse iplicitos crines auro:& argento.Propterea pli.dubitat an usus auri cœperit a uiris an mulieribus:cū de uiro illud Home.affirmet:nec antiquius extet in muliere exēplū:ipse tn̄ Home.carmē nō indicat nec nominat Ephorū. ¶ Rore arabo.i.myrrha:qua uncti crines myrrhei dicūtur.Hora.Dic & argutæ pperet Neeræ Myrrheum nodo cohibere crinē.de myrrhis alibi diximus. ¶ Siue ita nascenti:ex disciplina mathematicorū:qui dicūt hoiem sortiri uitā ab ineūte ætate. ¶ Sorores:parcæ;quæ tres sunt noto carmine Hesiodi:& nostrorū cōsensu pro fatis ab Home.accipiūtur:& alibi:&ubi Alcinous ait: [illegible]:quod Plato quoq; in legibus ostendit.

ASCEN. ℭ Tu quoq; iplorat auxiliū Veneris:cuius pclarū erat in Eryce mōte Siciliæ tēplū eiusq; se uatē dicit:eo q sæpe lasciuos cātauerit amores. Ostēdit pterea qd & supiores fere heroides malorū suorū seriem:quasi generi suo fatalē.Sex mihi natales ordo est:Sex natales.s.dies.i.sex anni ierant.i.transierant mihi:cū ossa parenti.i.patris mei lecta.i.collecta ex rogo : bibere meas lachrymas:quas.s.infudi ante diem.i.maturum tēpus,sicut:Sed cadat ante diem. Aenei.iiii. Quasq; male amisit : nunc male quærit opes.id usu uenire solet:ut in filio prodigo nobis depixit saluator. Et ideo:quia ut dicit alibi. Non minor est uirtus q̄ quærere parta tueri:monendi sunt iuuenes:ne sua dilapident:aut prodigant. ¶ Ecce iacent:ut cōmiserationem excitet:recitat negligentiam cultus sui. Rore arabo.i.myrrha.dicitur autem hic Arabus.a.um.& Arabs.sed hic gentile nomē pro patrio usurpauit,i.pro arabico. Cor est uiolabile &c.hic patet monosyllabum cor aliquando produci. Siue abeunt studia in mores:quia cōsuetudo est altera natura:studēdū est ergo q̄primum rebus honestis:qd se se nō fecisse fatetur & dolet.

ℭ ABeunt

Marginal notes: Siculi vñ sicani dicti sint — Erycina q̄ sit — Poesis quā obrē veneri dicata sit — Natales quot hēat significata — Lego pōtificale verbum est — Lex antiq̄ — Charasis amor — Rhodopes meretrix famosa q̄ fuerit Aegyptiorum ītēperātia — Cercyla q fuerit — Cleis q̄ sit — Modus interrogandi — Ritus antiquorum — Vsus auri a quibus inceperit — Myrrhei crines qui dicti sint — Mathematicorum — Parcæ quot sint

CABEVNT studia i mors:idest siue formamus mores studiis:in quibus versamur. Thalia:studium poetices:musæ Ardatides etiam appellatæ sunt:vt aliquid afferamus non omnibus notum ab Ardalo Vulcani filio:qui cum ad Thoezenios tibiam,& musas detulisset:eas ita appellauit. Arcades negant Erato esse musam:sed vatem fuisse aiunt:quæ nupserit Arcadi Calisthus filio. Aegyptii tris tantũ vates colunt:Fibilam Herofilem:Exabem. Fila seuera:allusio est ad parcas: quæ vitã humanam nere dicuntur. Seuera:pertinacia. Abstulit:rapuit allectã in amorẽ:deiecitq; mentẽ & consiliũ. Raperes: nã Aurora Cephalũ,cuius amore capta est,rapuit:abduxitq; per auras. Ouidi. Lutea mane videt pulsis Aurora tenebris:Inuitũq; rapit.ea deserta ad Procrin est reuersus: quã inscius intere mit:nota fabula Ouidii ꝑsertim carmine in fine artis. Hyginus quædã fabulosiora addit : quãuis ex historia videant̃. Hunc si cõspiciat:alludit ad fabulã Endymionis:qui quoniã Primus cursum Lunæ dprehendit:vt ait Pli. dictus est dilectus fuisse a Luna:quẽ dormientẽ osculabatur:huius sepulturam ostendit: vt ait Strabo:ad Latmium montem Cariæ in quodam antro : vbi est mons periculorũ:vt scribit Hæcatæus. plura de hoc in cõmentariis syluarũ diximus. Iussus erit continuare somnos:curabit eni Luna:vt semper dormiat Phaon:qui formosior est: vt hunc osculetur. Nimirum hunc locum accepit Ouidi. ex poemate Sapphus: nã apud græcum scriptorem ita legitur: [illegible]. Curru eburno:argenteum currum tribuunt Lunæ poetæ:quoniam illi argentum dicatum sit:vt scribit Eustachius:eburnũ Veneri. ebur autem æthiopibus etiam in pretio:qui regibus Persidis vicenos dentes elephantorũ singulis annis pendebant:vt Herodotus scribit id autem fuit. ccc. decimo anno ab vrbe condita. Huc ades:blandientis est mulieris,& amanter gestientis. Rorantur:guttis humectant̃. id enim proprium est rorare hoc loco. nonne dixit aspice quantum multa litura. nam dicere solemus,& debemus: quã multa litura. Hoc loco:hac parte epistolæ:quæ obliterata est manantibus lachrymis. Pliny. profecto in oculis animus inhabitat:ardent:incenduntur humectant:cõniuent:hinc illæ misericordiæ lachrymæ : hos cum osculamur : animum ipsum videmur attingere : hinc fletus & rigantes ora riui:quis ille humor est in dolore tam fœcũdus & paratus. Superiorem autem versum ita leges mea quidem sententia : Non vt ames oro, sed te vt amare finas. Lachrymis abortis:inter scribendum exortis:ita illud Vir. de Didone: atq; sinum lachrymis impleuit abortis:in sermone scilicet. Si tam certus eras: accusat rusticitatem : quod se discedens ne salutauerit quidẽ. Lesbi puella:hæc erat appellatio sine vllo amoris indicio saltem:si non proprio nomine:aut amicam appellans: dixisses lesbi puella vale. Oscula:& in iis sua est lasciuia:cum oscula colũbarum dixit Martialis impudicum osculum intellexit. nam columbæ osculantur proprio ritu, antequam misceantur : ratio inquit familiaritatis hoc ordine abs te implenda fuit: vt salutares : tum nostra acciperes oscula: deniq; munera. Quod dolitura fui:non timui discessum tuum:ob quem eram dolitura. Iniuria. quod.s.me deseruisti ad concubitum referre non placet:eo enim Sappho alibi gestit:& in mœrore eius memoriam repetit. Nec admoneat quod tu munus amantis habes:causam ostendit:quare munera discedentibus amicis dari,accipiq; soleãt, vt scilicet sint monumenta amici absentis:cuius representent memoriã:sed nec tu inquit reliquisti mihi aliquid discedens ꝑter iniuriam:qua sum deserta:nec a nobis accepisti quod te admonere possit mei absentis. Itaq; leges: Admoneat vt dicat:nec te potest admonere. Amantis:idest mei munus:quod habes:nullum enim discedens accepisti:ad coitum referre non placet. Quid enim sensus est:nec ego admonui te:quod tu habes munus amantis.i.coitum:necesse est superioribus conueniat:vbi ait eum nihil sibi reliquisse:& hic dicat eundem nihil a se accepisse:quod absentis monumentum sit. Per tibi qui nunquam: iurat per numina proxima:qui ac primum in inuidiam obiicit:Iuro,inquit,tibi per amorem qui nunquam longe discedit:vt ad id referatur. quamuis ipse procul discedas:hic semper proximus est,nã semper amo. Per & iurantis particula:quæ nunquã sine accusatiuo effertur. nã illud Virgilianũ: Per tibi,si qua est,quæ restet mortalibus vsquã Intemerata fides:idem est ac si dixisset per fidem si qua est:&c. sed antiqua simplicitate relatiuum,nomenq; consonant. Cum mihi simplicitate narrationis fidem:quam iuramento parauerat:omni ex parte implet:nam ita narrat:vt non aliter accidisse credibile sit.

Et data sunt vitę fila seuera meę.
Siue abeunt studia in mores,artesq; magistras:
Ingenium nobis molle Thalia dedit.
Quid mirum? si me primę lanuginis ętas
Abstulit? atq; anni,quos vir amare potest?
Hunc ne pro Cephalo raperes Aurora timebam:
Et faceres,sed te prima rapina tenet.
Hunc si cõspiciat,quę cõspicit omnia,Phoebe:
Iussus erit somnos continuare Phaon.
Hunc Venus in coelum curru vexisset eburno:
Sed videt & Marti posse placere suo:
O nec adhuc iuuenis,nec iam puer vtilis ętas:
O decus,atq; æui gloria magna tui.
Huc ades,inq; sinus formose relabere nostros:
Non vt ames oro,sed te vt amare finas.
Scribimus,& lachrymis oculi rorantur abortis:
Aspice sit quantum hoc multa litura loco.
Si tam certus eras hinc ire:modestius isses:
Et modo dixisses lesbi puella vale.
Nõ tecum lachrymas,non oscula summa tulisti:
Deniq; non timui,quod dolitura fui.
Nil de te mecum est,nisi tantum iniuria,nec te
Admonuit,quod tu pignus amantis habes.
Nõ mandata dedi,neq; enim mandata dedissem
Vlla,nisi vt noles immemor esse mei.
Per tibi,qui nunquam longe discedit,amorem,
Perq; nouem iuro numina nostra Deas.
Cum mihi nescio quis,fugiunt tua gaudia dixit,
Nec me flere diu nec potuisse loqui
Et lachryme deerant oculis:& lingua palato:
Astrictum gelido frigore pectus erat.

Quid mirum &c. Purgat errorem suum cum laude Phaonis:tam enim illum formosum: atq; amabilem prædicat vt non potuisse eum amare in ea præsertim ætate:qua etiam ab Aurora amari potuisset vt Cephalus:& a Luna vt Endymion:& a Venere vt Atis. Litura a lino supinum litum corripitur:vnde & litera corripi debuit:sed t. geminatur sicut in quatuor:quotidie:rettulimus:eadẽ de causa. Modestius isses:idest ire potuisses aut debuisses. Lesbi puella:vocatiuus est a nominatiuo Lesbis lesbydos:& ita corripitur vltima:quæ genitiui casus a nominatiuo lesbos produceretur. Deniq; nõ timui &c. Sic quarto Aeneidos Dido. Hunc ego si potui tantum sperare dolorem. Et perferre soror potero. Quia vt dicit diuus Gregorius. Tela præuisa minus lædere solent. Per tibi qui nunquã &c. Iuramenta solent a poetis delegi apta personis & negociis : vt nautæ per maria,vt Palinurus: Maria aspera iuro. Parentes per salutem filiorum:vt per caput hoc iuro: ꝑ quod pater ante solebat:viri fortes per dexteram:& hic amans per amorem:quem dixit nunquã longe discedere:aut quem eum sibi præsto habet:aut quia subito puniat perfidos. Perque nomen &c. quia & ipsa vates per musas iurat. Cum antiqui u. in o. vertebant: vt uoltis:uortex:uorto sed tunc uolunt temporis cum scribi:cum tamen antiqui nunquam u. geminarent scribentes in nominatiuo seruos:dauos:auos & cætera.

DOMI. Musæ q̃re ardalides dictæ sint Erato q̃ fuerit Cephalũ fabula Endymionis fabula & ipsius allegoria

Cur lunæ argenteũ currum tribuatur Ebur veneri dicatum cur apud æthiopes i magno ꝑtio fuerit Roraꝫ q̃d proprie sit Audi q̃ de oculis Plinius dicat In oculis lasciuia est

Per ꝑpositio est quo iungatur

ASCEN.

Postquã se dolor imminuit, mea pectora plansi,
Nec puduit ruptis exululare comis.
Non aliter, quã si nati pia mater adempti
Portet ad extructos corpus inane rogos.
Gaudet, & e nostro crescit moerore Charaxus
Frater, & ante oculos itaq; reditq; meos.
Vtq; pudenda mei videatur causa doloris,
Quid dolet hęc? certe filia viuit, ait.
Nõ veniunt in idẽ pudor: atq; amor: oẽ videbat
Vulgus; eram lacero pectus aperta sinu.
Tu mihi cura Phaon, te somnia nostra reducunt,
Somnia formoso candidiora die.
Illic te inuenio, quãquam regionibus absis:
Sed non longa satis gaudia somnus habet.
Sępe tuos nostra ceruice onerare lacertos:
Sępe tuę videor supposuisse meos.
Oscula cognosco: quę tu committere lingue:
Aptaq; consuetas accipere, apta dare.
Blandior interdum, verisq; simillima verba
Eloquor, & vigilant sensibus ora meis.
Vlterius pudet hic narrare, sed omnia fiunt:
Et iuuat, & sine te non licet esse mihi.
At cum se Titan ostendit: & omnia secum,
Tam cito me somnos destituisse queror.
Antra, nemusq; peto: tanq̃ nemus antraq; psint
Conscia deliciis illa fuere meis.
Illuc mentis inops, vt quam furialis Erictho
Impulit, in collo crine iacente feror.
Antra vident oculi scabro pendentia topho:
Quę mihi mygdonii marmoris instar erant.

DOMI. ℂ Non aliter: per cõparationẽ doloris magnitudinẽ exprimit: & quasi rei probatae cumulũ addit. ⸿ Pia mater: non tantum mater: sed quae pia etiã est: & vnice filiũ amauit. ⸿ Corpus inane cadauer vacuũ anima. ⸿ Rogos extructos: rogus construebatur lignis cõgestis in vnum: vnde strues lignorũ dicitur: de quo hoc carmen extat legis. xii. tabularũ: Hoc plus ne facito rogum ascia ne polito. Olim in terra ponebãtur mortui: etiã apud Romanos: & postea quãuis cremari institutũ sit multae familiae priscum ritũ seruabant: vt Cornelii patricii: ex quorũ familia nemo crematus est ante Syllã, qui id de se iussit: veritus ne cadauer erueretur a Marianis: nã ipse. C. Marii sitas reliquias apud Anienem victo dissipari iusserat: hoc est quod Plini. subobscure in septimo scribit: apertius Cicero in legibus. ⸿ Gaudet & e nostro: mouet misericordiam: cum ostendit fortunã suam ludibrio esse aduersariis. ⸿ Crescit: exhilaratur: sumit animos. ⸿ Quid dolet haec: verba Charaxi insultantis sorori, & acerbae obiurgantis amoris turpitudinẽ. ⸿ Filia: ad id refert quod dixit antea se nõ minus dolore q̃ q̃ luget filiũ amissum cui addit testimonium fratris. Is enim cũ videat tantũ eius maerorẽ quantus in filii funere esse solet: inueniens eã alia de causa dolere: quae qdẽ turpis est. Nõ debet inquit, tantopere angi: nec hic moeror est pro filia q̃ qdẽ viuit: haec autem fuit filia Cercyllae & Sapphus. ⸿ Nõ veniunt in idẽ: est praemunitio eorũ: quae dictura est sentẽtia simplex. eadem solet pferri cũ ratione: vt illud in omni certamine: qui opulentior est etiã si accipit iniuriã: tamen qm̃ plus potest facere videtur: duplex est: vt illud Terẽtianũ: Obsequiũ amicos: veritas odiũ parit. In oratiõe autem suiae sunt tanquam lumina minus crebrae apud antiquos: sed postea corrupta eloquentia nimis vsurpatae sunt: qd inuidiosae in Senecã vtputo dixit Fabius. ⸿ Veniunt in idem: idẽ non potest pudoris habere rationem & dare operam amori: alibi Ouid. Quid deceat, nõ videt vllus amans. ⸿ Omne vulgus videbat. s. me: & tamẽ supple ego negligebã: non enim poteram seruire pudori: cũ tam perdite amarẽ. ⸿ Tu mihi cura Phaon. i. negligo oẽs: nec me eorum pudet: tui enim amoris legibus idulgeo Phaõ. ⸿ Illic te inuenio: in somnis saltem te amplector: somnia interpretati Plinius scribit Amphyctionẽ docuisse: de qua scientia Chrysippus & Antipater libros ediderunt: vt ex interpretatione Antiphontis apparet: qui haec exponebant coniectores sunt appellati. ⸿ Non satis longa: nã statim expergiscor, idẽ Hero ad leãdrum: Me miserã breuis haec est: & non vera voluptas. Quã epistolã nõ esse Ouid. certa ratione documus: nã nec, quae legitur Paridis ad Helenã: nec quae Helenae ad Paridem: nec quae Leandri ad Hero nec quae Herus ad leandrum: nec quae Acontii ad Cydippen: aut Cydippes ad Acontium: ab Ouidio vnquã scripta fuit, quod ipse aperte testatur: nam ad Macrũ scribens ait se dictasse literas noie Heroidũ Helenae: Medeae: Canaces: & aliarũ. Quod Paris & Machareus: & qd male gratus Iason: Hyppolytiq; parens: Hyppolitusq; negat: noie vero virorũ Sabinus epist. cõnnxit: quod ibidem testatur. Quam cito de toto redit celer orbe Sabinus: Scriptaq; diuersis retulit ille locis. si ergo primus scripsit Helena ex Oui. postea q; respõdit Paris ex Sabino: qũo possunt esse Ouidii: nam Helena hic non scribit, sed respondet: & Paris nõ respondet, sed prior scribit nimirum haec epistolae adulterinae sunt: & eodem pene stylo ab aliquo scriptae: quo reliquae falso ad Ouidi. referuntur. ⸿ Ora vigilant sensibus meis: non aliter inquit locor & ex primo quod sentio: q̃ si vigilarẽ: nã reliqua corporis sopita: os vigilat ad verba exprimenda. ⸿ Sensibus: sensus & sensa dixerunt antiqui: quae animo cõcepimus: auctor Fabius. ⸿ Titan: Sol a Titea matre: vt nõnulli putãt. Idẽ Hyperion a patre Hyperione: auctor Diodo. ⸿ Antra nemusq;: per cõmemorationẽ loci miserationẽ facit, qui locus frequentissimus est apud Vir. ⸿ Prosint: leuire possint desideriũ meũ. ⸿ Inops mẽtis: amẽs. ⸿ Erictho: maga celebrata etiã carmine Lucani incantatione potentissima: ante idẽ nomẽ ab Ouidi. vsurpatum. ⸿ Pendentia: sublimia. ⸿ Instar: nõ minoris pretii apud me erant. ⸿ Marmoris Mygdonii: Mygdonia Phrygiam terminat a meridionali latere: vnde mygdonium pro Phrygio accipimus. Papi. in syluis de Tithono: Mygdonii, Piliiq; senis. marmor item mygdonium phrygium intelligimus: quod pretii magni erat: & idem synaticum dicebatur. de hoc plura scripsimus in cõmentariis syluarum: Mygdoniam item coniungit Plini. cum Macedonia. erat praeterea lapis phrygius gleba quaedam pumicosa: quae vtebatur perfusa vino apta tingẽdis vestibus. Sappho marmoris lesbii non meminit. nam id liuidius erat versicolores maculas habens.

Rogus qd pprie sit
Carm. xii. tabularũ
ritus sepeliẽdi apud priscos: & qñ corpa cremari institutũ fuerit

Pulcherrimus mod' loquendi

Quis primus sõnia interpretari docuerit: & qs de ipsis volumina ediderit

Error omniũ fere latinorũ icõuincibili rationis explosus

Sol vñ Titan dictus est: & quo alio noie appellatus fuerit

Mygdõia q̃ sit: & vbi locorũ sita

ASCEN. ℂ Nec peccet qui indifferenter cũ scribat. Planxi. i. percussi. Crescit nostro moerore: vnde Sinon Aenei. ii. Hoc Ithachus velit & magno mercẽtur Atridae. Grauis enim dolor ẽ: cũ mala nr̃a inimicis gaudio sunt: & nos illis ludibrio: vt ergo Charaxes. Quid dolet. s. soror mea: quae meos amores olim tam seuere taxauit: atq; vituperauit: certe non dolet mortẽ filiae: quia filia viuit. q. d. agnosco eã amore pditã. Et si dicat Phaon eam sibi hũc dolorẽ fecisse: quia nõ texerat amores. Respõdet nõ veniunt in idẽ pudor atq; amor. Tu mihi cura Phaon: docet vt redametur se vehemẽtissime amare: ita vt sicut Terẽtianus Phaedria a Thaide expostulat. Nihil aliud expostulat: nec vigilans cogitet. Vehementis autẽ amoris inditiũ est: cũ & i somnis occurrit dilectus. Formoso die: quia luce nihil pulchrius aut amabilius: & tamẽ qa p noctẽ fruit p imaginationẽ psentia amici pfert noctẽ diei. Legendũ puto formoso nõ formosa: nõ q; diẽ etiã nocti cõdistinctũ nõ inueniã in foeminino gñe. Nã maro dicit li. v. Postera cũ primo stellas oriẽte fugarat Clara dies &c. sed quia vnius vocalis fic vitaĩ cõcursus. Cõmittere linguae vt. s. lasciuius exequatur: q̃ cõfessio in foemina pudica indecora esset. Cõsuetas: p cõsueueras: nec versus patitur: vt cõsueueras legatur. Oia fiunt etiã coitus. Antra nemusq; peto: tanq̃ nemus. sic Maro in Buco. Iam mihi per rupes videor: lucosq; sonãtes Ire libet partho torq̃re Cydonia cornu Spicula: tanq̃ haec sit uri medicina furoris. ⸿ Vt q̃. i. vtpote q̃ furialis Erictho. i. venefica: & incãtatrix. Illa aut illius similis impulit. Scabro topho: sic in Geor. Et tophus scaber: q quia scaber & asp est purgandis vasis conuenit. Instar. i. in statum & valorem aut aequi pollentiam marmoris mygdonii: idest phrygii.

ℂ COma:

℃ Coma:multis frondibus:translatio est gr̃a pulchritudinis.⸿ Dos erat.i.p̃tiũ loci.⸿ Grata prius: a mutatione fortunæ excitat misericordiã.⸿ Positis frõdibus:huius carminis hic mihi sensus vr̃ oia moerẽt:& sylua:q̃ in doloris indiciũ frõdes deposuit:& aues q̃ ne vocẽ q̃dẽ emittũt cõquerẽdo calamitatẽ nr̃am:vt eo silentio maior dolor designet.⸿ Sola:reliq̃ aues silẽt sola Philomela cõquerit̃ dolẽs.s.quod viz Tereũ nõ potius iterfecerit:q̃ Itym filiũ:eundẽ itylũ appellat Catullus.Q ualia sub densis ramoꝝ cõcinit vmbris Daulias absumpti fata gerẽs Ityli. Var.& nr̃i oẽs aiũt Philomelã versam esse in lusciniam:& Prognẽ matrẽ Itys in hirundinẽ.Oui.hic accepit Prognẽ versam esse in Philomelã:qd̃ p̃terea græci nõnulli tradũt:&Probus grãmaticus in Buco.Virg.⸿ Daulias:Daulias ales thucydides in.ii.hist.scribit Tereũ iperiũ tenuisse in Phocide.Vnde vt ait Philomela,a multis poetis Daulias cognominata est.Daulia aũt oppidũ appellatum est a densitate arbustoꝝ:nã densum significat.Ho.nõ Dauliã sed daulida ieci.Stra.Thucydidi assentitur:sed eũ varia sensisse putat:ait enim illũ scribere rem gestã fuisse ad Megarã,In quo veniã dabit si Thucydidis verbis refellet̃:is enim ita scribit in.ii.hist.αλλομεν δαυλιτιδ φιλομηλη[illegible] ... Et in carmine ad Liuiam:Talis in vmbrosis miris nũc denigꝫ syluis Deflet threiciũ Daulias ales Itym.⸿ Nõ vlta prius:q̃ potius nõ iterfecerit te reum maritũ:q̃ Itym filiũ.⸿ Hactenus vt media.i.vsq̃ ad mediã noctẽ donec oia silẽt.⸿ Numẽ:geniũ:q tã loci q̃ hois Deus ẽ.⸿ Lotos:arbor in Africa insignis:de qua Pli.multa,eius fructu vescunt̃ Africæ populi Lotophagi inde noiati:obliuionẽ is cibus facit inde discedendi:quod nõnullis sociis suis accidisse Vlyxes refert apud Homerũ:eadem aptissima est tibiis:inde apud p̃pertiũ:Silium italicũ:Martialem:Loton pro tibia exposuimus.Lotos item(vt idem scribit)herba:quæ subnascitur deorũ voluptati:eandẽ dixerũt fabam græcã.De sex lotis quæ in ædibus Crassi erant:vnde nobile illud iurgium cum Gn.Domitio refertur diximus in cõmẽtariis Syluarum.⸿ Aquatica:quæ gaudet aqua.alibi Ouid.Amnicolæq̃ simul salices:& aquatica lotos.⸿ Vna nemus.i.sola Lotos facit nemus ramis suis.Phoebus ad templum actiacum:quod in sinu ambracio est petra p̃rupta esse ferebatur:vnde qui se dimitterẽt in mare amoris flamma leuarentur:id egit prima Sappho:vt ex Menandri testimonio Strabo affirmat:nam Mænãder ita scribit:Præruptã nacta in transitu petram cupidinis œstro percita e summo p̃ceps ruit ex animi tui sententia rex imperiose.Alii Cephalum Athenis p̃fugum Deionei filium tyrãnum Acarnanum captũ amore Pterelæ Diegneti filiæ:primum id egisse autumant.Ouidius.Deucalioni id tribuit:mos certe patrius leucadis mansit:vt in Apollinis sacrificio fontẽ aliquem e specula deiicerent:auertendæ numinis iræ gratia:sed pennas addebãt multisq̃ nauiculis cedentem conabantur excipere:vt ita seruatum:& incolumem extra patrios fines mitterẽt.⸿ Phœbus:ex tẽplo suo.⸿ Actæum:a littore:actiacum a promontorio:leges plura de hoc apud Strab.& Plutar.Plinỹ.ita scribit.Acarnania ante Curetis:& in ora ipsa colonia Augusti actium cum templo Apollinis nobili:ac ciuitate libera nicopolitana.& paulopost:Leucadia ipsa peninsula quondam Neritus:huius ante meminerat Ho.ex persona Laertis:& affirmauerat Strabo.⸿ Nec mora:& statim.⸿ Lætissima pectora:quæ prius contemnebant amantem:idest vicissim Pyrrha cœpit amare Deucalionem iam vacuũ flamma:vnde ipsa torquebatur.⸿ Abiit cũ voce:idest siluit:nec postea vsquam apparuit.⸿ Timor:deiiciendi se de saxo.⸿ Q uicquid erit:nõ vult sibi ominari mortem:sed tamen eam post ponit præsenti calamitati.⸿ Aura subito:per auersionẽ misericordiam mouet:cum & absentes appellat:& respõsuros.⸿ Subito:corpus cũ demittetur.⸿ Et mea nõ magnum:a possibili seu facili suadet:potero inq̃t substineri nã corpus

Inuenio syluam,quę sępe cubilia nobis
Prębuit,& multa pressit opaca coma.
Sed non inuenio sylue dominũq̃,meumq̃,
Vile solum locus est:dos erat ille loci.
Cognoui pressas noti mihi cespitis herbas,
De nostro curuum pondere gramen erat,
Quin etiam rami positis lugere videntur,
Frondibus,& nullę dulce q̃runtur aues.
Incubui,tetigiq̃ locũ,qua parte fuisti,
Grata pri⁹ lachrymas cõbibit herba meas
Sola virũ non vlta,prius moestissima mater:
Concinit ismarium Daulias ales Itym.
Ales Itym,Sappho miseros decantat amores
Hactenus,ut media cętera nocte silent.
Est nitidus:uitreoq̃ magis plucidus amne
Fons sacer:hunc multi numẽ hẽre putant,
Q uem supra ramos extendit aquatica lotos,
Vna nemus tenero cespite terra viret.
Hic ego cũ fessos posuissem flebilis artus:
Formosus puer est visus adesse mihi.
Cõstitit,& dixit,quę nũc nõ ignibus æquis
Vreris,Ambraciæ terra petẽda tibi est.
Phœbus ab excelso,q̃tũ patet,aspicit ęquor,
Actæum populi,Leucadiumq̃ uocant.
Hinc se Deucalion Pyrrhæ succẽsus amore.
Misit:& illæso corpore pressit aquas.
Nec mora,jussus amãs tetigit lętissima pyrrę
Pectora,Deucalion igne leuatus erat.
Hanc legem locus ille tenet,pete p̃tinus altã
Leucada,nec saxo desiluisse time.
Vt monuit,cũ voce abiit:ego territa surgo:
Nec grauidæ lachrymas cõtinuere genæ.
Ibimus o nymphæ,mõstrataq̃ saxa petemus,
Sit procul insano uictus amore timor.
Q uicq̃d erit,melius q̃ nunc erit,aura subito,
Et mea nõ magnũ corpora põdus habent,
Tu quoq̃ mollis amor pẽnas suppone cadẽti
Ne sim Leucadiæ mortua crimen aquæ.
Inde Chelyn Phœbo cõmunia munera ponã
Et sub ea uersus unus,& alter erit.

leue est:& sum parua.⸿ Tu q.mol.a.cupidinẽ inocat:nõ tã numẽ p̃pitiũ q̃ ad historiã alludẽs:de qua ante dictũ est.nã Leucadii cũ fontẽ demittebant addebãt pẽnas:ne casu periret.⸿ Ne sim cri.aq̃.i.inuidia & infamia.⸿ Mortua:si moriar.⸿ Inde Che.Ph.Chelyn citharã dixerũt:qm ex χελώνης:i testudine primũ eã formauerit Mercu.vñ & testudo dr̃:hi aũt duo versus dũ parũ itelligũt erroris cãm p̃buerũt nõnullis legẽtibus Oui.uersũ ad Macrũ:ubi cũ de Sabini ep̃la scriberet noie phaonis ad sappho ita ait:Dat votã phœbo Lesbis amica lyrã.i.sappho accepit lr̃as a phaõe eũ nõ rediturũ:p̃pea se deiecit ex Leucade:& amore liberata dedit lyrã Apollini:q̃ ei nũcupauerat:his.s.duobus uersibus.⸿ Cõia:cõuenientia mihi,& phœbo.
℃ Multa coma.i.fronde,quæ arborũ coma est.Dos loci.i.decus & pretiũ.Q uæruntur.i.quærulã uocẽ edũt.Dulce.i.dulciter ac cũ dulcedine:at mirũ sit etiã q̃relas in auibus suaues esse:sicut lachrymæ in formoso vultu decore.Sola ordo est.Sola daulias ales.i.auis uidelicet p̃gnæ secũdũ hoc locũ existẽs mater moestissima:nõ ulta prius uirũ.i.quia nõ prius aiaduertit i uirũ quã filium illi æpulãdũ occideret:cõcinit.s.q̃rula.Ityn.s.filiũ:Ismariũ.i.Thraciũ.Ales Ityn sup.decãtat:ab inferiore zeugma.Est nitidus &c.Per phãtasiã dicit sibi ad fontẽ decũbẽtẽ apparuisse formosum:uidelicet cupidinẽ seu amorẽ cohortãtẽ:ut se p̃cipitẽ daret de rupe in mare ambraciũ.qđ etiã fecisse legit̃ amoris ipatientia.Fingit̃ aũt is locus eius naturæ:ut qui se illic p̃cipitẽ dederit cura leuetur amorũ:qđ reuera his contingit:q sibi necẽ.cõcitãt:quia mors ultima cura rerum est.⸿ Ibimus o nymphæ:nam ad fontẽ dormiens id dixit:ubi nymphæ semper esse putantur.Et si dicatur dubius esse euentus rei:cum & necari uero similius q̃ lanari curis sit,respondet.⸿ Q uicquid erit melius q̃ nunc erit:quia etiam mori melius erit:q̃ in tali cura uiuere:sed ex Homero Virgilii sexto Aeneidos de his qui sese interemerunt dicit cum admiratione.Q uam uellent æthere in alto:nunc & pauperem:& duros perferre labores:Fata obstant & cetera.

DOMI. Lapis Phrigius q & cuius q̃litatis fuerit
philomelæ Prognes,& Itys fab.
Q uãobrẽ philomela Daulias appellata ẽ
Daulia oppidũ qđ & vñ dictũ ẽ
Genium quid sit
Lotos arbor i Africa:cuius naturæ sit
Lotõ p tibia põimus
Lotos herba quæ sit
Q uot loci in ædibus Crassi fuerant
Antiquoꝝ stultitia q̃ in templo actiaci phœbi obseruabatur
Q uis primus leuãdi amoris gr̃a se e rupe p̃cipitauerit
Antiquoꝝ immanitas
Actiacum p̃mõtoriũ vbi locorũ sit
Leucadia quæ sit
Chelyn q̃ sit:& q̃s ea personauerit
Locus eno datus
ASCEN.

Domitii Calderini Veronensis commentarioli in Ibin Ouidii ad virum clarissimum Falconem Sinibaldum ciuem Romanum, aerariiq; pontificii custodem.

Domitius Calderinus Falconi Sinibaldo Sal.

COmmentarios meos in Ibin Ouidii: cum nonnulli nuper petiissent: vt ederē: id mihi agere visi sunt alienissimo tempore. Nam nec opus adhuc emendaueram ab auditoribus excerptum superioribus annis: cum publice in Academia id profiterentur: nec quorundam maleuolentissimorum hominum inuidiam quam lucubratio nostra in Martialem: vel contraxit: vel exulcerauit adhuc sedaram: aut certe lenitam intelligebam: vt quantum ego scribendo: tantum ipsi calumniando: cauillando: maledicendo quotidie meditentur: omnis humanitatis & officii obliti. Nam quod maxime tueri debent: & in communem vtilitatem iuuare: id potissimum oppugnant: & laborum ac industriae laudem labefactare conantur. Sed iis satis respondimus iis libris: qui in manibus sunt: & prope diem edentur: quorum primus locorum omnium: quae apud Iuue. obscuriora sunt: explicatione continet: ne paradoxis pauloante emissis: quae profecto sunt plane [illegible]: ac sententiam Iuuenalis studiosi aliud praue discant: cum Iuuenalem quaerant reliquis tribus nouam variarum rerum commentationem complexi sumus: vbi ita egi cum aduersariis: vt me patientiae meae: qua tamdiu abutuntur non poenituerit: & istos pudere oporteat stultitiae suae ac temeritatis. Satis eorum ducem & impulsorē olim per literas monui: ne in maledicta incurrat: in quibus declinandis non Minus prudentiae existit quā in ferendis fortitudinis & constantiae: sed ad te redeo Falco: cuius humanitas & beneficentia immortali officiorum gratia totam vrbem ita sibi deuinxit: vt nemo amet: qui non debeat. Ament autem omnes tuisq; virtutibus excellentissimis honestiorem locum: & optēt & sperent: tametsi honestissima sint tibi has vigilias nostras mittimus, ac dicamus: qui olim ab auditoribus exceptae sine certi auctoris nomine ferebantur: multosq; reperiebant dominos cum me carerent. Opus Ouidii est plenum liturae & obscuritatis ego vero quae aut a graecis Apollodoro: Lycophrone: Pausania: Strabone. Apollonio: & illius interprete: aliisq; scriptoribus: aut a nostris tradita sunt: quae quidē ad huius explicationem pertinere videbantur: in hoc opusculum cōgessi. Tu leges cum per negocia publica licuerit: & Domitium tui studiosissimum amabis. Vale.

DE Ouidii vita nihil a nobis in hoc loco scribendum est: cum & a multis ea tradita sit: & ex poetae libris facile cognosci possit: vnam illam particulam non praetermittemus: quae ex de eius exilii causa. nam ita ab eo multis in locis per Exilii Ouidii duplex causa
stringitur: vt cum proferre non audeat: variam interpretantibus coniecturam praebeat. Qua de te: vt dicam quod sentio: cum duae sint cāe: q̄ꝝ altera speciosa est: & velādi criminis gratia ab imperatore Augusto: & poeta iactata: quod scilicet libros de arte composuerit: altera vera quidem est sed suppressa ne Augustus offenderetur: passim tamen quodam carminis inuolucro & verecunde designata: quod scilicet amauerit. vt alii sentiunt, Iuliam Augusti filiam: nam ea flagrauit adulteriorum infamia: & damnata est: vt scribit Plini. & Tranquillus: vt alii suspicantur Liuiam vxorem. Hanc exilii causam testatur Sidonius: qui Ouidium scribit addictum fuisse Caesariae puellae: sed poeta amori crimen transferendo imminuit: nam id appellat imprudentiam: non amorem, quod scilicet dum Caesarem puellam imprudenter colitet: & studiosius obseruaret: in amoris venerit suspitionem: suamq; causam similem ait esse Actaeonis: qui casu cum spectasset Dianam: quamuis non amaret: tamen periit. Cur aliquid vidi, inquit, cur conscia lumina feci: Cur imprudent. cognita causa mihi est. Inscius Actaeon vidit sine veste Dianam: Praeda fuit canibus nec minus ille suis. Nec his assentior. qui cum versum de turpi secreto Augusti dictum putant: nam cum illic placare & leuire imperatorem studeat cui scelus obiecisset. Corynnā eam ficto nomine appellat: quod fatetur: Mouerat ingenium totam cantata per vrbem: Nomine non vero dicta Corynna mihi. alibi idem saepe. Duae autem fuere Corynnae: vt scribit Suidas vtraq; carmine lyrico erudita: vnam tantum tradit Pausanias & eam cōtendisse cum Pindaro Thebis: fuisseq; victricem: vel formae venustate: qua iudices corrupti sunt: vel linguae aeolicae gratia: quam Thebani doricae anteposuerunt: qua Pindarus vtebatur: extareq; monumentum: in quo illius effigies vitta coronata cernebatur. de hac Papinius: Veteris secreta Corynnae. & Propertius idem. inde Ouidi. suam puellam Corynnam appellauit ab eruditionibus elegātia & forma. Illud addamus in Ponto. vnde hoc opusculum emittit: eundem cōposuisse opusculum de Piscibus: quo incognita nobis piscium nomina complexus est: ut scribit Plinius.

Christophori Zaroti Iustinopolitani in Ibin Ouidii commentaria ad Magnificum Franciscum Pesarum cognomento de Londra Patritium Venetum.

ME saepius adhortatus es Francisce suauissime: vt quas in Ibin Ouidii vigilias elucubraueram, emitterem: vt nō solum mihi sed & omnibus litterarum studiosis: commodo, & vtilitati essent: & licet maleuolorum aculeos nō vererer quin tuto in publi. tuis auspiciis prodire non possent: attamen ea ratione hactenus tibi (cui & omnia debeo) morem gerere recusaui: vt opusculum admodum praecox quod in vigesimo nostrae aetatis anno: dum humanitatis studio incumberem, absolueram temporis curriculo maturum conspicerem: & non tanquam auctor. sed lector perpenderem: Fabii Quintiliani exemplo commonitus. Cumq; illud proximis diebus (te impellente) castigassem: etiam id perlegeres curaui: ut si quid in eo inuenires quod eruditissimas aures tuas offendere posset deleres: addendo: vel detrahendo: voluisti itaq; has nostras lucubratiunculas imprimi: quas qui legent: si non carpendi desiderio sed linguae latinae consulendi: & ipsi tuo acri iudicio adhaerebunt. Vale.

¶ Gregorius Amaseus Vtinensis Christophoro Zaroto Iustinopolitano Iurisconsulto. S.P.D.

CVm ego antea ingenium tuum plurimi fecerim: nunc etiam eruditionem demiror: Tanto enim (vt video) non modo acumine: verum & elegantia & grauitate: multiplicíq; rerum cognitione commentaria in Ibin Ouidii: nuperrime excudisti: vt optimi quidem interpretis functus officio nulla ex parte defeceris: præcipueq; opusculum varium, difficile, tenebricosumq; tam apte: tamq; dilucide enodaueris: vt ad eius sensa elicienda nihil amplius desideretur. Adeo vt non tantum te iurisconsultum posthac appellare decreuerim: verum humanitatis etiam professorem cum nil minus: hac facultate polleas: quã iurisperitia: quam summa cum laude, ac ornamento in Patauino Gymnasio publice legendo per triennium professus es: Probe ergo & honori tuo & studiosorum vtilitati consuluerunt: qui te vt has in Ibin lucubrationes ederes compulerunt. Quæ tametsi absq; alicuius patrocinio non solum tuto prodire in lucem verum & vnicuiq; bono placere facile possent: attamen nobilissimo, ingeniosissimoq; propugnatore præeunte nil amplius vereãtur. Is est Franciscus Pesarus: cuius nomini dedicantur: iuuenis profecto ea indole: perspicacia: probitateq; præditus: vt non modo Marci patris viri Senatorii, & Reipu. præmature defuncti acumen prudentiam, integritatemq; redoleat verum & eam animi præstantiam: eam strenuitatem, promptitudinemq; in posterum ciuibus, patriæq; suæ polliceatur: quibus hodie præ cæteris maxime potest polletq; eius patruus Benedictus Pesarus. Vir quidem peritia rei militaris, seueritateq; Romanis ducibus: vel etiam ipsi Camillo comparandus. Qui cum titubantibus rebus in Melchionis Triuisani demortui locum imperator classis Venetæ omnibus pene suffragiis ad calendas Augusti creatus esset triremi inuectus quam celerrima nauigatiõe Zacynthum pridie idus applicuit: vbi nostrorum nauigia non sine ingenti Reipu. periculo sparsa, dissipataq; ob Methonem Peloponnesi oppidum in orientem trãsfretantibus per opportunum nuperrime amissum: inæstimabili velocitate collegit: instructaq; iterum classe ferocissime impetens hostem recenti victoria exultantem Naupliam terrestri, maritimaq; obsidione leuauit, Baisetti Turcarum regis insecutus classem usq; quo intra Hellesponti angustias confugisset: non absq; grauissima hostilium nauigiorum iactura. Vnde reuersus Mytilenem, aliasq; Aegæi maris ignobiliores insulas igni, ferroq; omnia vastans depopulatus prædam ipsam omnem in militum, nautarúq; cateruas diuisit: ne minimam quidem sibi asseruans portiunculam. Profligato igitur hoste: se suosq; exhilarans, Aeginam insulam deperditam recuperauit. Indeq; adiecta socia Ferdinandi, atq; Helisabeth regnum hispanorum classe uiribus auctus cum hostibus formidolosus esset: nec quenquam obuium toto mari haberet sese ad oppugnandum Cephalleiam cõuertit: non Vlyxis inclita fama allectus: quem Cephallenorũ ducẽ fuisse constat verum tum loci opportunitate adductus: tum etiam difficultate: quoniam prius tota potitus insula cum eiusdem nominis oppidum paucis diebus obsedisset: opus ab aliis Venetorum præfectis frustra tentatum: Arcem ipsam eminẽti crepidini impositam: natura, arteq; munitissimam: ipsosq; antea hostes deridentem: bellico furore expugnauit. interim Zonchio castello, portuq; Peridonio non procul a Methone recepto: obtruncatoq; eius præside Carolo Contareno: quo facta deditione in turcarum peruenerat potestatem. Postremo vero sinum ingressus Ambracium. xi. instructissimas triremes in portuq; delitescentes capit una itidem exusta. necnon multiplici plurimorum nauigiorum apparatu: partim ablato: partim incenso. Et hæc quidem omnia sex mensibus post initam præfecturam peracta, Vnde merito euenit ut eius uirtuti ab omnibus fœlicitas censeatur annexa: qua prospere afflante: cum adaucta tanti viri auctoritate ac gloria: tũ vero præcipue huius Almæ Reipu. imperio longe, lateq; propagato: victricia Venetorum signa proculdubio fore confidimus. Quibus quidem exemplis domesticis Franciscus eximius iuuenis excitus sibi dies, noctesq; fœlicissimam hanc inuicti Patrui magnanimitatẽ proponit: a qua omnino degenerare turpissimum ducat: cuiq; omni nixu: omniq; conatu simillimum se fore contendat. Eia igitur me zarote audacter tuas in Ibin vigilias tradere in lucem festines: tum huius fretus præsidio: quo præuio nil aduersi possis offendere: tum vero ipsius operis præstantia intrepidus: & qua mediante malignorum dentes si non retondas: attamẽ illæsus deuites. Vale.

¶ Argumentum

DOMI.

Argumētū Ibis q̄ & ciconia cuius naturæ sit

Duplex ciconia

Argumentum carminis est imprecatio: quia inimicum deuouetur: quem Ibin appellat: non, vt alii suspicati sunt quod Ibis ciconia sit fœda auis: quæ rostro purget ventrem. Id enim est ciconiæ. Ibis vero ægyptia tantum est: vt scribit Herodo. in secundo historiarum duplici genere: altera nigra cruribus gruum rostro maxime adunco: q̄ aduersus serpentes colitur: altera familiarior hominibus glabro capite & collo: pennis candidis præter collū & extremas partes alarum. Callimachum autem in hoc est imitatus inscriptione quoq; opes. Nā Callimachus Apollonium Rhodium: qui argonautica scripsit diris imprecationibus deuouit carmine elegiaco: cum ille discipulus in suū præceptorē parū pius fuisset: vt apud Suidam legimus: Apollonius autē & Diony. Alexandrini quidem fuerunt: auctore Strabone: sed Rhodii dicti sunt: qui Rhodi literis operam dedissent: idem testatur Apollonii interpres. Cum igitur Callimachus in illum inueheretur: per contemptū appellauit Ibin: quasi auem Alexandrinā, & Aegyptiam: vt ita indicaret eum esse Alexandrinū: q̄uis Rhodius diceretur. Ibis itaq; inimicus ab Ouidio appellatur: non propter vllam auis similitudinem: sed imitatione tantum Callimachi: qui cur Ibin Apollonium dixerit, iam proposuimus. Opus est obscurum remotis præsertim fabulis: nō tam vt lateat inimici nomen: qui Callimachi imitatione, qui eodem stylo & obscuritate opus composuit: vt Suidas tradit: quod nūc imitatur Ouidi. Quis sit hic inimicus Ouidii: nec ipse vsquā aperuit: nec ab aliis deprehēdi facile est: uxorē certe poetæ sollicitabat: qua de causa exarsit hac carminis acerbitate: quod facturum denunciauit in ultimo fine titulo: primum dolet se cogi a moribus suis discedere: ut qui hactenus neminem læserit: nunc cogatur maledicos uersus in aduersarium scribere.

Callimachus rhodius q fuerit

Qualitas operis

Tempus bisquinq; lustris: quinquaginta annis. Lustrum dixerunt latini spacium quinq; annorum: quod græci olympiadem appellarunt: eam instituit Hercules Alcmenæ: ut Strabo. placet Pausanias uero. scribit Pæoneum: Epimedē: Iasium: Idā: & Herculem. fratres fuisse filios Cretæ ex Ida: Herculēq; maximum natu olympiadem instituisse quinq; annorum spacio a numero fratrum: nam quinq; erant omnes. Mulieribus non licebat olympiaca spectare: quæ lex sancita ē: cum Callipatira, ut alii scribunt, Pheronice filio uictore illic saltans saxum prodidisset: depræhensæ: deiiciebantur Typæo. plura Solinus de olympiade. ¶ Tot scriptis millibus: scilicet uersuum. ¶ Littera sanguinolenta, carmen maledicum. ¶ Nisi me læsere libelli: propter libros: quos composuit de arte amandi. ¶ Arte sua: carmen querulum hoc: & est sensus hei: quia libello de arte amandi edito missus sum in exilium: causa satis leuis: & illud arte alludit ad opus de arte amandi: siue simpliciter potes intelligere.

Lustrū qd sit: & quid olympias & aquo instituta fuere

Lex olympiaca qua.

OVIDIVS IN IBIN

Tempus ad hoc lustris mihi iam bis
quinque peractis,
Omne fuit musę carmen inerme
meę.
Nullaq;, quę possit scriptis tot
milibus, extat
Littera Nasonis sanguinolenta
legi.
Nec quemquam nostri, nisi me, læ
sere libelli:
Artificis periit, cū caput arte sua.

¶ Argumentum.

ZORC.

Scripsit Ouidius in ponto in Ibidem inuectiuā cuius opusculi argumentum perperam nōnulli interpretantur: cum Ouidium Callimachum poetam imitatum dicant: qui in Apollonium Rhodium discipulum inuectus est: quem Ibidē appellat: ut ipsum Alexandrinū indicaret. nā Ibis Aegyptia auis est: quā sane hoc deridendū sit: quis tam indoctus est: omnisq; uiri iudicii expers: qui nō intelligat. Dū argutuli quidā nouarū rerū: q̄ nusquā sunt indagatores noua cudere posteritati volūt: in ueterrima nimis: & a ueritate alienissima delabūtur. Dicāt nobis hi nouatores quod dedecus: quænā infamia Apollonio fuisset: ut Alexandrinus Callimacho diceretur: nōne ex Aegypto illustres habentur uiri doctrinis eruditi uariis: ac excellentes. quæ etiā Apollonio uera indicatio sub Ibidis nomine fuisset: cū nō tātum in Aegypto huiusmodi auiū genus (teste Plini.) reperiatur. Si igitur Apollonio Callimachus Ibidis nomē indidisset: ut eū tantū idicaret: nō dubio: sed notiori vocabulo appellasset: quæ nā ergo relicta nobis ratio est: cur Ibidem Apollonium Callimachus appellauerit: hæc nempe: & est snia Vallæ præceptoris mei omnium doctissimi. Pli. lib. octauo fure naturalis historiæ de Ibide hæc scribit: Volucris in Aegypto quæ uocatur Ibis: rostri aduncitate per eā partem se proluens: qua reddi ciborum onera salubre maxime est. Cū igitur tanta sit huius spurcitas: ut proprio ore uentrem purget: quod est fœdissimum: ut spurcissimum: si rem nō naturā spectes: hunc & omni pudore carentem: atq; elegantia: primum quamuis se postea probabilē reddiderit ingratissimum discipulum Callimachus ostendit: Ibidem appellauit: nam & in sermone incomptissimum Apollonium fuisse eius bis a Criticis repudiatum opus memorant inde correctum acceptum: ut Quintilia. tradidit: ad cuius Ouidi. imitationem inimicum quoq; suum in hoc opere Ibidem uocitauit: atq; etiam hominem nullius decoris: & incommoditatis significaret huius autem maledicentiæ causas has fuisse ipsemet aperit: sollicitabat uxorem poetæ: dum in Ponto exulabat: quidam: qui dum fortuna Ouidio fuit: ab ipso inter amicorum numerum censebatur haud postremus: fracta autem fortuna fidem violare non pudit: linguæ uenena insusurrans Augusto: ut diutius in exilium ipsum remoraretur: quare lacessitus has deprecationes, deuotionesque in ipsum perfidum Ibidem composuit: quis uero hic fuerit Ibis: a nobis deprehendi non potest: cum ipse nusquam

Ouidii locus enodatus

aperiat. Opus videbis elegiaco metro paucis carminibus absolutum: sed sua cum fabularum: tum historiarum obscuritate quam longissimum: ad cuius iam expositionem deuenio.

ZARO. Cōciliatio auditoris. Tēpus vñ dicatur. Lustrū vñ dictum.

Tempus adhoc lustris: in hoc principio Ouidi. auditorem attentum facit: docilem & beneuolum: quod ab omnibus doctis obseruari solet: vt inde lubentius opus legatur: idq; maxime ab Ouidi. non fuit praetermittendum in carmine maledico: a quo omnes genere carminis solent abhorrere: & ostendit nunquam antea in quemquam alium se inuectum: vt patebit. ¶ Tempus: a temperato tenore Solis: & Lunae tempus Varro dici voluit: esseq; interuallum mundi & motus. ¶ Bis quinq; lustris: quinquaginta annis tot cum hoc composuit opusculum natus erat annos. Lustrum quinquennium a luendo. i. soluendo dictum: vt Varro asserit: q; quinto quoq; anno vectigalia. & vltro tributa per censores persoluebātur. Liuius autem de Seruio Tullo loquens ait: Ibi instructum exercitum oēm: sue: oue: tauris lustrauit: idq; conditum lustrum appellatum: quia in censendo finis factus est. Graeci huiusmodi annorum spacium olympiadas appellant. ¶ Carmē inerme: non maledicū, metaphorice dictū. ¶ Sanguinolēta: maledicta. ¶ Nisi me: nā missus sum in exiliū libris de arte amādi editis.

¶ Iodoci Badii Ascensii opusculi Ouidiani in Ibin familiarissima explanatio.

ASCEN.

Tempus &c. Opus hoc inscribitur Ouidii in Ibin. i. carmen imprecatorium atq; maledicum in quēdam aduersarium ita merito criminandum: quemadmodum Callimachus criminatus est Apollonium: quem Ibin vocauit: quasi auē externam: cum se Rhodium mentiretur: quemadmodum is quem Oui. criminatur se Romanum mentiebatur. Non tamē eū noiat: aut quia famosos libellos edere lege vetitum erat ꝓprio praesertim noie expresso: aut quia se inuite maledicere ostendat: & summopere prouocatum vix regerere conuitia: aut pares referre vices. Intentio autem est animo suo morem gerere: quia dulcis est nōnullis vindicta: quae male dicendo fit: sed ea & turpis & scelesta christiano fugienda est. Aut vt minando & imprecando aduersarium a maledicendo & prouocando vlterius reuocet. nisi enim interdum stultis & maledicis resistatur: nullus esset in eis maledicendi modus. Vnde monet comicus aduersarios suos cessent maledicere malefacta ne noscant sua. Et haec quidem intentio & modus obseruetur honestior, & christiano dignior sit. Et licet Ouidi. christianus nō fuit: eadem tamen virtus illi cognita fuit: vnde conatur se candidum: idest sine liuore astruere. Qualitas carminis est elegiaca ea enim praecipuae valuit: & ideo plurimum vsus est: secundum tamen propter materiae exigentiam iambica esse debuit. Liber vnus est: nec is sane magnus: sed sane quā difficilis: quia omnium, quos infortunatos nouit, in aduersarium suum imprecatur: nisi desistat ab incepto: & ita eorundem inquisitio difficultatem affert. In qua re quia diligentissimus fuit Calderinus, satis erit ordinem cum familiari explanatione praeter eum contexuisse. Nam poetae vitam ante epistolarum explanationem, & Exilii causam ante hoc opus vidimus. Ordo igitur est: Omne carmen meae musae: idest venae, aut inuentionis meae fuit inerme: idest sine maledictione, imprecatione, aut inuidiae telo vsq; ad hoc tempus. & hoc bisquinq;: idest decem lustris: idest quinquennalibus temporibus: hoc est quinquaginta vitae meae annis iam peractis. Et nulla litera: idest ne minima quidem particula. Nasonis: idest mea aut operis mei: qui Naso vocor: extat supple tot milibus scriptis: idest licet tot milia scripserim: nam si intelligatur in: vt sit in tot milibus diceret scriptorum: quae scilicet litera: hoc est particula possit legi sanguinolenta: idest sanguinis appetens: aut hostilis, siue maledica. perstat in metaphora: quia dixerat inerme. Nec nostri libelli laesere quemquā nisi me: scilicet vnum qui in exilium missus sum ob libros de Arte amandi. Bene autem dicit nostri libelli pluraliter: quia licet modestiae gratia de vno pluraliter in prima persona loqui: & tamen singulariter addit me: quia se solum vult significari laesum. Vnde licet potuisset: noluit tamen dicere nisi nos: cum idest quando caput artificis: idest meum periit: idest exilio damnatum fuit arte sua: idest propter artem suam & a se inuentam.

Vnus (& hoc ipsum iniuria magna) perennem
Candoris titulum non sinit esse mei.
Quisquis is est. nā nomen adhuc, vitiūq; tacebo:
Cogit inassuetas sumere tela manus.
Ille relegatum gelidos Aquilonis ad ortus
Non sinit exilio delituisse meo.
Vulneraq; immitis requiem quaerentia vexat:
Iactat & in toto verba canina foro.

DOMI. Titulus unde dicaē. Arctos quotuplex sit. Mordere a quo prouerbiū natū est quot habeat significata. Forū qd & vñ dictū.

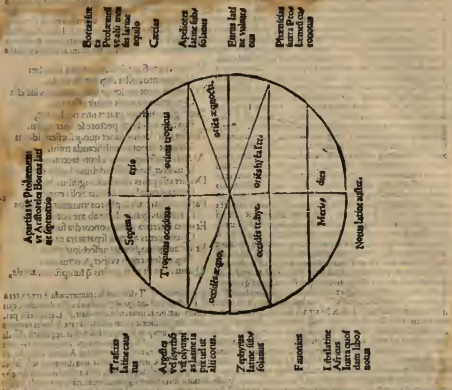
¶ VNVS: Ibis. ¶ Mei cādoris: meae aequitatis. ¶ Titulum: a tutando dicitū: titulus vt Varro & Festus Pom. docent: tituli etiam milites appellabantur: quasi tutuli: q; patriam tuerentur: & pronomen Titi hinc quoq; emanauit. ¶ Tela: imprecationes. ¶ Inassuetas manus: quia neminem praeter Ibidem carmine offendit. ¶ Relegatum: in exilium missum. ¶ Gelidas arctos: siue gelidos ortus. Vtrunq; bene: & septētrionem denotat: vbi intētissima sunt frigora: ac perpetuae niues arctos graece: latine vrsa dicitur. Duplex est autem arctos: & maior: & minor: ambae in septentrione: de quibus multa refert Hyginius, ac Aratus. Si vero legas ortus totidem veteres ventos fecere: quot & coeli regiones: vnde Homerus quatuor tantam ventos nominat: a quatuor coeli partibus: posteriores autem plures fecere: vt in sequenti figura ostenditur. ¶ Vulnera: exilii mei. ¶ Verba canina: maledica dicuntur a rabie canis: cuius morsu saxa feriuntur: vt scribit Pli. vnde ꝓuerbium ductū est: Mordere lapidem: & mordere pro carpere tractum est ab eiusdem aialis morsu. ¶ Foro: forum dictum est: ut Varro. placet: quod controuersiae & res uenales illuc ferantur. Idē macellum dicebatur ab obsoniis: quae uendebantur illic. nā Ioues hostia hortorū Macellotas appellant: alii a Macello cuius damnati horti vel domus vendendis obsoniis aperta fit. Forum hic accepit pro cōuentu hoīum in forum cōuenientium.

ZARO.

¶ VNVS: Ibis. ¶ Mei candoris: meae gratiae & beneuolentiae: ergo oēs. ¶ Inassuetas: inhabiles carmine maledico. ¶ Relegatum: praescriptis finibus in exilium missum. ¶ Vexat: distrait: molestia afficit: a uehendo uexare uerbum deducitur: usq; dicitur uexari: qui ui atq; motu ultro: citroq; uehitur: & est plusquā uehi: sicuti quassari plusquā quati: taxari plusquā tangi: & mille alia: auctor Gellius. ¶ Iactat: immoderate, profuseq; obloquitur. ¶ Verba canina: quare uerba canina ipse paulopost ostendit: sumptum etiam uideri potest a rabidis canibus: quorum rabies Syrio ardente (teste Pliny.) homini mortifera est. ¶ Foro: forum, ut tradit Fest. sex modis intelligitur: pro loco negociationis hic accipe.

Forum. ASCEN.

¶ VNVS: scilicet aduersarius malediens & inuidus: & hoc ipsum: scilicet q; ille vnus id facit: quia nō iure sed iniura. est iniuria magna: non finit: idest non patitur titulum candoris mei: idest puritatis meae ab omni inuidia: esse perennem. i. perpetuū usq; ad finem uitae. Quisquis: idest quicunq; est, nam nomen utrunq;: idest tam proprium, quā cognomen eius latebit adhuc idest donec videro an resipiscere uelit: is cogit manus inassuetas: idest nullo modo assuetas: sumere tela: idest scribere carmina maledica: resipiscere supple metaphora ab hostili bello. Ille relegatum: docet causam querelae suae in aduersarium esse iustissimam. cum ille miserum & exulem indignis iniuriis persequatur: quem merito protegat, & defendat. Vnde ordo est: Ille: scilicet aduersarius: qui me cogit tela sumere non sinit: supple me relegatum: idest missum in exilium ad ortus gelidos Aquilonis idest ad pontum iuxta Getas ad frigidam zonam delituisse: idest perfecte & quasi incognitum ad finem vsq; latuisse: supple in Exilio meo. ¶ Et ipse immitis: idest immanis & crudelis vexat: idest molestat: vulnera quaerentia requiem: idest male refricat: hoc est innouat: quae neglecta requiescere: hoc est requiem sumere velint: & iactat verba canina: idest detractoria & irritatiua: ac maledica more canum: toto foro: idest vbi est plenus conuentus hominum.

Numerorum quoque ratio ventorum est addita:& regionibus vñ fluãt venti sumpsere nola:vt Pli.lib.ii.natu.histo. prodidit.

Perpetuoq; mihi sociatam fœdere lecti
Non patitur miseri funere flere viri.
Cumq; ego quassa meç cõplectar membra carinç
Naufragii tabulas pugnat habere mei.
Et qui debuerat subitas extinguere flammas:
Hic prędam medio raptor ab igne petit.

❡FVNERA:calamitatem.⸿ Non patitur: nam eam aliis curis afficit.⸿ Tabulas: bona sua appellat tabulas naufragii: hoc est reliquias exilii: quas impius inimicus subripere tentabat.⸿ Habere: subripere. sunt etiam qui intellexerint tabulas naufragii vxorem: quod non placet.⸿ Extinguere subitas flammas: idest ferre opem exilio meo: quemadmodum alii accurrunt ad incendium domorum.⸿ Raptor: raptores dicuntur qui vi subripiunt aliquid contra fas. DOMI. Raptor q proprie sit

❡SOCIATAM: vxorem dicit: quam ad extremum vsq; diem approbauit: suorumq; fecit consiliorum participem: notissima differentia inter socium: comitem: & sodalem: a quibus etiam verba habentur.⸿ Perpetuo foedere: ad differentiam illarum vxorum: quas repudiauit: vtq; etiam amorem suum indicaret: ut inde iustior ira uideatur: foedus appellatum ab eo: q in paciscendo foedata hostia necaretur. Virgilius. Et caesa iungebãt foedera porca: uel quia in foedera interponatur fides: ut ait Festus.⸿ Non patitur: non finit sua molestia & iniuria.⸿ Flere: lamentari: & est proprie lachrymis.⸿ Funera: uiui uiri calamitatem: & me uiuum perinde ac mortuum funere prosequi. Funus (inquit Donatus) est pompa exequiarum a funalibus: etenim noctu efferebantur propter sacrorum celebrationem diurnam. Legitur & Miseri. & notum est.⸿ Cumq; ego quassa: sumptum ab his: qui naufragium faciunt.⸿ Tabulas: translatio sumpta a naufragium facientibus: qui procumbentes tabulae nauis e tempestatibus conantur euadere.⸿ Subitas extinguere flammas: mihi opitulari: sicut solent incendiis homines extinguendo ignem auxilium prestare.⸿ Hic praedam: praeda hostibus capta: quod manu partã ut ait Varro. ZARO. Fœdus qd & vñ dictũ Funus qd & uñ dictũ

❡ET: non patitur sociatam mihi perpetuo fœdere lecti: idest legitimam coniugem meam: flere funera: idest exilia funeri comparanda uiri miseri: quia uexando eam: cogit eam aliud cogitare & agere: scilicet de aduersario conqueri. Cumque: idest & cum ego complectar membra meae carinae quassa: idest concussa & fracta: hoc est reliquias naufragii & infortunii mei. ille pugnat: idest cum pugna contendit habere tabulas: idest ultimas opes: sicut dum nudi in tabula enatamus: nihil praeter tabulam habemus: tabulas ergo mei naufragii: idest ultimas opes mihi relictas.⸿ Et qui debuerat extinguere flammas subitas: idest incendia subito orta: idest amouere mala mihi subito uenientia. hic existens raptor: idest uiolentus alieni boni inuasor petit praedam ab igne medio: idest e maximo infortunio meo emolumentum capit. ASCEN.

Nititur vt profugę desint alimenta senectæ:
Heu, quanto nostri dignior ille malis.
Dii melius, quorum longe mihi maximus ille est:
Qui nostras inopes noluit esse vias.
Huic igitur meritus grates utcunq; licebit,
Pro tam mansueto pectore semper agam.
Audiet hęc Pontus, faciet quoq; forsitan idem:
Terra sit vt potior testificanda mihi.
At tibi calcasti: qui me violente iacentem:
Qua licet, heu misero debitus hostis ero.
Desinet esse prius contrarius ignibus humor:
Iunctaq; cum Luna lumina Solis erunt.
Parsq; eadem cœli zephyros immittet, & Euros
Et tepidus gelido flabit ab axe notus.
Et noua fraterno veniet concordia fumo:
Quam vetus accensa separat ira pyra.
Et ver autumno, brumę miscebitur ęstas:
Atq; eadem regio vesper, & ortus erit.
Quam mihi sit tecū, positis q̃ sumpsimus armis,

Pōtus prouīcia quæ & unde dicta. Pōtus mare unde dicat. Sol unde nomen traxit. Luna unde nomē hēat. Etheoclis & polynicis historia. Ver & bruma q̃ sint. Profugus q & unde dictus. Agere hēre referre gratias in quo differunt. Pōtus q & Axenos unde dicatur. Hostis qui sit. Soles a quo sol nomē accepit quot fuere. Luna unde dicta est. Axis siue axona qd proprie sit. Etheocles & Polynices. Aestas unde dicta est.

DOMI. ¶ Dii melius: in inuidiam adducit inimicum. ¶ Dii melius: agunt mecum. ¶ Ille: Augustus. ¶ Nostras vias: exilium. nam bona non abstulit: vt alibi etiam scribit. ¶ Agam grates: poeticum est. nam oratorum agam gratias. ¶ Pontus: prouincia nobilis crudelitatæ Medeæ, & veneficis herbis: a Ponto rege nomen accepit. Pontus mare dicitur a ποντίζω: quod significat mergo. Pontus locus exilii mei. Vaticinat se scripturum esse quod in exilio scripsit de triumpho Cæsaris. ¶ Idem: Augustus. ¶ Testificanda: numeranda inter beneficia. ¶ Calcasti: insultasti iniuria affecto. ¶ Heu mise. q. d. me misere: quod te afficiam tantis maledictis diris imprecationibus. ¶ Desinet: negat se vnq̃ fore amicum per similitudinem sumptam a rebus contrariis quæ nunq̃ conueniunt. ¶ Solis: hic dicebatur fax cœlestis olim: sed dictus est Sol a Sole puero filio Hyperionis. ¶ Luna: item a Luna Solis sorore: est auctor Dio. ¶ Zephyros: occasu æquinoctiali. ¶ Et notus: nota est fabulosa historia Etheoclis & Polynicis fratrū rogū in duas partes diuisum esse: qd Callimachus primus scripsit: idē Ouid. Scindit in partes, geminoq; cacumine surgit: Scīdit in partes atra fauilla duas. ¶ Ira vetus: odiū fraternū. ¶ Ver. græce dr̄ ἔαρ: vñ ver bruma: qd breues dies habeat dicit. Festus. ¶ Profugæ: pfugus inquit Ser. pprie dicit, qui procul a suis sedibus vagat. quasi porro fugatus. multi tamē ita diffiniunt: vt pfugos esse dicāt eos, q exclusi necessitate de suis sedibus adhuc vagātur: & simul ac inuenerint sedes. non dicantur pfugi: sed exules sed vtrūq; falsum est. nā & pfugus lectus est, qui iā sedes locauit: vt in Lucano: Profugiq; a gente vetusta Gallorū Celtæ miscentes nomen hiberis: & exules q adhuc vagant vt in Sal. Qui nullo certo exilio vagabant. adeo exiliū est ipsa vagatio. ¶ Senectæ: senecta est senilis ætas. ¶ Dii me. s. agūt. ¶ Ille: Germāicus: cui & fastorū libros inscripsit. ¶ Inopes vias: viaticū enim dedit. ¶ Agā meri. gra. solent poetæ ita vti cū oratores gratias dicāt. differūt iter se habere grām: referre: & agere: agere verbis pprie est: q aūt habet apud se grām: nōdū retulit: qui retulit destitit habere. Dona. est auc. ¶ Audiet hæc Pōtus: Pōtus mare antea: vt scri. Pli. ab inhospitali feritate Axenos appellatus est: & Pōtus nō a ποντίζω sed potius verbū a noie factū: prius enim fuit Pōtus q̃ quis q̃ i eo merīgeretur: sed potius quasi μεστὸς. i. flatibus & pocellis plenus. ¶ Idē: Germanicus. ¶ Testificanda: numeranda inter cætera beneficia. ¶ Calcasti: insultasti. ¶ Qua licet: quacūq; parte licuerit. ¶ Hostis: apud antiquos pegrinus hostis dicebat: & qui nūc hostis pduellio, auct. Fest. & Macr. vñ Sta. in Curculione: Siue status cum hoste intercedit dies dixit. ¶ Desinet esse pri. adeo iniuria affectus est poeta: vt nunq̃ se amicū Ibidi futurū dicat: idq; p similitudinē a rebus cōtrariis: ita & Solis tempus cū Lunæ. Soles aūt plures fuisse Cic. in libris de natu. Deo. ostēdit: ait enim, Cumq; tu solē: quia solus esset, appellatū esse dicas: Soles ipsi: q̃ multi a theologis pferūtur. vnus ex Ioue natus: nepos æthere: alter Hyperione: tertius Vulcano Nili filio: cuius vrbē Aegyptii volunt esse eam: quæ Heliopolis appellatur. Quartus is quē heroicis temporibus Acanto Rhodi peperisse dicitur Lalysi Cameirat de Rhodi. Quintus qui Colchis fertur Aetā & Circē procreasse. Luna dicitur q sola lucet noctu, si Varroni credimus: vnde Catul. Dictaq; a lumine Luna. ¶ Parsq; eadē cœli zephyrus: & eurus venti inuicē sibi cōtrarii vt ostendimus. ¶ Axe: axis, inquit Festus, quē græci Axona dicunt: plures habet significationes. nā & pars cœli septētrionalis: & stipes teres circa quē vertit. est & tabula sectilis. ¶ Et noua fraterno. Laius Thebarū rex ex Iocasta. Oedipodē filium habuit: qui ex matre sustulit filios. Etheoclem, Polinicemq; viriles sexus: fœminas vero Antigonē: & Ismenem. sed postq̃ resciuit Oedippus cum matre se cubuisse: sibi oculos eruit: relictis in regno Etheocle, & Polynice filiis qui inter se pacti sunt in singulos sibi cedēdo annos alternis regnarēt: sorte prior Etheocles regnat: qui pacto exacto tempore fratri cedere noluit indignatus autem Polynices tanta affectus iniuria a fratre Thebas cum exercitu vna cum septem regibus venit: quo in bello mutuis Etheocles, & Polynices occidere vulneribus: quorum corpora i pyram coniecta de more suo: cuius fumus in partes scissus est: vt etiam & ipsorum mortuorum ostenderet odium: plures huius rei meminerunt auctores: & in primis in Thebai de Stati. ¶ Pyra: pyra est lignorum congeries. Virgili. xi. Aenei. Constituere pyram: & ἀπὸ τοῦ πυρὸς: idest ab igni venit: teste Seriu. ¶ Et ver: ver q tunc viuere incipiunt virgulta: auertere se tempus anni: nisi q Iones dicunt id tempus ver. Varro auctor. ¶ Autumno: autumnum quidam dictum existimabant: q tunc maxime augeantur hominum opes: coactis agrorum fructibus: vt auctor est Festus. ¶ Brumæ: dicta bruma q tunc breuissimus est dies. Varro auctor. ¶ Aestas ab æstu aestas. hinc æstiuus: nisi forte a græco. auctore Varro. ¶ Armis: imprecationibus: translatio a militibus: qui armis inimicos petūt arma ab armis: idest humeris dependentia: aut scutum: gladium: pugio sica: & ea quæ procul præliantur tela Fe.

ASCEN. ¶ NITITVR enim vt alimenta desint senectæ profugæ: idest profugatæ. heu quanto dignior: supple sit ipse nostris malis: supple q nos: quasi dicat: multo dii melius: supple mecum agant quā ipse: quorum: scilicet deorum: hoc est diuorum. ille scilicet notissimus in terris: videlicet diuus Augustus: qui viuus pro deo habitus est. vnde Hora. Præsenti tibi maturos largimur honores. est mihi longe maximus: idest præcipuus: qui noluit nostras vias esse inopes: idest noluit exulem spoliare etiam opibus suis. igitur ego agam semper huic: scilicet Deo grates: idest gratias meritas: scilicet quas meruit: quascunq; licebit. i. licitum erit: aut dabitur mihi agere pro tam mansueto pectore: quo. i. in me vsus est: cum etiam bona omnia potuisset abstulisse. Pontus. i. regio in qua mihi exilium est: vbi Barbari & sæui habitant homines. audiet hæc. i. has gratiarū actiões meas & hæc merita Augusti in me. & idem: scilicet pontus (secundum quosdam) faciat quoq. i. etiam vt sit potior terra testificanda. i. in testimonium gratitudinis citanda mihi. i. videns me gratum Augusto merebitur de me: & me sibi obnoxium faciet. Vnde per contrariū subdit: At tibi &c. Calder. aliter intelligit: scilicet idem: scilicet Augustus faciat quoq; ut terra sit potior testificanda mihi: idest ut in exilio de Cæsaris triumpho scribam. At tibi calcasti &c. Incipit imprecari in aduersarium a simili fere dicendi figura: ut Vir. in diris utens. Ordo est: At. i. sed o violente: idest iniuste oppressor: qui calcasti. i. suppeditasti me iacentē. i. pstratum. heu dolētis est interiectio eius videlicet, qui inuitus cogitur ad ultionem: aut exprobrantis sicut illud Heu stirpem inuisam. heu igitur ego ero hostis debitus. i. uti dabo, qd. i. quæ res: licet. i. pmittit: misero. s. mihi miseratione digno. Nā miseros fere bonos dicimus. Desinet esse prius: sic in diris Maro cōtraria naturæ prius fore pcat. Quā desit (inquit) nostris deuotū carmē auenis. Ordo est: Humor. s. aqua desinet prius cōtrarius eē ignibus. Et lumina solis erūt iuxta cū Luna. i. in cōiunctione uidebit. Luna luminosa nobis. aut erūt in eadē sphaera. Et eadē pars cœli imittet zephyros: & euros

zephyros,

zephyros,q flāt ab occidente,dicitur latine fauonií.& euros q flāt ab oriēte.& notus.i.ventus meridiōalis:tepidus: q trāsit torridā zonā:flabit ab axe gelido.s.septētrionali:vbi est altera frigidaꝝ zonaꝝ & ꝑpetuū fere gelu.¶ Et noua cōcordia veniet fumo fraterno.i.quādo frēs.s.Eteocles & Polynices cōcremabunt:q cū essent in vita inter se sæuissimi.dum rogo imponerētur:diuisus est rogus:quasi cadauera adhuc inimicitias agerent.vnde addit:quā.s.cōcordiā fratrū vetus ira separat.pyra:idest rogo funebri:incensa:idest dum incensa esset.nam dissoluerunt corpora cum flammis.Et ver miscebit̄ autūno.inter quæ est æstas & hyems.& brumæ miscebitur æstas:inter quas est ver & autūnus.Atq; eadē &c.patet ordo.

Gratia,commissis improbe rupta tuis,
Quā dolor hic vnq̄ spacio euanescere possit:
Leniat aut odium tempus,& hora meum.
Pax erit hęc nobis:donec mihi vita manebit.
Cum pecore infirmo,quę solet esse lupis.
Primo quidem cœpto cōmittā pręlia versu:
Non soleant quāuis hoc pede bella geri.
Vtq; petit primo plenum flauentis harenę:
Nondum calfacti Velitis hasta solum.
Sic ego te ferro nondum iaculabor acuto:
Protinus inuisum nec petet hasta caput.
Et neq; nomē in hoc,nec dicam facta libello:
Teq; breui,qui sis,dissimulare sinam.
Post modo si perges,in te mihi liber iambus
Tincta lycambeo sanguine tela dabit.
Nūc,quo Battiades inimicum deuouet Ibin
Hoc ego deuoueo,teq;,tuosq;,modo.
Vtq; ille,historiis inuoluam carmina cęcis:

¶ Gratia:cōcordia.¶ Politus a. carmine maledico.¶ Tuis cōmissis: tua culpa.¶ Lupi:dicati martii:in quos fabulosa histo. tradit nōnunq̄ homines couersos:carmine magico eosdem redisse in pristinam formā vnde deductum illud conuicium versipellis a mutanda pelle humana.i. in lupinam.¶ Cœpto:cœptum versum appellat elegiacum:quasi imperfectum.nam extremo pede fraudatur.Papi.Qui nobile gressu extremo fraudatis opus.¶ Hoc p.nam metro iambico maledicta scribunt:similiq; permansit in metaphora:cum dicat claudū non solere prodire in pugnam.¶ Vtq; p.dicit hic opus esse simulachrum pugnæ: quale solet imperator miles āte legitimū certamē ꝓposito agere:in quē iaculatur.¶ Velitis:legis.Velites milites erāt,q hasta vtebant̄ inhabili ad remittendum:nisi peritis:vt scribit Li.eam inuenit Tyrrhenus.scribit Plini.¶ Dissimulare:tegere.¶ Breui:ad paucos dies.¶ Iambus: inuētus pes est ad nocendum ab ιαπτω:quod significat noceo.Papi. eum appellauit vltorem:qm̄ Archilocus eius inuentor tanta acerbitate in Lycambem socerum eo vsus est,vt ad laqueum cōpulerit.Idem fecit Hypponax poeta i babulum & antherenum sculptores:q eius deformis effigiem sculpserant in cōtemptum:& Cato in Scipionem Metellum ea carminis acerbitate vsus est.¶ Tincta ly.s.qualibus telis uitam lycambes finiuit.¶ Nunc q.inter carmina magica duo erant apud maiores maximæ religionis: quorum altero Dii tutelares urbium euocabantur ab hoste uictore:ne Deos captiuos dicere uiderentur:altero deuouebātur urbes exercitus hominum capita:qui se traderent iræ numinum ꝓ salute aliena:quale fuit carmē duoꝝ Decioꝝ:qui se pro patriæ salute deuouerunt..d ad Titi imperatoris tempora seruatum fuisse ex histo.Pli.accepimus:poterat quispiam aut seipsum deuouere,aut alterum.uerborum formula hoc habebat initium,ut Samonicus Serenus ex Furii monumentis recitat:Diis pater Iouis.ne manes sine quo alio nomine fas est noiare auctor est Macro.nunc & si Oui.eadem formula nō utitur:tamē deuouere se dicit Ibin:quē diris detestatur imprecationibus in quo immitatur Callimachū.¶ Battiades:callimachus dictus ē:nō filius Batti:sed ab eo genus ducēs:nā & ipse hūc iter maiores suos cōmemorat:quē gentis suæ auctorē ꝓfitetur.Tres Callimachi fuerunt:quoꝝ hic postremus fuit Callimachi grāmatici filius:Battus ex Calisto:quæ eadem thera dicebatur ꝓfectus cyrene cōdidit:ita appellatus ꝙ lingua libyca Battus regem significat:ut Herodo.placet.ꝓprio noie dicebat̄ Aristæus:Trogus Battū scri.linguæ dictū īfantia.Nā erat blæsus: q̄ sniam cōme morauit Hero.sed dānauit.Battus itē nomē est pastoris apud Theocritū:& in saxū uersus apud Oui.¶ Ibin:Apollonium Rhodiū.¶ Inimicū:nā cū fuisset discipulus Callimachi multa quæ a præceptore acceperat pro suis ostentabat hi profitetur obscuritatem hic opusculo:dum studio se immitatur Calen.qui eandem opusculo suo seruauit:ut Sui.scri. DOMI.

¶ Gratia:pax & cōcordia.¶ Improbe:ꝓbi velut ꝓhibi:q se a delinquēdo ꝓhibet.iprobi:q se nō ꝓhibet.Fe.auctor.¶ Tuis m.quia dignus es.¶ Quā d.sensus ē:tēpus quo oia cōsumūtur nequaq̄ odiū,& irā meā finire poterit.¶ Pax:a pactiōe dictaut ait Fe.¶ Cū p.pecus ab eo ꝙ pascebant:a quo pecora vniuersa:qđ i pecore pecūia cū pastoribus cōsistebat.Var.dr̄q; pecus oē aīal hūana carēs effigie:teste Lactā.& Pecus ꝑecudis dicimus & ris:& pecuare pecuaris:& pecu pecu idifferēter:non vt iperitorū grāmaticorū multitudo falso docet.¶ Lupis:in martis tutela eē dicūt lupi:λυχοσ græce dr̄.¶ Cœpto u.nam pollicet̄ se editurū ꝓprio carmine maledicto opus in inimicū:ut i fine opis patebit.Cœpto ergo uersu hic carmie:qđ erit ꝑncipiū iprecationis.& dixit ꝑlia:vt ostēderet ēt nō ꝓ meritis i pr̄tria deuoueret:ꝑliū ē armoꝝ certamē:bellū vero tū pugna,tū tps quo i militia sumus.¶ Hoc p.nā iābo metro uti solemus.¶ Vtq; p.ꝑ.p cōparationē dicit sicuti leuis armaturæ milites solēt ātea q̄ i bellū ꝓdeāt se expiri i harena:ita hic opus edere:ut ide sco piculo:acrius inimicū vulneret.¶ Velitis:more vete rū uelocissimi cū scutis leuibus:ait.n.de uelitari Ci.pedites:ad hic ipm exercitati iisdē miscēdi:quos expeditos q̄si uolātes uolites noiabāt.ii āt,si Liuio credimus:hasta ihabili vtebāt.¶ Breui:tpe.¶ Dissimulare:simulamus falsa:dissimulamus uera teste Se.¶ Liber iā.iābus pes ασ πομαυβιξαι.i.a ꝯtumeliis iactādis:ꝙ maledici gēne hic caris vtebāt:huius āt origo verbi ex noie iābes famulæ Celei noiat̄:q̄ cererē filiā q̄rēdo ad megarinā cōiugē celei delatā cū uidisset sollicitā male tractauit alii iābū q̄si eriābū:a triūphatore libero cognominatū:a marte alii.huius carmis ꝑcipui scriptores apđ græcos archilochus & Hipponax:apud romāos Luci.Catul.& Hor.bibaculus:ut scri.Diom.¶ Tincta ly.sa.lycābes filiā neobolem archilocho poetæ ꝓmisit:q̄ postea turpi ipsius cōmotus facie negauit datuꝝ:idignatus ide archilochus iābo earie asperime i lycābē soceꝝ & filiā eius neobolē iuectus ē:quos pudore cōfusos laq̄o finire uitā cōpulit:vnde Hor.i epodo:caue:caue:nāq; in malos asperimus:parata tollo cornua q̄ is lycābæ spretus isido gener.& i poetica:archilochū ꝓprio rabies armauit iābo.hūc socci cepere pedē:grādesq; cothurni:floruit Tulli hostilii tpibus:auc.Cor.nepote.¶ Nūc q.qūo veteres deuotionē facerēt pluribus uerbis i.iii.satur.docet Mac.pl̄iaq; verba dicebāt:q̄ oia ex samōici sereni testimōio pōit:quare dicit nūc Oui.nō eo mō quo ꝑsci solebāt te deuoueo:sed sicut callimachus:q inimicū suū apolloniū rhodiū deuouit.¶ Batiades: Battus polymnesti filius cyrenas ꝑmus ædificauit.q̄tuor autē fuere Batti:& oēs cyrenēses:quē adꝑclus docet i ꝑidarū:eius meminit Calli.q extruxit cyrenas de laudibus locutus apolli.ex cuius uerbis docemur battiades oēs cyrenēses appellatos q̄cbrē ēt Oui.ab ipso cōmonitus Calli battiadē eū vocat:ꝙ fuerit cyrenēsis:ne quōdam nugas seq̄ntes alr̄ interꝑtemur.¶ Vtq;.i.h.obscurissimis hi.recōditisq; fabulis Calli.opus suū absoluit:qđ ita facere pollicet̄ poeta hi.iqt Ci.ē res gesta:sed ab ætatis nr̄æ mēoria remota.licet Ser.& alii ab ιστϱω:qđ ē video dici putarit historiā qđ ānales ab histo.differāt abūdæ Gel.docet. ZARO.

¶ Cōmissis.i.o iprobe q̄ nos sumpsimus tuis cōmissis.i.pp cōmissa tua.Tps & hora:q̄ tū plurimū valere solent ad delendū odiū:vnde in odiū Iunonis dicit Venus i.v.æneī.Quā nec lōga dies.pietas neq; mitigat ulla.Cū pecore ifirmo:agnino.aut caprino.Prima qdē cœpto uersu.i.quali incepit tecū loqui:hic ē elegiaco.Nō soleant &c.Quia iābico geri uolūt.unde Ho.in arte:Archilocū ꝓprio rabies armauit iambo.Velitis hasta:ueles est leuis armaturæ miles,is autem ꝓludens hastam solo ASCEN.

harenoso infigit:quā postmodū succensus in hostē Ingerit:si peritus ē.sic & poeta dicit se primum nō acri pede gessurꝰ bellū: Postmodo si pges:aut ordo ē:post si modo:aut postmodo:vna ē dictio pro eo:quod ē postea:aut postmodum, Tincta lycābeo sanguine tela dabit.i.tam vehementer,& execrabiliter in te inuehetur carmen meum iambicum:vt Archilochi in lycambem socerum suum ex sponsione:qui eum ad laqueum compulit:Iambus autem debet proferri trisyllabum sicut graecum ιαπτω.i.noceo.Nunc quo Battiades &c.Ordo ē:Ego deuoueo.i.in perniciem & mortem voueo,& addito diis inferis:nunc te

DOMI. & tuos hoc modo:quo Battiades:sed Callimachus deuouet Ibin:idest Apollonium:quē Ibin.i.auē Alexandrinā appellauit.

Non soleam quāuis hoc genus ipse sequi.
Illius ambages imitatus in Ibida,dicar
Oblitus moris,iudiciiqꝫ mei.
Et qm̄,qui sis,nondum quęrentibus,edo:
Ibidis interea tu quoqꝫ nomen habe.
Vtqꝫ mei versus aliquantum noctis habebūt:
Sic vitę series tota sit atra tuę.
Hęc tibi natali facito,Ianiqꝫ calendis
Non mentituro quilibet ore legat.
Dii maris,& terrae,quiqꝫ his meliora tenetis
Inter diuersos cum Ioue regna polos.
Huc,p̄cor,huc vestras oēs diuertite mentes:
Et finite optatis pondus inesse meis.
Ipsaqꝫ tu tellus,ipsum cum fluctibus ęquor:
Ipse meas ęther accipe summe preces
Sideraqꝫ,& radiis circundata Solis imago:
Lunaqꝫ,quę nunq̄,quo prius ore,micas.
Noxqꝫ tenebrarꝫ specie reuerenda tuarum:
Quęqꝫ ratum triplici pollice nectis opus.
Quiqꝫ per infernas horrēdo murmure valles
Imperiuratae laberis amnis aquę.

❡ Ambages:obscuritatem.⸿ Tu quoqꝫ:quemadmodum Apollonius Rhodius.⸿ Sit atra:infoelix.⸿ Haec tibi:duo erant temporum initia apud Romanos:alterum priuatum:publicum alterum: si vtroqꝫ cautū erat:ne quod mali hominis verbum efferretur. priuatum dies natalis: publicum calen.Ianuariae carmine sacerdotum Ianus adorabatur : & augurum libris hanc habebat precationem.Qui cūcta fingit: eademqꝫ regit,aquae,terraeqꝫ vim Ianus pater. idem dicebatur : Geminus Iunonius.xii.habebat aras:vt Varro scribit.Aditus & exitus ei erāt dicati: Consiuius:Quirinus:Clusius:Patultius.Si quid autem vel die natali vel Ianuarius sinistro homine auditum esset:infelicem annum protendebat.⸿ Dii maris : hic deuouere incipit singulis numinibus inuocatis. ⸿ Inter diuersos polos:arcticum:& antarcticum:Diui erant.xii.qui cū Ioue dicebantur tenere coelum:Iupiter:Iuno: Vesta : Minerua : Ceres: Diana:Venus:Mars:Mercurius:Liber:Neptunus: Apollo : ii tantum nectare vtebantur.⸿ Sinite:verbum sacrorum erat.⸿ Tellus : numen habebat : vt etiam scribit Pliny. propterea inuocatur in foedere apud Hora.vna cum vmbris.⸿ Aether dicitur:quia semper mouetur: vt placet Aristo.& sidera numina habere putabant ex disciplina Platonica: & suas habebant hostias.⸿ Quo prius:nam semper luna crescit,aut decrescit.⸿ Nox sua nu.ha.vt Sumanum,& vmbras.⸿ Quaeqꝫ : o parce. ⸿ Ratum:inexhorabile:ratum verbum sacrorum est.Rata enim dicebant confirmata significationibus auguriorū.⸿ Quiqꝫ: inuocat stygē paludem:cuius filia Victoria:cum in bello giganteo opem tulerit Ioui: meruit vt matris nomen iusiurandum esset Deorum:quod qui fallebat nouem diebus carebat nectare.Virgi.Dii cuius iurare timent:& fallere numen.Sillius.At semper magnis diuis,regiqꝫ deorum Iurari dignata palus.Styx nē aqua manans ex Nonacri arcadiae:q̄ epota mortē affert

ZARO. ita pariit Alexāder:q̄uis Plu.aquā nō noiet,meminerāt Pli.& Pausanias.⸿ Imperiuratae:cuius iusiurādū nō fallunt Dii.
❡ Non soleā q̄uis hoc genus ipse seq: vbiqꝫ facilis in caeteris operibus est:& nunq̄ carmē maledicū antea cōposuit.⸿ Ambages:ambeges ait Var.apud Luciliū:Quid tibi ego ambages ambiui.profecto a verbo ambio:qd inest in ambitu & ambitioso:ambages dicit Ser.circuitus.⸿ Ibidis interea tu quoqꝫ nomen habe:eo noie appellaberis quo Callimachus: quem imitamur:inimicū suū Apollonium nūcupauit.⸿ Noctis:difficultatis & obscuritatis.⸿ Atra:obscura & perinde infoelix.⸿ Haec tibi natali facito natali die:solebant prisci multū natales suos celebrare:& in maximo honore habere:qbus diebus laeta oia peragebant:quare nunc Ouid.infaustū inimico imprecaē natalē.⸿ Ianiqꝫ calendis : calē.Ianuarias maiores obseruabant:in quibus vnusquisqꝫ aliquid agebat Totus ab auspicio ne foret annus iners:Quisqꝫ suas artes ob idē delibat agēdo:Nec plus quā solito testificatur opus:ait in fastis Oui.Cur quoqꝫ celebrarēt calē.Ianuarias ex Varronis lectiōe licet cognoscere. inquit enim Calēdas,& natales Ianuarii antiq obseruabāt:ne mala omina auderēt:& vestes vere res nouis mutabāt:eodē die.mulieres annulū seruis:sicut viri saturnalibus dabant:& quisqꝫ suas pro bono omine artes exercebat:pluribus noibus Ianum appellatū ab antiquis,Varro.Macro.& in Fastis Oui.docent:cui.xii.erant arae.⸿ Dii maris & terrae: nunc in auxilium Deos oēs vocat:vt inde facilius possit iprecationibus vti.⸿ Dii maris:dii,q mare incolitis:& q in terris degitis.⸿ Quiqꝫ his meliora tenetis.Inter diuersos cum Ioue regna polos.i.vos etiā inuoco:qui meliora regna habetis:coelum tenentes:quā maritimi,terrestresqꝫ dei:& tandem oēs:qui estis inter arcticum & antarcticum polum.Polus,ait Varro,graecum id significat circum coeli.

Mens & mentio ⸿ Mentes:a verbo memini mens descendit:& mentio:vel a meter:siue μην.i.Luna:quia sicut Luna crescit : & decrescit : ita hoium mentes variis modis hebescunt:& augentur:diuus Augustinus est auctor.⸿ Ipsaqꝫ tu tellus : eadem & Ops est : quae numē quoqꝫ habere dr̄:teste Pli.⸿ Aequor:mare ab aequalitate dictū:vt auctor est Varro.⸿ Aether : ait Aristo.in eo quem de mundo cōposuit libro:Coeli autē & astrorū substantias aethera nuncupamus:non vt quidam:quod cū ignea sint:vrantur errantes in nimium alterarum ab igne verticem:sed quia semper currant circundata.Plato in epinomide aethera coelum dicit:dum quinqꝫ ostendit esse elementa:& post ignē aethera collocauit.⸿ Sideraqꝫ:sidera quod insidit: atqꝫ ita significat qd in terra peruertendo.Varro.⸿ Quae nunq̄ quo prius ore micas:nā mō pleniluniū:mō interluniū:itaqꝫ semp diuerso mō aspicitur ab interlunio ad pleniluniū:ecōtrario varias figuras admittēdo:vt vnusquisqꝫ per se cognoscere pōt.⸿ Quiqꝫ per infernas:Stygē paludem dicit Achaerontis & terrae filiam:per quā dii peierare p̄hibentur:vt Vir.tradit : Stygiam paludem Dii cuius iurare timent & fallere numen:qui enim peierasset nectareo poculo per nouem dies priuabatur: Victoria autem ipsius Stygis,ac Achaerontis filia cum bonam operam in bello giganteo nauasset:& Ioui auxilio venisset:ab ipso impetrauit:vt p matrem Dii iurarent:peieratesqꝫ,qua diximus,poena mulctarentur:quod a Ioue facile cōcessum est.De Styge etiam palude vbi de Alexandri morte narrabimus:aliquid dignum cognitu docebimus.⸿ Imperiuratae:quam Dii timēt peierare.Amnis

Amnis vn̄ dicatur ab ambitu dictus.Varro.Noxqꝫ tenebrarꝫ:nox quia graece dr̄ νυξ in gtō noctis:quia graece νυκτος:vt recte commonet Pris.

Nox vn̄ dicta:& q̄re noctis genitiuū emittat fallitur ego Seruius,qui q̄ oculis noceat dictam estimauit:nullum nāqꝫ verbum latinum ita declinaē:aut enim in gis faciunt gtū vt lex gis:aut in cis:vt nux cis.excipiunē senex quod facit senis:& supellex qd facit supellectilis.⸿ Quaeqꝫ:parcas inuocat:q̄ tres esse perhibentur ab auctoribus:Clotho,Lachesis,& Atropos:quas Cice.in libro de natura deorum Herebi & noctis filias fuisse scri. Hae mortalium vitam in sua potestate habere dicuntur:quarum Cloto baiulat:Lachesis filat:Atropos filum frangit:vnde Seneca:Ducunt volentem fata:nolentem trahunt.& rursus in ea,quam Oedipodem vocat tragoedia:Fatis agimur:credite fatis:Non sollicitae possunt curae mutare rati stamina fusi.Quicquid patimur mortale genus : quicqd ve

Parcae q̄ sint nit ex alto:Seruatqꝫ sua decreta colus:Lachesis dura reuoluta māu:oia septo tramite vadūt:Primusqꝫ dies dedit extremus, Nō illa Deo vertisse licet:Quae nexus suis currūt causis:It cui ratus p̄ce nō.vlla:Mobilis Ordo:Multis ipm timuisse nocet:

multi

multi ad fatū venere suū dū fata timēt:& q̄ sequunt̄. Oui. quoq; in meta. de parcis loquit̄. ¶ Ratū: firmū, & stabile, estq; iuriscōsultorū verbū. ¶ Triplici pol. nā tres numero sunt vt documus: pollex inqt Macrobius nomen: adeo q̄ polleat accepit: nec in sinistra cessat: nec minus q̄ tota manus semp i officio est: vn̄ apud græcos antichir vocat̄: quasi manus altera. ¶ Opus: iter opus & operā differētiā hāc facit Vulpianus inquiēs: opæ sunt diurnū officiū: opus ē finis, fructusq; operæ: sed hæc sæpissime cōfundūtur apud auctores: vt apud Virgilium: Mollibus est tatis opera ad fabrilia surgit: quasi ad operas.

polux vn̄ dictus est
Opus ab opa i quo differat.

¶ Nō soleā q̄uis &c. q̄a facilis & aptus i reliquis esse cōatur: hic ex idustria difficilis & obscurus. In Ibida: rarū ē: Nā, auctore Seruio: q̄ nō semp crescit, nō vbiq; crescit: q̄a tantū i gtō & dtō singularibus quia ergo dr̄ Ibis. huius Ibidis, vel Ibis: dixisset Ibin: sed ab Ibidos in gtō: dicit Ibida in actō. Nōdū q̄rentibus edo: pōdus habet q̄ ne q̄rētibus qdē edat. i. loquar̄, & exprimat. Tu quoq; i. etiā tu sicut Apollonius habet apud Callimachū. Aliq̄tū noctis. i. obscuritatis. Atri: aut ignobilis aut potius infausta atro lapillo notanda: more Thracū: aut Cretensium: hæc. s. imprecatoria legatur tibi eo die quo tibi bona comprecari debeant. Aether summe. s. inter elemēta: aut cœlo posuit: nec legendum est summe, sed summe in vtō. nrō sumsimus. Videtur autem de igne potius loqui: quia addit sideraq; &c. Quæq;. i. & tu o parca q̄ nectis. Opus ra. i. stabile & fatale triplici pollice: quia tres sunt, vnde versiculus plebeius est. Cloto colū baiulat: Lachesis trahit: Atropos occat. Amnis aq̄ impet iuratæ: idest stygiæ paludis. Nam styx tristitiam significat: quæ diis contraria est. sunt enim semper læti.

ASCEN.

Quasq; ferunt torto vittatis angue capillis:
Carceris obscuras ante sedere fores.
Vos quoq; plebs supū, fauni, satyriq;, laresq;
Flumineq;, & nymphę semideūq; genus.
Deniq; ab antiquo diui, veteresq;, nouiq;:
In nostrum cuncti tempus, adeste chao.
Carmina dū capiti malefido dira canuntur:
Et peragit partes ira, dolorq; suas.
Annuite optatis omnes ex ordine nostris:
Et pars sit voti nulla caduca mei.
Quæq; precor, fiant, vt nō mea dicta, sed illa
Pasiphaes generi verba fuisse putet.

¶ Vittatis: ligatis tanq̄ vittis. ¶ Satyri: dei dicti sunt a σαϑυ. i. mētula. nā sunt salacissimi: vt Macro. placet. ¶ Genus se. dii indigetes, nā dii indigetes nati erāt ex mortali, & deo. ¶ Noui: nup relati in numerū deorū, vt cæsar, & alii. ¶ Perabunt su. p. vlciscunt̄ se. ¶ Et ordine: iuocatus p ratiōe vestrorū numinū. ¶ Pasiphaes ge. Theseus gener Pasiphaes fuit: qm̄ Phædrā rapuit filiā eius: & Minois: q̄uis Dio. hoc tm̄ q̄tuor filios noie Deucalionē: Cratheū: Androgeū: Ariadnē: fabulosa ē histo. neq; satis iter aucto. cōstat. nā Pæon, vt Plu. auctor est scri. Ariadnē raptā fuisse: & i cypro relictā a Theseo: vbi partu mortua sit. Ho. i carmine magico eandē in partu mortuā scri. in Dia isula: q̄ postea dicta ē Naxus. Dio. hāc eodē loco relictā fuisse raptā a Baccho: & pductā i montē q Dryops dr̄. Phædrā alii scribūt Hippolytū priuignum adamasse: cuius pudicitiā vincere nō potuit, indignata isimulauit falso crimine: qd̄ de stupro ab eo esset iterpellata: ob q̄ causam pr̄ Theseus a Neptūo petiit: vt filiū iterimeret: qd̄ actū ē imissis Phocis, & exterritis eqs: q iuuenē decerpserūt. ¶ Gn̄i Pa. est Theseus: q ipcatus ē an̄ filiū.

DOMI.
Satyri qui
Dii indigetes qui
Cæsar i deos relatus
Ariadnes fabula
Dia insula q̄ & naxos
quæ sit phædræ historia

¶ Quas fe. tot. nō ptermisit Oui. furias: q̄s tres tradūt fuisse: Alecto: Tisiphonem, & Megærā: Acherontis & noctis filias. Pluribus autē versibus eas Vir. Oui. & Claudianus describūt: nec imerito Acherōtis & noctis esse filias voluit antiqtas: cum rebus minime ex voto succedētibus: & ratiōe cedēte mētis pturbationē nasci necesse videat̄: q̄ nō absq; mētis cæcitate iudicii pseuerat & pseueratiōe fit maior: donec erūpat in actū: q absq; ratiōe factus furiosus appareat: necesse est: diuersis noibus nūcupant̄: vt passim apud poetas est legere. ¶ Vittatis: sumptū hæc a vitibus: q̄ pedamētis alligant̄. ¶ Carceris: carcer est custodia noxiorū: a coercēdo q̄ coerceat quos exire phibet: carceres equorū terminus: vn̄ currere icipiūt: vt Var. testat̄. ¶ Vos quo. ple. su. hos Deos quos nūc memorat plebē appellat. nā sicut i vnaq̄q; ciuitate nobiles & pricii a plebe discernūt pplo inq̄ minuto: ita a Diis ii semidei segregātur: plebs vero dr̄, auctore Gellio, in q̄ gētes ciuiū pricīæ nō isunt: & dr̄ recto casu plebs: & plebes: vt veterū exēplis satis cōstat. ¶ Fauni: dii sunt siluestria icolētes: a fando dicti: vt ait Festus. ¶ Satyriq;: satyris ait Pli. i. v. pter figurā nihil moris humani: & i æthiopia iueniūtur. de qbus qd diuus Hier. in vita pauli pmi heremitæ dicat vt pote memoratu dignū apponere volui. de beato Antonio loqtur Hier. q Centaurū fuerat allocutus: nec multo post se ei Satyrus obiecit: ait itaq;: Nec mora iter saxosam vallē nō grādē homūculū videt: aduncis cornibus: frōte aspera: naribus, cuius extrema pars corpis i caprarū pedes desinebat: & hoc Anto. spectaculū: scutū fidei: & loricā spei: bonus pliator arripuit: nihilominus memoratū aial palmarū fructus eidē ad viaticū q̄si pacis obsides ferebat: quo cognito gradū pssit An. & q̄snā esset iterrogās: hoc ab eo respōsum accepit: mortalis ego sum: vnus ex accolis heremi: quos vario delusa errore gentilitas coluit: Faunos: Satyrosq;: & icubos vocāt. dicti aūt sunt Satyri a σαϑυ. i. mētula teste i primo satur n. Macrobio: de Saturnus q̄ ei fuerit amputatū seminale mēbrū. ¶ Laresq;: habes apud Oui. i fastis hāc plibus carmibus Lariū fabulā explicatā: q̄ breuibus strigemus: Flagrabat amore Iuppiter Iuturnæ turni sororis quē etiā nymphis detexit: Almōis aūt filia Lar siue lalardicta hoc Iunoni manifestauit: q̄re idignatus Iuppiter Lari liguā pcidit: & Mercurio ad Stygē paludē ducēdam tradidit: vt meritas ibi lueret pœnas: at Mercu. iuitā Larē cōpssit: dū eā ad Stygē duceret: ex quo cōpssu gemini nati sunt noie Lares: a m̄re ita nūcupati: vn̄ Oui. Fitq; grauis geminosq; parit q cōpita seruāt: Et vigilāt nr̄a semp i vrbe Lares: ii cōpita seruāt: inde cōpitalia festa: & dies attributi Laribus: qbus icōpitis sacrificabat̄. de Laribus hæc Cic. refert i li. de vniuersitate: cuius hæc sunt verba: Reliquorū aūt, quos græci Dæmonas appellāt: nr̄i, vt opinor, lares: si mō hoc recte cōuersum videri pōt. in Aulularia quoq; Pla. meminitq; Apul. & meminit etiā Aug. i li. deci. Dei: aitq; veteres putasse aias hoium fieri dæmōas: q̄ si bonorū fuissent meritorū Lares appellarēt: sin malorū tū lemures: tū laruæ: qd̄ si icertū fuisset bonorū ne an malorū eēnt meritorū, tūc appellari manes. ¶ Flumia: a fluēdo dicta Var. ¶ Et nym. aq̄rū deæ q̄si lymphæ dictæ. ¶ Semideūq; ge. idigetes, q Semidei sunt nati ex deo vel dea & mortali. vt Aeneas q Iuppiter idiges ē appellatus: & ab idigeo verbo idiges dr̄ teste Seruio. ¶ Diui ve. q iāpridē i Deorū nūero estis collocati. Nouiq;: vt Cæsar & alii, q nup relati sunt iter Deos. ¶ Et p. pficiūt. ¶ Pasiphaes ge. Theseus ægæi Athenarū regis filius i Cretā ad occidēdū Minotaurū iuit: cuius amore capta Ariadna Minois & Pasiphaes filia: eū quonā mō Minotaurū superaret docuit: ide voti cōpos Theseus Ariadnā rapuit: pariter & eius sororem Phædrā: sed (vt tradit Plutar.) Ariadnē i Cypro isula reliqt vbi ptu extincta ē. At Hom. i Dia isula. nō cypro: obiisse scri. Dio. uero i Naxo relictā & inde a Baccho i mōtē, q dryops dr̄ pductā memoriæ pdidit, nupsit inde Theseo Phædrā, q̄ Hippolyti amore flagrauit: at ex Hippolyte amazone, Theseoq; natus erat Hippolytus: q uenator egregius: ac pulcherrimus fuit: iterpellātē de stupro Hippolytus eū cōtempsisset Phædrā falso ipa cōuerso crimine ad prēm ipsum detulit: q nimis credulus ægæa parētē est pcatus ut filiū pimeret: imissis autē phocis uitulis inq̄ marinis ab ægæo: qui equos terrerent Hippolytus descerptus est: quem ab æsculapio ad uitam restitutum auctores tradunt Dianæ precibus: qui inde Virbius dictus est: quasi bis in uitam prolatus: ut in. xv. Meta. Ouidi. & in septimo Aeneidos, Seruius docent.

ZARO.
Furiæ q̄ sint
pedamenta quæ sint
Carcer qd̄ & vn̄ dictū
plebs q̄ sit
Fauni qui sint
Satyri qui sint
Fabula de satyro
Larium fabula.
Cæsar
Ariadna
phædra
Hippolytus
Virbius

¶ Quasq;. i. & uos o diræ, seu furiæ infernales: quas ferūt. i. dicūt sedere ante obscuras fores carceris. s. ifernalis: erebi. s. aut tartari. vn̄ æneī. vi. Tisiphoneq; sedēs palla succicta cruēta Vestibulū insomnis seruat, noctesq; diesq;. & paulopost: Cernis custodia q̄lis Vestibulo sedeat. hn̄t aūt furiæ p capillis āgues. sed illa Pasiphaes gn̄i. i. Thesei q iprecatus filiū coegit mori.

ASCEN.

DOMI. ¶ Neue minus noceant: in carmine quo aliquis deuouebat: necesse erat proprium nomen exprimere: alioquin preces erant inanes. hac de causa Romani nomen vrbis latinum extare noluerunt: ne ab hoste deuoueri posset. Valerius Soranus id aliquando enunciauit: sed crucem sublatus luit pœnas: hac de causa colebatur dea angerona obligato ore imperans silentium de nomine vrbis: hinc sacrificia fiebant ad duodecimo calendas: Ianuarias. auctores Plinius Macrobius Solinus. ¶ Execrantia: deuouentia. ¶ Fictum nomen: Ibidem. ¶ Magni dii sunt Iuppiter: Minerua: & Mercurius: qui sub eodem tecto in capitolio colebantur: iidem penates dicebantur: quamuis Dionysius: Halycarnaseus & Probus aliter scribant. ¶ Deuoueo: deuouere est diris imprecationibus malum alicui optare. ¶ Peragā: absoluam. ¶ Fauete ore: idest filete. nam imperabatur silentium: cum res diuina inchoabatur. Macrobius. ¶ Verba lugubria: dicuntur in damnatum & defunctum: omnia dicuntur calamitatē protendentia. ¶ Læuis pedibusq: sinistris. ¶ Et nigræ vestes: nam sacra infernalia peragebantur indutis sacerdotibus veste nigra: quæ vmbrarum similitudinē representabant. ¶ Sumere vittas: hostiæ aræ distinatæ obligabantur quod ex sermone virgiliano percipi potest. ¶ Feralia: dicūtur lugubria a fera quæ olim mortem significabat. ¶ Ara: aram suum carmen appellat. ¶ Pompa sacris: apparatus sacrorum. ¶ Tristibus votis: malis imprecationibus. ¶ Hostiæ diræ: dicebantur feris destinatæ. ¶ Cultris: fictilibus vtebantur in sacris. ¶ Terra tibi: hic carmen imprecatorium sumit initium. ¶ Fruges: omnia dicebantur: vt Varro scribit quæ ferebantur in fundo: vt his frueremur. ¶ Aura: mitior spiritus, aura item fauor popularis. ¶ Vulcanus: a volando dicitur: ut Cicer. placet. ¶ Inops: indigens ope omnium rerum. ¶ Lustrare: circuire. item purgare. ¶ Miserabilis: misericordiam commouens.

¶ Pœnas: octo pœnarum genera in legibus Cicero tradit: damnum: ignominiam: seruitutem: vincula: verbera: talionem: exilium: & mortē.

ZARO. ¶ Neue minus noceant: necesse erat in deuotionibus proprium nomen exprimere: nam aliter deuotio frustra fieri credebatur: quod Romani intelligentes: vrbis nomen incognitum esse voluerunt. Id autem quandoq quidam ple. si Varroni credimus: enunciare. ausus in crucem leuatus est: hunc Solinus Valerium Soranum nominat: quare Angerona: vt idem Solinus & Macrobius: testātur: a romanis colebatur: cui ante diem tredecim calendas: Ianuarias sacrificabatur: habebatq etiam simulachrum peneso, obsignatoq ore. ¶ Execrantia: deuouentia. ¶ Fictum nomen: inimicum: quem improprio nomine Ibidem vocat. ¶ Magnos commoueant ve deos: magni dii sunt Iuppiter: Minerua: & Mercurius: qui Romæ colebantur: penates etiam dicuntur: vt scribit Varro: sed quia colebantur penates apud Laurolauinium non eosdem: qui magni Dii penates esse Seruius credit. ¶ Ore fauete: silete: silentium enim in sacris adhibebatur vt Macrobius docet. ¶ Lugubria: luctuosa. a lugeo verbo lugubris venit. ¶ Genis: gena mēbrana illa est q̄ oculus tegit̄: cū aperit̄ & claudit̄: vt Pli. significare videtur. & Festus Pompeius: mala etiam ab antiquis dicebatur. ¶ Omnibusq malis: auguriis: omen ait. Festus, velut oramen, quod fit ore. augurium vero quod auibus, alioue modo fit. ¶ Læuis pedibus: aduersis. vnde Virgilius: Sæpe malum hoc nobis si mens non leua fuisset. ¶ Et nigræ vestes: quæ solent in rebus tristibus adhiberi. vnde Iuuenalis: Pullati proceres differt vadimonia prætor. & Persius: Pullatis ne mihi nugis pagina turgescat: idest tragicis: apud quos res tristes describuntur. ¶ Ferales mortiferas: letales: vnde Iuuenalis: Feralis cœna patella. ¶ Tædas: græce dicitur dada: mutatio. d. in. t. sicut etiam docet Priscia. ¶ Ara: dicta ab aromæ: idest precor: vnd: catarra imprecatio. ¶ Pompa: [Greek] emittendo: vbi longus ordo emissorum est & apparatus. ¶ Hostia: Hostibus a victis hostia nomen habet. in fastis Ouidius. ¶ Dira: tristis infesta. dirus Dei ira natus. Festus. ¶ Terra tibi: incipit nunc poeta in Ibidem imprecari: optatq vt suas ei fruges terra nō præbeat. ¶ Fruges a fruendo dictæ. Varro. ¶ Aura: mitior vento spiritus. Aura item a Cephalo amata est: & aura popularis fauor. ¶ Nec se Vulcanus: ab ignis maiore vi, ac violentia Vulcanus dictus, auctore Varrone: quamuis a volando dictum dixerit Cicero. ¶ Exul: extra solum positus. ¶ Limina: limen omnis ingressus est: vt ait Nonius. ¶ Lustres: lustrare multas habet significationes: vt Nonius de indagine doctorum virorum ostendit: est circuire: vt hoc loco: sequi perspicere: expirare: circūspicere: & patefacere. lustrare quoq idem: q scortari sœpe significat a lustris sumptum. ¶ Miser: tristis, & flebilis. is miser dicitur, auctore Donato, animæ miseria inest: unde miserabilis uenit.

Cur Romani urbis nomē latinū nō extare uoluerīt
Valerius soranus cur ī crucē sublatus ē
Dea angerona q̄ ob rē colebatȓ
Magni dii qui sint.
Deuouere quid sit
Antiquorū ritus
Feralia q̄ & uñ dicta
Diræ hostiæ quæ
Fruges q̄ & uñ dictæ
pœnarū genera quot sint
Valerius soranus
magni pœnates q dicantur
Lugubris unde uenit
Dada latine tæda
Ara unde dicta
pompa unde dicta
Fruges
Vulturnus unde
Limen qd sit
Lustrare quot hēat significata

Quasq ego trāsiero pœnas, patiatur & illas:
Plenius ingenio sit miser ille meo.
Neue minus noceāt fictum execrantia nomē
Vota minus magnos cōmoueāt ve Deos,
Illum ego deuoueo, quē mens ītelligit, Ibin,
Qui se scit factis hęc meruisse suis.
Nulla mora ē ī me: pagā rata vota sacerdos.
Quisquis ades, sacris ore fauete meis.
Quisquis ades sacris, lugubria dicite verba:
Et fletu madidis Ibin adire genis.
Ominibusq malis pedibusq occurrite lęuis
Et nigrę vestes corpora vestra tegant.
Tu quoq qd dubitas feralęs sumere vittas?
Iam stat (vt ipse vides) funeris ara tui:
Pōpa parata tibi est: votis mora tristib' absit
Da iugulum cultris hostia dira meis.
Terra tibi fruges: amnis tibi deneget vndas:
Deneget afflatus ventus, & aura suos.
Nec tibi sol clarus, nec sit tibi lucida phœbe
Destituant oculos sidera clara tuos.
Nec se vulcanus, nec se tibi præbeat aer:
Nec tibi det tellus, nec tibi pontus iter.
Exul inops erres, alienaq limina lustres:
Exiguumq petas ore tremente cibum.
Nec corpus q̄rulo, nec mēs vacet ęgra dolor'
Noxq die grauior sit tibi: nocte dies:
Sisq miser semper nec sis miserabilis vlli:

ASCEN. ¶ QVASq ego transiero: idest & quas dixero. & quas non dixero, hoc est omnes. Plenius ingenio: idest quā excogitare, aut eloqui queam. sit miser: disfortunatus. Qui se scit factis has: scilicet pœnas meruisse & cætera. Nulla mora est in me. Continuo imprecatur in aduersarium. Historiæ autem a Domitio explicantur: & contexus facilis est: quo circa breuis ero. Tu quoq o Ibis: quid dubitas: quasi dicat non decet dubitare: cum de te deuoto sacrificium fiat: nec de alio. quid dubitas, inquit, sumere vittas ferales: idest serta: ferales: idest mortem prætendentia. sed cum fera primam corripiat: feralis primam producit: vt hic, & Aeneidos quarto: Solaque culminibus ferali carmine bubo Visa queri. Vittas ad caput historiæ quæcunq esset: siue homo. siue pecus circumligari docet Simon Virgilianus Aeneidos secundo dicens: Mihi sacra parari: Et falsæ fruges: & circum tempora uittæ. Pompa parata tibi: non ad lætitiam, aut utilitatem tuam: sed eorum, qui uidebūt. Da iugulum cultris: loquitur de more sacrificantium. nam in sacrificiis omnia debebant esse libera & uoluntaria usq adeo: ut ne hostia quidem ligari posset: quæ uolens mori significetur: supponebant cultros in quos ipsa ibat suæ mortis auctor. bene ergo dicit da iugulū cultris: nā iugulus pars colli est: quæ sanguinem incisa reddit. Dira: idest execrabilis: & quasi deorū ira nata. Terra: deprecatur ipsi omnium elementorum, & quæcunque usui esse possent usum: hoc precatur ne habeat. nec se Vulcanus: idest ignis, cui Vulcanus præest. Nam deorum, dearumque nomina usurpamus per metonymiam pro rebus quibus præsunt. pontus: idest quodlibet mare. & mare: idest quælibet aqua species pro genere. Noxque die & cætera: idest semp nox sequens sit grauior die præcedente: & dies sequens nocte præcedente. nam aliter fieri non potest: ut utrumque alterum superet. uult ergo ut in dies crescat malum eius.

¶ Tuis:

¶ T uis aduersis:tua calamitate.¶ Inuidiosa tuae:inuidiosae diuitiae dicuntur maximae:quibus iure iuidere possis. Inuidiosi item absolute accipiẽ p maximi haec iuuidiosa.i.q̃ habebaẽ odio. Erũnae dicunt grauiores labores:vt Hercu.ab αἴρειν qd̃ signi ficat tollere.¶ Defoeta:destituta:vnde etiã dicimus effoetos foetu destitutos.¶ Solito fauore,q̃ solet subministrari laborã tibus.¶ Coacta:a fatis.¶ Luctatus:diu agitatus.¶ Eueniẽt:omni in re agenda obseruabant maiores signa:q̃ a numinibus darenẽ:vt aut his cõfirmati rem inchoatã pficerent:aut pterriti desisterẽt. Inchoato igitur deuotionis carmine fingit poeta Deos signa dedisse qbus ptendebat eius imp̃catione fore ratã. Cornix enim auis Phoebo dicata a laeua parte volauit:quod augurĩu accepit his verbis.¶ Futuri: imp̃cationis futurae.¶ Moesta a cornix mali ominis.¶ Alae.auguria a laeua parte coeli venientia rata erant:& fulmina laeua boni ominis habebantur:vt Plini.scribit: Mali aues ominis erãt bubo:incendiaria:noctua cornix:aliae p̃terea.¶ Mo tura:exoratura.¶ Perfide:pfidũ appellat qui rupit gratiã & fidẽ amici tiae q̃ erat cum poeta.¶ Mihi:votis meis.¶ Tempus & hora:quae so lent lenire magnitudinẽ doloris.¶ Pugnabunt : arcũ & sagittas iuenit prius Scythus filius Iouis:a cuius nomine scythia dicta est. Scythae au tem olim Thraces habebantur vtentes omnes eadem lingua:vt scribit Hero.p̃ter Gaetas & trauses.tota autẽ thracia:vt scribit Pli.in stratas geas quinquaginta diuidebaẽ pugnaces erant arcu: quẽ apud se iuentũ supra caeteros mortales exercuerunt.¶ Iapides:ad mille stadia regio nem obtinebant:vna ex parte Pannonis & istris terminati: parte mari adriaco:pugnacissimi fuerunt hasta:inditionem redacti ab August.vt Strabo & Appianus scribit Iapygia vero Apulia est.¶ Ganges:vt alii scribunt incertos:habet fontes,vt alii in Scythicis mõtibus oritur nũ quam minor vigesimo passuum altitudine. latitudine. octo milia vbi parũ vbi modicũ stadiorum centum:tepidus est cum oriẽtis fit.¶ Ister in iugis germaniae montis Sarnobae oritur:per innumeras gentes dẽ. Danubius:vbi illyricũ attigit.Ister.lx.amnibus acceptis in mare volui tur. Binominem appellauit Silius:cũ & Danubius Ister dicatur.¶ Fri gidus:ex regione ipsa:nam ad septentriones labitur.

Gaudeat aduersis foemina,virq; tuis,
Accedat lachrymis odium,dignusq; putere,
Qui mala cum tuleris plurima,plura feras
Sitq;,quod est rarum,solito defoeta fauore,
Fortunae facies inuidiosa tuae.
Causaq; non desit,desit tibi copia mortis.
Optatam fugiat vita coacta necem:
Luctatusq; diu cruciatos spiritus artus
Deserat,& longa torqueat ante mora.
Eueniet,dedit ipse mihi modo signa futuri
Phoebus,& a laeua moesta volauit auis.
Certe ego quę voueo supos motura putabo:
Speq; tuę mortis pessime semper alar.
Finiet illa dies,quę te mihi subtrahet olim:
Finiet illa dies,quę mihi sera venit,
Sed prius hanc animã nimiũ tibi sępe petitã
Auferet illa dies:quae mihi sera venit.
Quã dolor hic vnq̃ spacio enauescere possit:
Leniat aut odium tempus,& hora meũ.
Pugnabunt iaculis dũ Thraces,Iapides arcu
Dum tepidus Ganges,frigidus Ister erit:
Robora dũ mõtes,dum pabula mollia cãpi:

¶ PLVrima nomen est:& a plurimi venit.nam hic & haec plurimis & hoc plurime dicebatur apud antiquos. vnde plurima, in compositum compluris.plus vero comparatiuum etiam:cuius raro singulare inueni tur.& positiuũ multus:sed plurale vt plures & plura in quai & a pluri plurimus superlatiuum factus est:vt docet Priscianus Aulus Gellius in.vii.noctium atticarum de hoc multa memoria: reliquit.¶ Defoeta: vacua.sicut foeta plena.¶ Inuidiosa:inuidiosus & qui inuidet:& cui inuidetur dicitur.vt formidolosus:ambitiosus : gratio sus:& mille alia vt scribit Gellius.¶ Solito fauore:nam miseri & laboribus pressi ab omnibus adiuuari debent.¶ Euenient: mos apud priscos fuit:vt omnia auspicato agerent:quod si bonum habuissent augurium:conceptum peragebant sin malum, desistebant:dicit ergo nunc Ouidi.huiusmodi a phoebo:quia auguriis praeest ostensa signa quibus haud dubitat firmam,ad votumq; suam imprecationem futuram.¶ Et a laeua moesta volauit auis:mali ominis auis a laeua parte volauit:signum pes simum.quae essent aues mali ominis Pli.facile docet in.x.¶ Perfide:qui fidem violasti:& a fide venit.infidus vero,cui nõ est fi dendũ dicitur:& a verbo fido descẽdit:quod primã habet longã.¶ Olim:quãdoq; multa significat olim:vt Ser.& Donatus docent & apud auctores est cognoscere vbiq;.¶ Petitam:poscam:multis hoc verbum petere modis accipiẽ:vt docet Nonius. ¶ Pugnabunt iaculis:per comparationem se nunq̃ in concordiam cum Ibide venturum dicit.¶ Dum Thraces: sunt populi feroces inter oẽs Europae gentes:qui vitã facile cõtẽnunt:dum putãt nõnulli eorum obeuntiũ aias reuerti:alii nõ extingui: sed magis beatas fieri:vt de mirabilibus mũdi scribit Soli.tradit autẽ Hero.Scythas olim Thraces habitos:qui eadem lingua oẽs vtebantur:p̃ter Gaetas,& Trauses,diuisam Thraciã in strategetas quinquaginta tradit Pli.iaculis in bello vtebantur: iaculum cũ amento Aetolus Martis filius inuenit teste Pli.in.vii.¶ Iapides arcu:arcum & sagittã Scythẽ Iouis filium inue nisse Pli.docet scribit.quoq; nõnullos voluisse a pse filio persei sagittas inuẽtas.sunt autem Iapides ppl̃i iuxta Carniorum re gionem ad Timauũ habitant:vnde regio Iapidia:aut Iapigia Apulia ab Iapige Daedali filio:vnde rursus Festus: Insula se grandi Diomedis gurgitae p̃mit.Italiã spectans,& Iapigis arua Timaui licet vento alii.Stra.Hero. Solinus:& Maro au ctores.¶ Dum tepidus Ganges:maximus iter orbis terrarum fluuios Ganges Indiae habeẽ:qui icertis fontibus nasci:nisi mo do indiare regionem perhibetur:alii a Scythicis montibus exoriri ipsum volunt:in quẽ.xix.ifluunt amnes:quorum multi na uigabiles:vbi minimus latitudine.viii.milia passuum vbi modicus stadiorum.c.altitudine nusq̃ minore passuum.xx. vt Pliny. Stra.& Solinus p̃didere. Tepidus autem quia ab oriente calidissima mundi plaga venit.¶ Frigidus Ister erit : Ister fluuius celeberrimus in iugis germanicis oritur montis Arhobae : ex aduerso Taurici Galliae oppidi per innumeras lapsus gentes Danubius nũcupatur:cum primum autem Illyricum alluit Ister appellatur.lx.amnes in se recepit:omnes ferme nauigabiles: septem hostiis ponticũ mare igreditur:vt Plinius,Strabo:& Solinus meminerũt:ideo frigidus:quia ex septentrione dilabiẽ.

¶ Nec sis miserabilis.i.talis cuius quẽuis misereścat:aut nec videaris dignus miseratione. Sic Aenei.ii. Troianas vt opes, & lamentabile regnum accedat lachrymis odium:dira imprecatio cum lachrymae cõmiserationem miseri soleãt. Sitq;:ordo est & facies fortunae tuae defoeta.i.euacuata:sicut mulier enixa:& nullum foetũ habẽs in vtero:fauore solito : sit inuidiosa.i.cui plenissime inuideatur:aut plena inuidiae passiuae:quod est rarum.i.quae res raro contingit:quia summa petit liuor. Liuor enim.i.inuidia non solet esse nisi de rebus p̃speris.& ergo dicit Martia. Omnibus inuideas liuide, nemo tibi : quia sic omnes essent beati p̃ter ipsum solum. Causaq; nõ desit.i.tormentum tam graue vt mori possis:neq; tamen mori permittaris : quod damnatorum in inferno malum est:qui semper mori cupiunt & moriuntur:neq; vnq̃ mortui sunt. auis moesta.i.moestitiae in dex.s.cornix q̃ a laeua.i.sinistra ratũ facit augurĩu:vt graues attestanẽ auctores. Speq; tuae mortis pessime:nõ dices spe mor tis tuae pessimae,nõ enim est genitiui casus:sed vocatiui:sic o pessime ego alar semp spe tuae mortis. Finiet illa dies.s.spẽ:quia spes euacuatur.dũ euenit quod sperabatur. Peritã tibi.i.a te. Tempus & ho.sit.v.aenei. Quã nec longa dies:pietas neq; miti gat vlla. Omnia.n.i tempore labascere solẽt. Pugnabãt iaculis. Dicit & mores hoium & rerum naturã prius imutari posse, in pectoris sui odiũ aboleri. Dũ.i.donec:aut q̃diu Iapiges.i.appuli populi Italiae arcu valentes. Ganges tepidus:quia iter tori dam & frigidã zonã. Ister frigidus:quia ad glacialẽ Occeanũ vergit. Robora.i.quercus illas:aut quasuis robustas arbores.

DOMI.
Aura qd i proprius
Vulcanus uñ dictus
Inuidiosae diuitiae q̃
Erumnae q̃
Effectus i proprie qd
Ritus anti quorum
Antiquorũ auguria & ritus ca p̃tãdorum
Perfidus quid sit
Arcũ: & sa gittã qs p̃mus iuenit
Scythiae ac thraciae descripitio
Iapides qui fuere
Iapigia q̃ sit
ZARO:
Pluris qõo flectatur
Inuidiosus quid sit
Antiquorum mos
perfidus
Olim quot habeat si gnificata
Thraces qui sint
Iapides
Ganges
Ister
ASCEN.

Dū Tyberis liquidas thuſcus habebit aq̄s.
Bella geram tecum,nec mors mihi finiet iras
Sæua,ſed im manis manibus arma dabo.
Tunc quoq; cū fuero vacuas dilapſus I auras:
Exanimis manes oderit vmbra tuos.
Tūc quoq; factoꝝ venia memor vmbra tuoꝝ
Inſequar & vultus oſſea forma tuos:
Siue ego(nollem)lōgis cōſumptus ab ānis
Siue manufacta morte ſolutus ero.
Siue p immenſas iactabor naufragus vndas:
Noſtraq; longinquus viſcera ſpicis edet.
Siue peregrinę carpēt mea membra volucres:
Siue meo tingent ſanguine roſtra lupi:
Siue aliquis dignatus erit ſupponere terræ:
Et dare plebio corpus inane rogo.
Quicqd ero ſtygiis erumpere nitar ab vndis
Et tendam gelidas vltor in ora manus:
Me vigilās cernes :tacitis ego noctis ī vmbris
Excutiam ſomnos viſus adeſſe tuos.
Deniq; quicqd ages,āte os,oculoſq; volabo:
Et querar,& nulla ſede quietus eris.
Verbera torta dabunt ſonitū nexęq; colubris
Conſcia fumabunt ſemper ad ora faces.
His viuus furiis agitabere,mortuus iiſdem:
Et breuior pœna vita futura tua eſt.
Nec tibi contingēt funus,lachrymęq; tuorū:
Indeploratum proiiciere caput.
Carnificiſq; manu populo plaudēte traheris:
Infixuſq; tuis oſſibus vncus erit.
Ipſę te fugient,quę carpunt omnia,flammæ:
Reſpuet inuiſum iuſta cadauer humus.

DOMI. Tyberis q̄ vñ dictus & quo alio noīe appellatus ſit. Antiquorum ritus. Iactari q̄d proprie. Peregrinæ aues q̄ ſint.

¶ TYBEris:qui Hetruriam labitur.¶ Flauus:flauum etiam appellauit Hora.olim appellatus Albula Tybris & Tyberis:vt ſcribit Pliny.¶ Immanis:immanſuetus.Vel in manes ſcilicet tuos.¶ Mores tuos:vitā tuā.¶ Forma oſſea:in mortuis dicebatur: deſertum olim cadauer induentes nihil præter oſſa reperirent. In magicis autem incantatiōibus laneis,& cereis formis vtebantur.¶ Morte ſolutus:diffinitionem Platonis exprimit:qui ſcribit mortem eſſe ſolutionem animæ a corpore. Iactari:proprium in mari eſt.¶ Volucres peregrinæ:vultures habebantur aues peregrinæ quaſi ex alieno orbe venientes errore hominum:qui cum vultures nidificarent in rupibus in viis vnde fœtus euolabant: aliunde venire arbitrabantur. Peregrinæ item aues maxime viſebantur:vbi ſtrages cadauerum eſſet:vnde bellis ciuilibus venerunt aues nunquam antea viſæ ſpecie Paulo infra columbas:quas appellabant berrientes: vt alii codices Plinian habēt Bertaeenſes:inſolitam auem. Tacitus viſam fuiſſe ſcribit ad regium Lepidum in bello Othonis:& Vitelli.¶ Lupi:qui ſolent cadauera ſectari.¶ Erumpere : egredi cum impetu.¶ Tendam:immittam.¶ Faces nexæco:ideſt faces furiales.¶ Conſcia: ſcelerum tuorum eſt.¶ Futura breuior:ſuppliciis.ex diſciplina ægyptia:quam Orpheus carmine complexus eſt:dicit antiquitas funus celebrare tanta religione: vt quoties eſſet omiſſum mortui vmbra errare putaretur.Nauis erat:quæ cadauera trans paludem in Aegyptum portabat ad quadraginta iudices Charonte qui lingua Aegyptia ſignificat magiſtrum nauis,cymbam regente.id non fiebat:niſi prius celebrato funere. Idem contingere putabant vmbris apud inferos.Dionifius ſcribit.¶ Funus: exequias ſignificat.a funalibus funus.Item græce dicitur φονος:quod mortem ſignificat.¶ Lachrymæ tuorum: & hoc ex religione erat : ab affinibus cadauer deploratur:deplorata cadauera dicebātur: quibus luctus vltimus perſolutus erat:vnde rempublicam deploratam dicimus.Iam verbum ab hoc tractum conclamatum eſt:quando affines eiulantes cōclamabant:diciturque in omni re iam deperdita : quia poſt lachrymas affinium mortuum plane cadauer erat.¶ Carnificis : publico ſumptu conducebantur:inter quos Cadmus celeberrimus fuit.¶ Oſſibus vncus erit damnati vnco trahebantur ad ſcalas gemonias aut in harenam vbi ardebant.hoc Iuuenalis. Et latum media ſulcum deducit harena: media harena dicit ſulcum dum trahitur vnco damnatus.plura in commentariis Iuuenalis diximus.¶ Vultures : ad cadauera volare biduo aut triduo antequam expoſita ſint:auctor eſt Vmbricius aruſpex crudeliſſimus temporibus Veſpaſiani:& nobilis carmine Iuuenalis.

ZARO. Tyberis q̄ō ſcribēdum ſit & ipſius fab.

¶ TYBERIS : Romam vrbem ſecat : & a Thuſcia venit : pluribus nominibus appellatus:nam prius Albula:deide a Tyberino Albanorum rege,vt tradit Liuius,Tyberis dictus : Tyberynus poſtea nuncupatus,uel vt tam Seruius,quam quidam alii exiſtimant:a Tybride Siciliæ fluuio: ad quem cum peruenisſet Hercules ab Erethreia ab occidente abducens boues:cum per hyemem multam ſibi perpeſſus eſſet iniuriam fluuio nomen dedit quaſi iniurioſo απο της υβρεως : Thæteus autem ait a contumelia Syracuſanorum ita fuiſſe appellatum : quod apud fluuium crebras facerent aduentantibus iniurias. Aſclepiades vero Mytilenaeus pet.d.exiſtimat hoc nomen ſcribendum : atque Eriſea ſiculorum lingua Dybrin eſſe nominatum a ſua magnitudine vel impetu fluctuoſo : Dymbris mare nominetur. contendunt nonnulli ſcribendum eſſe Tymbris ſine aſpiratione & m ante brin qua fuiſſe grammaticus Ariſtophanes perhibetur ſententia:tametſi video Seruium foſſam dicere:quam ad obſtruenda mœnia ſua Syracuſani fodiſſent appellatam Tyberim eſſe per hoſtium pœnam & iniuriam factam απο της υβρεως:inde ſiculos cum perueniſſent ad eam partem vbi Roma eſt tenuiſſentque Tyberim appellaſſe : & in ſacris quidem ait Tyberinū dici. in Zenoleta Tyberim : in poemate Tybrim.¶ In manis:contra manes.manes,teſte Seruio,animæ ſunt corporibus exutæ:ſi vero acronem ſequimur dii boni.¶ Nexæque colubris : furiæ infernales : quæ intortos anguibus capillos habent : & tres eſſe docuimus : de quibus hæc Ciceronem in ea quam pro Sexto Roſcio oratione habuit,dicit:Nolitæ putare quemadmodum in fabulis videtis eos qui aliquid impie,ſceleratequе commiſerunt agitari,& perterriri tædis ardentibus : ſua quemque fraus : & ſuus error maxime vexat,ſuum quemque ſcelus agitat : amentiaque afficit : ſuæ malæ cogitationes, conſcientiæque animi terrent:eæ ſunt impiis aſſiduæ,domeſticæque furiæ : quæ dies,noctes que parentum pœnas a ſceleratiſſimis filiis repetant.

Manes qui ſint

ASCEN.

¶ TYBERIS thuſcus : quia per Thuſciam ſeu Hetruriam fluit.Sed in manis:puto duas eſſe dictiones , vt ſit : ego dabo manibus : ſcilicet meis : ideſt ſpiritibus a corpore ſeparatis . eſt enim a nominatiuo manes non a manus : quia primam producit.in : ideſt contra manis ſcilicet tuos : quia dicimus in accuſatiuo manis & manes . ſæua arma , quibus : ſcilicet manes tuos perſequantur.Oſſea forma : Iuuenalis dicit ſatyra quarta : Aut nigri manus Oſſea Mauri : & cui per mediam nolis occurrere noctem : Cliuoſæ veheris dum per monumenta latinæ . Mortui enim oſſa abſumpta : ſcilicet carne occurrere putātur . dicit autem Virgiliana Dido idem ſic : Omnibus vmbra locis adero,dabis improbe pœnas . Siue ego (quod nollem) quaſi vindictæ appetens : aut ſenectutis incommoda abhorrens . Piſcis longinquus : ideſt in longinquo mari degens : edet ideſt deuorabit noſtra viſcera : poſtquam ſcilicet ſubmerſus ſis . Et breuior vita : ordo eſt : & vita tua futura eſt breuior pœna tua : quia pœna durabit etiam in morte : & poſt mortem . Indeploratum : ideſt non deploratum . Carnificiſque manu populo plaudente traheris : ſcilicet ad ſupplicium : aut potius ad buſtum : quia ſequitur : ipſe te fugient & cætera: hoc modo ad ſupplicium nonnulli Chriſtiani ſub Domitiano poſtea tracti leguntur infixo vnco gutturi . Ipſæ te fugient : precatur vt tractus indigniſſime ad vſtrinam : & impoſitus rogo flammæ : eius cadauer non abſumant : ſed iaceat præda vulturibus : & canibus.

DOMI.

¶ TARdus: producens morsum. ¶ Canes: hoc in Italia & aliis locis damnatum erat: in Hyrcania celebre & solenne: nam plebs, vt scribit Cicero, publicos alebat canes optimates domesticos: a quibus mortui laniabantur. Silius: Regia cum ducē posuerunt membra probatum Est hyrcanis adhibere canes. ¶ Licet: permittentis. ¶ Elysiis: campi siue sint in corpore Lunæ, siue in insulis fortunatis: piis tantum: & qui recte vixerant dabantur: vt tartarus sceleratis hominibus: vbi iudice Radamantho furiæ vltrices scelera puniebant. ¶ Sisyphus: siue æolicum isthmum infestaret ad inferos detrusus est saxum subducens in montem: quod semper deuoluitur. Lucretius negans inferos esse. scribit Sisyphum esse apud nos. cum: scilicet qui honores sæpe petit quamuis ferat repulsam. Lucretius: Sisyphus in vita quoque nobis ante oculos est: Qui petere a populo fasces: sæuasque secures Imbibit & semper victus, tristisque recedit: hunc se vidisse Vlyxes testatur apud Homerus: vnde fabulam nostri poetæ celebrarunt. ¶ Quique: Ixion filius Antionis & Melanthus: nonulli ex nostris scribunt patrem Phlegiam cum Iunonem ad stuprum prouocasset: vt scribit Homerus: Latonam: ad inferos trusus circum agitur radiis rotæ frangentibus membra. ¶ Exulis: Aegistus Thyestis filius fuit. Aegyptus autem (vt Eustachius, & Eurypides scribunt) frater Danai filius Beli Aegypto prouinciæ nomen dedit cum filiis quinquaginta nuptias celebrauit cum totidem filiabus Danai fratris: quæ maritum iussu paterno singulæ necarunt: præter Hypermnestram: quæ Lynceum vt Eusebius scribit Bucetum seruauit: hæ dicuntur haurire aquam vase pertuso ex puteis. Hæc fabula composita est ex historia: nam Danaus Argos sitiguum aquis reddidit: quibus carebat multis effossis putheis: iter quos quatuor erant sacri: quod versus græcus indicat: Argos aquis vacuum Danaæ struxere redundans. Lucretius hac fabula captos amore repræsentari putat: qui leuissima in re diu laborant. Lucretius: Hoc opinor idem æuo florente puellas: Quod memorant laticem pertusum cogere in vas. ¶ Belides: neptes Beli profugi: nam exulauit expulsus a Danao fratre.

Vnguibus & rostro tardus trahet ilia vultur:
 Et scindent auidi perfida corda canes.
Deq; tuo fiet, licet hac sis laude superbus:
 Insatiabilibus corpore rixa lupis.
In loca ab Elysiis diuersa fugabere campis:
 Quasq; tenet sedes noxia turba, coles:
Sisyphus est illic saxum voluensq; petensq;:
 Quiq; agitur rapidę victus ab orbe rotę.
Quæq; gerũt humeris pituras belides vndas
 Exulis Aegypti turba cruenta nurus.

ZARO. Tardus quid

¶ TARDVS trahet ilia vultur: vultur dicitur: vulturis & vulturius: præualent vulturum nigri: in excelsissimis rupibus nidificant: oua tredecim pariunt: si Vmbritio peritissimo aruspici credimus, triduo ante, aut biduo vbi futura sunt cadauera volant. putarunt nonnulli ipsos ex alieno orbe volare falso. satis autem liquet neminem ipsorum nidos attingere: vt in decimo naturalis historiæ auctor est Plinius. ¶ Tardus: perseuerans. nam, teste Nonio Marcello tardus piger dicitur: & diuturnus, perseueransq; vt apud Virgilium secundo Georgi. Media fert tristis succos, tardumq; saporem. & hoc loco magis sensui conuenit: vt tardus pro perseuerante accipias: quam quod nonnulli interpretantur producens morsum. ridiculum enim est illa dicta abina; quæ pars chartæ est tenuissima: vt Festus scribit. ¶ In loca ab Elysiis: de campis Elysiis diuersa ab auctoribus traduntur: nam alii fortunatas insulas esse volunt: vt Horatius qui ita in epodo ait: Manet Oceanus circumuagus arua beata: Petamus arua diuites & insulas reddit Vbi cererem tellus inarata quotannis. Et imputata floret vsq; vinea. has etiam Salustius in Oceano esse refert. Diodo. autem in meridiano Oceano positas scribit: ibiq; esse res admirandas tradit. si vero Lucanum sequimur: Elysios campos circa lunarem circulum esse dicemus. Ait enim: Quodq; patet terras: inter lunæq; meatus: Non illic auro positi nec thure sepulti Perueniunt: tunc genus omne tuum: & quæ dentur moenia disces: quod etiam Seruius super eo Virgilius versiculo in quinto Aeris in campis: est interpretatus: cum ergo bonorum animæ corpore migrabãt hæc petere dicebantur loca: vbi plausus choreæ & lætitiæ sunt. hinc Tibul. Hic choreæ, cantusq; vigent: passimq; vagantes Dulce sonant tenui gutture carmen aues. Fert casiam non culta seges: totosq; per agros Floret odoratis terra benigna rosis: & quæ sequuntur. Tartarus malarum sedes animaæ erat: vbi perpetuæ tenebræ. luctus & miseriæ erãt: vt ipse quoq; in eadem docet elegia Tibullus: At scelerata iacet sedes in nocte profunda. Abdita quam circum flumina nigra sonant: & reliqua. ¶ Sisyphus est illic: Aeoli filius Sisyphus: teste in sexto. Iliados Homerus: Isthmon latrocinius occupabat: ita vt Autholiam Autholi filiam Laertæ desponsatam arripuerit: quam & compressit: vnde Vlyxes natus creditur: quod in decimo tertio Metamorphosios Ouidius videtur ostendere: Quid sanguine cretus Sisyphio: furtisq; & fraude simillimus illi: Inseris Aeacidis alienæ nomina gẽtis. hunc Theseus interfecit: qui apud inferos hac afficitur poena: vt semper cogatur saxũ ad montis apicem voluere: quod quam primum in cacumine montis perduxit: ad ima relabitur: vt in eodem loco scribit Ouidius: Aut petis, aut vrges rediturum Sisyphe saxum. & in Hercule furente Seneca: Ceruice saxum grande Sisyphea iacet. Lucretius autem fabulæ huius figmentum aperit: vt per teipsum videre poteris. ¶ Quiq; agitur rapidæ: Ixion Antionis & melatæ Amythoni filius: alii autem Phlegræ volunt: Esioneo filiam Cliam plurima dona pollicitus despondit: ex qua Pirithous natus: sed cum Ixion pollicitis minime fidem seruaret: eius Esioneus equos cepit: Ixion autem accersito genero: cui, q̄d fuerat pollicitus, dixit seruaturum: ipsum in foueam coniecit: cumq; a Ioue purgatus esset: nam a quoq; alio poterat purgari Iunonem stupri ausus est interpellare: quod cum Iuppiter cognouisset: in formam Iunonis nubem interposuit: cum qua Ixiõ concubuit: vnde centauri nati sunt. Post tamen meritas Ixion Iuppiter poenas luere voluit: namq; apud iferos rotæ alligari iussit: quæ perpetuo voluitur: vt in quinto Diodorus scribit. & Tibullus quoq; ait: Illic Iunonem tentare Ixionis ausi: versantur celeri noxia membra rota. ¶ Quæq; gerunt humeris: Beli Danaus & Aegyptus filii fuere: equoq; altero. l. natæ sunt ex pluribus mulieribus filiæ: totidemq; altero virilis sexus filii: acceperat ab Apolline Danaus fore. vt a filio fratris pariter & genero esset occidendus: quare diu fratri aduersatus est: qui in connubium neptes filiis dari volebat: tandem Danaus pene coactus fratri morem gessit: insidiis cõfidens: quod monuerat oraculum euasurum: etenim gladium vnicuiq; filiarum dedit: qua cum viris nocte concumbendum erat: vt omnes tollerent: impia omnes parentis iussa executæ sunt: præter vnam Hypermnestram minorem natu: quæ Lynceo pepercit: a quo postea Danaus occisus est: qui & Armeus quandoq;, teste Eusebio, dictus est: ideoq; apud inferos hac poena torqueri hæ iuuenes perhibentur: vt in humeris aquam cribro semper gerant: quoad vrnam impleant. Vnde Tibullus: Et Danai proles Veneris, quæ numina læsit: In caua letheas dolia portat aquas. & ĩ Metamorpho. Ouidi. Moliriq; suis letum patruelibus ausæ: Assiduæ repetunt quas perdant bellides vndas. & in Hercule furẽte Seneca. Vrnasq; frustra Danaides plenas ferunt. & in Medea: Vosq; vrnis quas feratis irritus ludit labor Danaides coire vestras: hic dies quærit manus. Quid autem Lucretius velit sub hac fabula intelligi per tete inspicito: Aegyptum regioni nomen dedisse: quæ Aeria vocabatur: nunc Aegyptus, vt Eusebius tradit, qui ibi expulso Danao regnauit. ¶ Exulis: ideo quia Danaus Argos sibi vindicauit: vt refert Eusebius expulso Aegypto.

ASCEN.

¶ LIcet hac sis la. su. i. q̄uis glorieris: q̄ sis cã rixæ iter me: & cõiuges: & amicos: vt eris ĩter lupos. vr̃. n. tibi gloriosum induxisse discordiã: ita & malũ di. quã li. i. licitũ est vt sit pniteñtis. Sisyphus est illic: hæc oĩa Macrob. in de somno Scipiõis late exeqtur. & hñtur &. vi. Aen. Quiq;. i. & q. s. Ixion. Belides: Beli neptes. Nurus aeg. q̄a filiis eius nupserant, sed iterfecerunt.

DOMI. ¶ Poma pater: Tantalus Paphlagoniam tenuit imperio ditissimus fertilitate regionis: & ob multa metalla: quae illic erāt: vt scribit Strabo. In pugna fuit aduersus Troem: qm Ganymedem rapuerat: vt Euse. scribit dignatus Deorum mēsa Iouis mystica ꝓtulit mortalibus. Vnde apud inferos esse meruit sitiens in aquis ori allabētibus: vt scripsit Home. qd nōnulli dixerūt hoc supplicium datum: qm Pelopem filium Diis hospitibus epulandum apposuisset: falsum est. Pendent ꝑterea poma: quae quoties vult captare vento dissipantur: vt scripsit Ho. Ast ea sublimen ventus contorquet in auras. ¶ Iugeribus: Tityus filius Iouis & Heiarae habitus est terrae filius: qm a matre educatus est sub specu metu Iunonis. specu illud demōstratur: vt scripsit Strabo in Boeotia. is quoniam Latonam violauerat: in nouem iugera distentus pascit vultures. Vlyxes apud Ho. Et tityum vidi terrae omnipatentis alumnum: tamen addit iacentem in solo: & protentum ad nouem iugera. ¶ Summus qui distat ab imo: cuius caput a pedibus distat nouem iugeribus. ¶ Aui: vulturi. Ho. scribit vultures duos fuisse. ¶ Vna de furiis: Tisiphone. ¶ In te transcribet: transcribere transferre est: tractum a colonia: quoniam qui mittebantur dabant nomina & transcripti dicebantur. ¶ Pondus: saxum. ¶ Captet: qui frequenter studeat capere. ¶ Nec mortis: inchoatis imprecationibus vtitur. nam cum supra dixerit eum periturum: nec addiderit poena: nunc ait. ¶ Poenas: quas dabis post mortem. ¶ Inde: ex numero tuorū malorū. ¶ Vt siquis carpat frondes in Ida: Ida filia Dardani fuit regis Scytharum. Ida mater Mennonis: quāuis fabulae Auroram tradiderint: Ida silua in Creta a qua siluam Phrygiam idam dixerūt teucri a Creta profecti vt Callimachus elegiarum poeta primus docuit. in hac proceritas arborum & copia in admiratione est: pinus profert quae nullam sentiunt cariem. vt scripsit Theophra.

Tityi fabula

Ida a qua silua nomē accepit: q̄ fuerit & quot Idae fuere

Poma pater Pelopis pr̨esentia qųerit, & idē
Semper eget liquidis, semper abūdat aqs.
Iugeribusq; nouem summus, q distat ab imo
Visceraq; assidųe debita pr̨ebet aui.
Sic tibi de furiis scindet latus vna flagello:
Vt sceleris numeros confiteare tui.
Altera tartareis sectos dabit anguibus artus:
Tertia fumantes incoquet igne genas.
Noxia mille modis lacerabit vmbra, tuasq;
Aeacus in poenas ingeniosus erit.
In te transcribet veterum tormenta virorum:
Manibus antiquis causa quietis eris.
Sisyphe, cui tradas reuolubile pōd? habebis:
Versabunt celeres nūc noua membra rot̨e.
Hic erit, & ramos frustra qui captet, & vndas
Hic inconsumpto viscere pascet aues.
Nec mortis poenas mors altera finiet huius:
Horaq; erit tantis vltima nulla malis.
Inde ego pauca canā, frondes, vt si qs ab Ida

ZARO. ¶ Poma pater Pelopis: Tantalus Iouis ex Plote nympha filius fuit: Pelopis pater: Moeones vocitatus: in Phrygia regnum habuit: belluq; Troi indixit: ob raptum filium eius Ganymedem: vt Eusebius est auctor: qui Deos hospitio suscepit: quibus Pelopem filium epulandum apposuit: alias mentitus esse carnes. Dii omnes ab huiusmodi se epulis abstinuerunt vna excepta Cerere: quae humerum comedit: inde eburneum humerum Pelopi Iuppiter fecit: vt in tertio Georgi. Virgi. Humeroq; Pelops insignis eburno. Tantalus autem tanto perpetrato facinore: a Ioue ad inferos detrusus est: vbi vsq; ad labia in aqua mersus est: quae cum eam haurire vult effugit. Porro pomorum arbores ad os vsq; inclinari: quae comedere minime potest: & hoc semper detorquetur Tantalus cruciatu. hinc in Hercu. furente Seneca: In amne medio faucibus siccis senex sectatur vndas. Abluit mentum latex, eidemq; cum iam Saepe decepto dedit: perit vnda in ore: Poma destituunt famem. & pluribus in locis Ouidi. tum in libro de sine titulo. Quaerit aquas in aquis: & poma fugacia captat Tantalus: hoc illi garrula lingua dedit. Lactantius etiam addit nonnullos dicere ideo Tantalum eo: quod diximus: modo torqueri: quia Deorum cōuiuia eorum hominibus prodiderit secreta: ideoq; Statius: Et saeuae periit inuitia mensae. ¶ Iugeribusq; nouem: Tityus Iouis ex Heiera Orchomoni filius fuit: nouem iugerum magnitudine: a terra nutritus: quamuis alii terrae filium dixerint: hic ab Apolline telis confossus est: eo q Latonam amarat: damnatusq; est ea lege apud inferos: vt eius iecur vultur semper exedat: vt in sexto aeneidos scribit Virgi. licet Home. vicissim dicat duos vultures sibi in eius poenam succedere: vnde etiam Tibullus: porrectusq; nouem Tityus per iugera terrae: Assiduas atro viscere pascit aues. Lucretius autem hanc moraliter est interpretatus fabulam. Iugerum dictum a iunctis duobus actibus quadratis: qui colligunt. ccxl. pedes in longitudine: in latitudine vero dimidium vt Varro. tradit & Quintili. libro primo institutionum: Iugeri quoq; Pliny. in decimo octauo naturalis histo. libro. Cato: & L. Collumella in sexto meminerunt. ¶ Aeacus in poenas: hic Minos: & Rhadamāthus Iouis: & Europae filii apud inferos iudices sunt: vt in sexto aeneidos Seruius docet. ¶ In te transcribet: transducet. verbum antiquum est transcribo ad colonias attinens. Virgi. in sexto aeneidos. Et tua Dardanis transcribi sceptra colonis. Ser. transcribi tradi. sermo autem hic tractus est de pecunia. nam scribi est dari. Hora. Scribe decem Coenio: non est satis: adde ciuitae. rescribi vero reddi. Horatius: Dictantis, quod tu nunquam rescribere possis. Terentius: Argentum illud denuo rescribi iube Phormio. ¶ Frondes vt si quis in Ida: mons & silua in Phrygia Ida dicitur. Home. viii. Iliados ferarum parentem dixit: & locum quem gargarum vocant: item Ida in Creta. Oui. fastorum libro quinto: Et Creta nobilis Ida.

Tityus

Iudices inferni

Ida

ASCEN. ¶ Pater Pelopis. i. Tātalus: q secundū Home. ad nasum vsq; habet depēdentia fragantissima poma: & ad labia vsq; ascēdētia dulcissima flumina: quae dum captant: effugiunt. vnde de fluminibus dicit Hora. sermone primo: Tantalus a labris sitiens fugientia captat Flumina: quid rides &c. Iugeribus nouem. i. Tityus: de quo. vi. aenei. Necnon & Tityon terrae omnipatentis alumnum Cernere erat: per tota nouem cui iugera corpus Porrigitur. Ordo autem textus est: q; pro & is supple: qui summus: idest suprema parte sui: hoc est vertice: distat ab imo. i. ab ima parte sui: scilicet a planta pedis nouem iugeribus: & praebet aui vulturi assidue. i. sine intermissione rodenti. sequitur Maronem dicentem in. vi. Rostroq; immanis vultur adunco Imortale iecur tondens, foecundaq; poenis viscera: rimatur epulis: habitatq; sub alto Pectore: nec fibris requies datur vlla renatis. dico Maronem imitari: nam Home. duos vultures sibiinuicem succedentes dicit: viscera debita scilicet talibus cruciatibus est supple illic. Vna de furiis: tres enim sunt: Tisiphone: Alecto: & Megaera loqui videtur de Tisiphone: de qua aenei. vi. Cōtinuo sonteis vltrix accincta flagello Tisiphone q̄tit insultans. Altera. s. Alecto tertia. s. Megaera. Aeacus: tres quoq; dicuntur apud inferos iudices: qui seuerissimi in Creta iudices fuisse leguntur. Radamanthus: Minos: & Aeacus. Radamanthus autē dicit' inqsitor. Vnde aenei. vi. Gnosi. haec Radamanthus habet durissima regna: Castigatq; auditq; dolos subigitq; fateri. Quae qs apud superos furto laetatus inani Distulit in serā comissa piacula mortē. Minos iudex. Vnde Hora. Et de te splēdida Minos Fecerit arbitria. & in eodē. vi. Quaesitor Minos vrnā mouet. Aeacus vero executor. Vnde Iuue. in prima. Quas torqueat vmbras Aeacus. Et hoc loco. vez haec officia cōfundunt': ita vt singulis oīa cōueniant. Aeacus trāscribet in te poenas īfernales. i. trāsferri faciet in te: & erit manibus. i. inferis spiritibus: aut animis, seu si mauis aiabus antiqs: causa qetis: qa o Sisyphe erit sup. tunc quādo ibis apud īferos supple aliquis cui tradas. i. tradere possis: pōdus reuolubile. s. saxū assidue reuoluendū. hic. s. Ibis: erit. s. q Tātali poenas dabit hic incōsumpto &c. scilicet loco Tity. Nec mortis poenas: Quod in hunc imprecatur poeta nimium verum experiuntur damnati: qui de calore nimio transferuntur in aquas nimium & nouo genere mortis cruciantur: nec finitur mors morte: sed continuatur. Inde: scilicet de infinitis malis.

¶ De mare

¶ De mare libyco: mare libycũ idẽ Africanũ dictũ est: & notiũ ante syrtes ꝓtẽdit̃ aegyptiũ vsq; pelagus: ꝓfundũ Erastosthe nis sñia mille & qngentis stadiis. ¶ De mare libyco: alibi numerũ maloꝝ cõparat aqs Icarii maris. Tot ꝑmor aduersis: q̃ si cõphẽdere coner: icariae numeꝝ dicere coner aq̃. ¶ Hybla: ab Hyblõe rege dicta ẽ: vt placet Thucididi: q cũ eã ꝑdidisset Megarẽsibus: effecit: vt ab his iteꝝ cõderet̃, appellaretur q; Megara. Stra. a Doriẽsibus cõditã scri. tamẽ pristinũ nomẽ mã sit pp mellis hyblaei ꝑstãtiã. Est. n. eiusdẽ nois mons ꝓximus thymo abũdãs: vñ apes pastae mel optimũ cõficiũt. ¶ Crocos puer Smilacẽ amauit: ipse cõuersus in florẽ sui nois: puella in hederã: quã Smilacẽ dicũt: hic flos cum loto: & hyacintho ab Ho. celebrat̃ ꝓpter odoris ꝑstantiã: nascitur magna vbertate & ꝑstan tia in Cilicia in mõte corytio: vt scripsit Pli. Stra. testat̃ ad anirũ eius nois. ¶ Athos: mons altissimus dictus aliquãdo ab Ho. thracius: cum & Thraciae & Macedoniae sit abscisus a cõtinenti a Xerse persarũ reꝫ ge interuallo passuum mille & quingẽtoꝝ oppidũ in cacumine habuit Acrocon. athos dicitur & nõ athon: quod nõnulli suspicati sunt: nam athos os syllabam ꝓducit: cum g sit apud graecos: vt Virg. versus bene seruari possit. ¶ Ferat: ꝓducat. ¶ Ora multiplicata: hyꝑbole est home rica: cũ esset descripturus numeꝝ nauiũ: eã imitatus est Hosticus in se cundo belli istri. Nõ mihi si linguae sint centũ: atq; ora sint totidem: & demum Virg. Nõ mihi si linguae centũ. ¶ Tales: tam graues. ¶ Hic fle tus: quẽ fundam in calamitatibus tuis. ¶ Natus es: post aegyptiã ꝑsua sionem vbiq; receptum est astroꝝ motus infelicitatẽ: vel felicitatẽ na scenti portendere Iuuena. Discat enim q̃ sidera te excipiant: modo pri mos incipientẽ edere vagitus: Petosyris, cuius meminit Iuue. & Pli. i. ii. & vii. in eo plurimũ elaborauit, fuit nõ nunq̃ in cõtemptu & habiti ꝑ niciosi q hanc sententiã ꝓfitebantur: expellebanturq; saepe numero ex vrbe mathematici. Idem enim verbũ significat apud tranquillũ: eos q ex astroꝝ motu futura ꝑdicabant ex hac disciplina ꝑdicit poeta infeli citatem Ibidi. ¶ Venus: planeta est infra Solẽ: cuius cursum & naturã Pythagoras Samius primus cognouit: eã stellam alii Iunonis putarũt alii Isidis: alii matris deum: cuius natura cũcta generantur: & anima lium stimulantur cõceptus felicitatem: & gratiam apud mortales por tendens si nascenti affulserit. ¶ Iuppiter: ardore nimio Martis stellae & frigore Saturni: inter quae duo sidera est interiectus interpretatur Mercurii stella: ab aliis dicta est Apollinis: felicitatem: vel malum portẽdit: si aut bono aut malo sideri fuerit coniuncta. Mars vulnera: furorem: & perpetuam ferri insaniam. ¶ Stella: a stando dicitur. ¶ Leuis: benigna. ¶ Non apto lo co: nam pro varietate regionum coelestium planetae mutant naturam.

Et summã libyco de mare carpat aquam.
Nam neq; quot flores sicula nascũtur ĩ hybla:
Quot ve feret dicam terra cilisca crocos.
Nec cũ tristis hyems aquilonis ĩhorruit alis:
Quã multa fiat grandine canus Athos.
Nec mala voce mea poterũt tua cũcta ꝓferri.
Ora licet tribuas multiplicata mihi.
Tot tibi ve misero venient, talesq; ruinae:
Vt cogi ĩ lachrymas me quoq; posse putẽ
Illae me lachrymae facient sine fine beatum:
Dulcior hic risu tunc mihi fletus erit.
Natus es infoelix: ita dii voluere: nec vlla
Commoda nascenti stella, leuisue fuit.
Non venus affulsit, non illa Iuppiter hora:
Lunaq; non apto, Sol ue fuere loco.
Nec satis vtiliter positos tibi praebuit ignes:
Quem peperit magno lucida Maia Ioue.
Te fera nequicq̃ placidũ spondentia Martis.

¶ Et summã libyco de mare. libycũ mare idẽ qd africanũ in Aegyptũ vsq; ꝓtendit̃: paucissimos sinus in se recipit: vt Pli. in. v. tradit: libycũ a Libya: q̃ a Libye Epaphi filia nomẽ habet africanũ vero ab Africa: cui ab Afro libys Herculis filio no mẽ est iditũ, si Solino credimus: Andronicus vero Alicarnaseus ait Oceanũ cõpressisse nymphas duas Pãpholigẽ & Parthe nopẽ: ex parthenope qdẽ europẽ habuisse filiam ex pampholige vero Asiam & Libyam: vnde orbis partes sunt appellatae. ¶ Hybla: Siciliae oppidũ: qd nũc Megara dr̃ ab Hyblone rege dicta: teste Thucidide: floꝝ copia. ac ꝑstãtia nobilis: quibus mel optimũ cõficit̃. est etiã mõs eiusdẽ nominis in attica regione, vel sicula thymo abundans: de melle attico legas Pli. li. xxi. ¶ Terra cilisca crocos: circa coryciũ Ciliciae crocũ optimũ habet: iter caeteras electissimũ: vt Soli. refert: ibi Corycos opp. est & specus. Crocũ aũt adolescẽtem fuisse postaꝫ fabulae ostendunt in florẽ sui nois trãsmutatũ. sunt tamẽ: q Crocũ dictũ putent a Coryco ciliciae opp. vt testat̃ Stra. in. ix. parnasum celeberrimũ corycium nymphaꝫ antꝫ cõtinere: idq; & Cilisum nuncupatũ. ¶ Hyems: quod tũc multi imbres: hinc hybernaculũ hybernũ: vel q aĩa qua fiat̃ oium apparet: ab hiatu hyems: vt Varro est auctor. ¶ Canus Athos: Macedoniae mons Athos: vt tradit Pli. & si Thraciae quãdoq; ab auctoribus ponat̃: saepe & Aemoniae: Seneca in Medea: Aemõius illas cõtulit pestes. Athos altissimus aũt: cuius vmbra ad Lemnũ vsq; insulã ꝓtendit̃: q̃ octoginta sex mil. pas. a Macedonia separat̃: hõc lib. v. Thebai. Tratius: Ingenti tellurem ꝓximus vmbra Vestit Athon: nemorisq; obscurat imagine pontũ: a planicie in mare excurrit. lxxv. mil. pas. ambitus radicis. cl. mil. colligit hũc xer xes persaꝫ rex cõtinenti abscindit in longitudine mil. pas. ¶ Natus es infelix: teste Aristo. haec inferiora superioribus cõiun cta sunt: a quibus gubernant̃. nã qui sub bono planeta natus fuerit felicitatẽ habet: & cõtra sub malo ĩfelicitatem: ideo dicit poeta Ibidẽ infelicissime natũ: in cuius ortu stella nulla ꝓpitia fuit. ¶ Stella: stellae sunt singulares & erraticae quinq;: vt do cet Macro. & caeterae quae nõ admixtae aliis solae ferunt̃. ¶ Nõ Venus affulsit: infra solẽ Veneris sidus est: cuius naturã prius pythagoras samius deprehendit: vt placet Pli. est autẽ, Venus frigida & humida: quae si in natiuitate alicuis victris apparue rit: felicitatẽ illi protendit: vt Haly. tradit ambitũ signiferi tricenis: & duo de quinquagenis diebus peragit: vt in. ii. Pli. scri. ¶ Non illa Iuppiter hora: infra Saturnũ Iuppiter est: q aequalis est temperatus: in natiuitatibus si, bene affulserit: felicitatẽ facit: mala auersatur: ideoq; Saturno contrarius duodenis annis cursum suum perficit: vt tradit Plini. ¶ Lunaq; non apto: Lunae inest frigida & humida natura: quae vt coelestibus signis cõiungit̃: ita operat̃: in oibus namq; geminoꝫ partibus pau pertatem: miseriã: membrorũq; mutillationẽ facit. malũ & in virgine portẽdit: sicut & in Scorpione: vt Haly. tradit cursum peragit suũ vicenis: septenisq; diebus & tertia diei parte. siue eclypsim dicit quoties Lunae est eclypsis in alicuius ortu malũ ei imminent. ¶ Solue fuere loco: oium planetaꝫ Sol est optimus: per eũ enim oia generant̃: & felicitatẽ mortalibus tradit. in Sagittario malus. ita & in Ariete: vel etiam eclypsim potes intelligere: quae interuentu Lunae fit. Sulpitius autem Gallus, si Pli. credimus, apud romanos cũ tribunus militũ esset contra persem regem: Lunae: Solisq; rationẽ defectus inuenit: apud grae cos vero Thales milesius. ¶ Nec satis vtiliter: Mercurii sidus dicit admodum humano generi nociuum si in Ariete fuerit: in Geminis: in Cancro: in Sagittario: ac in Capricorno. ¶ Quem peperit Maia: notum pene omnibus Iouem Athlantis filiã Maiam compressisse: vnde & Mercurius natus est. ¶ Spondentia Martis: planetam pessimum bella: internectiones: & litigia amat: & quando alicuius praeest natiuitati malum significat: nisi aspectum cum Ioue, aut Venere habuerit.

¶ Libyco de mare: sic legẽdũ ẽ: nõ mari pp versum: qd idẽ alibi quoq; inuenies. Terra cilissa ꝑ cilicia: facto diminutiuo grae co. Atho mõs iter Thraciã & Macedoniã assidua grãdine: aut niue pulsatus. Natus es infelix: docet ex mathematicoꝫ, atq; astrologoꝫ disciplina ĩfeliciter natũ: & ĩfausto horoscopo: q̃ disciplinã cũ diuus Aug. in li. de ciui. Dei: tum Picus mirãdula in opere cõtra astrologos validissimis rõnibus ĩpugnãt: imo expugnãt. Stella cõmoda. i. vtilitatẽ afferẽs. vel leuis. i. non ag grauans: hoc est nulla commoda fuit: sed q̃ libet grauis. Quem peperit: scilicet Mercurius filius Iouis ex Maia Athlantide.

DOMI. Mare libycum quod Hybla q̃ & vñ dicta Croti & Smilacis fabula Athos mons vbi sit & os eiusdem quãta sit

Astra ifelicitatẽ portendunt Venus planeta q̃ nã sit: & qs ꝑ eã cognouit Iuppiter planeta q sit Mars planeta quod sortem dat Stella vnde dicta

ZARO. Libycum mare vñ dictum est Hyala Crocus ꝑfectus Athos & ipsius circuitus Horoscopia hoium

Stellae quae sint

Iuppiter Lunae natura & ipsius cursus

Mercurii fabula

ASCEN.

¶ FERrugine:nā color infernalis ferrugineus eſt:& cymba Charōtis ferruginea eſt apud poetā. ¶ Male de hois damnati.
¶ De vi.ſti.nā faces virides iſœlices ſūt ꝓpter fumū. ¶ Cū ſuffi.cā lachrymarū ſp durāte. ¶ Pulla ſta.inſœlices dn̄r hēre in
manibus Parcarū ſtamina nigra:fœlices alba Papi.Iāq; dies aderat Parcarū cōditus albo Vellere.Hoc aūt ē ex diſciplina
hetruſca:vt Mac.ſcri.& nos i cōmē.Silii diximus. ¶ Lōga pſagia:hoc dicit ꝓpter magnitudinē calamitatū. ¶ Per tuos luct.
tuis calamitatibus. ¶ Neue ſine:ordit imprecationē icipiens a malis troianis:nā oratoris ē narraturi aliqd:cumulū quēdā
verū ꝓponere:tū deducere ſingula:ut hoc loco facit. ¶ Prioris æui:antiqtatis:iſultās hoc dixit poeta. ¶ Q uātaq;:Philocte

Mēbraq; vixerunt tinctis ferugine pannis:
  A male deſerto quos rapuere rogo.
Et ne non fultum nuda tellure iaceret:
  Molle ſuper ſilices impoſuere caput.
Iamq; receſſuræ viridi de ſtipite factas:
  Admorunt oculis vſq; ſub ora faces.
Flebat, vt eſt fumis infans cōtactus amaris,
  De tribus eſt, cum ſic una locuta ſoror.
Tp̄s ī imēſum lachrymas tibi mouimus iſtas
  Quę ſemper cauſa ſufficiente cadent.
Dixerat, & Clotho iuſſit promiſſa ualere:
  Neuit & infauſta ſtamina pulla manu.
Et ne longa ſuo pręſagia diceret ore:
  Fata canet uates, qui tua dixit, erit.
Ille ego ſum uates, ex me tua uulnera diſces:
  Dent modo dii uires in mea uerba ſuas.
Carminibuſq; meis accedāt pōdera rerum:
  Q uæ rata per luctus experiere tuos.
Neue ſine exemplis ęui cruciere prioris:
  Sint tua Troianis non leuiora malis,
Quātaq; clauigeri pęātius Herculis hęres:
  Tanta uenenato uuluera crure geras.

tes comes Herculis ſolus morituri rogum auſus ē ſuccēdere rogāte id
Hercule:in cuius rei pmiū fatales ſagittas hydræ veneno tinctas Her
cules ei religt:ſine qbus rn̄dit oraculū Troiā rapi nō poſſe. Vlyxes Phi
loctetē ad Troiā ducere voluit:ſed in Lēno māſit vulneratus lapſa e
pharetra ſagitta. Lycophrō ab Hom.diſſentiēs & nr̄is poetis ſcri.eum
Troiā puenilſe,una cū Vlyxe. Stra. Philoctetē ꝓfugū fuiſſe ex patria
narrat:& Petiliā vrbē i brutis ab eo ꝯditā fuiſſe. Addit Appolodorus
eū coloniā in Siciliā miſiſſe. ¶ Vulnera:ſagittæ acerbiſſima fuerūt:vt
ex Philoctetæ lachrymis apud Lycophronē,& Sophoclē diſcimus.
¶ VINxerūt:ligarūt.ſolebāt priſci natū infantē pānis iuoluere:quam
ꝯſuetudinē adhuc obſeruamus. ¶ Ferrugine:mortuo⁊ colore.ferrugo
eni ē coloris genus vicinū purpuræ ſubnigræ:vt tradit Ser.hinc Virg.
Pictus acu chlamydē & ferrugine clarus hibera.& alibi: Et ferruginea
ſubuecta corpora cymba. Ferrumē vero, vt ſcri.Pli.bitumē eſt ferrumi
natis babylonis muris:ut dixit Liuius:& ferruminare eſt cōglutinare.
¶ Male:valde.male & bene ingt Donatus ꝓ ualde ponit ſæpiſſime.ma
le ēt ꝓ nō & magno legimus apud Plau. ¶ Rogo:rogus ē cū ardere cœ
perit. Terē. Circū accēſos decurrere rogos. ¶ Silice:ſilex lapis : ex qua
ignis excudit:& cōi gn̄e inuenit. Iuue. Nec mollior ſilicē pedibus quoq;
conterit atrum. Oui.aūt fœminino genere dixit:Stabat acuta ſilex p̄e
eiſis undiq; ſaxis.ignē ex ſilice primus inuenit Pyrodes ſilicis filius : ut
Pli.ſcri.in.vii. ¶ Stipite:ſtips ſtipis truncus eſt arboris. Cice. Nullus
autem agricolæ culta ſtips tam diuturna,q̄ poetæ uerſu ſeminari pōt:
græci dicitur τρομιν:vt eſt apud Orpheum [illegible]
[illegible]:ſtipitem uero nūmum ſignatum eſſe Varro & Fe
ſtus docent:a quo ſtipendium deductum. ¶ De tribus:tres ſorores eſſe
poetæ tradunt:in quarum manibus fata hominum ſunt cōſtituta:quas
pareas cātantiphraſim appellant.ſingulæ uero quod peragant,habēt:

Clotho baiulat:Lacheſis filat:Atropos autem filum frangit:ita cum alicuius fila diſruperit , morte moriatur. Dictaq; eſt
Atropos ab a priuatoria particula:& τρεφη conuerſio:quaſi ad nullus cōuertatur præces. ¶ Mouimus:admouimus.uel
excitamus. ¶ Clotho.quæ una eſt ex pareis:ut docuimus:eſt & nympha marina eiuſdem nominis apud Virgi.Magniq; iube
bo Aequoris eſſe deas:quales Nerea Clotho.Et Galathea ſecant. ¶ Stamina:a ſtando ſtamen appellatur:q ſtat in tela.ve
lamentum.Var. ¶ Præſagia:diuinationes:ſagis dicit Lactan.diuinis.hinc præſagia mentis diuinationes.ſagū genere neu
tro eſt genus panni:ſagariam factitare apud iuriſconſul.eſt uendere:& ſagaria apotheca.dicitur præſago giſ.dicit caper. Ci
ce.autem præſagio.Saga inquit Feſtus dicitur mulier perita ſacrorum:vt uir ſapiens ꝑroducta ſyllaba propter ambiguita
tem euitandam:ſagaces dicuntur ſolertis acuminis:ut etiā canes indagatores ſagaces ſunt appellati. ¶ Vates antiquos:poe
tas uates appellabāt a uerſibus uiendis in poematis:Cum ſcribā:oſtendā corpore tartarino prognata palude uirago. Var.
¶ Rata:firma:ſtabilia. ¶ Aeui:æuum ab ætate oium annorū.hinc æuiternum græci dicunt αἰῶνα:ut ſcri.Var. ¶ Troianis
malis:notum eſt Troiæ excidium ex lectione tum græcorum:tum etiam latinorū:quare p̄teteūdā hiſto.cēſeo. ¶ Herculis:
Her.Iouis ex Alcmena filius fuit:dictuſq; Her.quaſi Ἡρακλέος.i.Iunoni gloria. ¶ Pæantius hæ.Philoctetes pæātis filius
ex Meliboea urbe compulſus ab Her.iurare corporis ſui reliquias nō indicaturum:ab ipſo pro munere ſagittas felle hydræ
intinctas accepit:ſine quibus Troia capi non poterat.inuentus eſt Philoctetes haſce habere ſagittas:& coactus Her.tumulū
manifeſtare:locū autem ne peieraret pede percuſſit a græcorū itaq; ducibus Troiā ductus eſt Philoctetes:ſolus enim huiuſ
modi ſagittis uti poterat:forte per ſagittam ipſius eſt pes uulneratus:vel,ut alii,crus:quo ex uulnere intollerabilis effluxit
fœtor:q̄obrem græci.auc.Vlyxe:ipſum in Lemno reliquerunt:quod Oui.tetigit in Meta.alii ictum ſerpente tradunt & a
Machaone curatū.Propertius: Tarda philoctetæ ſanauit crura Machaon.nōnulli telo percuſſum,a Machaoneq; ſanatum
& Troiam profectū volūt :alii poſt Troiæ euerſionem Calabriam ueniſſe affirmant:& petiliam ac Turinā condidiſſe. Vir
gi. Hæc illa ducis Meliboei parua philoctetæ ſubnixa petilia muro:& alia Sagius proclus & por.Ho.cōmen.ſcri.de philo
ctete quoq; Sopho.& Ser. ¶ Crure:crura partes tibiarum anteriores ſicuti poſteriores ſuræ.
¶ PANnis tinctis ferrugine:ferrugo eſt purpuræ Hiſpanicæ genus coloris fuſci:atq; ſubnigri. rogo male deſerto.ſ.poſtq̄
cadauer hois dānati penitus exuſtū eēt. Vnde pāniculos ſemiuſtos & fumoſos.atq; ob id ferrugineos:nutricē Ibidis ſubtra
xiſſe dicit.Caput molle:quia iſantis:ſed id quoq; notā habet.ſilices aūt duriſſimi ſunt lapides:vn̄ ignis excuti ſolet. Iāq; re
ceſſuræ.ſ.colubræ iſernales.i.cū recedere vellēt:admorūt ꝓ admouerūt:& applicuerūt oculis,ſ.Ibidis pueri:vſq; ſub ora fa
ces factas de uiridi ſtipite:vt fumo cruciaretur:una ſoror de tribus.i.vna parcarū:quæ tres ſorores ſūt:& fata hoium ordiū
tur:Fertq; cœlum Clotho:lacheſis trahit:Atropos occat. Pulla.i.nigra ſtamina. Vn̄ in Geor. Retice ne maculis inficiant
vellera pullis.Inde pullati dicunt ueſtibus lugubribus:q̄ nigræ ſunt iduti. Præſagia dicunt:quæ ſagaciter p̄notata ſūt.ſed
ſagio & p̄ſagus:atq; præſagiū ſa ſyllabā producunt:quā ſagax corripit. Facta canet:Ordo eſt:Ipſa dixit vates erit,qui ca
net tua facta.Ille ego ſum uates in me.i.in carmine meo,nō in me ipſo:quaſi ipſe ſit pro exēplo:qd̄ aduerſarius magno for
taſſis meretur. Neue ſine exemplis. Incipit cōmemorare mala quæ alii paſſi ſunt:imprecans ea in caput aduerſarii. Q uia ve
ro hiſtoriæ & fabulæ graphice recitantur a Calderino:dicam ordinem:qui talis eſt. Neue.i.etiam ne:ut accipiatur ue pro ēt
ſicut vel accipi ſolet:quia aliter neue ſemel poſitum non congruere uidetur principio orationis. Igitur etiam ne tu crucieris
.idest torquearis ſine exē plis prioris æui.i.ut crucieris ad exempla eorū:qui fuerunt in priore:hoc eſt priſco æuo : & ſeculo:
tua mala ſint non leuiora malis Troianis:quæ magna nimirum fuerunt:quia Troiani decennali bello vexati:tandem fun
ditus exterminati ſunt:& Troia radicitus euerſa, Et geras ſuppl e in crure venenato:idest venenatis ſagittis inſecto:tanta,ſ.

DOMI.
Ferrugineus color ē infernalis
Fœlices geſtant alba ſtamina:infœlices vero nigra
Philoctetis hiſto.

ZARO.
Ferrugo
Ferrumē quid ſit
Male p valde ponitur
Rogus quid ſit
Silex quid ſit
Stips quid ſit
Parcarum figmētum
Stamē vn̄ dicatur
Sagis qd a quo præſagia
Sagum qd ſit
Sagariā factitare:& ſagaria apotheca quid apud iureconſultos
Saga mulier q ſit
Vates vn̄ dicti ſunt
Aeuum vn̄ dictum ſit
Hercules qs fuerit
Crus & ſura quid

ASCEN.

tã magna & fœtia vulnera:quãta sup.gessit Pæantius.i.philotectes filius Pæantis:attestat Seruius & Seneca dicens in Hercule furẽte in psona Herculis sagittis porrigẽtis:Accipe hæc sate pæante dona & munus Alcidæ cape.Nec fallat vnq̃ dexterã hic arcus tuã.Librare tela didicit,& certã dare fugã sagittis:ipsa nõ fallũt iter Emissa neruo tela.pæantius igitur.i.philotectes:hæres.i.successor in possessione arcus & sagittarum Herculis clauigeri:idest clauam gerere soliti.

Nec leuius doleas,q̃ q bibit vbera ceruæ:
Armatusq; tulit vulnus inerme petens
Quiq; ab equo pceps in aleis decidit aruis:
Exicio facies cui sua pene fuit.
Id qđ,Amitorides videas,trepidũq; ministro
Prætentes baculo luminis orbus iter.

DOMI. Telephi historia ¶NEC leuius:Telephus filius Herculis:& Auges filiæ Alcæi:inter virgulta inuẽtus ẽ:nutritus ceruæ:donatus a pastoribus Corytho Thessaliæ regi. Dũ ex oraculo didicisset matrẽ fugientẽ pr̃nã irã vel potius emissam a pr̃e ob stuprũ cũ Hercule puenisse i mysiã,eo se ꝯtulit:vbi a Theutrãte rege & Auge ducta ẽ vxor:& Thelephus factus filius successor regni vulneratus ẽ ab Achille:in quo,& si nr̃i ꝯsentiũt oẽs,tñ Eustachius veterẽ altius repetit historiã.scri.n.græcos ignorãtes iter ad Troiã puenisse ꝑus i mysiã perrorẽ:ubi Thelephus rerũ potiebat:Thelephũq; descẽdisse i pugnã aduersus externos:insequẽtẽq; Vlyxẽ uitis trũco offensum cecidisse:ibiq; vulneratũ ab Achille:q iminebat:tũ græcos a littore ꝓpulsatos in græciã redisse.Cũ aũt rñdisset Oraculũ Telephi uulnus sanari nõ posse nisi eodẽ loco iterũ ab Achille uulneraret:in græciam nauigauit:pmisitq; Achilli i pmiũ sanati uulneris:se ducẽ futurũ ad littus troianũ:qđ actũ ẽ:fabulosior ita hẽt hist.Sed Pli.scri.uulnus Telephi sanatũ ab Achille:admixta ferri rubigine emplastro:vñ Acchilles inqt:Pingitur decutiens cuspidem in Telephi uulnus.

Bellerophõtis historia ¶Quiq;:Bellerophõtẽ accusatũ ab Antia:ut scri.Ho.& Hygi.uxorẽ pt̃i Abãtis filii:q uim iferre uoluisset.uulgata ẽ historia:quo crimine ptus eũ misit:ut Hygi.scri.ad Iobatẽ:ut alii ad Euriẽ lyciorũ regem patrem Antiæ:ut samulus chimæræ:q̃ Lyciorũ fines uastabat,eũ obiiceret:sed uictor adeo Iobatẽ regẽ cõmouit:ut ei data sit Achymene i uxorẽ:soror Antiæ & regis filia:post effosionẽ fontis a Pegaso ꝯtẽdit euolare i cœlũ:Sed i altũ sublatus i terrã despiciẽs adeo ẽ pterritus ut cecidit. Pegasus in cœlũ relatus Pegasus aũt i cœlũ subuolasse:& eẽ iter astra.Antiã alii appellarũt Scenobeã.bellũ Bellerophõtis & Pysandri eius filii i Solymis scri.Stra.Nã eos populos a Bellerophõte expugnatos histo.credimus.¶Id qđ:phœnix(ut de aliis eiusdẽ nominis sileamus)filius Amynthoris fuit filii Cercaphi:quẽ Ormenius genuit Chrites scri.eũ phocẽsem fuisse:hic cũ haberet rem cum pellice patris:ut auc.est Ho.delatione nouercæ accusatus aufugit:uenitq; ad Peleum Achillis patrẽ. Vbi ppetuus comes & magister Achilli fuit:hunc cæcum fuisse non tradidit Ho.sed apud interpretem Lycophronis eum in patriam reuersum aspectu nõ potuisset frui:quoniã oculis carebat.Q uod addũt,quidam a filiis eum cæcatum non reperio.

Phœnicis historia

ZARO. Darei interitus ¶NEC leuius doleas:apud quẽdã uetustissimũ iterptẽ legere ẽ:Calydonẽ & Dareũ frẽs fuisse:Thaletis filios.solebat Dareus lacte ceruæ hoĩes iterficere:a suis postremo armis circũseptus eodẽ gñe mortis:quo multos enecauerat:& ipse coactus ẽ mori.Idq; approbat Ephorionis testimonio:cuius sũt versus:Lacte ceruæ potãdo suos Dareus pimebat,Exẽploq; suo potu perẽptus.Ego ãt pp sequ:ẽ uersum Telephũ itelligo.At si duplicẽ historiã:his duobus carminibus intellexerimus nõ sane ab re uideri debet.hic igit Telephus docẽte Diodo.Herculi Agaues Alcæi regis Archadiæ filia in Parthenio mõte peperit ibiq; eũ reliqt:q̃ postea pastores regis Corinthi ceruã exhibito ubere nutrire iuenerũt:ifantẽq; ad regẽ detulerũt:q ut filiũ substulit:ac Telephũ:qa a cerua nutritũ appellauit:τέλεφος .n.cerua est:cũ ãt adoleuisset matrẽ ꝯstituit inuenire:quare Apollis delphici oraculũ cõsuluit:a quo a Theutrãtẽ regẽ i Mysiã iussus ẽ pficisci ubi matrẽ reperit ipse in magno honore a rege ppter Herculẽ parẽtẽ hitus est:cui Argiopẽ Theutrantes filiã despõdit:hæredemq;,qa liberis masculis carebat,regni fecit:Telephus aũt,quo tpe bellũ troianũ exarsit:i Mysia regnabat:quo græci cũ appulissent:inermesq; e nauibus exiissent:uim eis intulit.uñ ab Achille i sinistro femore fuit uulneratus:cũq; sanari minime posset Apollinẽ cõsuluit:q rñdit iterũ ab Achille vulnerari oportere:a quo rursus uulneratus cõualuit:ut alibi Oui. Vulnus Achilleo,quæ quondã fecerat hosti:Vulneris auxiliũ Pelias hasta tulit.Claudia.aũt ab Achille herbis sanatũ tradit:Sanus Achilleis remeauit Telephus herbis:cuius ptulerat uires,& sensit i vno Lethalẽ placidãq; manũ medicina p hostẽ Cõtigit:& pepulit quos fecerat ipse dolores.Q uid vero Pli.sentiat apposui:est & rubigo,inqt,ipsa i remediis:& Telephũ pdit̃ sanasse Achilles:siue id ærea:siue ferrea cuspide fecit:ita certe depingit:ex ea decutiẽs gladio.¶Vulgus inerme:qa,vt diximus,græcos:q sine armis tũc erant,innasit.legit̃ ẽt vulnus.¶Quiq; ab equo:Bellerophõtẽ dicit.hic gener Neptuni:noie Glauci filius:pmũ Hipponis dictus ab iterfecto dehinc Corinthio Bellero:Bellerophon siue,vt alii volũt,bellerophõtes est appellatus,q ob cædẽ,si Asclepiadi credimus,i pedes se dedit:accepto Pegaso equo,a Neptuno:quo Argo ad pũ regẽ puenit:q ipm hospitio suscepit.cuius amore regis vxor Scenobœa:uel,ut placet Ho.Antia Iobatis regis,siue Euriæ filia depibat:q̃re mlĩer amoris ipatiẽs ipm ĩsuã trahẽ sniã ẽ ꝯnata qđ cũ ipetrare nõ qsset mariro bellero.ẽ crimiata:psuasus Proetus sceleris:ne hospitalitatis ius violaret:ad Iobatẽ socerũ,vl Euriẽ i Lyciã lr̃is:qbꝰ res ꝯtinebat occidẽdũ misit:quo cũ mature iscius tãti mali Belle.ꝯtulisset:Iobatẽ,aut Euriẽ mallis,p nouẽ dies(ut Ho.ait)sacrificiis vacãtẽ cõperit:qbus exactis lr̃as legit:ide irã,odiũq; dissimulãs:variis ipsum piculis tollẽdũ opposuit:cũ Chimæra pmũ certare iussit.mõstrũ admodũ timẽdũ:cuius tradẽte Hom.i li.vi. Iliados:hæc erat forma:πρόσθε λέων ὄπιθεν δὲ δράκων μέσση δὲ χίμαιρα:quẽ versum Lucretius iuenit:pria leo:postrema draco:medio ipsa chimæra:quo supato ꝯtra Solimos ferocissimũ bello populũ missus victor rediit:ide occisis Amazonibus:insidiãtibus eł hoĩbus regis iussu iterfectis:i generũ tot rebus gestis a rege ascisciť:data Achymene filia:vel(vt alii tradũt)Cassandra uxore:ex q̃ Isandrũ:Hippolochũ:& Laodomiã:q̃ ex Ioue genuit Sarpedonẽ:filios hũit.Bellerophõtes aũt post fontis inuẽtionẽ euolare i cœlũ voluit:cũq; ex alto despiceret:pterritus decidit.Ac ita perisse Hygi.oñdit:equus uero iter siderã ẽ a Ioue ꝯstitutus.At poeta Gallus his carminibus ipm caput fregisse scribit:Bellerophõ mõstrũ potuit supare chimærã:Et fregisse caput dr̃ ipse suũ.¶Facies uniuscuiusq; rei apparẽtia facies appellat.Quare os hois facies dr̃:vultus aũt a volẽdo deducit.¶Id qđ amintorides:Amintor Ormeni filius:ex Hippodamia Phœnicẽ filiũ hũit:hũc cũ Chlycia pr̃is pellicẽ habuisse Home.tradit:matrẽ sic volẽte:qđ cũ pr̃ resciuisset:in filiũ est i precatus:vt nunq̃ filiũ susciperet:qđ Plutonẽ,ac Proserpinã audisse apud Home.Phœnix volet:alii obcæcatũ tradũt:hic ad Peleum patrẽ Achillis pfectus est:quẽ Chiron cẽtaurus sanauit.Propertius:Sanauit crura Machaõ Phœnicis Chirõ lumina Phillyrides:& Achilli pceptor est datus:cũ quo ad Troiam iuit.¶Orbus:qcũq; re aliqua cara priuatur,orbus dr̃.¶Iter:dr̃ & itinere:vt admonet Priscianus.

Belleroꝑhontes

Facies & uultus q̃ & vñ dicta

Phœnix

ASCEN. ¶NEC doleas leuius:q̃ is sup.qui bibit ubera ceruæ sup.doluit:uidelicet Telephus.de quo Hora.Telephus & Peleus cũ pauper & exul vterq; &c.& qui potens est armatos:tulit uulnus inerme allatũ.s.ab Achille inermi:præter hastã.nisi legẽdũ est:armatiq; tulit &c.Quiq;.i.& q̃ is qui:hoc est:& nõ doleas leuius imo grauius:q̃ is:qui dedit præceps ab equo.s.pegaso alato:in aruis alieis:uidelicet bellerophõ:cui sua facies fuit pene extio.i.cã exitii & mortis:qui ob eam a Scenobœa ad stuprum interpellatus:cum accusaret criminatus fere exitio datus est.Et uideas id sup.qđ amyntorides.s.phœnix amyntoris filius:sup.uidit uidelicet nihil boni:quia cæcus effectus post exilium est & tu orbus luminis.i.priuatus uisu:partẽtes iter trepidũ baculo ministro.i.quo ducaris præ inopia loco ministri:cum ministrum non habeas.

¶Nec plus

¶ Nec plus:Oedipus:incesta matrē,& patris nece infamis ob sceleris cōscientia excecatus est:regebaturq; cecus ab ismena fi- DOMI.
lia:quis Dio.histo.secutus aliter scribat.¶ Qualis:Tiresias sumptus iudex a Iunone,& Ioue viri ne an mulieris libido ma- Oedipi hi-
ior esset:sententiam tulit in Iunonem:a qua oculis est priuatus:sed Iuppiter consolatus est eius calamitatē honore:nā dedit storia
diuinādi artem.hic prædixit Thebarū interitū:suasitq; ciuibus ut fugerent:euersa vrbe captiuus:quoniā in itinere aquam Tiresiæ fa.
ex Thilsusa fonte bibisset:mortuus est,vt scri.Pausanias.Daphne eius filia,q̄ postea dicta est Sibylla vaticinandi arte edo-
cta multa scripsit respōsa:vnde Ho.poema ornauit.Tiresiæ meminit Ho.in carmine magico.¶ Qualis:& Phineus nobilis

Nec plus aspicias q̄ quem sua filia rexit:
Expertus scelus est cuius uterq; parens,
Qualis erat postq̄ est iudex de lite iocosa
Sumptus apollinea clarus in arte senex.
Qualis & ipse fuit,quo præcipiēte colūba,

est carmine Apollonii:Valerii:histo.Dio.q dum veritatē rei fabulosæ Phinei hi.
inuestigat:a nostris dissedit:hic cæcus erat ne lōgiorē repetamus histo Plotæ q̄ &
riam:dapibus non poterat uesci:cum harpiæ admotæ mensis eas fœda Stropades
rent:Zetus,& Calais Borreæ filii insecuti aues ad Plotas vsq; insulas:
quæ postea decē sunt strophades eū tanto supplicio liberarunt:quo be
neficio deuinctus canit apud apolloniū Rodiū:monens argonautas:vt
inter Cyaneas petras colūbā sequant:quā dii mitterent.Apud eundem
poetā argonautis discessuris ex pōto apparuit augurium accipitris co-
lumbā insectantis:quæ in Iasonis sinum decidit:Mopsus vates id in bonam partem est interpretatus:columbam fuisse du- Mopsi va-
cem argonaui carmen Valerii innuit:& propertii:Ignoto missa columba mari:sed datam fuisse a Phineo:aut prædictā nul- ticinium
lus præter Apollonium scripsit.de hoc plura in commen.Proper.diximus:
¶ Nec plus aspi.hic est Oedipus:cuius genealogiā altius repetamus:Iuppiter Hellē genuit:Hellē Belum: Belus Abantem: ZARO.
Abas:Agenorē:Agenoris fuere filii Europe:Cilix: Bassus : Phœnix : & Cadmus : Cadmi Polydorus : Polydori Labda- Oedipi p-
cus:Labdaci Laius:Lai Oedipus:qui ex matre Iocasta Creontis filia etheoclē:polynicē:Antigonē:& Ismenē:habuit filios. sapia
pater Oedipi Laius thebarum rex oraculo consulto an filios esset habiturus:huiusmodi ab eo accepit respōsum teste Ascle
piade in tragœdia [illegible]
[illegible]
idest Lai laudacidæ filiorum genus luculentū q̄ris.dabo tibi carū filiū:sed in fatis est tui filii manibus linquere vitam:sic eni
annuit Iuppi.saturnius pelopis infestus imprecationibus psuasus:cuius carū rapuisti filiū:hic aūt præcatus tibi:ecce omnia
quare perterritus Laius:quos vxor filios procrearet,iussit interfici:natus est aūt puer:quē perforatis pedibus:si Statio fidē
adhibemus,ac asclepiadi.parentes regio pastori interficiēdū dederūt:qui ipsum ad arborem vimine suspēdit:quēadmodum
etiam ipse tragicus Seneca testat in œdipode:Me deo teste damnauit parē:calidoq; teneros transtulit ferro pedes.Et in alta
nemora pabulū immisit feris.Dio.aūt nō ligatū vimie dicit a pastore:sed traditū polybiæ mulieri nutriēdū:qui cū adoleuisset Oedipi hi.
certior de sua expōne factus:apollinē de parētibus cōsulere decreuit:ad quē forte & laius pficiscebatur:vt de exposito infan
te aliquid cognosceret:cūq; inuicē sibi i phocide obuiassent:iussit rex superbe de via œdipū decedere:indignatus œdipus pa-
trē iterfecit:inscius tn̄ patrē esse:deinde superata sphynge:regnū thebarū adiuit:ac matrē duxit vxorē:ex qua(quos diximus)
filios hūit:q cognito facinore patrē pudore detinebāt domi:ita Dio.at aliter dicimus ab asclepiade:Sene.& statio qui dēs
phorbātē polybi regis corinthiorū pastorē ifantē ligatū tradūt iuenisse pedibus tumefactis:& iō œdip dictus a [illegible]
[illegible] .i.a tumore pedū:q pastor īfantē ad meropē regis cōiugē dono dedit:quē ipsa & vir:quia carebāt sobo
le:vt filiū nutriuerūt puectus ætate œdipus adiuuerat ab oraculo:vt ab se pr̄ occidēdus eēt:& sibi mr̄ nuberet:credēs ipse,q
nutriuerā,veros parētes eē aufugit:& forte laiū patrē venātē offendit:quē sibi de pda obuersantē pemit:& thebas veniens ibi
rex factus:vxorē matrē accepit:quā rē cū resciuisset:mortē sibi cōsciscere voluit:sed hoc a suis pcepto,ferū occultatū ē:ast ipse
sibi oculos digitis eruit:& se pcipirē de rupe aliq̄ dare voluit:sed ab antigōe filia:q̄ ipsum sp comitabat est phibitus.¶ Qua
lis.e.p. Thiresias thebanus filius chirōis & cariclus:appollinis,siue parii.aut vt alii oceāi:cū geminos serpētes i cylene mōte Tiresias
archadiæ calcaset:p septēniū fœmia ē effectus:rursus iisdē violatis serpētibus:docēte oraculo i pristinā ē formā restitutus.
docet i.vii.na.hi.Pli.nō eē fabulosū mares i fœminas verti:& ptra:cū licinio crasso.C.Cassio lōgino cos.casini puerū sem
ex virgie sub parētibus:iussuq; aruspicū deportatū i isulā desertā:Iānalibus legeret:ipse quoq; Pli.i africā vidisse scr.nuptia
rū die.L.cossiciū ciuē tisdritanū i fœminā mutatū:hic igit tiresias de lite iocosa iudex fuit:Iunōis inq̄ & Iouis vtrū maior
maris an femie eēt libido:vt abūde ab Oui.i met.scri.p Ioue sniam tulit:q̄re a Iunone oculis & māibus fuit puatus:teste La
ctā.Iuppiter āt pœnā ē solatus honore:vaticinādi.n.sciam ipsi dedit:vtq; nouē scla uiueret:mlta ē vaticinatus:& thebarū
excidiū:q ēt ciuibus:vt vrbē linqrēt psuasit:cū qbus & ipse i tilphosiū Bœotiæ locū aufugit ex thebāis:q i tilphosiū ɔfuge
rūt tiresias defunctus ē:quē sui ciues magna pōpa sepeliuere:filiā hūit daphnē:q̄ & sybilla dcā est. Dio.hēs auctorē:copiose
hāc histo.aggressū.¶ Apollinea:siue qa ariolādi ipsi attribuit ptās:siue qr q nascit leone trāscēdēte i horoscopo apol lo.i.
solis(nā idē ē)dr̄ ab astronomis futura facile cognoscere.¶ Qualis & ip.fu.variā de phineo legimus hist.quā i verba pau- Ariolandi
cissima ɔferā:Phœnicis filius fuit cilix:phineus:& doriclus:athymus āt no ie potius q̄ re phœnicis filius dcūs:nā Iouis fuit: ptās unde
regnauit āt phyneus i p phlagōia,teste Helanico i histo.si vero Ser.astipulamur,i arcadia:q puatus oculis fuit:ut qdā phi Phineus
bēt a sole:q diu cōquestus fuerit uiuere:q̄ videre:vt āt Apollonii iterps scri.q pisidiatus pseo fuerit.Orpheus uero his carmi
nibus aliter de bithynia locutus sentire vr̄ [illegible]
[illegible]
[illegible] .i.vbi tūc matrimonio grauis phineus isolētia aio gemi-
nos eiecit i prupta saxa.feris exposuit:mulierū cā amore:hos porro fratres sos & spectātes rursus ɔstituerūt filii iclyti boreæ
at phineo pbuere erūnā isestæ iracūdiæ:& acie oculorū priuauerūt Sopho.ait:quos ex cleopatra filios Oartū & chramē in
quā:ppter nouercæ calūnias excæcasse:& ipm iō a Ioue orbatū:Apollonius id mali subiisse tradit:harpyis iferētibus : ac
eius mēsam ppetuo inquinasse:sophoclis & Apollonii opionē Ser.mihi vr̄ secutus:addit ēt Harpyas expulsas a zeto,& calai
alatis boreæ & orithyæ filiis.q phineū infestabāt.quasq; ad plotas vsq; insulas gladiis sint psecuti:q̄ insulæ postea Stro- Stropha-
phades sūt appellatæ:qa ab iride iuuenes admoniti fuere:ne vlterius iouis canes insectarent:quorū couersio.i.strophæ insu des
lis nomē dedit:quo beneficio deuinctus phineus argonautas admonuit:ut colūbā datā a pallade sequerentur ne in saxa cya Symplega
nea inciderēt:q̄ etiā Symplegades nuncupātur:at Orpheus nō dicit columbā:sed herodium auem.tres herodiæ aues sunt: des q:& vn̄
quēadmodū Porphyrius contra zoilum:Homeri scripta carpētē ostendit:pigargūq; noie herodiū argonautis datum legi & quo alio
mus.de Phineo Dio.aliā refert historiā:quā,ne modum in hac fabulosa recensenda historia excedamus,omisimus narran- nomine di-
dam poteris tute ipsam ex Dio.cognoscere in.v.lib.eius historiarum:ubi argonautarum meminit. ctæ sint
¶ Nec aspicias plus q̄ sup.Tiresias uates Thebanus & cæcus:quē sua.i.ipsi ppria filia rexit sumptus.i.assūptus:& effectus ASCEN.
senex clarus in arte apollinea.i.diuinādi:in qua Apollo pstitit:& quā illi Iuppiter ob sniam p se cōtra Iunonem datam con
tulerat.Et sup.sis talis qualis fuit ipse:scilicet Phineus cæcus:quo præcipiēte.i.ex cuius præcepto columba est data puia.

Est data Palladię præuia,duxq; rati.
Quiq; oculis caruit,p quos maleviderat auq
Inferias nato quos dedit orba parens.
Pastor ut Aetneus,cui casus ante futuros
Telemus Eurymides uaticinatus erat.
Vt duo Phinidæ,quibus idē lumen ademit,
Qui dedit,& thamyris,demodociq; caput

DOMI. *Argōautis qūo dicta fuerit. Polymnestoris hist.* ¶PALladiæ rati.Argonautis palladia dictaq̄ꝫ facta est cura palladis.Oui.Et quæ cura pugnacis facta Mineruæ:p nō tētatas prima cucurrit aquas.Pap.Et puppē temerariā Mineruæ:qđ alii aliter interp̄tanť:fuisse illic sapiētes hoies:&ppea dictā palladiā somniū est.¶ Quiq; polymnestor(vt græci scribūt)rex Thraciæ veteri amicitia cōiūctus cū Priamo immi nēte bello græcorū polydorū Priami filiū a parētibus sibi emādatū hospitio suscepit:sed ruētibus Troianis auri:qđ poly.attulerat auiditate captus contēpto hospitii iure poly.obtrūcat:qđ cū Hecuba mater percepisset:dissimulans se necatum fuisse filiū intelligere:Polymnestorē rogauit:vt accepto thesauro:quē indicaret filiū redderet:is secutus mulieris fidem:adductus in secretum ab Hecuba:& ancillis oculis priuatur ferramentis minutissimis:quæ vestibus cōtecta intulerant:quāuis nōnulli aliter versum Eurypidis iterpretātes vnguibus effosos oculos putent.

Polyphemi fabula ¶ Pastor: polyphemus inter Cyclopes siculos Homeri carmine celeberrimus oculū amisit adusto stipite effosum ab Vlyxe:cum absumptis quinq; socius Vlyxis vino obrutus iaceret:quod ipse Vlyxes ppinauerat:celebratum etiā a Pli.ob egregiū soporē:lōgū extat Home.carmē:vñ fabulosa histo.a nostris accepta est:ita ex hoc locū illū Iuue.interp̄tor:vbi ait:Et appellat puer vnicus:vt polyphemi lata acies per quā solers euasit Vlyxes:vt itelligas illū dicere sibi alterū puerū iuuenem esse:cū vnicum habeat qui nō magis sibi satisfacere pōt:q̄ vnus oculus potuit satisfacere polyphemo:per quem Vlyxes euasit:quasi diceret si duos oculos habuisset polyphe.nō euasisset Vlyxes:de hoc plura diximus i cōmē.Iuue.

Telemi vaticinium ¶ Telemus:vates,ut Theocritus scribit & testis est Oui.prædixit polyphemo aliquādo futurū:vt ei oculus effoderet ab Vlyxe.

Filiorum Phinei cæcitas ¶ Vt duo phi.duo phinei filii ex Cleopatra uim intulerunt Idææ:quā phineus superinduxerat filiā Dardani scytharū regis:qua de cā excæcati a patre sūt:ita enim nōnulli scripserūt auc.Dio.

Thamyræ historia ¶ Thamyris:ab Ho.Thamyris dicitur aptus ad lyrā & carmen:vt scri.Dio.claruit musica a deo:vt quemadmodū Home.in.ii.ilia scri.ex Oechalia pelopōnesi veniens:musas quibus occurrit,in certamen prouocauerit:a quibus excæcatus est:vt nostri poetæ interpretati sunt versum Ho.quamuis dicto apud Ho.non propie excæcatū significet:sed mutilatum & læsum Ho.musæ πηρὸν.i.læsum reddiderunt Dio.priuatū tm̄ musica & lyra scri.obcæcatū.Proper.Me licet & Thamyræ cātoris fata sequanť.Nunquā ad formosas inuide cæcus ero.idem pausanias qui scri.eum philamonis filiū fuisse:plura diximus in cōmē.Proper.

Demodoci historia. Saturni fabula ¶ Demodociq;:duo cātores sunt apud Ho.in Odissea:phemius in cōuiuio pcorū:Temodocus in cōuiuio Alcynoi:cuius musicā laudat Ho.seipsum designans,si Eustachio interpreti credimus:hic cæcus fuit Ho.Hūc valde musa dilexit:dedit bonūq;,malūq;:oculis qdē priuauit:sed cātū dedit suauissimum.

ZARO. *Argo nauis* ¶PALladiæ rati:Argo nauis dicta siue,vt Dio.inuit,a cōditore:siue a uelocitate sua;q̄ arte palladis facta fuit.hinc ratis palladia dicta:siue quia,ut asserit Apollonius,constructa fuerit apud Ictonem locum in Boeotia:ubi templū palladis. Alexander uero palladem Ictonem appellari scri.quia Icton filius Amphictionis urbem in Thessalia fecit suo nomine dictā:ubi egregiū erat palladis tēplum:iuxta qđ argo fuit cōstructa.

Polymnestor ¶ Quiq; ocu.ca.rex priamus polydorū filiū ex Hecuba Dimātis filia:belli troiani tpe magna auri copia misit ad amicū polymnestorem Thraciæ regem nutriendum:ac generum,ut tradit Ser.nupserat.n.Ilione priami filia:hic troianis rebus ruentibus puerū auri cupiditate obtrūcauit:atq; in littore insepultum reliquit:licet aliter ex.iii.Aenei.cognosces.Hecuba mactata filia polyxena ad Achillis sepulchrum ut iusserat:cum querelas & lamentationes in littore suas recenseret:filii cadauer uidit:a quo etiam quemadmodum polymnestoris insidiis iaceret percepit:indignabūda Hecuba rē tamen dissimulans:regem de re secreta alloqui est cōmenta:cui & thesaurum tradere uelle dixit:qui subito Hecubā adiit:a qua & famulis in lecto est per blanditias collocatus:ensisq; lateri ipsius hærens abductus,ac postremo oculis priuatus.

Inferiæ quæ sint ¶ Inferias:sacra mortuorū q̄ inferis soluunť:inferie dicitur:ut auctor est Seruius.

Polyphemus ¶ Pastor:ut ætneus.polyphemus Cyclops Neptuni filius ex Tholossa phorcinis filia:eo quem in frōte tātum habebat oculo ab Vlyxe exutus fuit:de quo fabulosa a poetis proditur hist.errauit Vlyxes post Troiæ excidiū per decē (ut ab Ho.peribetur) annos fluctibus & tēpestatibus ad diuersa loca āgitatus in Siciliā quoq; ad polyphemū peruenit:qui in antro ætnæ montis habitabat:cuius ianua ingenti lapide claudebať:hic humanis carnibus uescebať & lacte.Magnā nāq; gregis copiā pascēbat:scrutatus de loco Vlyxes Cyclopē additis p̄cibus ut sibi naufrago, locorūq; inscio opē ferret:minitabundus Cyclops reddit rñsum:maiorē se q̄ Iouē p̄dicās:ac illico duobus ex Vlyxis sociis ritu belluæ deuoratis.xii.enim socios secū duxerat:viniq; optimi amphoras:duos etiā mane sequētis diei assumpsit:totq; sero uenięte:quodq; Vlyxi nomē esset interrogauit:qui in se dixit nuncupari.i.nullus:ultimus autē comederis. Vnoculus respōdit.Vlyxes uero qui suapte natura callidus fuit:tūc uero timere:oēs cōstruxit in Cyclopē dolos:nec tñ eū fefellit opinio:nā ipsum uino ebriū reddidit:quē ut ebriorum est praua cōsuetudo uino sepultū:torre oculū eruit:at manus nostras nō effugies Cyclops inclamauit:remissis itaq; ad passum pecudibus singulas tāgebat:ne Vly.vna abiret:nō tūc imemor astutiæ Vly.fuit:idutus enim pecudū pellibus cū sociis effugit.Nō pellibus indutū Vly.leges:ut nugant triuiales:sed cōiunctis paribus ouibus sub eorū alueo gradiens aufugit:ut testatur Ho.in odissea.

Telemus qui fuerit ¶ Telemus eu.Telemus Cyclops Neptuni filius fuit:& oēs cyclopes creduní fuisse:celeberrimus sui tpis uates:qui Polyphemo p̄dixit fore ut ab Vlyxe obcæcareť:ut scri.Theocritus:& noster Oui.i.xiii.meta.Telemus iterea siculū delatus in æquor:Telemus Eurymides quē nulla fefellerat ales Terribilē Polyphemon adit:lumenq; quod unum Fronte geris media rapiet tibi dixit Vlyxes.¶ Vt duo Phi.Crabes & Oarthes filii fuere Phinei:a quo sunt obcæcati:supius hāc de Phineo locuti:copiose narrauimus hist.

Thamyris historia ¶ Thamyris:Thamyris filius Philamōis fuit:ut scri.Porphyrius:& arsii nymphæ:licet Eusebius Ammonis dicat:q a Lino musicā optime edoctus:cū reuertereť ex Oechalia urbe:ab Eurito Oechalio:musas ad Dorion obuias habuit:quibus suauius se ipsas canere dixit:ad quam insolētem uocem stomachatæ Iouis filiæ:citharam & cōem hois sensum ei abstulerunt:quēadmodū Ho.ac Dio.scri.alibi quoq; Oui.Quid miserum Thamyrin picta tabella iuuat.& Proper.Me licet & Thamyris cātoris fata sequātur:Nūquā ad formosas inuide cæcus ero.legunt nonnulli Thamyrā:qđ minime a nobis pbari pōt:cū ubiq; in emēdatis codicibus Thamyris inueniatur:ita & præceptor noster admonuit.

Demodocus ¶ Demodociq; caput:ad mensam Alcynoi Phæacum regis ab Ho.inducitur Demodocus Martis ac Veneris cantans adulterium.Quem bono,malaq; causa est profecutus.lumen enim ademit præstantem uero citharœdum effecit.

ASCEN. ¶ET dux rati Palladiæ uidelicet argonaui:quo argonautæ uehebanť.historias recitat Calderinus.Quiq; oculis caruit:adducit alia cæcitatis:& icōmodorū aliorū exēpla:q̄ in Ibin ꝯtinuo ipreca̅ť.Ordo est a superiori:Et sup.sis talis:qualis fuit is.s.Polymnestor rex Thraciæ:q caruit:imo priuatus fuit oculis p quos uiderat male.i.cū auaritia nimia aurū.s.a priāo cū Polydoro apud eum depositum:unde Aenei.tertio Polydorum obtruncat:& auro Vi potitur,quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames:quos scilicet oculos Polymnestoris:parens:idest mater:scilicet Hecuba:orba:idest priuata filio:scilicet Polydoro:dedit nato inferias:idest pro sacrificio inferis accepto:ac manibus eius.Et supple sis:ut pastor Aetneus:scilicet Polyphemus:qui in Aetneo monte oues pauit:ubi ab Vlysse stipite ficulno adusto excæcatus est:ut Virgili. Aenei.

tertio

tertio scribit.cui Telemus Eurymedes:idest vates ille inter Cyclopas:vt Homerus dicit peritissimus:erat vaticinatus.i.pro
phetauerat ante.i.priusquam euenirent:casus futuros.i.amissionem oculorum:vnde de eo dicitur Meta.xiii.Telemus Eury
medes:quem nulla fefellerat ales Terribilem Polyphemon adit:lumenq; quod vnum Fronte geris: media rapiet tibi dixit
Vlysses.Et supple sic caecus:vt duo Phinidae.i.filii Phinei:quibus idē:qui dedit lumē.i.visum:videlicet Phineus rex pr̄ eorū
per generationem.ademit.i.abstulit lumen.Et sup.sis:vt caput Thamyrae illius vatis a musis excaecati: & Demodoci illius
optimi musici caeci:per quem Homerus seipsum significasse putatur:fuit enim & ipse caecus:& poetarum optimus.

Sic aliquis tua mēbra secet, Saturnus vt illas
Subsecuit partes, vnde creatus erat.
Nec tibi sit tumidis melior Neptun⁹ in vndis:
Quam cui sunt visę frater & vxor aues.
Solertiq; viro, lacerae quem fracta tenentem
Membra ratis Semeles est miserata soror:
Vel tua, ne poene gen⁹ hoc cognouerit vnus
Viscera diuersis scissa ferantur equis.

¶ SIC aliquis:Saturnus genitalia pr̄i dicit̄ abscidisse: quod q ad hi- DOMI.
storiam referunt:aiunt hoc factum esse:quia vltimus fuerit filius: sequ Dedaliōis
untur naufragia.¶ Nec tibi sit:Ceyx Alcyones coniux: cum ad oracu- & alcyones
lum nauigasset facto naufragio submersus est:cuius rei dolore Alcyo- conuersio
ne in auem conuersa est sui nominis.Ceycis frater Dedalion in accipi- filiū Phinei
trem fuerat conuersus dolore filiae amissae.¶ Solertiq; viro: Vlyxes Vlyxis fa.
irato Neptuni numine:vt Homer.scribit multa in aquis incommoda Ino quae
perpessus est:fecitq; tandem naufragium:vnde cū enataret in rate,affi- fuerit &
cereturq; maximo dolore:Ino filia Cadmi:q̄ a graecis Leucothea dici quo noie
tur:a nostris matuta:vt Cice.testatur:commiserata est naufragū: ver appellata
saq; est in speciem mergi vel gabia:quā Ho.appellat ethiam: cōsolata fuerit
est moerentem,deditq; velum:quo circundato pectore enatauit tutus.
Home.Quae Vlyxem miserata est laborantem:deditq; velum:inquiens hoc velum sub pectore ostende.

¶ SIC aliquis tua membra secet Saturnus:coelū & terrā plures genuerunt filios:sicut apud Hesiodum legere est in Theogo ZARO.
nia:horum etiam Saturnus filius dr̄:qui cum pater genitalia denudasset:ea falce amputauit:vnde nōnullae sanguinis guttae Saturnus
exciderunt:quas terra collegit:ex quibus postea & furiae:& gigantes & nymphae:quas Hesiodus medias appellat:ortae sunt
proiecit in mare autem.Saturnus virilia:quae cū aliq̄diu errassent:spumā fecere:ex qua nata Venus dicitur:sed haec oīa phy
sicam in se continent rationē.¶ Nec tibi sit tu.Ceyx Luciferi filius trachinae telluris rex fuit,vt in Meta.legitur: q Alcyonē
Aeoli filiam coniugem habuit:cum hic ad clarium oraculum iuisset:oborta tempestate obrutus est:at Alcyone: quae (teste Ceyx
Porphy.) Cleopatra dicebatur:viri naufragi inscia singulis diebus Iunoni vota pro Ceycis reditu persoluebat: miserta est Alcyone
dea frustra mulierem pro coniuge laborare:Irim ad somnia demisit:vt Alcyoni casum coniugis significaret:quae Morphea
ad Alcyonem accelerarunt:hic Ceycis sumpta imagine noctu quiescentem adiit Alcyonem:quam de naufragio certiorem fe-
cit:corpusq; i littore errare docuit.experrecta ipsa mane ad littus se proripuit: vbi viri corpus ventis & vnda agitari vidit:
quare mare insiliens:vt cadauer arriperet:auis vna cum Ceyce effecta est: quae Alcyon appellatur: a nostris Alcedo media
hyeme in mari pariturint oua:tunc tam tranquillum q̄ quid mirandum est,redditur mare per septem dies:hos solent nautae
dies Alcyonios nuncupare:vt auctor est Var.¶ Frater & vxor aues:Dedalion Ceycis frater filiā habuit noie chionē formo
sissimam:quā Apollo & Mer.compressere:& nati sunt gemelli:Apollini Philemon,qui musica claruit p̄rem imitatus:Auto
licus autē Mer.fur nobilis:suā pferre Chione formam dianae ausa est:a qua est sagittis interempta:cuius in rogū pater De-
dalion pdolore se voluit immittere:at phibitus in Parnasum montem abiit:vnde cum se peipitem dedisset: in volucrem ab
Appolline est mutatus:scr. Oui.in meta.Miseratus Appollo Cum se Dedalion saxo misisset ab alto:Fecit auem & subitis Dedalion
pendentem sustulit alis:& quae sequuntur.¶ Solertiq; uiro:astuto & callido:& Vlyxem dixit:quē ut in.v.odisseae Ho.tra-
dit:effoso Polyphemoni oculo,Neptunus maris deus:diu fluctibus agitauit.ne inultus filii esset:naufragium quoq; facere
compulit:actūq; de Vlyxe tunc fuisset:ni matuta dea periclitantem:quae in mergi forma apparuit,aduuisset:cui Chryde-
nium ornamentum capitis:uel (ut alii uolunt) ornamentum quoddam tradidit:quo enataret:peruenit itaq; Itachus non si- Vlyxes
ne magno labore ad pheacum insulam:& pudenda Chrydenio:nudus enim erat:celabat:quem in littore nausica a regis Al
cynoi filia:cum aspexisset:ei uestimēta pbuit:& ad regem duxit:a quo honorificētissime susceptus est.¶ Semeles est misera-
ta soror:Cadmo thebarū cōditori ex harmonia Veneris & martis filia,ut in meta.& apud Diodorum legimus:filiae fuere:
Agaue:Autonoe:Ino: & Semele:& polydorus:Athamanti Aeoli filio Thebarū regi Ino nupsit:quae clearchum genuit & Filiae cad
melicertam:qui Iunonis odio haud diu uixere:nā Iuno pp̄ter Semelē pellicē infesta oībus ex cadmo progenitis fuit.ut ī me mi fabulae
ta.De Iunone locutus oñdit Oui.Quidq; uelit qđ uellet erat,ne regia cadmi Staret:& in facinus traherent Athamanta fu
rores:furias in Athamanta imisit:quē adeo furibūdū effecere ut Ino uxorē leā existimaret:filios uero ipsius catulos:horta-
returq; socios ut retia ferrent:quare & Clearchum puerū:quem Bis,terq; per auras more rotat fundae:rigidoq; infantia sa
xo Discutit ora ferox.Ino autem sibi ac superstiti filio timens ad quendā scopulū abrepto melicerta aufugit:ex quo loco se
una cum filio in mare praecipitauit:quos Neptunus Veneris precibus deos marinos fecit.dictus est graece melicerta palae-
mon:latinae portūnus:cui aedes in portu tyberino fuit:& feriae constituta,ut auctor est Var.Ino uero a graecis Leucothea Leucothea
a nostris Matura est nuncupata q̄ bonū significat,si Pōpeio credimus:cuius (ut diximus) auxilio Vlyxes euasit.¶ Vel tua ne quae alio
poenae:difficile sane est quem poeta taxauerit:cum multos ab equis discerptos fuisse legerimus.M.Suffetium licet coniecta noie dr̄ ma
ri hic,ut apud Liuium in primo ab urbe condita uidimus:perfidus Tullo Hostilio bellū in Fidenates gerenti fuit:quē cō- tuta q̄ sit
pos uictorie duabus quadrigis distrahendum dedit:primum illud,ultimumq; supplicium apud Romanos fuisse idē Liuius M. suffecii
docet.de Hippolyto quoq; intelligere possumus:qui ut superius ostendimus,ab equis est laceratus.nonnulli Absyrtum in- Hippolyti
terpretant̄ cuius notissima fabula ex Oui.in meta.habetur.sed non placet:non enim ab equis:sed a sorore Medea dilania- atq; absyr
tus fuit:& eius mēbra minutissime secta:in mareq; proiecta:quibus pater eā psequens:dū ipsa colligeret:in mora detineret̄. ti histo.
¶ ET aliquis quincūque is sit secet:idest intercidat sic tua membra:potissimum uirilia:ut Saturnus subsecuit:idest sub il- ASCEN.
lis existens:aut clanculum secuit illas partes unde erat creatus:idest uirilia patris sui coeli:quae in mare proiecit:& ex spu-
mis eius,illicq; nata est Venus.Nec Neptunus sit tibi melior:idest benignior & fauorabilior in vndis tumidis:idest inflatis
oriente tempestate:q̄ supple ei scilicet Ceyci:cui frater:scilicet Dedalyon mutatus in accipitrem:& vxor:scilicet Alcyone
mutata in auem sui nominis:cū Ceyce marito prius submerso.De alcionibus autem in Georgicis plura dicuntur quomo
do tempore tranquillitatis in media hyeme in mari nidificent &c.cui igitur frater Dedalyon:& vxor Alcynoe sunt visi aues
aut sunt aues visae.vtroq; enim modo dici potest:sed quia praeponitur adiectiuum dicerem nisi.Nec Neptunus sit tibi me-
lior q̄ supple viro solerti:scilicet Vlyssi:quem tenentem membra fracta:idest fragmenta:ratis lacerae:idest disruptae:soror
Semeles:idest Ino Inachi filia est miserata:quia velum dedit.vt recitat Calderinus:uel uiscera tua scissa:idest disrupta & di
stracta ferantur diuersis aquis:scilicet per diuersas aquas:aut diuersis aquis.sed quia de mari prius locutus est: credendum
est aquas poetam fecisse:ne vnus:idest tu solus cognoueris.aut si est,vt repperi,cognouerit:ne unus scilicet populus ad quē
appulsus sis cognouerit hoc genus poenae:quod scilicet mihi sic pendeas.

DOMI. Attilii reguli historia secūdū diuersas opiones. Priami interitus. Thessali & Nesonis mors. Euryali interitus. minos exitus secūdū opinionē. Alia opio de morte minois

¶ Vel quae: Attilius Regulus,cū auctore Tuditano:si Gellio credimus:venenum sibi datū esse dixisset a Poenis:quod mortem in diem pferretur:patribus suasit:vt captiuorum permutatio nō fieret:maluitq; ad paratum supplicium reuerti: q̄ viuere inutilis ciuis patriae:quo supplicio sit affectus nō satis cōstituunt annales:cum Tubero scribat eum in tenebras fuisse demersum:& subito in Solem ardentissimū inductū:coactūq; intendere oculos in coelū hic cruciatu periisse. Tuditanus auctor est somno diu phibitū tandē extinctū esse Silius quiete phibitū scribit collocatū i armario pfixo peribus ligno mucrōibus oēs armanē lateq; crates:cui opinioni vt assentiamur:illud monet plurimū:qd legimus captiuos poenosq; traditos filiis Reguli a romanis:vt pr̄is mortē vlciscerent pfixis muricibus pactos fuisse in armarium tanq̄ in simile suppliciū. ¶ Cui nihil: Priamus desperata salute sua:& suorq; cōfugit ad aram Iouis hercaei:q̄ in media regia erat vbi a pyrrho obtruncatus est:nihil enim pfuit numen Iouis:carmē de hoc Virgilianum extat. ¶ Aut: Hemon filium habuit Thessalum:qui cum Thessaliam imperio teneret:ab euryalo aduena:nam erat corcyreus ex ossa monte pcipitatus est:necato etiam Nesone filio a quo Nesonus lacus dictus est:ut scribit Stra. Ea caede cū purgari non posset euryalus:deditum stygiae paludi caput furialibus anguibus dicitur absumptus. ¶ Minoia: Minos ob iniuriam acceptam a Daedalo labyrintho fabricato:eum classe persecutus est ad Cocalum regem Siciliae:ad quem cū fugerat,multisq; pclaris operibus editus:ut auctor est Dio. illius gratiam sibi comparauerat:cum primum Minos classem appulit i Siciliā hostiliterq; agrum popularetur:Cocalus ad colloquium eū puocauit pposita spe dedendi Daedali. Tandiu autem iussit eum in thermis clausum expectare:quo ad vaporibus calidarum aquarum est extinctus:exanimum corpus reddidit sociis:affirmans eum casu lapsum in aquas calidas mortuum esse hactenus processit Dio. Alii autem auctores immunt interfectum Minoem fraude filiarum Cocali:quod aperte tradit Euse. in temporibus: & significare videtur Silius: Postquam perpetuas iudex concessit ad vndas Cocalidum insidiis.

Vel quę,qui redimi Romano turpe putauit,
Aduce puniceo,pertulit,ipse feras.
Nec tibi subfidio sit pręsens numen vt illi
Cui nihil hercaei profuit ara Iouis.
Vtq; dedit saltus e summo thessalus Ossa:
Tu quoq; saxoso precipitere iugo.
Aut velut Euryali,q sceptrum coepit ab illo:
Sint artus auidis anguibus esca tui.
Vel tua maturet ,sicut Minoida fata
Per caput infusę feruidus humor aquae.

ZARO. m. attilius regulus

¶ Vel quae qui redimi. M. Attilius Regulus vrbis romanae decus primo bello punico cōtra Carthaginēses impator igenti exercitu missus terrorē maximū aduētu suo Carthaginēsibus iniecit:capta clypea vrbe.cccq;.amplius castellis: quēadmodū Florus tradit vastatis:quare a Lacedaemoniis Carthaginenses ducē postularunt ob ducis imperitiam nō psperē pugnatum arbitrati:ii Xāthipū rei bellicae pitissimū misere:qui(vt Apianus est auctor)instructa acie Regulū siti a labore difficulter agmē agentē aggressus est:quē facile vicit.nā ex triginta millibus,quos Attilius ductabat:pauci arma sumpsere i reliqui oēs caesi:partim capti:vna cū iperatore Carthaginē ducti sunt:misere nō multo post Carthaginēses Attilium Romā legatum vt pmutatio fieret iuuenū carthaginēsium cū ipso Regulo:qui senatui persuasit:defixis i terram oculis:vt Ho. tradit:ne pietate pr̄es cōmouerent:ne hmōi fieret pmutatio:vtq; id nō facerent:dedisse scribit Gel. sibi venenū tēpori datū: quo ad fieret permutatio:re itaq; infecta Carthaginem inuitis vxore,liberis,& amicis rediit:vbi a poenis nouis modis excruciatus est:cuiusmodi autem supplicio fuerit affectus non satis inter auctores constat:nam,Gel. referente,Tubero in historiis scribit eum in profundissimas tenebras clausum:& post apertis oculis soli oppositum:& palpebras,ne posset cōniuere,isutū. Tuditanus vero somno prohibitū obiisse tradit. Appia. inclusum circūuallata clauis cauea extinctū docet:qd Romae postq̄ perceptum est:Reguli liberis poeni captiui traduntur:a quibus in armario muricibus praefixo destitutos periisse,idē Tuditanus est auctor. ¶ Nec tibi subsidio psens sit numen: sensus est:non habeas Deorū quēpiā ppitiū:qui tibi sit auxilio in tuis constituto calamitatibus:subsidiū ēid qd in auxiliū succedit:praesens ppitiū:vt apud Vir. Nec tā pr̄tes alibi cognoscere diuos. numē a nutu:& imperiū deorq; dicit Var. ¶ Cui nihil hercaei pfuit ara Iouis. Priamus rex:vt i.ii.aene.a Virgi. ostēditur:occiso ante suos oculos poplyte filio a pyrrho Achillis notho:in ipsum est acerrime inuectus ei patris exprobrans humanitatē:acq̄ pietatem:qua vsus fuerat:cum Hectoris cadauer restituit:ira percitus pyrrhus regē in media domo ante Iouis hercaei aram obtruncauit. ¶ Hercaei: Iuppiter herceus dictus est απο του ερκειν.i.a circundado:vt auctor est Porphyrius Homeri interpres:mos erat antiquis vt domus partes Diis dicarent:anterior Ioui dicabatur:cui in medio solebant aram erigere : vnde me sertus Iuppiter dictus est herceus:qa circūdatus. ¶ Vtq; dedit saltus: Thessalus Thessaliae rex Eonis ex Eurypiles filia Calciope filius:vt tradit Porphyrius e monte Ossa a suis est praecipitatus. ¶ Ossa: mons Thessaliae est ossa:cuius ex aduerso Pindus & Othris Lapitharū sedes:vt scri. Pli. tantā in eo pinorū copiā esse Soli. tradit:vt ramorū flexu,& reflexu tonitrua repraesentet:vn̄ Luc. It tantus in aethera clamor:Quātus pini ferae boreas cū thracius ossae rupibus incubuit. ¶ Aut velut Euryali. euryalus,qui Thessalo successit:cū inferorū sacrificia neglexisset:vt a veteri cōmētario accepimus:ira Eumenidū angues ipsum deuorarunt:sed etiam apud Gallū poetā est legere Euryalū Ioni filium:vino pbe apotū:filiā stuprasse:quare ab anguibus absumptus est. Ionides vti cupiens pro cōiuge nata:Vinū cā fuit anguibus esca datur. ¶ Sicut minoida fata. Dio. scri. Daedalū atheniensem eximiū architectū:ex Mitiono Eupalamio natū:qui in Cretā ob homicidiū in patria patratū successit Cretēsibus:tūc Minos iperabat:qui Daedalū i amicitiā suā habuit:ob eius egregias virtutes per id forte tēpus Pasiphae regis vxor:turpi tauri amore persbat:cui arte Daedali fuit supposita:quare Minos Daedalus punire q̄ritauit aufugitāt ipse i Siciliā ad Cocalū regē,At cōparata classe minos ipsum ē psecutus i Siciliā vsq;,Cocalūq; poposcit:vt Daedalū sibi ad poenā daret:finxit Cocalus minoē i secreto colloq velle:quē ithermis eousq; detinuit:vt suffocaret. Eus. vero a filiabus Cocali iterfectū scr. eius deide corpus cretēsibus ē redditū:plata obit⁹ cā:q i lauacro elepsus aq calida piisset.

praesens qd signat — priamus — Thessalus — Ossa mōs — Euryalus — minos

ASCEN.

¶ VEL ipse.i.tu feres.i.perferas & patiaris ea,quae is.uidelicet Marcus Attilius Regulus:qui putauit turpe.i.in decorum eē romano.i.bono ciui romae:redimi a duce puniceo:ptulit a duce puniceo.i.Carthaginensi:vnde de Carthagine dicit arti.primo:Punica regna vides & caetera. Ab eo enim quod est poenus per oe:fit punicus:sicut a poena fit punio verbū. Nec tibi:idem facit. Vnde ordo est. Nec numē supple aliquod praesens.i.licet ante ipsum fueris:& ad ipsum confugeris:sit tibi subsidio.i.auxilio:& protectioni:vt supple non fuit subsidio illi:videlicet Priamo:cui ara Iouis hercaei:quae fuit in medio regiae Priami nihil profuit:quia pyrrhus illic eum occidit. Vnde de eo dixit Aenei.ii.ad patrē Aeneas. Iāque aderit multo priami de sanguine pyrrhus natum ante ora patris:patrem qui obtruncat ad aras. Et vt.i.quemadmodū:Thessalus rex ille Thessaliae dedit saltus.i.praecipitatus est ab Euryalo ex Ossam monte illo Thessaliae:idest sane alto.vt genus referatur ad generalitatem:scilicet montem. tu quoq;:idest etiam:tu praecipitere:idest praecipiteris:& deiciaris iugo saxoso : idest a precipitio quouis montis saxosi. Aut tui artus:idest membra tua sint esca auidis:idest gulosis anguibus:scilicet furialibus:velut:idest quemadmodum supple fuerunt artus Euryali:scilicet tyranni:qui cepit sceptrum ab illo:scilicet Thessalo praecipitato:vel humor calidae aquae infusae per caput maturet:idest festinet:tua fata:idest mortem tuam:sicut supple maturauit fata minoida:idest ipsius minois regis in thermis Cocali regis in Scicilia: sic interempti.

¶ IMpune ꝓmetheus: Vulcano fabulis carmine relegatus ĩ caucaso mõte pascit aq̃lã: q̄ñ & olim deos deceperit: & ignẽ sur ripuerit de cœlo. extat æschilli tragœdia: q̃ ꝓmetheus ĩscribiẽ. ¶ Aut vt etr. etracides: cũ Clebã pueꝝ Dori filiũ in delitiis haberet: eiq̃ tribueret oĩa: ab eo occisus est. Nã puer in militarẽ ardorẽ excitatus necato dño exercitũ cõtraxit. Lateq̃ eua gatus cõdidit cumã phrytioniã. Stra. scribit. ¶ Aut: celinus puer dum Ioui puero se totum addixisset: peteretur q̃ a Satillo Amanti filio: iratus eum vulnere iteremit cuius cædis piaculo in adamãtẽ ob duritiẽ cõuersus est fabulæ particulã ꝑcurrit Oui. in. iiii. met. ¶ De Ioue na. Alexãder q Iouis ammonis dici & haberi filius voluit: qđ Olympias mr̃ aliquãdo ꝑ epistolã accusauit: veneno necatus est ab Iola pincerna antipr̃is filio: cuius cõsiliĩ auctor & particeps habitus est Ari. venenũ erat humor qdã, q ex rupe nona crimina in arcadia effluebat: neq̃ colligi poterat aut contineri ni si equi vngula: quẽ humorẽ pausanias appellat stygem. Hero. Plu. Pli. meminerunt. Pli. vngulas tantum mularum repertas: neq̃ aliam vllam materiam: quæ non ꝑderetur a veneno stygis aquæ cum id dandũ Alexandro magno: Antipater mitteret memoria dignũ est magna Aristo. infamia excogitatũ. ¶ Suspensus acchæi: achæus cum lydiæ regnũ obtineret: populumq̃ ad noua cogeret tributa ob auaritiã factiõe populari attico duce necatus est: & in auaritiæ exprobrationem: elatis pedibus demerso capite in aquas Pactoli auriferas pependit.

DOMI.
promethei exitium
Etracidis mors
Celini & satilli fabula
Alexandri macedonis mors
Achæi mors

Vtq̃ paꝝ mitis, sed nõ impune Prometheus
  Aerias volucres sanguine fixus alas.
Aut vt etracides magno ter ab hercule q̃nt⁹
  Cæsus in immensum proiiciare fretum.
Aut vt Amyntiadem turpi dilectus amore.
  Oderit, & sæuo vulneret ense puer.
Nec tibi fida magis misceri pocula possint:
  Quam qui cornigero de Ioue natus erat:
More vel intereas capti suspensus Acchæi:
  Qui miser aurifera teste pependit aqua,

¶ VTq̃ paꝝ mitis: Iapetus thessaliæ rex ex Asia puella, q̃ tertiæ orbis parti nomen dedit: filios habuit prometheum: & Epimetheum. non me fugit Eus. memoriæ tradidisse quosdam affirmasse prome. Epimetheum: Atlantem: & Argũ cũcta cernẽtem fratres fuisse. fertur igiẽ prom. hominibus ab se factis Mineruæ auxilio adhibita ferula ad sole rotã ignẽ furatus: quẽ mortalibus indicauit. Irati autem dei ipsum ꝑ Mercuriũ in caucaso monte assyriæ vicino alligarũt cuius cor aquilã exedere voluerũt: hæc ita a poetis nõ sine ratione fictum est. nã vt æschylus, Alexander aphrodiseus, & seruius, aliiq̃ docẽt: ꝓuidentia iterp̃tatur prometheus: Epime. vero improuidentia: vnde & nomina id idicãtia tenent. ex his nempe duabus rebus humanũ genus natũ est: dr̃ aũt prome. Astrologus eximius extitisse: q in caucaso mõte multoꝝ sideꝝ ortus: & occasus depr̃hendit: aq̃lã vero cor exedere: qa κχοσ sollicitudo ẽ: q̃ affectus sideꝝ motus iuenit: & quia id prudẽtia ẽ assecutus: cui ꝑesse mercuriũ cõstat: a quo ad saxũ religatus dr̃. Claudianus de prome. & fratre hæc scripta posteritati mãdauit: Nãq̃ ferũt genios vno de semine fr̃es Iepetõtiades gñis ꝓmordia nr̃i dissimili finxisse manu quoscũq̃ ꝓmetheus excoluit multũq̃ itexuit æthera limo: Hi lõge vẽtura norãt, dubiisq̃ pati casibus occurrũt fabro meliore potiti: Deteriore luto prauus equos edidit auct. Quẽ merito graii ꝓhibẽt Epimethea vates. Et nihil ætherei sparsit ꝑ mẽbra vigoris. Hi pecudũ ritũ nõ ĩpedẽrta vitã: Nec res ante vidẽt accepta clade q̃runẽ. ¶ Paꝝ mi. noluit. n. ꝓdesse & obfuit: subfuraro nãque igni adeo molestũ diis fuit: vt ꝑter Prome. pœnas ẽt hoĩes malis ꝑlibus, & morbis affecerint: vt testaẽ Hor. Ignẽ fraude mala gẽtibus itulit. Post ignẽ æthera domo Subductũ: macies & noua febriũ Terris icubuit cohors. ¶ Aut vt He. oẽs qui ab Hercu. descẽderũt heraclidæ sũt appellati: sicut a Cæsare Cæsares: ab Arsaco arsacidæ. fuit aũt. xv. ab Her. qdã cuius nomẽ nusq̃ legisse memini: q cuidã genitalia amputauit: ipse postea cæsus & in mare ꝓiectus: vt Euforionis idicat versũ: Heraclides cuidã genitalia mẽbra recidit. Scissaq̃ mẽbra necis cã fuere suæ. sũt aliq q puerũ Clebã itelligãt: Etracides legentes: q ipsum clebã in delitiis hũit: a quo occisus ꝑiit Etracides. ¶ Fretũ: a feruẽ scẽdo fretũ dr̃: & ꝓprie illud ẽ: vbi angustum est mare: sicut iter Scyllã & Charybdim: sed hic ꝓ mari accipiẽ: quare ẽt addidit imẽsum: quo magis inotesceret. ¶ Aut vt A. Philippus Amyntæ filius macedonũ rex. annis. xxi. regnauit au. Eus. ac Iusti. q ab oraculo acceperat: vt quadrigas euitaret. nã erat ab eis ĩ fatis vt occidereẽ: quare vt Va. max. & Ci. ĩ eo, quẽ de fato li. scripsit: quadrigas oẽs disiũxit: locũq̃ ĩ Bœotia cui quadriga nomẽ erat: sꝑ vitauit: nõ tñ fati piculũ effugere potuit: stuprato etenim pausania ab Attalo Philippi sororio: apud quẽ sæpissime Pausa. cõquestus ẽ: rex aũt hic ꝓtrahẽdo ꝑuifecit. at Pausa. inimici Attali iniuriã in ipsum iudicẽ vertit quẽ gladio ĩ quo quadrigæ erãt, iterfecit. legiẽ & abãtiades recto casu: & cherinũ dicit abãtis filiũ: cuius amore Satil. deperibat: at cherinus ense ipsum iterfecit: vt Euphorion ẽ auctor: Oebaliũ puerũ q̃tũ dilexit Apol. tm̃, sed frustra cherinũ Satillus amauit: Ac velut agna lupos: visos fugit vrsa leones. Sic puer ignarus veneris fugiebat amores. apud quosdã legiẽ Amãtiadẽ: & celinũ puerũ dicũt: q totũ se Ioui puero dedit. cũq̃ a Satillo amãti filio peteret: iratus eũ iteremit. ¶ Nec ti. fi. ma. cõstat sane iter oẽs aucto. Alexãdro cognomẽto magnũ: philippi macedoniæ regis & olympiadis filiũ fuisse: qui ammonis Iouis ex eo filius dici voluit: au. Plu. q̃ ad ammonẽ in Libyã cũ esset ꝓfectus: a sacerdote quodã Iouis filius est appellatus. diuersa de eius obitu traduntẽ. Volũt nõnulli ꝑ febris facuitiã sitim collegisse: & vinũ potasse: & ob id mẽtis ipotẽ factũ extremũ obiisse diẽ pridie cal. q̃ntiles. alii aũt ꝑ iollã pincernã Antipr̃is filiũ ipso auc. Antipr̃o data aqua nonacrina frigidissima: q̃ vt Zonaras tradit: nõ poterat nisi asini vngula cõtineri. Iustinus & Plu. eq dicũt. Pli. vero & Vict. muli fen, cuius aq̃ hic meminit Vict. in. v. lib. de architectura. itẽ in arcadia noiata terræ regio: q̃ habet ĩ mõtibus & saxis stillãtes frigidissimos humores. hic aũt aqua stygos hydos appellaẽ: q̃ nec argẽteũ: nec æneũ: nec ferreũ vas põt cõtinere: sed disiciẽ ac dissipaẽ conseruare aũt eã & cõtinere nihil põt: nisi mulina vngula: q̃ ẽt memoraẽ ab Antipr̃o in ꝓuincia: vbi erat Alexãder per iollam filiũ ꝓlata: ab eaq̃ aqua regẽ eẽ necatũ. fer. Plu. nõnullos affirmare neq̃q̃ veneno ꝑiisse. cũ nullũ extiterit post mortẽ idiciũ: multas refert opiones Plu. quas recẽsere nimis lõgũ eẽt. vnũ tm̃ adiciã an. xxxiii. ætatis suæ annũ defunctũ fuisse qđ si ad se niũ imatura mors ꝑduxisset: totũ terraꝝ orbẽ sibi audiẽtẽ subegisset. nã nullã vrbẽ obsedit: q̃ nõ expugnauerit: cũ nullo hostiũ vnq̃ cõgressus: quẽ nõ vicerit. nullã gẽtẽ adiit q̃ nõ calcauerit. postremo ĩsœliciter baylõe, q̃ ut euitaret, erat admonitus e vita decessit. ¶ Misceri: põi. nã cũ virus ĩ vas ĩponiẽ: misceri dr̃: hic illud poetæ: Miscet amatori pocula grata suo. ¶ Pocula: a potiõe poculũ dr̃: Var. ¶ De Io. cor. Iuppiter ammõ ab æmmos: qđ arenã sig̃nat: dcũs ẽ. nã Iuppi. baccho, & ꝓꝓlo suo sitiẽti. ꝑ libyã pagrãti ĩ arietis formã pede arenã pulsauit: vbi q̃ ꝓmũ aq̃ scaturiit: vñ bacchus Ioui pr̃i tẽplũ erexit: au. ẽ Her. & Str. & iõ cornigerũ nũc poeta appellat. ¶ Capti su. achæi: acheus ab antiocho captus suspẽsus ẽ: ĩ pactolo lydiæ fluuio: quẽadmodũ ĩ epigrãmatibus Bothius tradit: ãtiochus capit: & victũ suspẽdit achæũ: Vnda tibi hic credas aurea testis erit. qdã feri. ipm attico duce factiõe ꝑplari ꝑp auaritiã iterfectũ: q ĩ aq̃ pactoli ob maiorẽ ignominiã pepẽdit. ¶ Aurifera aq̃: mida rex phrygũ a baccho ĩpetrauit: ut qcqd suo corꝑe tãgeret: auꝝ fieret: qđ mr̃ũ sibi obfuit. nã cibũ edere ñ poterat: qa tactu suo auꝝ reddebaẽ admõit⁹ ẽ a deo: vt se ĩ pactolo flumie abuleret: cꝰ ablutiõe auriferũ fluuiũ effectũ: i. xi. met. fc. Oui.

ZARO.
Promethei ꝓsapia & mors
Heracides secundũ aliam opinionem
Fretũ unde dictum fuerit
Philippi Amyntæ filii mors
Celinus
Satillus
Alexander
Venenum ꝑsentaneũ, quo alexander sublatus est
Poculũ unde dicatur
Iouis ammonis fabula
Achæus

¶ ET tu fixus. s. in aliquo mõte: alas. i. nutrias tuo sanguine uolucres aerias. i. in aere uolare solitas: aut in sublimi nidificãtes: ut ultures: ut: idest quemadmodum supple eas aluit prometheus parum mitis. i. impius: q ignem Iouis suffuratus erat in ferula: & mortalibus deorum secreta prodidit. Fuit enim astrologus: qui siderum cursus in monte perscrutans auibus propter curas distractus fingitur. sed non: idest õn sine promissione supple fuit imitis: quia in caucaso monte religatus aues

ASCEN.

Aut nõ licet dissimulare Cereri hoc facȩ.s.templum:qd̃ p diminutionẽ sacellũ dr̃.Hoc inquã sacrũ:in qd̃ tu cõfugeris.Vtq̃ .i.& vt nepos regis dicti modo nr̃o carmine.s.Hierionis regis ponti:nepos.s.vt opinor Mithridates : sup.bibit : ita bibas: succos cãtaridon.i.qbus cantarides vermiculi venenosissimi sint.Parẽte.i.patre dante,quia maior Mithridates amicissimus erat Romanoȩ.vñ vero simile est eũ nõ amasse filiũ:q ter a Romanis defecit:& tandẽ secundũ quosdã veneno absumptus ẽ. Vnde Luca.in.i.Post cilicas ne vagos & lassi pontica regis:Praelia barbarico vix cõsumata veneno.Aut adultera dicaȓ pia te caeso.i.occiso sicut ea adultera dicta est pia.s.vxor exilochi,qua vindice.i.vindicante mortẽ mariti, Leucon frater mariti & adulter cecidit.i.succubuit.Et mittas tecum in pyram.i.rogum incensum corpora charissima.quẽ finẽ vitae habet Sardanapalus vltimus regum Assirioȩ,qui vt dicit Iustinus lib.i.cõiuratione facta q mulíebri more viueret:eoq̃ audito non vt vir regnum defensurus,sed vt metu mortis solent primo mulieres latebras circunspicit.Mox deinde cum paucis & incompositis in bellum progreditur.Victus in regiam se recipit,& extructa pyra se & diuitias in incendium mittit. hoc solo imitatus virum.haec ille.corpora ergo charissima diuitias appellat.

Vtq̃ Iouis libyci templum violare parentes
  Acta noto vultus condat arena tuos:
Vtq̃ necatorum Darei fraude secundi
  Sic tua subsidens deuoret ossa cinis.
Aut vt oliuifera quondam Sicyone pfecto,
  Sit frigus mortis causa,famesq̃ tuae.
Aut vt Acarnides insutus pelle iuuenci:
  Turpiter ad dominum prȩda ferare tuum.
Inq̃ tuo thalamo iuguleris more Pheraei:
  Qui datus est leto coniugis ense suae.
Quosq̃ putas fidos,vt Larisseus Alebas:
  Vulnere non fidus experiare tuo.

℄ Vtq̃ Iouis libyci:Cãbises,cuius meminerũt Her.& Trogus cũ studio euagãdi aegyptũ pternusit,q popularet tẽplũ locupletissimũ Iouis ammonis:q oẽs ira numinis arenaȩ cumulis obruti sũt.de isania ducis scr.He.Eodẽ genere mortis perierũt Psylli populi pugnãtes aduersus austrũ.⸿ Darei secundi:secutus veram,vt arbitror,histo.ab his dissentio,q aũr scripserũt:de Ocho itelligit:q Dareus postea ẽ dictus hic cũ oppressisset septẽ magos:q vna factiõe psaȩ iperiũ obtinebãt factus ẽ rex:deditq̃ fidem his qui erant facinoris socii se non necaturum aliquẽ ipsorum:aut veneno:aut ferro:aut vlla vi:aut inopia alimentorũ : sed noua fraude supplicii excogitata cunctos sustulit:locum enim munitũ altis parietibus compleuit cinere:ide supposito tigno largo epulo,eos accipiebat:vbi consopiti in congeriem illã cineris decidebant:& obruebantur,auctor est Valerius de crudelitate.⸿ Aut vt oliuifera : neocles Sicyniorum rex a suis deiectus ob crudelitatem:fame & frigore extinctus est.⸿ Sicyone:olim mechone dicebatur:vt Var.placet:sed Sicyon est dicta a Sicyone rege:qui illic tenuit imperium:vt placet Eusebio in pelopõneso est clara oliuaȩ vbertate:& praestãtia.vnde Vir.Baccam sicyomã appellat.picturae initiũ dedit:& plastices incolae heben colunt vxorẽ Here.quã diã appellant.⸿ Acarnides:herymas,vt alii codices habent hermyas a carnifi.in carnanibus quõdam obsessus captus:insutus est pelle iuuenci:& ad victorem in cõtemptu delatus.⸿ Pheraei:alex.pheraeus : cuius meminit Cic.in officiis:cum soli vxo.fidem nõ haberet:nihilq̃ suaȩ reȩ ei cõmitteret:mulieris insidias declinare nõ potuit nã ense ab ea iugulatus est.⸿ Alebas:Alebas pater fuit argi.vt videȓ significare Sophoc.q argũ alebadẽ appellat:is cum larissam teneret:ingenti crudelitate satellites sibi fortissimos adhibuit:qbus solis tutissimus fore videbatur: ab his tandẽ per insidias obtrũcatus est.⸿ Larissaeus:multis in locis est vno noie in plaga phithiotica locus pensilis in creta oppidũ in pelopõneso arx argiuoȩ:larissus fluuius eleoȩ argum & dimãt disterminat:ibiq̃ larissam esse Theopõpus scr.larissa pterea in Asia iuxta cumã:larissa pene inuia ad machinã:larissa in agro attico ad trales:pterea Asiae est larissa:vñ Iup.larissaeus nomen accepit.vt Stra.placet cum Achilles larissaeus dicatur a larissa phithiotica:postremo larissa est in finibus hemi.

DOMI.
Darei sec
ochi commentum
Neoclis mors
Sicyõ vrbs q̃ & vñ dcã
Bacca sicyonia
Hermyae mors
Alexandri pheraei mors
Alebae hist.
Larissa q̃ & ubi sit
Achilles larissaeus

℄ Vtq̃ Iouis libyci:Cyri psaȩ regis Cambises filius fuit:q annis.viii.regnauit auctore Eus.Aegyptũ adiit:vñ exercitũ ad ammonis oraculũ cremãdũ misit:ac diuino miraculo eũ ex vrbe Oasi iter faceret:iamq̃ medio fere spatio inter oasios & ammonios pranderet ingruisse validum austȩ scri:Her.& ab arenis obrutũ periisse:vt etiam meminit Iustinus: eodem mortis genere psyllos interiisse scri.Gel.in.xv.⸿ Templum:significat aedificiũ deo sacratũ:& tignum quod in aedificio transuerso ponitur.au.est.Fest.templum etiam.d.No.sepulchrum appellari.Virg.Praeterea fuit in tectis de marmore templũ Coniugis antiq.multa Var.de hac dictione in li.aeth.scri.⸿ Vtq̃ ne.Dar.Dareus secũdus cuiusdã priami fil.cũ suos ciues nõ iterfecturum iurasset:tormẽtis occidebat.Dareus etiã secũdus prio in regnũ succedere nõ potuit:donec in iu.stipulatus fuisset:se more parẽtis veneno minime ciues occisurũ:sed regno in suã ditionẽ accepto:in fouea calido cinere plena eos vita priuabat:vt apud vetustissimũ cõmẽtariũ cõperi.de ocho aliq dictũ volũt:q Dar.est dictus:cuius hist.Val.max.in ca.de crudelitate pluribus verbis explicat.⸿ Aut vt oliui.neocles thuscus ex sicyone pulsus:oĩbus vitae psidiis destitutus: fame, vt vetustissimus interps scri.& frigore mortẽ obiit.⸿ Sicyone:sicyon vrbs achatae in laconia,teste Pli.est:olim mechone dicebaȓ:refertissima oliuetis.vnde in.ii.Geor.Virgi.Teriȓ sicyonia bacca trapetis:aliã codẽ noie Pli.docet insulã in aegeo mari:ex opposito ad epidauȩ altam & eminentẽ:quod Iuue.etiã tangit:Hic alta sicyone.sicyonia autẽ calciamẽti genus est:aucto.Festus.⸿ Aut vt Ac.filius Acarni in oriẽte tetrarcha fuit:q cum mẽnone bellũ habuit:a quo victus iuuenci pelle est insutus : ac sub mensa derẽtus.vt vetustissimus narrat interps.⸿ Inq̃ tuo tha.i.ii.officioȩ docet Ci.pariter & Va.ma.Alexãdrũ pheraeũ vxo.thebem admodũ dilexisse:tamẽ ex epulis ad eã in cubiculũ cũ se cõferebat:barbaȩ districto gladio videbat anteire:deq̃ stipatoribus suis pmittebat:q muliebres arculas perscrutarentur:nõ tamẽ eũ fefellit opinio:nã ab vxore pp pelicatus suspitionẽ est interfectus.pherae plures sunt:vt in achaia nouẽ montiũ sunt iter megarã & thebas.Itẽ in thessalia:vt Plin.docet: sunt & in argo,teste Hom.pylo xpinq̃.⸿ Leto:a leo verbo letũ dici ait Pris.vñ deleo.Festus aũt Pompeius ab obliuione q̃ graeci λήθην vocãt letũ.d.appellari:q si a graeco venit cũ aspiratione scribendũ.⸿ Quosq̃ pu.fi.thiodamãtis fi.fuit Alebas:q larissae in thessalia dñatum habuit:extruxit autẽ larissam thessalicã acrisius:quae a larissa pelasgi filia nomẽ habuit:vt thelanicus scri.in hist.satellites ciuiũ timore alebas ad custodiã habebat:quos fidos sibi existimabat:at ab ipsis postea est interfectus:vt a vetustissimo accepimus interpte.fidus dr̃ socius:& a fido venit:fidelis autẽ seruus & a fide deriuatur. Do.est auct.

ZARO.
Cyri hist.
Neocles
Sicyõ urbs
Acarni filius
Alexander pheraeus
Letum vñ ueniat
Alebas

℄ ET arena acta.i.impulsa & agitata:noto.i.vẽto illo violento:cõdat.i.obruat vultus tuos:vt sup.condidit parentes.i.intendentes:& molĩẽtes violare templũ Iouis libyci:videlicet Ammonis:hoc est Cambyses & socii eius.Et cinis subsidens:idest ima petens deuoret:idest absumat tua ossa:sic vt sup.absumpsit ossa necatorum.i.interfectorum Darei secundi.s. Ochi:qui complices suos cinere obrutos necauit. Aut frigus & fames sit causa tuae mortis:vt sup.fuit causa mortis. profecto.i.ei : qui venerat quõdam Sicyone.i.a ciuitate illa Pelopõnesi. Oliuifera.i.ferace oliuarum:hoc est:vt Neocles Sicyonum rex periit. Aut ferare:idest porteris insutus pelle iuuenci. Turpiter:idest cum dedecore ad dominum tuum:existens praeda:vt supple latus seu portatus est:Acarnides:scilicet Hermyas.Et iuguleris.i.iugulus tibi incidatur.In thalamo.i.cubiculo tuo.More.pheraei:scilicet Alexandri:qui datus est leto:idest morti suae coniugis.Et experiare tuo uulnere.i.in te illato supple esse. Non fidos:idest perfidos:aut infidos supple eos:quos putes:idest putare debeas.Fidos:scilicet satellites:idest custodes corporis tui. Vt alebas Larissaeus:idest rex Larissae:supple expertus est.

ASCEN.

¶ Hippomeneia: Hippomenes athenarum princeps fuit: cuius filia i adulterio dephensa ē a pr̄e: ob scelus iīcta cū equo: q clausus: cū alimētis careret dētes in puellā cōiecit: adulter vero p regionē atticā ab eqs tractus: discerptus est. puella ab Ouidi. dr̄ hippomenia ab Hippomene pr̄e: q ob acerbitatē supplicii in filiā: impio detectus est. Eadē dr̄ limone. Nā limos græce latine signat famē: ob q̄ puella ab equo sumpta est. Qui scribat hāc historiā apud latinos nōdū reperi: nec apud græcos ꝑter vnū Suidā: q hippomeneæ hist. pstringit. ¶ Vtq ferox periit: imp̄caī laniationē corporis: qualis Aiaci cōtigit naufrago: nō eadē est annaliū fides: q̄re naufragio pierit Aiax. alii. n. scri. hoc factū fuisse: qm̄ Cassandrā i templo Palladis violauerat. Home.

DOMI.
Hippomenis mors
Limos græce qd
Aiacis naufragium

Vtque nouū passa ē gen⁹ hippomeneia pœnæ
  Tractus & actæa fertur adulter humo:
Sic vbi vita tuos inuisa reliquerit artus
  Vltores rapiant turpe cadauer equi.
Viscera sic aliquis scopulis tua figat: vt olim
  Fixa sub euboico graia fuere sinu.
Vtque ferox piit, & fulmine, & æquore raptor:
  Sic te mersuras adiuuet ignis aquas.
Mens quoque sic furiis vecors agitetur, vt illi
  Vnum qui toto corpore vulnus habet.
Vtque Dryantide rhodopeia regna tenenti
  Ingemino dispar cui pede cultus erat.

huius piaculi nō meminit: licet scribat & Cassandrā fuisse virginem: & græcos ad caphareū ꝓmōtoriū naufragio piisse: cām ipse affert: qd pal lados numē græcis oibus ifensum esset. Nec aiaci magis, q̄ aliis ob violatū. s. palladiū troianū. Illud tamē iter oēs ꝯuenit: qd nūc Oui. imp̄catur: Nauplio pr̄e Palamedis i vidictā filii iterempti fraudibus græcorum Aiaci nauigāti nocturno tēpore faces a caphareo ꝓtulisse: ad q̄rū splēdorē dū classis appelliī illisa scopulis submersa ē. Nauplia p̄terea ē argiuorum nauale: nō a Nauplio pr̄e Palamedis: sed qa naues illuc nauigabāt. Nā Nauplia illud signat: filius aūt fuit, vt esse antiqtas credidit, Ammones nymphæ: qd fabulosum demōstrat Stra. ¶ Mēs quoque: imp̄caī furorē mētis: q̄lis cōtigit Marsiæ: q tibi a iuēta modulatiōe adeo est elatus: vt Phœbū in certamē ꝓuocauerit: i quo supatus pellē amisit pepēditque ex platano: quā ad Domitiani vsque tēpora ānales ꝓdiderūt: hūc prudētissimū fuisse scri. Dio. hist. secutus: q multiplices voces hūanas imitatus: eas ad tibiarum sonum ꝓduxerit: & qd nunq̄ vxorē duxerit. Eiusdē nois fluuius est: q appameā vrbē iterfluit: ortus celenis colle & vrbe eiusdē nois: q̄uis Pli. celenas & appameā idē esse putet, qd Stra. antea cōfutauerat. ¶ Dryantidæ. Lycurgus Polydectē fratrē habuit: q lacedæmoniū tenebat imperiū: eo mortuo cū accusaret: quod Carylobū Polydectæ filiū aliquādo esse necaturus: pfectus est i Cretā, & Aegyptū: vn̄ reuersus leges tulit lacedæmoniis, repitque filiū impantē. Lycurgus p̄terea ex Thracia in fabulis ē: quod dū in Bacchi cōtemptū vites succideret: secures in eius crura sint cōuersæ. Sed historia tradit eū decipere voluisse Bacchum redeuntem ex india. nam cum libere regni aditum promisisset: noctu iussit milites suos impetum facere in mulieres: & in exercitum Bacchi: quod cum Deus vidisset ex Tharobe: instructa acie Thraces deleuit: Lycurgum priuauit oculis: socios affixit cruci. Sed Ouidi. fabulam sequitur. hic Dryanthei filius fuit.

Palamedis vltio
Nauplia q̄ sit: & vn̄ dicta
Allegoria marsiæ fu.
Marsia fluuius
Lycurgi legislatoris vita
Lycurgi fabula: & ipsius hi'lo.

¶ Vtque nouū passa est: Hippomeneā dicit: si vetustissimo credimus interpti: q̄ antea Limone dicebaī in adulterio dep̄hēsa: ab eqs ē dilacerata: vn̄ & nomē habet: eodē quoque supplicio adulter affectus ē. alii aūt hippomenē athenarum principē dicunt: cuius filia in adulterio inuēta ab eqs est deuorata: q̄re limōe dicta est. i. fames. adulter vero p regionē atticā eq dilaniatus fit. ¶ Aut sicut periit pereas cassandreus ille: Quē sua gēs multo cinere dispersit: legitur etiā ii versus: sed nunq̄ fuisse Oui. cōtenderim: fertur aūt hic cassandreus viuos hoies sepelisse: quod idē postea passus ē. ¶ Viscera sic aliqs: Ammone vna ex filiabus Danai dū iaculo exerceret Satyrum imprudēs pcussit: q eā violare voluit: sed auxiliū a Neptuno implorauit: a quo Satyrus fugatus: mulier cōprimiī: ex qua natus dr̄ Nauplius Palamedis pater: auc. Lacta. hic Palamedes prudētissimus fuisse perhibeī: qui iuitū Vlyxē ad Troiā pduxit: ac magnā frumēti copiā in græcorum castra cōduxit: nō sine magna Vlyxis infamia: qui ad id fuerat negociū missus: & infecta re redierat: ex eo igiī Vlyxes aduersus Palamedē stomachatus: finxit ipsum ad priamū de græcorum perditiōe literas dedisse: ob idque auri copiā accepisse: quod græcis Vlyxes indicauit: literasque ac aurum: quod corruptis seruis Palamedis per noctē absconderat: iussit in ipsorum græcorum conspectum portari: quare Palamedem lapidibus occiderunt vt Virg. Serui. & Apollonius ostendunt. Nauplius autē Palamedis pater volens filii vlcisci mortē: cum græci expugnata Troia domum reuerterentur: lampadas per obscurissimā noctem inter scopulos: vt moris est, ostendit: quo, cum græcorum naues applicuissent in euboico sinu naufragium fecere: si Diti cretensi vetustissimo scriptori fidem adhibemus. ¶ Viscera: vt Serui. docet, non tantum intestina dicimus, sed quicquid sub corio est: & declinatur hic viscus visceris. ¶ Scopulus: a speculando dictus: au. Serui. vel [illegible]. ¶ Euboico: euboea tam modico æstu diuidua est a bœotia: vt dubitandum sit an inter insulas debeat numerari. duobus insignis ꝓmontoriis. gerasto ad atticā vergente: & ad hellespontum caphareo: & a septētrione etiam ceneo nusq̄ latitudine. xl. mil. pas. & infra. xx. mil. circuitu. ccclxv. mil. pas. pluribus quōdā vrbibus clara: vt Pli. & Soli. docēt. ¶ Vtque ferox periit: aiax oilei filius cassandrā priami filiā in templo Palladis violare voluit: quare indignata Pallas ipsum circa caphareū ꝓmontoriū fulmine intefecit nauesque dissipauit: attribuiī autē fulminis ptās Ioui Vulcano: & Mineruæ: si Ser. credimus. ¶ Fulmine: fulgur & fulmē ita distinguūtur: est fulmē telū quod iaciī: fulgur ignis: q coruscat fulmine: auc. Nonio. ¶ Mens quoque sic furiis. ve. vecors est turbati & mali cordis: vt ait Fest. & Marsiā. d. Marsias aūt Hyagnis musici filius fuit: phryx: barbarus: vultu ferino: trux: hispidus barba: spinis & pilis obsitus: q gliabūdus Apollinē ad citharā, & musicā ausus ē ꝓuocare musis, & Minerua iudicibus. Dio. vero. Niseis. d. qui victus velut vrsus bipes corio execto: nudis, lacerisque visceribus fuit: vt Apu. ē. auc. inde in fluuiū sui nois versus: vt in Met. & apud Dio. in. iiii. legiī. ¶ Vtque dry. lycurgi quatuor fuere: nemeus: qui pmus aq̄ vino miscuit: quare au. La. ē in mari obrutus: alius, qui leges lacedæ. dedit: de quo Iusti. i. iii. & Vale. vbi de igratis loqī: alius vnus ex. x. oratoribus atheniēsibus: q vno tēpore fuere. vt Ci. tradit: & hic driātis filius thraciæ rex: q vt i. vi. Ilia. ab Hom. tradiī: temulētas Bacchi cōites ē isecutus: easque p nihilo hūit piter & Bacchū: q tiore pterritus i maritimis fluctibus se abdidit: a thetide i sinu receptus: q̄re Iup. ppetua cæcitatē lycurgū affecit: nec multo post iterfecit. Dio. aliā i. iiii. refert nobis hist. alii vero dūt i cōtēptū bacchi: cū vites putaret: crus ꝓpriū āputasse: vt nūc Oui. scri. ¶ Rhodopeia thohope mōs ē thraciæ. Pli. āt macedōiæ scr. dict⁹ a rhodope: q ibi ciuitatē sui nois ædificauit.

ZARO.
Hippomenes Limone qua re dicta fuerit
nauplii origo & ipsius in Vlyxē vltio ob filii palamedis mortem
Viscera q̄ ꝓprie sint
Scopulus vn̄ dicatur
Eubœæ nobilitas
Aiacis mors & cassandræ hi.
Fulgur qd sit: & quo pacto a fulmine distinguatur
Marsias
Lycurgi quot fuere
Rhodope mōs vbi nā locorum sit.

¶ Vtque & vt Hippomeneia. i. Hippomenis filia passa ē nouū genus pœne: qa dep̄hēsa in adulterio ab equo famelico: cū quo a pr̄e coclusa ē, absorpta ē: & vt adulter ferī tractus humo actæa. i. aut littorali: aut attica: sic vbi. i. postq̄ vita reliq̄rit artus tuos inuisos: equi vltores. s. scelerum tuorum rapiāt turpe cadauer tuū. Et aliquis figat scopulis. i. ad scopulos tua viscera sic: vt viscera graia: hoc est græcorū fuere fixa: sub sinu euboico ad Capharea. s. montē: & vt ferox raptor. s. Cassandræ priamidos: quā in templo Palladis rapuit Aiax oilei: vt tangit Vir. Aenei. i. periit. s. p manus Palladis: & fulmine & æquore: qa ipsa Iouis rapidum iaculata e nubibus ignem Disiecitque rates, euertitque æquora &c. sic ignis. s. fulminis adiuuet aquas mersuras te. Mens quoque vecors agitetur sic furiis: vt supple agitata est illi. s. Marsiæ ꝓuocatori Apollinis: qui habet vnum vulnus in toto corpore: quia excoriatus erat. Vtque. Ordo est: Et sup. sis haud: idest non dispar ingenio. i. per ingenium tuum dryantidæ: idest lycurgo driantæi filio. scribitur autem Lygurgus: sed profertur Lygurgus. tenenti regna rhodopeia. i. Thraciam: vbi est mons Rhodope: cui. s. Lycurgo: cultus erat pede: quia volens colere: & putare vites: incidit crura.

ASCEN.

Vt fuit oetaeo quōdam generoq́ draconum:
Thisamenīq́ patri, Callirrhoesq́ viro.
Nec tibi contingat matrona pudicior illa,
Qua potuit Tydeus erubuisse nuru.
Quaeq́ sui venerem iunxit cum fratre mariti
Locris, in ancillę dissimulata necem.
Tam quoq́ Dii faciant possis gaudere fideli
Coniuge: q̄ Thalai, Tyndareiq́ gener.

Herculis mors. Hercules oeteus ab oeta mōte dictus est. Athami cō uersio in draconem. Orestis, q & thisamenes dictus est, furor. Aiacis interitus. diomedis historia. Hipermestrae locrēsis hist. Euryphiles mors. Agamēnonis mors. deiphobi interitus.

DOMI. ¶ Vt fuit: Her. oetaeus dictus ē ab Oeta mōte: q ab oriēte a thermopilis in sinū vsq́ ambraciū extēditur helleboro fertilissimus. In eo .n. mōte arsit Her. vel ob tunicā venenatā missam a Deianira: vt fabulae ferūt: vel, vt Euse. tradit, ob incurabilem morbū in quē inciderat. ¶ Gn̄oq́ draconū: Athamas in furorē versus est notissima fabula ira Iunonis. gener fuit Cadmi & Hermionae: q in illyricū pfecti in dracones versi sunt: vn̄ gener draconū dictus ē. ¶ Thisamenīq́ pr̄is thisamenes tradita est hoc loco hist. q̄ mihi nō pbat: Placet magis itelligas de filio Orestis: q thisamenes appellabat: tenuitq́ mycenarum imperiū: vt Stra. & Euse. testant: restituit Heraclidas: q ad Ogygē vsq́ impium tenuerūt. insectat igit Orestis furorē pr̄is Thisamenae: nā Orestes mr̄e Clytēnestra iterfecta correptus ē furore. ¶ Calligōes: Calligone vxor Aiacis Thelamōii: q armorum iudicio supatus i furorē versus sibi mortē cōsciuit. Legit alibi Callirrhoes. ¶ Nec tibi: diomedes Venerē vulnerauit: vt ē apd Ho. volētē Aeneae corpus ptegere: irata Venus iniecit stimulos libidīs eius vxori aegiale: q̄ cū domi mansisset āte viri reditū nupsit Cileboro Steleī filio Nauplio hortāte: cuius dedecoris pudore nō ausus Dio. domū nauigare i Appuliā venit: īde migrauit i Diōedeas isulas: vbi eius tumulo equus albus ab icolis mactatur. ¶ Locris: hipmestra locrēsis cū fr̄is viri cōcubitū appeteret: clā nocturno tēpore id assecuta mane pudore affecta: vt scelus suū dissimularet ancillā necauit: q̄si eā cōcubitu dephēdisset. ¶ Cōiuge: q̄ Tha. eryphile amphiarai vxor Thalai filia: vt alii scri. Thelestoris: latētē maritū ne ad bellū thebanū iret: in quo p auguria pspexerat se periturum pdidit corrupta monili: qd olim Venus possederat: dephensus maritus & in bellū pficiscēs Alcmaeoni filio mādauit: vt cū mortuus esset: mactaret tumulo suo Eryphilem mr̄em: qd factū est. Ho. in carmine magico: iuisam Eryphilē appellat. Maro moestā Dio. hist. aliter narrat. ¶ Tyndareiq́ gener: Tyndarus & Icarus fratres fuerūt: q ex laconia expulsi veniētes in carnaniā vxores duxerūt. Tyndarus Laedā Thestii filiā: quā secū duxit domū lacedaemonē: Icarus Policastā filiā Ligei: vnde nata ē Penelope. Agamēnō gener Tyndari: nā Clytemnestra Tyndari filia fuit: vt scri. Pau. iterfectus ē ab vxore dolis aegisti: vt Ho. in odissea longo carmine cecinit. ¶ Tynda. gener: nō placet prior snia: mihi magis pbat intelligas de Deiphobo: cui Helena nupsit filia Tyndari Paride mortuo: & proditione maritū perdidit: vt ipse apud Virg. conqueritur.

Herculis mors secundum uarias opiniones. Athamantis fabula. Thissimani historia. Penthei fa. Calligonis insania. diomedis prosapia. Matrona q̄ nam sit. Hipermestrae seritas. Amphiarai & Eryphiles interitus. Agamēnō.

ZARO. ¶ Vt fuit oetaeo: Her. vt supius ondimus ex Alcmena & Ioue natus: nessum cētaurum cū occidisset: ab eo Deianira Her. vxor tunicā hydrae veneno itinctā accepit: q̄ psuaserat mulieri posse virum facile alieno amore si quādo detineret: ad se reducere: cū itaq́ Her. Lychā domesticū suū in mōte rineo sacrificaturus: ad Deianirā misisset: vt vestē: qua in sacris vti cōsueuerat: ad se ferret: pcepat aūt deianira Ioles amore Her. teneri: cupiēsq́ ipsum ad se allicere tunicā, quā a nesso habuerat, misit, q̄ idutus Her. immensis doloribus afficiebat: quāmobrē Apollinē cōsuluit: q vt pyrā in oeta mōte nō pcul a parnaso, teste pcio, construere: ipsum iussit: de reliquis vero diis curā reliqre. quo facto in pyrā se pripuit: atq́ ita vita functus anno .lii. aetatis suae vt tradit Dio. quis alii .xxx. tn̄ dicāt au. Eus. q ob morbū pestilērem ait in flāmas se cōiecisse: siue intelligit poeta ipsius insaniā: qua, cū ab inferis redisset, torqbat: vxorē etenim voluit occidere: aliosq́ q̄ plures amicos: vt a Sene. ostēdit. fuit her. melancolicus teste Ari. q̄re facile potuit insanire. ¶ Gn̄oq́ dra. notū est athamātē Iunonis odio infurorē versum: filiū Clearcū puerum interfecisse: & Ino vxorē, melicertāq́ filiū psecutū: quos marinos deos neptunus fecit: quēadmodū ostēdimus supius: fuit hic athamas aeoli filius: thebarum rex: cui Ino Cadmi & hermionae filia nupsit: q versi in dracones fuere: vt in met. legitur. ¶ Thissimanīq́ pa. Thissimanus achaiae tyrānus Aristophanū pr̄em habuit: q cū filia cōcubuit: vt uetus scri. interps: q̄re ā a diis in furorē versus: legimus etiā apud Eus. & Stra. Thissamenū Orestis filiū Mycenis impiū hūisse: cuius pr̄ pp clytenestrae mr̄is caedē insaniuit. ¶ Callirrhoesq́. vi. peātidē siue pēthei vetus interps scri. vxo. interfecisse: ut inde cōmode cōcubinā hr̄e posset: sed ab uxoris affinibus potiōatus: in furorē ē uersus nōnulli dicūt Calligonē aiacis thelamōii uxorē: cuius, ut uulgatū est, cōiux in īsania usq́ ad mortē pmāsit: sed nusq̄ legimus Aiacē hūisse uxorē: amicā aūt & termessam: cuius filius fuit Eurysaces: cuius ut multi, ita Sophocles meminit. ¶ Nec t. cō Adrastus rex tres filias hūit: Deiphulā, q̄ tydeo despondit: ex qua unū natus ē diomedes: Argiā Polynicis uxorē, & aegialā: q̄ ipsi nupsit diōedi: q ad troiā cū caeteris graecis nauigauit: ut i Ilia. Ho. scri. una cū stheleno auriga: q diōedi psuasit: ut ad custodiā domus calamystratū quēdā pficeret. hic āt rē cū aegiala hūit cūq́ domū diōedes reuerteret: ex domo ab adultero ē ppulsatus: quē ni in Palladis tēplū fugisset: eū occidisset: a pudore aūt impudicae uxoris in Italiā uenit a dauno, q tūc appuliā occupabat, benigne susceptus: cuius socii in heroidas aues sunt mutati. au. Pot. & Ditis. ¶ Mr̄ona: mr̄onas, ait fest. appellabāt eas fere, qbus stolas habēdi ius erat. Nonius uero, q̄ semel peperit mr̄onā inuit appellari: uel ut alii locupletiorē. ¶ Quaeq́ sui ue. hypmestra una ex .l. filiabus danai cū fratre mariti cōcubuit noctuq́ dephēsa: beneficio tenebrarum euasit: & ne palā icaestus fieret: locri ancillā occidit: ac famulū q̄si i cōcubitu eos iuenisset. ¶ Cōiuge q̄ ta. quēadmodū ex statii thebaide didicimus: piter & Dio. in his. septē reges ad thebarum excidiū iuere: ex qbus amphiaraus lini: & hypmestrae filius fuit: hic uaticinādi sciam optime pcalluerat: q cū cognouisset in ea expugnatiōe fore: ut uita fungeret: se occultauit: & eryphile uxor talai filia ipsum māifestauit: corrupta mōili argiae Polynicis uxoris: qd oli a vulchinibus fr̄ibus i sicilia fuerat fabricatū: au. La. nō ergo irritus fatorum fuit ordo. nāq́ hiatu terrae amphiaraus dr̄ absumptus q filio alcmaeōi ipauit: ut i uīdictā matrē iterficeret: q̄ rē cū alcmaeō pegisset: i sanus factus, ē: ut sophocles i tragoedia scr. tradit āt Dio. veneris nō argiae mōile fuisse. & hermiōae tradidisse: obortaq́ īter adrastū & amphiaraū dissensiōe: eryphilē iudicē electā: qa & alterius sororē: āphiarai uero uxorē extitisse: pq́ fr̄e snlam dedisse: ut ad bellū cōiux se cōferret: q̄re ratū amphiaraū se ab uxore pditū: alcmaeōi: ut eryphilē matrē occideret iussisse. ¶ Tynd. g. oebalus picli filius: dn̄atū i lacedaemōia tenuit: hūitq́ filios icarum: ex quo nata ē penelope. tyndareū: q ledā genuit: arnē: & hippothoōtē illegitīe natū: ex leda āt Io. cōpssu clytēnestra orta ē: q̄ agamēnoni nupsit: q troiano bello graecis oībus pfuit: cūq́ domū reuerteret ad uxo. ab aegisto occisus: psuaserat .n. clytēnestrae Nauplius ipsum Agamēnona cassandrā pami filiā pellicē secū ducere: ut Porphy. & ditis testāt.

ASCEN. ¶ Et supple: mens fit .s. insana: ut fuit quōdā .s. cū insaniret: Oetaeo .s. Herculi: & gn̄o draconū .i. Athamāti Cadmi in dracones uersi gn̄o: q etiā in furorē uersus: & ut fuit patri Thissimani: aut Thisameni: ut alii legūt .i. Oresti Thisameni patri: q Orestes, qa matrē interemerat, dii furiis uexatus est & ut fuit uiro .i. marito Calligones .i. Aiaci Thelamonio: qui ob abiudicata Achillis arma furore correptus est. Nec matrona cōtingat tibi pudicior. (Errāt ergo q pcipiūt pudicitior formari.) illa .i. q̄ fuit illa: q̄ nuru .i. marita: potuit Lydeus erubuisse. sicut erubuit de Aegiala uxore sua. Et sup. q̄ illa .s. Hypermestra Locris .i. locrēsis. est .h. pronymicū a pr̄ia: q̄ iūxit uenerē .i. coiuit cū fratre sui mariti. Dissimulata in necē .i. p mortē ancillae quā interfecit mane: tanq̄ in adulterio dephensam: ut se adulterii hostem: & imunem p hoc significaret. Et dii faciāt quoq́ .s. ut possis gaudere: tam .i. tantū cōiuge fideli: q̄ .i. quātū supple gauisus est gener Talai .s. Amphiaraus: q ab Eryphile Talai filia pditus eā necari iussit: & gener Tyndarei .i. Tyndari: sed more thucydidis a noiatiuo tyndareus formatur .s. deiphobus qui, ut dicit ipse sexto aeneidos, ab Helena coniuge proditus, tota facie deformatus est: atq́ deinde occisus.

¶ Belides

¶ Bellides de filiabus danai satis supra ẽ dictũ. ¶ Biblis: Mileti filia, & Cianes caunũ fratrẽ ĩpudice amauit: cuius cõcubitũ cũ asseq̃ nõ posset lachrymis liq̃ta ẽ ĩ fontẽ. ¶ Canace: Machareũ fratrẽ eadẽ turpitudine dilexit: extant fabulæ. fuit p̃terea Mach. delphicus: q vel solus ut placet Stra. uel adiuuãte Oreste iterfecit Pyr. filiũ achil. ¶ Pelopeia: cũ patre Thieste inscio cõcubuit. ¶ Myrrha: cũ cynara patre rege cyprioꝝ: quẽ diutissime uixisse scri. Pli. ¶ Nyctimene: cũ patris cõcubitũ esset asse cuta: pudore ĩ auẽ cõuersa sui nõis luce nõ uolat: solaq̃ amat tenebras. Fabula ẽ apud Oui. i. iii. me. ¶ Q uã pte. thebaꝝ rex a creõte necatus ẽ ꝓditiõe Polydices filiæ. Pl. necatũ q̃dẽ scripsit: sed filiæ ꝓditionẽ p̃termisit. ¶ T ua ni. fu. Pãdiõ athenaꝝ rex q̃tuor hũit filios: Nisum: Aegeũ: Licũ: Pallantẽ: regno destributo Nisus megarẽse obtinuit: cuius fines latos fuisse scri. Andron, & Soph. carmẽ docet. Is obsessus a minoe ꝓditiõe Scyllæ filiæ, q̃ Minois amorẽ capta ẽ: crinẽ fatalẽ amisit: sicq̃ itereptus ẽ. ¶ Infamẽ: Tullia Targnũ filia carpẽtũ p ora p̃ris iterfecti agi iussit: quo scelere loco nomẽ dedit nã vicus illẽ dictus est sceleratus: qd & Oui. carmẽ in fastis docuit: Dictus sceleratus ab illa. vicus erat aũt ꝓpe cypꝝ: vt placet Var. Vt Iuue. Oenomaus martis & ægiñæ filius: cũ ex oraculo audiuisset se tũc pituꝝ cũ filia nuberet: eã petẽtibus vxorẽ certamẽ ꝓposuit: vt secum cursu cõtẽderẽt: nã celeritate Harpynnæ & psyllæ equoꝝ, quos lycophrõ celebrat: & arte myrtilli aurigæ fretus se isupabilẽ cursu existimabat: sta diũ erat, vt scri. Dio. a Pisa ad arã Neptuni iuxta isthmũ corinthiacum q cũ conomao certabat quatuor equoꝝ curru ferebaẽ: ipse arietem Ioui imolabat: pactis sacris asseq̃baẽ p̃euntẽ: necabatq̃ hasta: victũ truci dabat capite hastæ: corpore foribus affixo. Pelops corrupto Oenomai auriga: victor eo certamine euasit, duxitq̃ vxo. hippodamiam. primus in id certamen cõscendere ausus est marmacas: vt scripsit Pau.

Q uęq; parare suis letum patruelibus ausę
Bellides assidua colla premuntur aqua.
Biblidos, & Canaces sicut facit, ardeat igne,
Nec nisi per crimen sit tibi fida soror.
Filia si fuerit, sit quod Pelopeia Thyesti:
Mirrha suo patri, Nyctimeneq; suo.
Filia neue magis capiti sit fida parentis,
Q uam tua vel Pterela, vel tua Nise fuit.
Infameq; locum sceleris quæ nomine fecit:
Pressit & inductis membra paterna rotis.
Vt iuuenes pereas, quorum fastidia vultus
Olim Pisęę sustinuere fores.
Vt qui perfusam miserorum cęde procorum,
Ipse suo melius sanguine tinxit humum.
Proditor vt sęui periit auriga tyranni:
Q ui noua Myrtoę nomina fecit aquę.

¶ Q uęq; pa. fu. Danai filias. d. q̃rum supius meminimus. ¶ Assidua: cõtinua. assiduũ ab assidẽdo ꝑpetuũ & continuũ sigñat: cũ vero ab asse & do cõponit: au. Ci. in topicis: diuitẽ intelligimus. ¶ Biblidos: Biblis miletis ex cynaræ filia fuit: q̃ amore cauni fratris capta: suũ ipsi amorẽ manifestauit a quo spreta aliq̃diu pagrauit: lachrymis nũq̃ pcẽs: tãdẽ ẽ i fontẽ versa vt i met. Oui. ¶ Et ca. in. x. odisseæ scri. Ho. æolũ. xii. habuisse filios: sex mares: totidẽq̃ fœmias: q̃s fr̃ibus in m̃rimoniũ dedit: ex q̃bus canace Maca. vigꝫ hũit. attamẽ Oui. ab Ho. dissentire in heroidibus vr̃: cũ canacẽ pueꝝ ꝑpisse scri. eũq̃ æolũ statim occidit iperasse: & filiã in carcere tenuisse. ¶ Pele. thy. thyestes pelopis ex hippodamia filius vt Se. tra. ĩscius cũ filia rẽ hũit: ex q̃ natus est ægistus a capris nutritus: vñ & nomẽ habet. ¶ Myrha. s. p. fuit cynaræ cyprioꝝ regis filia myrrha: q̃, vt in. x. met. ab Oui. ostẽdiẽ, ĩscio cũ p̃re cõcubuit: a quo cognita pene fuit qu occiderẽẽ: nã stricto gladio eã petiit: q̃ in pedes eius se dedit in arabiã vsq̃: vbi in myrrhã arborẽ dr̃ mutata: & adonẽ formosissimũ edidisse: q adeo a venere crediẽ amatus. ¶ Nyctimeneq̃ s. nycteus Neptũi filius: æthiopũ rex: antiopã & nyctimenẽ filias hũit: assecuta ẽ p̃ris cõcubitũ nyctimene: q̃ cognito facinore, p̃r voluit occidere sed in auẽ nocturnã ẽ mutata: vt Lac. & Oui. i me. scri. carmẽ. ¶ Q uã t. u. pte. mestoris & lysidices filiæ pelopis hippothoe filia: a neptuno cõpssa: taphũ & thebã filios pepit: q de senoiarũt theleboeas & taphios ꝑpos: taphus pterelã filiũ hũit: aureũ capillũ ac fatale in vertice hñtẽ: ei cometho filia fuit: & filii mares chronius: tyrãnus: ampulus: chersidamas: mestor: & Euueres: electrionis ãt q cũ vxo. alexo dñabaẽ mycẽnis filia fuit alcmenæ: filii mates stratobates: gorgophonus: philomorus: ceneleus: & lycimnius notus: a media q̃ fuit phrygia: cupiẽs itaq̃ pterela mycenis dñari: filios oẽs misit cũ exercitu: vt mycenas eriperent electrioni: q̃bus obuiã filios suos p̃ter misit electrio: cõmissum ẽ p̃liũ: & cæsi sũt pterelæ filii p̃ter euuerẽ: oẽs electrionis quoq; oẽs p̃ter lycimniũ: taphii tamẽ abstulerũt boues electriõi: easq̃ exposuerũt apud Polyxenũ heliẽsiũ regẽ: electrio iterũ daturũ se alcmenã filiã & regnũ ꝓnũciauit: q hoꝝ vlcisceretẽ iniurias: amphytrio alcæi filius negociũ capessit: & a polixeno boues auferet: in itinere forte a grege boũ vna aberrauit: illã fuisse isectatus petiuit: sed ꝑ boue electrionẽ pcussit: ipsumq̃ occidit: stheneleus tũc reꝝ electriõis administrator: amphytrionẽ fugientẽ isectatus ẽ: thebas se recepit amphytrio ad creontẽ regẽ: vbi purgatus ẽ: deide it cũ exercitu in taphios: vt vlciscaẽ quã itulerãt iniuriã: rex pterela aciẽ cõtra istruit: cometho eius filia vt pote ãphytriõis amõte capta: comã de patris vertice abscidit: q̃ iuictus a neptũo factus erat: ide facile ab amphytriõe supaẽ: occiditurq̃. victoria potitus cometho filiã Pterelæ negligit amphytrio: alcmena potiẽ vxore. aristarchus in hesiodũ huius ẽ rei auctor. ¶ Vel t. n. f. Scyllæ duæ fuerũt: vna phorci & ereteidos nymphæ filia. quã glaucus deus marinus amauit: & circes veneficiis in ferã mutata. vt in. xiiii. Oui. scri. Ser. Lac. q. altera vero nisi megarẽsiũ regis filia, q̃ cũ minos cõtra megarenses bellũ ageret ꝑp androgei filii mortẽ: capta ipsius. d. amore: cui comã purpureã parẽtis abscissam obtulit: quã nisus hẽbat cõsecratã: tantũq̃ regno potiri datũ ipsi erat: q̃tũ illã comã hũisset itactã: dehinc Scylla ẽ a minoe cõtẽpta: q in cyrĩ auẽ ĩ versa: nisus vero in alietũ: vt Ser. & Oui. in. viii. met. tradũt. ¶ Infa. q. lo. sce. cãpus romæ noie fuit sceleratus ꝓxie portã collinã: ĩ quo virgines vestales: q̃ icastũ fecerãt sunt defossæ. ẽ etiã porta scelerata: q̃ & carmẽtalis dicta ẽ: q. p eã sex & trecẽti fabii cũ cliẽtibus mil. v. egressi aduersus hetruscos ad amnẽ cremerã sunt iterfecti: vicus quoq̃ sceleratus erat ꝓpe cypriũ vicũ. dictus aũt sceleratus: q tũ Tarqnius supbus iterficiẽdũ curasset Ser. tullũ regẽ soceꝝ suũ p corpus eius iacẽs filia tullia carpento subuecta sit ꝓpãte i possessionẽ domus p̃rnæ: & hic nũc tãgit poeta. hẽs au. M. Var. fest. Põ. & L. i. i. i. ab vrbe cõdita. ¶ Vt iu. p. Oenõaus pisææ & helidis ciuitatũ rex martis: & æginæ Asopi filius: vt alii eurithoes danai hip. vnicã filiã hũit: cui finẽ vitæ sciscitãte ab oraculo rñsum ẽ: tũ obituꝝ cũ filiã despõdisset. igiẽ in ꝑpetua virginitate filiã tenere decreuerat: verũtñ multis puellã poscẽtibus: hmõi obtulit cõditionẽ: vt curule fieret certamẽ: victoriq̃ hip. dareẽ: victo vero mors: cursus aũt talis erat: Oenõaus Io. arietẽ sacrificabat: q virginẽ volebat, q̃tuor equoꝝ ferebaẽ curru. Oenomaus sacris pactis cursu seq̃baẽ p̃cedẽtẽ auriga myrtillo: assecutũ hasta quã gestabat mãu iterficiebat. hic itaq̃ mõ iuuenes. xiii. pirre: vt Pidarus scr. ex q̃bus marti arã trigere voluit: quorũq̃ capita foribus affigebat: venit pisam tãtali filius pelops: cuius amore exarsit subito Hippodamia: q aurigã p̃mii coitus pactiõe corrupit. alii tñ alia tradũt mercede coruptũ: factis ãt cereis axibus ab auriga prius pelops ad arã neptũi venit: & pinde victoria potitus: erat cursus a pisa ad neptuni arã: q̃ ẽ apud isthmũ corinthi: q̃ cũ re Oenomaus vitæ suæ tp̃s ratus aduenisse: sibi mortẽ cõsciuit: Pelops vero sumpta Hippodamia vxore: Pisæ regnũ tenuit vt Pidarus: Dio. Oui. Se. & Ser. tradũt. ¶ Vt q pfusam: Oenomaũ dicit q, vt mõ docuimus. xiii. ꝓcis interẽptis seipsum a Pelope victũ iterfecit. ¶ Procoꝝ po. pcare, inq̃t Fest. poscere est: vñ & proci: & meretrices ꝓcaces. ¶ Proditor & sæ. Myrtillus mercurii filius & vnus danaidũ phaetusis: alii clymenes: alii myrtus ex amazonibus: vt pherecydes: cum ab Hippodamia promissum p̃miũ posceret: a Pelope est in mare p̃cipitatus: cui & nomen dedit: nam myrtoũ dicitur pelagus: estq̃ inter Ionium

DOMI. Biblis cõuersa i fontem
Macarei historia
Pelopeiæ impudicus amor
Myrrhæ concubitus
Nyctimenæ fabula
pterelæ interitus
pandionis excidium
Scyllæ proditio
Hippodamiæ histo.
ZARO. Danai filiæ
Biblis
Aeoli prosapia
Aegist⁹ q: & vñ dcẽs
Myrrhæ cõuersio
Adonis cuius filius fuerit
Nyctimenæ fabula
pterelæ hi.
Scyllæ q̃ & eorũ fabu.
Tulliæ facinus.
Cãpus sceleratus vbi nam fuerit
porta scelerata que & carmẽtalis dcã est: q̃ & vbi nã sit
Oenomaĩ mors
Hippodamiæ fabula
Procare qd ꝓprie sit

Myrtoum pelagus qd & uñ dictũ

& ægæum. Plí. autem myrtoum mare scri. appellari ab insula parua: qua cernitur macedoniam a Gerasto petentibus. ℭ Et q̃ supple mariti eaꝝ: videlicet Belidũ: q̃ Belides. i. Beli neptes Danai filiæ: ausæ parare letũ. i. necẽ: patruelibus suis. s. patrui filiis: qbus nupserãt. Premũtur colla. i. hñt colla depssa assidua aqua: q̃ in vasis sine fundo ferre cogũtur apud iferos.

ASCEN.

Soror sup. tua: ardeat igne: sicut facis. i. ardoris Biblidos: qua Caunũ frẽm turpiter amauit. & Canaces, q̃ etiã Macareũ turpiter adamauit. Nec sit tibi fida nisi p crimẽ. s. icæstus. Si filia fuerit tibi: sit sup. tibi id videlicet moecha icæsta. Q d pelopeia sup. fuit: Thyesti. s. pr̃i: q ex ea ægystũ adulteꝝ genuit. & qd fuit myrrha suo patri. s. Cynaræ. & Nyctimene suo patri. s. cocubina icæsta. Neue. i. vel. ne filia. s. tua: si q̃ habeas: sit magis fida capiti parẽtis. s. tuo q̃ o Pterela rex Thebaꝝ tua supple filia videlicet Creõte: a q̃ necatus es: sup. fuit capiti tuo: vel q̃ o Nise rex Megarẽsiũ tua sup. filia. s. Scylla fuit capiti tuo q̃ tibi capillũ cõsecratũ: & fatalẽ abstulit: Hostiq; tuo Minoi i pnicie regni tui tradidit. Et sup. q̃ fuit pr̃i suo Tarquio prisco Tullia: q̃ fecit locũ ifamẽ noie sceleris. vocatus est. n. vicus sceleratus: & p̃stit mẽbra pr̃na rotis iductis: qa fecit currũ: i quo isidebat trahi sup cadauer pr̃is pstrati: vt Liuius recitat in. i. Vt iuuenes pereas. Nouas continue subinfert imprecationes. Ordo autem est: Pereas: vt sup. ptrierunt: quorum vultus: idest oris: fores pisæ: sustinuere olim fastigia: idest sublimitatem: hoc est capita eorum: qui ab Hippodamia victi: atq; detruncati erant. Et pereas vt is scilicet Oenomaus: qui tinxit sanguine suo melius scilicet iustius: & decentius. Humum perfusam cæde: idest cruore miserorum pcorum: idest petitorum nuptiarum filiæ eius. Et pereas vt pditor scilicet auriga sæui Tyranni Oenomai videlicet periit scilicet Myrtillus: qui fecit Myrtoæ aquæ: idest mari Myrtoo: vt in prima oda Horatii. noua nomina: quia a se denominauit: postquã submersus erat.

> Vt qui velocem frustra petiere puellam:
> Dum facta est pomis tardior illa tribus.
> Vt qui tecta noui formam cęlantia monstri
> Intrarunt cęcę non redeunda domus.
> Vt quorũ Aeacides misit violentus in altos
> Corpora cum senis altera sena rogos.
> Vt quos obscuris victos ambagibus oris
> Legimus infandę Sphynga dedisse neci.

DOMI.

Atalãta insula ubi locorum sit
Atalantæ fabula
Androgei mors
Minotauri feritas
Atheniẽsiũ excidium
labyrithus q; & ubi locoꝝ fuerit & quot labyrinthi fuerint
Troiãi cõiecti in rogũ p̃ocli
Sphyngis belluæ hĩs.

ℭ Vt ve. Atalãta isula est in Euboia eiusdẽ nois cõtra atticã: eadẽ appellatione puella: quæ cũ oraculi cõsilio nuptias repudiaret freta pedũ velocitate pcos ad certaminis cursum puocabat victi necabãt: victori pmissæ erãt nuptiæ. Hippom. tribus pomis aureis acceptis a venere & iactis itercurrendũ eã superauit, his colligẽdis retardatã. ℣ Vt q tecta: androgeo minois filio athenis iterfecto numinis ira sterilitas agrũ atticum iuasit: qua liberari posse atheniẽses didicerunt ex oraculo, si Minoem placarẽt: qd vt fieret iactis sortibus. vii. iuuenes atheniẽses singulis annis minotauro mittebãt quẽ labyrinthi ambagibus clausum habebat Minos. Plu. ex testimoniis antiquoꝝ scri. singulis nouenis annis septenos iuuenes fuisse decretos minotauro ex nobilioribus: & cũ tertiũ exigeret tributũ: theseum ipsum, qui minotauꝝ superauit, notissima fabula: priorẽ hist. partẽ secutus est Virgi. Labyrinthus domus erat viis temere occurrẽtibus iextricabilis: hoc ædificii genus ægyptii primi habuerũt Petheuso rege auc. vt alii scribũt, Thithoe in sepulchrũ: vt alii scripserũt: vt alii in regiã: vt plures in solis honorẽ excogitatũ. Dædalus vix cẽtesimã partẽ illius imitatus alteꝝ in creta cõdidit: tertiũ habuit lẽnos, q̃rtũ Italia. ℣ Vt qu. Achil. i. rogũ p̃ocli ardere. xii. Troianos fortissimos iugulatos coniecit: vt Ho. scri. q̃tuor equos: p̃terea vt duos canes vncto prius cadauere pingui ouiũ: & boũ: qui mactati sunt ℣ Vt quos: Sphynx mõstruosa bellua est pilo fusco: geminis mãmis in pectore: quã sola Aethiopia mittit: vt ex hist. Plí. recitat. Vulgata autẽ etiã fabula. Sphyngẽ mõstrũ iuxta thebas hoc enygma hospitibus pposuisse: qs esset: q pri mum quatuor pedibus iederet: mox duobus: demũ tribus: soluẽti pmittebat nuptias Iocastæ & thebaꝝ regnum. nescienti soluere ex alto p̃cipitium denunciabat. Solus Oedipus soluens dixit esse hoiem: qua interpretatione Sphynx eodẽ sedeiecit: vnde multos p̃cipitauerat. Pausanias vero tradit hanc fuisse filiam notam Laii: classeq; pugnasse aduersus Oedipum.

ZARO.

Atalantæ quot fuere & eoꝝ fab.
Androgei. exitus
Miotaur⁹
Theseus
Atheniẽsiũ excidium
Tauricæ regionis ritus
Achil. his.
Sphyngis Enygma

ℭ Vt qui ve. Atalanta alterã cõpressit Menalion: alii legũt Minalion. alterã Hippo. vt inquit Heracleon, fuit & quam Meleager habuit: vt Apollonii docet interpres. duas atalantas fuisse certissimũ est: ait Lactã. vnã arcadã: cuius Parthenopeus est filius: alteram de scyro nobilem: quã Hippomenes currendo superauit: p̃t oiiciendo tria aurea poma consilio veneris: de qua nunc poeta fit mentio: habuerat ab oraculo Atalanta Sceni filia: quæ in scyro permanebat ac venatibus vacabat: vt cõnubium euitaret: sed quia a multis poscebatur: erat enim forma admodũ conspicua: conditionẽ pcis dedit: vt pedibus currerent: victisq; iteritus daretur: victoribusq; puella: q̃ qa pedũ velocitate insignis erat: multos interemit. Hippomenes aũt Megarensi filius: Neptuniq; nepos: cũ antea vt stulto: cursores dãnasset: visa puella adeo exarsit: vt quã primũ cuperet antea improbatũ: sed nõ ideo frustratus est: nã auxilio a Venere implorato: facile vicit: q̃ ei tria aurea mala ex damasceno agro in Cypro nulli visa tradidit: licet ex horto hesperidũ fuisse qdam græci scribant: qbus intercurrendũ piectis: puella est retardata ac victa cũq; in templo Cybeles a Venere cõcitatus cui nõ gratias egerat, cõcubuisset: ira Deæ in leonẽ pariter & atalanta: versus est. ℣ Vt qui tecta noui Androgeus minois ex Pasiphæ filius: cũ in certaminibus Athenis oẽs superaret: in pallãtisq; filios amicitiam venisset: ab ægæo timore: ne quãdoq; a filiis Pallãtis auxilio Minois a regno pelleret p insidias thebas ad spectacula pficiscens: circa Inoẽ terræ atticæ occidit. minos autẽ filii cæde bellũ atheniẽsibus idixit: famẽ pariter & siccitatẽ eis impcatus: vnde siccitas maxima græciã oẽm oppressit: quare belli duces oraculũ cõsuluerei a quo iussi sunt ad æacũ ire: vt pro eis vota faceret: cũq; oẽs græciæ vrbes p̃ter vnas athenas a siccitate vacarent: rursus decreuerũt atheniẽses deũ cõsulere: q admonuit: vt quas vellet minos p filio poenas darent: p̃cepit minos. vii. pueros, totidẽq; uirgines singulis annis quo aduiueret, deuotãdos minotauro dari. alii autẽ dicũt. ix. quoq; anno pueros traditos: rursus minos annis. vii. trãsactis athenas est castrametatus: bisseptẽq; pueros petiit: qui traditi etiã sunt. Theseus uoluit & ipse tãto se piculo exponere: qa inter ciues rumor erat ipsum malorũ causa a piculis abesse: qui ariadnæ auxilio uictor domũ rediit. Plu. & Dio. auct. ℣ Vt quo. æaci. Ho. li. xviii. Ilia. ostẽdit q̃tũ nũciato ab antiocho patrocli filii menætii achil. interitu anxerit, doluerit q; achil. qui corpori patrocli nõ antea exeqas psoluere pollicet: q̃ & interfectoris arma: & caput attulerit. necnõ. xii. ex nobilioribus troiãis ante rogũ trũcauerit: qd impigre: ut superius attigimus trãsegit. ℣ Vt qu. ob. sphynx bellua est fusco pilo: ut in. viii. Pli. docet mãmis in pectore geminis: q̃ æthiopia generat: ueꝝ sphynges, cuius nunc poeta meminit, formã hmõi fuisse tra. Sopho. interpres: faciei, capitisq; puellæ, corporis canis, alarũ auis, uocũ humanaꝝ, leonisq; unguiũ: q̃ echidnæ & cerberi filia fuit: ut hes. in theo. scri. & thebas uenit: ac hoibus tale enygma pponebat: quod animal bipes: inde tripes: ac q̃drupes esset: soluẽti p̃miũ dabat iocastæ cõnubium, thebanorũq; regnũ: ignorãti uero mors: solus oedipus hoiem esse dixit: qui infans q̃tuor ie pedibus: ætate auctus duobus: iam senior factus tribus: nã baculo nõ æq̃ ac. iii. pede sustentatur: sphynx uicta ex alto loco se ide p̃cipitẽ dedit: oedipus aũt & matrẽ simul ac regnũ tenuit: ut iã ostẽsum ẽ. Dio. auc. q hãc cõplexus est his. in. y. suaꝝ hi. li.

ASCEN.

ℭ Et perea: ut illi: q petiere frustra puellã ueloce. s. Atalantã: dũ. i. donec ipsa est facta tardior. i. tardara ab Hippomene tribus pomis. s. colligendis: quæ ille a Venere acceperat. dicit bene dũ. i. donec: qa illis tardatam nõ frustra petiit. Et pereas: ut supple illi. s. Athenienses: q intrarunt tecta cæcæ domus. s. labyrinthi excæcantis: ita ut exitus reperiri nequiret: cælantia: idest occultantia formã noui monstri. s. minotauri partim hois: partim tauri: non adeunda. i. quæ adiri non debebant: quia oẽs adeuntes perierunt usq; ad Thesea. Et pereas ut ii, quorũ sæua altera corpora: scilicet Troianorũ: Aeacides. i. Achilles

uiolentus

uiolentus:misit cum factis sup.corporibus:idest aliis sex etiam Troianis fortissimis in altis rogis:aut potius I altos rogos:.s.Patrocli:ut iferias illi faceret.Et pereas:ut illi pierût:quos uictos a sphyngē.s.ambagibus.i. ænygmatis: seu ænygmatibus oris.i.sermonis,aut oratiōis:obscuri.i.difficulter itelligibilis.nos legimus sphynga.i.mōstrū illud dedisse neci .i. morti infandæ.i.detestabili.Quos & uictos:accusatiui reguntr a dedisse a parte posteriori:sed p̄cōstruunt̄ ꝓpter relatiuū:sphynga uero accusatiuus a nominatiuo sphynx sphyngos regitur ab eodem uerbo a parte ante.Si uelimus adiectiuū uictos diuisim construere:ordo esse possit.Et quos legimus sphynga dedisse neci infandæ uictos ambagibus oris obscuri.

Vt qui bistoniç templo cecidere Mineruæ:
Propter qđ facies nunc quoq; versa deç ē.
Vt qui threicii quondam prçsepia regis
Fecerunt dapibus sanguinolenta suis.
Therodamanteos vt qui sensere leones:
Quiq; Thoanteæ taurica sacra deç.
Vt quos Scylla vorax,Scylleq; aduersa Charybdis
Dulychiç pauidos eripuere rati.
Vt quos demisit vastā Polyphemus in aluū:
Vt lestrygonias qui subiere manus.

¶ Vt q bi.Lacedæmonii legē tulerūt:ne alicui hospiti sparthæ esse liceret:quā legē sæpenūero ab eis ꝓmulgatā græci dixerūt:ξενηλασίαν.i.hospitū electionē.Leniaci multi sparthæ dep̄hēsi ex lege iterfecti sūt in tēplo Palladis:quā appellabāt Thraciē:quo scelere statua auertit oculos.¶ Vt q:Dio.Tyridā vrbē thraciæ tenuit.vt scr.Pli.vbi equos feros cathenis deuinctos æneis corpibus humāis alebat:eos Her.sub[s]tulit iussu Eurystei.Eurystheus sacrauit Iunoni:eoꝝ genus ꝓpagatū est vsq; ad Alex.ma.si Dio.credimus.¶ Therodamātæos:Therodamas stabula habuit leonū i Scythia:vt alii scri.in Numidia: quos corpibus hūanis alebat:vñ ipse a domādis feris nomē accepit.nā θηρίον græce significat ferā δαμάζω domo.vñ Therodamas.huius meminit in ep̄la ex pōto:Nō tibi therodamas crudusq; vocabit̄ Atreus:Quiq; suis hostes pabula fecit eqs.Alii codices hñt therodomō:qđ sign̄at iperātē feris.¶ Quiq;:Hecate i taurica regiōe tēplū Dianæ erexit:cui hospites imolabat:hæc pria aconitū venenū inuenit crudelitatis studiosa.ex qua nois fama quærebat.Dio.¶ Vt quos: Vlyxes iactatus naufragio:vt longo carmine Ho.didicimus in freto siculo sex socios amisit:quod ipse ita conqueritur apud Home. Mihi autē Scylla ex curua naui socios sex eripuit:qui māibus ex robore pstabāt.demū docet quāta spectaculi imanitate absorpti sunt,cū opē ferre nō posset.¶ Vt lestrygonias:lestrygones hoies comedisse testatur Pli.in.vii.na.hist.hi fuerūt i Sicilia:quis Thucidides id fabulosum existimet:& in Italia quod Ho.carmē docet:vbi socium se amisisse testatur Vlyxes apud Ho.cum duos misisset vna cum præcone ad loca explorāda.nam Antiphates eū deuorauit:vnde cruentus dicitur a Papinio:Littusq; cruenti Antiphatæ.hi aq̄ hauriebant ex Artacia fonte:vt eodem loco docet Ho.cuius meminit Tibul.Nobilis artaciæ gelida quos irrigat vnda.¶ Polyphemus: Vlyxis socios absumpsit cum binos trucidaret.Ho.Iamq; duo pariter sociorum corpora terræ Præhensa canum ritu illidit.notum est Ho.carmen & nostrorum turpis menda est apud interpretem Stra. nam cum de Cyclopibus hoc scri.Ho.imperat autem vnusquisq; pueris suis & vxori:nec mutua illi tenentur cura.Interpres male percipiens ita transtulit:vbi Stra.vtitur testimonio horum versuum.Et puer & magnis rebus iudicat vxor.

DOMI.

Lacedæmoniorum seritas Palladis fabula

Diomedis regis thraciæ fabula

Therodamātis imanitas:& unū nomen acceperit

Vlyxis naufragium

Lestrygonum histo.

Antiphates gigas

Polyphemi feritas

¶ Vt qui bi.bistones populi sunt thraciæ:vñ Palladis simulachrū ad lacedæmonios trāslatum est:apud quos impia lex est ꝓmulgata:ne alicui hospiti sparthæ cōmorari liceret:spreta autē lege lemnii sparthā venere:quos in tēplo Palla.i.sparthani occidere:quo facinore pariter & ipietate:deæ imago torua appere credit̄:vt vetus scri.iterpres.¶ Mineruæ:Minerua qa bene moneat dicta:hāc pagani ꝓ sapia ponebāt.Cornificius vero q; figat̄,pigaturq; militaribus armis eādē dictā putat:testis est Fes.si asit Ci.astipulamur:q; qsi vis minuer̄,dr̄.græce Pallas:nūcupat̄ a vibrādo:vñ Palladiū.Quiq; fuisse mineruas in.iii.de.na.deo.do.Cic.p̄ma Apollis fuit mr̄.ii.orta Nilo:quā ægyptii iale colūt.iii.ex Io.nata.iiii.Io.& coryphæ Oceāi filia q̄ arcades cotiā noiant:& q̄drigaꝝ iuētricē ferūt.v.Pallātis:q̄ p̄rem dr̄ iteremisse virginitatē suā violare conāt̄ē:cui pinoꝝ talaria affigunt.¶ Toruæ deæ:terribilis.toruus.n.terribilis dr̄:vt tra.Ser.¶ Vt q th.Diom.thracius equos æreis p̄sepibus,cathenisq; ferreis tenebat:quos humano corpore pascebat:hos iussu Eurystei Her.ad ipsum adduxit:quos Eurystheus Iunoni sacrauit:quoꝝ ꝓpago ad Alex.macedonis tempora fuit:vt,Dio.testat̄.¶ Therodamātæos:Therodamas rex scythiæ sicut vetus docet iterpres:timens ne per insidias occideretur,leones hoium sanguine alebat:quo magis sæuirent : vt si casus postularet,ad crudelitatem paratos haberet:huius in.i.de ponto Oui.meminit:Non tibi Therodamon,crudusq; vocabitur atreus:Quiq; suis hoies pabula fecit equis.¶ Quiq; tho.thoantē Liberi p̄ris filiū fuisse Lactan.aucto.liqt:cuius filia fuit hipsiphyle:hic in tauricā scythiæ regionē venit:quo tēpore lēnii viri a mulieribus ad vnū:p̄ter ipsum thoantē sunt enecati:vt paulopost apparebit:vouerat.n.ibi in tēplo Dianæ tauricū sacerdotio fungi.solebāt āt Deæ sacerdotes ex hecatæ instituto:q̄ ipsi tēplū erexerat:nauigātes sacrificare:vt in.v.Dio.docet.nunc huius meminit crudelitatis poeta:de qua etiā Ho.i carminibus est loquutus.¶ Vt quos scy.vo.in freto siculo ē scopulus Scylla.itē charybdis:mare vorticosum:ambo clara sæuitia iqt Plī.vbi Vly.naufragio,vt Ho.tradit,socios amisit.superius de Scylla satis locuti:de charybdi aliqd recēsere locus exigere vr̄:vetulā voracissimā charybdim fuisse qdā græcoꝝ phibēt:q̄,qa boues herculi est furata,ab ipso est i mare p̄iecta:vnde & antiquas adhuc seruat rapinas.& deberet declinari in primo casu charybdis secūdū regulā:veꝝ,vt Pris.ostēdit,dicimus huius charybdis:ne alterna.d.in vtraq; syllaba male sonet:qđ etiā græci solēt euitare.dnt enim χάρυβδιος:non χαρύβδιδος.¶ Dulychiæ:Dulychium insula est vbi mons ithacus:in qua vlyxes fertur habitasse:eoq; dulychius dictus est:& rates dulychias habuisse dicit̄:vt Seruius testatur.¶ Vt quos de.Polyphemus cyclops sex vlyxis socios deuorauit: a quo est lumine priuatus:vt iam Home.auctori.ostēdimus.¶ Vt Lest.Antiphates lestrygonum rex fuit:qui & vnum ex vlyxis sociis comedit:ac naues,viresq; mersit:præter vnam,quæ vlyxem vehebat:vt in.xiiii.ab Ouidi.docemur.

ZARO.

Bistones q sint

Minerua uñ dicta

Toruus q dicatur

Diomedes

Therodamas

Hipsiphyles historia

Ritus imolandi

Scylla & charybdis q̄ loca sint & ubi:& eoꝝ fabul.

Polyphemus

Antiphates.

¶ Et pereas sup.vt illi videlicet lēniaci:q cecidere tēplo Mineruæ bistoniæ.i.thraciæ:hoc ē ferocis more thracū:pp qđ.s.facinus:facies deæ.s.Palladis ē tecta quoq;.i.ēt nūc:qa.s.tūc tale facinus ispicere nolēs faciē auertit.Qđ sæpe fecisse legit̄ i vñ Aene.i.de ea dr̄:Diua solo fixos oculos auersa tenebat.Et peas sup.vt illi.s.hospites Dio.Bistonii:seu Thracii : q fecerunt quōdā.i.aliqñ:p̄sepia.s.equoꝝ regis Threicii.i.Thracii : seu Bistonii:videlicet.Dio.quē Her.postea iteremit:secerūt,inqt sanguinolēta.i.sanguinis plena:aut sanguine hūano asp̄sa dapibus suis.i.pabulis de se factis:qa ipsi apponebant̄ eqs. Therodamātæos &c.Prosequit̄ icepti:atq; ordo ē.Et peas sup.vt ii,q sensere leōes Therodamātæos.i.quos Therodamas in Scythia:aut nūidia hūanis alebat corpibus.Et sup.vt illi q sensere sacra taurica.i.q̄ fiebāt in taurica regiōe ex hūanis corporibus:deæ Thoanteæ.i.Dianæ:q̄ Thoax rex venerabat̄ eiusmodi sacrificio:vt Ser.late do.ad illud.ii.Aenei.Sāguine placastis uētos:& uirgine cæsa Sanguine q̄rēdi reditus.Et peas sup.ut socii ulyxis quos pauidos.s.pp piculū maris Scylla.i.mōstrū illud marinū uorax.i.deuorās naues.Charybdis:aliud mōstrū:& piculū maris siculi aduersa Scyllæ:qa,ut dr̄ Aen.iii.Dextrū Scylla latus:læuū iplacata Charybdis Obsidet:eripuere rati.i.classi piclitāti dulychiæ.i.qua uehebant̄ dulychii ut ulyxes:& socii eius.Et ut alii socii ulyxis:quos Polyphemus Cyclops illæ:Aetneusq; pastor demisit.i.deorsum misit:& i[n]gurgitauit in aluū uastā.i.ualde amplam.est autē aluus receptaculū sordiū,& excrementi.Et supple : ut & alii ulyxis socii: q subiere:idest intrauerunt manus lestrygonias:idest Lestrygonum:qui in Italia humanis carnibus uescebantur.

ASCEN.

DOMI. Hānibalis crudelitas Vlyxis ultio

CVt quos dux: Hānibal, ut apud unū Vale. Max. comperio, pontē ex captiuoꝶ cadaueribus in Gelio fluuio cōstruxit: ubi traiecit exercitū. De hac crudelitate loquit Oui. Et uelut Vlyxes lōgius iactatus erroribus: cū domū redisset, offendit multos ꝓcos: q ex ꝓximis insulis cōuenerunt ad Penelopē uxorē petendā uulgato rumore Vlyxem tam mortuum esse. fauebant nōnulli pueri domestici: oēs adortus est Thelemacho filio socio sagittis primū: ut scri. Ho. mox armis Polybū, Pysandrūq necauit. interea Melanthius: ut Ho. scri. capraꝶ custos: qui ꝓcis, absente dño, absumenda pecora apposuerat. xii. hastas totidem clypeos: & galeas attulit ex thalamo ꝓcis dimicantibus: q̄ arma cū Vlyxes agnouisset ita affatus est Thelemachum: Aut puer e nr̄is, mulierue penatibus atra In nos bella mouet. Tandem Eumæo indicante cognouit Melanthum esse: quē cōplicatis asseribus: vt scri. Ho & imposito pōdere ꝑimi iussit: hoc supplicium ab vlyxe excogitatum cecinit Q. iii Melanthium p genitalia suspensum tradiderunt: unanem speciē supplicii sunt secuti nō verā his. Icaridos: Penelopes filiæ Icari. In ca. dñi: aduersus dñm Vlyxē. Vt ia. Ao. lu. de Antæo intelligit: notū est. Luctator: palæstrita. Hospite aonio: Hercule.

Antæi hiſ. Anteas q fuerit

Antæus terræ filius clarus palæstræ certamine: multos necauit. nam cū pedibus terram cōtingeret: reddebatur validior a matre: hunc domuit Her. regiā habuit apud Lixum in Libya: vt scri. Pli. vxorē Tigennā: vt tradit Plu. Antæas vero Scytharꝶ fuit rex. Lemnia tur.

Lēniarū mulierum facinus

Lēniacæ mulieres cū Veneris ira hircinū haberēt odorem: repudiatæ a maritis iniuriā vltæ sunt: nā reuersos e thracia vna trucidarunt nocte: preter Hypsiphylem: quæ Thoantē patrē seruauit: cecinerūt hoc cū aliis tum Papi. in thebaide. Vt qui post: Prosillus: vt alii codices habēt Thrasillus

Busyris interitus

Busyridem docuit imolare hospites: cum affirmasset nece humana pluuias impetrari posse a Ioue Primus occisus est: eandēq seruauit crudelitatem Busyris in aduentum vsq Herculis: in quo domitus fuit: Etarosthenes negat vllum in ægypto vnq̄ Busyrim fuisse: sed id ait cōfictū ad loci inhospitalitatē idicādā. Vt qui. i. Thrasillus. Sacri m. i quo erat necāda victima. Post lō. lōgā siccitatē.

Vt quos dux Phœn⁹ mersit putealib⁹ vndis:
Et iacto canas puluere fecit aquas.
Et Velut Icaridos famulę periere, procięq:
Inq caput domini, q dabat arma procis.
Vt iacet aonio luctator ab hospite fusus:
Qui mirum victor, cum cecidisset, erat.
Vt quos Antęi fortes pressere lacerti:
Quosq ferę morti lemnia turba dedit.
Vt qui post longum sacri monstrator iniquꝰ
Elicuit pluuias victima cęsus aquas.
Frater vt Antęi, quo sanguine debuit aras
Tinxit, & exemplis occidit ipse suis.
Vt q terribiles pro gramē habētibus herbis
Impius humano viscere pauit equos.
Vt duo diuersis sub eodem vindice cęsi

Pygmaliō quis fuerit

Elicuit: eduxit. Frater vt An. Pygmalion frater Antæi docuit immolationum hospitum: ipse deum aras sanguine imbuit. Exemplis: vt ipse docuit.

Diomedis feritas

Vt qui: de Diomede intelligit: de quo supra: q equos habebat: quos pascebat corporibus humanis: eum deinde Her. equis obiecit in pabulū: quod ille in multos egerat. Terribiles: feros. Viscere humano: humanis carnibus.

Nessi mors

Vt duo: Nessus centaurus cum ad Euenum fluuium Deianirā violare vellet vxorē Herculis: sagitta ab Hercule interemptus est: notum est Nasonis carmen: quod Dio. etiam monumenta testantur. Eodem vindice: i. Hercu. auctore.

ZARO. Hannibal

CVT quos dux pœnus: Appianus Alexandrinus in eo qui libycus inscribitur libro ostendit carthaginenses quandoq arcanorum senatum per inducias fidentem puteis imersisse: atq saxis obruisse. addit vetus interpres Amilcharem tunc pœnorum ducem fuisse: de hac puto poetam loqui crudelitate: licet alii aliter intelligant.

Vlyxis ultio

Et velut Icaridos famulæ periere: cum ex longo errore Vly. domum reuersus esset: procos q̄ plures penelopem in vxorem poscentes, inuenit: quos domestici pueri adiuuabant omnes Vly. vna cum Thelemacho filio aggressus est sagittis primum: mox armis: & polybum, pysandrumq necauit: Melanthus interim caprarum custos ex thabeno procis galeas: clypeos: & hastas attulit: quæ arma cum a Melantho afferri cognouisset: complicatis asseribus: & imposito pondere ipsum interfecit: vt Ho. est auctor.

Antæus

Vt iacet: Antæus terræ filius habitus: quia palæstra ac robore corporis præclarus ab ipsa cum a luctatoribus premebatur, validior reddebatur: ab Hercu. in pectore pressus: cum diu spirare non quisset: occisus est: qui in libya apud Lyxam coloniam regnum obtinuit: vbi & hortos hesperidum fuisse satis ex Plinii & Solini auctoritate constat: in vrbe Tingenna sepulchrum habuit: quod Sertorius perfodi iussit: qui si Plutarcho credimus. lxx. cubitorum corpus inuenit. Stra. autem tibiam. lx. cubitorum (Gabinii testimonio) comperisse scribit. Sertorium: qui postea instaurato tumulo famam, honoremq eius adauxit: Tingennam quoq scripsit Plu. Herculem cognouisse: quæ Syphatem genuit: a quo vrbs a matris nomine dicta condita est.

Aonia a q̄ Hercules Aonius dictus q̄ sit: & ubi locorum

Aonioi Thebano. & Herculem dicit thebis natum: qui, vt exposuimus, antæum interfecit. Aonia, inquit Lactantius, ab Aone filio neptuni vel a monte Bœotiæ: nam ipsa est aonia: quæ & Bœotia: quæ & thebæ. Vt quos Antæi: nunc illorum imprecatur mortē quos certamine antæus interemit: multos enim externos cum occidisse Dio. est auctor.

Lemniacæ mulieres

Lemnia turba dedit: Lemnienses mulieres cum veneris sacra essent auersatæ: irata dea eis tetrum immisit odorem: vt Apollonii interpres Hellanici auctoritate scribit: cumq lemnii viri in thraces bellum agerent: tandem victores: magnam pellicum turbam secum duxere: quam cū vxores ferre non possent iniuriam: vnanimes decreuerunt viros occidere: quos, vt statuerant, ad vnum interemere: pariter & thraces mulieres, filiosq metuentes: ne paternam vlciscerentur iniuriam. non tamen tantæ immanitatis fuit Hypsiphyle: q̄ sola patri thoanti pepercit: eumq seruauit. Vt qui post longum: prasillus, siue vt alii volunt, thrasillus: non longe fuit ab Aegypto: qui Busyridem docuit posse facile pluuias aridæ regioni inferre: si humana corpora mactaret: in ipsum autem prasillum auctorem primo Busyris periculum fecit: vt ex vetustissimo didicimus interprete: satis tamen constat Dio. auctori. Busyridem ægypti regem hospitum fuisse cæde ad se accedentium grassantem ab Hercule enecatum: licet defensoriam Busyridis scripserit Isocrates: & virum iustum videri velit. Frater vt Antæi: pygmalion tyrannus antæum quendam fratrem habuit: solebat hic hospites necare: eodem postea modo ipse finiuit vitam: vt vetus scripsit interpres. Vt q terribiles: Diome. dicit qui equos humanis pascebat corporibus: hunc Her. suis equis tradidit edendum: vt docuimus, Tyridam vrbem in thracia Diome. tenuisse scripsit Pli. Temporibus Nessus: ad Euenum amnem Nessus potitor fuit: quo Hercu. cum Deianira cum peruenisset: eam transductam violare voluit: verum ab Hercu. sagitta occisus est: vt superius sumus interpretati.

ASCEN.

CET sup. Romani: quos dux pœnus: idest punicus seu carthaginensis Hannibal mersit undis putealibus vt: scilicet pontem faceret super Gelium fluuium. Et supple quibus fecit aquas canas: idest subalbidas puluere: idest limo arenoso eiecto: scilicet pondere cadauerum: Et supple pereas: velut periere famuli proci Icaridos i idest penelopes Icari filiæ: euius famuli nonnulli: & proci interempti sunt tandem ab Vlysse. Et vt ille e famulus: videlicet Melanthius: qui dabat procis arma: scilicet. xii. hastas: & totidem clypeos: & galleas: in idest contra caput domini: scilicet Vlyssis. Et supple pereas: aut iaceas victus: vt Antæus supple luctator iacet fusus ab hospite Aonio: idest Hercu. Qui erat mirum: idest mirabiliter: vt sit mire pro mire: aut interiectio est stupentis. victor cum cecidisset: idest postq̄ ceciderat: & terram matrem suam contigerat: donec ipsum leuatum de terra inter brachia compressum expirare coegit. Et ut supple ii perierunt: quos fortes lacerti: idest fortia brachia Antæi: scilicet filii terræ: priusquam ab Hercule uictus erat: pressere: idest luctando. Et supple ut perierunt uiri in lemno: quos turba lemnia, i. lemniadū, i. mulierum ex lemno dedit feræ: idest quasi omnes morti. Et supple pereas: ut prasillus seu

lus seu Trhasillus mōstrator iniq sacri.i.de nece hūana:qđ mōstrauit Busiridi.uñ in Geor. Aut illaudati nescit Busiridis aras elicuit post.i.plusculos:aut,ut Calderinus legit,post lōgū.i.tp̄s:aquas pluuias.i.pluuiales:existens uictima cæsa.s.ad morem quē docuit:& sup.pereas:ut frater Antæi.s.Pygmalion tinxit.i.ibuit aras sanguine:quo debuit.s.de p̄prio & occidit ipse suis exēplis.s.quæ in alios exercuerat.Vt q terribiles.Ordo est:Et pereas sup.ut ipius.s.Diomedes Thracius perit interēptus ab Hercule:qui.s.Diomedes pauit equos terribiles.s.feros:uiscere humano.i.carnibus humanis:p herbis habentibus.i.loco herbarū habentiū:gramē.i.illam speciem herbæ:ex sanguine humano:ut sentit Seruius:nascentem.

Temporibus Nessus,Dissimaniq; gener.
Vt pnepos neptune tuus:quē reddere vitā
Ipse Coronides uidit ab urbe sua.
Vt scynis,& scyrō,& cū polyphemōe natus:
Quiq; hō parte fui:parte iuuencus erat:
Quiq; trabes p̄ssas ab hūo mittebat ī auras:
Aequoris aspectes huius,& huius aquas.
Queq; Ceres uidit læto pereuntia uultu
Corpora Thesea Cercyonea manu.
Hec tibi q̄ p̄cibus iustis mea deuouet ira
Euenient,aut his non leuiora malis.

¶ Dissimaniq; gener:Dissimanus socer fuit:ut alii scri. Euryti:quem Ho.scri.ab Apolline interfectum.ut alii putant,quod placet,Iphicli de quo hæc est historia:& cantata ab Homero in carmine magico:& scripta a Diodoro:nec pretermissa a Propertio.Eurytus Iolem filiam vxorem dare recusauit Herculi petenti:qui iniuria commotus Hercules illius equos abegit.Iphiclus Euryti frater cum ad eos repetendos tirynthum venisset:iussus est ab Hercule conscendere turrim:vt circumspiceret an equos videret:unde eum præcipitem dedit:sunt qui putent de Ormeno dictum:cuius filiam denegatam Astidamiam Hercules abduxit necato patre:hoc dicitur de Ormeni nympha.¶ Pronepos:Corinetus filius Vulcani.¶ Reddere uitam:morte.¶ Vt pronepos:male sunt interpretati,meo quidem iudicio,qui hoc de Hippolyto scriptum putant.nam,ut ego sentio,loquitur de Corineto filio Vulcani:qui Periphitus dicebatur:ut scri.Pluta.in Pausanias Periphiles.idem scribit hunc Vulcani filium fuisse Corinetus dictus:ut interpretatur Diodo. κορύνη:quod significat clauam:quam gestare solebat.hunc primum Hercules domuit iuxta epidaurum:quod Oui.ita in meta.testatur.Tellus epidaurea per te Clauigeram uidit Vulcani occumbere prolem.i.Corinetum.¶ Scynis:ab eodem Theseo sublatus est:qui ut scri.Dio.alligata corpora curuatis arboribus in altum emittebat:unde curuabantur.Oui.Scynum alterum putat,q̄ senem illum qui curuabat trabes:cui non dat nomen.Plu.deprauata,ut sentio,dictione Signium scribit hūc fuisse:ex cuius filia Perigone Theseus susceperit Menalippum.¶ Et Scyron:Scyron in agro attico porrecto transeuntibus cibo ex pede admouentes os præcipitabat:hunc auum Pilei,& Telemonis fuisse megarenses contendunt apud Simonidem poetam:cum domuit Theseus:vnde saxa scyronia dicuntur:& Minerua scyrina:sacras item ob mortuum Scyronem episcirosis.¶ Cum Po.na.i.Procustes.¶ Natus:Procustes a Theseo domitus est:qui hospites hoc genere supplicii afficiebat:supposito enim lecto intendebantur corpora:quæ aut mutilabantur si maiora erant lecto:aut vi trahebantur in parem magnitudinem si minora erant:nomen dictum a προκρούω.i.impello.¶ Quiq; homo:de minotauro intelligit:quem Theseus interfecit.¶ Queq; Ceres:ob mendam quæ inueterata est in omnibus fei me codicibus ridenda fabula recitata a nōnullis:q aiunt Geryonem interfectum fuisse a Theseo:& Cererem Geryonis nece lætatam:quia cum haberet tria corpora,nimium comederet:quod ridendum est,cum sit falsum.Nos sentimus hoc scriptum esse de Cercyone arcadico:quem iuxta Cererem Eleusinam Theseus interfecit superatum palæstra,si Plu.credimus:testatur hoc alibi Naso in metamorphosi:Per te cerealis cleusis Cercyonis letum uidit:vt legas cercyonæa non geryonæa.

DOMI. Dissiman⁹ qui fuerit — Euryti mors — Ormenus qui fuerit — Corinetus qui — Scynis mors — Scyron a quo denominatus fuerit — Scyronis saxa vnde — Procustes a quo victus — Cercyon arcadicus qui fuerit

¶ Dissimaniq; gener:Eurytus oechaliæ rex Dissimani gener:filiam Iolem Herculi promissam denegauit filii hortatu:indignatus autem Hercules euersa ciuitate Eurytum interemit:& Iolem sustulit:ut Seruius ostendit.Diodorus Herculem Euryti equos abegisse,& Iphiclum:qui ad inuestigandos equos in tirynthum venerat:ex alta turri præcipitasse:in quem locum vt si equos spectare posset,ascenderat.¶ Vt pronepos Saturne tuus:de Hippolyto intelligit:qui Saturni pronepos fuit.Saturnus enim Neptunum filium habuit:qui Theseum ex Aetra Pithei genuit:ex quo & Amazone natus est Hippolytus ab Aesculapio Dianæ precibus vita donatus:quemadmodum ostendimus:volunt nonnulli Corynetum filium Vulcani intelligere:cum a Theseo interfectus nusquam reuixerit.de quo Diodo.in.v.poeta autem dicit quendam mortuum olim quem Aesculapius vidit efflare vita:vt Hippolyto accidit:non aliter meo iudicio recte locus iste potest intelligi.¶ Coronides:Aesculapius Coronis ex Apolline filius:vt in tertio meta.Oui.tradit.¶ Vt Scynis & Scyron:Scyronem Theseus in locis megaræ habitantem e summo loco in mare præcipitauit.a quo saxa scyronea nomen sumpsere:non aliter q̄ & ipse periit:viatores occidebat:vt Diodorus narrat.longam Plutarchus in Theseo de Scyrone scribit historiam.¶ Et cum Polyphemone natus:Procustes Polyphemonis filius in eo loco terræ atticæ,quæ dicitur Curdalus:viatores inusitato supplicio sustollebat:in lectica namq; eos ponebat:quod si longiores erant:parte supereminente amputabantur:si uero breuiores pedibus distendebantur:vnde & nomen habuit:hunc Theseus:ut docet Diodo.interfecit.¶ Quiq; homo parte fui:vt ex fabulis notum iam omnibus est.Pasiphæ taurum amauit:quo Dædali arte potita est:monstrumq; peperit minotaurum:qui vsq; ad humeros taurus:cætera hominis habebat.reddit nobis Diodo.causam:cur tā turpi Pasiphae exarserit amore:aitq; Minoem quotannis solitum speciosissimum Neptuno taurum sacrificare:cumq; omnium pulcherrimum a Pasiphae amatum non sacrificasset:iratus deus vxori furorem immisit:vt cum ipso tauro concumberet:vnde minotaurus natus:quem Minos in labyrintho a Dædalo fabricato habebat:ac humano atheniensium sanguine,ut monstrauimus,pascebat.¶ Quiq; trabes pressas:Diodori monumenta testantur Scyron quendam in Isthmo habitasse:qui nouo genere admodum immani homines occidebat:quorum enim brachia duabus flexis pinis alligabat:& eas dimittebat:vi autem corpora discerpebantur:sed ipse a Theseo non æque finem vitæ facere est coactus:cuius filia Menalippum ex Theseo genuit:aucto.Plutar.¶ Queq; Ceres uidit:Cercyonem Arcadem in palæstra Theseus iuxta eleusinam Cererem superauit:ut Plu.scri.& ab Ouid.in.viii.Meta.tangitur:Cercyonis letum vidit Cerealis Eleusis.

ZARO. Dissiman⁹ — Hippolytus vita donatus — Scyron — Procustes — Minotaurus — Scyron — Cercyon

¶ Et pereas vt Nessus,& gener Dissimani:idest Eurytus:aut Epiclus:supple perierunt cæsi:aut cæsi supple sunt diuersis tēporibus ab vno vindice:idest exterminatore monstrorum:scilicet Hercule.Et pereas vt supple perit o Neptune tuus pronepos scilicet Corynetus:quem ipse Coronides vidit reddere uitam:idest emori ab vrbe sua.Et pereas vt Scynis & Scyron:& natus cum Polyphemone:idest Procustes.& supple is qui erat parte sua homo:& parte sua iuuencus:idest taurus:ut minotaurus:quos omnes Theseus Herculis mirator deleuit.Et pereas supple vt is scilicet Monychus:qui mittebat in auras ab humo trabes pressas.Iuue.Aut quantas iaculator Monychus ornos.Aspectans aquas æquoris huius:& huius:idest utrinq; prominentis.Et pereas supple vt corpora Cercyonæa:idest ipsius Cercyonis interempti a Theseo:quæ Ceres uidit læto vultu:quia iuxta templum Cereris Eleusinæ perierunt:pereuntia manu Thesea pro theseia:idest ipsius Thesei.Ira iustissima:idest quam iustissime in te suscepit:deuouet:idest imprecatur tibi:hæc scilicet mala prædicta:& mala supple non leuiora istis malis euenient tibi.

ASCEN.

Qualis Achęmenides sicula desertus ĩ ora:
Troica cum uidit uela uenire, fuit:
Et qualis nec non fortuna binominis Iri,
Quiq; tenent pontem, qui tibi maior erit.
Filius ut Cereris frustra tibi semper ametur:
Destituatq; tuas sępe petitus opes:
Vtq; per alternos unda labente recursus,
Subtrahitur presso mollis arena pede:
Sic tua nescio quæ semper fortuna liquescat:
Lapsaq; per medias effluat usq; manus.
Vtq; pater solitę uarias mutare figuras:
Plenus in extincta conficiare fame.
Nec dapis humanę tibi erunt fastidia, quaq;
Parte potes, Tydeus temporis huius eris.
Atq; aliquid facias a uespere Solis in ortus:
Cur externati rursus agantur equi.

DOMI. Achæmenides qui. Iri mors. Arneus siue Irus qui & unde. Triptolemus qui. Erisichthõ qui fuerit. Tydei hist. Fabula Atrei.

CQualis achæ. Achæmenides Adamasti filius ithacẽsis relictus ab Vlyxe ĩ Sicilia: cuius erat socius: uitã egit ĩ summo squallore: uenientisq; Aeneæ troiani opẽ iplorauit: ut est apud Vir. Ho. cũ Vlyxis aduẽtũ in Siciliã scri. & sociorũ: huius nõ meminit. Qualis: squallidus. Qualis: Irus ithacẽsis mẽdicus celebris carmine Ho. q scr. hũc pugnis uapulasse ab Vlyxe: cum eũ reuersus inuenisset in uestibulo ædiũ suarũ: qua ex dimicatione Antinous. q iter pcos Penelopes erat Vlyxi uictori incognito epulas dedit. hic in mẽdicitatis obiurgationẽ semp obucit. Binominis: dr̃ qm arneus olim est appellatus a mr̃e: sed dictus Irus ab aliis a loquacitate mẽdicãdi. Ho. Cara parẽs primus Arneũ dixit ab annis. Ast Irũ pueri. carmẽ est ĩ ultimis odissеæ libris. Quiq; te. põ. qđ suspicantur nõnulli quosdã pontem tenuisse ithacæ: qui eiecti sint ab Vly. in quo Ho. auctoritate abutuntur. nihil. n. scri. Ho. de hoc: sed Naso intelligit de mẽdicis: q in põte sedẽt. Iuue. Nusq̃ æmilius põs: & apud Mar. freq̃nter. Fortuna: ꝯditio uiuẽdi. Filius: triptolemus, ut ego sentio, q̃uis alii Asteriũ scri. quod nõ legi: singulari & forma & pudore oium opes, & illecebras cõtẽpsit. Frustra: qđ nõ ipetres. Vtq; pr̃: Erisichthõ succisa q̃rcu dryadum pcibus a Cerere irata tãta fame torq̃bat: ut coactus sit uẽdere filiã: ut græci codices hñt taopeida: ut latini dryopeida uẽdita mõ ꝓ uirgine mõ ꝓ aliis aiantibus patri alimẽta diu subministrauit: sed tãdem coactus est miser morsu ꝓprios artus lacerare. Taopeis dicta est a ταως: qđ significat pauonẽ: & οψ .i. uisus: uultus: frons: oculus. Plenus: satur. Cõficiare: ꝯsumeris. Inextincta: insupabili. Tydeus: Tydeus caput Menalippi corrosit: ut est apud Papiniũ ĩ Thebaide. Aut aliqd: alludit ad fabulã Thyestæ & Atrei: a quorũ mensa Sol dicitur auertisse currum. Externati: pauentes in aliam partem.

ZARO. Achæmenides. Irus. Triptolemus. Erisichthõ. Tydeus. Pelops.

CQualis Achæ. fuit Adamasti ithacẽsis filius achæmenides: unus ex Vlyxis sociis: ut .i.iii. Aenei. Vir. canit: q ĩ Sicilia relictus ẽ: q̃n ipias Polyphemonis manus Vlyxes euasit: cũq; Aeneas ĩ Siciliã applicuisset: hũc squallidũ: imissaq; barba supplicẽ: benigne accepit: sicut ẽt cui ꝑdidit. Binominis Iri: Ho. xviii. odisseæ arneũ scri. quẽdã a matre sic uocitatũ: imẽsæ magnitudinis extitisse: q loquax & ridiculosus a iuuenibus Irus dicebat: mẽdicitate insignis: ut in epistolis Oui. tradit: Irus egens, pecorisq; Melãthius auctor edẽdi. Quiq; te. põ. Iu. pariter & Mar. docent pauperes: & mendicos solitos ad põtes ꝑmanere: ut escã a trãseũtibus peterẽt: hãc nũc infœlicissimã uiuẽdi cõditionẽ dicit: eãq; ĩ inimicũ imprecatur. Filius ut ce. hũc oẽs locũ meo qdẽ iudicio falso iterp̃tãtur: historiãq; peruertunt: cũ de Triptolemo: aut Asterio intelligũt: Plurũ. n. dicit: cuius in theogonia Hesi. hãc fabulã refert: cũ Iasio ĩ tẽplo: qđ fuit ĩ tripteoli cretæ ciuitate Ceres ꝯcubuit: ex qbus pluto natus est: q opulẽtia iterp̃tatur: diues q̃cũq; hũc adibat efficiebatur: nõ nũc poeta ĩprecatur mendicã in inimicũ uitã: & qđ si forte Plutũ adiret: cupit ut ab eo spernatur: cui & odio sit: hũc uerum sensum, rectãq; fabulam esse oĩno affirmare haud dubito: quã ẽt Valla p̃ceptor meus approbauit. Vtq; pater so. Autolici cõiux erisich: bonisq; filia Dryops: parẽtis semp esuriẽtis Cereris ira cuius sacratã q̃rcũ succiderat, famẽ leuabat: sua neptuni auxilio mutatiõe mõ in equã: mõ in bouẽ: & in alitẽ q̃nq;, cuius ꝑtio, uẽdebatur. n. se pater pascebat: tandẽ proprios artus fame cõpulsus comedit ut in. viii. meta. Oui. est au. Nec da. humanæ: Tydeus Oenei regis filius: uel, ut alii, Martis & althææ: siue, ut placet Ser. Euryboeæ: in bello Thebano a Menalippo letali uulnere percussus est: cuius moribũdus caput ad se deferri iussit: quod Capaneus e uestigio in ipsius Tydei cõspectũ portauit: quo uiso lætatus Tydeus: cerebrum dentibus corrosit: ut Statius in. viii. thebaidos scri. Porphy. tamẽ nõ a capaneo: sed Amphyarao caput Menalippi allatũ memoriæ ꝓdidit: additq; Palladem: q̃ e coelo descẽderat: ut imortalẽ tydea faceret: cũ uidisset ipsum caput rodere inimici: adeo abhorruisse facinus: ut se auerterit noluerit q; imortalitate tydea donare: q̃re ꝑcatus tydeus est deã: ut saltẽ ipsam Diomedi filio tribueret: quã & ipsa assequi minime potuit. Atq; ali. fa. Pelops ex hippodamia filios habuit Atreũ: Thyestẽ: plysthenẽ: & ex altera muliere Chrysippũ: quẽ unice amabat. Atreus aũt chrysippũ a patre sibi pie latũ ꝓspiciẽs eũ in puteũ demersit: quẽ Pelops extraxit: mox defuncto Pelope: Chrysippo filio suorũ bonorũ herede istituto: Atreus & Thyestes eũ iterfecere: decesserat iã Plysthenes: duobus relictis filiis: Agamẽnone inquã: & Menelao: quos Atreus educauit: hinc attridæ sũt appellati. igitur Chrysippo ab Atreo & Thyeste fratribus enecato: ipsi iter se cõuenerũt: ut cui signũ a deo esset regnũ obtineret: agnã Mercurius aureo uellere in gregẽ atrei posuit: ut qđ secutũ est facinus uideret: oderat. n. Pelopis genus ꝓpter myrtili filii mortẽ ex palæstra ab ipso Pelope interempti. Merope aũt atrei coniux: hanc agnam in thyestis gregem transduxit: quem propter incæstũ amabat: quod cum atreus percepisset: ipsam occidit: at thyestæ facto conuiuio: tres atrei filios ei epulandos dedit: quo scelere Sol dicitur ab occasu in ortum se reuocasse & pleiades conuersę: ut Pherecydes, & Virgi. tradunt.

ASCEN. CQualis Achæmenides. Ordo ẽ. Et sis talis. i. miserrimus & famelicus: qualis fuit Achæmenides comes ĩfœlicis Vlyssis: ut dr̃. iii. aenei. desertus ĩ ora. i. extrema regiõe: sicula. i. Siciliẽsi, cũ. i. quãdo uidit uela troica. i. Troiana: hoc ẽ naues Aeneæ uenire. s. ad littus: ubi ĩ siluis latebat ob timorẽ Cyclopũ. Necnõ. i. & ẽr supple is talis: qualis fuit fortuna Irus mẽdici notissimi binois. i. duo noia habẽtis: nã ẽt Arneus dictus ẽ: Et q̃les sup. sunt: q tenẽt põtẽ. i. q mẽdicãt sedẽtes in põ te. de quo Iuuenalis: Nulla crepido uocat &c. q. s. pons erit tibi. i. ut tu locũ habeas maior: & ita cũ plurimi sint mẽdici parũ tibi detur. Filius amet tibi semp frustra: ut filius Cereris. s. Triptolemus sup. amatus est ab ea: quia in oẽm regionẽ eũ misit: nec unquam p̃sentẽ habuit: & ipse sæpe petitus a te destituat. i. deserat sine herede tuas opes. Et ut. i. quẽadmodũ: arena mollis subtrahitur. i. paulatim subripitur pede existẽte presso. i. firmiter fixo: & hoc unda labẽte per alternos recursus. i. fluẽte, & refluẽte. i. ut qui pedẽ super arenã habet: quã fluxus & refluxus paulatim excedit: tãdẽ nihil sub pede reperit: sic tua fortuna. i. cõditio nescio q. i. quæ tibi forte fortuitu eueniat: liquescat. i. dissoluatur & diffluet: & lapsa. s. a culmine suo: effluat usq;. i. cõtinuo ꝑ medias manus hoc est sis tã diffortunatus: ut res tibi in manibus pereat: & quã manu tenes: retinẽre neq̃as. Et tu plenus. i. satur: ut dicit Calderinus: sed uerius plenus. i. turgidus: & oppletus cibis conficiare. i. cõsumaris: fame inextincta. i. insatiabili: ut sup. confectus est pater. s. Erisichthon pr̃. s. Taopeidis, seu Dryopeidis. solitæ mutari. i. per mutationẽ inducere uarias figuras: quia pater eã uẽdidit sub uariis formis. Nec fastidia dapis humanæ erũt tibi. i. nec fastidies uesci carnibus humanis & eris Tydeus. i. similis Tydei: huius tẽporis. i. qui sit hoc nr̃o æuo ea parte: qua potes. i. quãtũ ad hoc qđ est uesci humanis carnibus: sicut Tydeus corrosisse dr̃ caput Menalippi. Aut facias aliquid. s. tale quale fecit Thyestes: qui proprios filios edit cur. i. q̃obrem equi Solis externati. i. pauentes in aliã partem: agantur rursus a uespere. i. ab occidente: in ortus. i. ad oriẽtẽ: quia sol ind gnatus tetrocessit. Vnde est illud: Nec tam auersus equos tyria Sol iungit ab urbe.

CLycaon

DOMI.

Lycaon qs fuerit

¶ Lycaō: Priami filius ex Lycothoe filia Alcetrita apud Ho. loquit: Me puū exiguo victurū tpe mater Lycothoe genuit. Alter Lycaō arcadiæ rex Iouis ira i lupū ē cōuersus: cū mactato hoie Iouē decipe voluisset. de hoc loquit Oui. fabula orta est ex hist. nā si Copæ credimus, sacra Ioui lyceo fiebant in arcadia hostia humana: cuius carne degustata hoies in lupū vertebant: qd de Meneto prhasio cōtigit: q decē annis lupus in pristinā formā est reuersus. ¶ Tātalides: Pelops filius Tantali numinibus hospitio susceptis a patre appositus est: experiēte an dii essent: reliq abstinuerūt: vna Ceres humerum absumpsit quē postea reddidit eburneum diuinitas. ¶ Tu te. pu. Ityn filium Terei designat patri appositū. ¶ Absyrtus: Aeetæ filius ex

Pelopis fa.

Itys fabu.

Absyrti historia

Fœda lycaoniç repetes cōuiuia mēsæ:
Tentabisq; iterum fallere fraude Iouem.
Teq; aliqs posito tētet uim numinis, opto:
Tantalides tu sis: tu Tereiq; puer.
Et tua sic largos spargātur membra p agros,
Tanquam, quç patrias detinuere uias.
Ære perilleo ueros imitere iuuencos:
Ad formam tauri cōueniente sono.
Vtq; ferox Phalaris, lingua prius ēse resecta,
More bouis paphio clausus i ære gemas.
Dumq; redire uoles æui melioris in annos:
Vt uetus Admeti decipiare socer.

Caucasea nympha: ut scri. Apollonius ex Eurydide: ut Ibicus. ex Neæra: ut Sophocles. ex Phædra: vt Hesio. hūc Medea irā patris fugiēs inter fugiendum dilaniauit: vt collecta membra sequentem patrem retardarent. Cice. Egialeum appellatum fuisse existimat: sed Dio. alterū tradit agialeum. ¶ Aere perilleo: confecto tauro æneo a Perillo: qui supplicio afficiebantur clamantes ex bouis aluo suauem emittebant sonū: supra repetita est histo. ¶ Vt ve. Pelias fraudibus Medeæ iuueniles annos promittentis medicamentis magnis interemptus est filiabus oibus consentientibus: præter vnam Alcestam: au. Diodo. quæ impietate abstinuit: fuit autem Admeti socer: nam eo mortuo Iason, vt sociorū animos leniret: Euadnem eius filiam Aeneo collocauit Cephali: amphimonem Andremoni leonthei fratri: Alcestam Admeto.

Perilli hist.

Peliæ fab.

ZARO.

Lycaon

¶ Fœda ly. Lycaon arcadiæ tyrānus: vt apud Oui. in. i. meta. ē videre humana corpora p epulis pbere cōsueuerat: ad quem Iuppiter mortali sumpta effigie se contulit: cui Molossum partim assum: partim elyxum apposuit: vt deinde si humanam carnem non cognouisset: & ipsum occideret: fama namq; Deum esse erat. Iuppiter tanto perspecto scelere: Lycaonem in lupum mutauit: vnde & nomen tenet: λύκος enim græce lupus est. legitur & de alio eiusdem nominis Priami filio apud Ho. ¶ Teq; ali. posi. sensus est: uelim itaq; & cupio. vt eo modo in deorum cibū pbereris: quo Pelops a patre Tantalo est appositus: cuius humerum Ceres quin comederet non se abstinuit: vt in principio exposuimus de Tantalo satis q loquuti. ¶ Tu Tereiq; puer: Pandion Athenarū rex prognē & Philomelam filias genuit: quarum prognē Tereo thracum tyranno despondit: cumq; Progne inuisere parentem & sororem gestiret: a quibus p quinqueniū abfuerat: ipsi Thereus morem gessit: nam Athenas nauigauit: unde Philomelam: ut ad sororem abduxit: cuius forte illectus pulchritudine: incestū comisit: & ipsi philomelæ ne crimen palam faceret sorori linguā abscidit: eāq; in silua reliqt: q pprio sanguine tāti mali his tātū uerbis Prognē certiorē reddit: [Greek] Tereus me corrupit: quo fit ut adeo Progne hac re grauaretur: ut & sororem ad se curarit occulte venire: filiūq; patri edendū apposuerit: cui de filio interrogāti rñsum est: In vētre, qd qris, habes: quare cū gladio vxorē & sororē insectaretur: deorum miseratione in aues oēs sunt cōuersi. Progne in hirūdinē: in lusciniā Philomela: Tereus in vpupā: in phasidē vero Itys Terei & Prognes filius: vt in fabulis ab Oui. lōga cōmemoratione refertur. ¶ Et tua sic lar. vulgatissimū est quēadmodū, cum Aeetes colchorū rex Medeæ pater Iasonē persequeretur: qui autēū vellus & Medeā surripuerat: discerptus, dilaniatusq; per mēbra fuerit Absyrtus a Medea sorore in ambracia: quo pater dum filii corporis partes colligeret, retardaretur: qua crudelitate Iason periculum euasit: sunt absyrtides insulæ ab Absyrto nuncupatæ, vt Ruffi Festi indicat carmen ionii: Si quis rate cursum cærula Currat æquora: ut eos cymbā producat in ortus Absyrti cautes, & crebras primus artes Inueniet. ¶ Aere peri. fuit Phalaris agrigentinus crudelissimus tyrannus: idemq; & disertissimus: quod eius testātur epistolæ: cui perillus taurum aheneum ianuam a latere habentem donauit: vt in eo igne supposito homines exureret: vnde & ipsos bouis voces æque edituros affirmauit: sed Phalaris in muneris artifice primo experiri, quod docuerat, voluit: vnde in. iii. de tri. Ouid. ait: Pro quibus inuentis: vt munere penses: Da precor ingenio premia digna meo, Dixerat ad Phalaris pœnæ mirāde repertor: Ipse tuum presens imbue dixit opus. Nec mora monstratis crudeliter ignibus vstus: Exhibuit geminos ore gemēte sonos. ¶ Vtq; Fe. Pha. circūseptus a suis phalaris: quo modo perillum, reliquosq; multos interfecerat: defunctus est resecta prius lingua. alii autem lapidibus eum occisum dicunt. volunt nonnulli Phalari annos. lxiiii. ante vrbem conditam fuisse, Euse. vero tulli hostilii temporibus apud agrigentinos tyrannidem exercuisse scri. qui filium: vt Eustatius in. vii. ethi. tradit, comedit. ¶ Paphio: cyprio. est Paphos cypri oppidum aucto. Pli. ¶ Cūq; re. vo. Peliam filiæ Medeæ suasu interfecerūt: quæ eum in iuuenilem ætatem reddere promiserat: vtq; magis aggrederentur pietatis causa scelus arietem suis medicamentis in agninā formam restituit: renouatis antea Aesonis Iasonis parentis annis: quare omnes impias in patrem manus immisere preter vnam alcestem: occiso autem Pelia altam Medea turrim conscendit: uotum lunæ per actura predicans: vnde Iasonem dato signo patrui mortis certiorem fecit: qui ipsum in patriam admittere obstinatissime negabat: vt in. v. Dio. & in. vii. meta. Ouid. declarant. ¶ Socer: Pelias: nā, ut eodem lib. Dio. ostendit, patrui Peliæ filias honorificentissime Iason nuptui dedit: Alcestem admeto phereti thessalo: amphimonem arobremoni Leontei fratri: Euadnem uero Aeneo cephali tūc phocæorum regi.

Absyrtus

Perillus

Phalaris q fuerit

Paphos oppidum vbi

Peliæ fab.

ASCEN.

¶ Et tu repetes conuiuia fœda. i. obscœna: mensæ Lycaoniæ. i. super quam Lycaon arcadum rex hospitum a se occisorum carnes ponere solebat: donec ab Ioue in lupum uersus est quando eū fallere uoluit: unde addit: & tentabis. i. conaberis iterū idest sicut Lycaon fallere fraude idest per fraudem: Iouem scilicet a te hospitio susceptum: & ego opto ut aliquis tentet uim numinis: idest diuinitatis conuiuarum: te posito: idest apposito ad mensam: sicut Tantalus filium suum Pelopem Diis apposuit (dicit tamen Calderinus supra nō esse damnatū ob hanc causam: sed quia deorum secreta reuelauerat) tu sis Tantalides: idest similis tantalidæ: idest occidaris a patre: & apponaris sicut appositus est Pelops. & tu sis puer: idest filius Terei: scilicet regis: qui filium suum Ityn aut Itylum comedit: & cum eum sæpe peteret: respōdit mater: Quod petis intus habes. quo cognito mutatus in vpupam auem fœdam: & tua membra spargantur sic per largos agros: tanquam supple ea: scilicet Absyrti fratris Medeæ: quæ detinuere: idest immorata sunt: vias patrias. idest ipsius Aeetæ regis Colchorum insequētis filiā suam Medeam cum Iasone aufugientem. Aere perilleo: Commentarii huius loci erant penitus transportati: sed cum difficultate ad suum locum reducti sunt. Ordo autem est. Et imitere. i. uelim aut precor imiteris ueros iuuentus ære Perilleo. i. factos de ære Paphio: seu cyprio. sicut Perillus Atheniensis Phalaridi tyranno fecerat & primus in eos intrusus supplicia atrocitatis dedit: & hoc sono conueniente ad formam tauri: ita vt non humana. sed taurina vox emittatur per os tauri aerei: ne forte tyrannus ad pietatem humano gemitu contrahi possit: & clausus in ære paphio. i. Cyprio: gemas more bouis: vt. i. quemadmodū: Phalaris tyrānus ille agregentinus sup. gemuit intrusus in eidē bouē a sociis: in quē prius Perillum itrudi fecerat: & hoc lingua resecta. i. amputata pus ense. Et dū tu voles redire i annos melioris æui. i. iuuētæ: decipiare. i. decipiaris: vt sup. deceptus est socer admeti. s. pelias: vetus. i. q i sūmo senio sperabat venire i annos iuuētæ arte Medeæ: q eū decepit.

…ZA

Atq; eques ĩ medii mergare uoragine coeni:
Dum modo sint facti nomina nulla tui.
Atq; utinam pereas: ueluti de dẽtibus orti
Sidonia iactis grata per arua manu.
Et quæ Battiades fecit, fraterq; medusæ:
Eueniant capiti uota sinistra tuo.
Et quibus exiguo est uolucris deuota libello
Corpora proiecta quæ sua purgat aqua.
Vulnera totq; feras, quot dicitur ille tulisse:
Cuius ab inferiis culter abesse solet.
Attonitusq; seces, ut quos cybeleia mater
Incitat ad phrygios uilia mẽbra modos.
Deq; uiro fias: nec fœmina, nec uir, ut Atys:
Et quatias molli tympana rauce manu.

DOMI. [Curtii mors] ¶ Aut eques: dehiscẽte terra in vrbe aruspices rñderũt: Stultionẽ maniũ Deũ poscere virũ fortissimũ: q nisi daretur interitus vrbis immineret: Curtius iuẽtus ẽq armatus eũ i locũ se deiecit: nomẽ datũ ẽ: ut Curtius lacus appellaretur. hãc hi. nñi ita p fitẽtur: Probus Tito Li. assentitur: licet Piso Cornelius Luctatius au. Var. varios secuti annales alr scripserũt. ¶ Atq; vti. [Cadmi hi.] Cadmus pmus ɔstare æs inuenit i uarios usus. Cadmus alter solutæ orõnis inuẽtor fuit. Cadmus pterea i fab. Agenoris filius Thebas ɔditurus mactato serpẽte dẽtes ex oraculi pcepto seminauit: ex qbus nati hoies: mutuis ceciderũt uulneribus qnq; tãtũ supstitibus: quorũ unũ tãtũ noiauit Oui. Echionẽ: [Homines terrigenæ] Pherecydes oẽs: Ideũ. i. Euchionẽ: Pelorũ: Hypenorem: addit ptes tea idẽ auctor hos dẽres serpẽtis datos fuisse a Marthe & Pallade parte dimidia Cadmo & pte itẽ dimidia Aetæ: qđ latini nõ tradiderunt: & cũ eũdẽ Cadmũ tenuisse illyriũ pdiderit: alrerũ fuisse Cadmũ Pherecydes scri. [Callimachꝰ q fuerit] ¶ Battiades: mẽdose nõnulli legũt pẽthides interprẽtes hoc dictũ de Hipponacte cuius Stra. & Pli. meminerũt Acrõ nõ satis perite: sed itelligẽdũ de Calimacho ortũdo a Batto: qui Apolloniũ rhodiũ discipulũ suũ Silei filiũ: uel ut alii scri. Ilei fratrẽ Medusæ: & Aegiales carmine iprecatorio deuouit: ut supra ẽ expositũ. ¶ Vulnera tot. se. de Mœnetio nõnulli itelligũt: qđ falsum ẽ: nam loquitur de Osiride: q in xxiiii. partes discerptus fuit. [Osiris discerptus] huic mortuo sacra istituta fuerũt ab vxore in qbus piaculũ ẽ gladiũ esse. ¶ Deq; vi. atys Cybeles cõcubitũ fugiẽs [Atys sa.] genitalia sibi amputauit.

ZARO. [Curtius] ¶ Atq; eqs in me. triplex de lacu curtio legitur hi. nã Portilius scri. terrã dehisse. qđ ad Aruspices ex sena. cõs. delatũ ẽ: q rñderunt deos maniũ postulationẽ postulare. i. ciuẽ fortissimũ eodẽ mitti: quẽdã curtiũ fortẽ uirũ armatũ equo se in eũ lacum pcipitasse: eiusq; corpus ita diuinitus humasse: eo facto locũ coisse: qui a Curtio nomẽ hẽt. Piso aũt in annalibus tradit: Bello sabino iter romulũ inq̃ & Tatiũ Metiũ Curtiũ sabinũ fortissimũ uirũ: cũ Romulus cũ suis ex supiore pte ipressionẽ fecisset: Curtiũ i palustrẽ locũq i foro tũ fuit: secessisse: atq; ad suos ĩ capitoliũ recepisse: & ab eo lacũ nomẽ iuenisse. Corne. & Lucta. perhibẽt eũ locũ fulguratũ: & ex sena. cõsul. septũ eẽ: idq; a cõsule Curtio factũ: cui Marcus genutius collega fuit: curtiũ appellatũ. põr & de Amphiarao itelligi: ut nõnulli uolũt: q & ipse loco nomẽ dedit. nã ubi hiatus terræ eũ absumpsit: teste Strabone: hiatus amphiarai dictus ẽ. ¶ Atq; vti. pe. ad perquirẽdã Europã sororẽ dura lege a patre missus ẽ [Terrigene] Cadmus: ne domũ absq; sorore reuerteretur: qua nõ iuẽta Apollinẽ ɔsuluit: q eũ vbi bos requieuisset urbẽ ɔdere iussit. itaq; Thebas i Boeotia ædificauit: antea tñ socius ex pximo loco ad hauriẽdã aquã: ut sacrificaret missis: qui eũ reditũ tardarẽt: miratus Cadmus ad eos se cõtulit: quos oẽs ab angue martio enecatos ẽ cõspicatus: quẽ magno labore interfecit: cuius dentes Palladis iussu seminauit: a quibus statim frẽs armati orti: qui mutuis cõcidere uulneribus: quinq; dũtaxat superstitibus ut in. iũ. Meta. Oui. est au. ¶ Sidonia: Phoenicia. Sidon. n. teste Trogo Põpeio, siue Iustino lib. xviii. Phoenices condidere: quod a piscium ubertate sidona appellauere: nam phoenices piscem Sidon uocant. ¶ Et quæ Battiades: Callimachus cyre[Sidonia quæ sit]neus, ut in principio docuimus, in Apollonium rhodium discipulum inuectus est. ¶ Medusæ fra. qualesq; in eũ imprecatus est calamitates: poeta in Ibidem optat. [Callimachus] Battiades Callimachus ideo dictus: quia Battus Cyrenas condidit: a quo cyrenenses Battiades nuncupãtur: ut Romulidæ a Romulo Romani: ita & cecropidæ Athenienses a cecrope. ¶ Et quibus exiguo est uolucris: periphrasticos ibidem dicit. ¶ Vulnera totq; feras: Menedemum tot in bello Troiano uulneribus confossum uetus scribit interpres: ut tantilla corporis pars non sit reperta: ut ferrum postea execrarentur: nec eius inferiis more maiorũ [Cyrene a quo ɔditæ] adhibendum existimarint: sed possumus etiam de Osiride intelligere: qui adeo in minutissimas partes a Typhone fratre dicitur concisus: vt solitum cultrum in inferiis adhiberi non oportuerit. hunc ægyptii pro deo colunt. hanc apud Apianum [Osiris] de rebus ægyptiis: Plu. & Aristidem smyrneum historiam legere poteris. ¶ Attonitusq; seces: mos erat ut Cybeles sacerdotes uirilia amputarentur: cuius rei causam hanc tradit Lactan. Deam, inquit, mater amauit formosum adolescentem: & eundem cum pellice deprehẽsum excectis uirilibus semiuirum fecit: & nunc a Gallis sacerdotibus sacra eius celebrantur. [Cybelis sacra] Ouidius quoq; in fastis eandem ferme rationem affert: licet Dio. diuersam scripserit histo. ¶ Cybeleia: mater Cybele a monte frigiæ nomen habet: in quo colebatur: uel a Cybelo sacerdote: alii [illegible] idest a capitis ratione: quod proprium est sacerdotum: ut Ser. scri. quæ autem hæc fuerit Cybele. in. iii. histo. Dio. ostendit. ¶ Ad phry. modos: ad modulatus sonos quales in phrygia edebantur: ubi primo culta est. ¶ Deq; uiro fias: [Atys] Atys a Cybele dilectus: in phrygiam naui delatus est: quo in loco numinis instinctu pudenda sibi amputauit: comitesq; cybeleios sumptis sacrorum instrumentis ad eius sacra celebranda hortatus est: mentemq; furore uexandam: qui post longam defatigationem fuit sopore solutus: inde a Cybele in gremio susceptus: cumq; ciuitari corporis damna mente agitare cœpisset: patriæ absentiam, suasq; lamentatus ærumnas: misertime defleuit: ut autem dea puerum sibi dilectum a talibus luctibus remoueret: unum de leonibus suis misit: qui puerum perterrefaceret: quo terrore exanimatus in nemora cybeleia se coniiciens: ibi est perpetuus deæ minister effectus: ut Catulli indicat carmen. Super alta uectus Atys celeri rate maria: Phrygium ut nemus citato cupide pede Tetigit: aditque opaca siluis redimita loca Deæ stimulatus: ut furenti rabie uagus animi deuoluit lactes acuto sibi pondere mites: & quæ sequuntur. scri. tamen Dio. in. iiii. Atym phrygium adolescentem: quem papam dicebant: a Cybele amatum: quæ ex eo enixa est: cumque hoc parentes Cybeles cognouissent: Atym & nutrices interfici iussere: insepultosq; abiici: quid sit deinde secutũ: tute perlegere poteris: locum ostendisse sufficiat.

ASCEN. ¶ Aut tu eques idest insidens equo: ut Curtius romanus: mergare. i. immergaris in uoragine idest specu cœni medii. i. quod sit in medio foro: dummodo. i. sic tamen: ut nulla nomina. i. monumenta: & laudes: seu tituli sint tui facti. i. dummodo nõ cõsequaris æternum nomen: sicut Curtius Romanus consecutus est: qui ob salutem patriæ se Diis manibus deuotum in specum præcipitauerat. Atq; utinam pereas: ueluti sup. perierũt orti de dentibus scilicet draconis iactis manu sidonia. i. ipsius Cadmi sidonii: per arua grata. i. ubi libenter nascebantur ex dentibus. Et uota sinistra. i. nociua & contraria: quæ. i. qualia: battides. i. Batti filius Callimachus: & frater Medusæ fecit: eueniant capiti tuo: idest omnis iprecatio Callimachi in Apolloniũ eueniat in caput tuũ: & sup. uota sinistra eueniant capiti tuo: quibus uolucris. i. auis est deuota. i. per deuotionẽ & imprecationem effe: ta: modico libello. i. imprecatorio: est paucorum uerborum. quæ. s. uolucris: ut cornix ex Cornide facta: purgat sua corpora aqua protecta imminente: scilicet pluuia. Tu enim, vt Maro inquit, uideas gestire lauando. Et feras tot uulnera: quot ille dicitur tulisse: idest accepisse: obeuius inferias: idest dum ei inferiæ celebrantur: culter solet abesse. i. vt Osiris: ut declarat Calderinus. Et tu attonitus. i. sacro furore captus & stupefactus: seces: idest circũcidas membra uirilia: idest

pudenda

pudĕda tua ad nihil vtilia:cultro lapideo:vt sup.secăt Galli sacerdotes matris deŭ Cybeles:quos mater Cybeleia.i.ipsa Cybele:seu Cybeles:incitat ad modos.i.numeros:seu rythmos:ad quos fiŭt choreæ:Phrygios.i.frequentatos a Troianis:ad quos dr̄ illud:Tympana vos,buxusq; vocat &c.Et fias de viro:nec vir:nec fœmina:vt Atys sup.factus ē:q genitalia sibi amputauit:& ita spado factus:nec uir nec fœmina fuit:& q̄tias tympana.i.instrŭ:extēsam pellem,q̄ cōcutitur,habētia:nam a τυμπανίζω:qđ est extēdo dicitur tympanŭ:rauca.i.rauce sonantia:manu molli.i.floccida:vt eunuchis.i.emasculatis est.

Inq; pecus magne subito vertare parentis:
Victor vt est celeri,victaq; versa pede.
Solaq; Limone pœnam ne senserit illam:
Et tua dente fero viscera carpat equus.
Aut vt Cassandrę dominus non mitior illo
Saucius ingesta contumuleris humó.
Aut vt Abantiades:aut vt lyrnersius heros
Cęsus in ęquoreas præcipiteris aquas.
Victima uel phoebo sacras macteris ad aras:
Quá tulit a sæuo Theodotus hoste necē.
Aut te deuoueat certis Abdera diebus:
Saxaq; deuótŭ grandine plura petant.
Aut Iouis infesti telo feriare trisulco:

C Inq; pecus:Atalăta superata ab Hippomene cursu:versa ē in Leænă:marito in leonē ꝯuerso:cŭ in Cybelis tēplo amoris ipatiēs Hippomenes cŭ puella rē hŭisset. ¶ Solaq; li.filia Hippomenes adulterio dep̄hēsa alligara equo a p̄re absŭpta:vt supra ē dictŭ. ¶ Abătiades:male legerŭt,q hoc putăt dictŭ de Creto:aut de Phineo fratre Acrisii:nam designat Perseŭ nepotē Abătis:q cŭ Danae matre in urnă ab Acrisio impositus est:cōmissus mari vndis delatus est in Seryphō insulă:& inuētus a Dicte piscatore:cuius unus Papi.apud nos meminit:Fluctiuagus uolucrē conibat persea Dictis.Educatus in insula a Polydecte rege missus in aperta capitis discrimina.Hygi.docet:& Stra.& interpres Apollonii:uictor reuersus in Seryphon incolas in lapides cōuertit ostēso Gorgonis capite. ¶ Lyrnesius he.cōfingŭt fabulă nōnulli nec ueram:nec loco accōmodatam:loquitur enim de Thelepho:qui Lyrnesius dictus est:qŭ lyrnesiŭ & pedasum vrbes tenuit ipse:xiosis cŭ auge matre in urnam impositus:ut Eurypides & Stra.scri.ad hostia Caici fluminis delatus est:ubi imperii hæres relictus est a Theutrante. ¶ Quam theo.quicquid ab aliis hoc loco traditum est:nondŭ comperi.illud unum inuenio Theodotum bactrianorum regem ab Arsace rege parthorum fuisse mactatum. ¶ Abdera:urbs Thraciæ initio anni hominem deuouet pro salute communi:obruitq; lapidibus.

C INq; pecus magnæ.ut iă exposuimus Atalăta ab Hippomene cursu superata:in leonē vna cŭ uictore uersa est:tum Veneris ira.tŭ ēt quia in tēplo Cybeles deorŭ matris ꝯcubuisset:cuius leonibus currus ducit. ¶ Solaq; Limōe:Limo Hippomenes ex Atalăta filia a p̄re i adulterio dep̄hēsa eqs discerpēda ē tradita:cuius ēt mētio facta a nobis est. ¶ Aut vt cas.dn̄s: cassandrea potidea thessaliæ pars ē:ubi Cassandrus dn̄atŭ dicit̄ hŭisse:q in suos nimiŭ sæuiēs:ab eis saxis obrutus ē:ut a ueteri accepimus iterp̄te. ¶ Aut ut Abătiades:pseus ab Abăte genus ducēs:ex ꝯctaxo.n.natus ē cecrops:q Methionē genuit:a quo methionidæ nŭcupant̄.huic Canace filia fuit:quæ Abătē peperit:uñ abătiades dicti sunt Calthodō huius filius fuit:q habuit Elphenora:ex quo natus est Acrisius cuius Danae filia fuit persei mater.acceperat ab oraculo Acrisius:ut a filiæ nato eēt expellēdus:q̄re Danaē in turri:ne a quoq̄ grauida fieret,inclusit:ad quă Iuppiter in aureă pluuiă mutatus se cōtulit:eaque potitus est:quæ Perseŭ peperit:ut lib.iii.carminŭ Hor.idicat veră secutus historiă:iclusam Danaē turris ænea,robustæq; fores.& Virg.canŭ tristes excubiæ nutrierăt satis nocturnis ab adulteris:si nō Acrisiŭ uirginis abditæ custodē pecudŭ Iuppiter:& Venus resissent:fore enim tutŭ iter patēs cōuerso in p̄tiŭ deo aurŭ per medios ire satellites:& q̄ sequunt̄. Scribit tamē Simonides Danaē a p̄to patruo nō Ioue cōpressam.Acrisius aūt in arcă Danaē & perseŭ cōclusit:quă in mare piecit.Danaes itaq; & filius in seryphō isulă deuenere:in qua Polydectes magnetis filius dn̄abatur.licet Menăder Ditē dicat:cuius uerba ꝯsolatus Apolloniŭ Plu.i morte filii refert:Ditis ꝯsolătis Danaē.hic Polydectes siue Ditis i vxorē Danaē accepit pseaq; nō aliter q̄ filiŭ amauit:quē postmodŭ in occidērē,ut Gorgonas iterficeret,misit:q̄s a Mercurio talaribus pegaso:& galea acceptis superauit:& a Vulcano falce ex adamăte facta:ut Hygi.tradit.Hæ uero tătŭ oculo utebătur tresq; numero fuere Histiorei ex Cetho filiæ:eximiæ pulchritudinis:Euryale:Stheno:& Medusa oium natu maxia.addŭt & aliq quartă Scyllă:qbus,ut diximus,iterēptis:Perseus Medusæ caput abstulit:quo saxeos hoies efficiebat:hăc multi auctores fabulă memoriæ p̄diderŭt:præter Oui.& Hygi.quare utpote oibus p̄spicuă totă recē fere desistimus.unŭ tñ te latere haud uolo,Diodo.i.iii.inixus auc.Gorgo.i occidēte pugnacissimas mulieres fuisse a græcis amazonas appellatas:quas labore maxio pseus superauit:docet & Pōpo.Mella has Gorgonides isulas i oceano æthiopico positas tenuisse:tradit Lactă.Perseŭ & Danaē i Italiă delatos:ubi ardeă Perseus ædificauit. ¶ Lyrnesius heros:hăc abŭde superius fabulosam narrauimus histo.de Telepho inquă:quē auges mr̄ ex Here.peperit i silua:vbi a pastoribus inuētus regi theutrăti dono datus loco filii ab eo tractus ē.hic Theutras regionē Lyrnesiŭ sibi parētē habuit:vñ Telephus ipsius regis hæres Lyrnesius dictus est. ¶ Victima uel Phœbo:Theodotus tragicus poeta de Philoctete scripsit:quemadmodŭ morsus a serpēte diu dolore uexatus sibi manŭ iusserit amputari:vt in.vii.æthi.scr.Eustarius is cŭ atrocē nimiŭ de Mnesarcho rege scripsisset tragœdiă:ab eo cŭ fugisset in Apollinis tēplŭ:ibidē occisus est:auctor uetus interpres Theodorus est dactylus e & o per sineresim coeŭt in ună syllabă:ut i pri.Ilia.apud Ho.apud Iuue.grămaticus:rhetor:geometres:pictor:aliptes.apud Propertiŭ:Hoc eodē ferro stillet vterq; cruor. ¶ Aut te deuoueat certis abdera:mos admodŭ inhumanus apud Abderă thraciæ ciuitatem fuisse legitur.solebăt.n.hoiem sacrificare:dirisq; iprecationibus execrare:ac lapidibus obruere.existimătes mala oia ciuitati iminentia:hoc diro piaculo propulsare:ut Callimachus refert:fuit ea hac urbe Demo.abderites philis.

C ET vertare in pecus magnæ parētis.i.matris deŭ:hoc est in leonem:uti.s.Hippomenes uictor Aralăte est sup.uersus:& ipsa Atalăta uicta celeri pede:est uersa.i.mutata.Et ne sola Limone filia Hippomenis senserit illă.i.notă pœnă.i.punitionem adulterii sui:quă dedit equinis dētibus dilacerata:equus carpat:&.i.ēt tua uiscera dēte fero.i.feroci & imani:ut Cassandreus dominus.Et tu faucius.i.uulneratus:cōtumuleris.i.sepeliaris:& obruaris humo.i.terra ingesta.i.supingesta:ut dominus Cassandreus.i.Cassandrus:qui uiuus in terra defossus periit:cōtumuleris inquă existēs nō mitior illo.s.domino:hoc est tyrăno Cassandreo.i.macedonico.Aut tu cæsus.i.occisus p̄cipiteris in aquas æquoreas.i.marinas:ut sup.præcipitatus est Abantiades.i.Perseus nepos Abantis:qui in fuscella cŭ matre expositus est:ut Heros lyrnesius.s.Thelephus sup.præcipitatus est.uel macteris existens hostia sacra.i.dicata Phœbo:uel sacra.i.execrabilis more Massiliēsiŭ in Gallia quōdă:q puerŭ per annŭ nutritŭ tēpore supplicationŭ mactabăt:cŭ iprecatione iprecantes.s.oē malŭ:qđ toti p̄uinciæ immineret in illŭ puerŭ sacrŭ.i.execrabilē cōuerti.uel sup.feras necē:quă Theodotus.s.rex bactrianorŭ tulit ab hoste sæuo.s.Arsace Parthorŭ rege:a quo occisus est.Aut abdera urbs illa Thraciæ deuoueat te certis diebus.s.in initio anni:quo deuotŭ lapidibus obruere solebat:& saxa plura grandine.i.q̄ grădinis decidere solet sup tecta.& est cōparatio Virgiliana lib.v.vbi Aben tello sic Dareta percussum canit:petant.i.obruant & ipigant te deuotŭ.i.morti destinatŭ.Aut feriare telo trisulco Iouis.s.fulmine:quod trisulcum est:ad significandŭ triplicē Iouis potestatē in cœlo,in terra,& ad inferos:sicut neptuni potestas significatur per tridentem:& Pluto per Cerberŭ tricipitem,infesto.i.tibi vim inferente quasi ad te ipso.

DOMI.
Atalantæ fabula
Hippomenis mors
Persei interitus
Thelephi historia
Theodoti mors
Thraciæ ritus
ZARO.
Hippomenes
Cassandri mors
Perseus
Thelephus
Theodotus
Ritus sacrorum
ASCEN.

Vt satus Hippomene: Dosit hoesq; patet.
Vt soror Autonoes: ut cui matertera maia ẽ:
Et temere optatos qui male rexit equos.
Vt ferus Aeolides: ut sanguine natus eodẽ.
Quo genita ẽ, liqdis q̃ caret Arctos aqs.
Vt Macedõ icta est rapidis cũ cõiuge flãmis:
Sic precor ętherei uindicis Igne cadas.
Prędaq; sis illis: quibus est Latonia Delos,
Ante diem rapto nõ adeunda Thraso.
Quiq; uerecũdę speculãtẽ mẽbra Dianę:

DOMI. Præster fulmine ictus. Dosithoes interitus. Semeles interitus. Phaetonti fabula. Salmõeus qui. Menii intẽritus. Macedon a quo macedonia q fuerit. Thrasus q. Actęonis fabula.

ℭVT satus: Præster Hippomenes filius: cum deos detestaretur ob patrem deiectum imperio: fulmine ictus cecidit. ⁋ Dosithoes: athrax cum filiam Dosithoem a Ioue compressam prodidisset: fulmine extinctus est. ⁋ Vt soror: Semele soror autonoes luce Iouis: quam decepta impetrauit extincta est. Porphirio filius Sisyphi: quod unus Lycophron scribi. cum Hyginus tradat Gluacum rãrum Sisyphi filium fuisse: impietatem paternam secutus in deos fulmine ictus est. ⁋ Est matertera: quoniam mater Ops huius mater, Maiæ soror fuit. ⁋ Et temere: Phaeton impetrato curru a patre Phoebo notissima fabula tadiis cum male regeret combustus est. ⁋ Vt ferus Aeolides: Salmoneus æoli filius: ut scri. Diodo. ex Alodice genuit Tyro formosissimam quam amatam fuisse a Neptuno scri. Ho. & Strab. & Proper. Vobiscum candida Tyro. ⁋ Vt sanguine: Menius Lycaonis filius conflagrante domo paterna: & Lycaone patre in lupum verso cum Ioue detestaretur fulmine ictus periit. ⁋ Vt Macedon: Macedon nomẽ macedoniæ dedit cum viro combusta eadem flamma. ⁋ Prædaq; sis illis: imprecatur laniationem a canibus, qualis contingit Thraso puero in Delo. Thrasus autem puer Dianæ dilectus a canibus discerptus est: Phoebi autem ira immissa est pistilentia: qua, vt deliaci deliberarentur, ex oraculo canes eiecerunt: quam historiam paucis uerbis designauit Stra. cum ait: Canes a Delo alere religiosum est. Legatur Thraso rapto ante diem: hoc est immatura ætate: non autem, ut alii interpretãtur, Delos non adeunda ante diem: quod scilicet Thrasus templum ante lucem voluerit ingredi: quod ridendum est. ⁋ Quiq;: Actæon notissima fabula discerptus est a canibus. Probi sententiam non laudo: qui scribit in Buco. Virgi. aracynthum actæum dictum esse ab Actæone. nam actæus dicitur, q̃ fines atticæ attingat: ut littoralis. nam mari prominet.

ZARO. Præster. Athratis fabula. Semeles. Sisyphus. Phaeton. Salmõeus. Ismeneus. Macedõia. Thrasus.

ℭVT satus Hippomene: nunc fulmine ictos memorat: & p̃sterẽ dicit Hip. ex Atalãta filium qui patrẽ interfecit: pp̃ter sororẽ ab eo tam crudeliter occisam: deinde a Ioue est fulminatus: ut uetus memorat iterpres. ⁋ Thesiphilesq; pr̃: Athrax thessaliæ rex pr̃ Hippocatiæ: quã Pirithous duxit uxorẽ: primus apud attachas artẽ tragicã docuit: unde athracia scientia magica ẽ appellata: ideo Statius: Athracia rubent Arte labor. is igitur cũ filiã Iuppiter coprẽssisset thesiphilẽ: q̃ ẽt thion ẽ appellata: uñ Aristarchus thyades sacrificãtes Bacco & ab Orpheo myse nuncupata: & ob eã cãm a se reiecisset Iouis ictus fulmine obiit. vt Lactantius & uetus interpres scri. ⁋ Vt soror Autonoes: Semele Inus, & Autonoes soror Cadmi & Armoniæ filia a Ioue cõpressa, Bacchũ in uentre habuit: qd̃ ægre ferens Iuno in Anũ se transformauit: & Semele persuasit: ut a Ioue peteret: ut cũ ea, sicut solet cũ Iunone, cõcũberet, qd̃ si nõ denegaret ab eo se amari cognosceret: si minus id faceret: amorẽ fictũ docuit: per stygẽ paludem iuratus Iuppiter p̃misit felici: qd̃ peteret daturũ: quæ perniciosi consilii inscia: Iunonis cõnubiũ experiri uelle dixit: Iuppiter iureiurãdo astrictus abnuere minime qn faceret, potuit: q̃re eã fulminauit: nil cui aliud Iuno interpretat: q̃ aer: Iuppiter uero ignis: q aerẽ percutit: & ita dicitur cõcũbere cũ Iunone Iuppiter. habes auctores Oui. in. iii. meta. & in. iiii. ac. v. historiarũ Dio. ⁋ Vt cui matertera maia est: ait Porphyrius apud Ho. helanici historici testimonio in pri. Atlanticon: ex septẽ Pleiadibus: sex cũ deis: unã cũ mortali rẽ habuisse. Iouẽ quidẽ ex Thaygete habuisse Lacedæmona: ex Maia Mercu. ex Electra Dardanũ: Neptunũ aũt Alcyonẽ cõpressisse: unde lycõ natus: Martẽ cũ Sterope coiuisse: unde Oenomaus genitus: Meropẽ uero Sisyphũ cõpressisse: uñ Glaucus natus est: ergo cui matertera Maia est: Sisyphi filiũ dicit Porphiriũ: qui cum deos detestaretur Iouis fulmine occidit: cui matertera Maia est: hanc Simonides. ut inquit Proclus in Pindarũ, Oriã appellauit: merito, inquit, quia in mõte Arcadiæ Cylene cõpressa Mercuriũ edidit. ⁋ Et te. op. Phaeton Solis & Clymenes filius: cũ ab Epapho Ius & Io. nato degener dictus esset: per certissima signa id cognoscere uoluit: matri iurãti uerũ Solis esse filiũ fidem non adhibens: qua re in coelum ad patrẽ se cõtulit: a quo ut currum suum gubernaret, accepit: & si eo inuito: nam inuiolabilem paludem iurauerat antea filio: quicquid peteret cõcessurum. uehebatur itaq; Phaeton equorum ignarus moderator per coelum: quare equi deuiarunt, vnde ni Iouis præsto fuisset auxilium: totus terrarũ orbis comburebatur. nam Phaetontem fulmine occidit: qui in Eridanum fluuium decidit: quem sorores flentes in electrũ uersæ sunt: ut in primo & ii. meta. Oui. narrat. ⁋ Vt fe. æoli. Salmonei æoli filii temeritatẽ in. vi. Aenei. Vir. cecinit: hic solum sibi perforatum extruxit: in quo vehebatur: vnde crepitus ingentes p̃dibat: & aquã per foramina emittebat: prædicãs tonitrus & pluuias: ut deus edere: quem Iuppiter fulminauit. ⁋ Vt san. na. eo. Ismeneus lycaonis in lupum mutati filius: patrem imitatus Deos floccifacere voluit: sed a Ioue fulminatus interiit: ut uetus scri. interpres. ⁋ Vt Ma. icta est: Macedo, ut in iliade apud Ho. scri. Porphyrius: sicuti Marsias scri. historicus Iouis & æthræ filius totam obtinuit thraciam: a quo macedonia est appellata. ex hoc duo nati sunt filii ex muliere incola: quam ille sibi asciuerat Pyreus & Emathus: a quibus duæ extructæ sunt ciuitates in Macedonia: Pyrea & Aemathia: hi duo cum vxore Macedon in proprio exusti sunt thalamo. ⁋ Prædaq; sis il. Thrasus iuuenis a Latona dilectus eius templũ in Delo matutino adiit: & canes eum discerpserunt: quare pestis immissa est: responsum ab Apolline eam sedari posse: si canes non admitterent: ut interpres uetus docet. Stra. tradit religiosum esse in Delo canes alere. ⁋ Quiq; ve. Aristæi & Autonoes Cadmi filius fuit Actæon: Ianthius etiam nũcupatus. Oui. Cum iuuenis placido compellat ianthius ore: cum hic uenatione fessus in vallem gargaphiam se recepisset: Dianam: cæterasq; eius comites lauantes in fonte conspexit: ne a sit id quandoq; manifestaretur: in eius faciem Diana aquam e fonte proiecit: inquiens: nunc tibi me posito visam uelamine narres Si poteris narrare licet. subito namq; in ceruum est conuersus: & a propriis canibus laceratus. in. iii. meta. abunde & festiue hanc habes fabulam.

ASCEN.

ℭVT sup. percussus est satus Hippomoo: aut, vt alii legũt, Hippomene. s. Præster noĩe: & vt pater Dosithoes. s. Athrax. Et vt sup. percussa est soror Autonoes. s. Semele: quæ petens cum Ioue coire vti Iuno solet in spẽ fulminis coiens extincta est, iam grauida Baccho: quem in vtero gestabat. & vt sup. percussus est is. s. Porphyrio: cui Maia est matertera: quia soror matris eius Siopis. & vt Phaeton supple qui rexit male equos. s. Solis patris sui optatos. i. expostulatos: temere. i. temerarie, & inconsulte. Et sup. percussus est Aeolides: idest Aeoli filius. s. Salmoneus: ferus idest impius in deum & crudelis: ut. vi. æneĩ. late docemur. & vt sup. percussus est: aut periit: natus eodem sanguine: quo arctos. i. vrsa genita est: quæ. s. vrsa caret aquis liquidis: quia cum sit iuxta polum ab ea arcticum dictum: nunquam ab eo longe discedit: & ita non putatur a rusticis immergi aquis marinis: ut cætera sidera. Et vt Macedon. s. regina Macedoniæ: ita est cum coniuge. i. marito suo: flammis validis, i. vehemẽtibus. s. fulminis: sic precor cadas igne. s. fulminis vindicis: ætherei. i. coelestis. s. Iouis. Et sis præda illis canibus: q̃bus: idest propter quos: delos latonia. i. vbi latona dianam: & Apollinem peperit. est non adeunda. i. adiri non debeat: Thraso rapto. i. ablato a regione viuentium: ante diem. s. ultimam periodi. & sias præda illis canibus, qui diripuere speculantem membra dianæ verecundæ: idest uisæ nudæ: scilicet Actæona:

ℭQ uiq;

DOMI.

Linus crótopiades quia & unũ dictus

Eurydices mors

Opheltes historia

Laocoontis fabula

Elpenoris fabula

Herculis victoria

¶ Quiqꝫ crotopiaden: duo lini fuerũt: uterqꝫ poeta antiquor Amphimari, vt alii scribũt, Mercurii, & Vraniæ fi. Calcidensis alter Apollinis & Salmacis filiæ Crotopi filius a canibus ẽ discertus. Crotopiades dr̃ ꝙ nepos sit Crotopi. Pausanias vero ita scri. Psamate, inquit Crotopi regis argiuorũ filia filiũ ex Apolline peperit: quẽ canes Crotopia pascuis redeũtis laniarũt. Iratus Apollo mõstrũ imisit noie pœnã: hæc infantes ab vberibus rapiebat & necabat. Corœbus eã sustulit: Phœbus imisit pestẽ: Corœbus tripodẽ ad oraculũ detulit: deniqꝫ eo mortuo Magaris monumentum erectum est. ¶ Neue: Eurydice vxoe Orphei filii Oeagri & Calliopes serpẽtis dẽte icta mortua est. ¶ Quã puer: Ophelte filius Lycurgi regis nemorũ. q postea Archemorus ẽ dcũs: dũ parũ diligenter ab Hysiphyle nutrice custodiret: serpẽtis morsu extictus ẽ. ¶ Quã q: Laocoõ imisso telo in equũ Troianũ ligneũ serpẽtis morsu cecidit. Notũ est carmẽ Vir. & Pli. refert pictũ. ¶ Neue: Elpenor Vlyxis socius: cũ madidus ageret apud Circe: scalarũ casu occubuit. Lõgũ extat de hoc Homeri carmẽ. Quod ãt aut in fuẽ fuerit cõuersus: aut se de turri deiecerit: fictũ ẽ nulla auctoritate. ¶ Tãqꝫ: Thiodamas hoc loco parꝫ diligẽter exposito a nõnullis in vnã historiæ spẽm fingitur. Fuit añt Thiodamas (ut docet interpres Apollonii) Dryopũ populorũ rex: a quo cũ Hylus Herculis filius cibũ petiisset, Herc. illac iret faciẽte: il leqꝫ negasset: iratus Herc. Thiodamãtis boues mactatos sibi apposuit & suis: quã iniuriã cũ Thiodamas vlcisci vellet: educta Dryopũ manu in Hercu. ipetũ fecit: qua in pugna tãto discrimine laborauit: ut Deianiræ uxoris auxilium petere coactus sit: vulnusqꝫ acceperit in mãmilla: mox Dryopes domitos fusos in trachiniã coloniam duxerit: rapto tunc Hyla thiodamãtis filio formæ prestantia captus: inde thiodamantides dicitur a patre thiodomante. ¶ Dryops. hic pro populo accipitur Dryops: alioquin (teste Aristo.) ex Arcadia nomen Dryopiæ.

Quiqꝫ Crotopiaden diripuere Linum.
Neue venenato leuius feriaris ab angue:
Quam senis Oeagri: Calliopesqꝫ nurus.
Quã puer Hypsiphyles: q̃ q caua p̃m⁹ acuta
Cuspide suspecti robora fixit equi.
Neue gradus adeas Elpenore cautius altos:
Vimqꝫ feras vini, quo tulit ille modo.
Tãqꝫ cadas domitus q̃ qsqꝫ ad arma vocãtẽ:
Iuuit inhumanum Thiodamanta dryops.

ZARO.

Linus

Eurydices

¶ Quiqꝫ crotopiadẽ. Crotopus rex argiuorũ fuit: q apollinẽ typhõis cæde pollutũ expiauit: hu⁹ filia Psamate cũ q̃ Apollo ꝯcubuit: de quo cõpressu genuit linũ: ac mox ædirũ ptũ exposuit: qđ Apollo idignãter accipiẽs i suæ iniuriæ uindictam iniecit mõstrũ: a quo ĩfantes p vrbẽ passim absumebãt: ẽt a sinu matrũ direpti. qđ mõstrũ delecta iuuẽtute chorœbeus occidit: vt i pri. Theb. Statius narrat. ¶ Neue venenato: Orpheus Apolli. & musæ calliopes fi. siue ut alii Oeagri musicus egregius vxorẽ hũit noie Eurydicẽ: quã unice dilexit. hãc ad ripas hebri flumis i thracia spaciãtẽ cũ dryadibus Aristæus pastoe violare voluit: ea fugiẽs pede serpẽtẽ calcauit: q reuolutus in eã uenenato morsu ĩteremit: vñ Orpheus ad iferos iuit: ibidẽqꝫ Plutonẽ & Proserpinã adeo cãtu mulsit: ut ipsam ipetrauerit: hac tñ cõditiõe ne ea quousqꝫ ad supos puenisset, respiceret: nõ potuit se Orpheus abstinere: qn dilectã ꝯiugẽ respiceret: q̃re rursus ad iferos ẽ ducta. Cælibẽ ex eo Orpheus vitam agere cõstituit: quo fit ut multas mulieres eius petẽtes nuptias spreuerit: postremo a mulieribus orgya Bacchi celebrãtibus lapidibus occisus est: cuius caput a serpẽte pene comesum i saxũ ab Apolline dr̃ mutatũ: vt Oui. i. x. & . xi. meta. & i. iiii. geor. Virgi. aliiqꝫ ꝑles sũt auc. ¶ Quã puer Hyp. Lẽnias Hypsiph. qñ rhoãti p̃ri pepcerat: ab oĩbus lẽniadibus mulieribus ꝑsecuta, in fugã se dedit: q capta ad Lycurcũ græciæ regẽ ducta ẽ: q filiũ Opheltẽ ei nutriẽdũ dedit: cũ añt septẽ reges thebas excidendas peterẽt: ubiqꝫ fontes, & flumina sũt siccata: lãgia fonte excepto quã rogãtibus regibus hypsiphiles oñdit: deposito quẽ sinu hẽbat puero Ophelte: q iteri a dracõe ẽ itereptus: q̃ orbitate Lycurgus iratus dirũ ius i hypsiphylẽ exercuisset: ni a græcis fuisset ꝓhibitus: dcũs ẽ ide Opheltes archemorus: nomẽ. n. lachrymabile Archemorus eo, ꝙ primus occisus ẽ: at cum ab oraculo admõiti eẽnt græci: nõ prius Thebas posse puenire, q̃ Archemori manes placassent: ludos funebres cõstituerunt: de qbus uictores apii corona isigniebãtur: & ludi postea celebres ex q̃tuor agonibus isthmii. Sta. & Lac. & plerīqꝫ alii aucto.

Hysiphy. historia

Laocoon

¶ Quã q caua ꝑmus acuta: igẽtẽ equũ græci troião bello cõstruxerũt: quẽ armatis militibus iplerũt: & añ Troiã simulato in patriã reditu reliqrũt cũ Troiãi a Sinone graio ꝑsuasi i honorẽ Palladis extructũ: itra urbis mœnia receperũt: & si antea sacerdos Laocoõ Neptuni isidiosum equũ eẽ sonitu armorũ. quẽ ꝑcusserat telo, idicauerat: hũc Neptuno sacrificãtẽ duo angues absumpserũt: pariter & duos filios: eo ꝙ equũ læserat: ut i. ii. æneid. Vir. oñdit sed nõ uerã ẽ secutus his. Vir. cõmẽtũ potius: ut troianos excusaret: si Ser. credimus: q Laocoõtẽ, Euphoriõis testimõio, Neptũi sacerdotẽ fuisse tradit: q post græcorũ aduẽtũ lapidibus occisus ẽ: eo ꝙ sacrificiis eoꝝ nõ ꝓdixerit aduẽtũ post abscedẽtibus græcis cũ Neptũo sacrificare vellẽt: Laocoõ thymbræi Apollinis sacerdos sorte ductus ẽ: ut ꝓprio carẽte sacerdote de more fieri solet: hic piaculũ cõmisserat añ numinis simulachrũ cũ uxore coeũdo: q̃re draconibus imissis: vna cũ filiis periit. ¶ Neue gradus adeas: ad Circẽ Vlyxes q̃nqꝫ puenit: q̃ cũ diu ẽ morata: vbi Elpenor vnus ex sociis nimio vino p scalas descẽdẽs collũ dr̃ fregisse: auc. Ho. i odissea. ¶ Tãqꝫ cadas domitus: Thiodomãtis cædes ab Her. facta: hoc mõ hẽt: postq̃ Herc. duxerat cõiugẽ Deianirã Oenei filiã: diuersabat Calcydone apud Oenea: i cõuiuio forte Cõdillũ Architellis filiũ Oenei pincernã: qm̃ ei manibus fœdã aquã infuderat, cũ ꝑcussisset: ide cũ uxore abiuit Deianira: secũ ẽt Hyllũ filiũ abducẽs. cũqꝫ puenisset ad Euenũ fluuiũ: Nessum cẽtaurũ occidit: ut memorat Archilocus. hinc cũ i Dryopiã puenisset Hyllo puero famelico: eũ cũ Lycha pedagogo ad thiodamãtẽ misit: ut exiguũ cibũ ꝓberet: q cũ abnuisset: rapto vno boue ab Herc. mulctatus ẽ: quẽ sacrificauit: ac deide comedit. Thiodamas añt ad Dryopũ ciuitatẽ se cõtulit: eosqꝫ ad bellũ excitauit aduersus Herc. q inita pugna ad tãtã ꝑductus ẽ difficultatẽ: ut ẽt uxorẽ obarmare coactus sit. ipse uero i mamilla saucius fuerit: q postremo Thiodamãta sustulit: & eius filium Hyllã excepit: & gẽtẽ hãc vniuersam duxit trachinã thessalicã ciuitatẽ habitãdã: & Oetã mõtẽ accolere cõpulit: Phocidos abstulit & iã patrẽ illinc pp latrocinia: erat. n. gẽs suapte natura latrociniis studẽs: quẽadmodũ Pherecydes i. iiii. refert historiarũ: idqꝫ insup addit Pherecydes: ꝙ Dalydora Danai filia ex Peneo fluuio peperit Dryopa a quo Dryopes appellati: q Sperchiũ fluuiũ accoluerũt: huiusqꝫ rei meminit ẽt Callimachus: aiũtqꝫ nõnulli ppea ꝙ oĩbus malis hoĩbus adiutores adiũgebãt, se socios amouisse Her. sicut & Thiodamãti succurrerãt: & hac oblata occasiõe i eos Her. aĩaduertisse. alii ãt ferũt Parnasum montẽ Dryopas accoluisse: insignis iprobitatis homines: & ab Her. debellatos: traductosqꝫ fuisse in Peloponesum. Dryopas vero appellatos dryope Lycaonis filio & diæ: q̃ filia fuit Lycaoniæ: hæc ex apollonii didicimus interprete.

ASCEN.

¶ ET q diripuere Linũ Crotopiadẽ. i. nepotẽ Crotopi. Neue. i. uel ne feriaris. i. ꝑcutiaris: aut mordearis leuius ab angue uenenato: q̃ nurus Oeagri senis & Calliopes. s. Eurydice. de qua in fine geor. Vir. Et q̃ puer. i. alũnus Hypsiphyles. s. Opheltes filius Lycurgi regis. Et q̃ sup. Laocoõ sacerdos Neptuni: q cũ filiis a duobus serpẽtibus occisus est: vt dr̃ æneid. ii. qui fixit. i. trãsfixit primus acuta cuspide robora caua equi suscepti. s. a Troianis. vñ ipse: Aut ulla putatis dona carere dolis danaũ: Neue. i. uel ne adeas gradus. i. scalas cautius. i. prudẽtius: & circũspectius: Elpenore socio Vlyssis: qui inde cecidit & mortuus est: & feras uim uini. i. inebrieris prius: q̃ cadas: sicut ille, Tanq̃ &c. Ordo est: & cadas. i. succumbas: tam. i. intantum domitus: q̃ idest quantum supple cecidit quisqꝫ dryops. i. populus ille qui iuuit Thiodamanta. s. regem suum inhumanum. i. negantem alimenta puero Hercu. & vocantem ad arma. s. contra Herculem: a quo tandem omnes occisi sunt.

DOMI. *Idmon discerptus* *Thoantis fabula* *Atys & naucli fab.* *Socii Minois qui* *Euenus q̄ Tyberinus qui* *Brotheus qui* *Cherillus qui*

¶ Idmona: Idmon aūt. Apol. cū in argonauticam expeditionē vltimus venisset: sciebat .n. vates spina pituę: in Bithynia ab apro ē discerptus. ¶ Isq̄ vel: Thoas, vt nōnulli sentiūt. vt Dio. aūt tradidit qdā ignoto noīe in agro possidoniatarū i regione Andriegethia: cū venatiōe excelleret: captarūq̄ ferarū capita: & pedes Dianæ vouisset: capto ingēti apro: solū caput arbori appēdit dea cōtempta: q̄ mox cū eodē loco dormiret meridiano æstu solutū: apri caput dormiētis os oppssit. ¶ Atq̄ idem Atys & Nauclus pinei pomi casu dormiētis in venatiōe obruti sunt. ¶ Si: socii Minois regis iterfecti in Sicilia miuriā vlciscentes: qcūq̄ ex Sicilia in Cretā nauigarūt, iterficiebāt. ¶ Lapsurā: Alcidice Alebæ larissæi filia cū viro Lycoride eadē domus ruina obruta est. ¶ Vtq̄: Euenus, vt apud vnū Ho. reperio, Eusta. iterprete cū Marpissam filiā pulcherrimā haberet: eā poscētes i vxorē in certamē curule ꝓuocabat: eoꝝ, q̄ victi essent: capita foribus affligebat: vt reliquos a cōtentiōe deterreret. Idas aūt qui Apharei fi. ferebaē: cū esset Neptuni: acceptis a p̄re equis velocissimis Euenū supauit: Marpissam filiā abduxit vxorē. Euenus aūt ꝓ dolore se i Lycorbā ætoliæ fluuiū demersit: cui dedit nomē. Nā ex illo est appellatus euenus. ¶ Vel tyberinus: Tyberis a Tyberino rege immerso nomē accepit: vulgata hist. ¶ Quodq̄: Brotheus Vulcani & Mineruæ filius ꝓpter deformitatem oris cōtemptus se in pyrā ardentē coniecit: alio nomine Erichthonius dicebatur. ab Ho. Brotheus: vt scri. Euse. ¶ Inclusus: cherillus rerum Ale. malus scrip. inedia mori est coactus a rege: vt aiunt.

Idmōaq̄ audacem: te quoq̄ rumpat aper.
Isq̄ vel exanimus faciat tibi vulnus: vt illi
Ora super sæui quem cecidere suis.
Atq̄ idem simili quem pinus morte peremit
Phrygia venatoris: sisq̄ Berentiades.
Si tua contigerit minoas puppis ad vndas:
Te Corcyræum cressia turba petat.
Lapsuramq̄ domū subeas: vt sanguis Alebæ
Stella lycoridæ cui fuit æqua viro.
Vtq̄ vel Euenus torrenti flumine mersus:
Nomina des rapidæ vel Tyberinus aquę.
Hyrtacidæq̄ modo defixa cadauera trunco
Digna feras: hominis sit caput esca tuum.
Quodq̄ ferūt broteā fecisse cupidīe mortis:
Des tua succensę membra cremanda pyrę.
Inclususq̄ necem cauea patiaris: vt ille
Non profecturæ conditor historię.

ZARO. *Idmon* *Thoas* *Atys*

¶ Idmonaq̄ audacē: Idmon Apollinis & Pheretiæ filius. Pherecydes vero dixit Asteriæ: q̄ filia fuit Coronis & Apollinis. idem Pherecydes ait: Idmonis filiam fuisse Laothoem: Laothoe Testora: Testoris calcantem: alii Abantis illegittime natū. hic vna cū argonautis Argon nauim cōscēdit: cūq̄ aliquādū a sociis secessisset: ab apro occisus est: vt Orpheus, & Apollonius testantur. ¶ Isq̄ vel exa. solebat Thoas venator arboribus capita ferarū affigere: quadā forte die apro interfecto Dianam fertur allocutus q̄ sub ea in qua erat ꝑdæ positū arbore caput demote sopore fessus iacens a capite apri est iterēptus: auc. vetus interꝑs. ¶ Atq̄ idē simili: Atys in berecynto mōte vbi cybeles sacra fiebāt: cum venaretur lassitudine oppssus: sub pinu somnū capiēs: illius arboris put pomis: sicut iterpres vetus exponit. ¶ Si tua cō. rege Minoe, vt supius exposuimus, a Crocalo in Sicilia iterēpto: eius cretenses ossa in p̄riā trāsportarūt: vt tēpestate i Corcyrā isulā venerūt: q̄ male a Corcyræis tractati: quoscūq̄ eoꝝ in Cretā venientiū in vindictā occidebāt. Si vero legas dorcyreū: oppidū in Sicilia dorcyreū ubi male habiti sunt cretēses: q̄ deinde ut meritas redderēt uices: in cretē inuēti necabantur: ut uetus est auctor iterꝑs. ¶ Lapsurāq̄ domū: Larissæi filia Alebe domus dilapsæ ruina diē extremū finiunt: una cū marito Lycoride: totaq̄ domo ut uetus tradit interpres. ¶ Stella: secutus poeta ægyptiā opinionē: æqua stella dixit: nā Aegyptii fata in stellis esse credebāt. ¶ Vtq̄ uel Euenus: Euenus poeta i Lycorbā fluuiū decidit: eiu & nomē dedit: ut uetus narrat iterpres Euenus etiā Martis filius Aetoliæ rex Marpissam formosissimā filiā habuit: teste apud Ho. Porphyrio: quam poscētes ad curule certamen ꝓuocabat. uictorūq̄ capita foribus affigebat. Idas autem Apharei filius re uera Neptuni: a patre sibi equos sumens uelocissimos: puellam rapuit: quē cum Euenus ꝑsequeretē: cōprehendereq̄ nō posset: equos, quos habebat, iugulauit: seq̄ in Lycorbam demersit: qui ab eo euenus est appellatus: fugiente autē ida periculum: occurrit Apollo puellam ei rapere uolens: cūq̄ ad pugnā conuenisset: Iuppi. Mercu. misit: ut sibi, quē uellet, eligeret puella: hæc Idam accepit uerita ne senescentem eam Apollo reiiceret. ¶ Noia des rapidæ: Tyberinū regē dicit qui in fluuio mersus: ei nomē dedit: ut iam ostendimus. ¶ Hyrtacidæq̄ modo: Hyrtacides duo fuere: alter ab Ho. Asius dictus: alter a Vir. euryalus Hyrtaci filius. q̄ noctu hostiū castra ingressus multos enecauit: ipse vero captus est interfectus caputq̄ hasta ad Iulium æneæ filiū delatum. Vir. est auctor. ¶ Quodq̄ ferūt Broteū: Broteus Iouis filius a sua turpitudine nomē hūit: quare imortalitatē asseq̄ nō valuit: vñ ꝓ dolore & quia se cōtenni videbat: in ardēte pyra mori voluit: vt vetus tradit interpres: alii hunc Vulcani & Mineruæ filiū perhibēt: & erichthoniū etiā appellatū. ¶ Inclususq̄ ne. ca. duplex hoc loco hist. cōstat. nā vetus scri. iterpres: Calisthenē magni Alex. inepte cōplexū hist. quare in caueā detrusum inedia periisse, alii vero tradūt in Alexa. hunc scripsisse: & ideo fame obiisse. cherillus etiā itelligi posset: qui teste sup poetica Horatii porphyrione: adeo incōpte Alexandri gesta carmine descripsit: vt eius vii. tantū versus sint approbati. ferē Alex. dixisse: mallē apud Ho. tersites haberi, q̄ apud cherillū Achilles: addit etiā Acron sup eodē Hora. loco cherillū cū Alex. pactū: vt si bonū versum faceret: aureo nūmismate donaretē: si malū colaphis feriretur qui sæpe malidicendo colaphis nectus est. ¶ Vtq̄ re. no. Archilochus lacedæmonius iambici carminis inuētor fuit: licet affirmet Aristoteles multo antea genus carminis fuisse: qui tulli hostilii temporibus extitit: cui summā elocutionis vim fuisse in .x. oratoriarū istitutionū Quin. tradit: carminis ab eo in Lycambē socerū & filiā Neobolē editi maledicentia: ambos laq̄o obiisse certū est: ipse postea, quia nimis seuere scripserat: a lacedæmoniis est exulatū missus: & liber eius reiectus: vt de seueritate Vale. docet: Pli. aūt i. vii. ait. Archilochi poetæ iterfectores Apollo arguit delphis: ex qbus verbis Archilochū occisum coniectamus. ¶ Lingua pro. ꝓteruus declarat quandā lasciuam libidinem cū iniuria in dictis, & factis, proteruia vero apud veteres sacrificium fuit: in eo mos erat: vt siquid ex epulis superfuisset: igne cōsumeretur: sicut apud Macro. in Sat. legimus.

Socii minois *Euenus* *Tyberinus* *Brotheus* *Cherillus* *Archilochus q̄ fuerit* *ASCEN.*

¶ Et qui cupit, aut letauit Idmona: qui vltimus ad argonauticam expeditionem venit: & ab apro in Bithynia discerptus est, rūpat quoq̄ .i. etiā te. Et is. s. aper: vel. i. etiā exanis. i. mortuus faciat tibi vulnus. s. letale: vt sup. fecit illi. s. Thoāti: vel alteri ignoto venatori: sup quē cecidere ora. i. caput cū dētibus suis: sæui. i. apri siluestris. Et tu Idē sis ille: quē pinus. s. decidēs peremit simili morte: sup. in Phrygia: & sis Berētiades venator. i. peas: vt Atys & Nauclus ex casu pini. Si tua cōtigerit. Ordo est: si puppis tua cōtigerit ad vndas minoas. i. creticas: turba cressia. i. cretēsis petat te corcyræū. i. quasi corcyræū: hoc ē occidat te: vt Sicilienses oēs Minos occidi iussit. Et subeas domū lapsuram: vt sanguis Alebi. i. alcidice Alebi Larissæi filia: cui fuit stella. i. influentia cœlestis æqua. i. æqualis: Lycoride viro. i. marito suo: quia a domo ruēte oppressit sunt. Et tu mersus flumine torrenti des noia aquæ rapidæ: in qua. s. submersus sis: vt vel euenus dedit supple nomē Lycorbæ: qui euenus postea dictus est: & est fluuius Aetoliæ. vel Tyberibnus a quo Albula in Italia dictus est. Et feras modo. i. ad modum hyrtacidæ: cadauera digna: supple te: defixa trunco: hoc est caput tuum fit esca hominis. i. comedatur ab homine. Et des tua membra cremanda pyræ succensæ. i. rogo: quod. i. quam rem ferunt. i. plurimi Broteum. s. Vulcani: & Mineruæ filium: cupidine mortis quia ob turpitudinem se contemptum viderat. Et inclusus cauea patiaris necem: vt ille. s. notissimus Cherillus: conditor historiæ. s. gestorum Alexandri magni: non profecturæ: quia periit fame: per quod significatur fuisse malus scriptor. o

Epi. Oui.

Vtq; repertori nocuit pugnacis iambi:
Sic sit in exitium lingua proterua tuum.
Vtue parũ stabili qui carmine lęsit Athenas:
Inuisus pereas deficiente cibo.
Vtq; lyrę vates fertur periisse seuerę:
Causa sit excidii dextera lęsa tui.
Vt Agamẽnonio vulnus dedit ãguis Oresti:
Tu quoq; de morsu virus habente cadas.
Et tibi coniugii nox prima nouissima vitę.
Eupolis hoc periit: & noua nupta modo.
Vtq; cothurnatũ periisse Lycophrona narrãt
Hęreat in fibris fixa sagitta tuis.
Aut lacer in silua manibus spargare tuorum:
Sparsus, vt est Thebis, angue creatus auo.
Perq; feros montes tauro rapiente traharis:
Vt tracta est coniux imperiosa Lyci.
Quodq; suę passa est pellex inuisa sorori:
Excidat ante pedes lingua resecta tuos.
Cognitor vt tardę blęsus cognomine Myrrhae
Orbus in innumeris inueniare locis.

DOMI. Archilochi mors. Aristus inediã. Aristus exilium. Orestis mors. Eupolis interitus. Lycophronis exitiũ. Pentheus qui, & vnde. Cadmi in anguẽ conuersio. Dyrces cruciatus. Philomela quae. Cynaras qui fuerit.

¶ Vtq; repertori: Archilochus cũ Lycambẽ Iambico carmine inuento ad laqueũ cõpulisset: ab illius domesticis necatus ẽ. ¶ Vtue parũ: Aristo cũ laudes athenaꝶ ab oratoribus editas libris: q Pãthenaica inscribunt: carmine insectaret: inedia est extinctus publico decreto. Pausanias uero in. vi. hist. scri. Anaximenẽ librũ edidisse in Athenienses: lacedæmonios: & thebanos sub Theopõpi noie, & illius falso cęteri versus: q in Alexandrũ sunt. ¶ Vtue lyrae: Aristo alter cũ in menechei ciuis fortissimi robur scripsisset: eam tragœdiã: cui inscribit: Menecheus: cuius testimonio Plu. vtitur: cõi atheniensium decreto eiectus est. ¶ Vtq; aga. Orestes furore liberatus serpentis morsu extinctus est tradito mycennarum imperio Thisamenæ filio. ¶ Sit ti. Eupolis veteris comœdiæ scriptor apud græcos: quo i genere Aristophãis scripta leguñ: ducta vxore primitiali nocte mortuus inuentus est vna cum puella. ¶ Vtq;: Lycophron poeta græcus bellũ troianum carmine iambico complexus mira obscuritate siluam fabularum pene omnium, quæ apud græcos extant, continet. Laudatur pater a Papinio in vltimo siluarum: quod Lycophronis obscuritatem, & vmbras explicaret: cum de antiquorum poetarum principatu certaret: sagitta ab aduersario ictus occidit vt hic ait Cui. ¶ Aut lacer: Pẽtheus a furente matre discerptus: nomen a luctu est sortitus. Nam significat luctum, Autonoes fi. Cadmũ habet auum: qui in anguem fuit cõuersus: q̃uis Pherecydes aliter scriptũ reliq̃rit: vt ꝓposuimus. ¶ Perq; feros: Dyrce Lyci thebanum regis vxor cum antiope quã Lycus ob suspitionem cõcubitus repudiauerat, in carcerem detrudendam suasisset: mortuo Lyco: Zethus & Amphion nati ex Antiope eam reuinctam taurorum siluestriũ caudis in vltionẽ m̃rnam dilaniarunt ad eum locum qui fontis dyrcæi a dyrce nomẽ accepit. Tauros illos fuisse feros scri. Hero. aucto. interprete Apollonii: & Propertius: Sub trucis ora bouis. ¶ Quodq; suæ. Philomelæ vulgatissima fabula: dum Tereo obsecuta timetur: ne scelus prodat linguam amittit. ¶ Cognitor: Cynaras cum Myrrhæ filiæ incæsto se pollutũ deprehendisset: eam in Arabiam vsq; stricto ense secutus est: vbi illa in arborem sui nominis conuersa inter Arabiæ odoramenta numeratur.

ZARO. Anaxãdrides. Aristochi⁹. Orestes. eupolis. Lycophrones. Pentheus. Cadmus. Dyrce. Philomela. Cynaras.

¶ Vtq; parum stabili: Anaxãdrides cõtra Athenienses scri. vt in. vii. æthi. docet Eustatius: quos sanctissimas leges habere affirmabat: prauissimis autẽ vti quare fame mori est coactus. vetus interpres Mæuiũ dicit: qui & ipse atheniẽ. carmine lacerauit: a qbus inedia cõpulsus in carcere extremũ diẽ finire. Athenæ, teste Var. tres fuere: ab vnis Athenei: ab aliis Athenausi: a tertiis Atheneapolitæ. ¶ Vtq; lyræ vates: Aristochius poeta carmen tragicũ per siluã trãsiens meditabaẽ: cui serpens ex arbore, cuius folia ꝑcusserat, decidens manũ momordit: quare extremũ diẽ obiit: vt vetus narrat iterpres in. vii. æthi. tradit eustatius cachinus tragicus poeta: cuius Alope adultera filia fuit: de Cercyone scripsit: q cum meditaretur a serpente morsus decessit. ¶ Vtq; Aga. Orestes, vt iam omnibus cõstat, interfecta matre furore correptus fuit: inde liberatus cum per siluam iret: a serpente occisus est. ¶ Sit tibi coniugii: eubolus vel eupolis atheniẽ. comicus poeta: Medillam duxit vxorem: cũ qua prima nocte, qua concubuit, mortuus inuentus est, si veteri credimus interpreti. ¶ Vtq; Cothurnatũ: Lycophrones in poetica duo floruerunt: alter dicta Cassandræ scripsit: alter, cuius nunc fit a poeta mentio, tragicus ex his vnus: qui pleiades sunt appellati: ab inimico sagitta veneno illita traiectus interiit: aucto. est vetus interpres. ¶ Cothurnatum: Cothurnus calciamenti genus vtriq; pedi aptum: quo tragici vtebantur: comici autem socco: vt docet Seruius. ¶ Aut lacer in silua: echion ex Cadmi filia Agaue pẽthea genuit: qui sacra Bacchi auersatus a matre aprũ eũ esse existimãte, occisus est: vt in. iii. Meta. legimus. ¶ Auo angue: Cadmũ dicit in anguẽ versum: cuius agaue filia Penthea peperit. ¶ Perq; feros mõtes: Antiope Nyctei filia: quã Iup. in Satyrũ mutatus corrupit: fugiens Nyctei minas defugit in sicyonem ad epapea peperit Zethũ & Amphiona: quos in Cytherõe mõte apud quosdã pastores deposuit. Nycteus igitur ob audaciã filiæ tristatus: rogauit Lycum ue despiceret ipsam. quãobrem in sicyonẽ ꝓfectus cum exercitu Lycus epapea occidit: abstulitq; captiuã Antiopem: tradiditq; eam dyrcæ vxori custodiendam: vtpote fratris sui filiam. hic rursus fugiens capta traditur a filiis suis Amphione, & zetho: qbus pastor: qui eos aluerat: rẽ oẽm ꝓteritã memorat: quod cũ cognouissent m̃rem suã esse, ipsam custodiunt. Dyrcẽ vero agresti tauro ligantes discerpserunt: vnde Plau. in Pseudulo: cras quasi Dyrcem olim, vt memorant, duo gnati Iouis deuinxere ad Taurũ: inde lycũ aggressi sunt: vt dicerent Antiopẽ velle tradere: quorũ mentẽ cũ nouisset Lycus: nã Mercu. ipediuit: quominus ipsum occiderent: Lycoq; rẽ aperuit: vnde & tempus fugæ datũ: & pinde effugit: vt interpres Apollonii scri. Probus ait in Perseum aliter hanc tradit hist. nec nos præterit Home. in odissea Antiopẽ Asopi filiã memorasse. ¶ Quodq; suæ passa est: superius memorauimus a Tereo Philomelã stupratã, & linguã resectã: ne scelus ꝓpalã fieret: ea vero sanguine in linteo rẽ oẽm annotauit: quẽ ad Prognẽ sororẽ misit: a qua Itys filius pro epulis a patre est comesus: qui omnes in aues sunt mutati. ¶ Cognitor vt tardæ: Cynaras Cypriorum rex cum Myrrha filia deceptus rem habuit: quo detecto facinore: eam stricto ense per Arabiam est insectatus: vbi vrbem a filiæ nomine appellatam cõdidit: quæ in sui nominis arborem est deorum miseratione mutata: vt iam explicuimus: cognitor & traditor legi absq; menda potest.

ASCEN. ¶ ET vt lingua proterua nocuit repertori. s. Archiloco inuẽtori: iambi. i. carminis iambici: pugnacis. i. mordacis: & ad nocendum inuenti. sic. i. in tuum exitium. i. exterminiũ & necẽ. Et tu inuisus pereas cibo deficiente. i. inedia coactus: vt sup. periit Aristophanes: qui læsit Athenas carmine parũ stabili. i. cito abolendo. & vt vates seueræ lyræ. s. alter Aristophanes fertur periisse: sic dextra læso sit causa tui excidii. i. mortis tuæ. & vt anguis dedit vulnus Oresti Agamenonio. i. Agamẽnonis filio cadas: tu quoq;. i. etiam tu de morsu habente virus. i. venenum. Nox prima cõiugii sit tibi nouissima. i. vltima vitæ. eupolis. s. poeta comicus græcus: qui comœdiam veterem scripsit: periit hoc modo. i. prima nocte. & noua nupta. i. coniux eius. & vt. s. historiographi narrant Lycophrona: scilicet poetam: cothurnatum. i. altiloquũ. s. periisse sagitta aduersarii: sic sup. hæreat sagitta fixa in tuis fibris: idest præcordiis. Aut spargare in silua lacer: idest dilaceratus manibus tuorũ: vt sparsus est thebis creatus auo angue: scilicet Pentheus a matre discerptus: cuius auus Cadmus factus est. & traharis per feros montes tauro rapiente. s. te: vt coniux iperiosa lyci: scilicet Dyrce: tracta est a filiis Antiope. & quod Philomela pellex inuita: idest coacta esse pellex suæ sorori. s. prognæ: est passa lingua. s. sua resecta: idest amputata. excidat: scilicet ex ore tuo ante pedes tuos: de qua re in Bucol. mentio fit: Conditor &c. Ordo est: Inueniare. s. profugus: & vagus in innumeris locis orbis. i. mundi: vt conditor Myrrhæ. s. filiæ suæ: videlicet Cynaras tarde. i. quæ in arborẽ tarde nascentẽ cõuersa est: cognomine. i. cognomẽto blæsus.

¶ Ing

DOMI.

¶ Inq; tu. Achæus Xuti filius:ut scr. Str. necatis parētibus p ipruderiã i laconicã aufugit. Vatē āt Achæũ hic itellige Ho. q dũ i fās educat ab apibus Mellisigenes ē dictus: hoc ē ples apũ: sed oculos ea educatiōe amisit uenenatis apũ aculeis: ex quo dictus ē Ho. qd signat cæcũ. scri. tñ Her. & Plu. Mellisigenē fuisse appellatũ: qd ad Melletē fluuiũ sit natus: cæcitatemq; ad alias referũt cãs. ¶ Fixus: & Prometheus, cuius fr Epimetheus filiã hũit Pyrrhã i caucaso mōte aqla cor exedēte cruciatur. ¶ Vt puer: Arpiages filiũ ablũpsit: qd Thyestæ pus cōtigerat. Hoc magis placet, q̃ ut itelligas Arpiagē fuisse filiũ thyestæ cũ Tãtalũ legamus. ¶ Trũca: Mamerthes, ut scripserũt qdã, Mycrenus Sysaphonis Corinthii frater: cũ fr̃is filiũ imperii cupiditate necasset: a Sysaphone membratim ē laceratus: hæc tamē fa. mihi icerto auc. tradita vr̃. ¶ Vtue. Theocritus poeta Syracusanus ex Sicilia carmine Bucolico Vir. antepositusq;: ob magnitudinē linguæ dorricæ: q̃ pastorali sermoni aptissima est: vñ ipse totus cōstat: vitã laqo finiuit: vt hic ait. ¶ Nudaue: Marsias victus a Phœbo pelle exutus nomē fluuio dedit: de quo supra. ¶ Saxificæ vi. p̃seus in æthiopia liberata Andromeda vinculis. Nileos cephenosq;: erãt autē ppli q phineo pꝑebãt bellũ, plato Medusæ capite i saxa vertit. ¶ Potniadũ: Glaucus ad antedonē bœotiæ i balenã cōuersus ē. Glaucus ꝑterea furore equarũ dilaceratus ē īter Potnia, & Dyrcē fōtes: vt scri. Stra. vñ eq potniades dictæ sunt. Glaucus demũ venenato melle ab hospite cretēsi extictus ē.

Inq; tuis opifex, nati quod fecit Acheo,
Noxia luminibus spicula condat apis
Fixus & in duris carparis viscera saxis:
Vt cui Pyrrha sui filia fratris erat.
Vt puer Arpagide referas exēpla Thyestę.
Inq; tui cęsus viscera patris eas.
Trunca geras sęuo mutilatis partibus ense:
Qualia Mycreni membra fuisse ferunt.
Vtue syracusio pręstricta fauce poetę:
Sic animę laqueo sit via clausa tuæ.
Nudaue direpta pateant tua viscera pelle:
Vt Phrygii, cuius nomina flumen habet.
Saxificę videas infœlix ora Medusę:
Cephenum multos quę dedit vna neci.
Potniadũ morsus subeas, vt Glaucus eqrũ:
Inq; maris salias Glaucus vt alter aquas.
Vtq; duobus idē dictis mihi nomen habēti,
Pręfocent animę gnosia mella viam.

ZARO.

¶ Inq; tuis opi. Achæi plures fuerũt: quoꝝ hic vnus: de quo nũc agit in cuius p hortũ ambulãtis capite agmē apum isedit: qd cum expellere vellet: eoꝝ aculeis acie oculoꝝ: dicit priuatus: vt tradit vetus iterpres. ¶ Fixus & in duris: in theogonia & primo Geor. Hesiodus Iapetũ scri. filios Promethea habuisse: q ꝓuidētia iterpretat: & epimethea: q īpꝛouidētia: ad ꝓmethea mulierē pãdorã noie dei cũ vasculo: in quo oia in clusa erãt mala misere: vt ꝓmetheus fraudem ꝓuidens illud nō recepit: subdola vero puella denuo eo abente: epimetheo obtulit: q imprudens vas aperuit: vñ euestigio morbi oēs euolarũt: ꝓter spē: q̃ in labus assistebat dolii: vt ipsa pariter effugeret. nō id sine ratiōe fingit: vñ in miseria cōstitutis remediũ spes est. hãc puellã Epimetheus compressit: vnde pyrrha & deucalion nati sunt: quoꝝ patruus ꝓmetheus in caucaso mōte patit. nã iecur eius, vt recēsuimus, ab aqla deuorat. ¶ Vt puer ar. nullus ad hũc diē iudicio meo recte est hãc iterꝓtatus his. quã sic accepimus ex Hero. in. i. his. snia: necnō Iustini in primo Trogi compēdio Cyaxarē medoꝝ regem filiũ habuisse noie Astyagē: ad quē defuncto pr̃e puenit imperiũ: habuit hic filiã: quã Mandanē appellauit: quæ ei p quietē tantũ vrinæ facere visa est: vt oēm ipsius vrbē oppleret: atq; vniuersam Asiã inundaret: qd somniũ cũ magis exposuisset: quæq; sunt interpretati cōtemptus est: inde Mãdanē viro maturã visum est alicui medoꝝ nō tradere: sed psæ cuidã Cambysi. eodem quoq; anno. quo filiã collocauerat visionē alterã vidit: videbat ei ex filiæ genitalibus, quæ totã occuparet Asiam, vitis enasci: qd visum cum interpretibus retulisset: edoctus est filiã qui pro ipso regnaret parituram: quare exterritus e Persis filiã accessit: cui custodiam apposuit: vt qcqd pareret interficeret. vbi Cyrus genitus est: Harpagũ familiarē iter medos fidilissimũ acciuit: cui pueꝝ occidendũ tradidit: quadã autē pietate: vel fato potius infantē iterficere noluit: sed eũ Michariďati regis Astyagis bubulco: vt perimeret, dedit: additis etiã ni id faceret minis: q optime cauillatus filiũ ꝓpriũ: quē tũc mulier pepererat: mortuum loco Cyri in ꝓstituto posuit loco: & Cyrũ æq; ac filiũ aluit: is cum obseruaret inter pastores imperiũ: vt pueroꝝ est mos: de consensu oium gerere cœpit: quē bubulci filiũ appellant. nã Cyrus inde dictus est: q̃ ã cino nutrix dr̃. i. canis: medice autē spacoq; cũq; qdã collusor filius Artembaris Medi spectati viri nihili Cyri faceret imperia: a pueris ipsum cōprehendi iussit: & multis affici verberibus: qui illico ægre ferens. in vrbem ad patrē retulit: qualiter rem habuerit: quare Artembares apud regem cōquestus est: & filiũ secũ duxit: eiusq; humeros cæsos regi ostendit: rex statim ad se Cyrũ venire iussit: quē cũ de hmōi re iterrogasset: & ipse itrepide respōdisset: nepotē esse cognouit. ita etiã tempore suggerēte: qd ita esse a bubulco certior est factus: quare Harpagũ rex vocat: quē de puero pcontat: viso pastore noluit Harpagus tergiuersari: sed rem totam ordine aperuit. Astyages aũt dissimulãs bene hoc euenisse: gratũq; sibi esse: & Harpagi filiũ ad se mitti iperat. xiii. natũ annos: qui eius iussu mactat, & mēbratim cōcidit: partim elixus: assus partim: in cōuiuio pro epulis pr̃i est appositus. idē legit & de thyestis filiis: vt docuimus: qd deinde fuerit de Astyage: & Harpago: quos memorauimus auc. tradunt. ¶ Trũca geras sæuo: Mamertes Sysaphonis corinthii frater regni cupiditate nepotē occidit: quare a fratre dicit laceratus: alii tradunt Mamertē, vñ mamertini Siciliæ populi appellant, oppidũ ædificasse: inde oborta de regno lite a fratre mortuus est: vt vetus memorat iterpres. ¶ Vtue syracusio: Theocritus syracusanus bucolicũ carmē elegãtissimũ cōposuit: qd noster Maro est imitatus. Fuit aũt ingenii adeo mordacis: vt in ipsum siciliæ regē Hieronis filiũ sit inuectus: a quo ad suppliciũ: vt hoiem tantũ pterrefaceret ductus: iterrogatusq; an a maledicētia se abstinere vellet: magis verba regem lacessentia ꝓferebat: idignatus aũt rex: quod ioco fuerat cōmentus: serio fecit. nã caput ei amputauit: alii suspensum volunt: vt Oui. hoc loco. vetus interpres est au. ¶ Nudaue di. Marsiã dicit: q victus ab Apolline: in fluuiũ sui noīs est mutatus: vt ostendimus. ¶ Saxificæ videas: ad compendium rem hanc redigã: cũ & superius eã narrauerimus. Perseus liberata Andromeda: cũ Phineo certauit: cui ante ꝓmissa fuerat andromeda: & cũ ipsi puella a parētibus pollicita in vxoꝛē: in saxũ vertit: vtpote vim inferre miterēt. cephenosq; populos ei parentes: vt Oui. in Meta. Hygi. aliiq; multi sunt auc. ¶ Potniadũ m. Glaucus e Potnia ciuitate cum Veneris sacra sperneret: suis equabus a dea furor immissus est: a quibus cũ veherere morsibus est dilaceratus: vt Ser. super his Virg. in. iii. Geor. docet. Scilicet ante omnes furor est insignis equarũ: & mentem Venus ipsa dedit: quo tēpore Glauci: Potniades malis membra absumpsere quadrigæ. ¶ Inq; maris salias: Glaucus is piscator ardenter Scyllã amauit: qui in euboica antedone herba quadam comesa incredibili cupiditate se in mare ꝓiecit: & a Neptu. cæterisq; Diis marinis Deus affectus est: auc. est Ouidi. in. xiiii. met. ¶ Vtq; duo idē: alius quidam Glaucus cretensis: nam plures Glauci fuerunt ob lasciuiam in filiam venenato melle extinctus est: vt vetus docet interpres. ¶ Gnosia mella: cretensia. Gnosos enim cretæ ciuitas est: ut tradit Ser.

ASCEN.

¶ ET apis opifex. i. mellificãs. cōdat spicula noxia. i. aculeũ noxiũ: qa excæcatiuũ: i luminibus. i. oculis tuis: quod. i. quārē fecit Achæo vati. i. poetæ. Et tu fixus in duris saxis: carparis viscera. i. habeas uiscera carpta: & dilacerata: ut cui Pyrrha erat filia sui fratris. s. epimethei hoc ē ut Prometheus i caucaso mōte religatus: cuius fratris erat Pyrrha filia: & referas exempla Thyestæ. i. comedaris a pr̃e: ut puer Harpagidæ: supple ab eo absumptus est: & tu cæsus. i. occisus eas in uiscera tui patris: & tu geras mēbra trũca. i. trũcata: & hoc ptibus tuis mutilatis ense sæuo. i. crudeli sup. talia: q̃lia ferunt fuisse mēbra mamer

Achæus q & unde
Promethei cruciatus
Arpiagis feritas
Mycreni i teritus
Theocriti suspendiũ,
Marsiæ fa.
Glauci fa.
Equæ potniades unde dictæ sint
Achæus
Prometheus
Arpiages
Locus nondũ ab aliis itellectus
Mycrenus
Theocritus
Marsia
Medusa
Glauci q fuerint, & eorum interitus
Gnosos Vrbs quæ fuit

this:& uia aiæ.i.uitæ tuæ:āte āhelitus tui.i.arteria uitalis sit tibi clausa.i.occlusa:& strāgulata laq̄o:ut sup.fuit clausa poetæ Syracusio.i.theocrito:& hic fauce eius p̄stricta.i.strāgulata:& cōp̄ssa:& uiscera tua pateāt nuda:& hic pelle direpta : ut Phrygii.s.Marsiæ:q fuit excoriatus.cuius noia hēt flumē.s.Marsias noie.& tu īfœlix uideas ora Medusæ saxificæ.i.facientis saxa ex his a qbus īspecta fuerit:q̄.s.Medusa dedit multos:Cephenū:p Cephenoꝝ pplo:.s.neci.i.morti : subeas morsus aquaꝝ potniadum.s.carne humana uesci solitarum : ut Glaucus supple subiit:& salias in aquas maris:ut alter Glaucus: correptus.s.furore comesta quadam herba:& mella gnosia:idest cretensia:hoc est apum cretensium:p̄focent:idest strangulent : & intercludant:uiam animæ:idest anhelitus tui:& flatus:ut habenti idem nomen duobus.i.cum duobus dictus mihi: idest a me hoc est:ut tertius glaucus:qui uenenato melle ab hospite cretensi extinctus est.

Sollicitoq; bibas veluti doctissimus olim
Imperturbato quod bibit ore reus.
Nec tibi(siqd amas)fœlicius Hemone cedat:
Vtq; sua Macareus,sic potiare tua.
Et videas,qđ iam,cū flāmę cuncta tenerent,
Hectoreus patria vidit ab vrbe puer.
Sanguine p̄bra luas:vt auo genitore creatus:
Per facinus soror est cui sua facta parens.
Ossibus inq; tuis teli genus hæreat illud:
Traditur Icarii quo cecidisse gener.
Vtq; loquax in equo est elisus gutť Agenoris
Sic tibi claudatur pollice vocis iter.
Aut vt Anaxarchus pila minuaris in altæ
Iactaq; pro solitis frugibus ossa sonent.
Vtq; patrē Sameus cōdat te Phœbus in ima
Tartara: quod natę fecerat ipse suę.

DOMI. Socratis mors. Rhodopis fabula. Machareí historia. astyanactæ mors. adonis interitus. Vlyxis mors secūdū varias opiniones. agenoris mors. anaxarchi mors. Leuchotheæ & orchamí fab.

Sollicitoq; bibas:Socrates dānatus iniusto crimie : missum venenū publico atheniēsiū decreto cōstātissimo ore haulit:cū prius de aīorum imortalitate disputasset:ex quo sermōe Pla.dialogū cōfecit. Nec tibi Hemon cū Rhodope filiā p vxore habuisset:ppetua tempoꝝ infamia ita numinū in montē obdurit vna cum Rhodope filia: nō placet:quod alii de Laodomia scri.apollodo.vero in eo li.q inscribit Bibliotheca scri.Hemonē amasse antigonē:ad cuius rogum ense latus sibi trāsfixit præ dolore:inde tragœdia scripta:variata nō nihil hīs,ab Eurypide & Sop.de hoc nūc loquitur.& nos ī cōmētariis Prop.scripsimus. Vtq; sua ma.insigni dedecore notus est ob cōcubitū Canaces sororis : eandē turpitudinē Ibidi imprecať. Hectoreus:astyanacta e turri spectato incendio vrbis & suoꝝ interitu Vly.deiecit. Sanguine: adonis filius Cynaræ,& Myrrhæ ab apro est dilaniatus. Auo genito. nam pater matris eius auus fuit pater:fabula apud Oui. Ossibus:Vlyxes nō satis certam mortē habet:cū Homeri carmine ad reditū tantū p̄grediať nā Troia omissa Vly.morte:traditū tamē est eū fuisse interfectū a Telegono:quē ex Circe susceperat acerbissimo vulnere. Theopōpus, au. interprete Lycophronis scri.Vly.offensum turpitudine domesticus rediisse ad Circem:a Telemacho fuisse necatū: Telemachū vero a cassyphone in vltionē matris:quo tēpore natū affirmat Telogonū. Vtq; loquax:agenor lapsu equi inserta ori manu extinctus est. Aut vt anaxarchus:ob veteres iniurias anachreō cyprius in pila cō:undi iussit.alii scri.a colōis necatū anaxarchū:sed placet por sñia:cuius assertor ē Laer.Diog. Vtq; p̄em:Phœbus leucotheā orchami filiā amauit:q̄ pr̄ idignat' defodit i terrā:Phœbus i vltionē puellæ dilectæ orchanū radiis solarib' exussit.

ZARO. Socrates. Hemon. Canaces. astyanacta. adonis. Vlyxes. Telemachus qui fuerit. agenor. anaxarch'. Leucothea.

Sollicitoq; bibas:melitus:anitus:Polydeutus:Polycrates:pluresq; alii Socratē virū sanctissimū iudicia accusarūt:quod atheniēsem iuuētutē prauis moribus,falsaq; regione instrueret:quāobrem in carcerē a magistratu detrusus est: ibiq; cum de aiæ imortalitate disputasset:hausto intrepide veneno interiit.habes Platonis dialogū:vbi qđ Socrates edisseruerit cōperies dicit itaq; Oui.Sicuti Socra.doctissimus vir intrepide veneno obiit:tu noxius,timidusq; moriaris. Nec tibi,siquid amas: Hemon Rhodopē filiā adamauit:cū qua incæstū cōmisit:quāobrē vterq; in montē sui nois cōuersus est:vt a veteri cōmonemur interprete in.u.eleg.etiā Hemonii Prop.meminit. Vtq; sua macareus:habes hāc superius fabulosam explicatā hist. Canacis inq̄ & Macæoli filioꝝ:q ob mutuū cōcubitū insigni notanť dedecore. Et videas qđ iā:de astyanacte Hect. filio abūde locuti sumus:qualiter a græcis Troia capta,cōcremataq; Vly.hortatu e turri fuerit demissus. Sāguine p̄bra luas: myrrha cynaræ,vt docuimus,filia ex p̄ris cōpressu so: mossimū pepit adonē:cuius amore iātū Venus credit flagrasse.hic dū venareť ab apro occisus est:& in florē a Venere postea mutatus:vt in.x.met.legere est.bene ergo soror facta est parens: nā ex eo perēte Myrrha nata est:q & ipsum genuit adonē ex filia. Ossibus inq; tuis:Vly.cū ad Ithacā ex lōgo errore appulisset: territus crebris īsomniis ēiq ad oēs eius regiōis somnioꝝ coiectores peritissimos mittit.refert.n.visum sibi sæpius simulachꝝ qddā iter hūanū,diuinūq; vultū formæ plaudabilis:ex eodē loco repetere,cōplectiq; summo desiderio:cupiēti,porrigētiq; manus respōdisse:videbat sceleratā hmōi cōiūctionē fore:qppe eiusdē esse sanguinis:& alteꝝ alterius opa interituꝝ:q̄ rē oēs exitialē p̄nūciabāt:addētes sibi,caueret ab īsidiis filii:q̄ pp telemachū in agros:q in cephalenia erāt,relegauit:p idē tempus telegonus ex Circe natus & Vly.ad q̄rendū p̄em p̄fectus Ithacā venit:qđdā hastile in manibus ferēs:cuius acies mariæ turturis osse p̄fixa erat īsigne:sed īsulæ Aeææ i q̄ editus erat:ibi p custodes a p̄rio ē p̄hibitus aditu:dū acrius istat : & repellitur veritus a Tele.mitti multis iterēptis custodibus p̄em quoq; nescius occidit:q dū lætareť:se nō a filio iterfectū moriēs filiū nouit:a quó saucius moriebať:qđ Telegonus cognoscēs:miserabiles edidit fletus:māu vtraq; caput verberās. Ditis creten. & au. Vtq; l.agenor qdā petulās,icōpescibiliq; ligua adeo,vt ne lo.pceret:q cū curreret ab equo cecidit: & fauces pollice sibi opp̄ssit:vt vetus expōit iterp̄s. Aut vt an.hic atheniē.fuit:q male suos colonos tractabat:a qbus occisus ē:eiusq; ossa i pila occlusa p frugibus iactata,si recte vet' iterp̄s cōmōet. Vtq;p.s.cyclops qdā Sameri filiā hūit:aľr Leuchoteā q̄ Phœbus amās ē isectat':q̄re eā pr̄ occidit:q̄ iniuria Phœbus eū iterfecit:si veteri credimus interp̄.alii legūt salmacis vtq; p̄em.

ASCEN. Et bibas ore sollicito:sup.aconitū:veluti olim bibit reus doctissimus.s.Socra.solus sapiēs ab Apolline p̄nūciatus:quod supple ipse bibit ore iperturbato.i.cōstanti.Nec si tu qd amas cedat tibi fœlicius Hemone.i q̄ Hemoni:qui cū filia Rhodope:quā turpiter amauit in montē obduruit:& tu patiare sup.a sorore tua:vt macareus sup.passus est a sua sorore.s.Canace, hoc est perpetuam infamiā.aut videas:non vt videas.Nā ordo est:aut videas.s.mortē ex p̄cipitio incensa patria : quod puer Hectoreus.i.hectoris filius astyanax:vidit ab vrbe patria.i.in Ilio:cū flāmæ tenerēt.i.occuparēt iā cūcta.Et tu luas sanguine.s.tuo p̄bra.i.vituperia vt.s.adonis creatus.i.procreatus:& genitus auo.s.materno:hoc est Cynara patre myrrhæ: & auo adonis:genitore.i.patre.Idem enim erat pater,& auus eiusdē:sed auus per filiā:cui.s.adoni sua soror est facta parēs.i.mater per facinus.i.per icæstum.Et illud genus teli.s.vt Baptista Mantuanus recitat:rostrū gladii & cauda trigonis. vnde verba eius sunt:Nam gladii rostrum:caudamq; trigonis aquosi:Qua quōdam magno fatum intentauit Vlyxi Telegonus Circes visus fatalibus armis:Præfixit iaculis:stygiaq; extingit in vnda:Hæreat in tuis ossibus:quo gener Icari.i.Vlyxes maritus Penelopes filiæ Icari:traditur cecidisse.s.a filio tuo sublatus.Et vt agenor loquax:idest dum assidue loqui vellet:& manum in os insertaret.est elisus guttur.i.habuit guttur elisum in equo.i.dum insideret in equo:sic iter uocis claudať tibi pollice.s. tuo immisso.aut minuaris.i.minutim conteraris in alta pila.i.instrumento:quo conteritur granum quoduis aut legumen:vt anaxarchus:sup.tritus & imminutus est.Et ossa tua iacta.s.e pila:sonent pro frugibus solidis:idest impermixtis & suis plenis.Et Phœbus condat:idest detrudat te in ima tartara:vt sup.condidit patrem Salmacis:idest Orchamum:quem radiis solaribus interemit:quod idest quam rem ipse fecerat suæ natæ.s.Leucotheæ:quam detrusit in locum subterraneum.

Ing

DOMI. ¶ Inq; tuos: Chorebus victor ĩ olympiaco certamine: vt scri. Str. & Eus. affirmat. Chorebus itẽ captus amore Cassandræ ad Troiã venit: in quo Vir. ab Ho. discessit: nã ille scri. Omœneũ Tabesiũ cassandræ amore fuisse captũ. Chorebus demũ mõstrũ in totã pelopõnesum missum supauit. ¶ Vtq; ne. Hippolytus The. filius Aethræ nepos: q̃ mr̃ erat Thesei: vulgato iteritu supplicio discerptus ab eqs. ¶ Vt p. ho. i. vt poly. a Polymnestore thraciæ rege violato hospitii iure necatus est: cupiditate auri qd̃ hẽbat. ¶ Vtq; se. Damasithõ Niobes & Amphionis filius cũ linguæ mr̃næ ꝓcacitatẽ filii luerẽt: penultimus ipse extictus ẽrat ẽ apd̃ Oui. i Me. xii. fuisse filios Prop. cecinit. Oui. vii. de nũero eoꝝ p̃la Gel. ¶ Addidit: Amphion cõiux Niobes mortuis filiis sibi mortẽ cõsciuit: clarus arte musicæ: nã Citharã ꝑmus iuenit: q̃uis alii Orpheo alii Lino eã tribuãt: auc. Pli. ¶ Vtue soror ni. amissis filiis in saxũ sipylũ dolore commutata est. ¶ Et læsus Battus ob furtũ Mer. ꝓditũ: qui boues abegerat in Messenis i saxum est cõuersus. ¶ Quo puer: Hyacinthus a Phœbo dilectus: in ludo disci ab eo est extinctus per imprudentiã. ¶ Si qua: Leander cum ad Hero puellã freto sestiaco nocturno tempore nataret, summersus est. ¶ Comicus: Menãder comediæ apud græcos auctor p̃stantissimus: dum in fluuio perexiguo nataret, sumersus est: vt qdã hic itelligũt. ¶ Cõtacta: Palinurus troianæ classis gubernator somno deceptus i mare decidit: vt cũ triduo enatasset i littorẽ a veliẽsibus ẽ necatus: qd̃ apd̃ Vir. ꝯq̃rit̃.

Inq; tuos ea pestis eat, quã dextra Chorebi
  Vicit: opem miseris, argolicisq; tulit.
Vtq; nepos Aethrę Veneris moribũdus ob (iram
  Exul ab attonitis excutiaris equis.
Propter opes nimias vt ꝑdidit hospes alũnũ
  Perdat ob exiguas te tuus hospes opes.
Vtq; ferũt frẽs sex cum Damasithone cæsos.
  Intereat totum sic genus omne tuum.
Addidit vt fidicen miseris sua funera natis:
  Sic tibi sint vitæ tædia iusta tuæ.
Vtue soror Pelopis saxo dureris oborto:
  Et læsus lingua Battus ab ipse sua.
Aera sic misso vacuum iaculabere disco:
  Quo puer Oebalides ĩctus ab orbe cadas
Si qua per alternos pulsabitur vnda lacertos:
  Omnis abydena sit tibi peior aqua.
Comicus vt liqdis periit, dũ nabat in vndis:
  Et tua sic stygius strangulet ora liquor.
Aut vbi ventosum supari naufragus ęquor:
  Contacta pereas, vt Palinurus humo.

¶ Inq; tuos ea pestis eat: docuimus iam a Chorebo mõstrũ filios matrum sinu educentẽ, atq; deuorantẽ iterfectũ: Statii adducẽtes auctoritatẽ. ¶ Vtq; nepos Aethræ: Hippolytũ. d. Thesei filium ex æthranati ab Aesculapio Dianæ ꝑcibus ad vitã restitutũ. idignatus autẽ Iuppi. mortalẽ Aesculapiũ hoies ad vitã iam mortuos reuocare posse: eũ fulmine interemit: quare Apollo Cyclopas fulminis fabros interfecit: qui e cælo a Io. pulsus Admeti regis oues pauit: vt oibus notissimum est. ¶ Propter opes nimias: qualiter Polymnestor auri cupiditate Polydorum Priami filiũ occiderit: & ipse ab Hecuba obcæcatus fuerit iã narrauimus. ¶ Vtq; ferunt: de numero filioꝝ Niobe diuersæ apud aucto. reperiunt̃ sniæ: nam Ho. pueros, puellasq; senos fuisse scri. Bisseptenos Eurypedes: Sappho bis nouenos: Bacchilides & Pindarus bis denos: quidã alii scriptores tres tantũ volunt: vt li. xix. Plĩ. tradit. Oui. etiã in vii. meta. bisseptẽ dicit: & mariũ ponit noia: quoꝝ vnus Ismenus vocabatur: alius Siphilus. iii. Phœdimus. iiii. Tãtalus. v. Alpenor. vi. Damasithon: vltimus Ilioneus qui omnes sagitta a Phœbo occisi sunt ꝓpter matris nimiã superbiã: latonæq; contemptũ: quã sterilẽ ꝑdicabat: ita & filiæ sicuti fratres periere: vt li. vii. scri. Oui. ¶ Addidit vt fi. Amphion, quorũ nunc meminimus, pr̃ fuit Iouis & anthiopæ fi. & vt Plu. docet in arte musica fidium inuentor & musicus p̃stantissimus. hic occisis filiis mortem sibi cõsciuit. vt Oui. narrat: Nã pr̃ Amphion ferro per pectus adacto Finierat moriens pariter cũ luce dolorẽ. Hippocrates aũt in lib. qui inscri. Oxyon Pathon illos morbo decessisse Cynartes ait: subitariaq; ꝓuentos morte: qui dicit̃ morbus etiã Apollo obletus. i. ꝑcussus ab Apol. au. est por. ¶ Vtue soror Pelopis: Niobe Tãtali ex Taygete filia: alii Pelopis: alii zethi: alii Alachomeni: vt Por. in. vii. testat̃: & proinde Pelopis soror: amphionis thebarũ regis vxor fuit: quæ nimio mœrore ob natoꝝ interitũ in marmor dicit̃ versa: vt ab Oui. in met. accepimus. ferunt nõnulli hanc calamitatẽ subiuisse in Libya: alii apud Thebas. Proper. ait comicum Philemona scripsisse mutam effectã Niobẽ: ob multa quæ eã circũuenerãt mala: inde fictũ in lapidẽ cõuersam. Lydus autẽ poeta inquit ab asoni de amatore fuisse dilectã: quẽ cũ illa auersaret̃: ignẽ foribus obiecit. illa effugiens in lapidẽ cõuerti postulauit: acita in lapidẽ cõuersa est. ¶ Et læsus lingua Battus: in. ii. met. Oui. scri. Mer. Apollini armenta suffuratũ: quæ in agros pylios ꝓcesserant: eaq; in siluã adduci nemo p̃ter vnũ senem Nelei pastorẽ Battum nuncupatũ vidisse: quẽ ꝑcario vt furtũ taceret adusse: vtq; magis id faceret dono vaccã tradidisse: alia nõ multo post deũ sumpta effigie eũ interrogasse: num boues surreptas vidisset: vtq; manifestaret boũ paria pollicitũ fuisse: quo munere allectũ furtũ detexisse: inde in saxũ, quod index dr̃, mutatũ. ¶ Aera sic misso: Hyacinthus puer œbali filius ab Apolline summopere dilectus: ab eodẽ per imprudentiam disco occisus est: vt in met. Oui. tra. Pli. aũt li. xxi. Hyacinthũ ingt comitat̃ fabu. duplex: luctũ præferens: eius quẽ Apollo dilexerat: aut ex aiacis eruore editi: ita discurrentibus venis: vt græcaꝝ litterarũ figura, ea legat̃ inscripta. erat discus genus ludi: antiqui dicebant certi põderis discũ: quo iuuenes in agone cõtendebant: fortior iudicãdus: qui ni vltra statutã metã ꝓiecisset: ita & missilibus certabant. Ho. li. car. Sæpe disco: sæpe trãsfinẽ iaculo expedito: Acron est auc. ¶ Si qua per alternos: in heroídibus amores Hero & Leã. scri. Oui. alter apud Abydũ: apud Sestõ Hero cõmorabant̃: & noc. tempore fretũ per. vii. stadia patẽs, Leã. trãsitabat: ad amicãq; se cõferebat: forte tempestate obrutus periit: extant de hoc Mar. epigrã. Museiq; carmen. ¶ Comicus vt liquidis: & Terẽ. comœdiarũ scripto, significat interitũ: q vt testat̃ Donatus sup Ter. cũ ex græcia rediens nauẽ cõscẽdisset: naufragio periclitatus occubuit: & cũ eo fabu. c. & . viii. ex Menandro conuersæ perierunt liquidis: atheniensis comicus dum in pyræo portu nataret: submersus est: de quo nobilissimæ a græcis editæ traduntur elegiæ: & a Callima. epi. vt vetus interpres do. ¶ Aut vbi ventosum: Palinurus Iasii filius: æneæ nauis gubernator: nimio somno vexatus in mare cecidit: cumq; triduo enatasset: a Veliensibus occisus est: vt maro. carmen testatur: licet ibi redarguatur a Iulio hyginio. Au. Gel.

ASCEN. ¶ Et ea pestis. i. monstrum eat in tuos. s. familiares: propinquos: amicos: & benefactores: quam. s. pestem. i. quod monstrum dextra Chorebi vicit: & tulit opem miseris argolicis. i. Peloponnesi incolis. Et tu exul. s. a paterna domo: excutiaris ab equis attonitis. i. consternatis visis phocis: vt supple excussus est nepos æthræ. s. Hippolytus Thesei filius moribundus ob iram Veneris: quia cõtempsit rem veneream habere cum Phædra nouerca sua: vt hospes. s. Priami Polymnestor rex Thraciæ perdidit. i. interemit alumnum. s. Polydorũ filium Priami: quem aluerat ꝓpter nimias opes. Vnde. iii. æneĩ. Polydorũ obtruncat: & auro Vi potitur: quid nõ mortalia pectora cogis auri sacra fames. sic sup. hospes tuus perdat te ob exiguas: idest valde modicas opes. Et vt ferunt tot fratres cæsos. s. ab apolline cum Damasithone. s. filio amphionis: & Niobes: sic omne genus tuũ intereat tecum. Et vt fidicen. s. amphion addidit sua funera. i. mortẽ suã natis. i. filiis suis miseris: qui ob superbiam matris interempti sunt: sic iuxta tædia sint tibi tuæ vitæ. i. de vita tua: vt teipsum interficias. Et dureris. i. indureas saxo oborto. i. præter opinionem nato: vt soror Pelopis. i. Niobe sup. induruit. quæ in sipylum saxum commutata est. & vt sup. in saxum induruit: & mutatus est Battus. s. fur abigeus: læsus ipse a sua lingua: qua furtum confessus est. Sic tu iaculabere. i. iaciendo percuties aera: idest aerem vacuum: scilicet corpore denso: disco misso: idest per discum sursum missum: tu cadas ictus ab orbe

Marginal notes: Chorebi historia. Hippolyti interitus. Polydori historia. Niobes, & filioꝝ exitus. Amphiõis mors. Batti in saxũ ꝯuersio. Leandri historia. Menandri interitus. Palinuri mors. ZARO. Chorebus. Hippolytus. Polydorus. Filii Niobes. Amphion. Niobes fa. Battus. Hyacithus. Leander. Terẽtii interitus secũdũ aliã opinionem. Palinurus.

idest ab eodē disco rotūdo:quo puer Oebalides.i.Hyacinthus ictus sup.cecidit. Et si q̄.i.aliq̄ vnda pulsabit per lacertos.s. tuos alternos.i.alternati:dū natas aquas feriētes:hic ē si aliqñ pnatare fluuiū volueris:ois aq̄ sit tibi peior abydena.i.q̄ abydena fuit Leādro:q ad amicā pperās in ea submersus ē. Comicus &c. vt.i.quēadmodū comicus.s. Menāder nouæ comediæ priceps:ant,vt qdā volūt, Terē.e Græcia rediēs put.i.submersus ē:dū nabat ī vndis liqdis:sic liquor stygius.i.īfernalis strāgulet:&.i.ēt ōra tua. Aut vbi tu naufragus.i.naufragiū passus suparis.i.supaueris æquor vētosum.i.pcellosuz mar̄:tūc sup. peas humo.i.terra cōtacta:vt palinurus.s.directōr nauis Aeneæ: piit sup.iterēptus ī portu velino:postea dcō:vt i.vi.æn.dr.

Vtq; cothurnatum vatem tutela Dianę:
  Dilaniet vigilum te quoq; turba canum.
Aut vt trinacrii salias super ora gigantis:
  Plurima qua flāmas sicanis Aetna vomit.
Diripiantq; tuos insanis vnguibus artus
  Strymonię matres Orpheon esse ratę.
Natus vt Althęę flammis ardentibus arsit:
  Sic tuus ardescat stipitis igne rogus.
Vt noua phasiaca cōpressa est nupta corona:
  Vtq; pater nuptę,cumq; parente domus.

DOMI. ℂ Vtq;:Eurypides:qd male nōnulli īterpretati sunt de Lino: cū apud
Eurypidis exitus archelaū regē cœnasset:domūq; reuerteretr:a canibus ē discerptus. tragici carmīs pstātia nobilissimus:nā illius tragœdiæ cū Sopho.certāt. ¶ Aut:Empedocles phīcā rationē carmine cōplexus Siciliā pñam nobilitauit.nā vt Lucre.eiusdē carminis studio apud nos teneretur: nihil Empedocle nobilius in Sicilia fuisse affirmat:cū aūt nouo mortis gñe īmortalitatē optaret.in Aetnā ardentē se coniecit. ¶ Strymoniæ:mu-
Orphei cā sus lieres thraciæ Orpheū laniarūt.multos aūt fuisse Orpheos in cōmen. Silii tradidimus.& de huius īteritu varia scr. Pausanias.q̄ recitabimus alibi. ¶ Natus:Meleager ob duos auūculos in apri venatione necatos
Meleagri fabula in Atalantæ gr̄am absumptus est, althæa mr̄e stipitē igni subiiciente: quæ stipitem fatalē habebat. Acceperat enim Meleagrum fi. tam diu ī
Iasonis incendium humanis futurū:q̄ stipes ille seruaretur. ¶ Vt noua:Iason ab expeditione argonautica reuertens:susceptus hospitio a Creonte eius filiā Creusam vt Dio.& Papi.scri.vt alii Glaucam,vxorem duxit contempta Medea:quæ,vt iniuriam vlcisceretur,naptem genus bitu minis attulit sponte in corona:quæ eo liquore tincta remotissimum ignem ab aris sacrorum attraxit:immisso incendio domui,& domesticis omnibus.alii aliter rem gestam tradunt.sed hæc a Pli.histo.probatur.

ZARO. ℂ Vtq; cothurnatū vatē:Eurypides clytus Oliriēs & Cauponis mnesarchi filius in salamine natus duode.xx.ānos agens:
Eurypidis vita tragœdiā scri.adorsus est:adeoq; in eis excelluit:vt pstantissimus inde extiterit inter græcos scrip.tragicos:athleta etiā fuit eleusino enim & theseo certamine pugnauit.& coronatus est:in physicis Anaxagora vsus est præceptore:in arte dicendi Prodico:in morali pħia secutus est Socra.mulieres ferme oēs maiorē īmodū exosus dicit:duas tamē dilexit:ex qbus filios excepit:in Macedonia apud Archelaū regē magno honore est habitus:a cuius cœna noctu cū reuerteret.a Lysimacho Archelai seruo:Dianæq; templi æditiuo īiussis Deæ canibus dilaceratus est:hūc Lysimacū arneus macedo:& creteus thessalus æmuli Eurypidis corruperant:vt ita eū enecaret:cui macedones sepulturā & urgentes honores pbuere: ad quos cū atheniensium legati venissent:vt eius ossa in patriā transferre sinerent:maximo consensu in ea re deneganda macedones perstiterunt:habes
Empedoclis vita Au.Gel.xiii.noc.atticarū. ¶ Aut vt tri. Empedocles agrigētinus metonis filius:vt tradit Hippobatus: vt vero Thelanges Archiomi fratrē habuit Calicradem:teste Fauorino in cōmentariis.hic pythagoricam sniam sectatus est : cuius & auditor
Empedoclis opera fuit:eximius pħs extitit:quo Lucre.totam Siciliā multū decorati dixit:scrip.carmine Xerxis transitum:scrip.& tragoedias: multa alia cōposuit:vt Hier.& Aris.tradunt:quorū alter.xlııı.eius opuscula legisse refert : alter vero sæpissime eius retulit opiniones:ex diuersis lib.euulsas:varia de eius morte tradūtur:nā alii scri.in pelopōneso obiisse mœrore:quia cū agrigentū conderetur:inimicorū nepotes ipsius obsisterent instituto:Heraclides aliā mortem memorat:vulgatissima autem quæ nunc ab Oui.tangit:cupidus Empedo.īmortalitate potiri:in ætnā montē se proiecit:credens ita hoībus facile psuasum iri Deum effectum:a flāmis autē absumptus est:nilq; pter crepidā inuentū est.hinc Hor.in poetica:Siculiq; poetæ narrabo interitum: Deus imortalis haberi Dum cupit Empedocles:ardentē frigidus ætnā Insiluit. ¶ Aetna:mons est Siciliæ:ab ætna muliere ibi sepulta dictus quam Iuppiter dilexit:vt au.est Pindarus. ¶ Diripiantq; tu. Orpheus:de quo multa superius narrauimus amissa penitus Eurydice vxore mulierū spreuit cōcubitus:per siluasq; cōmeans:montes:arbores : & saxa lyræ modulamine ad se trahebat:vt Hora.in carminibus ait:Aut sup Pindo gelidoue in Hæmo:Vnde vocalem temere secutæ Orphea siluæ:
Aetna mōs vbi sit primus thracas amores in pueros docuit.vnde Oui.in Meta.Ille etiā thracū populis fuit auctor amorē In teneros trāsferre mares:citraq; iuuentam Aetatis breue ver:& primos carpere flores.tandē a mulieribus,quas spernebat,in Thracia occisus
Orphei vita est. Diogenes aūt Laertius secutus hist.fulminatū a Ioue tradit:idq; vetustissimo epigrā.comprobat:quod in odio Macedoniæ insculptū legitur,quod ita a latinis est interpretatū:Orphea candēti transfixū fulmine thracē:Cum cura aonides hic posuere lyra. ¶ Strymoniæ ma.s.thraciæ.Strymō enim fluuius est:qui teste Pli.in.v.na.hist. Macedoniā a thracia separat:fluitq; a vertice montis Aemi. ¶ Natus vt al. Oeneus Parthaōis filius:calydoniæ rex ex Althæa Meleagrū genuit:hic Oeneus diis oibus sacra instituit:vna dempta Diana:quā seu indignatione:siue obliuione ptermisit.irata aūt dea vastissimæ magni
Strymon. fluuius vbi nam sit tudinis aprū in calydoniā īmisit:qui totā deuastabat regionē:q̄obrem,vt tanta expellere pestis,rex partē regni ei: qui aprū īterfecisset dr̄ pollicitus. Meleager regis natus aiosus,& viribus valens collecta iuuenū manu:aprū occidere decreuit : adfuit
meleagri fabula Iasii quoq; filia Atalanta:quæ in primis telo eum vulnerauit:quo vulnere deinde facile ab oibus occisus est. Meleager aūt Atalantæ forma illectus:feræ caput ei dono tradidit:decus apud antiquos maximū:quod ægre ferentes Plexippus: & Agenor Meleagri auunculi:puellæ caput abstulerunt:quare ira cōmotus amans Meleager: eos occidit : quē casum cū Althæa pcepisset:stipitē in qua filii vita erat,cōbussit:nato enim Meleagro:parcæ ardentē stipitē in Althææ cōspectum posuerunt affirmantes quoad stipes ille duraret:filiū eius vita functurū:quē magna diligentia vsq; ad fratrum mortē,vt docuimus,cu-
Iason stodiuit:sic Ouidi.& Lactan.perhibent. ¶ Vt noua phasiaca:Medea ab Iasone spreta propter glaucem:vel,vt alii,Creusam Creontis filiam:quā vxorē Iason acceperat:vt iniuriam vlcisceretur:coronā malefica arte cōpositam exhibuit Creusæ, vel Glaucæ:qua mortua:vna cum tota domo:occisis filiis Medo & Mermeto:dolorem suum vlta pennatis draconibus fugit:& Medeam constituit ciuitatem:Acron est auctor:& Sene.in tragœdia,quæ Medea nuncupatur.

ASCEN. ℂ Turba canum vigilum:appositorie tutela Dianæ dilaniet quoq;:idest etiam te:vt supple dilaniauit vatem cothurnatū: scilicet Eurypidem. Aut tu salias super ora gigantis trinacrii:idest Siciliensis:hoc est in Sicilia in mōte Aetna relegati.vnde Aeneidos.iii. Fama est Enceladi semustum fulmine corpus Vrgeri mole hac &c.supple ab ea parte:qua Aetna sicanis : idest Siciliensis plurima:idest abundantissima:vomit flammas:quod scilicet Empedocli contigit:vt docet Flaccus in arte poetica. Et matres strymoniæ:idest Thraces diripiant:idest dilacerent tuos artus:idest membra tua vnguibus insanis: idest ipsæ insanientes:ratæ:idest arbitrantes supple te esse Orpheon.nam sic Orphea dilacerauerunt. Et vt natus:idest filius Althææ .s.Meleager:arsit.i.consumptus,& cōbustus est flāmis ardentibus:sic rogus tuus ardescat igne.s.fatali:in rogum tuū immisso a matre.vt noua nupta.s.Iasonis sponsa:hoc est Creusa Creontis Corinthiorū regis filia : arsit corona phasiaca.i. a Medea Phaside,seu Colchide missa & vt pater nuptæ.s.Creontes:& domus.s.tota.s.arsit cum parente:sic tu supple ardeas.

ℂ Vt enior:

¶ VT cruor: tunica uenenata membra Herculis correpta sunt magno cruciatu: quam missam a Deianira Lycas attulerat ut supradictum est. ¶ Qua sua: Butes Lycurgi filius ob patrem sublatum a Bacchus: eius numinis sacerdotes omnes necauit uariis & accerbissimis suppliciis. ¶ Vtque Milo: Milones complures fuisse supra est traditum: inter quos Crotoniates nobilissimus fuit robore lacertorum: quibus fretus cum lignum semifixum in silua errans inuenisset: conatus est manibus diducere: sed cuneis exeuntibus comprehensis eius manibus in medio conatu substitit praeda feris: meminerunt Cice. & Dio. ¶ Muneribus: Icarus Erigones pater cum atticae colonos uini usum docuisset: illi inusitato liquore ebrii uenenum datum sibi arbitrantes: eum necarunt uno impetu: cuius morte audita Erygone filia laqueo uitam finiuit: notissima fabul. est histor. ab Hyginio in primis cum pluribus uersibus tradita. ¶ Obstructus: tantum erat laudis bellicae studium apud lacedaemonios: ut matris filiis in aciem prodeuntibus scuta porrigentes haec dicerent: pergite in his: aut uictores: aut mortui. Eurysthenes cum male pugnasset domum sempiterno dedecore affecit: qua de causa mater indignata eum clausum inedia perire coegit. ¶ Illius exemplo: Agamemnon mactata Iphianassa fi. secundos uentos impetrauit a Diana: cuius indignatione Neptunus mare infestum reddiderat graecis: sed cum eo sacrificio cerua pro filia supposita fuisset: dati quidem fuerunt in praesens optati uenti: sed Diana offensae non immemor effecisse dicitur: ut a Clytemnestra uxore Agamemnon interficeretur: placet magis legas Mineruae: & intelligas de Aiace oilei: qui ob violatam Cassandram in templo Palladis deae naufragium fecit: ut ante est dictum ex sententia & Ho. & Stra. ¶ Naupliadae: Palamedes crimine ficto ab Vlyxe: quod aurum a Priamo in graecorum proditionem accepisset: lapidibus obrutus est. ¶ Aethalon: Aethalus ab Isidis sacerdote necatus est: iratum numen signa dedit futuri mali in egyptios omnes: quod, ut declinarent, instituerunt ne quis ex eius familia qui Aethalon hospitem necasset: in Aegypto esset: aut ullo tempore sacerdotii dignitatem attingeret: certe quidem leges erant quibus sacerdotia dari possent: ut scri. Iosephus.

DOMI. Herculis interitus Butis ultio Milonis Crotoniatis mors Icari & erigone mors Lacedaemoniorum stratagema Eurysthenis mors Aiacis Oilei iteritus Palamedis mors aethali mors

Vt cruor herculeos abiit diffusus in artus:
Corpora pestiferum sic tua uirus edat
Qua sua penthidē proles ē ultra lycurgum:
Hęc maneat teli te quoq; plaga noui.
Vtq; milo, robur diducere fissile tentes:
Nec possis captas inde referre manus.
Muneribusq; tuis lędaris ut icarus, in quem
Intulit armatas ebria turba manus:
Quodq; dolore necis patrię pia filia fecit,
Vincula per laquei fac quoq; guttur eat.
Obstructusq; famem patiaris limine tecti:
Vt legem poenę cui dedit ipsa parens.
Illius exemplo violes simulachra Mineruę:
Aulidis a portu qui leuevertit iter.
Naupliadęq; modo ficto ꝓ crimine poenas
Morte luas: nec te non meruise iuuet.
Aethalon ut vita spoliauit Isidius hospes:
Quē memora facris nunc quoq; pellit Io.

¶ VT cruor Herculeos: sepius superius Hercu. interitum exposuimus: qui tunica a Deianira uxore missa extinctus est. ¶ Qua sua penthidem: Butes Lycurgi filius bacchantes mulieres in patris uindictam occidit: cuius obitus iam meminimus. Penthidem dicit: siue quia similia Pentheo egerit, siue quia nepos Penthei fuit. nam pentheus Drianthem genuit: a quo natus est Lycurgus: ut a uetere didicimus interprete. ¶ Vtq; Milo robur: Milo crotoniensis illustris athleta fuit: ut apud Ge. an. xviii. qui cum in locis siluestribus Italiae iter faceret: quercum proxime uiam patulis in parte media ramis hiantem uidit: immissis digitis in hiatum arboris: diducere eum conatus est: medioque iam resciso: ipse cum manus deduxisset: credens iam opus perfectum: in naturam arbor rediit: & retentis hominis manibus: feris eum praebuit dilacerandum: quod etiam a Valer. maxi. tangitur. ¶ Muneribusq; tuis laedaris: Icarus, ut ab Hyginio accepimus, cum a Libero patre uini usum edoctus esset: atticorum fines perambulans: pastoribus nouum genus liquoris praebuit: quo ebrii existimarunt ueneno se potatos: quare Icarum in puteum deiecerunt: eius autem canis moera dicta: quae semper dominum sequebatur: domum uenit: ac Erigonae Icari filiae mortis patris suspitionem ostendit: quam etiam ad locum perduxit: tanto autem dolore affecta dicitur Erigone: ut suspenso uita decesserit: cui mortuae canis spiritu suo parentauit: quos omnes Iuppiter miseratione in astra deformauit. ¶ Quodque dolore necis: Erigonem dicit: de qua nunc locuti sumus. ¶ Obstructusq; famem: Eurysthenes matrem laconicam nobilem crudelitate dicitur habuisse: quae in bellum filio prodeunti iussit ne domū reuerteretur: nisi caede hostium pollutus: is nequaquam id perfunctus est: quare a matre clausus inedia ad inferos secessit: ut vetus docet interpres. ¶ Illius exemplo uioles: Aiacis oilei tangit histo. qui inter scopulos illisus est, ut exposuimus. ¶ Naupliadaeque modo: Palamedem dicit non vulgaris industriae uir: nam praeter. xvi. literas: quas adinuenit: latrunculorū quoq; ludū primus creditur comperisse: aucto. Plini. hic Naupliae filius fuit: & Vlyxis dolo a graecis lapidibus obrutus: ut iam ostendimus. ¶ Aethalon ut vita: Isidis sacerdos Aethalon, qui filii concubitum petierat, interfecit: quare cum in eius templo aliorum Aegyptii regem imagines collocentur: huius ne statua poneretur est vetitum. uel sic: Aethalus sacerdos Isidis ab hospite occisus est: quare Aegyptii Isidis iram metuentes: instituerunt ne quis ex ea familia sacerdotium iniret: aut sacris Isidis posset interesse: ut narrat uetus interpres.

ZARO. Herculea Butes quare penthides dictus sit Milo Crotoniensis Icarus Erigone Euristhenes aiax oileus Palamedes

¶ ET ut cruor. scilicet Nessi: uenenosus abiit diffusus in artus Herculeos: idest in membra Herculis per camisiam a Deianira per Lycam missam: sic uirus: idest uenenum pestiferum edat: idest absumat corpora tua. Haec plaga noui teli: qua Lycurgum penthidem: idest Penthei filium: sua proles: idest filius Butes: est ultra: scilicet occidendo Bacchi sacerdotes uariis suppliciis. maneat: idest expectet: quoque: idest etiam te. Et tentes: idest coneris diducere: idest in diuersas partes distrahere: robur: idest arborem robustam: aut reuera arborem robur dictam: quae est de genere quercuum: fissile: idest fissam: & rimosam. ut idest quemadmodum: Milo supple tentauit. ut etiam Aulus Gelius recitat: nec possis referre inde: idest ex ipso robore manus captas: idest comprehensas ab arbore: & ita maneas praeda feris: ut ille mansit. Et laedaris tuis muneribus: idest ob tua munera, & inuenta: ut Icarus supple laesus est ob inuentum uinum: in quem ebria turba: scilicet agrestium credens se ueneno infectam: intulit manus armatas: quae ipsum occiderunt. Et fac quoque: idest etiam: ut supple guttur tuum eat per uincula laquei: idest ut stranguleris, & suspendaris: quod: idest quam rem pia filia: scilicet erigone uirgo fecit dolore: idest ob dolorē: necis: patriae idest paternae: seu patris sui Icari. Et tu obstructus in limine tecti: idest domus: patiaris famem: ut supple famē passus est: & ea neci datus Eurysthenes lacedaemonius: cui ipsa parens: idest mater dedit legem poenae: ut recitatur a Calderino. Illius exemplo ad finem usque, quem nunc attingimus, imprecatur in Ibin. Ordo est: Violes simulachra Mineruae exemplo illius: scilicet Aiacis Oilei: qui concubitu templum Palladis incestauit: qui uertit iter leue: idest facile a portu aulidis: ob quam rem uolunt alii legendum esse Dianae. & luas morte: scilicet tua. poenas pro crimine ficto: idest false imposito: more naupliadae: idest Palamedis Nauplii filii ab Vlyxe falso accusatus. nec iuuet te non meruisse: idest nec prosit tibi: quod non merueris: sicut nec Palamedi profuit.

ASCEN.

DOMI. ¶ VTq; Me. potes intelligere de custode caprarũ Vlyxis: sed placet, intelligas de Codro: qui Melanthæi filius fuit: ut Strabo scri. & patrem necauit: dephẽsus ab Atheniẽsibus ad supplicium matre indicãte: qua una cõscia latebat. ¶ Qualis: Doloné a Troianis missum in græcorũ castra exploranda captũ Vly. & Diome. tota nocte in qõne habuerũt sciscitantes quid apud troianos ageret. Is aũt venerat: vt equos Achillis abduceret: quos ꝓmiserat troianis: sed nocte illam egit insomnẽ magno metu: talẽ iprecaẽ Ibidi. ¶ Nec tu quã Rhœ. thraciæ rex equos albos troianis abducebat: qui si pabula Troiæ gustassent: in fatis erat pergama capi nõ posse. sed ipse cũ comitibus a græcis interfectus est: cũ nocte ageret magno metu. ¶ Quã quos: Nisus & Euryalus in castris Turni Rhãnetem trucidarunt dormientem una cum multis alijs. ¶ Cliniadæq;: Alcibiades cum in phrygia ab Atheniensibus exularet: immissis percussoribus publico decreto in cubiculo crematus est, fuit autem Clytiæ filius. potes & Clytiadem intelligere filium Clytiæ puellæ dilectæ a Sole: qui radijs Phœbi exustus est. ¶ Vtq; Remo: Remus cum præter fratris edictum muros Romæ inchoatos transcenderet: a Fabio Celere necatus est. Celer autem officij nomen est: nam Romulus satellites suos celeres appellauit: auctõ. sunt Plu. Liuius: & Dionysius.

Vtq; Melantheum tenebris a cæde latentem
  Producit officio luminis ipsa parens.
Sic tua coniectis fodiantur corpora telis:
  Sic precor auxilijs impediare tuis.
Qualis eqs pactis, quos fortis agebat achilles
  Acta phrygi timido est, nox tibi talis eat.
Nec tu q̃ Rhœsus somno meliore fruaris:
  Quã comites Rhœsi tu necis ante diem.
Quã quos cũ rutulo morti Rhãnete dederũt:
  Impiger Hyrtacides Hyrtacideq; comes.
Cliniadeq; modo circundatus ignibus atris
  Membra feras stygie semicremata neci.
Vtq; Remo muros auso transire recentes:
  Noxia sint capiti rustica tela tuo.
Deniq; sarmaticas inter, geticasq; sagittas:
  His precor vt viuas, & moriare locis.
Hęc tibi tantisper subito sunt missa libello:
  Immemores ne nos esse querare tui.
Pauca quidẽ fateor, sed dii dent plura rogãti:
  Multiplicentq; suo uota fauore mea.
Postmodo plura leges, & nomẽ habẽtia uerũ:
  Et pede quo debent acria bella geri.

Publii Ouidii Nasonis sulmonensis
poetæ clarissimi liber in Ibin
fœliciter explicit.

ZARO. ¶ VTq; Melanthæũ: Melanthæus homicidio obnoxius cum lateret a matre rei inscia: quærentibus est manifestus: vtq; melius cognoscerent lumen attulit: qui captus capite mulctatus est: ut uetus interpres scri. Alij de Codro intelligentes peruertunt histo. ¶ Sic tua coniectis: ad huius loci interpretationem tres inferiores uersus pertinent: & Dolona phrygium taxat. Hic ad græcorum castra exploranda missus est a troianis quibus Achillis equos Balion inquam & Xanthum abducere pactus est: sed ab Vlxy. & Dio. per noctem captus occiditur: prius tamen troianorum detectis consilijs: ut Ho. & Ditis scri. Cui in heroidibus retulit: Et ferro Rhœsum, Dolonaq; cæsos: Vtq; sit hic somno ꝓditus, ille dolo. ¶ Nec tu q̃ Rhœsus Cionei filius Rhœsus Thraciæ rex: in troianorum auxilia veniens vna cum comitibus ab Vly. & socio Dio. occisus est Dolon: qui equos albos secum ducebat: qui si Xanthũ bibissent: erat in fatis Troiam capi non posset vt Maronis carmen testatur: Ardẽtesq; auertit equos in castra priusquam Pabula gustassent Troiæ, Xanthumq; bibissent. Home. & Ditis hanc copiosius scripse. histo. ¶ Quam quos cum ru. Nisus Hyrtaci filius: & comes Euryalus in rutulorum castra venere: ubi Rhannetem, multosq; alios morti dedere: tandem & ipsi agniti occisi sunt: vt in. vii. Aenei. Virgi. est aucto. ¶ Cliniadæq; modo. Persicus Clinij filius a socijs occisus est: ac semicombustus propter auri copiam, quam habebat secum: si ueteri credimus interpreti: potest quoq; de Alcibiade Cliniæ filio intelligi: qui in phrygia crematus ẽ Lysandri lacedæmoniũ artificio: ut Probus Aemilius tradit. legitur & Clytiade: & Clytiæ filium dicit: qui dicitur radijs solaribus exustus. ¶ Vtq; Remo muros: narrat in primo ab urbe condita Liuius Remum in contentione augurij ictum in turba cecidisse. deinde ait: Vulgatior fama est ludibrio fratris Remum nouos transiluisse muros: inde ab irato Romulo cum uerbis quoque increpitans adiecisset: sic deinde quicunque alius transilierit mœnia mea interfectum a Celere Centurione rastro. ¶ Rustica tela: quia rustici tum Romani erant: isque Centurio: a quo Remus est occisus. ¶ Deniq; sarmaticas inter, Geticasque sagittas: Sarmatæ: quos græci sauromatas uocant, Borealẽ regionem incolunt exilem, ac tenuem: alioquin fœlicibus refertam arboribus ab amazonibus oriundi: ut Herodotus tradit: tanta ijs est barbaries: ut pacem non intelligant: sagittis in bello uti solitos accepimus: sicut & Getas: qui a Romanis: teste in. iiii. histo. Plini. Daci nuncupantur: Thraciam incolere dicunt: eodem in loco, Plinio auctore, quorum sæuitiem in libro de Ponto Ouidi. memorat, cum ait. Nulla getis toto gens est truculentior orbe. ¶ Hæc tibi tantisper: interea & si fere post se postulet: dum pro donec: siue q̃ diu: ut doctorum grammaticorum est sententia. ¶ Subito sint missa libello: Immemores ne nos esse querare tui: solent homines cum a patria absunt quamprimum ad amicos literas dare. ut inde ipsorum oblitos non credant: quare nunc poeta inquit: Mittimus tibi has nostras imprecationes subito ne credas me iniuriæ oblitum: quare in principio operis dixit: Sic ego te nondum ferro iaculabor acuto: & quæ sequuntur ad octo uersus. ¶ Querare: queror deponens absolutum sine æ. diphthongo idem quod lamentor ualet: ut hoc loco: unde questus quartæ inflexionis pro lamentatione accipitur: cuius datiuus & ablatiuus pluralis est questubus: ut portubus. Quæror autem cum per diphthongum scribitur: a quo multa componũtur uerba: notissimam habet significationem: quam docti pariter & indocti tenent: inde quæstus: idest lucrũ deducitur: qui in datiuo & ablatiuo plurali quæstibus facit. ¶ Pauca quidem fateor: subaudiendum missa a me sunt. ¶ Sed Dij dent plura precanti: roganti: precor, cum uerum post se accusatiuum habet, est idem quod rogo cum uero datiuo adiungitur est idem quod imprecari: hoc est optare alicui Deos precando bonam fortunam, aut malam: quemadmodum apud auctores obseruauimus: de quo uerbo differit Gelius in noctibus acticis. ¶ Postmodo plura leges: intelligendum q̃ ista quæ nunc mittimus. ¶ Et nomen habentia uerum: non autem quemadmodum in præsentia ficto nomine ibidem appellamus. ¶ Et pede quo debent acria bella geri: carmine iambico utimur ad maledicentiam proprie: ut in principio docuit poeta: ubi dicit: Postmodo si perges in te mihi liber Iambicus Tincta lycãbeo sanguine tela dabit: & nos quoque in commentario abunde explicuimus. ¶ Acria: seuera. Acre multas habet significationes: ut Nonius Mar. docet: inter quas acre pro seuero exponit. ¶ Bella: bellum & prælium ita inter se differunt: ut bellum dicatur totum ipsa pugna: tum totũ tempus: quo in militia sumus: prælium ipsum tantummodo armorum certamen. ¶ Geri: fieri. gerere habere: ferre: &, vt hic facere: teste Nonio. & Gerrones nugatores nuncupant. & gerræ nugæ, sicuti Seruius & Nonius Marcellus tradunt: non a gerendo. nam geminat r. sed a Gerra, quod est crearis genus: quod cum sibi poscerent syracusani pro scutis illusi: tamen nomen dederunt nugacibus.

ASCEN. ¶ ET vt ipsa parens: idest mater prodidit officio luminis: idest agnitione per oculos facta. Melanthæum, .i. filium suum latentem

Codri interitus. Dolonis exitus. Rhœsi hi. Rhãnetis exitus. alcibiadis casus. Clytias alius q̃ fuerit. Melãthus qui. Dolon. Rœsus. Rhãnetes. Persici mors. Remus. Sarmatæ q̃ & sauromatæ quã incolũt regionem. Getæ q̃ & Dacæ quã incolũt regionem. Tãtisp qd post se exigat & cũ co iungatur. Queror quõ scribatur & quã hẽat significatione. Precor quibus casib' cõiugat & quot hẽat signata: quibus vtebãtur carmie iambico. Acre quot signata habeat multa. Bellum in quo a plio differat. Gero quot signatiões habeat. Gerrones & geræ vñ dicantur & quomodo scribantur.

tentem:idest defensum a caede:idest occisione:tenebris:idest beneficio tenebrarum:sic tua corpora fodiantur telis coniectis scilicet in ea.& ego precor:vt impediare sic a tuis auxiliis.i.ab iis:qui tibi auxilio esse deberent:vt illa a matre impeditus est. Qualis nox est acta phrygi.i.Troiano.s.Doloni timido.s.propter furtum:quod attentauit:hoc est equis:quos fortis Achilles agebat:pactis:idest pollicitis ab eo:talis nox eat tibi.i.illudaris,& tandem neceris, vt ille. Nec tu fruaris meliore somno quã Rhoesus.s.rex Thraciae:qui prima nocte cum Troiam intrare non posset:somno grauatus deprehensus & occisus est ablatis equis eius candidissimis & fatalibus.nec tu fruaris meliore somno ante diem necis:idest pridie:q̃ necaberis quam supple fruebantur comites Rhoesi.& non fruaris meliore somno:quam supple ii:quos hyrtacides.i.Nisus: impiger.i. velocissimus cursor:vt patet quinto Aeneidos:& etiam nono.Et comes hyrtacidae.s.Euryalus:dederunt morti.i.occiderunt cũ Rhãnete rutulo:dum.s.per noctem ad Aeneam iter habebãt per castra rutulorum:vt hic patet Aeneidos.ix.Et tu feras membra semicremata.i.ad medium cremata neci stygiae.i.ad mortem infernalem existens circundatus atris ignibus more cliniadae.i. Alcibiadis:qui in cubiculo crematus est,aut more Clytiadae puellae filii:qui radiis Solis exustus periit. Et tela rustica sint noxia.i.nociua:tuo capiti.i.interficiant te:vt supple fuerunt noxia remo fratri Romuli auso transire muros.s.Romae recẽtes.i.recenter factos,& adhuc humiles.denique ego precor:vt viuas,& moriare his locis.s.in quibus me esse gaudes inter sagittas sarmaticas,& geticas.i.sarmatarum,& getarum ferocium populorum ad glacialem oceanum habitantium. Haec scilicet maledicta & nociua vota sunt missa tibi tantisper.s.dum inter geticas sagittas moriaris:libello subito.i.subito calore edito. ne querare.i.queraris non esse immemores tui.hoc per irrisionem dicit:quia melius esset non esse memorem,quam sic.ego quidem fateor pauca supple haec esse:sed dii dent mihi roganti plura supple mala in te ĩprecari:& multiplicent mea vota suo fauore.Et leges postmodo.i.postmodum: plura.idest plures inprecationes:& habentia verum nomen.s.tuũ:cum nunc per fictionem Ibis voceris.& supple cõfecta pede.s.iambico:quo acria bella.i.hostiles ĩprecationes:debẽt geri.i.ingeri,& ĩprecari.

PERORATIO.

Perotatio

Laudat Papinius patrem:q̃ per tenebras Lycophronis poetae sine errore incederet.Ego in tam obscuro Ouidii opere interpretando tantam laudem nec agnosco:nec mihi assumo:vt in tam reconditis locis aliquando non offenderim:qui & ea doctrina non sum qua Papinii patrem fuisse credimus:atque vtinã vel mediocri essem:vt opus habui interpretandum:in quo poeta obscuritatem non solum admisit,vt ille,sed affectauit:vt nemo praeter Callimachum:quo obscurior per aemulationem esse contendit id,quod initio diximus, Lycophronis carmen legimus saepe:in quo argumento quidem Ouidio grandior:sed verbis apertior nobis videtur:& caeci sane,qui illum interpretãtur:in tanta praesertim librorum copia:non tam per coniecturam fabulae apud illum indagandae fuerunt:quam colligẽdae a diuersis auctoribus scriptae.Mihi vero saepe vix vno verbo designatae occurrebant:vt primum quidem,si vellet conijciendum fuerit:tamen quid afferre possemus elaborandum.Breuitatem in primis sum secutus:vel quod opus quoque breue esset: vel quod eius generis sunt:quae recitauimus:vt capite iis adumbrato:reliquum corpus coloribus,quos indicauimus: facile deduci posset opusculi initio ingenue fassus sum quos habeam auctores:si qua praeterea alii inuenerunt:in communem afferant vtilitatem.Nos commentarios in Iuuena.quos viro principi indicauimus cum reliquo opere liberariis nuper tradidimus imprimendos. Vbi quid scripserim:quid effecerim:aliorum erit iudicium: ea certe fore confido:quae duo quinquagenarii homines:quorum vterque industriae nostrae vel inuidet:vel pie aduersatur ab eo qui.xxix.nondum compleuit annum dicere malint,q̃ ignorare. Vale Falco:& ama me.

Domitii Calderini Veronensis commentariorum Ouidii in Ibin Finis.

OVIDII VITA PER ANTONIVM VOLSCVM.

Publii Ouidii Nasonis poetae vetusta equestris ordinis familia fuit:patria uero pelignorum Sulmo troianorum opus:pater Naso:ipse natus est Mineruae quinquatriis ad.xiiii.calen.Aprilis Au. Hircio:&.C. Pansa Coss.qui ad Mutinam bello ciuili ciciderunt:fratrem habuit uno anno natu maiorẽ:cũ quo sub eruditissimis in vrbe grãmaticis Crassitio Pascile surrentino:& scribonio aphrodisio Orbilii seruo profecit:Iulio phrygino Augusti liberto grãmatico celeberrimo amicissimum fuisse Tranquillus scri. Aduersante natura:ut patri obtemperaret:forum secutus est. Sed cum ille nonagesimo aetatis anno interiret:ipse ad musas veluti ad peculiare naturae munus rediit.Octauii munere eques triumuiratum tulit.Ex poetis amicos habuit:Aemilium macrum Veronensem:qui de herbis scripsit: Ponticum, qui Thebaida cecinit:Propertium,vmbrum elegiacum auctorem:Bacchum qui iambos edidit:& Flaccum Horatium venusinum:vxores habuit tres:duas repudiauit:cum tertia sanctissime vixit:ex qua duas filias suscepit.Ex altera secundi uiri nuptias secuta in Libyam auus est factus:in exilium,cum annum ageret quinquasimum ab Octauio mittitur. Alteram nomine Perillam domi nubilem reliquit.Exilii causam in fastorum interpretatione exposuimus.Hortos habuit in colle quirinali.anno post exilium nono in Ponto:ubi exulabat,e uita migrauit.sepultus Thomis:ut tradit Euse.in exilio scripsit Ibin suae miseriae:querelas in opus geminum distinxit:alterum tristitia:alterum exilium ponticum inscripsit.xii.fastorum libros emendauit,& edidit:quorum sex desiderantur.Consolationem de morte Drusi:Germanici uero triumphum:& latina & getica lingua cecinit. Ante exilium ediderat amandi artem,& remedium amoris:ad Corynnam:Medeam tragoediam, quam maxime Fabius commendat:opusculum de piscibus inchoatum reliquit.Metamorpho.sine editione e manibus intercidit: cui vltimam limam ob exilium apponere non licuit.Multa cremauit.epistolas autem multo antequam emendatissimas dederat.Has quoniam praeter Heroes:tris heroinas solum dedisse confinxerit.licet quidam aliter falso credant:vt suo loco disputabimus:heroidas inscripsit.heroum genus ad Iouem,deosque refert Hesi.idque fuisse uult cum Thebae & Troia cecidere. Quos Manlius ideo tradit heroas appellari:quoniam aere(quod coelum dicimus)genere,& virtute digni videantur.

Ouidii patria

Nasonis magratus

Ouidii horti ubi

Nasonis opera

¶ Ouidii Vita per Christophorum Zarotum Iustinopolitanum compilata.

Sulmo Ouidii patria

PVblius Ouidius Naso Pelignis in oppido Sulmone tertiodecimo calendas Apriles ex Botio equestri ordinis patre natus est:secundo quinquatriorum die:eo quo Hircius & pausa Coss.mutinensi bello cecidere:anno fratrem habuit maiorem natu:cum quo in patria est educatus:primaq; literarum rudimenta edoctus. Mox vtrunq; adultum pater Romam misit:vt eloquentiae studiis pariter & legibus incumberent:quaestus acquirendi gratia facile alter parentis praeceptis paruit:qui nisi diem fata praematurassent vigesimo enim aetatis suae anno e vita decessit causidicus optimus futurus uidebatur. Ouidius autem non sine maxima molestia aliquandiu foro operam dedit:reosq; plerosq; defendit:interq; centumuiros iudicium dixit:quantum in declamationibus extiterit, Seneca nobis testimonio est:qui eum declamatoribus inseruit. Defuncto patre musis & poeticae totum se tradidit: a quibus studiis inuitus successerat: vtq; etiam in eis melius proficeret graecas literas didicit:quo tempore sub Marcho Varrone:cui & acceptissimus fuit:sicuti & sub Cornel. Gallo militiam exercuit. Vxores tres habuit:quarum primam,quae ei pene puero nupserat,ob morum insolentiam,turpidinemq; dimisit. Alteram quoq; repudiauit:causa nobis cur id fecerit incognita. Tertia vero diutius cum eo mansit: ex qua filiam Perillam nomine habuit.

Exilium Nasonis

Demum ab Augusto imperatore annum agens quinquagesimum in Pontum euxinum relegatus est:cuius exilii causas,quis est,qui facile norit:cum & ipse modo hanc:modo illam referat:satis tamen constat ibi per nouem annos mansisse:ubi extremum obiit diem, Anno Tiberii quinto:& prope Tomos oppidum sepultum.

Exilii causae

Siue propter libeos,quos de arte amandi composuit,exularit:quod non mirum uideri debet:si quidem feruntur libri huiusmodi a Iulia & Drusilla vehementer concupiti:perlectiq; assidue:unde & suspitio orta est incestas libidine amatores fuisse secutas. Caesarem uero usq; excanduisse:ut & auctorem huius mali in exilium depulerit Ouidium,& pariter mulieres:tam & si quid meruerat Ouidius:uel quonam pacto potuissent eius blandimentis carminis:nisi suum corpus antea prostituere cupiuissent:siue q;(ut alii uolunt) Synodi auctoritatem in medium afferentes:quia Iuliam Augusti puellam ex Liuia filiam amarit: quam ab Oui. Corynnam falso nomine appellatam tradit:quae causa a nobis minime probari potest:nec a quoquam docto:si examussim Sydonii uerba trutinarit:& quid de Corynna ab Oui. scriptum sit,inspexerit:haud principis puella digna:siue,quia liuiam Drusillam nudam uiderit:aut Augustum principem:cum exoletis consuescentem:quae ambae causae satis placent:cum & ipse quoq; indicarit. Cur aliquid uidi:cur noxia lumina feci: Cur imprudenti cognita culpa mihi est. Inscius Actaeon uidit sine ueste Dianam:Praeda fuit canibus non minus ipse suis. Si quis autem curiosius haec scire affectat:eius tum de tristibus:tum de Ponto libros perlegat:nos tantum in praesentia diuersas attigimus opiniones illorum qui exilii Ouidii meminerunt.

Ouidii opera

Multa carmina scripta memoriae reliquit:auspicatus est primis teneris adhuc annis Heroidum diuersarum epistolas. Deinde amorum libros quinq; ad Corynnam:quos ad tres redegit.hi de fine titulo quoq; nuncupantur. De medicamine faciei. De arte amandi ad iuuentutem romanam libros tres,quos parricidas solet appellare. De remedio amoris libros duos. Metamorphoseon libros quindecim opus diuinum:heroicique carminis dignitati conueniens:licet in eum nimis lasciuire dixerit Quintilianus. Tragoedias quoq; adorsus est:quarum Medea maxime a Fabio Quintiliano:& Cornelio Tacito approbatur:ait namq; Fabius in decimo Ouidii Medea uidetur mihi ostendere quantum uir ille ingenio praestare potuerit:si ingenio suo temperare,quam indulgere maluisset. In malos poetas librum composuit:ut Quintilianus refert. epistolam consolatoriam ad liuiam augustam de morte Drusi Neronis:qui morbo in germania perierat. Bellum actiacum inchoauit. Ad Tiberium libros duos. De tristibus quinq;. De ponto quatuor. Fastorum duodecim:& nisi sex manibus habeantur temporum iniuria. In Ibin inuectiuam uaticinia unico absoluit libro. Triumphum Caesaris. De piscibus opus inchoauit:ut Oppianus scripsit lingua getica. Libellum de gestis imperatoris apud getas. Nonnulla etiam alia opuscula Ouidio ascribuntur: quae an ipsius fuerint non laboro:uidelicet de Nuce:de Philomela:de Pulice:non tamen haec habemus cum multa interierint:seu librariorum inertia:siue temporum iniquitate: Quem autem inter elegiacos poetas locum teneat:ex Quintiliano facile datur intelligi:cum ait:elegia quoq; graecos prouocamus:cuius mihi tersus,atq; elegans maxime uidetur auctor Tibullus. Sunt qui Propertium malint. Ouidius vtroq; lasciuior:sicut durior Gallus.

Venetiis per Augustinum de Zanis de Portesio. Anno domini. M.D.XXVI. Die. II. Mensis Septembris.

Registrum huius operis.

AA A B C D E F G H I K L M N O.

Omnes sunt quaterni:praeter AA & O qui sunt terni. q.xi.car.iii.